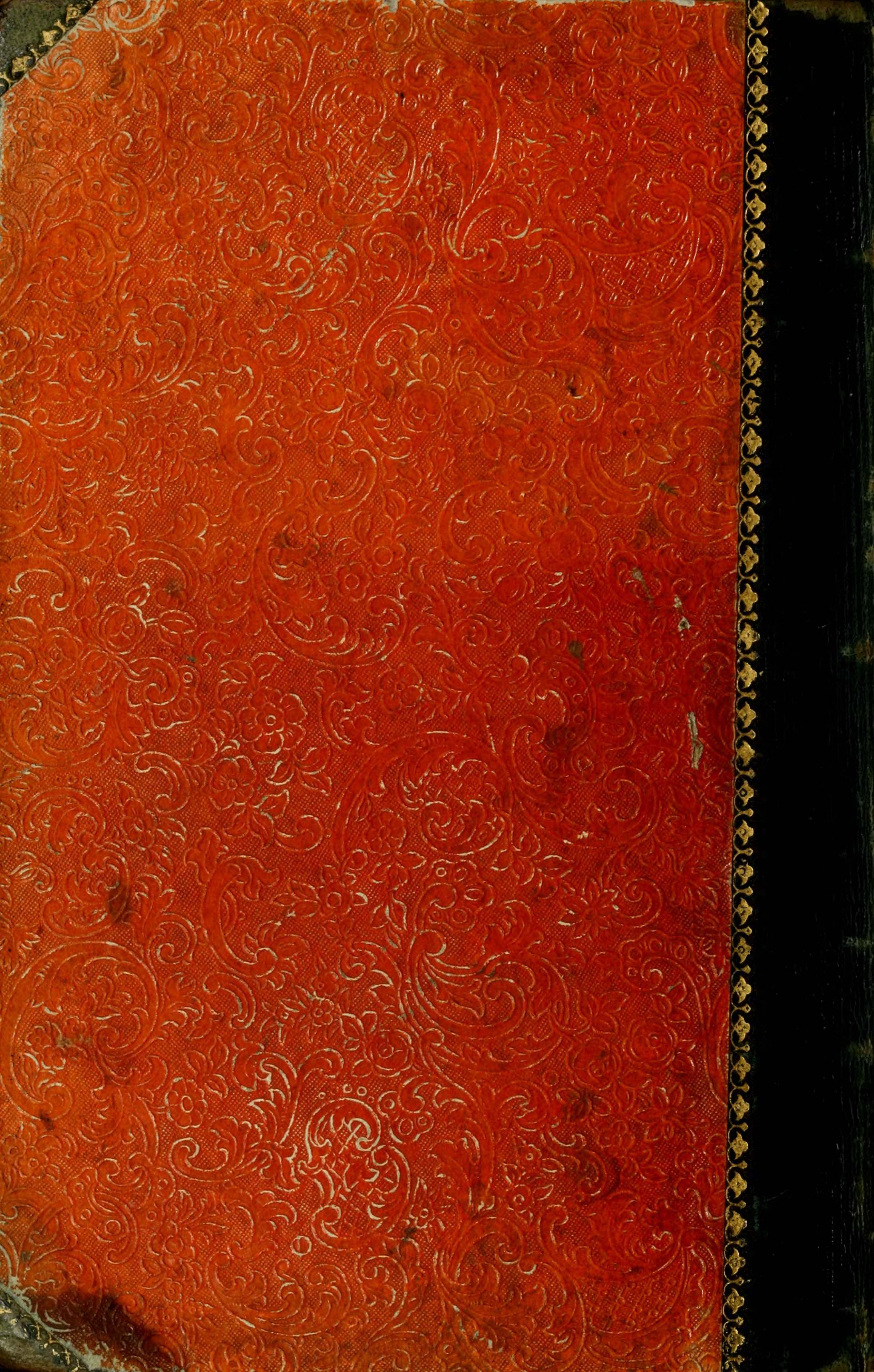
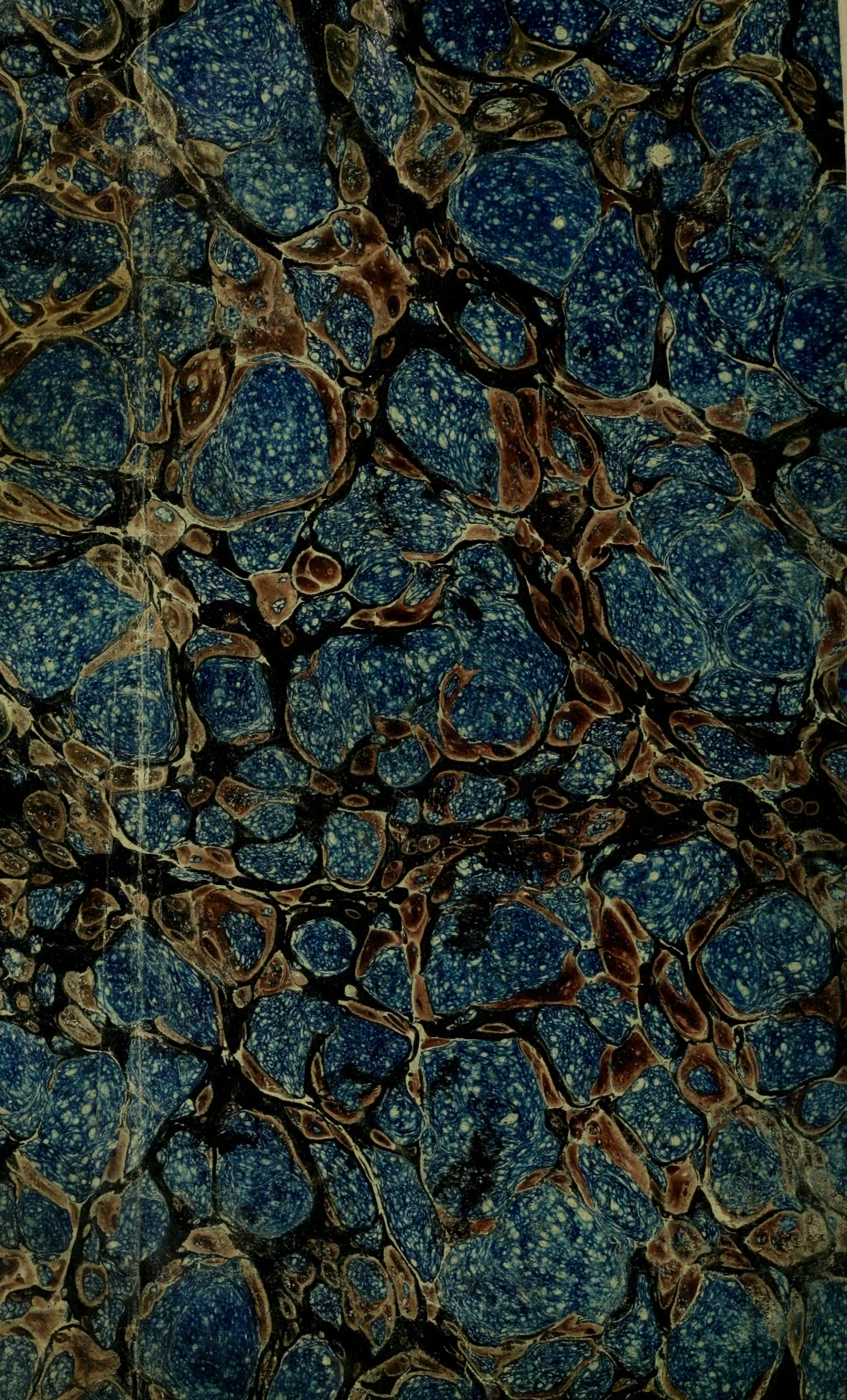

واصف افندی

Mehmed, Şākir

Şerḥ-i Behāristān

شرح بهارستان

****

* بسم الله الرحمن الرحيم * مطلع هر سر كلام قديم *

نحمد الله الذى زين بساتين عالم الانس بانواع ازهار المعارف * ونور قلوب عارفى مجلس القدس باصناف شموس العواطف * ورشح فيها بفيوضاته السبحانية وهبت عليها نسايم المحبة العرفانية (نظم) فسبحان الذى قد سبح الاشياء * بحمد ذاته القدوس الاعلى * جميع الطير يسجع فى غصون * بالحان الثنا قالا لحالا * وهزاران صلات وسلام بر كل روضهٔ نبوت وشاخسار دوحهٔ كلبن فتوت كه بلبل كلزار ما اوحى * وطوطئ شكرستان سراى (سبحان الذى اسرى باد (قطعه) دستكير مجرمين است محمد مصطفى * ملتجاى هر حزين است محمد مصطفى * مايه بخشاى دو عالم شحنهٔ چارم كتاب * فيض بخش آن واين است محمد مصطفى * ويوزمينك ترضيه وتكريم آل واصحاب جنابلا ريغه بولسونكه آلار بارچه اولوس بوستانينك كول لارى وآچون بهارستانينك بلبل لارى و دين وشريعت كوكينينك يولدوزلارى وحديث (اصحابى كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) مظهر سعادت افروزلارى على الخصوص جهار يار كزين كه نورلارى بيلا بيراربيرار قوياش ديك دين وشريعتنى منور * وقيغواوق كوكل لارى نور هدايت بيلا پرفرقيلغوجى دورلار آلار اوزابولسون

قطعه

(قطعه) ولايت خليفه شهليغ ابو بكرا مسلم دور * عدالت شهريدا
اسر وعمر سلطان اكرم دور *حيابايغه عثمان جيكتي الحق پردهٔ
ختمي *على آتليغ لارايچرا چا غلادم شاه معظم دور (امابعد) معلوم
ارباب درايت ومنظور اصحاب كفايتدر كه حضرت مولا ناجامي
روح الله روحه السامي حضرتلرينك بهارستان نامي ايله موسوم
كتابي ونكت ونصايح مستطابي حقايردر كرانمايه وبي بهاو بر بحر
معانئ بي انتهادر كه هر بر حكاياتي دلفريب وهر بر مطايباتي مؤثر چون
نواى عندليب رياضنده اولان هر بر كل صد بركنك شميمي مشام ناسي
معطر ولالهٔ سرخي هزاران عاقلك حيرتله سينه سين پرداغ وكريبان
جانك وپريشان ودر بدر ايدر وزلال آسا معانيسي (ومن الماء كل شئ حي)
نصي تلميح واشارت وزارٔاني روضهٔ رضوان ايله بشارت ايتديكي
آشكاره وهويدا ونظم ونثري قطعه قطعه دايل ودعوا ايكن رنك
الوان معانيسي چراغان ترجمه ايله روشنا اولمديغي معلوم بيكانه
وآشنادر هر نقدر شمعي مرحوم اول واديده تك وپو ايتديسه ده
شبستان خيالاتي كركي كبي روشن ايده مديكي كتابيله مبرهندر
بولاله زار معانيده شدت نسايم سببيله شمع بيساني فروزان اولميوب
كما هو عليه باقي قالمشدر (بناء عليه) بوحقير بي مايه وعاجز فرومايه
خاك اقدام اوليا وجبهه فرساى مجلس علماء فيض جو بندهٔ ملك القادر
السيد محمد الشاكر صانه الله من مكايد الحاسد والماكر ادهم كلك خوش
رفتاري بو واديه سوق وتسيار ورياض بهارستانك مقاماتنده قدر
الاستطاعه رفتار ايدوب احاطهٔ ادراك مقداري مشكلاتني حل على
ماقل ودل بيان وعيان وبعضا بعضا قواعد فارسيي دخي اعلان
وابيات ورباعيات وقطعاتنك علل وازاحيفني اشعار على ماهو الحق
بين ارباب الاشعار بيان اولنوب جناب خداى لم يزل ولايزال والموفق
ذوالجلالك توفيقيله اتمامه رسيده اولمشدر كرچه باغبان اهل وش
غنچه صد بركني اشك خونين ايله شكفته ولاله هاى رنكا رنكني
داغ درون وجكرخون ايله ميدانه كلنجه جان ودل پريشان وآشفته
وشبستان خيالاتي مهر انديشه ايله حل اولنجه نركس چشم اهل
نلر چكمش اوشب بوى پر بو يك بركيجه صفاسند تخم عمري اكمش ولكن

بنه صدور عرفانیه کمال ایله شفا ودرد اهل عشقه دوا اوله مزالا
مکر حضرت ظل الله حامی شرع الله حافظ ثغور المؤمنین ناظم
مناظم الملك والدین قالع عرق الجبابرة قامع مغفر صنوف الاکاسرة

* قصیده در مدح پادشاه اسلام *

چار بالش نشین سلطانی * خسرو دهر وظل یزدانی
شمس لطفیله سربسر آفاق * ماه وش اولدی جمله نورانی
پرده دار حریمی در کسری * اولدی دارا کمینه دربانی
حافظی عون حضرت باری * حضرت توفیق اوله نکهبانی
اولکه سلطان سلیم دانادل * زینت افزای ملك عثمانی
شاد کام اوله تخت عدلنده * ایده هر دم صفای روحانی
دوردیرینه سنده کورمدی چرخ * صاحب داربویله خاقانی
زور بازوسی حیرت آوردر * پهلو رزپنجهٔ نریمانی
قیلدی نطق ایله شکسته قلم * جمله ارباب بزم عرفانی
یتر ای شاکر کینه یتر * ایله محسن دعاده جولانی
نه فلك پایدار اولدقجه * اوله جاری جهانه فرمانی

اول شاه فلاطون فکرت وارسطو منقبت جم حشمت داراشوکت
پادشاه اسلام والمسلمین امیر الموحدین والمؤمنین اولان ذات والانك
نظر کیمیا نظیری ایله سبیکهٔ زرکبی بوتهٔ اعتبارده خالص العیار اولوب
اهلی یننده اعتبار ومایه دار اولمسی مقرردر دیونام عالیشان شریفیله
تیمنا واسم پاك لطیفیله تبرکا بهارستان مولانا جامی قدس سره السامی
عنایت وتوفیق باری ایله ترجمه وشرح اولنوب اسمنه (هدیة العرفان در
شرح بهارستان) تسمیه اولندی منظور یندن متمنادر که قصوریمی قلم عفو
ایله تکمیل وناوك طعنه هدف ایتمیوب دعاء خیر ایله یاد و بو عاجزی داشاد
ومسرور الفؤاد بیوره لر کل من عند الله لاحول ولاقوة الا بالله وبالله
التوفیق نعم المولی ونعم الرفیق وعلیه اعتمادی فی کل حال من الاحوال
یارب حول حالنا الی احسن الحال اللهم احفظ لسانی من الخطاء والخطل
ومن الزیغ والزلل (مصنف مرحوم بسمله دن صکره ثناء جمیلی مشعر
اولان الفاظ عدیده دن بری اتباندن مقدم فائدهٔ جدیدیسی نده اولان
حدیث شریفك مضمونی نظمله برقطعه انشاد ایدوب بیورد

* چو مرغ امر ز بالی ز آغاز * نه از نیروی حمد آید بپرواز * چو ادات تعلیل مرغ مطلقا قوشدر طیر معناسنه ومبتدا (امر بونده ایش یعنی فعل معناسنه در ذی بال ذی اسماء ستهٔ معتله دن حالت جری یا ایله صاحب معناسنه (بال بونده شرف معناسنه در با حرف نسبت زاء مفرده ازدن مخفف من معناسنه آغاز ابتدادیمکدر آیدك مفعولی (نه هاء رسمی ایله نافیه آیده مصروفدر از من معناسنه یا مصاحبت نیروی بونده قوت معناسنه در آیدك مفعولی حمد نیرویك مضاف الیهی آید فعل مضارع مفرد غائب آمدن دن یاخود آیدن دن مشتق بپرواز با حرف صله پرواز طیران معناسنه در (محصول بیت) چونکه شرف شانه منسوب اولان امرك قوشی ابتدادن حمد قوتندن یا حمد قوتیله پروازه کلمز یعنی کلمیه حاصلی جناب واجب الوجوده حمد ایتمکسزن طیران ایلیه * بمقصد نارسیده پر بریزد * فتدزان سان که دیگر بر نخیزد * بمقصد با حرف صله مقصد صادك کسریله بونده اسم مکاندر ضرب بابندن عینك فتحی غلط مشهوردر (واقصد فی مشیك) ده مقصده وصلت ممکندر تدبر مفعول صریحیدر مؤخر ریزدك نا ادات نفی رسیده ماضیدن قسم اخرنده اولان هاء رسمی بونده وبونك کبی یرلرده هاء ترتب اولور یعنی یتشمیوب دیمك اولور پر باء عجمك فتحیله قنات دیمکدر بریزد باء استقبالیه ریزد فعل مضارع ریختن دن یاخود ریزیدن دن فاعلیله جمله سی خبردر معلوم اوله که سودی پرسود کالای قواعد فارسیه یه رواج ویردیکی محللرده بحث اشتقاقه بوکونه اغاز ایدوب یوررکه مصدر تائینك جیعسندن ومصدر دالی یائینك ماعداسندن ماضی ایله اسم مفعولدن غیری مشتق اولمز ازجمله ریزدك مصدری ریزیدن آیدك مصدری آیدن کندك مصدری کندیدن کلور اما جمهور قولنی دفعهٔ اطلاع مراد ایدینلر مفاتیح الدریه یه مراجعت ایلسونلر لکن ان شاءالله محللری کلدکده تدریج ایله بیان اولنور اما حقیر دیرمکه قول جمهور نقدر فهمه اصعب ایسه ده صوابه قریبدر زیرا سودی مرحومك اکثر مشتق منه لری کلام عجمده بلکه لغاتده متداول دکل معنیدار صورتنده بی معنی در نویله اولنجه مواضع متعدده ده مادهٔ اشتقاقده شراحی رد ایدوب تجهیل ایلدیکی محل

بحث در تدبر (حاصلی جمهوره کوره ریزد ریختن دن مشتقدر زیرا
قاعدهٔ کلیه هر بارکه مصدر تا ئیناک ماقبلنده (خسشف) حرفلرندن
خاء واقع اولسه تا داله قلب اولندقدنصکره خادخی زایه قلب اولنور
فتداوفتدن مخفف فعل مضارع فتیدن دن یافتادن دن مشتقدر
زیرا مصدر دالینک ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور زان ازاندن
مخفف زای مفرده من معناسنه آن اسم اشارت سان ادات تشبیه (که
حرف رابطه دیکر غیری برادات استعلا بونده مجرد تأکیدایچوندر (نخیزد
نون نافیه خیزد خاء معجمه نك کسریله فعل مضارع خیزیدن دن
یا خاستن دن علی غیر قیاس خیزد کلور (محصول بیت) محل قصد
ومطلب یعنی مقصد و مطلبه ایرشمیوب قنادی دوکیلوز انجلین
دوشرکه غیری قالقمز یعنی بردخی پرواز وطیرانه قدرتی اولمز (حاصل
مثنوی) حضرت منلاجامی روح الله روحه کل امر ذی بال لم یبدأ فیه
بحمد الله فهو ابتر حدیث شریفنه تلمیح بلکه ترجمه ایدوب بیورر که
اعتلاء شان وشرفده مرغه مشابه اولان برامر عظیم الشان که انی
مبدی حمد باری سز آغازه بال و پر آجوب باشلیه مثال مرغ بی پر و بال
اویله دوشرکه بردخی قالقمغه مجالی اولمز یعنی او ذیشان اولان ایش
ناسه نفعی شویله دورسون بلکه مضرتی ایجاب ایدر (عروض)
بومثنوی بحر هزج مسدسدن در یعنی بربیتی التی مفاعیلن (صدر
ایله ابتدا سالم حشولری سالم لیکن عروض ایله ضربنده حذف علتی
طاری اولوب هزج مسدس محذوف اولمش حذف آخرده اولان
سبب خفیفی اسقاطه دیرلر مفاعیلن دنلن دوشر مفاعی قالور فعولن
انك یرینه کلور بویله اولنجه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور
* هزار دستان حمد وثنا از زبان مرغان بهارستان عشق و وفا که
از منابر اغصان فضل واحسان بحسن اصوات و طیب الحان علی
الدوام خوانند * هزار اسماء اعداد دن بیك یعنی الف دیمکدر بونده
کثرتدن کنایه در (دستان داستان حکایه معناسنه لیکن بونده ترنم وتکلم
معناسنه در ومبتدادر (حمده اضافتی بیانیه (حمد معروف (ثنا عطف
تفسیری (زبان دل یعنی لسان اضافتی لامیه (مرغان مرغ مطلقا
قوشدر الف ونون ادات جمع قوشلردیمکدر (بهارستانه اضافت لامیه

(بهارستانك عشقه بيانيه (عشق معروف (واو عاطفه (وفا فتح واو ايله مقابل غدر در (كه حرف رابط (از من معناسنه ياخود ظرفيت ايچون (منابر منبرك جمعى محـل مرتفع معناسنه (اغصان همزه نك فتحى وغين معجمه نك سكونيله غصنك جمعيدر بوداقلر ديمكـدر (فضل فانك فتحى وضاء معجمه نك سكونيله فضيلت معناسنه يعنى زياده لك اضافتلرى بيـانيه (واحسان واو عاطفه احسان كسر همزه وسكون حا ايله ايلك و بيلمك يعنى عـلم معناسـنه دخى كلور (بحسن با حرف الصاق حسن حانك ضميله خوب يعنى كوزل (اصوات صوتك جمعى آوازلر معناسنه اضافت بيانيه (واو عاطفه طيب لغتده كوزل رايحه لى نسـنه يه ديرلر لكن بونده تجريد اولوب كوزل معناسنه در (الحان همزه نك فتحى ولامك سكونيله لحنك جمعيدر لحن لامك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله حسن صوت ايله آوازه ديرلر بودخى تجريد اولنوب يالكز آواز معناسـنه در (على الدوام يعنى دائما (خوانند روم ضمله فعـل مضارع جمع مذكر فاعلى تحتنده مرغانه راجع خـبر مبتدا يامقدر برخـداست ياخود قطـعهٔ آتيده صانعى رادر لكن وجه ثانى اولى در (محصول فقر) بيك حمد وثنا حكايه سى يعنى ترنماتى عشق ووفا بهارستاننك قوشلرينك دلندن جريان ايدر كه فضل واحسان بوداقلرى منـبرلرنده ياخود منبرلرندن كوزل صوت وكوزل آواز ايله دوام اوزره اوقورلر يعنى مرغان بهارستان عشق ووفانك حاصلى اهـل عشقك لسـانندن جريان ايدن هزار حمد وثناداستانى كه فضل واحسان شاخلرى منبرلرنده ياخود منبرلرندن صوت حسن ولحن طيب ايله على الدوام اوقورلر لكن ازمنابرده اولان از معناى اصليه سنده اولنجه منابر اغصان فضل واحسان دل اوجندن كنايتدر يعنى لسان اطلاق اولنان لحم پاره نك اوجندن اصدار ايدوب اوقورلر * و بمسامع حاضران مجامع قدس وناظران مناظر انس على مر الشهور والاعوام رسانند * و بمسامع (واو عاطفه (با حرف صله (مسـامع جمع مسمع يعنى محـل سمـع قولاق ديمكـدر فارسيجه كوش (حاضران حاضرك جمعى غائبك ضدى اضافت لاميه (مجامع مجمعك جمعى جمعيت محللرى قدسه اضـافتى اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر (قدس بحسب اللغـه پاك ديمكدر لكن بونده قرب الهى مراد در

(حاضران مجامع قدسدن مراد ملایکهٔ کرامدر (واو عاطفه (ناظران
ناظرك جمعی بونده حافظ وحامی معناسنه (مناظر جمع منظردر
نظر ایده جك محل اضافت اسم فاعلك مفعولنه (انس همزه نك ضمی
ونونك سكونیله ضد وحشتدر بنه بونده قرب خدا مراد در (ناظران
انس دن مراد اولیاء کرامدر (علی حرف جر (مر میمك فتحی وراء مشدده
ایله نصر بابنك مضاعفندن مصدردر گچمك معناسنه (الشهور
شهرك جمعی آیلر دیمكدر فارسیده ماه دیرلر (واو عاطفه (الاعوام عامك
جمعی ییللر دیمكدر فارسیده سال دیرلر حاصل معنی آیلرك وییللرك
مروری اوزره دیمكدر لكن بویله یرلرده دوامدن كنایه در (رسانند
فعل مضارع جمع مذکر غائب ایرشدیررلر دیمكدر الف ونون علامت
تعدیه در ولازمی رسد کلور (معلوم اوله که لازم متعدی مراد اولنسه
مفاتیح الدریه ده تحریر اولدیغنه کوره امر حاضرك اخرینه الف
ونون ویا و دال ونون زیاده اولنور ایسه مصدر متعدی اولور مثلا
رسیدن امر حاضری رس کلور وشناختن امر حاضری شناس کلور
مذکور حرفلری زیاده ایتمك ایله رسانیدن وشناسانیدن اولور اخرندن
نونی حذف ایدر ایسك رسانید وشناسانید ماضی متعدی اولور دالك
ماقبلنده کی یایی حذف ایدر ایسك رساند وشناساند اولوب مضارع متعدی
اولور اما سودی یه کوره برالف ونون جمعسنده کفایت ایدر
زیرا اکا کوره شناختن دن اشتقاق اولماز بلکه مرادفی اولان شناسیدن
اشتقاق اولنور بویله اولنجه رسیدن وشناسیدن یانك ماقبلنه الف
ونون زیاده ایتدك رسانید وشناسانیدن رسید رسانید شناسد
شناسانید اولور جمع ایچون رساند لفظنه برنون دخی زیاده اولوب رسانند
اولور (محصول فقر) دخی پاك وطاهر اولان جمعیته حاضر اولانلرك
یعنی ملائکهٔ کرامك دخی انس والفت نظرگاهنه ناظر اولانلرك
یاخود انس نظرگاهی حافظ وحامیلری حاصلی اولیاء الله عظامك
قوللرینه شهور واعوامك مروری اوزره یعنی دائما ایرشدیررلر حاصل
کلام مرغان عشق ووفانك ملائکهٔ عظام واولیاء کرامك قوللرینه
ایرشدردکلری حمد داستانی (قطعه) صانعی را که کلستان سپهر * باشد
ازکل ین صنعش ورقی * صانعی را (را ادات تخصیص (یا حرف وحدت

(صانعدن مراد جناب فعال مطلقدر دستانك خبری (كه حرف رابط صفت (كلستان كلی چوق بر مبتدا (سپهر فلك باشد فعل مضارع افعال ناقصه‌دن اسمی تحتنده كلستانه راجع (ازمن معناسنه (كلبن كل اغاجنك دبندن سورن فدانه دیرلر اصلی بن كلدر تركیب توصیفی قبیلندن (یاخود بن بونده اوجاق معناسنه‌در كل اوجاغی بونده كللك دیمك اولور (صنع مصادك ضمیله بونده ایجاد معناسنه‌در شین ضمیر صانعه راجع (ورقی یا حرف وحدت (ورق فتحتینله یاپرق برك معناسنه باشدك خبری باشد اسمیله خبریله كلستانك خبری مبتدا خبریله صانعك صفتی (محصول بیت) اهل عشقك اسانندن صادر اولان حمد وثنا برصانع ذوالجلاله مخصوصدر كه فلك كلستانی یعنی بو عالم اجسادآنك صنعی وایجادی كلنك دبندن چیقان فداندن یاخود صنعی كلمكندن بر یاپراقدر حاصلی حمد وثنا اویله برصانعه مخصوصدر كه بو عالم كون وفساد بلكه جمیع عوالم انك قدرتنه نظرله برذره بلكه اندن كمتردر * یابود بهر ثنا خوانانش * پرنثار ازدر كوهر طبق * یا حرف تردید (بود فعل مضارع بودندن مصدر دالینك ماقبلنده (یارنو) دن واو اولسه حذف اولنوب یرینه بر الف ویا عوض ویریلور لكن بونده بایستن دن كان بایده مشابه اولمه خوفیله ترك تصرف ایدوب یالكز واوه فتح ایله حركه ویریلوب بود اولور (بهر ادات تعلیل (ثناخوانان ثناخوان وصف تركیبی ثنا اوقیجیلر دیمكدر یعنی حمد ایدنلر ایچون (الف ونون ادات جمع بودك مفعول لهی (شین ضمیر صانعه راجع بودك تحتنده اسمی كلستانه راجع (پر طلو دیمكدر (نثار صاچومؤخر طبقك وصفی یعنی صاچو ایله طلو برطبق (ازمن بیانیه معناسنه (در انجو (كوهر سائر ذی قیم (طبق بودك خبری جمله‌سی باشد جمله‌سی اوزره معطوف (یا وحدت ایچوندر (محصول بیت) یاخود بو كلستان عالم صانع ذوالجلاله ثنا ایدنلر ایچون انجو وجواهر نوعندن اولان صاچو ایله طولو برطبقدر (عروض) بوقطعه رملدن مسدس الاجزاء یعنی بر بیتی التی فاعلاتن لكن بونده صدر وابتدا سالم حشولری مخبون یعنی خبن علتی طاری اولمش خبن اولنده سبب خفیف اولان جزؤك سبب خفیفنك ساكننی اسقاطه دیرلر فاعلاتن دن الف اول دوشر فعلاتن

اولور وعروض وضربی مخبون ایکن حذف دخی کلوب یعنی آخرده
اولان سبب دوشوب فعلا قالور انك یرینه فعلن کلور لکن بیت ثانینك
عروضی اصلمدر یعنی صلم علتی طاری اولمش صلم حذفله قطعك اجتماعنه
دیرلر حذف بیان اولندی قطع وتد مجموعك ساکننی اسقاط ومتحرك
ثانیی اسکانه دیرلر بویله اولنجه فاعلاتندن حذف ایله فاعلا قالور قطعله
وتد که علادر الف دوشر لام ساکن اولوب فاعل قالور فعلن یرینه کلور
بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلن یا فعلن اولوب رمل مسدس مخبون
محذوف یا اصلم اولور * جلت عظمة جلاله وعلت کلمة کماله * جلت جیمك
فتحی ولامك تشدیدیله فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه عظیم اولدی یعنی
بیوك اولدی (عظمت عین مهمله نك وظاء معجمه نك ومیمك فتحه لریله کبریا
معناسنه در اولواق دیمکدر لفظا مرفوع فاعلیدر جلتك (جلال لفظا
مجرور مضاف لیهی عظمتك ضمیر صانعه راجع مضاف الیهی جلالك
(واو حرف عطف (علت عین مهمله نك ولامك فتحه لریله فعل ماضی
مفرد مؤنث غائبه ناقص واویدن یاخود یائیدن واویدن اولور ایسه
یوکسك معناسنه در یائیدن اولور ایسه شرف معناسنه در عالی اولدی
یاخود شریف اولدی (کلمة کافك فتحی ولامك کسری ومیمك فتحه سیله
بونده قرآن مراددر لفظا مرفوع فاعلی علتك کماله مضاف کمالده
ضمیره مضاف صانعه راجع (محصول ترکیب) حق جل وعلا
حضرتلرینك جلال کبریاسی بیوك اولدی وکمال کلمه سی یوجه اولدی
* وهزاران سرود تحیت ودرود از کلوی عندلیبان بوستان سرای
فضل وجود * هزاران مبالغه کثرتدن کنایه در یعنی بیكلر حاصلی
نیجه بیك دیمکدر ومبتدادر (سرود ایرلمق تغنی معناسنه اضافتی لامیه
(تحیت بحسب اللغه ملك دیمکدر لکن بونده صلواتدن عبارتدر
(ودرود دالك وراك ضمه لریله سلام معناسنه در (از حرف ابتدا (کلوی
کاف عجمك فتحیله بوغز (یا وسیله اضافت (عندلیبانه اضافتی لامیه
(عندلیب عینك فتحیله ونونك سکونیله بلبلدر (الف ونون ادات جمع
(بوستان واو ایله فارسی واوسز عربیدر معروف (سرای او دیمکدر خانه
معناسنه بوستان سرای مرکب اوله رق کاربان سرای کبی بوستان اوی
دیمکدر تتمه کیم باغ کوشکی فضله اضافتی لامیه (فضل فضیلت

معناسنه در جود ضد بخلدر (محصول ترکیب) دخی نیجه بیك صلوة وسلام سرودی یعنی نغماتی فضل وجود بوستان سرایلك عندلیبلرینك بوغازندن یعنی فضیلت واحسان اصحابنك دهانلرندن صدور ایدن نیجه بیك صلاة وسلام حاصلی اولیاء کرامك وصلحای عظامك واتقیاء امتك ایلدوکی صلاة وسلام * که مطربان بزم شهود ومغنیان عشرتخانه وجدووجودند * که حرف بیان یارابط صفت مطربان مطربك جمعیدر سازندهیه دیرلر اضافتی لامیه (بزم مجلس عشرته وصحبته دیرلر اضافتی بیانیه (شهود شین معجمهنك ضمیله مشاهده معناسنه در بزم شهود مقام جمعدن کنایتدر وخبر مبتدا در برلفظ اند تقدیریله زیرا قاعدهٔ اعجام اوزره سجعده سابقندن یالاحقندن اداتی حذف ایدرلر مبتداسی محذوف تقدیری آنان مطربان بزم الخ (واو حرف عطف (مغنیان مغنینك جمعیدر ایرلیجی دیمکدر اضافتی لامیه مطربانه معطوف (عشرتخانه مرکباتدندر عشرت اوی دیمکدر عشرت اختلاط والفت معناسنه (همزه اضافته توسل (وجده اضافت بیانیه (وجد کمال شوقدن حاصل اولان برحالتدر (وجود واوك ضمیله لغتده بولمق معناسنه در وجد ووجود اهل عشقك نهایت مراتبی اولان جمع الجمع یعنی فرق بعد الجمعه اشارتدر (نون ودال استك جمعیدر یعنی ادات خبر (محصول ترکیب) عندلیبان بوستان سرای فضل وجود که انلر مجالس عالم مشاهدهنك سازندهلریدر یعنی رونق وفروز ینت وزیب وربجیلریدر دخی وجد ووجود عشرتخانه سنك مغنیلریدر یعنی جذبه وحالات بخشلریدر حاصلی انلر مقام جمع وعالم مشاهدهیه واصل اولمغله خلق راه حقه ارشاده داعیلردر وانلر کامل ومکمل اولمغله بادهٔ عشق خدادن ناشی علی مراتب استعداداتهم حصه یاب ایدیجیلردر (قطعه) * برکل روضهٔ ابلاغ که هست * کل این باغ زر و بش عرق * برعلی معناسنه (کل معروف وخبر مبتدادر یعنی هزاران سرود (روضه راء مهملهنك فتحیله سبزه زار محله دیرلر باغچه دیمکدر (ابلاغ همزهنك کسریله ایشدرمك معناسنه در بونده رسالتدن عبارتدر اضافتلر لامیه بوکلدن مراد حضرت رسالت پناه علیه السلام حضرتلریدر (که ادات رابط (هست بونده ادات خبردر مصراع ثانیدهکی عرقی یه مقید در کل این باغ مبتدا عرقی

عرقيست تقسديرنده خبردر (اين اسم اشارتدر قريبه موضوع (باغ
معروف (زاى مفرده من معناسنه در (رو يش شين ضميركل روضه به
راجع (روى يوز (عرقى يا حرف وحدت (عرق فتحتينله در ديمكدر
(محصول بيت) كاوى عنـد ليبان بوستـان سراى فضل وجوددن
صدور ايدن سرود وتحيت ودرود ابلاغ ورسالت باغچه سـنك كلى
اوزره اولسون يعنى حضرت خواجهٔ جهان نبى آخرالزمان اوزرينه
اولسونكه بو باغ عالمك كولى انك جمالى نورندن برعرقدر يعنى يوزى
صويندن خلق اولنمشدر * نيست زاوراق چمن مرغانرا * بجزاوصاف
جمالش سبقى * نى ادات نفى سين وتا ادات خبردر يوقدرديمكدر (زاى
مفرده من معناسنه (اوراق ورقك جمعيدر يپراق ديمكدر برك معناسنه
(چمن معروف (مرغانرا ادات صله يا ادات تعليل (بجز با حرف تأكيد
جز غيرى معناسنه (اوصافه اضافت بيانيه (اوصاف وصفك جمعى
اوكمك معناسنه (جمال معروف (شـين ضميركل روضه يه راجعدر (سبق
درس معناسنه در (يا حرف وحدت وياخود تنكير ايچوندر (محصول بيت
چمن يپراقلرندن قوشلره ياقوشلر ايچون حضرت فخر كائناتك اوصاف
جمالندن غيرى بردرس يادرسى يوقدر (عروض بوقطعه بعينه صائبى را
قطعه سى كبيدروزن وقافيه ده * وعلى آله وصحبه المقتبسين من مشكوة
علومه واحواله * واو عاطفه على حرف جر (آل لفظا مجرور على ايله
جار مجرور ايله ظرف مستقر معطوف بركل روضه اوزرينه (آل اهل بيت
معناسنه ياخود اولاد معناسنه ياخود قوم يعنى (كل مؤمن تقى نقى الى يوم
القيمة) بونده هرقنقيسى اولسه جائزدر (واو عاطفه (صحب لفظا مجرور
آل اوزره معطوف (صحب صاد مهمله نك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله
صاحبك جمعيدر (ضميركل روضه يه راجعدر (يعنى رسول اللهك ايمان
صاحبلرى يعنى ايمان ايله مشرف اولدقلرى وجه سعادتلرينى كورنلر
(المقتبسين مقتبس نك جمعيدر حالت جرى يا ايله لفظا مجرور صفتيدر
آلك وصحبه نك تحتنده هم ضميرى موصوفه راجعدر آتش المق معناسنه
بونده كسب نور ايديجيلر ديمكدر (من حرف بيان مقتبسينه متعلق
(مشكوة ميمك كسريله وشين معجمه نك سكونيله وكافك فتحيله چراغ
محلى ديمكدر لفظا مجرور من ايله مفعول به غير صريحيدر مقتبسينك

(علوم علمك جمعيدر لفظا مجرور مضاف اليهى (ضميرينه كله راجع
محلا مجرور مضاف اليهى (واو عاطفه (احوال حالك جمعى كيفيت
ديمكدر لفظا مجرور علومه معطوف (ضمير غائب سابق كبى
(محصول تركيب) دخى سرود تحيت و درود رسول كائنات ومفخر
موجوداتك آل واصحابى اوزرينه اولسونكه انلر حضرت پيغمبر خير
البشرك علوم واحوالى چراغدانندن كسب نور ايديجيلر يعنى مدينهٔ علم
اولان سلطان الثقلينك مجلس پرانبساطلرنده حاضر اولمغله ظاهرا
وباطنا كسب علوم الٰهى واخلاق حميده سيله تخلق اولنلردر (معلوم
اوله كه بوحمدله وصلوله ده اولان براعهٔ استهلال وتشبيهات واستعارات
حددن بيرون وقياسدن افزوندر از جمله بهارستانه كوره مرغلر كالر
وهزارلر وهزار دستان زيرا هزار بلبله ديدكلرى كبى هزار دستان دخى
ديرلر و بلبلدن ايريجه برقوشه ديرلر هرنقدر بونده بومعنالر مراد دكل
ايسه ده ينه براعتدن خالى دكلدر * اما بعد * بسمله وحمدله وصلولهدن
فارغ اولدقدنصكره * نموده مى ايد كه چون درين وقت دلپسند فرزند
ارجمند ضياء الدين يوسف عصمه الله تعالى عما يفضيه الى التلهف
والتأسف با موختن مقدمات كلام عرب واندوختن قواعد فنون ادب
اشتغال نمود * نموده ماضيدن قسمدر (مى ادات حال (آيد فعل مضارع
كورلمش كله يعنى معلوم اوله (كه حرف بيان (چون ادات تعليل درين
در ايله اين دن مخفف در حرف ظرف اين اسم اشارت (وقت معروف
تركيبده چاغ ديرلر (دلپسند وصف تركيبيدر كوكل بكنيجى يعنى مقبول
ومرغوب (فرزند اوغل ديمكدر اين معناسنه ومبتدادر خبرى اشاغيده
خوانده مى شددر (ارجمند قيمتلو وعزتلو واولو معنالرينه كلور لكن
بونده معناى اول مراددر ارج فتحيله قيمت وعزت و بزرك معناسنه در
مند ادات نسبت (ضياء الدين مولانا جامينك مخدومنك لقبى دينك
ضياسى ديمكدر (يوسف اسميدر (عصمه عصم فعل ماضى مفرد مذكر
غائب حفظ ايلدى دعا موقعنده اولمغله حفظ ايلسون ديمكدر ضمير
فرزنده راجع مفعوليدر عصمنك (الله لفظا مرفوع فاعلى (تعالى
فاعلى تحتنده اسم جلاله راجع فاعليله جمله سى اسم جلالك صفتى
(عما اصلندن عن مادر نون ميمه قلب اولنور عن عصم به متعلق ما

اسم موصوف محلٔ قریبی عن ایله مجرور بعیدی مفعول به غیر صریح جهتیله
منصوب (یفضی افعال بابندن فعل مضارع مفرد غائب معلوم
بونده القا ایدر معناسنه در. فاعلی تحتنده مایه راجع جمله سی صفتی
(ضمیر فرزنده راجع مفعولی (الی یفضی یه متعلق در (تلهف تفعل
بابندن تحسر و محزون اولمق معناسنه در (تأسف وزن ومعناده تلهف
کبیدر عطف تفسیریدر لکن بونده تحسر و بونده تحزن مراد اولنمق
اولیدر (با آموختن باحرف صله یا مصاحبت آموختن الف ممدوده ایله
مصدردر اوکرنمک دیمکدر یعنی تعلم مفعولیدر مؤخر اشتغالک مقدماته
اضافتی مصدرک مفعولنه در (مقدمات کلام عرب اضافتلری
لامیه لردر (مقدمات مقدمه نک جمعی یعنی کلام عربک ما یحتاج الیه لری
حاصلی صرف ونحو مراد در (اندوختن بونده کسب معناسنه در
قواعده اضافتی مصدرک مفعولنه در (قواعد فنون ادب لامیه لردر
قواعد قاعده نک جمعی فنون فنک جمعی (فنون ادبدن مراد علم شعر
وانشادر زیرا بونلره ادبیات تعبیر اولنور قواعد فنون ادب مثلا
عروض کبی (اشتغال افتعال بابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در
(نمود نمودن فعل ماضی کوستردی دیمکدر اشتغالی نمودک مفعول
صریحیدر (محصول ترکیب) معلوم اوله که چونکه بو مقبول ومرغوب
اولان وقتده قیمتلو اوغلم ضیاء الدین یوسف انی الله تحسر وتحزنه
القا ایدن شیدن حفظ ایلسون مقدمات کلام عربی یعنی علم
صرف ونحوی اوکرنمکلکه داخی قوانین فنون ادبی یعنی علم قوافی
وعروضی کسبه اشتغال کوستردی حاصلی تحصیل علمه سعی ایلدی
* و پوشیده نماند که طفلان نورسیده وکودکان رنج نادیده را از تعلیم
اصطلاحاتی که مأنوس طبع ومألوف سماع ایشان نیست * واو عاطفه
(پوشیده اورتلمش مستور معناسنه اسم مفعولدر (نماند فعل نفی استقبال
قالمیه دیمکدر (که حرف بیان (طفلان طفلک جمعیدر که صبی ایله
مراهق بینی (نو یکی دیمکدر جدید معناسنه (رسیده ماضیدن فعمدر
یتشمش دیمکدر بررا مقدر در نادیده را قرینه سیله حذف اولنمشدر
(وکودکان کافک ضمی ودال مهمله یا معجمه ایله طفل دیمکدر ترکیبده
چوجق الف ونون ادات جمع (رنج بونده اسمدر زحمت ومشقت

معناسنه (نا ادات نفی (دیده ماضیدن قسم (را ادات صله (تعلیم
تفعیل بابندن مصدر در اوکرتمك معناسنه اصطلاحاته اضافتی
مصدرك مفعولنه بعض نسخهده از تعلم اصطلاحی واقعدر
بوصورتده را تخصیص ایچون اولور (تعلم تفعل بابندن مصدر در
اوکرنمك معناسنه (اصطلاحات اصطلاحك جمعی برقومه یا برفنه
مخصوص الفاظ وعبارات (یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت
(مأنوس اسم مفعولدر انس دن همزهنك ضمیله وحشت مقابلی الفت
دیمکدر بونده مألوف معناسنه در طبعه اضافتی اسم مفعولك نائب
فاعله اضافتی در (ومألوف عطف تفسیری سماعه اضافتی سابق کبی
(سماع سینك کسریله سمعك جمعی انلرك قولقلرینك مألوفی دکلدر
دیمکدر (ایشان اسم اشارتك جمعی (نیست ادات سلب (محصول ترکیب)
دخی مستور ومخفی قالمیه که یکی یتشمش طفللره وزحمت ومشقت
کورممش چوجقلره شول اصطلاحلری اوکرتمکدنکه انلرك قولقلرینك
وطبیعتلرینك مألوف ومأنوسی دکلدر نسخهٔ آخره کوره یکی یتشمش
طفللرك ورنج والم کورممش کودکلرك شول اصطلاحلری اوکرنه دنکه
انلرك طبیعت وسماعلری مأنوس ومألوفی کلدر حاصلی انلره
اصطلاحات فنی یاقرمی اوکرتمك یا انلرك اوکرنمهسی که انکله انسیت
والفتلری اولمیه (بعض نسخهده اسماع وبعضیسنده استماع واقعدر
لکن طباعه اقرب بزم اختیار ایتدیکمزدر * بردل بار وحشتی وبرخاطر
غبار دهشتی می نشیند * دل کوکل (بردل می نشیندك مقدم مفعول
غیرصریحی (بار وحشتی فاعلی بار وحشت مجازا بیانیه بار یوك معناسنه
وحشت بحسب اللغه تنها قالمق دیمکدر بونده اوکك دیمکدر (یا
حرف تنکیر (و برخاطر بر دل اوزرینه معطوف خاطر بونده قلب
دیمکدر (غبار دهشت مجازا بیانیه غبار توز دهشت حیرت معناسنه
(یا حرف تنکیر (می ادات حال (نشیند فعل مضارع نشستندن
یانشستندن زیرا مصدر تائیك ماقبلنده (خسف)دن سین مهمله
اولسه تا داله قلب اولنه قدنصکره سین یا حذف اولنور یاخود یایه
قلب اولنور یاخود هایه قلب اولنور بونده یایه قلب اولنمش لکن علی
غیرقیاس دال مقلوبه نك ماقبلنه برنون زیاده اولنمشدر اونورر

دیمکدر (محصول ترکیب) اصطلاح وقواعدی تعلیم وتعلمدن انس
والفتلری اولمق سببیله کوکل اوزره وحشت یوکی وآیینهٔ قلبلرینه
دهشت وحیرت توزی اوتورر حاصلی ذهنه کوج کلمه سببیله اورکوب
حیرت واضطرابه دوشر *از برای تلطیف سر وتشحیذ خاطروی
کاه کاهی از کتاب کلستان که از انفاس متبرکهٔ شیخ نامدار واستاد
بزرکوار مصلح الدین سعدی شیرازیست رحمه الله تعالی * از برای
اززائده یاخود برای لفظنده اولان معنای منی تأکید ایدر برای تلطیف
تلطیفدن ایچون دیمکدر (تلطیف تفعیل بابندن مصدردر ملایمت
ویرمك یعنی یومشتمق دیمکدر (سر سینك کسریله قلبده مخفی اولان
نسنه‌در تلطیفك سره اضافتی مصدرك مفعولنه‌در یعنی قلبنده
اولان کدوراتی یومشتمق اجلیچون (تشحیذ تفعیل بابندن مصدردر
کسکین ایتمك معناسنه در خاطره اضافتی ینه مصدرك مفعولنه
اضافتیدر (خاطرك ویه لامیه‌وی ضمیری یوسفه راجعدر (کاه کاهی
با تنکیر ایچوندر وقت وقت دیمکدر (کتاب کلستان معروف ومشهوردر
مفعولیدر مثنویدن صکره کلان خوانده می شدك (که حرف رابط
صفت (انفاس نفسك جمعیدر بواثر وکلمات مراد در (متبرکه تفعل
بابندن اسم فاعلدر برکت طلب اولنیجی دیمکدر اضافت بیانیه در
برکت طلب اولنیجی اولان نفسلرندن دیمك اولور (شیخ معروف
(نامدار وصف ترکیبیدر نامli دیمکدر اضافتی بیانیه (استاد بزرکوارده
بیانیه (بزرکوار بزرکه مرادف یاخود بزرك اولو ووار مصاحبت
معناسنه‌در عظمتلو دیمك اما ابن کمال تحقیقنده وار بونك کبی یرده
لیاقت معناسین افاده ایدر مثلا شاهوار شاهه لایق و بزرکوار اولولره
لایق دیمکدر (مصلح الدین دینی اصلاح ایدیجی دیمکدر اسمی مصطفی
اولان کیمسه‌یه اطلاق اولنورمش برکزیده دخی دیرلر سعدی صاحب
کلستانك لقبی (شیرازی یا حرف نسبت شیراز اسم بلده (سین وتا
ادات خبردر (رحم فعل ماضی ضمیر مفعولی سعدی یه راجعدر (الله
لفظا مرفوع فاعلی تعالی تحتنده اللهه راجع فاعلیله جمله سی
اسم جلالك صفتی (محصول ترکیب) اوغلم یوسفك سر ینی تلطیف
وخاطر ینی تشحیذ ایچون یعنی قلبنده اولان کدوراتی کیدروب

بو مشتمق ایچون وذهنی کسکین یعنی تیز ایتمک ایچون وقت
کتاب کلستاندن که دینی اصلاح ایدیجی ناملی شیخك وعظمتلو
استادك برکتلی اولان نفسلرندن یعنی آثار سخنندن در عالی اولان
الله اکا رحمت ایلسون (مثنوی) نه کلستان که روضهٔ ز بهشت *
خاك وخاشاك او عبیر سرشت * نه حرف نفی (کلستان بونده کتاب
کلستان مراددر (که حرف اضراب (روضهٔ یا حرف وحدت همزه
توسل ایچون (روضه رانك فتحی وواوك سکونیله سبزه زار محله دیرلر
کرك ما کولات وکرك غیر ما کولات بغچه معناسنه (بهشت باء عربینك
کسریله جنت دیمکدر (وخاك خاء معجمه ایله طپراق معناسنه بعض
نسخه ده خار واقع اولمش دکن معناسنه در (خاشاك خاء معجمه ایله
چورچوب دیمکدر غایت نظردن ساقط اولان شیئه اطلاق ایدرلر
(او یه اضافتی لامیه (او ضمیر روضه یه راجعدر (عبیر سرشت وصف
ترکیبی قبیلندندر عبیر طبیعتلی یا عبیر ایله یوغرلمش (محصول ترکیب)
حضرت شیخ سعدینك کلستانی وصف ایدوب بیورر کلستان دکل
بلکه جنتدن بر بغچه در انك طپراغی وچورچوبی عبیر طبیعتلی ویا
عبیر ایله یوغرلمشدر یعنی عبیر کبی قوقولودر حاصلی جنت کبی ناظرین
وسامعینك قلوبنه صفا بخش اولور ومشام جان اهل بصیرتی
معطر قیلار * بابهایش بهشت را درها * فیض ده قصه هاش کوثرها *
بابهایش شین ضمیر کلستانه راجعدر (ها ادات جمعدر کلستانك بابلری
دیمکدر ومبتدادر (را ادات صله یا ادات تخصیص (درها درك جمعیدر
(در قپو معناسنه باب دیمکدر بر ادات خبر مقدر در درهاست
تقدیرنده در (فیض ده اصلنده دهندهٔ فیض وصف ترکیبی در فیض
ویریجی دیمکدر فیاض معناسنه در (قصه ها قصه نك جمعیدر حکایه لر
دیمکدر ومبتدا (شین ضمیر کلستانه راجعدر (کوثرها کوثرلر دیمکدر
کوثر جنتده حضرت پیغمبره مخصوص اولان ارمق بنه بر ادات خبر
مقدردر کوثرهاست (محصول بیت) حضرت شیخك کلستانك بابلری
جنت ایچون یا جنته قپولردر سکز اولمه ده یا نصایح ویا غیری مشتمل
اولدیغیچون انکله متنصح اولمق دخول جنته سبب اولمه ده فیض
ویریجی قصه لری کوثرلردر تشنکان وادی حیرتی قاندیرمده حاصلی

هر بابی برجنت بابی وهر برقصه سی برجنت کوثریدر * نکتهایش
نهفته در پرده * رشك حوران ناز پرورده * نکتها نکته نك جمعیدر
نکته نونك ضمیله بحسب اللغه بریره نقطه قویوب برشیئه اشارت
ایتمکه دیرلر بونده مزایای الفاظ مراددر (شین کلستانه راجعدر
(نهفته نونك وهانك ضمه‌لریله وفانك سکونیله وهاء رسمی ایله کیزلو
دیمکدر اسم مفعول مستور معناسنه در (نکتهایش مبتدا نهفته پرسین
ونا تقدیریله خبر اولمق اولیدر ومصراع ثانیده کلستانه راجع برمبتدا
تقدیر اولنور شمعی مرحوم مصراع ثانیده‌کی رشك حورانی نکته یه
خبر معناسی ویرمش نکته رشك حور اولدیغی معلوم ارباب نکته‌در
اما کلستانه رشك حور اطلاق اولنور (پرده رائی ایله مرئی بیننده اولان
حجابه دیرلر مفعول فیه در نهفته نك (رشك رانك فتحی وشین معجمه نك
سکونیله غیرت معناسنه در (حوران حورك جمعیدر رشك حور
وصف ترکیبیدر حوری غیرته کتوریجی دیمکدر یعنی حوریلرك
محسود یدر (ناز پرورده مرکباتدندر پرورده اسم مفعولدر بسلنمش
معناسنه ناز پرورده نازلی بسلنمش دیمکدر (محصول بیت) اوکلستانك
نکت ومزایاسی پرده ده کیزلیدر یعنی مخفی ومستوردر حاصلی هرکسك
عقولی نکته لرینه واصل اولوب ادراك ایده مز وناا هلك نظرندن
مستوردر واوکلستان نازلی بسلنمش حوریلرك رشك وغیرتیدر
یعنی حسن وطراوتدن ناشی محسود حوراندر * دلکش اشعار او باند
اشجار * ازنم لطف تحتها الانهار * دلکش وصف ترکیبی انواعندندر
(اشعار همزه نك فتحیله شعرك جمعیدر مبتدا (اویه اضافتی لامیه
کوکل چکیجی دیمکدر اوضمیر کلستانه راجعدر (بلند بانك ضمی
ولامك فتحی ایله بوجه معناسنه در بویلی دیمکدر (اشجار شجرك
جمعیدر بنه ادات خبر مقدردر (نم رطب معناسنه یعنی یاش دیمکدر
(لطف لطافت معناسنه اضافت بیانیه (تحتها تحت ظرف مستقر
مبتدایه راجع فاعلیله جمله سی مقدم خبردر (ها ضمیر مجرور مؤنث
اشجاره راجع مضاف الیهی تحتك (الانهار نهرك جمعیدر ارمق معناسنه
لفظا مرفوع مؤخر مبتدا (محصول بیت) اوکلستانك کوکل چکیجی
اولان شعرلری بلند اشجاردر لطافت وطراوت ورطوبتندن اواغچلرك

التنده

التنده نهرلر واردر (حاصلی اكر روضهٔ جنانك انجلری وارمقلری وارايسه كلستانك دخی هر برشعر موزونی بردرخت منتهـا ولطافت وطراوتی كويا برنهر دلربادر (عروض) بو مثنوی بحر خفيفدندر معلوم اوله كه عجم جميع اوزانی اكثريا مثمن الاجزا استعمال ايدرلر عرب مسدس الاجزا استعمال ايدرلر اشته ازجمله بحر خفيفك اصلی عنـد العرب فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در ايكی كره اما عند الاعجـام فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن مستفعلن در ايكی كره اما اكر عجم مسدس استعمـال ايلسه‌لر مجزو ايدرلر برجزئنی حذف ايدرلر نته كيم بونده اولديغی كبی بو يله اولنجه صدر وابتـدا سالم حشو كه مستفعلن درخبن علتی طاری اولوب سين دوشر متفعلن قالور مفاعلن انك يرينـه كلور عروض وضربنك بعضيسنه شكل و بعضيسنه صلم طاری اولمشـدر شكل خبن ايله قصرك اجتماعنه ديرلر خبن اولده اولان سبب خفيفك ساكننی اسقاط وقصر آخرده اولان سبب خفيفك ساكننی اسقـاط وماقبلنی اسكان كه فاعلاتن دن خبن ايله الف وقصر ايله نون دوشر وتا ساكن اولور فعلات اولور كه اشكل ديرلر صلم حذف ايله قطعك اجتمـاعنه ديرلر قطع فاعلاتن دن وتد مجموعك سـاكننی حذف ومتحركنی اسكانه ديرلر وحذف آخرده اولان سبب خفيفك اسقاطنه ديرلر بويله اولنجه فاعلاتن دن قطع ايله علاتك النی دوشر ولام ساكن اولور وحذف ايله تن دوشر فاعل قالور فعلن انك يرينه كلوب فاعلاتن مفاعلن فعلات يافعلن اولوب بحر خفيف مسدس مخبون اشكل يا اصلم اولور* سطری چند خوانده می‌شد* سطری يا حرف وحدت سطر معروف (چنـد فتح ديمكدر سطری چنـد بر فتح سطر ديمكدر سطر مبتـدا خوانده ماضيدن قسم در خوانده می‌شد جمله‌سی خبر مبتدای ثانی ومبتـدای ثانی خبر مبتدای اول (حاصلی اوغلم يوسف كتاب كلستاندن بر فتح سطر اوقومش ايدی* دران اثنادر خاطر آمد كه تبركا بانفاسه الشريفـة وتتبعا لاشعـاره اللطيفة ورقی چند برآن اسلوب ساخته شود* درآن در حرف ظرف آن اسم اشارت (اثنا وقت معنـاسنه در يعنی اوغلم يوسفك كلستان اوقوديغی وقتـده (درادات صله (خاطر بونده قلب معناسنه درآمدك مفعوليدر (آمد فعـل ماضی مفرد غائب (كه حرف

بیان (تبرکا مفعول مطلقدر یا مفعول له (بانفاسه باحرف مصاحبت یااستعانت (انفاس نفسك جمعی ضمیر شیخه راجعدر (شریف ضد الوضیع (وتبعا ای تخلفا تبرکا یی اثرنجه کتمك معناسنه (لام حرف صله اشعار شعرك جمعیدر ضمیر بنه شیخه راجعدر (اللطیفة لطیفه ملایم معناسنه در (ورقی چند مبتدا ورق یپراق بونده کاغد معناسنه در (یا وحدت ایچوندر (برعلی معناسنه (آن اسم اشارتدر اسلوبه (اسلوب ضم همزه ایله فن معناسنه در بونده طرز وطور معناسنه (ساخته اسم مفعول (شود اولدی ساخته شود دوزلمش اولدی دیمکدر وخبر مبتدادر (محصول ترکیب) فرزندار جند بمك تعلم کلستان اثناسنده خاطره کلدیکه انك شریف اولان نفسلریله تبرکا ولطیف اولان شعرلرینه تبعا یعنی حضرت شیخ سعدینك نفس شریفلریله برکت طلبندن ایچون یا برکت طلب ایتمك ایله وشیخك کلستانك اثرنجك کتمك ایچون یا کتمك ایله کلستانك طرز وطورنده برقچ کاغد دوزلمش اولدی یعنی تنظیم ترتیب اولندی که مراد بهارستاندر *وجزوی چند بران منوال پرداخته کردد تاحاضرانرا داستانی وغائبانرا ارمغانی * جزوی یا حرف وحدت (جز پارچه دیمکدر (جزوی چند برقچ پارچه دیمکدر (بر حرف استعلا (آن اسم اشارت (منوال وجه معناسنه در یعنی اول وجه اوزره دیمکدر (پرداخته اسم مفعولدر (کردد کاف عجمینك فتحیله فعل مضارع کردیدندن مشتقدر اوله دیمکدر پرداخته مقدم مفعولیدر کرددنك تمام اولمش اوله دیمکدر جمله سی خبر (تا حرف تعلیل حتی معناسنه (حاضران حاضرك جمعی مقدم مفعول صریحی باشدك (را ادات صله (داستان حکایه یا حرف وحدت باشدك مقدم مفعول صریحی (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (غائبانرا را ادات صله غائبك جمعیدر مقدر باشدك مفعول غیر صریحی (ارمغانی صریحیدر هدیه معناسنه (محصول ترکیب) داخی برقچ جزو کلستان کتابنك وجهی اوزره تمام اولمش اوله تاکیم حاضرلره حکایه وغائبلره هدیه اوله یعنی حاضرین وغائبینه حکایه وارمغان اولمق ایچون سیاق کلستانده برقچ جزو تمام ایلدم * وچون این معنی بانجام رسید واین صورت

باتمام انجامید * چون ادات تعلیل شرطیتی متضمن (این اسم اشارتدر
معنیدن مراد بونده کلستانك اسلوب ومنوالنده اولان بهارستاندر
(با حرف صله (انجـام صوك دیمکدر یعنی آخر (رسید فعـل ماضی
مفرد غائب ایرشدی (صورتدن مراد نقوش بهارستان (انجـامید
فعـل ماضی مفرد غائب آخر اولدی یعنی دوکندی دیمکدر
(محصول ترکیب) دخی چونکه بومعنی آخره یعنی نهایته ایرشدی
ایسه دخی بوصورت تمام اولمق ایله آخر اولدیسه * باخرد کفتم چه
سازم زیور این نوعروس * تا بچشم خواستکارانش فزاید زیب وزین *
با حرف صله (خرد خاء معجمه نك کسریله رانك فتحیله عقل
معناسنه در (کفتم فعـل ماضی متکلم وحده دیدم دیمکدر (سـازم
فعل مضـارع متکلم وحده دوزه یم یعنی ایلیم دیمکدر (زیور لعـل
وجواهرله بزمکه دیرلر (نو یکی جدید معنـاسنه (عروس بین النکاح
والزفاف کلینه وکوبکویه دیرلر (تا حرف تعلیـل (چشم کوز عین
معنـاسنه (خواستکارانش شین ضمیر عروسه راجعدر خواستکاران
کاف عجمیله خواستکارك جمعیدر وصفهٔ مشبهه درکه کافی هاء رسمیدن
منقلبدر وعجمیدر خواسته ایله آردن مرکب طالب معنـاسنه (فزاید
فعـل مضارع مفرد غائب افزایددن مخفف افزاییدندن مشتق آرته
یعنی زیاده اوله دیمکدر (زیب زاء معجمه نك کسریله بزاشقلق معنـاسنه
(وزین امالهٔ کسر ایله عطف تفسیریدر (محصول بیت) عقله دیدم
نه دوزه یم بو یکی عروسك بزکنی یعنی تروتازه اولمقده عروسه مشابه
اولان کتابی نه کونه تزیین ایده یم تا کیم انی طلب ایدیجیلرك کوزینـه
زیب وزینتی آرته یعنی براشقلغی زیاده اوله * کفت درهای ثنـای
شهریار کامکار * نصرة الدنیـا معز الدولة کهف الخافقین * کفت
فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده خرده راجع ضمیردر (درها مقدر
بسازدك فاعلی جمله سی مقول قول (در دال مهمله نك ضمیـله انجو
معنـاسنه در (ها ادات جمع (یا اضافتـه توسل (ثنا مدح معنـاسنه
اضافتـلری لامیه (شهریار عصرنده معـادلی اولمین پادشاهه دیرلر
(کامکاره اضافتی بیانیـه (کامکار کاف اول عربی وثانی فارسی
خداوندکام دیمکدر یعنی مرادن ایدیجی غالب مطلق معناسنه حاصلی

دیلدیکی ایدیجی دیمکدر (نصرة مصدر در یاردم معناسنه لفظا مرفوع خبر مبتدای محذوف تقدیری هو نصرة الدنیا دیمکدر هو شهریاره راجعدر (الدنیا تقدیرا مجرور مضاف الیهی نصرتك دنیانك یاردیمی دیمکدر رجل عدل قبیلندن (معز افعال بابندن اسم فاعلدر عزیز ایدیجی معناسنه خبر بعد خبردر بو تعسف نصرتك اعرابی ایچون لازم کلدی والا مبتدا تقدیرنه حاجت یوقدر نصرت ومعز برأسه شهریاره صفت اولورلر فتأمل (الدولة لفظا مجرور مضاف الیهی اضافت اسم فاعلك مفعولنه در (کهف لفظا مرفوع نصرت ومعز کبی کافك فتحی وهانك سکونیله مغاره دیمکدر (خافقین خافقك تثنیه سی حالت جری یا ایله لفظا مجرور مضاف الیهی در کهفك افق شرق افق غرب دیمکدر شرق وغرب معناسنده مستعملدر اضافت لامیه شرق وغربك مغاره سی دیمکدر حاصلی اهل شرق وغربك مغاره سی دیمك اولور ذکر مکان ارادهٔ مکین طریقیله مغاره دن مراد ملجاء ومأوی دیمکدر استعاره طریقیله (محصول بیت) عقل جوابنده بکا دیدیکه کامکار اولان شهریارك مدحی انجولریله تزیین ایله اوشهریار دنیانك ناصریدر دولتی عزیز ایدیجیدر حاصلی شهریار کامکارلك قیمتده انجویه مشابه اولان ثناسیله بو نوعروسی تزیین ایله دیو عقل بکا خطاب ایلدی * اختر برج جلالت کوهر درج شرف * شمع بزم دودهٔ تیمورخان سلطان حسین * اختر یلدز نجم معناسنه (برج بونده مطلق حصار اولمق جائزدر (جلالت عظمت معناسنه اخترك برجه لامیه (و برجك جلالته بیانیه (کوهر جوهر دیمکدر (درج بونده صندوقچه دیمکدر (شرفه اضافتی بیانیه (شمع معروف (بزم مجلس معناسنه (دوده خاندان معناسنه (تیمورخان معروف حقیقتنی استیان تواریخه مراجعت ایلسون اضافتلر لامیه بو مجموعی شهریارك نعتیدر (سلطان حسین عطف بیان مراد حسین بیقرادر (محصول بیت) اویله شهریار که جلالت برجنك یلدیزی وشرف صندوقچه سنك لعل وجوهری تیمورخان خاندانك مجلسنك شمعی که سلطان حسین بیقرادرانك مدحی انجوسیله نوعروسه مشابه ومماثل اولان کتابی تزیین ایله دیو عقل جواب ویردی * آسمان قدری که چون

خورجان ذرات جهان * باشد ازچشم عنایت دیدن اورا فرض عین
آسمان قدری یا حرف وحدت آسمان قدر مرکبدر علو مرتبه معناسنه
خبر مبتدای محذوف تقدیری ان آسمان قدر یست (که حرف رابط
صفت (چون ادات تشبیه (خور روم ضمیله کنش معناسنه در
(حال ذرات جهان مؤخر دیدن لفظنك مفعولی (ذرات ذره نك
جمعی ذره شمسك پرتونده نمایان اولان نسنه یه دیرلر بونده رعایا و برایا
مراددر اضافتلر لامیه (باشد فعل مضارع مفرد غائب افعال ناقصه دن
(ازچشم عنایت دیده نه متعلق (چشم عنایت بیانیه (دیدن مصدردر
کورمك معناسنه باشدك اسمی (اورا را ادات مفعول (او ضمیر سلطان
حسینه راجعدر باشدك مفعولی (فرض عین خبری فرض عین هیچ
بروجهله ساقط اولمیان فرضه دیرلر باشد اسمیله خبریله آسمان قدرك
صفتی آسمان قدر سلطان حسینك صفتی (محصول بیت) سلطان حسین
برآسمان قدردرکه کنش کبی جهان ذراتنك حالنه عنایت کوزندن
نظر ایلمك اکا فرض عین اولور یعنی شمس پرتونده مجتمعه اولان
ذره لره نه کونه پرتوانداز اولورسه پادشاه کامکار دخی ظل حمایتنده
اولان جهان ذره لرینه یعنی زیرحکومتنده اولان بنده لرینه عطف
ومرحمت وعنایت وشفقت کوزندن کورمك اکا فرض عین اولور
* دین دان درذمت جودش همه حاجات خلق * کی پسندد جود او
درکردن خود عاردین * دین بورج فارسیده وام دیرلر دانك مفعول
اولی (دان امر حاضردر دانیدنندن یادانستندن زیرا قاعده مصدر
تائینك ما قبلنده (خشف) دن سین اولورسه تا داله قلب اولنور
اما سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اولنور یا هایه بونده حذف
اولنمشدر داند اولوب فعل مضارع اولور امر حاضر قاعده سی
اوزره دالی حذف ایدوب دان اولور بیل دیمکدر (در حرف ظرف
(ذمت ذال ثخذنك کسریله ومیمك تشدیدیله بحسب اللغه عقد
معناسنه در اما بونده کردن دیمکدر (جوده اضافت لامیه جود
سخا معناسنه دردانك مفعول ثانیسی (شینه اضافتی لامیه سلطانه
راجعدر (همه ادات سور (حاجاته اضافت بیانیه (حاجات حاجتك
جمعی حاجت معروف (خلقه اضافت لامیه خلق مخلوق معناسنه

(کی ادات استفهام انکار ایچون داخل اولور کچن معناسنه (پسندد
باء عجمیله فعل مضارع پسندیدن دن بکنور دیمکدر (جودا و لامیه
و پسنددك فاعلی ضمیرینه سلطانه راجعدر (برکردن غیر صریحی
خوده اضافت لامیه‌در (عار دین مفعول صریحی اضافت لامیه
(محصول بیت) بو رج یل او سلطانك جود وسخاسی ذمتنده
مخلوقاتك جمله سنك حاجتلرینی کچن بکنور یعنی بکمنز انك جودی
کندی کردننده دین عاریتی بعض نسخه‌ده کی برینه کم واقع اولمش
کاف عربك فتحیله آز دیمکدر یعنی آز بکنور حاصلی هیچ بکمنز
و بعض نسخه‌ده عار برینه بار دوشمشدر یوك معناسنه‌در حاصلی
کلام جمیع خلقك حاجتلرینی جود شاهیده دین بیل بویله اولنجه
سخا کندو بوینده دین اولمغی بکمنز یعنی استمز (عروض) بوقطعه
بحر رمل مثمندندر صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضربنه قصر
طاری اولمش قصر آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط
ومتحرکنی اسکان دیرلر بویله اولنجه فاعلاتن دن نون دوشوب تا
ساکن اولور فاعلات قالوب رمل مقصور مثمن اولوب بر مصراعی
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * اعز الله انصاره وضاعف
اقتداره وادام اولاده الکرام تحت ظلال ملکه وسلطانه وانام کافة
الانام فی کنف عدله واحسانه * اعز افعال بابندن فعل ماضی
مضاعفدر دعا موقعنده عزیز ایلسون دیمکدر (الله لفظا مرفوع
فاعلی جمله سی دعائیه (انصار نصیرك جمعی لفظا منصوب مفعول
صریحی یاردم ایدیجیلر دیمکدر بونده انصاردن رجال واتباعی مراددر
ضمیر محلا مجرور مضاف الیهی اضافت مصدرك مفعولنه‌در (وضاعف
واو حرف عطف ضاعف مفاعله بابندن فعل ماضی مفرد مذکر
غائب ینه دعا موقعنده قت قت ایلسون دیمکدر فاعلی تحتنده اللهه
راجع جمله سی اعزیه معطوفدر (اقتدار افتعال بابندن مصدر در
قادر اولمق معناسنه یعنی کوجی یتمك لفظا منصوب مفعول صریحی ضمیر
ینه سابق کبی (وادام واو حرف عطف ادام افعال بابنك اجوف
واوی بسندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب دائم وثابت ایلسون دیمکدر
تحتنده فاعلیله اعزیه معطوف (اولاد ولدك جمعی اوغللر دیمکدر

لفظا منصوب صفتيـدر اولادك (تحت ضد فوقدر آلت معنـاسنه فارسيده زير ديرلر مفعول فيهي ادام نك (ظلال ظلك جمعيدر كولكه‌لر معناسنه لفظا مجرور مضاف اليهي ظلالك ضمير مجرورده ملكك مضاف اليهي اضافتلر لاميه (واو حرف عطف (سلطان لفظا مجرور ملكله معطوف ضمير سابق كبي (وانام افعال بابندن فعل ماضي اجوف واوى مفرد مذكر غائبدر تحتنده فاعليله اعزه‌يه معطوف او يوتسون يعني راحت ويرسون ثلاثي معناسنه اولمق احتماليده وار بويله اولنجه كافة مرفوع اولوب فاعل اولور اوله كوره منصوب اولوب مفعول اولور (الانام لفظا مجرور مضاف اليهي كافه‌نك بوانام خلق معنـاسـنه‌در (في حرف جر انامه متعـلق كنف كافك فتحي ونونك سكونيله احاطه معناسنه فتحتينـله جانب معناسنه دربونده ايكيسنده ده احتمالي واردر لفظـا مجرور ومحـلا منصوب مفعول غير صريحي انام فعلنك عدله مضاف عدلده ضميره وسلطـان عدله معطوف وضميره مضـاف (محصول فقر) الله عظيم الشـان انك انصار يني عزيز ايلسون دخي انك اقتدار يني قت قت ايلسون دخي انك اولاد كرامني ملك سلطنتي ظللرينك التنده دائم ايلسون دخي انك عدل واحسـاني احاطه‌سنده ياحواليسنده يعني حمايه‌سنده جميع ناسي الله عظيم الشان او يوتسون يعني راحت ويرسون ياجميع ناس او يوسون يعني مستريح اولسون * قطعه

كلستان كرچه سعدى كرد زين * پيش بنام سعدبن زنكى تمامش *

(كرچه اكرچه‌دن مخففدر ادات شرط (سعدى كردك فاعلي (كرد فعـل ماضي مفرد غائب ايلدى ديمكدر (زين ازين دن مخففدر (از من معناسـنه (اين اسم اشارت كردك مفعول غير صريحي (پيش باء عجمله اوك معنـاسنه بوندن اوكدن يعني بوندن اقدم ديمكدر (بنام با حرف صله يا حرف مصاحبت (نام آد يعني اسم سـعده اضافتي لاميه زبن ابن دن مخفف قاعدهٔ عربيه اوزره علمين بينده ابن لفظنـدن همزه حذف اولنور اما عجـام بعضا كليا حذف ايدرلر شيخ عطـارك پند نامه‌سنده اولان شافعي ادريس كبي (تمامش شين ضمـير كلستانه راجعدر تمام كردك مفعولي (محصول بيت) كلستاني كرچه شيخ سعدى بوندن اقدم زنكي اوغلي سعدك نامنه اني تمام ايلدى ايسه يعني انك نامنه

تأليف وجمع ايدوب كتابنه رونق وفر ويردي ايسه * بهارستان
من نام ازكسى يافت كه شايد سعد بن زنكى غلامش * بهارستان من
لاميه نام بونده شهرت معناسنه در ويافتك مقدم مفعول صريحى
ازكسى غير صريحى (يا حرف وحدت (كسى سلطان حسبندن
عبارتدر (كه حرف بيان (شايد فعل مضارع مفرد غائب شايدندن
ياشايستن دن زيرمصدر ثانى سينى نك بالاده ذكر اولنديغى وجه اوزره
سينك حذفى قيلنلندر لايقدر ديمكدر بونده شايد شد تقديرنده
يعنى اولمق لايقدر معناسنه (سعد بن زنكى شايد شدك فاعلى (غلام
مفعولى شين ضميركسى يه راجعدر (بعض نسخه ده شايد يرينه باشد
واقعدر بويله اولنجه مقدره حاجت قالماز (محصول بيت) بنم بهارستانم
بركيمسه دن نام وشان وشهرت بولديكه زنكى اوغلى سعد اكا بنده
اولمغه لايقدر بويتده نامى معناى اصليسنده استعمال ايدن تكلفه
دوشوب نام آله مامش (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندركه
صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضرب محذوف (حذف آخرده
اولان سبب خفيفى اسقاطه ديرلر مفاعيلن دن لن دوشر مفاعى قالور
فعولن انك يرينه كلور بويله اولنجه برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن
اولوب هزج مسدس محذوف اولور * قطعه ديكر * كذرى كن برين
بهارستان تابينى در وكلستانها * كذرى (يا حرف وحدت كذر اسم
مصدردر مرور معناسنه (كن امر حاضر كذرى كن بركچمه ايله يعنى
كچ (بر ادات صله با معناسنه (اين اسم اشارت تا ادات تعليل (بينى
يا حرف استقبال بينى فعل مضارع مفرد مخاطبدر كوره سين ديمكدر
(دراو (در حرف ظرف (او ضمير بهارستانه راجعدر (كلستانها ها ادات
جمع (محصول بيت) بو بهارستانه برمرور ايله يعنى سير وتماشا طريقيله
بركچ تا كيم او بهارستانده كلستانلر كوره سين يعنى بنم بهارستانمده نيجه
كلستانلر وندر جدرعين امعان ايله نظر ايله * وز لطافت بهر كلستانى رسته
كلها ديده ريحانها * وز وازدن مخفف (بهر با حرف ظرف در معناسنه
(هر ادات سور (كلستانى يا حرف وحدت نوعيه (رسته ماضيدن قسم
بتمش معناسنه (كلها كل معروف (ها ادات جمع (كلها رستهنك فاعلى
(ديده بوده ماضيدن قسم ظاهر اولمش ديمكدر (ريحانها فاعلى ريحان

فسلكن ديمكدر (ها اداتِ جمعدر (محصول بيت) دخى لطافتده هر بر
گلستانده يعنى بهارستانده اولان هر بر گلستانده گللر بنفش ورنجانلر
ظاهر اولمش حاصلى بويله رنكين ورعنادر (عروض) بو قطعه بحر
خفيف مسدس مخبون اصلم دركه بعد الازاحيف فاعلاتن مفاعلن
فعلن در نته كيم تفصيلى نه كلستان كه روضهٔ ز بهشت مثنوبسنده
ذكر اولنمشدى * وترتيب اين بهارستان برهشت روضه اتفاق
افتادست * ترتيب تفعيل بابندن مصدردر هر شيئى يراو يرينه قومغه
ديرلر اضافتى مصدرك مفعولنه در ومبتدأ (برعلى معناسنه (هشت
اسماء اعداددن سكز ديمكدر (روضه باغچه ديمكدر بونده باب وفصل
مقامنده در (اتفاق افتعال بابندن مصدردر اصلى اوتفاق ايدى قبل
تاء افتعال واو اولسه واوى تايه قلب ايدوب ادغام ايدرلر اتفاق اولور
(راست كلمك معناسنه تركجه دوشش (افتادست سين وتا ادات خبر افتاده
ماضيدن قسم در خبر مبتدأ واقع اولمشدر معناسنه (محصول تركيب)
دخى بو بهارستانك ترتيبى سكز روضه اوزره اتفاق واقع اولمشدر يعنى
دوشش واقع اولمشدر حاصلى سكز روضه ده اختتام پذير اولمشدر
* هر روضهٔ بهشت آيين مشتمل بر رنك ديكر از شقايق وبوى ديكر از
رياحين * روضهٔ همزه حرف توسل (ياء بطنى وحدتدر ومبتدأ
(بهشت آيين وصف تركيبى قبيلندندر ومبتدانك وصفيدر (بهشت
آيينلى ديمكدر بهشت باى عربك كسريله جنت معناسنه در بونده
مجرد تشبيه ايچوندر جنت كبى ديمكدر (مشتمل برسين وتا تقديريله خبر
مبتدادر (مشتمل اشتمال بابندن اسم فاعلدر محيط ومجتمع معناسنه
(رنك اون ديمكدر (ديكر غيرى ديمكدر (شقايق داغى لاله كه كلنجك
تعبير اولنور رنكى نهايت قرمزيدر وبوى قوقو معناسنه (بوى ديكر
غيرى قوقو ديمكدر (رياحين ريحانك جمعيدر فسلكن معناسنه در
(محصول تركيب) هر بر جنت كبى اولان روضه سى شقايقك غيرى رنكى
رياحينك ماعداسى قوقوبى مشتملدر ياخود هر بر روضه سى رنك شقايقدن
ماعدا رنكى ورياحيندن ماعدا قوقوبى اشتمالده جنت كبيدر حاصلى
قلوب واراحه صفا بخش ووروح نقده در * نه شقايقش را از يغمال
باد خزان پژمردكى ونه رياحينش را از دست برد دى افسردكى *

نه‌های رسمیله ادات نفی فعلدن تجرید اولنمش نباشد تقدیرنده شقایقش را
را ادات صله (شین ضمیر بهارستانه راجعدر شقایق مقدر فعلك
مفعول غیر صریحی (پایمال مرکبدر پای ایله مالدن چکنمه معناسنه
خورلقدن کنایه‌در بونده باد خزانك زده‌لمه‌سی مراددر (پژمرده‌نك
مفعول صریحی باد خزانه اضافت لامیه (باد بیل (خزان فصول
اربعه‌نك بری اضافت لامیه (پژمردکی مقدر فعلك فاعلی یا حرف
مصدر کاف عجمی هاء رسمیدن مبدل پژمرده صولمش دیمکدر (واو
حرف عطف (نه سابق کبی (ازدست برد مفعول غیر صریحی افسرده‌نك
(دست برد باء عربینك ضمیله ظلم معناسنه‌در (برد باء عربینك فتحیله
صووق معناسنه بردایله برده جناس خطی واردر دیه اضافتی لامیه
(دی قیش دیمکدر (افسردکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل
(معلوم اوله که آخرنده هاء رسمی اولان کلمه‌نك آخرینه الف ونونکه
دات جمعدر یاخود یا داخل اولسه هاء رسمی کافه مبدل اولور
ابند کان وافسردکی کبی (افسرده طوکمش معناسنه‌در (محصول ترکیب)
نه او بهارستانك شقایقنه خزان یلینك زده لیوب چکنمه سندن
صولمقلق اولور یعنی سائر شکوفه واشجاری باد خزانك زده‌لدیکی کبی
بو بهارستانك شقایق کبی اولان الفاظ ونکاتنه دست رس بولماز ونه
ریحانلرینه قیشك صووغنك غلبه‌سندن صولمقلق اولور یعنی شدت
بردن سائر ریاحین بساتین کبی صولمز حاصلی شقایق کبی اولان رنکارنك
مضامینی خلل پذیر اولماز وریاحین مثال بوی معانی لطیفه استشمام
اولنان الفاظی زنك ریز اولماز والحاصل دائما تروتازه‌در* قطعه *دمیده
مرغزارش بر جوانب شکفته لاله زارش درنواحی* دمیده ماضیدن
قسمدر ظاهر اولمش معناسنه مرغزارش شین بهارستانه راجعدر
(مرغزار میمك فتحیله درضمی غلط مشهوردر مرکبانندر کلزار کبی
وغینه حرکه ویرمك دخی غلطات عوامدندر زیرا فارسیده مضاف
ایله معطوف علیه‌دن غیری متحرك اولماز مضاف مکسور معطوف
علیه مضموم اولور کلمه‌نك آخری حرف مد وهاء رسمی اولمدقجه
اکر حرف مد اولور ایسه مضافك آخرینه بر یاء مکسوره کلور
معطوف علیهك بعدنده اولان واوه ضمله حرکه ویریلور آشنای

من بوی یار بنی ماینا اورانا جهانداری وجهان ارا کلور وحلقوم کبی واکر
هاء رسمی اولور ایسه هاء رسمی تلفظده همزهٔ مکسوره یه تبدیل اولنور
معطوف علیهده بنه واوه ضم ایله حرکه ویریلور (بندهٔ خدا شکست
وبسته) کبی بویله اولنجه مرغزارنه مضاف ونه معطوف علیه در بلکه
مرکبدر مرغ ایله زاردن (مرغ بونده چایر چمن (زار کثرت افاده
ایدر چایرلر چمنلر دیمکدر ودمیده نك فاعلیدر (بر حرف استعلا بونده
ظرفدر (جوانب جانبك جمعیدر اطراف معناسنه ودمیده نك مفعولی
(شکفته ماضیدن قسمدر آچلمش دیمکدر (لاله زار بوده مرکبدر لاله ایله
زاردن لاله لر دیمکدر وشکفته نك فاعلیدر (شین ضمیر بنه بهارستانه
راجعدر (در ادات ظرف (نواحی ناحیه نك جمعیدر اطراف معناسنه
کناردیمکدر وشکفته نك مفعول غیر صریحی (محصول بیت) او بهارستانك
اطرافنده یعنی جوانب اربعه سنده چایر وچمن ظاهر اولمش دخی انك
کنارلرنده لاله لر اچلمش حاصلی جمیع جهتی مزین ومنقح اولمش کمال
لطافتدن کنایت * زشبنم لاله راخوی در بنا کوش زباران غنچه رامی
در صراحی * شبنم ژاله معناسنه چه دیمکدر (خوی واو رسمی وضمهٔ
مجهوله ایله در معناسنه درعربجه عرق دیرلر معلوم اوله که فارسیده
ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله اثبات ایلمشلردر که مثلا ضمه وکسره یی
صراحة قرائت ایدرلر یعنی اشباع ایدرلر نور وشیر کبی لکن ضمهٔ معروفه
وکسرهٔ معروفه یاضمهٔ صریحه وکسرهٔ صریحه دیرلر بعضا ضمه
وکسره یی تمام اشباع ایتیوب یعنی صراحة قرائت ایتمزلر بلکه بین ضمة
وفتحه لکن ضمه یه قریب وبین کسرة وفتحه لکن کسره یه قریب
اوقورلر ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله وضمهٔ غیر صریحه وکسرهٔ غیر
صریحه دیرلر خوی وشیر کبی یعنی ارسلان (خوی مبتدأ بنا کوش
مینه وتا تقدیریله خبر بنا کوش قولاق توزی دیمکدر (باران یغمور
(غنچه معروف (را ادات تخصیص (می مبتدأ شراب معناسنه
(صراحی بنه برسین وتا تقدیریله خبردر صراحی شراب قودقلری
معروف قاب (محصول بیت) چه دن لاله نك قولاغی توزی اوزره در
واردر یعنی لطیف ونازك اولان محبوب عرق آلود اولوب قولاغی توزینه
طوللسیله نه کونا طراوت تازه بولور ایسه شبنم دخی لاله یه اویله زینت

نام و برمشـدر باراندن غنچه‌نك صراحی سنده‌می واردر یعنی صراحی بللورده رنك شراب نمایان اولوب شراب صراحی یه نه کونا رونـق ویرر ایسه کلاه دخی باران اوبله زیب وفر دیکرو یرمشدر * غزیر الدمع من عین السواقی * کثیر الضحك عن ثغر الاقاحی * غزیر غین معجمه‌نك فتحی وزانك کسریله وزن ومعناده کثیر کبیدر لفظا مرفوع خبر مبتدأ محذوف تقدیری هی غزیر الدمع الخ لف ونشر مرتب طریقیله لاله‌یه ومصراع ثانیده اولان مقدر غنچه یه راجعدر یا ایکسیده بهارستانه راجعدر الدمع لفظـا مجرو ر مضـاف الیهی (دمع کوز یاشی (من حرف جر غزیره متعلق (عین ونده بوکار معنـاسنه‌در لفظا من ایله مجرور محلا منصوب مفعول غیرصریحی غزیرك (السواقی تقدیرا مجرور عین لفظنك مضاف الیهی ونده کوچك بوکارلر دیمکدر که ساقیه‌نك جمعیدر (کثیر غزیرکبی اعرابده ومعناده (الضحك لفظا مجرور مضاف الیهی کثیرك کولمه معناسـنه (عن حرف جر کثـیره متعلق (ثغر ثاء مثلثه‌نك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله اوك دیش دیمکدر مفعول غـیر صریحی کثیرك (الاقاحی تقدیرا مجرور ثغرك مضاف الیهی اقاحی همزه‌نك ضمیله اقحوانك جمعیدر پاپادیه معناسنه (محصول بیت) اول بهارسـتانك دمعی یعنی صویی چوق سـاقیه‌لرك کوزندن یعنی اول بهارستانك صو یی بوکارلردن جریان ایدن صودن چوق نشنکان بادیه عشق اولنلری قاندررر حاصلی جنات تجری تحتها الانهار مضمونه تلمیح واشارت بیورر یاخود اول لاله‌نك دمعی چوق اوفق تفك نهرلردن یعنی لاله داغ حسرتله سـینه سـین چاك ایدوب شبنم ریز اولدیغی قطرات اشکك جریانی اوفه جق نهرلردن چوق و اول بهارستانك ضحکی کثیر پاپادیه‌نك اوك دیشـندن یعنی خندان اولان کیسنه‌نك وقت تبسمنده اوك دیشی کورنمه‌ده پاپادیه اطرافنده اولان بیاضه تشبیه ایلمش کثیر اولمسی دائما نمایان اولمه‌ده یعنی اول بهارستانك خنده سی چوق یعنی مورث نشاطدر که ناظرین وتماشاییانك کولمه‌دن دیشلری قپانماز اقحوانك دیشلری کبی دائمـا کشـاده اولور یاخود اول غنچه‌نك ضحکی یعنی نیم کشاده‌لکی پاپادیه‌نك کشاده‌لکندن چوق حاصلی بهارستانی وصفـدر بو بیتده اولان صنایع لایعد ولایحصی در ازجمله دمع ایله ضحك صنعت

تضاددر بنه عينه كوره دمع وضحك وعينه كوره سواقى ملايمـدر
* اشارت ميكند نركس كه مى نوش *فان العفو لذلات ماحى * اشارت
افعال بابنك اجوف واويسندن مصدردر برشيئى تعيين طريقيـله
كوسترمكدر امابونده ايما معناسنه در (معلوم اوله كه تصرفات عجمدندر كه
مصادر عربك آخرنده اولان تاء كردلرى طويل كتابت ايدرلر
كندو بيلرنده استعمال ايدرلر ايسـه ميكندك مقدم مفعولى (مى كند
مى ادات حال كند فعـل مضارع مفرد غائب كنيدندن ياعلى طريق
الشـاذ كردندن مشتقدر ايدر ديمكدر (نركس فاعلى (كه حرف بيان
(مى نوشك مقدم مفعولى (نوش امرحاضردر ايچ معناسنه (فان فاحرف
تعليل ان حرف مشبهة بالفعـل تحقيق افاده ايدر (العفو لفظـا
منصوب اسمى ماحى تقديرا مرفوع خبرى عفو كناه مقابلنده عتاب ايتمبوب
ترك ايتمكه ديرلر الف ولام مضاف اليهدن عوض تقديرى عفوالله در
(لام حرف جر ماحيه متعلق (ذلات ذله نك جمعى كناه معناسـنه دره
هرنقدر خطاى صغير معناسـنه ده استعمال اولنور ايسـه ده بونده
مطلق كناه معناسنه در لفظا مجرور لام ايله محلا منصوب مفعول غير
صريحى ماحينك (ماحى اسم فاعلدر ناقص واويدن محوايديجى ديمكدر
(محصول بيت) نركس اشـارت ايدركه شراب ايچ زيرا تحقيق عفو
خدا كناهلرى محوايجيدر يعنى بارى تعالينك صفت عفوى خطايايى
محو ايديجيدر* همى ترسم كه ازلطف اشارت كند پرهيز كارامباحى*
همى ها حرف تأكيد مى حرف حال (معلوم اوله كه فعل مضارع حاله
واستقبـاله دلالت ايدر اكريا داخل اولور ايسه استقبال خاص قلنور
مى داخل اولنور ايسه حاله همى بونده ادات استمرار اولمقده جائزدر
دائما ديمكدر ترسم فعل مضارع متكلم وحده قورقرم يعنى خوف ايدرم
ديمكدر (كه حرف تعليل (ازمن تبيين معناسنه (لطف اشارت بيانيه
(كند فعل مضارع فاعلى تحتنده لطف اشارته راجعدر (پرهيز كارارا
را ادات مفعول (الف ونون ادات جمع (پرهيز كاركار ادات وصف
مشبهه در مجتنب معناسنه مفعول غيرصريحيدر كندك (مباحى صريحيدر
(يا حرف نسبت مباحه منسوب مبـاحى ديو مذهب باطل اباحه ده
اولنلره ديرلر كه زعملرنجه حلال وحرام يوقدر جمـله اشيا مبـاحدر

محصول بیت) خوف ایدرم یا دائمـا خوف ایدرم که ترکسك اشـارتنك لطافتندن یعنی خدا عفودر عفوایدرمی ایچ دبو اشارتندن الآن خوف ایدرم یادائما خوف ایدرم قورقرم که پرهیز کارلری یعنی صلحاو متقیلری مباحی ایدر یعنی مذهب اباحه ده قیلر حاصلی طرف رجایه ذاهب اولوب اکثر استعمالندن اباحی اولور (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس مقصوردر که کلستان کریـنه سعدی قطعه سنده مفصلا بیان اولندی * التمـاس از تماشـایان این ریاض خالی از ملاحظه خار اعراض وخاشاك مطالبهٔ اعواض * التمـاس امید ورجا معنـاسنه مبتدادر (از تماشایان التماسه متعلق (تماشایان الف ونون ادات جمعدر تماشایی یا حرف نسبت سیرجی زوار معناسـنه (اینه اضافتی بیانیه (این اسم اشـارت (ریاض روضه نك جمعیـدر (خالی بوش دیمکدر اضافت بیـانیه (از ملاحظه خالیـه متعلقدر ملاحظه مفاعـله بابنـدن مصدر فکر معناسنه (خار اغراض مجاز الامیه (خار دیکن دیمکدر (اغراض عرضك جمعیدر غرض شـیئك مقابله سـنده شی مأمول ایتمك (خاشاك خار اوزره معطوف چور چوب دیمکدر (مطـالبه یه اضـافتی بیانیه مطالبه نك اعواضه مصدرك مفعولنـه در مطـالبه مفاعله بابندن مصدردر استمك معناسنه (اعواض عوضك جمعیـدر بدل طلب ایتمك (محصول ترکیب) غرضلر ملاحظه سی دیکنـندن یعنی بوکتابك مقـابلنده برشی مأمولی فکرندن وعوضلر مطالبه سی چور چوبنـدن یعنی کتابك بدلینه برشیٔ طلب ایلمك سو پروندیسندن خالی اولان بو روضه لری زوار وتماشا یلردن التماس * انکه چون بقدم اهتمام برایشان بکذرند ونظر اعتبار در ینهـا بنکرند باغبان را که در زیبت شان خون جکر خورده است وتمیت شـان جان شیرین برلب آورده بدعایی یاد کنند وبثنایی شاد کردانند * انکه اسم موصول ومبتدای ثانیدر اولدر که معناسنه (چون حرف تعلیل (بقدم با حرف مصاحبت (قدم اباق معنـاسنه کذرندك مقـدم مفعولی (اهتمامه اضافتی مجازا لامیه (اهتمام بونده صقنمق معنـاسنه (بر ایشان مؤخر کذرنده متعلق (ایشان اینك جمعیدر انلر دیمکدر (با حرف استقـبال (کذرند فعل مضـارع جمع غائب کچرلر یعنی مرور ایده لر دیمکدر

(نظر اعتبار بیانیه قدم اهتمامه معطوفدر (در حرف صله یا معناسنه
بنکرند فعل مضارع جمع غائب بقه لر یعنی نظر ایده لر دیمکدر
(باغبان باغچه جی دیمکدر زیرا بان ووان ادات فاعلدر مؤخر کنندك
مفعولی (را ادات مفعول (که حرف تعلیل (در حرف ظرف تربیت شان
(شان ضمیر جمع غائبدر (خون قان معناسنه در عربیده دم دیرلر
(جگره اضافتی لامیه در (در تربیت خورده نك مفعول غیر صریحی
(وخون جگر صریحی (خورده ماضیدن قسمدر یمش معناسنه
(تمبنشان تمیت تفعیل بابندن مصدردر بو یوتمه معناسنه (جان شیرین
بیانیه شیرین طتلی معناسنه در (لب طوداق برلب طوداق اوزره
دیمکدر (آورده کتورمش معناسنه ماضیدن قسمدر (جان برلب آورده
کمال اضطراب ومشقتدن کنایه در (بد عایی یا حرف وحدت (دعا
مفعول صریحی کنندك (یاد ذکر معناسنه یعنی اکمق دیمکدر مفعول
صریحیدر کنندك (کنند فعل مضارع جمع غائب فاعلی تحتنده
تماشا بیانه راجعدر جمله سی خبر مبتدای ثانی اعنی انکه ومبتدای ثانی
مع الخبر خبر مبتدای اول اعنی التماس (و بثنایی دعایی کبیدر (شاد
مسرور معناسنه (کردانند فعل مضارع بونده ایلیه لر دیمکدر
(محصول ترکیب) زواردن التماس اولدر که چون قدم اهتمام ایله
اول روضه لر اوزره مرور ایده لر دخی نظر اعتبار ایله اول روضه لره
نظر ایده لر زیرا باغبانی انلرك تربیتنده جگر قانی یمشدر یعنی اذیت
چکمشدر وانلری بو یوتمده طتلی جانی طوداق اوزره کتورمشدر
یعنی زحمت ومشقت چکمشدر بردعا ایله یاد ایده لر و برثنا ایله مسرور
ایده لر حاصلی معنی بو عوض وغرضدن خالی اولان روضه لری قدم
اهتمامله چکن یعنی فدان چکنیوب شاخ قیروب شکوفه پایمال ایتمه دن
چکن ونظر اعتبار ایله نظر ایدن زواردن امید ورجا اولدر که باغبانی
یعنی مصنفی بردعا ایله ا که لر دخی بر مدح ایله مسرور وخندان ایده لر
زیرا انلری تربیه ایدنجه نه جگر قانلری یوتمشدر یعنی نه زحمتلر چکمشدر
وانلری بیودوب بومرکزه کلنجه نه کونه اضطراب چکمشدر که جانی
اغزینه کلمشدر بونده اولان تشبیهه تشبیه بلیغ دیرلر ار بابنك معلومی
ذکری غایت تفصیله محتاج تفطن ان کنت من اهل البیان (قطعه)

* هر کس زنیك بختان زین تازه رس درختان * درسایهٔ نشیند یامیوهٔ بچیند * هرکس هرکس که تقدیرنده (زای مفرده تبیین ایچوندر (نیك ایو معناسنه در (بختان بختك جمعیدر (نیك بخت وصف ترکیبیدر ایو بختلو دیمکدر (زین از ایندن مخففدر مفعول غیر صریحیدر نشیندك (تازه رس وصف ترکیبی یکی یتشمش دیمکدر (درختان درختك جمعیدر اغجلر دیمکدر (درحرف ظرف (سایهٔ یاحرف وحدت (همزه حرف توسل (سایه کولکه معناسنه بوده نشینده متعلق (نشیند فعل مضارع مفرد غائب نشنیدندن یا علی طریق الشاذ نشستن دن مشتقدر اوتوره دیمکدر (یا حرف عطف اومعناسنه در (میوهٔ یاحرف وحدت (وهمزه حرف توسل (بچیند باحرف استقبال چیند فعل مضارع مفرد غائب چینیدن دن یا علی طریق الشاذ چیدن دن دوشیره دیمکدر (محصول بیت) نیك بختلردن هر کیمسه که بو یکی یتشمش اغجلرك سایه سنده اوتوره یا برمیوه دوشیره حاصلی سایه سیله مستظل یا میوه سیله منتفع اوله یعنی بهارستاندن بهره یاب اوله

* آن به که پیش گیرد آیین حق گزاری * راه کرم سپارد رسم دعا گزیند * آن به که اول یکدر که دیمکدر (پیش باء عجمیله اوك دیمکدر (گیرد فعل مضارع گیریدندن یاشاذا گرفتن دن مشتقدر (آیین عادت وقانون معناسنه در (حق گزاری یاحرف مصدر حق گزار زای هوز ایله وصف ترکیبیدر حق اودیجی معناسنه یعنی ادای حق ایدیجی دیمکدر ذال نخذ ایله یازان ادای حق ایده ممش (راه یول یعنی طریق (کرم معروم راه کرم سپاردك مقدم مفعول صریحیدر (سپارد فعل مضارع مفرد غائب سینك ضمیله رفتن معناسنه یعنی کتمك یا سینك کسریله ایزلمك یعنی ارامق معناسنه (رسم عادت دیمکدر (دعایه اضافت بیانیه (گزیند فعل مضارع مفرد غائب کاف عجمینك ضمیله گزینیدن دن یا گزیدن دن مشتقدر گرچه مصدر بائی دالی علی الاتفاق یائی حذف ایله مضارع اولور اما بونده نون مصدری داله تقدیم ایلهدر بوندن ایچون سودی گزینیدن دن مشتق قیلش بکنه یعنی اختیار ایلیه دیمکدر (محصول بیت) اول ایودر که حقی ادا ایتمکلك یعنی انصاف وعدالت قانون وعادتنی اوکنه طوته یعنی اجرا ایلیه

مصراع اولی بیـاندر یعنی حق کزارلق ایینی بودرکرم ولطف بوانه
کیده یا کرم یولینی ایزلیه حاصلی کرم ایده دعا رسمنی اختیـار ایدوب
بکنه یعنی دعاایده الحـاصل بنم روضمدن منتفع اولان کیمسه انصافی
الدن قومیوب کفران نعمت اولمیوب حقنی ادا ایده کریملر طریقنـه
کیدوب برخیردعاایده* کوید که بنده جامی کین روضه ساخت یارب*
همواره ازخدا پروزخود تهی نشبند * کوید فعـل مضارع مفرد
غائب کوییدن دن یاعلی غیر قیاس کفتن دن مشتقدر سویلیه دیمکدر
(که حرف بیـان (بنده قول یعنی عبد معنـاسنه در (جامی یاحرف
نسبت جام برقریه نك اسمیـدر یعنی جامه منسوب دیمکدر بو نده
مؤلفك لقبیدراسملری عبدالرحمن تأليفاتی لسانین ده لايعد ولايحصى در
(جامی بنده دن بدلدر (کین که این دن مخففـدر (که حرف رابط
صفت(این اسم اشارتدر روضه یه (ساخت فعـل ماضی مفرد غائب
تحتنده فاعلی جامی یه راجعـدر دوزدی یعنی ترتیب ایلدی جمله سی
صفت جامی (یارب یاالله (همواره هانك فتحی وهاء رسمیله همیشـه
معنـاسنه دائما دیمکدر (ازخدا نشبنده متعـلق (خدا اسم ذاتدر
عربیده الله کبی (پرباء عجمك ضمیله طلو دیمکدر (ازخدا پراللهله طلو
یعنی معرفة اللهله مملو دیمکدر (واو حرف عطف (ازخود تهی
ازخدا پره معطوفدر (خود کندو معناسنه در (تهی تانك فتحی وکسری
وهانك کسریله بوش دیمکدر (نشبند فعـل مضارع مفرد غائب
اوتوره دیمکدر فاعلی تحتنـده جامی یه راجعـدر (محصول بیت)
بو بهارستـانده فائده مند اولان دعا ایدوب دیه که بنـده جامی که
بو بغچهٔ دوزدی یعنی ترتیب وتنظیم ایلدی یارب دائمـا خدا ایله پر
یعنی معرفة الله ایله مملو حاصلی ذکر وذکر وفکری الله اولمغـله
ماسوا قلبنـدن اخراج وکندودن تهی یعنی بنلکدن بوش اوتوره
محصـل کلام ذکر الله قلبه سرایت ایدوب دنیا وعقبا ومافیهـایی
ترك وکندولکی دخی ترك ایلیه دیو دعا ایلیه زیرا دیمشـلردر (بیت)
(در طریق نقشبندی چار ترك (ترك دنیا ترك عقبا ترك هستی ترك ترك
*جزراه او نپوید جز وصل او نجوید * جز نام او نکوید جز روی
او نبیند* جز غیر معناسنه در (راهه اضافت لامیه (راه یول دیمکدر

طریق معناسنه پویتـده اولان اول خدایه راجعدر (نپوید فعل نفی مضارع مفرد غائب پوییدندن یاء عجمیله یلمیه دیمکدر (جزوصل او جزراه اوکیـدر (وصل واوك فتحیله مصدر در اولشمق معنـاسنه (نجوید فعـل نفی مستقبل مفرد غائب جوییـدندن استمیه دیمکدر (جز نام او بنه سابق کبی (نکوید فعل نفی استقبـال سویلمیه دیمکدر کوییدندن یاخلاف قیاس کفتن دن مشتقدر (جزروی او سابقلر کبی (نبیند فعل نفی مستقبل بینیدندن یا علی غیر قیاس دیدندن کورمیـه دیمکدر (محصول بیت) الله عظیم الشـان یواینك غیریه یلمیه یعنی کتمیه یعنی طریق مستقیمدن ایرلمیه انك وصلنك غیرینی طلب ایلمیـه یعنی استمیه انك اسمنك غیرینی دیمیه یعنی دائما الله الله الله دیه انك روینك غیرینی کورمیـه یعنی جمال خدایی مشاهده دن برآن خالی اولمیه دیو دعا ایلیه زواردن بویله دعا طلب ایلر حضرت ملاجامی حاصلی یسرنا الله وایاکم روشی طریق الله یعنی تخلقوا باخلاق الله ایله متصف وطلبی وصال الله وذکری ذکرالله ونظری جمال الله اولمسنی رجا ایدر (عروض) بوقطعه بحر مضـارعدندر که برمصراعی اصلنده مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن در که هزجله رملدن مؤلف هزج اول رمل صکره بونده صدر وابتـدا وحشو ثانیلره حاصلی اجزای هزجه حرب علتی طاری اولمش حرب که حرم ایله کفك اجتماعنـه دیرلر حرم ایله اولدن میم وکف ایله آخرده اولان سبب خفیفـك ساکنی دوشر مع بقـاء حرکة ما قبله یعنی نون دوشر ولام متحرك قالور فاعیل قالوب مفعول انك یرینه کلور بویله اولنجه بحر مضارع احرب اولور که برمصراعی مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن اولور

* روضهٔ نخستین درنشر ریاحین چیـده از بساتین دور بینـان راه هدایت وصدر نشینـان بارگاه ولایت * نخستین نخست نونك وخاء معجمه نك ضمه لریله اول معناسنه در (یا حرف نسبت (ونون حرف تأکید اولـکی دیمکدر (روضهٔ نخستین مبتدادر (نشر ریاحین چیـده خبری (در حرف ظرف نشردر یـان نشر دیمکدر (نشرنونك فتحی وشین معجمه نك سکونیله یایمق یعنی طاغتمق معنـاسنه در منه سنده شمعی مرحوم صاچمق دیمش لکن نشرایله نثری فرق اتممش (ریاحینـه

روضهٔ نخستین

اضافت مصـدرك مفعولنه در (رياحين ريحانك جمعيدر (چيده يه اضافت بيـانيه چيده اسم مفعولدر (از بساتين چيـده يه متعلقدر بساتين بستانك جمعيـدر (دور بينانه اضافت لاميه در دور بينـان الف ونون ادات جمعـدر دور بين وصف تركيبيدر اوزاغى كوريجى ديمكدر برآلت مخصوصه در كه اوزاغى يقـين كوسترر هرفكردقيق اصحابندن كنايـدر (دور بينان راه هدايت لاميـه لر در (هدايت درايت وزننده مصـدر در قاعدۀ انجام اوزره تاسى طويل يازيلور ارشاد ودلالت ايتمك معناسنه (واو حرف عطف (صدرنشين وصف تركيبيدر كوشه ده اوتوريجى ديمكدر علو مرتبه دن كنايـدر (الف ونون ادات جمعدر (باركاه محل اجازت معناسنه در ايوان عاليدن عبارتدر لكن بونده مجازدر (ولايته اضافت بيانيه (ولايت واوك فتحى وكسريله لغتـده يقينلق معنا سنه در اما اصطلاحده بعـد الانبيا بشردن قرب خدا ايله مشرف اولمغه ديرلر (محصول تركيب) اولكى روضه هدايت يولينك يعنى طريق ارشـاد ودلالتك دور بينـلرى يعنى نظرده بعيـد اولان طريق رشادى يقين كوستريجيلرك ياخود فكر دقيق ونظر عميق صاحبـلرينك دخى ولايت باركاهنـك كوشه نشينلرينك يعنى علو مرتبه صاحبلرينـك بوستانلرندن دوشيرلمش اولان ريحـانلرى يا بو طاغتمق بياننده در مراد اوليـاء كرامك كلماتى بيـاننده در ديمك اولور * سيدالطائفه جنيـد قدس سره ميكويد حكايات المشـايخ جند من جنود الله يعنى سخنان مشـايخ درعلم ومعرفت راسخ لشـكريست ازلشكرهاى خداى تعـالى * سيد الطائفه لاميه سيد اولو معنـاسنه در الطائفة بولك ديمكدر بونده قوم معنـاسنه يعنى قومك اولوسى (جنيد صيغۀ تصغـيرايله كبار اولياء الله دن برذات عالى قدرك اسميدر وطبقۀ ثانيه مشايخندندر كنيه سى ابوالقاسم ولقبى قوار يرى وزجاجيدر ومولود ومنشائى بغداددر مربى ومرشدى سرى سقطيدر حارث محاسبى ومحمد قصـاب ايله صحبت ايتمشدر ايكيوز طقسان يدى ياسكز يا طقوزده انتقـال ايلمشدر قبرى بغـدادده زيارتگاه در روح الله روحه وقدسنـا الله باسراره (قدس فعـل ماضى مبنى للمفعول (سر كمسر سبنله لفظا مرفوع نائب

فاعلی (ضمیر مضاف الیهی جنیده راجعدر (می حکایت حال ماضی (کوید فعل مضارع مفرد غائب مابعدی مقول قول در سویلردی دیمکدر (حکایات حکایه نك جمعی لفظا مرفوع مبتدا (المشایخ لفظا مجرور مضاف الیه اضافت لامیه (جند لفظا مرفوع خبری مبتدا مع الخبر جمله سی محلا منصوب مقول قول (جند جیمك ضمیله عسکر دیمکدر (من حرف جر (جنود جندك جمعیدر لفظا مجرور ظرف مستقر جمله محلا مرفوع صفة جنددر (یعنی حضرت مولانا جامی کلام جنیدی تفسیر وترجمه ایدوب بیورر (سخنان مشایخ لامیه (سخنان علی غیر قیاس سخنك جمعیدر سوزلر دیمکدر ومبتدادر (راسخ ثابت معناسنه در (لشکر عربجه عسکره دیرلر (یا حرف وحدت (سین وتا ادات خبر (ازمن تبعیض معناسنه در (لشکرها ها ادات جمعدر (خدای اسم ذات تعالی صفتی (محصول ترکیب) طائفه نك اولوسی جنید سری تقدیس اولنسون بیورر مشایخك قصه لری الله عظیم الشانك عسکرلرندن برعسکردر حضرت جامی زبان فارسیله تفسیر ایدوب بیورر یعنی مشایخك سوزلری الالهی بیلمکده ونفسی اکلمقده برثابت وقوی عسکردر خدای تعالینك عسکرلرندن یعنی تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ درونده زیرا سلوك اهل اللهده اوج وجه بیان اولنمش بری کثرت ذکر وبری قلت طعام ومنام وبری صحبت مشایخدر

بکشور هردل که عنان عزیمت تابد مخالفان نفس وهوا هزیمت یابد*

بکشور (با حرف صله کشور اقلیم معناسنه در (هردله اضافتی لامیه (که حرف بیان (عنان عزیمت لامیه (عنان دیزکین معناسنه در (عزیمت برنسنه یی ایشلمکه توجه ایلمکه دیرلر (تابد فعل مضارع تابیدندن بوکه دیمکدر (مخالفان نفس بیانیه الف ونون ادات جمع دشمن معناسنه در (هوا نفسه معطوفدر (هزیمت انهزام معناسنه در بوزلمق یعنی صیمق دیمکدر (یابد بولور معناسنه فعل مضارع مفرد غائبدر یابیدندن مشتقدر (محصول فقرتین) مشایخ قصه لری عساکر خدادن برعسکردر هرکوکل اقلیمنه که توجه دیزکینی بوکه یعنی چویره نفس وهوا مخالفلری یعنی دشمنلری هزیمت بولور (حاصلی اوجنود خدا قنغی جانبه که توجه ایده البته نفس وهوا مخالفلری

یعنی دشمنلری پریشان اولور زیرا خدای متعـالك رضای شریفی اندن در (حاصل کلام عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة در برمحـله که رحمت خدا نازل اوله البته نفس وهوا عسـکری منهزم اولور
(قطعه) هجوم نفس وهوا کز سپاه شیطانند* چو زور بردل مرد خدا پرست آرد* هجوم مصدردر اقدام معنـاسنه (نفسه اضافت لامیه (کز که ازدن مخففـدر که حرف رابطهٔ مبتدا وخبر (سپـاه چری معناسنه (شیطانه اضافت لامیه نون ودال ادات جمع خبر (هجوم نفس مبتدا (ازسپاه شیطانند خبری (چو حرف تعلیل (زور قوت معنـاسنه آرندك مقدم مفعول صریحی (مرد آدم دیمکدر (خدا پرسته اضافتی بیـانیه خدا پرست وصف ترکیبی در اللهه طپیجی دیمکدر (آرند الف ممدوده ایله فعل مضـارع جمع غائب کتورهلر دیمکدر (محصول بیت) هجوم نفس وهوا که سپـاه شیطاندندر چونکه خدا پرست اولان آدمك کوکلنه زور کتوره لر یعنی عسـاکر شیطاندن اولان نفس وهوا اللهه طپیجی یعنی سالکك کوکلنه حمله وهجوم واقدام تام ایلیـهلر
* بجز جنود حکایات رهنمایانرا * چه تاب انکه بران رهزنان شکست آرند * بجز با حرف مصاحبت (جز غیر معناسنه در (جنوده اضافت لامیه (جنود جندك جمعیدر (حکایاته اضافت لامیه (حکایات حکایه نك جمعی قصهلر دیمکدر (رهنمایانه اضافت لامیـه (را ادات تخصیص (الف ونون ادات جمعـدر (رهنما وصف ترکیبی در یول کوستریجی مرشد معنـاسنه در (چه ادات استفهـام (تاب انکه تاب انکس که تقدیرنده در که حرفیندن اسمیته نقل اولنوب حذف وایصال اولنمشدر (تاب طاقت معنـاسنه در (آنه اضافت لامیه اول کیمسه نك نه طاقتی دیمکدر ترکیـده انك نه حدی وار ایله تعبیر اولنور (بر علی معنـاسنه (آن اسم اشارتدر (رهزنان الف ونون ادات جمعدر (رهزن وصف ترکیبی در یول اوریجی یعنی یول کسیجی قاطع طریق معنـا سنه که نفس وهوا مراد در (شکست فعل ماضی مفرد غائب قیردی دیمکدر (آرند فعل مضـارع جمع غائب شکست آرند قیرمه کتوره لر یعنی منهزم ایده لر دیمکدر (شکست لفظنه بونده مصدر معنسی ویریلور (محصول بیت) مرشدلرك حکایهلری عسکرلرندن غیریله اول کیمسه نك

نه طاقتی که قیرمه کتوره یعنی نه حدی وار که منهزم ایلیه (حاصلی
نفس وهوا جیوشنی قیرمغه مشایخ قصه لرندن غیری چاره یوقدر
* خدای تعالی بارسول خود صلی الله علیه وسلم خطاب میکند که
(وکلا نقص علیك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك) یعنی میخوانیم
برتو قصه‌های پیغمبران تادل ترا ثابت کردانیم برانچه هستی تو بران *
(بارسول خود لامیه با حرف صله (رسول لغتده ایلچی به دیرلر اما
اصطلاحده شول ذاته دیرلر که الله عظیم الشان جانبندن برقومه
بعث اولنه وکندیله بیله کتاب اوله کتاب اولمزسه نبی دیرلر (خود
واورسیله کندی دیمکدر (صلی تفعیل بابندن فعل ماضی مفرد مذکر
غائب موقع دعاده (الله لفظا مرفوع فاعلی (تعالی تحتنده الله
راجع فاعلیله جمله سی صفتی اسم جلالك (علیه جار مع المجرور
صلی به متعلق (واو حرف عطف (وسلم تفعیل بابندن فعل ماضی
مفرد مذکر غائب صلی به معطوفدر (خطاب رو برو سویلمکه دیرلر
بونده مجاز در میکنندك مفعول اولی (میکنند فعل مضارع مفرد
غائب مضمون آیت کریمه مفعول ثانیسی (که حرف بیان (کلا تنوین
مضاف الیهدن عوض تقدیر وکل نباء دیمکدر ومبتدادر (نقص
نصر بابنك مضاعفندن فعل مضارع متکلم مع الغیردر مع الغیر
صیغه سی بویله یرلرده عظمتدن کنایتدر جمله سی فاعلیله خبر
(علیك علی حرف جر نقص به متعلق ؛ کاف ضمیر خطاب رسولدن
عبارتدر (من حرف بیان (انباء اخبار معناسنه یعنی خبرلر دیمکدر
قصه‌لر معناسنه (رسله اضافت لامیه (رسل رائك وسینك ضمه لریله
جمع مکسردر رسولك (ما اسم موصول کلادن بدل (نثبت تفعیل بابندن
فعل مضارع نفس متکلم مع الغیردر اوقورز یعنی حکایه ایده رز
دیمکدر (فواد بونده مطلقا قلب معناسنه نثبتنك مفعول صریحیدر
(کاف خطاب مضاف الیهی (میخوانیم نقص بی تفسیردر (برتو
سنك اوزریکه دیمکدر علیك بی تفسیر (قصه‌ها ها ادات جمعدر
(پیغمبرانه اضافت لامیه الف ونون ادات جمعدر (پیغمبر وصف
ترکیبی در اصلنده برنده پیغام ایدی پیغام وپیغ خبر معناسنه‌در (برنده
ایلتیجی یعنی خبر و بریجی رسول معناسنه قصه‌های پیغمبران (انباء

الرسلی تفسیر در (تا حرف تعلیل (دل ترا را ادات تخصیص (ثابت بونده راسخ معناسنه (کردانیم فعل مضارع متکلم مع الغیردر اصل لغتده صیرورت معناسنه در اما بونده جائزدکلدر تدبر (بر آنچه اول نسنه اوزره که دیمکدر (هستی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر (تو بران سن انك اوزرینه دیمکدر (محصول ترکیب) الله تعالی کندی رسولنه الله عظیم الشان صلاة وسلامی انك اوزرینه ایلسون خطاب ایدر که جمیع حکایه لری سکا قصه ایدرز رسوللرك قصه لرندن انلردن بدل شول شیٔ قصه ایدرز که سنك قلبکی انکله راسخ وثابت ایدرز (حضرت شیخ آیت کریمه یی تفسیر ایدوب بیوررکه یعنی سنك اوزریکه پیغمبرلر قصه لرینی اوقورز تا کیم سنك قلبکی ثابت وراسخ ایدلم اول نسنه ده که سن انك اوزرینه سین یعنی اصلنده بیلدیککك توحید وایمانده ثابت اولمغیچون سکا پیغمبرلر حکایتنی اوقورز (قطعه) چو صورتی بدلت سازی از ارادت راست * زنفخ صور دم عارفان حیاتش ده * چو حرف تعلیل (صورتی یا حرف وحدت صورت پیکر معناسنه شکل دیمکدر (بدلت با حرف ظرف درمعناسنه درا دل قلب (تا ضمیر خطاب (سازی فعل مضارع مفرد مخاطب (بدلت سازینك مفعول غیر صریحیدر (ازارادت ده بویله ازحرف تبیین صورتی بیان (ارادت افعال بابندن مصدردر بحسب اللغه دیلك اما بونده جمیع اموری تفویض ایلمکه دیرلر (راسته اضافت بیانیه (راست بونده صحیح معناسنه در (زنفخ دهه متعلق (نفخ اوفورملك دیمکدر (صور معروف (دم نفس دیمکدر (عارفان عارفك جمعی اضافت لرلامیه (حیاتش شین ضمیر صورته راجع (ده امر حاضردر دهیدندن مشتق ویر دیمکدر (محصول بیت) چونکه ارادت صحیحه دن یعنی رابطهٔ تامه دن کوکلکده بر صورت دوزدك یعنی پیدا ایلدك (حاصلی رابطه یی قلبکده مستقر ایلدك عارفلرك یعنی واصلینك نفسی صورینك نفخندن که حیات ویر یعنی حیات بخش اولان نفسلرندن یعنی کلام مبارکلرندن یعنی انلرك کلامنی تذکر استماعدن اوصورتی احیا ایله * وکرشود متزلزل دلت زجنبش طبع * بشرح قصهٔ صاحبدلان ثباتش ده * کرحرف شرط

(شود فعل مضارع مفرد غائب شویدندن یا علی غیر قیاس شدندن
اولورسه دیمکدر فعل شرط (متزلزل تدحرج بابنك مضاعفندن
اسم فاعلدر دپرنجی دیمکدر مضطرب معناسنه شودك مفعولی (ذات
متزلزلك فاعلی (تا ضمیر خطاب (زجنبش متزلزله متعلقدر (طبعه
اضافت لامیه (بشرح با حرف مصاحبت سببیتی متضمن شرح بونده
نقل و بیان معناسنه‌در (بشرح قصهٔ صاحبدلان لامیه‌لردر (الف
ونون ادات جمعدر (صاحبدل اولیاء الله دیمکدر (ثباتش شین ضمیر دله
راجعدر (ده امر حاضر جزاء شرط (محصول بیت) واکر سنك
مربوط اولان قلبك طبعك جنبش ومیلانندن مضطرب اولورسه
اولیاء کرامك قصه‌سی شرحیله یعنی انی نقل ایله حاصلی تذکر ایله
او قلب متزلزله ثبات ویر یعنی انلرك انفاس طاهره‌سی برکاتیله تزلزل
واضطرابنی دفع ایله تا اطمئنان حاصل اولنجه (عروض) بو قطعه
وقطعهٔ سابقه بحر مجتثدندر که رجز له رملدن مؤلفدر (بر مصراعی
مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در جمیع اجزاسنه خبن علتی
طاری اولمشدر خبن اولده اولان سبب خفیفك ساکننی حذفه دیرلر
مستفعلن دن سین دوشوب متفعلن اولور مفاعلنه تبدیل اولنور
فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن اولور (دخی عروض وضربنه
خبن دن صکره قصر دخی طاری اولمشدر قصر آخرده اولان سبب
خفیفك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فعلاتن دن نون
دوشوب تا ساکن قیلنوب فعلات اولور بویله اولنجه بر مصراعی
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب مجتث مخبون ومقصور اولور
* پیر هرات عبد الله انصاری رضی الله عنه اصحاب خود را وصیت
کرده است که از هر پیری سخنی یاد کیرید واکر نتوانید نام ایشان را بیاد
آرید تا بهرهٔ یابید * پیر هرات پیر بونده شیخ معناسنه در (هرات
خراسانك تختکاهنك اسمیدر هری ده دیرلر (عبد الله انصاری
اسم شریفلری کنیه‌لری ابو اسماعیل پدرلری ابو منصور محمد
الانصاری ومحمد الانصاری صاحب رحل رسول ابو ایوب انصارینك
فرزندلرندندر محمد الانصاری حضرت عثمان خلافتنده خراسانه
واروب هراتده ساکن اولمشدر انده تزوج ایدوب عبد الله انصاری

تولد ایلمشدر لقبلری شیخ الاسلامدر (رضی فعل ماضی مفرد غائب
علم بابنك ناقص واو یسندن بونده موقع دعاده در (الله فاعلی جمله سی
دعائیه (عنه رضی یه متعلق ضمیر پیر هراته راجعدر (اصحاب خود را
کندی اصحابنه یعنی مریدلرینه (وصیت مبتدا (کرده ماضیدن
قسمدر فاعلیله جمله سی خبردر (سین وتا ادات خبردر (که حرف
رابط (از هر یبری یا حرف وحدت هر بر پیردن دیمکدر (سخنی با
وحدت سینك ضمی وخانك فتحی وبالعکس سوز دیمکدر کلام معناسنه
(یاد کیرید فعل مضارع جمع مخاطبدر خاطرده طوتکز دیمکدر
(واکرحرف شرط (نتوانید فعل نفی استقبال جمع مخاطب (نام ایشان را
انلرك اسمنی دیمکدر (بیادده با حرف صله یاد خاطر معناسنه (آرید
فعل مضارع جمع مخاطب کتوره سکز دیمکدر (تا حرف تعلیل (بهره
فتح باء عربیله وسکون ها ایله نصیب معناسنه (یا حرف وحدت
(همزه حرف توسل (یابید فعل مضارع جمع مخاطبدر بوله سکز
دیمکدر (محصول ترکیب) پیرهرات که عبدالله انصاریدر الله تعالی
اندن راضی اولسون کندی اصحابنه وصیت ایلمشدر که هر بر پیردن
برسوز خاطرده طوتوك یعنی حفظ ایلیك واکر قادر اولمزسکز
انلرك اسمنی خاطر یکزه کتورك یعنی ذکر ایدك تا کیم بر نصیب
وفائده بوله سکز (رباعی) آنی تو که از نام تو می بارد عشق* وزنامه
وپیغام تو می بارد عشق* رباعی ایکی بیته دیرلر که وزن مخصوصدن
اوله او وزن هزج اخرب ویا اخرم دن اولور که عروض کتابلرنده
صورة شجره ده مفصلا بیان ایتمشلردر (آنی یا حرف خطاب
(آن اسم اشارت توسن دیمکدر (آنی توسن او سین دیمکدر
(که حرف بیان (ازنام تو می بارده متعلق سنك اسمكدن دیمکدر
(بارد حرف حال ایله فعل مضارع مفرد غائب باریدندن مشتقدر
یاغر یعنی فیضان ایدر (عشق فاعلی (وزنامه (واو حرف عطف
(زای مفرده مؤخر می بارده متعلقدر (نامه بونده مکتوب دیمکدر
مراد کتب الهیدر (پیغام خبر معناسنه در مراد آثار خدادر
(محصول بیت) سن اوسین یعنی سن برذات مفیض سین که سنك اسم
شریفکدن عشق یاغر یعنی فیضان ایدر دخی نامه وپیغامکدن یعنی

کتب شریفه‌کدن وآثار لطیفه‌کدن عشق فیضان ایدر حاصلی سنك
اسم شریفکی ذاکر اولان وقرآن کریمی علی هو حقه معانی لطیفه‌ٔ
تذکر ایله تالی اولان وآثاره بانبه‌یه عین عبرتله ناظر اولان البته سنك
عشقکله مست وحیران وبیخود اولور * عاشق شود انکس که
بکویت کذرد * آری زدر و بام تو می بارد عشق * عاشق شود ك
مفعولی (شود فعل مضارع مفرغائب شدندن که افعال ناقصه دندر
(انکس شودك خبری (آن اسم اشارتدر (کس کیمسه دیمکدر (که حرف
رابط (بکویت با حرف صله (تا ضمیر خطاب (کوی کاف عربیله محله
دیمکدر (کذرد کاف عجمیك ضمی وذال معجمه وراء مهمله‌نك فتحه لریله
فعل مضارع مفرد غائب کذریدندن مشتق باکذشتن‌دن زیرا مصدر
تائینك ماقبلنده شین معجمه اولسه تاداله تبدیل اولندقدنصکره شین رایه
قلب اولنور (اری ادات تصدیق بلی معناسنه ترکجه اوت (درقپو (وبام
طام معناسنه (محصول بیت عاشق اولور اول کیمسه که سنك محله که مرور
ایلیه یعنی ذکر وفکر وعبادت وطاعاته مشغول اوله بلی سنك قپوکدن
وطامکدن عشق یاغر یعنی سنك درکاه معنوی وبارکاه اقدسکدن عشق
فیضان ایدر حاصلی سنك درکاهکه ملازم اولوب اظهار عبودیت ایدنه
هرجانبدن عشق نمایان اولور (عروض) بور باعی هزج احزب ومکفوف
وسالم وازلدر زیرا بحر هزج مثمن سکز مفاعیلن درر باعی اوزانندن اولمق
ایچون صدر وابتداسنه حزب علتی طاری اولوب حزب که خرم ایله کفك
اجتماعنه دیرلر خرم ایله اولدن میم اسقاط اولنور وکف ایله اخردن نون
دوشر فاعیل قالور مفعول یه تبدیل اولنور وحشو اولارینه کف طاری
اولمشدر کف اخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطدر مفاعیل
قالور حشو ثانیلری سالم عروض وضربی ازلدر که زلل علتی طاری اولمش
زلل که خرم ایله هتمك اجتماعیدر خرم ایله میم دوشر هتم ایله اخرده
اولان سبب خفیف وسبب اخرك ساکنی اسقاط ومتحرکی اسکان اولنوب
فاع قالور بو یله اولنجه بور باعینك وزنی مفعول مفاعیل مفاعیلن
فاع اولور که بومصرعیدر * درخبر است خدای تعالی فردای قیامت
بابنده‌ٔ ازمفلسی و بی سرمایکی شرمنده کوید که فلان دانشمند یا عارف را
در فلان محله می شناختی کوید آری می شناختم فرمان رسد که ترا بوی

بخشیدم

بخشیدم * درخبرست خبرده وارد اولمشدر خبردر بونده حدیث شریف مراددر (فردا ایرته معناسنه یعنی یارین (قیامت معروف اضافت بیانیه (با حرف صله (بندهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (ازمفلسی شرمنده‌یه متعلق یاحرف مصدر (مفلس الندهکسك اقچه بیله قلمیه نه‌دیرلر (بی ادات سلب (سرمایکی با حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل یوخسول دیمکدر (شرمنده اوتانغان یعنی خجل دیمکدر (فلان الفاظ کنایه‌دندر (دانشمند منددادات نسبت دانش اسم مصدر عالم دیمکدر معلوم اوله که فارسیده شین معجمه کلمه‌نك اخرینه لاحق اولدیغی صورتده ماقبلی مفتوح اولور ایسه ضمیر غائبدر ماقبلی مکسور اولور ایسه علامت اسم مصدردر بونده اولدیغی کبی یا حرف عطف عربیده اومعناسنه (عارف بونده عارف بالله دیمکدر (می حرف حکایت (شناختی فعل ماضی مفرد مخاطبدر اکلرمی ایدك یعنی بیلورمی ایدك دیمکدر (می شناختم فعل ماضی نفس متکلم وحده اکلرایدم یعنی بیلور ایدم دیمکدر (فرمان رسدك فاعلی (رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدندن (که حرف بیان (بوی باحرف صله (وی ضمیر غائب دانشمنده یاعارفه راجعدر عربیده‌یه کبی بخشیدم فعل ماضی نفس متکلم وحده بغشلدم دیمکدر (محصول ترکیب) حدیث شریفده وارد اولمشدر که الله تعالی یارین قیامتده مفلسلکدن و یوخسوللقدن خجیل یعنی حقده یرار عملی اولمدیغندن اوتانغان بر بنده نسنه دیه که فلان عالمی یافلان عارفی بیلورمی ایدك اول بنده جوابنده دیه که اوت بیلورم خدای متعالدن فرمان ایریشه که سنی اول بیلدوکین عالمه یا عارفه باغشلدم خلاصهٔ مرام خدای تعالینك بندهٔ خاصلرینی ذکر ومحبت شویله دورسون یانلرندن کچمه‌ده‌نیجه فائدهٔ جلیله‌لر واردر (قطعه) قدر من در صف عشاق نوزان پست ترست * که زنم کام ارادت بمقامات وصول * قدر قافك فتحی ورانك سکونیله مقدار معناسنه‌در (منه اضافت لامیه ومبتدادر (درحرف ظرف (صف صیره معناسنه‌در (عشاقه اضافت بیانیه (عشاق عاشقك جمعیدر عشاقك تویه اضافتی لامیه (زان ازان‌دن مخففدر مفهوم مصراع ثانیه اشارتدر

(پست باء عجمك فتحيله الحق ديمكدر (تر ادات تفضيل (سين ونا
ادات خبردر (كه حرف بيان (زنم فعل مضارع متكلم وحده
اوره يم ديمكدر (كام كاف عجميله آديم معناسنه آديم اوره يم يعنى آديم
اتايم ديمكدر (بمقامات وصول با حرف صله (مقامات مقامك
جمعيدر (وصول دخول وزنى اوزره مصدردر داخل اولمق ديمكدر
(محصول بيت) بنم مقدارم عاشقلر صيره سنده يعنى زمرهٔ سالكان
ايچنده اندن احقركدركه يعنى اول رتبه‌دن زياده دوندركه ارادت
آديمنى مقامات وصوله اوره يم يعنى وصول الى الله مقاملرينه ارادت
آديمى اتايم (حاصلى مقامات وصلنه آديم اتمق مرتبه سندن بنم قدرم
دوندر ماحصل بن سالكلرك جمله سنك ادنى واحقريم وصول
الى الله دعواسنى ايده مم يعنى ايتمكه لياقتم يوقدر مراد تواضع
وكسرنفسدر * دردلم نقش شده نام كدايان درت * بس بودنامهٔ
اعمال مرا مهرقبول * دردلم در مؤخر شده متعلق (در حرف ظرف
(دلم ميم ضمير متكلم (نقش معروف (شده ماضيدن قسمدر اولمش
ديمكدر (نام كدايان درت اضافتلرى لاميه‌در (كدايان دردن مراد
واصليندر (تا ضمير خطاب (بس باء عربيله يتر معناسنه (بود فعل
مضارع مفرد غائب (نامهٔ اعمال مرا لاميه لردر (نامه بونده دفتر
معناسنه‌در دفتر اعمال ديمكدر (مرا را ادات تخصيص (مهرقبول
ميمك ضميله خاتم معناسنه در (قبول ضد رددر (محصول بيت)
بنم قلبمده نقش اولمشدر سنك درگاه معنويكك كدالرينك اسم
شريفلرى بنم دفتر اعماله قبول مهرى يوبتر يعنى بنم دفتر اعماله
قبول خاتميله مختوم اولمغه اوليا وواصلينك اساميلرى قلبمده منقوش
اولمغلق كافيدر (حاصل قطعه خداى عزوجل حضرتلرينه
مناجات ايدوب بوروركه سكا دعواى محبت بنم حدم دكل لكن سنى
سونلره محبت ايدوب سورم نامهٔ اعماله قبول مهرى يوبتر * سرى سقطى
قدس الله تعالى سره جنيد را كار فرمود بموجب دلخواه وى با آن
قيام نمود كاغد پارهٔ بوى انداخت دروى نوشته كه * سرى سقطى
طبقهٔ اولى دندر كنيه لرى ابو الحسين در طبقهٔ ثانيه ده اولان
مشايخلك اكثرينك استاديدر كنىدولرى معروف كرخى نلك

شاکردلرندن در (جنیدرا را ادات مفعول (کارفرمود ایش بیوردی (فرمود فعل ماضی مفرد غائب (بموجب دلخواه با علی معناسنه (موجب افعال بابندن اسم فاعلدر بونده مقتضی معناسنه در یعنی کوکلی استکی مقتضاسی اوزره (دلخواه ترکیب اضافیدر کوکل مرادی دیمکدر (وی ضمیر غائبدر سری سقطی یه راجعدر (با آن با حرف صله آن اسم اشارت کاره (قیام نمود قیام کوستردی یعنی ادای خدمت ایلدی دیمکدر (نمود فعل ماضی مفرد غائب (کاغد معروف (پارهٔ یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (پاره پارچه دیمکدر (بوی باحرف مقابله (وی ضمیر غائب جنیده راجعدر (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آندی دیمکدر (دروی در حرف ظرف (وی ضمیر غائب کاغده راجعدر (نوشته اسم مفعول یازلمش دیمکدر (که حرف بیان ما بعدنده کان شعری (محصول ترکیب) سری سقطی الله تعالی سرینی تقدیس ایلسون جنیده ایش بیوردی یعنی برخدمته امر ایلدی جنید سرینک کوکلنک مرادی مقتضاسی اوزره یعنی استدیکی وجه اوزره خدمتی ادا ایلدی یعنی او ایشی کوردی حضرت سری مقابله سنده جنیده بر کاغد پارچه سی اتدی او کاغد پاره سنده یازلمش که یعنی بو ترکیب وابیات یازلمش ایدی سمعت لفظندن تهجرینی لفظنه دک * سمعت حادیا یحدو فی البادیة یقول * سمعت فعل ماضی نفس متکلم وحده بن ایشتدم دیمکدر فعل مع الفاعل (حادیا لفظا منصوب مفعول صریحی (حادی حاء مهمله ایله حدا یحدودن یعنی نصر بابنک ناقص واویسندن اسم فاعلدر اسم فاعلنده واو یایه قلب اولنور طرفده واقع اولوب ما قبلی مکسور اولدیغیچون نغمه ایله دوه سوریجی دیمکدر (یحدو فعل مضارع مفرد مذکر غائب نغمه ایله دوه سورر دیمکدر (فی حرف جر یحدو فعلنه متعلقدر (البادیة لفظا مجرور فی ایله محلا منصوب یحدونک مفعول فیهی چوالده دیمکدر (یقول نصر بابنک اجوف واویسندن فعل مضارع مفرد مذکر غائب فاعلی تحتنده حادیه راجعدر (ابیات آتی مقول قوابدر (محصول ترکیب) اول ورق پاره ده یازلمش که بن ایشتدم نغمه ایله بر دوه

سوریجی بی یعنی دوه چوبانی نغمه ایله دوه سوررکن باد بهده بو ابیاتی
سویلر (شمعی مرحوم بو ترکیبی کله جك بیتلرك مصراع اولی ظن
ایلمش لکن اوزان وعللدن ونظم ونثردن آکاه دکل ایمش رحمه الله
وعفی الله عنه وتجاوز) نظم * ابکی ومایدریك مایبکینی * ابکی حذاران
تفارقینی * وتقطعی حبلی وتهجرینی * ابکی فعل مضارع متکلم
وحده ضرب بابنك ناقص یائیسندن بن اغلارم دیمکدر (ما اسم
موصول (ابکی نك ضمننده منفهم اولان بکادن عبارتدر (یدریك
یدری افعال بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غائبدر فاعلی مایه
راجعدر بلدیر دیمکدر فاعلیله صله سی مانك (كاف ضمیر مؤنث
مخاطبه ناقه‌دن عبارتدر (ما موصوله (یبکینی صله سی یبکی افعال
بابندن فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی تحتنده مایه راجعدر نون
وقایه یا ضمیر متکلم تقدیرا منصوب مفعولی (ابکی سابق کبی (حذار
حاء مهمله نك کسریله وذال معجمه ایله خوف معناسنه لفظا منصوب
مفعول لهی ابکینك (ان حرف مصدریه (تفارقینی نون وقایه یا
ضمیر متکلم تفارق مفاعله بابندن مفرد مؤنث مخاطبدر لفظا منصوب
ان ایله علامت نصب نونك سقوطی اصلنده تفارقین ایدی تحتنده
فاعلی انت جمله سی تأویل مصدرده حذارك مضاف الیهی (سنك
مفارقتك خوفی ایچون دیمکدر (وتقطعی تفارقی اوزره معطوفدر
اصلنده تقطعین ایدی کسه سین دیمکدر (حبلی یاضمیر متکلم حبل
ایپ دیمکدر تقدیرا منصوب تقطعینك مفعولی (وتهجرینی نون ویا
معلوم تهجری تفارقی وتقطعی کبیدر وانلرك اوزرلرینه معطوفدر
بنی ترك ایتمکلکك دیمکدر (محصول ابیات) دوه حدی ایدیجی بو بیتلری
دیر بن اغلرم و بنم بکام سکا بیلدیرر بنی نه شی اغلدر یعنی پنهان ایتم
بن اغلارم سن بنی مفارقت ایتمك خوفندن یعنی آیرلق خوفی ایچون
و بنم ایپی کسمکدن ایچون و بنی ترك ایتمك قورقوسندن اوتوری یعنی
بینمزده اولان رشتهٔ مواصله یی قطع ایده‌سین و بنی ترك ایده‌سین و بندن
ایریله‌سین بو خوفدن اوتوری اغلرم (بو نظمی برحادیدن اشتدم حاصلی
بو کلامی کاغذ پاره اوزره نوشته اوله رق سری سقطی جنید قدس
سرهما حضرتلرینه ویردی دیمك اولور که باری تعالینك صفت جلالندن

وغضب

وغضب وعذابندن اول رتبه خوف ایدرم وقطرات اشك خون آلودی
انكچون دوچشممدن ریزان ایدرمكه نعوذبالله تعالی رابطه م كسلوب
اندن دور ومهجور اولمیه كیم بلعم بن باعورا اولدیغی كبی (مرویدركه
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلری ثانی عشرهٔ مبشره
ودخول جنده بی ریب وشك ودخول جهنم مرتبهٔ ممتنعده ایكن
بیورردیكه قدمیمك بریسی باب جنتك داخلنده وبری خارجنده
اولسه مادام قدم اخرم داخل اولمیه خدای تعالینك عذابندن قورقرم
دیو بیوررلر ایدی حاصلی الله عظیم الشانك عذابندن امین اولمه زیرا
الامن والیأس كلاهما كفردر وامنیت غروردن منشعبدر غرور
ایسه وصلته مانعدر دیو جنیده توصیه بیورر (عروض) بواوج بیتدر
بحر رجزدن ومشطوردر مشطور بربیتك نصفنی حذفه دیرلر اصلی
مسدس الاجزا ایدی نصفی حذف اولنوب مثلث الاجزا باقی قالدی
رجز كه مستفعلن دن عبارتدر بیت اولك جزؤ اولی سالم ثانی سالم
ثالث مقطوع قطع اخرده اولان وتد مجموعك ساكننی اسقاط
وماقبلنده اولان متحركی اسكانه دیرلر مستفعل قالوب مفعولن لفظنه
تبدیل اولور وبیت ثانینك جزؤ اولی سالم وجزؤ ثانی مخبوندر خبن
ثانی ساكنی حذفه دیرلر مستفعلن دن سین دوشر متفعلن اولوب مفاعلن
لفظنه تبدیل اولور جزؤ ثالث مخلوعدر خلع خبن ایله قطعك
اجتماعنه دیرلر مستفعلن دن خبن ایله سین ونون دوشر ولام ساكن
اولور متفعل قالوب فعولن انك یرینه كلور بوعلته كبل دخی تعبیر
ایدرلر وبیت ثالثك جزؤ اولی مخبون وجزؤ ثانی سالم وثالث مخلوعدر
(تقطیع اول) ابكی وما مستفعلن یدریك ما مستفعلن یبكینی مفعولن
(تقطیع ثانی ابكی حذا مستفعلن ران تفا مفاعلن رقیبی فعولن (تقطیع
ثالث) وتقطعی مفاعلن حبلی وته مستفعلن جرینی فعولن عینیله
بوقصه وبو كلامی مولانا جامی نفحات الانس نام كتابنده یازمش وانك
مترجمی اولان لامعی مرحوم دخی سمعت تركیبی منظوم ظن ایلمش
عجبا وزنی سؤال اولنسه نه جوابه تصدی ایدردی وار ایسه ازاحیف
واوزان عربیه یه بوایكی كیمسه‌نك توغلی یوق ایمش بوتفصیلدن
سقامتلری معلوم اولور تدبر امایقول لفظی اولماز ایسه منظوم

اولور دی فرض ایدهلم که اولسون اما اشاغیده کلجك رباعی بو بیتلرك
ترجمه سیدر واندن منفهم اولور که ایکیدنصکره سنی ترجمه بیورمش
کرچه ورق پاره ده بولنان جمله سیدر لکن منظوم اولان ایکینك بعدیدر
(رباعی* خون می کریم وزتو چه پنهان دارم* کز بهر چه این دوچشم
کریان دارم* خون خاء معجمه ایله قان دیمکدر عربیده دم دیرلر (می کریم
فعل مضارع متکلم وحده اغلرم دیمکدر (وز وازدن مخفف (چه جیم
عجمه نك کسری وهاء رسمی ایله نه دیمکدر (پنهان کیزلو دیمکدر
(دارم فعل مضارع متکلم وحده (کز که ازدن مخفف (بهر ادات تعلیل
(این اسم اشارتدر (دو اسماء اعداددن ایکی دیمکدر (چشم کوز دارمك
مقدم مفعول اولی کریان ثانیسی کریان صفت مشبهه در اغلاغان
دیمکدر (محصول بیت) قان اغلرم سندن نه کیزلو طوتهیم یعنی نه صقلیم
که نه ایچون بو ایکی چشمی کریان طوتهرم یعنی نه ایچون اغلادیغمی
سندن نه صقلیم بعض نسخده بهرچه یرینه بهر تو دوشمش اول وقتده
معنی بو ایکی کوزم سنك ایچون کریاندر نه صقلیم دیمکدر* هرچند
دلی بوصل شادان دارم* صد داغ بران زبیم هجران دارم* هرچند
هرنقدر دیمکدر دلی یاحرف وحدت بوصل با حرف مصاحبت
(شادان صفت مشبهه مسرور معناسنه (صد داغ یوز داغ دیمکدر
داغ تیمور ایله انسانك و یا حیوانك وجودینه اوریلان نشانه دیرلر بونده
جراحت دلدن کنایهدر بران اودل اوزره دیمکدر (زبیم هجران
هجران قورقوسندن دیمکدر (محصول بیت) هرنقدر وصل ایله مسرور
کوکلم وار ایسه ده یعنی مسرور وشادان ایسهمده هجران
قورقوسندن اول کوکل اوزره یوز داغ واردر یعنی فراقك خوفی
بکا داغ درون اولمشدر بر آن قلبمدن چقمز (حاصلی بر کیمسه
هرنه قدرده مقربیندن ایسه ده غضب باریله افتراق مقامدن
خوف وخشیت لازمدر (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر زیرا
صدر وابتداسنده علت خرب طاری اولمشدر خربی سابقا ذکر
ایلدك حشو اولی مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر که
مفاعیلن دن یا دوشر مفاعلن قالور حشو ثانیسی سالم عروض
وضربی ابتر بتر مفاعیلن دن ایکی سبب خفیفی عیلن در میمی دخی

اسقاطه

اسقاطه دیرلر فا قالور فع لفظنه نقل اولنور بویله اولنجه هزج اخرب
ومقبوض وابتر اولور که بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فع
اولور * وهم جنید قدس سره کوید که روزی بخانهٔ سری آمدم
این بیت می خواند ومی کریست * روزی یا حرف وحدت (آمدم
فعل ماضی متکلم وحده بونده واردم دیمکدر (میخواند واو رسمی
وسکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب خواندن دن اوقور ایدی
دیمکدر (ومی کریست فعل ماضی مفرد غائب کریستن دن اغلر ایدی
دیمکدر (محصول ترکیب) دخی بنه جنید قدس سره بیورر که
برکون سرینک خانه سنه واردم بو بیتی اوقوردی واغلر ایدی (بیت)
لافی اللیل ولافی النهار لی فرح فلا ابالی اطال اللیل ام قصرا*
لا لبس یه مشابه اولان لا (فی اللیل جار مع المجرور ظرف مستقر جمله سی
محلا منصوب لانک مقدم خبری (لافی النهار لافی اللیل اوزره معطوفدر
(لی لام حرف جر یا ضمیر متکلم (فرح لفظا مرفوع لاء اولینک اسمی
(فا حرف فذلکه (لا ابالی نفی استقبال مفاعله بابندن متکلم وحده
بن قایرمم دیمکدر (اطال همزه حرف استفهام (طال اجوف واویدن
فعل ماضی مفرد غائب (اللیل لفظا مرفوع فاعلی (ام حرف عطف
تردید ایچون (قصر فعل ماضی حسن بابندن فاعلی تحتنده لیله
راجعدر جمله سی طال جمله سنه معطوفدر آخرنده اولان الف
اشباعدر فتحه دن (محصول بیت) بنم ایچون کیجه ده وکوندوزده
فرح اولمدی یعنی نه کوندز فرحم وار ونه کیجه بویله اولنجه بن
قایرمم کیجه اوزون اولدیمی یاقصه اولدیمی یعنی اوزالدیمی یوخسه
قصالدیمی (حاصلی کیجه کوندز فرحدار دکلم استر کیجه اوزون
اولسون استر قصه (عروض) بو بیت بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن
فاعلاتن ایکی کره صدر ینه قطع علتی طاری اولمش قطع آخرده
اولان وتد مجموعک ساکنی اسقاط متحرک ثانی یی اسکانه دیرلر
مستفعلن دن نون دوشر لام ساکن اولور مستفعل قالور مفعولن
لفظنه نقل اولنور ومصراع اولک حشو اولی مخبون خبر مکررا بیان
اولندی فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن قالور حشو ثانی ینه مخبون
مستفعلن دن سین دوشر متفعلن اولور مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور

عروض وضربی مخبون ومحذوفدر فاعلاتن ن خبن ایله الف حذف ایله تن دوشر فعلا قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور وابتدا مخبون مستفعلن مفاعلن اولور حشو اولی سالم فاعلاتن حشو ثانی مرفوع رفع اولده اولان سبب خفیفی اسقاطه دیرلر مستفعلن دن مس دوشر تفعلن اولور فاعلن انك یرینه کلور بویله اولنجه برمصراعی مفعولن فعلاتن مفاعلن فعلن وبرمصراعی مفاعلن فاعلاتن فاعلن فاعلن در ادنی تغیراتی حذف ایله بحر مضارعدن دخی اولور (بیت) نی شب نهیم نه روز از ناله وآه * خواهی شب من دراز وخواهی کوتاه * نی یاء اصلی ایله وکسرهٔ مجهوله ایله ادات نفی (نهیم میم ضمیر متکلم (تهی یاء اصلی ایله بوش دیمکدر (نه هاء رسمیله ونونك فتحیله نی کبی (ناله هاء رسمیله ایکلمه معناسنه در (خواهی دیلرسه دیمکدر (محصول بیت) نه کیجه بوشم نه کوندز ناله وآهدن یعنی اه وفریاددن کیجه کوندز خالی دکلم استرسه بنم کیجم اوزون اولسون استرسه قصه حاصلی ارزوی وصالکله دائما آه وافغانده یم لیل ونهار ایله مقید دکلم (عروض) بو بیت بحر هزجدن صدر وابتدا اخرب بیان اولندی مفاعلن دن میم ونون دوشر مفاعیل قالوب مفعول لفظنه نقل اولنور حشو اوللری مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر یا دوشر مفاعلن اولور حشو ثانیلری سالم عروض ضربی اهتم هتم مفاعیلن دن آخرده کی سبب خفیفی وماقبلنده کی سبب خفیفنك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر مفاع قالوب فعول انك یرینه کلور بویله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعول اولور رباعی اوزانندن در لکن بریتنه اطلاق اولنمز * منصور حلاج را پرسیدند که مرید کیست گفت مرید آنست که از نخست بارگه حضرت حق را نشانهٔ قصد خود سازد تا بوی نرسد بهیچ چیز نیارامد وبهیچ کس نپردازد * منصور حلاج را را ادات مفعول (منصور حلاج طبقهٔ ثالثه دن برذاتك لقبیدر اسمی حسین کنیه لری ابو المغیث در بیضادندر که شیراز شهرلرندن برشهردر حلاج ملقب اولمرینه سبب برکون برحلاجك دکاننده اوتورمش ایدی حلاجی برایشه کوندردی

ودیدیکه

وديديكه سن كلنجه بن اشيكى كوره يم و پرماغيله پنبه يه اشارت ايدنجه چكرد كندن ايرلمغه باشلمدى بوندن ايچون حلاج ديو تسميه اولندى دست و پا بريده صلب اولنمشدر حقنده نيجه قيل وقال اولمشدر (پرسيدند فعل ماضى جمع غائب (كه حرف بيان (مريد مبتدا (وكيست خبرى كمدر ديمكدر (كفت فعل ماضى مفرد غائب (آنست آن اسم اشارت (سين وتاادات خبر (كه حرف بيان (نخست نونك وخاء معجمه نك ضميله و سينك سكونيله ابتدا ديمكدر (بار كه باركاهدن مخففدر (سازد فعل مضارع مفرد غائب سازيدندن ياساختندن زيرا مصدر تاءيك ما قبلنده (خشف) دن خااولسه داله قلب اولندقدنصكره خا دخى زايه قلب اولنور (تا انتهاء غايت ايچوندر (بوى باحرف صله (وى ضمير حقه راجعدر (نرسد نفى استقبال مفرد غائب رسيدندن (هيچ چيز با حرف مصاحبت (چيز نسنه ديمكدر يعنى هيچ نسنه ايله (نيارامد نفى استقبال مفرد غائب آراميدندن دكلمز ديمكدر يعنى استراحت ايتمز (نپردازد فعل نفى استقبال پردازيدندن يا پرداختندن سابقا ذكر اولنان سازد كبى اكلنميه ديمكدر (محصول تركيب) منصور حلاجه سؤال ايلديلركه مريد كيمدر يعنى ارادت صحيح ايله مريد كيمدر جواب و يروب ديديكه ابتدادن يعنى توبه وانابه ايلديكى اندن حق تعالى حضرتلرينك باركاه معنويسنى كندى قصدينه يعنى مقصدينه نشانه دوزه يعنى ايليه تا باركاه حقه ايرشميه يعنى ايرشمينجه بر نسنه ايله استراحت ايتميه وهيچ كيمسه ايله اكلنميه (حاصلى واصل الى الله اولمينجه بريده قرار ايلميه (رباعى)

* بهر تو بر و بحر بشتافته ام * هامون ببريده كوه بشكافته ام *

بهر باء عربينك فتحى وهانك سكونيله ادات تعليل (تو يه اضافت لاميه (ببر با حرف ظرف (بر بانك فتحيله قاره ديمكدر دريا مقابلى (بحر دكز (بشتافته ماضيدن قسمدر ايومش ديمكدر كزمه دن كنايه در (ام ضمير متكلم وحده (هامون صحرا معناسنه در (ببريده ماضيدن قسمدر بونده قطع وطى معناسنه در ينه قاعدهٔ سجع اوزره برام محذوفدر معلوم اوله كه افعالك ومشتقاتنك اولنده اولان بالر كرنك تحسين لفظ وكرك ادات استقبال اكر مابعدى يعنى داخل اولديغى

كلمه نك اولی یا یاخود میم یاخود مضموم اولورسه داخل اولان یا مضموم اوقنور والا مکسور اوقنور اما سودی رحمه الله دیرکه بو تقریر روستاییلره کوره در یعنی کویلولر بو وجه اوزره اوقورلر ظرفای عجم جمیع صورتده مکسور اوقورلر دیو تفصیل ایلمشدر حقیقت حالده ظرافت بونده در سائر جوامده داخل اولان یالر مفتوح اوقونور علی الاتفاق (کوه طاغ دیمکدر (شکافته ام یارمشم دیمکدر (محصول بیت) حضرت حقه مناجات طریقیله بیورر که سنک ایچون بر وبحرده کزمشم یعنی کشت وکذار ایلدم صحرا قطع ایلمشم وطاغ یارمشم یعنی سنی طلبده طی صحاری وجبال ایلدم (حاصلی زیاده مشقت واضطراب چکدم * وزهر چه رسید پیش روتافته ام * تاره بحریم وصل تو یافته ام * (وز وازدن مخففدر (هرچه هرنسنه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (پیش بانک جمک کسریله اوک معناسنه در (رو یوز دیمکدر (معلوم اوله که برکلمه نك آخرنده یا اولوب یانک دخی ماقبلی حرف علت اولسه اخرده اولان یایی اثباتده جائز اسقاطده (تافته ام میم متکلم ایله ماضیدن قسمدر چویرمشم دیمکدر (تا انتهاء غایت ایچوندر (بحریم وصل اضافت لامیه حریم وصل قرب خدادن عبارتدر زیرا درجهٔ قرب خدا نا اهله مستور ومحفوظ اولدیغیچون حریم اطلاق اولنور (تو یه اضافتده لامیه در (یافته ام میم متکلم ایله بولمشم دیمکدر (محصول بیت) هرنسنه دنکه قیمه ایرشدی یعنی او کمه کلان ظهور ایدن شیدن یوز چورمشم یعنی اعراض ایلدم تا کیم حریم وصله یول بولمشم یعنی بولدم حاصلی ماسوادن اعراض ایلدم حریم وصاله یعنی مقربیندن اولدم (بو رباعیده خون می کریم رباعیسنده اولان علل وازاحیف جاری اولمشدر ذکره حاجت یوق زیرا آنفا مرور ایلدی سری سقطی سوزلرنده * ابوهاشم صوفی قدس سره کفته است که کوه را بنوك سوزن از بیخ کندن آسانترست زرز بلت کبرازدل بیفکندن * ابوهاشم صوفی کنیه سیله مشهوردر کوفی الاصلدر لکن شامده توطن ایتمشدر التمش برده وفات ایلمشدر (که حرف بیان (کوه را ادات مفعول بنوك با حرف استعانت (نوك اوچ معناسنه در (سوزن اکنه اضافت لامیه بیخ کوك دیمکدر (کندن

کاف عربك فتحیله قوپارمق معناسنه مصدردر آسان گگز یعنی قولای (تر ادات تفضیلدر (زای معرده اسانتره متعلقدر نته کیم اسم تفضیل قواعدندندر (رزیلت کبرلامیه رزیلت الحقلق دیمکدر (ازدل بیفکندن لفظنه متعلقدر تقدیری زافکندن رزیلت کبر ازدل دیمکدر تقدیمی سجعدن ایچوندر (بیفکندن با حرف تأکید افکندن همزه نك فتحی وضمی جائزدر براقمق بونده اخراج معناسنه در (معلوم اوله که اولی همزه اولان کلماتك اولنه با یاخود نون نافیه ومیم ناهیه داخل اولسه همزه یایه قلب اولنور (محصول ترکیب) ابوهاشم صوفی قدس سره بیورمشلردر که کوهی اکنه اوجیله کوکندن قوپرمق یعنی طاغی ایکنه ایله قازه دوز ایتمك قلبدن رزیلت کبری یعنی غایت دنی وخسیس اولان کبری اخراج ایلمکدن اسان رکمز حاصلی الحق ودنی اولان کبردن خلاص امر صعبدر ومحاله قریبدر زیرا محال دیسك اولیاء کرامده کبر لایق دکلدر (اما حضرت ابوهاشمك محاله تعلیق ایدوب ایکنه ایله طاغی قوپرمغه تشبیه ایلدیکی غایت صعوبتندن کنایتدر

(قطعه * لاف بی کبری مزن کان ازنشان پای مور * درشب تاریك برسنك سیاه پنهان ترست * لاف معروف (بی ادات سلب (کبری یا حرف مصدر (مزن نهی حاضر مفرد مخاطب اورمه دیمکدر (کان که اندن مخففدر (که حرف تعلیل (آن اسم اشارتدر کبره (از اسم تفضیله متعلقدر یعنی پنهان تره (نشان علامت معناسنه در (نشان پای مور لاعیه‌لردر پای اایاق یعنی قدم دیمکدر مور قرنجه عربیده نمل (در حرف ظرف (شب تاریك بیانیه قرنلق کیجه دیمکدر (سنك سیاه ده بیانیه قره طاش دیمکدر (لاف بی کبری مبتدا (پنهان ترست خبری (پنهان کیزلو دیمکدر (محصول بیت) کبرسزلك لافنی اورمه یعنی بنده کبر یوقدر دیو ادعا ایلمه زیرا کبر قرانلق کیجه‌ده قره طاش اوزره قرنجه‌نك ایاغنك نشانندن یعنی ایزندن کیزلوکدر یعنی درونده اولان کبری فرق ایتمك زیاده مشکلدر صوفیه قدس اسرارهم بوکه و بونك امثالی اولان شیلره شرك خفی دیرلر * وزدرون کردن برون آسان مگیر آنرا کزان کوه را کندن بسوزن از زمین اسانترست * درون ایچ معناسنه در بونده قلب دیمکدر کردنك مفعول غیر صریحی (برون طشره (برون کردن

اخراج معناسنه در (اسان مکیرك مفعول صریحی (مکیر فعل نهی
مخاطب طوتمه دیمکدر (آن را آن اسم اشارتدر کبره را ادات مفعول انی
دیمکدر یعنی اول کبری ترکزان که ازاندن مخففدر که حرف تعلیل زان اسم
تفضیله متعلقدر تقدیری آسان مکیر که کوه را کندن بسوزن
از زمین آسان ترست ازان دیمکدر (کوه را را ادات مفعول (کوه
کندنك مفعولی (کندن کاف عربیله مصدردر قوپرمق معناسنه
(بسوزن غیر صریحی (با حرف استعانه (سوزن ایکنه (از زمین
کندنك مفعول غیر صریحی (آسان تر اسم تفضیل (سین وتا ادات
خبر (کندن مبتدا آسان تر خبری (محصول بیت) دخی قلبدن اول
کبری طشره ایلمکی یعنی اخراج ایلمکی آسان طوتمه یعنی قولای
ظن ایلمه زیرا طاغی یردن ایکنه ایله قوپرمق اخراج کبردن آسان
ترکدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندن در که سکز فاعلاتن دن عبارتدر
صدر وابتدا سالم حشولر سالم عروض وضرب مقصور قصر آخرده
اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر
فاعلات قالور * ذوالنون مصری قدس سره پیش یکی ازمشایخ
مغرب بجهت مسئلهٔ برفت * ذوالنون مصری طبقهٔ اولی دندر اسمی
ثوبان بن ابراهیم در کنیتی ابو الفیض در اخمیم مصردندر اخمیم کسر
همزه ایله بر بلده نك اسمیدر وشیخی مغربده شیخ اسرافیلدر بیورمشدر که
اوچ سفر ایلدم واوچ علم کوتوردم اول سفرده بر علم کوتوردم که
انی هم خاص قبول ایلدی هم عام وایکنجی سفرده بر علم کوتوردم که
خاص قبول ایتدی عام ایتدی اوچنجی سفرده بر علم کوتوردم که
نه خاص قبول ایتدی نه عام فبقیت شریدا طریدا وحیدا شیخ الاسلام
یعنی پیرهرات بیورمشدر که اولکی علم توبه ایکنجی علم توکل ومعامله
ومحبت اوچنجی علم حقیقت کذا فی نفحات الانس ذوالنون اطلاقنه
سبب نقل اولنور که بر کون صوکنارنده بر کوشك کوردم واول صویه
کتدم وابدست الدم چون ابدستدن فارغ اولدم ناکاه کوزم
کوشکده بر جاریه یه راست کلدی که حسن وجمالده ممتاز اقران
دیدم که کیمك سین یعنی کیمك جاریه سی سین دیدیکه سنی اوزاقدن
کوردم دیوانه ظن ایلدم چونکه یقین کلدك عارف ظن ایلدم زیاده

یقین

یقین کلدکده عالم ظن ایلدم دقت ایله نظر ایلدم هیچ بریسی دکلسین
دیدمکه بونه کونه سوزدر جواب ویردیکه اکر عارف اولیدك حقدن
غیریه نظر ایتمزدك واکر عالم اولیدك نامحرمه نکاه ایلمزدك واکر
دیوانه اولیدك طهارت ایلمزدك بو سوزی سویلدی واول کنیزك
ناپیدا اولدی بلدمکه آدمی دکل ایمش جانمه برآتش دوشدی کندومی
دریا جانبنه اندم وبرجماعت ایله بر کشتی یه سوار اولدم کمی ده
بر بازرکانك برجوهری ضایع اولدی جمله اتفاق ایلدیلرکه بنده در
بنی رنجیده ایلدیلر وتخفیف وتحقیر ایتدیلر دیدم یارب سن بیلورسین
اول حینده یوزقدر بالق اغزلرنده بر کوهر دریا اوستنه کلدیلر برینی
الدم وانلره ویردم چون بونی کوردیلر وعذر دیلدیلر اول وقتدن برو
ذوالنون ایله ملقب اولدی (بو حکایت نفحاتده بو طرزده کلدر
(بجهت مسئلهٔ بروقت برمسئله ایچون دیمکدر (یا حرف وحدت (همزه
حرف توسل (برفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر
(محصول ترکیب) ذوالنون مصری قدس سره برمسئله ایچون مغرب
شیخلرندن برینك حضورینه کتدی که مراد کندو شیخی شیخ
اسرافیلی قدس سره در * آن شیخ کفت بهر چه آمدهٔ اکر آمدهٔ که
علم اولین وآخرین بیاموزی این راروی نیست این همه خالق داند
واکر آمدهٔ که اورا جویی آنجا که اول کام برکرفتی او خود آنجا بود *
(بهر ادات تعلیل (آمدهٔ یا حرف خطاب (همزه حرف توسل (آمده
ماضیدن قسمدر کلمش سین دیمکدر (اکر ادات شرط (آمدهٔ فعل
شرط (که حرف بیان (علم اولین لامیه (بیاموزی با حرف تأکید
(آموزی فعل مضارع مفرد مخاطب (روی نیست ممکن دکلدر دیمك
محلنده استعمال اولنور (همه جمله دیمکدر (داند فعل مضارع مفرد
غائب دانیدن دن یادانستندن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده خشفدن
سین اولسه سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اولنور یا هایه (جویی
فعل مضارع مفرد مخاطب (اول کام بیانیه (کام کاف عجمیله ادیم
دیمکدر (برکرفتی فعل ماضی مفرد مخاطب یردن قالدرمغه دیرلر (او
ضمیرلری خدایه راجعدر (خود ادات تأکید (انجا اول محلده دیمکدر
(بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول شیخ مغربی

يعني شيخ اسرافيل ديدى نه ايچون كلمش سين يعني نيه كلدك اكر كلمش ايسك كه علم اولين وآخريني اوكرنه سين اكا امكان يوقدر بوني جمله خالق تعالى بيلور يعني اندن غيرى كيمسه بيلمز اكر كلدك ايسه كه اني يعني خالق تعالىيي طلب ايده سين اول محلده كه اول اديمي يرندن قالدردك يعني عزيمتك وقتنده خداى متعال يعني طالبي اولديغك اول محلده ايدى يعني بارى تعالى انده حاضر وناظر ايدى (حاصلى خداى عز وجل جميع زمانده قولينك على الخصوص طالبنك يانندن برآن مفارقت ايدوب منفك اولمز مكاندن منزه اولديغي حالده نته كيم بيورر (ونحن اقرب اليه من حبل الوريد) (رباعى) زين پيش برون زخويش پنداشتمت * در غايت سير خود كمان داشتمت * زين پيش بوندن مقدم ديمكدر (برون پنداشتمك مقدم مفعول صريحى (زخويش غير صريحى (پنداشتمت تا ضمير خطاب (پنداشتم فعل ماضى متكلم وحده ظن ايلدم ديمكدر (در حرف ظرف (غايت سير خود لاميهلردر (كمان كاف عجمك ضميله ظن معناسنه در (داشتمت تا ضمير خطاب (داشتم فعل ماضى متكلم وحده (محصول بيت) بوندن اقدم يعني سني بولمزدن مقدم سني كندمدن طشره ظن ايدر ايدم كندى سيريمك نهايتنده ظن ايدر ايدم يعني ظن ايدر ايدمكه سير وسلوكمك نهايتنده سكا واصل اولورم * اكنون كه ترايافتم آني دانم * كاندر قدم نخست بكذاشتمت * اكنون الآن معناسنه در (كه حرف رابط (ترا سني ديمكدر (يافتم فعل ماضى متكلم وحده بولدم ديمكدر (آني يا حرف خطاب اوسون ديمكدر (دانم فعل مضارع متكلم وحده (كاندر كه اندردن مخفف (كه حرف بيان (اندر ادات ظرفدر (قدم نخست بسانيه (بكذاشتمت (تا ضمير خطاب (بكذاشتم فعل ماضى متكلم وحده براقدم ديمكدر (محصول بيت) الآنكه يعني شمدى سني بولدم سن اوسين بلدمكه سني قدم اولده براقدم يعني ابتداى سلوكده براقديغم سن سين شمدى بيلدم (عروض) بو رباعى عينيله خون مى كريم دخى بر قور باعيلرى كبيدر * پير هرات كويد او باجوينده خود همراهست دست وى كرفته در طلب خود مى تازاند * جوينده اسم فاعل استيجى ديمكدر

(تا

(تازاند فعل مضارع مفرد غائب سکرتدیرر دیمکدر الف ونون ادات
تعـدیه در لازمی تازیدن کلور (محصول ترکیب) پیرهرات یعنی
عبد الله الانصـاری دیرکه خدای متعال کنـدینی استیجی ایله یعنی
طالبـله همراه در یعنی بولداشدر طالبنك الینی طوتوب کنـدی
طلبنده سکرتدیرر یعنی خدای متعـال هرآن وشانده حاضر وناظردر
(کرفته ده اولان ها ترتب ایچوندر طوتوب دیمکله تعبیراولنور (قطعه)
*انکه نی نام بدسنست مرا زونه نشان*دست بکرفته مرادرعقب
خویش کشان*آنکه آن اسم اشـارت اللهه (که حرف رابط صفت
(نی ادات سلب (بدسنست با حرف ظرف درمعناسنه (سین وتا ادات
سلبه مصروفدر (مرادخی میم مفرده مقامنده در تقدیری انکه نام ازو
بدستم نیست نه نشـان در (ز و ازو دن مخففدر (نه هاء رسمیـله
ونونك فتحیله نی کبی ادات سلبدر (نشان بونده علامت معنـاسنه در
(دست بکرفته نك مقـدم مفعولی (بکرفته با حرف تأکیـد کرفته
ماضیدن قسمـدر (مرا یه میم مفرده مقامنـده دسته مصروفدر
تقدیری دستم بکرفته دیمکدر (درعقب در حرف ظرف (عقب بحسب
اللغه اوکچه دیمکدر لکن بونده ارتدن کنایتدر (خویشـه اضافت
بیـانیه (کشان صفت مشبهه چکیجی دیمکدر (محصول بیت)
اول الله که بنم دستمده اندن نام ونشان یوقدر یعنی الله عظیم الشان
بکا یقـین اولسندن خبر وآکاهم یوقدر اوایسـه بنم الیمی طوتمش
کندی ارذنده چکیجی در یعنی طریق مستقیمه هدایت ایدیجیـدر
اوست دست من و پانیز بهرجا که روم پای کوبان ز پیش میروم
ودست فشـان*اوست اوضمیر غائب اللهه راجعدر (سین وتا ادات
خبردر مبتداسی دست من در (دست من لامیـه بنم الم دیمکدر (و پا
دسته معطوفدر (نیز دخی دیمکدر (بهرجا با حرف صله (هر ادات
سور (که حرف رابط صفت (روم فعل مضارع متکلم وحده کیدرم
دیمکدر (پای کوبان پای کوب وصف ترکیبی اولهرق رقاصده مصطلحدر
الف ونون علامت صفت یعنی پای کوبان کـاف عربیله صفت
مشبهه در رقص وسماع ایدرك دیمکدر ز پیش (از پیش اوتقـدیرنده زاء
مفرده ظرفیت ایچوندر (پیش باء عجمیله اوك معناسنه در (می ادات

استمرار (دست فشان پای کوبان کیدرال قفه رق دیمکدر (محصول بیت) او الله عظیم الشاندر بنم الم وایاغم یعنی دست وپایمك اشلدیکی افعال جمله انکدر دخی هرنه که کیدر ایسم انك اوکنده رقص ایدرك وال قفه رق کیدرم یعنی هرجانبه که کتسم بندن بر آن منفك اولماز (اینما تولوا فثم وجه الله) اینته تلمیح واشارتدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمن دندر صدر وابتدا سالم حشو لر مخبون که ثانی ساکننك سقوطی عروض وضرب مخبون ومقصور که ثانی ساکنك سقوطندنصکره اخرده اولان سبب خفیفك ساکنی اسقاط ومتحرکنی اسکان بویله اولنجه برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولوب رمل مخبون ومقصور اولور * فضیل عیاض قدس سره میکوید که من حق سبحانه وتعالی رابدوستی پرستم که نه شکیم که نه پرستم * (فضیل عیاض قاعدهٔ انجام اوزره علمین بیننده اولان لفظ ابن حذف اولنور حضرت فضیل طبقهٔ اولی دندر کنیتی ابوعلی در بعضیلر کوفی وبعضیلر خراسان ناحیه سندن اولان مرو دندر وبعضیلر سمرقندیدر وبعضیلر بخاری الاصلدر دیدیلر یوزسکسان یدی محرم الحرامنده وفات ایلمشدر (منقولدر که اوائل حالنده قطاع طریق ایدی برکون اصحابی برکاروان اوردیلر واهل کاروانی طعامه اوتورتدیلر کاروانیلر سؤال ایلدیکه رئیسکز کیمدر دیدیلرکه بزیله دکلدر فلان محلده بردرخت دبنده نماز قیلار دیدیلرکه نماز وقتی دکلدر جواب ویردیلرکه تطوع قیلار دیدیلرکه رمضان دکل جواب ویردیلرکه نافله طوتار اول آدم تعجب ایدوب بقین واردی کوردیکه خضوع وخشوع ایله نماز قیلار نمازدن فارغ اولنجه صبر ایلدی ودیدیکه اورج طوتارسین ونماز قیلارسین وقطع طریق ایدرسین الضدان لایجتمعان فضیل دیدیکه قرآن بیلورمیسین دیدیکه بیلورم دیدی * واخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر سیئا * ایت کریمه سنی اوقواول ادم متحیر اولدی کراماتی وقصه سی طویل الذیل در ماحن فیهمزدن خارجدر لکن عاقبت حضرت ابوحنیفه ایله صحبت ایدوب تائب اولمشدر (که حرف بیان (بدوستی با حرف مصاحبت یا حرف مصدر پرستم فعل مضارع ومتکلم وحده طپرم

دیمکدر

دیمکدر (که حرف تعلیل (نشکیبم فعـل نفی مستقبل متکلم وحده صبرایدم دیمکدر (که حرف بیـان (نپرستم فعل نفی مسـتقبل متکلم وحده طپیم دیمکدر (محصول ترکیب) فضـیل بن عیاض قدس سره بیورر که بن حق سبحـانه وتعـالی یه دوسلق ایله طپرم یعنی الله تعـالینك رضاسیچون عبادت وطـاعت ایدرم جنت وجهنم ایچون دکل که صبر ایدم که طپیم یعنی خدای متعالك محبتی بنی بندن المشدر بالضروری عبادت وطاعت ایدرم اتمك المده دکلدر * بعضی ازین طائفه راپرسـیدند که سفله کیست کفت انکه حق را بربیم وامید می پرسـتند پس کفتند توچون پرستی کفت بمهردوستی که مهردوستی وی مرابرخدمت وطاعت دارد * بعضی یاوحدت نوعیه (ازین ازاین دن مخففدر (از حرف بیان (این اسم اشارتدر (طائفه بلوك دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر یعنی سؤال ایلدیلر دیمکدر (که حرف بیان (سفله سینك ضمی وفانك سکونیله دون همت کیمسیه دیرلر (کیست که ذوی العقولده مستعمل اولان که درسین وتاادات خبردر کیمدر دیمك اولور بیم خوف معناسنه در (امید همزه نك ضمی ومیمك کسریله رجا معناسنه (می پرستند می ادات استمرار (پرستد فعل مضارع مفرد غائب پرستیدن دن مشتقدر طپر معناسنه (پس باء عجمك فتحیله فاء تعقیبیه معناسنه در ترکیده ایمدی ایله تعبیراولنور (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر یعنی سؤال ایلدیلر (چون روم ضمله عربیده کیف کبی نیجه دیمکدر (پرستی فعل مضارع مفرد مخاطبدر طپرسین دیمکدر (کفت جوابنده دیدی (بمهر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن در مهر میمك کسریله محبت معناسنه در (دوستی یا حرف مصدردر (که حرف تعلیل (دوستی وی لامیه (وی ضمـیر غائب حقه راجعدر (مرا بنی دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب داریدن دن یاداشتن دن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده خسشفدن شین معجمه اولسه تاداله قلب اولندقدنصکره شـین رایه قلب اولنور (محصول ترکیب) بوطائفه دن یعنی مشـایخ بلوکندن بعضیسنه سؤال ایلدیلرکه دنی الاصـل ودون همت کیمدر جوابنده دیدیکه حق تعـالی یه خوف ورجا اوزره طپه یعنی خوف جحیمدن ورجاء جنـاندن اوتوری طپاندر دیدی (ایمدی دیدیلرکه

سن نیجه طپارسین دیدی محبت ایله ودوستلق ایله یعنی الله عظیم الشانه
محبتمدن ناشی طپرم زیرا انك محبتی ودوستلغی بنی خدمت وطاعتده ایلر
یعنی بکا عبادات ایتدیرن انك محبتیدر لکن فهم اولنمسون که بو کلام
الامن والخوف کلاهما کفر کلامنه مناقض اوله بودکلدر بو یله عبادتده در
زیرا امن وخوفدن ایچون عبادت ایدن نفسی ایچون عبادت ایتمش اولور
الله تعالی ایچون اولماز بو ایسه صوفیه بیننده شرك خفیدر یوخسه
حق تعالینك سخطتندن کلیا امین اولمق ورحمتندن کلیا مأیوس اولمق
کفر اولدیغنه شبهه یوقدر (رباعی) جانا زدرتو دور نتوانم بود * قانع
بهشت وحور نتوانم بود * جانا الف حرف ندا ای جان دیمکدر (جان
بحسب اللغة روح حیوانیه دیرلر روح انسانیه یه روان دیرلر بونده محبوب
معناسنه در یعنی حق جل وعلادر کمال مرتبه روحه انسانك محبتی
اولدیغی اجلدن پك سودیکی محبوبه جان اطلاق اولنور مجازا (درتو
لامیه درقپو معناسنه در (ز دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه نتوانمك
مفعول صریحی (نتوانم فعل نفی مستقبل متکلم وحده قادر دکلم دیمکدر
(بود بونده بودن معناسنه در زیرا قاعدهٔ اعجامدندر که ماضی مضارعه
مقارن اولسه مصدر معناسنی افاده ایدر (قانع اسم فاعلدر قناعت
ایدیجی دیمکدر (نتوانمك مفعول صریحی (بهشت با حرف مصاحبت
قانعه متعلق (بهشت جنت دیمکدر (حور بهشته معطوف جنتده
اولان جواریه دیرلر (محصول بیت) جانا سنك قپوکدن یعنی ای
پارخدا سنك درکاه معنویکدن بعید اولمغه قادر دکلم یعنی عبادات
وطاعاتکدن بر آن منفك اولهمم وحور وجنان ایله قناعت ایدیجی اولهمم یعنی
وعد بیوردیغك حور وجنان ایله قانع وتسلی اولهمم * سر بردر تو بحکم
عشقم نه بمزد * زین درچه کنم صبور نتوانم بود * بحکم عشقم ده کی میم
متکلم سره مصروفدر تقدیری سرم بردر تو بحکم عشقست در (سر مبتدا
عشق خبری (بحکم عشق بیانیده با حرف صله عشق حکمنه در یعنی
عشقك مقتضاسنه در (نه ادات نفی (بمزد (با حرف سبب مزد میمك
ضمی وزانك سکونیله ثواب واجرت معناسنه در (چه کنم نه یاپایم دیمکدر
(صبور جهول وزنی اوزره اسم فاعلدر (محصول بیت) بو بیت اوله
مقام تعلیلده در بهشت وحور ایله قانع اولهمم زیرا باشم بو قپوده عشق

مقتضاسنجه‌در یعنی سکا محبتدن ایچوندر اجرت وثواب ایچون دکلدر
زیرا جنت ایچون عبادت اجرت اولمش اولور بنم عبادتم بویله دکلدر
محبتدن ناشی بو قپودن نه بیابم صبور اولمقلغه قادر دکلم یعنی محبتم
برمرتبه‌ده قوللق ایتمکلکه صبر ایده‌مم (عروض) بور باعینك تفصیلی
کراله مرور ایلدی (قطعه دیکر) کی شود سوز قتیلت کشته زیر
تیره خاك * زانکه این آتش زجان روشن او خاسته ست * کی کاف عربیله
بونده زماندن سؤالدر که چون معناسنه استفهام انکاری معناسنی متضمندر
(شود فعل مضارع شویدندن یا علی غیرقیاس شدندن مشتقدر
اولور دیمکدر (سوز اسم مصدردر یانمه معناسنه شودك اسمیدر (قتیله
اضافتی لامیه قتیلنده تاء خطابیه بویله‌در (قتیل فعیل بمعنی مفعولدر
مقتول معناسنه (کشته کاف عربك فتحیله بونده سونمش معناسنه‌در زیرا
آتش وشمع ایله ذکر اولنسه بو معنایه استعمال اولنور اما اصل معناسی دپه لنمش
دیمکدر وشودك خبریدر (زیر آلت دیمکدر تحت معناسنه‌در (تیره خاکه
اضافتی بیانیه (تیره خاك قره طپراق دیمکدر (زانکه اول اجلدنکه دیمکدر
(جان روشن بیانیه (روشن منور معناسنه‌در (اویه اضافت لامیه
قتیله راجعدر (خاسته ست سین وتاادات خبردر (خاست فعل ماضی
مفرد غائب ظاهر اولدی دیمکدر فاعلی تحتنده این آتش مبتدا
خاسته ست جمله‌سی خبردر (محصول بیت) چون سو یانور سنك مقتولکك
یانمه‌سی قره طپراق آلتنده یعنی سنك آتش عشقکله اولنلرك آتشی
قره طپراق آلتنده یعنی مرقدنده دخی سونمز اول اجلدنکه اول
آتش مقتولك منور اولان جانندن ظاهر اولمشدر یعنی عشق جسمنده
دکلدر که اولکله زائل اولسون بلکه روحنده‌در الی غیرالنهایه
باقیدر زائل اولمز * چون تواند عاشق ازطوق وفایت سرکشیده *
قری آسا طوق اواز کردن اوخاسته ست * چون نیچه دیمکدر ادات
استفهامدر (تواند فعل مضارع مفرد غائب توانیدندن مشتقدر
(عاشق فاعلی (ازطوق کشیدك مقدم مفعول غیر صریحی (طوق
بوغازه طاقلان شئه دیرلر کرك تیمور وکرك غیری شیدن اولسون
(طوق وفایت اضافتلر لامیه‌لردر (سر باش معناسنه‌در کشیدك مقدم
مفعول صریحی (کشید فعل ماضی بونده مصدر معناسنه‌در زیرا

مضارعه مقارندر که تواندر (قری یاء اصلیه ایله برمشهور قوشدر که
کردننده حلقـه اولور(آسا الف ممدوده ایله ادات تشبیه (کردن او
لامبـه (از کردن خاستن مفعول غیرصریحی (کردن بیون دیمکدر
(اول عاشقه راجعـدر (محصول بیت) نیجه قادر اولور عاشق سنك
وفاك طوقنـدن باش چکه یعنی عبـادت وطاعت ایلمکدن اعراض
ایلیه (مصراع ثانی مقـام تعلیلده در زیرا قری کبی او عاشقك طوق
عاشقك کردننده ظاهر وهویدا اولمشدر عینیله قریده نه شکل طوق
ذاتی ایسـه عاشقده دخی طوق وفا اویله ذاتیـدر عرضی دکلدر که
طاعتـدن اعراض ایلیه (عروض) بوقطعـه بحر رمل مقصور
مثمن در که بالکز عروض وضربنه قصر طاری اولمشـدر سائری
سالمدر تفصیله حاجت یوق * معروف کرخی قدس سره گفت
است که صوفی اینجـا مهمانست تقاضای مهمان برمیزبان جفـاست
مهمان که باادب بود منتظر بودنه متقاضی * معروف کرخی طبقهٔ اولی
مشـایخندندر بعضیلر ابدالدندر دیدیلر کنیتی ابومحفوظدر پدرلری
اسمی فیروز هجرتك ایکیوزنده دار آخرته انتقال ایتمشدر پدر ومادری
ترسا ایدیلر معلمه ویردکلرنده دیدیلر که ثالث ثلثه‌دی دیدیکم لا بل هوالله
الواحد هرچند که استـادی اصرار ایلدی بوسوزدن فارغ اولمدی
عاقبت کـتدی وعلی بن موسی الرضانك النـده مسلمان اولدی
برازمدتدنصکره پدرینك خانه‌سنه کلوب قپویی دق ایلدی صوردیلر که
کیمدر دیدی اوغلو کز معروف دیدیلر قنغی دینـده سین دیدی
دین محمـد المصطفی دنم اول محلده پدر ومادری دخی مسلمـان اولدی
اندن داودطائی یه کلوب چوق ریاضت چکوب مشـار بالبنـان اولدی
حکایات عجیبـه سی ومناقبات غریبه سی وار در از جمـله برکون
نقض وضوء ایلدی ودرحال تیمم ایلدی دیدیلر که دجله یقینـدر
دیدیکیم دجله یه وارنجه عمرم آخر اولورسه حال نیجه اولور (اینجـا
بومحلده دیمکدر یعنی دنیاده (مهمانست مهمان مسافر معنـاسنه در
یعنی قونق (سین وتا ادات خبردر (صوفی مبتـدا (مهمانست خبری
(تقاضا تفاعل بابندن مصدردر بونده اسلوب عجم اوزره ضاد مفتوح
اوقنور اصل تقـاضی در دین طلب ایتمك معناسـنه در (یا اضافت

ایچوندر

ایچوندر زیرا کلمه‌نك آخری حرف مددر نته کیم مقدما بیان اولندی (مهمانه اضافت لامیه (میزبان زانك ضمیله مسافر صاحبی دیمکدر (جفا اذیت معناسنه در (تقاضای مهمان مبتدا جفاست خبری (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت (ادب بودك مفعول غیر صریحی (منتظر بودك مفعول صریحی (نه حرف نفی (متقاضی تفاعل بابندن اسم فاعلدر دین طلب ایدیجی دیمکدر (محصول ترکیب) معروف کرخی قدس سره بیورمشلردر که صوفی بودنیاده مسافردر مسافرك دین طلبی یعنی اکرام طلبی صاحب خانه اوزره جفا واذیتدر (حاصلی مسافره صاحب خانه نك اکرام ایتمه سی واجبهٔ ذمتیدر لکن انی لسانه کتوروب طلب ایلمك صاحب خانه‌یه اذادر مسافر که ادب ایله اوله یعنی مؤدب اوله منتظر اوله‌لی اکرام طلب ایتمه‌لی دکل (قطعه) مهمان توام درصف ار باب ارادت* بنشسته بهر چیز که آید زتو راضی* مهمان تو لامیه میم ضمیر متکلم (در حرف ظرف (صف معروف (ار باب اهل معناسنه (ارادته اضافت بیانیه (بنشسته با حرف تأکید نشسته ام تقدیرنده اوتورمشم دیمکدر (با حرف صله (هرچیز هرنسنه دیمکدر (که حرف رابط صفت (آید فعل مضارع مفرد غائب کله دیمکدر آیدن دن یا علی غیر قیاس آمدن دن (زتو آیده متعلقدر (راضی نشسته نك مفعول صریحی (محصول بیت) ارباب ارادت یعنی اهل ارادت صفنده یعنی صیره سنده سنك مهمانکم هرنسنه که سندن کله راضی وخشنود وقانع اوتورمشم (حاصلی اهل ارادت بینده سنك مهمانکم سندن کلن نسنه‌یه راضیم* بنهاده بخوان کرمت دیدهٔ امید* انعام ترا منتظرم نی متقاضی* بنهاده با حرف تأکید (نهاده نهاده ام تقدیرنده قومشم دیمکدر (بخوان با حرف صله (خوان واو رسمیله سفره معناسنه در (کرمت تا ضمیر خطاب اضافتلر لامیه در (دیدهٔ امید لامیه دیده کوز امید ترکیجه اومق معناسنه (انعام ترا لامیه (نی ادات نفی (محصول بیت) سنك کرمك سفره سنه امیدم کوزینی قومشم یعنی امید وارم سنك انعامکه منتظرم دین طلب ایدیجی دکلم ترك ادب ایلمم (عروض) بوقطعه بحر هزجدن در صدر وابتدا اخرب خرب که مفاعیلن دن میم ونونك

سقوطی فاعیل قالوب مفعول یه نقل اولنور حشول مکفوف کف که آخرده اولان سبب خفیف که نوندر سقوطی مفاعیل قالور عروض وضرب محذوف حذف که آخرده اولان سبب حفیف که لن در سقوطی عفاعی قالوب فعولن لفظنه نقل اولنور بویله اولنجه بومصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن اولوب هزج مثمن اخرب مکفوف محذوف اولور (ومعلوم اوله که اکر عروض وضربی محذوف اولمیدی رباعی دیرایدك لکن اوزان رباعینك علاننده حذف اولمدیغی جهتدن قطعه اطلاق اولنور * بایزید قدس سره پرسیدند که سنت کدامست و فرض کدام فرمود که سنت ترك دنیاست وفرض صحبت مولی * بایزید طبقۀ اولی دندر اسمی طیفوردر منشأی بسطامدر (منقولدر که اناسی مکتبه کوندردی یعنی استاده ویردی چونکه درسی سورهٔ لقمانده بو آیته کلدیکه (ان اشکر لی ولوالدیك) یعنی خدای عزوجل بیورر که بکا خدمت وشکر ایت ووالدینکه شکر وخدمت ایت استادندن بو آیتك تفسیرینی سؤال ایلدی استاد دخی تفسیر ایدنجه کوکلنه کار ایلدی مصحفنی براقدی واذن طلب ایدوب خانه سنه کلدی ووالده سی دیدیکه یا طیفور نه کلدك دیدیکیم ای والده سکا هدیه کتوردم که بو آیته کلدم حق تعالی کندو خدمتیله وسنك خدمتکله امر ایدر بن ایسه ایکی خانه ده کتخدا اوله مم بو آیت بنم جانمه کار ایلدی الله ایچون اولسون خدادن طلب ایله یا بتون سنك اولهیم یا بنی خدایه بغشله که بتون انك اولهیم ووالده سی دیدیکه ای فرزندار جندم سنی الله اصمرلدم بویله دینجه بایزید بسطامدن سیاحت ایلدی و وافر مدت ریاضت ومشقت چکدی وچوق مشایخله بولشدی جمله دن بریسی امام جعفر صادق ایدی رضی الله عنه (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب سؤال ایلدیلر دیمکدر (که حرف بیان (سنت معروف (کدام قنقی دیمکدر فرض معروف (کدام کدامست تقدیرنده در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (دنی اسلوب عجم اوزره یاء اولی مکسور اوقنور دنیا دیمکدر (صحبت بونده تقربدن عبارتدر (محصول ترکیب) بایزید قدس سره حضرتلرینه سؤال ایلدیلر که سنت قنغیدر یعنی

اثررسوله کتمك نه کونه در ونصل در ونه شی در وفرض قنغی شی در یعنی
مؤمنك لازمهٔ ذمتی اولان نه شی در بیور بلکه سنت ترك دنیادر وفرض
صحبت مولی در یعنی اللهه کمال ایله تقربدر (مثنوی) ای که درشرع
خداوندان حال* میکنی ازسنت وفرضم سؤال* ای حرف ندا (ای که
کس که تقدیرنده) که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (شرع بونده
مسلك دیمکدر خداوندان الف ونون ادات جمعدر خداوند بونده صاحب
معناسنه در حاله اضافت بیانیه می ادات حکایه کنی فعل مضارع مفرد
مخاطب ایدرایسك دیمکدر از سنت وفرضم ازمن سنت وفرض تقدیرنده
یعنی ضمیرمنفصل ضرورت وزن ایچون متصل اولمشدر (محصول بیت)
ای کیمسه که حال صاحبلرینك مسلك ومذهبنده بکا سنت وفرضدن
سؤال ایدرسین یعنی بومذهبده اولان سنت و فرضی بکا سؤال
ایدن کیمسه * سنت آمد درخ زدنیی تافتن * فرض راه قرب مولی یافتن *
سنت آمدك فاعلی آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر لکن اولدی
معناسنه (دررخ بونده یوز معناسنه در ومبتدادر (زدنیی تافتنك مفعول
غیرصریحی (تافتن چویرمك معناسنه مصدردر رخ تافتن روتافتن
اعراض ایلمکدن کنایه در نته کیم ترکیبده دنخی یوز چوردی دیرلر
اعراض ایلدی دیمکدر تافتن مبتدانك خبری مبتدا خبریله جمله سی
آمدك مفعولی (فرض فرض آمد تقدیرنده (راه قرب مولی بیانیه ولامیه
(یافتن بولمق معناسنه مصدردر (راه مبتدا یافتن خبری مبتدا خبریله
مقدر آمدك مفعول صریحی (محصول بیت) سنت دنیادن یوز چویرمك
اولدی فرض قرب مولی یولینی بولمق اولدی حاصلی مذهب اهل حالده
سنت دنیادن اعراض ایدوب یوز چویرمکدر فرض اللهه تقرب یولینی
بولمقدر (عروض) بو مثنوی بحر مسدس دندر صدر وابتدا سالم حشولر
سالم عروض وضرب محذوف حذفکه آخرده اولان سبب خفیفی
اسقاطدر فاعلا قالوب فاعلن انك یرینه کلور بویله اولنجه بو مصراعی
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولوب رمل مسدس محذوف اولور * شبلی را
قدس سره شورا افتاد بیمارستان بردند جمعی بنظارهٔ وی رفتنده
پرسید که شما کیانید کفتند دوستان تو سنکی برداشت و برایشان حمله کرد
جمله بکریختند کفت بازآیید ای مدعیان که دوستان از دوستان نکریزند

ورسنك جفاى شان نپرهيزند* شبلى طبقۀ رابعه رجالندن دراسمى
جعفر بن يونسدر كنيتى ابو بكردر بغداده مدفوندر اصلى مصريدر
خيرنساجك مجلسنده توبه ايلمشدر مالكى المذهبدر (منقولدركه دائما
مناجاتنده دير ايديكه يارب خلق سنى نعماتك ايچون سورلر بن بلالك ايچون
سورم (را ادات صله (شو اسم مصدردر بونده جذبه دن كنايتدر
(افتاد فعل ماضى مفرد غائب واقع اولدى ديمكدر (بيمارستان با حرف
صله (بيمارستان محل معالجه ديمكدر (بردند فعل ماضى جمع غائب ايلتديلر
ديمكدر (جمعى يا حرف وحدت برجمع يعنى برالاى كيمسه نظارۀ وى
اضافت بيانيه (با حرف صله (نظاره سير وتماشا معناسنه (وى ضمير شبلى يه
راجعدر (رفتند فعل ماضى جمع غائب كيتديلر ديمكدر (پرسيد فعل ماضى
مفرد غائب صوردى ديمكدر فاعل ضميرى تحتنده شبلى يه راجعدر (كه
حرف بيان شما ضمير منفصل جمع مخاطب سزلر ديمكدر كيانيد ذوى العقولده
مستعمله اولان كه نك جمع مخاطبيدر كافدن صكره اولان ياهاء رسميدن
بدلدر كيملرسز ديمكدر (بعض نسخه ده چه كسانيد واقعدر نه كيمسه لرسز
ديمك اولور (كفتند فعل ماضى جمع غائب ديديلر ديمكدر دوستان تولاميه
دوستان دوستك جمعيدر وكفتندك مقول قوليدر (سنكى يا حرف وحدت
سنك طاش (برداشت فعل ماضى مفرد غائب فاعلى تحتنده قالدردى
ديمكدر (بر حرف استعلا ايشان ضمير جمع غائب انلر ديمكدر (حمله هجوم
معناسنه در (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (بكريختند با حرف
تأكيد (كريختند فعل ماضى جمع غائب قاچديلر ديمكدر (باز كرو معناسنه
(آييد فعل امر جمع مخاطب كلك ديمكدر (اى حرف ندا (مدعيان
مدعينك جمعيدر اى دوستلق دعوا ايديجيلر ديمكدر (كه حرف
تعليل (نكريزند فعل نفى مستقبل جمع غائب قاچمزلر ديمكدر مفردى
نكريزد كريختن دن زيرا مصدر تأسنك ماقبلنده خشفدن خاء معجمه
اولسه تا داله قلب اولنمقدن صكره خا زايه قلب اولنور (سنك جفاى
شان بيانيه ولاميه (شان ضمير جمع غائب (نپرهيزند باء عجميله فعل
نفى مستقبل جمع غائب احتراز واجتناب معناسنه صاقنمزلر ديمكدر
(محصول تركيب) شبلى قدس سره حضرتلرينه جذبه واقع اولدى محل
معالجه يه كتورديلر برالاى كيمسه انى تماشايه كتديلر شبلى سؤال ايلديكه

سزلر

سزن کیملرسز دیدیلرکه سنك دوستلر بکز برطاش قالدردی وانلر
اوزرینه حمل وهجوم ایلدی جمله سی قاجدیلر شبلی دیدی کیرو کلك
ای مدعیلر یعنی ای دوستلق ادعا ایدنلر کلك زیرا دوستلر دوستلردن
قاچمز یعنی محب صادق اولانلر محبوبلرندن قاچمزلر وانلرك سنك
جفاسندن صاقنمزلر یعنی اذا وجفا وجور و بلیاتندن اجتناب و پرهیز
ایتمزلر (قطعه) آنست دوستدار که هرچند دشمنی * بیند زدوست بیش
شود دوستدارتر * آنست آن اسم اشارت سین وتا ادات خبر اولدر
دیمکدر مقدم خبر (دوستدار وصف ترکیبیدر محب معناسنه مؤخر مبتدا
(که حرف بیان (هرچند هرنقدر دیمکدر (دشمنی یا حرف مصدر دشمنلك
دیمکدر بیندك مقدم مفعول اولی (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوررسه
دیمکدر (بینیدندن یا بطریق الشاذ دیدندن (زدوست غیر صریحی
(بیش باء عربیله زیاده معناسنه مفعول ثانیسی (شود فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر شویدندن یا علی خلاف القیاس شدندن
زیرا حروف یارنودن دالك ماقبلنده برشی یوقدر (دوستدارتر شودك
مفعولی (تر ادات تفضیل زیاده دوست اولور دیمکدر (محصول بیت)
محب صادق اول کیمسه در که هرنقدر دوستدن دشمنلکی زیاده کوررسه
محب اولور یعنی نقدر اذا وجفا کورر ایسه محبتی ارتر (شمعی
مرحوم بومحلده برقاچ معنی ویرمش اولی زیاده دوستدر دیدیکی
آشکاره دکل زیرا بیشك هیچ اعرابدن محلی اولمامار اولدیغی صورتده
دوستدارتر لفظنه بریاء مصدری تقدیر ایلملی زیاده دوستلغی زیاده
اولور دیمك اولور تکلفه محتاج ومعنای ثالثی که بیشی باء عجمیله اولمق
جائزدر دیمش هله بومعنایی یانندن ویرمش لکن بومعنی معنای ثانیدرکه
بزتفصیل ایلدك فافهم * برسرهزار سنك ستم کرخورد ازو * کردد
بنای عشقش ازان استوارتر * برسرخوردك مفعول غیر صریحی (هزار
صریحی بیك دیمکدر اسماء اعداددن سنك هزارك تمیزی (سنك ستم
مجازا بیانیه یالامیه جفادن کنایه‌در (کر حرف شرط (خورد فعل
مضارع مفرد غائب فعل شرط خوریدندن یا خوردندن زیرا مصدر
دالینك ماقبلنده یارنودن را اولسه را مفتوح قیلنور فاعلی تحتنده
دوستداره راجعدر (کردد کاف عجمله فعل مضارع مفرد غائب

اولوردیمکدر جزاء شرط (بنای عشقش لامیه‌لردر شین ضمیر دوستداره راجعدر (بنای عشق کردد فاعلی (ازان بو یله محللرده اولکی مرتبه‌دن دیمکدر مشار الیهی سنك ده اولسه اولور لکن سقاطه‌دن خالی دکلدر (استوار همزه‌نك ضمی وسینك سکونی وتانك ضمیله محکم وقوی معناسنه‌در (تر ادات تفضیل (محصول بیت) باشی اوزرینه یعنی باشنه محبوبندن اکر او محب بیك سنك ستم یرسه یعنی متأذی اولور ایسه‌ده بنای عشقی اولکیدن محکم وقویرك اولور (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی ایکی کره مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن در صدر وابتدا اخرب خرب مکررا بیان اولندی مفعول قالور حشولری مکفوف کف آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطه دیرلر فاعلات مفاعیل قالورلر عروض وضرب محذوف حذف آخرده اولان سبب خفیفی اسقاطدر فاعلا اولوب فاعلن لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولوب مضارع اخرب مکفوف محذوف اولور * وهم ازوی آرند که وقتی بیمار شد خلیفه طبیب ترسایی بمعالجت وی فرستاد طبیب از وی پرسید که خاطر تو چه میخواهد گفت آنکه تو مسلمان شوی ترسا گفت اگر من مسلمان شوم تو نیك میشوی واز بستر بیماری برخیزی گفت آری پس بروی ایمان عرضه کرد * وهم ازوی دخی اندن دیمکدر یعنی شبلینك حکایاتندن (آرند فعل ماضی جمع غائب کتورمشلر یعنی نقل وبیان ایلمشلردر (بعض نسخه‌ده منقولست واقع اولمشدر مآل بردر (که حرف بیان (وقتی یا حرف وحدت (بیمار شد خسته اولدی دیمکدر باء عربیله بعض نسخه‌ده شده بود واقع اولمشدر اولمش ایدی دیمکدر (خلیفه یعنی پادشاه اسلام که مقتدر بالله ایدی خلفای عباسیه‌دن (طبیب علم طب بیلیجی دیمکدر (فعیل بمعنی فاعلدر ترسایه اضافتی بیانیه (ترسایی یا حرف وحدت ترسانك فتحی ورانك سکونیله نصرانی یا آتش پرست معناسنه‌در (بمعالجت با حرف صله (معالجت مفاعله بابندن مصدردر (تا اسلوب اعجام اوزره طویل یازیلور بمعالجهٔ او یازان بو قاعده‌دن غافل ایمش , بمعالجت وی بعض نسخه‌ده بمعالجت او مآلی بردر شبلینك معالجه‌سنه یعنی اکا علاج ایتمکه حاصلی مداوات وتیمار ایتمکه (فرستاد فعل ماضی مفرد

غائب ارسال ایلدی یعنی کوندردی (پرسید فعل ماضی مفرد غائب
صوردی دیمکدر (که حرف بیان (خاطر بونده کوکل دیمکدر (تو به
اضافت لامیه (چه نه دیمکدر (می خواهد می حرف حال (خواهد
واورسه‌یله فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر خواهیدن دن
یا خواستن دن زیرا مصدر تائیننك ماقبلنده سین اولسه تا داله قلب
اولنقدنصکره سین یا حذف یا یایه ویا هایه تبدیل اولنور بونده
هایه تبدیل اولمشدر (کفت شبلی دیدی (آنکه آن اشارتدر چه یه
(که حرف بیان اول نسنه استرکه دیمکدر (شوی فعل مضارع مفرد
مخاطب اوله سین دیمکدر (ترسا کفت طبیب دیدی (اکر ادات شرط
(من بن دیمکدر (شوم فعل مضارع نفس متکلم وحده فعل شرط
اولورسم دیمکدر (نیك ایو دیمکدر (مبشوی می ادات حال جمله سیله
جزای شرط (واو حرف عطف (پستر باء عجمك کسری وسینك
سکونیله دوشکدر عربجه فراش دیرلر (بیماره اضافت لامیه (بیماری
یا حرف مصدر (برخیزی فعل مضارع مفرد مخاطب قالقارمبسین
دیمکدر (کفت شبلی دیدی (آری افعال تصدیقدندر نعم معناسنه
ترکیجه اوت دیمکدر (پس فاء نتیجه معناسنه در باء عجمك فتحیله
(بروی حرف صله بامعناسنه (وی ضمیر ترسایه راجعدر (عرضه کرد
عرض ایلدی یعنی کلمتین شهادتینی عرض ایلدی حاصلی تلقین
ایلدی (محصول ترکیب) داخی شبلی نك حکایاتندن نقل ایدرلر که
یا نقل اولنمشدر که بر وقت خسته اولدی یا خسته اولمش ایدی
خلیفه اکا مداوات ایچکه برکافر طبیب ارسال ایلدی طبیب سؤال
ایلدیکه کوکلك یعنی جانك نه استر شبلی دیدی اول نسنه یی استرکه
سن مسلمان اوله سین طبیب دیدی اکر بن مسلمان اولورسم سن ایو
اولور مبسین یعنی شفا بولور مبسین دخی خسته لك دوشکندن
قالقار مبسین شبلی دیدی اوت قالقارم وشفا یاب اولورم ایمدی
طبیبه ایمان عرض ایلدی وتلقین اسلام ایلدی بعض نسخه ده
اشاغیده کله جك چون وی ایمان آورد برینه ووی ایمان آورد
واقعدر یعنی طبیب دخی ایمان کتوردی دیمك اولور بونسخه
صوابدرزیرا یازد بعض نسخه یه کوره بو معنایی سیاق وسباق

فرینه سیله کوزتملی (لکن شارح مرحوم بو نسخه یی اختیار
ایتدیکندن بزدخی انك اثرنجه کتدك * چون وی ایمان آورد شبلی
از بستر برخاست و بروی از بیماری اثرنی پس هردو همراه پیش خلیفه
رفتند وقصه را بخلیفه باز کفتند خلیفه کفت پنداشتم که طبیب
پیش بیمار فرستاده ام من خود بیمار پیش طبیب فرستاده ام (چون
ادات تعلیل (وی ضمیر طبیبه راجعدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب
الف ممدوده ایله واوك فتحی ورانك سکونیله ایمان کتوردی یعنی
اقرار باللسان وتصدیق بالجنان ایلدی (برخاست فعل ماضی مفرد
غائب قالقدی دیمکدر (و بروی یعنی شبلی اوزره (از بیماری یا حرف
مصدر (اثر علامت معناسنه (نی ادات نفی یوق دیمکدر (پس فاء فذلکه
معناسنه (هردو هرایکی سی (همراه یولداش یعنی رفیق دیمکدر
(پیش باء عجمك کسریله قبت معناسنه عربیده عند کبی (خلیفه یه
اضافت لامیه (رفتند فعل ماضی جمع غائب کتدیلر دیمکدر (وقصه را
را ادات مفعول (بخلیفه با حرف صله (باز بونك کبی یرلرده تحسین
وتأکید ایچون کلور کرو معناسنه چندان مناسب دکلدر (کفتند
فعل ماضی جمع غائب سویلدیلر دیمکدر (پنداشتم باء عجمك کسریله
فعل ماضی متکلم وحده ظن ایلدم معناسنه در (که حرف بیان (فرستاده
فانك ورانك کسری وسینك سکونیله ماضیدن قسمدر (ام ضمیر متکلم
وحده کوندرمشم دیمکدر (خود بونده ادات تأکیداوله یاخود ابسه
معناسنی افاده ایدر اوله که معنی بن ایسه دیمکدر اولور (محصول
ترکیب) شبلی اکا ایمان عرض ایلدی اودخی قبول ایلدی چونکه
طبیب ایمان کتوردی یعنی اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
رسول الله دیدی شبلی دوشکدن قالقدی وانك اوزرنده خسته لکدن
اثر یوق ایدی ایکیسی بیله یولداش اولوب مقتدر باللهك حضورینه
کتدیلر وقصه یی خلیفه یه سویلدیلر خلیفه دیدی ظن ایلدم که
بیمار فتنه یعنی خسته یه طبیب کوندردم بن ایسه طبیب اوکنه خسته
کوندرمشم که مرض کفر وضلالتدن شفا بولدی وایمان بالله ایله
صحت پذیر اولدی (قطعه) هرکس که از هجوم محبت مریض شد *
داند طبیب خویش لقای حبیب را * که حرف رابط صفت (هجوم

هانك وجيمك ضمه‌لريله نزول وزنى اوزره مصــدردر بغتة باصمق يعنى
على الغفله اضافتى مصدرك فاعلنه‌در (مريض خسته معنــاسنه‌در
(شد اولدى ديمكدر (داند فعل مضــارع مفرد غائب بيلور ديمكدر
دانيدن‌دن يادانستن‌دن آنفا بيــان اولنديغى اوزره مصدر تأنيثيبنى‌ده
احوال ثلثــه وارايدى بوحذف قبيلندندر (طبيب داندك مفعول اولى
(خويشــه اضافت لاميه بااسم فاعلك مفعولنه در (لقــاى حبيب
لاميــه در (لقا لامك كسريله صورت معنــاسنه در واندك مفعول
ثانيسى (حبيب فعيــل بمعنى مفعول محبوب ديمكدر (را ادات مفعول
(محصول بيت) هركيمسه كه محبتك هجو منــدن يعنى غلبهٔ محبتدن
خسته اولدى حاصلى عشقدن خستــه اولدى حبيبك صورتنى يعنى
محبوبك ديدارينى كنــدوسنه طبيب بيلور *چون برسرش طبيب
بهستى نهد قدم* بخشد شفــا زعلت هستى طبيب را *چون ادات
تعليــل (برسرش شين ضميرمريضه راجعــدر (طبيب نهدك فاعلى
(بهستى با حرف مصاحبت (هستى ياحرف مصــدر وارلق ديمكدر
كبر وعجب وانانيتــدن كنايتدر (نهد فعل مضــارع مفرد غائب قور
ديمكدر نهيدن‌دن يا نهادن‌دن زيرا مصدر دالينك ماقبلنده يارنودن
الف اولســه حذف اولنور افصح اولان نونده كسردر فتحيــله ده
جائزدر (قدم اياق معنــاسنه نهدك مفعول صريحيدر (بخشد فعل
مضارع مفرد غائب بغشلر ديمكدر بخشيدن‌دن مشتق (شفا بخشدك
مفعول اولى (علت مرض معناسنه‌دراضافت بيانيه (طبيب مفعول ثانى
(را ادات مفعول (محصول بيت) چونكه خستــه نك باشى اوزره يعنى
باشى اوجنــه طبيب وارلق ايله اياق قويه يعنى كبر وعجب ايله باشى
اوجنه كله مريض محبت كبر وانانيت علتندن طبيبه شفا بغشــلر
حاصلى طبيب اكا معــالجه ايده‌مزبلكه اوطبيبه علاج ايدر نته كيم
شبلى ايتــديكى كبى (عروض) بوقطعه بحرمضــارع اخرب مكفوف
محــذوفدر عينيله آنست دوستدار قطعه سى كبى * سهل عبــدالله
تسترى قدس سره ميكويد هركه بامداد كند وهمت وى آن باشد كه
چه خورد دست ازوى بشوى* سهل عبدالله سهل بن عبــدالله
ديمكدر اسلوب عجم اوزره علمين بيننده ابن لفظى حذف اولنمشدر

(تستری یا حرف نسبت تستر تاء اولك ضمی وثانیسنك فتحی وسینك سكونیله برشهرك اسمیدر (بوذات عالی قدر بوشهره منسوبدر وطبقهٔ ثانیه دندر كنیتی ابو محمددر ذوالنون مصرینك شاكردلرندن در منقولدر كه بركون تستردە حضرت سهل اباغین اوزاتدی وارقه سین دیواره ویردی ودیدیكه سلونی عماشئتم یعنی دیلدیككزشیدن بكا سؤال ایدك دیدیلر كه بو آنه دك سزدن بویله شی صادر اولمدی ایدی دیدیكه استاذ صاغ اولدجه شاكرده ادب لازمدر بوتاریخی ضبط ایلدیلر مكر ذوالنون اول وقتده وفات ایلمش (میكویدمی ادات حكایه (هركه هركس كه تقدیرنده در (بامداد صباح وقتی دیمكدر (بامداد كند صباح ایلیه یعنی صباحلیه دیمكدر (همت وی لامیه همت بونده اندیشه معناسنه در (وی ضمیر هركه دمكی كه یه راجعدر (باشد فعل مضارع مفرد غائبدر باشیدندن (كه حرف بیان (خورد فعل مضارع مفرد غائب یه دیمكدر خوریدن دن یا خوردندن زیرا مصدردالینك ماقبلنده یارنودن را اولسه مفتوح قلنور لكن خوریدندن اولمسی مناسبدر زیرا خوریدن یدرمك معناسنه متعدیدر كذا فی نعمة الله (دست بشویك مقدم مفعول صریحی (وازوی غیر صریحی (بشوی با حرف تأكید شوی امر حاضردر یقه معناسنه (دست شوی بونده اعراض ایله دیمكدن كنایتدر (محصول تركیب) سهل ابن عبدالله تستری حضرتلری بیوررلر ایدیكه هر كیمكه صباحلیه یعنی صباحه چیقه وانك اندیشه سی اول اوله كه نه یه اول كیمسه دن اعراض ایله حاصلی اویقودن قالدیغی كبی اكل وشربنی تفكر ایلین ادمدن اجتناب واحترازایله انسانیت وقت سحرده بلكه جمیع اوقاتده صانع ذوالجلالی ذكرایدوب انك عبادتنه صرف همت ایلمكدر امارزق مقدرادنی كوشش ایله حصول پذیر اولور (قطعه) هركه خیزد بامداد از خواب نبود درسرش * جز خیالی خوردازو آیین بیداری مجوی * هركه هركس كه تقدیرنده (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمكدر خیزیدن دن یاعلی خلاف قیاس خاستندن (بامداد صباح وقتی دیمكدر (ازخواب خیزدك مفعول غیر صریحی (خواب واورسمیله اویقو معناسنه در (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب (درسرش نبودك مفعول فیهی (در حرف

ظرف شين ضمير هر كده كى كيه راجعدر (جز غيرى معناسنه ادات استثنادر ونبودك مفعول صريحى (خياله مضافدر خيالك خورده لاميه در (خورد بونده طعام معناسنه اسمدر ماضى دكلدر (از واو ضمير كه يه راجعدر (آيين الف ممدوده ايله رسم وقاعده معناسنه در آيين بيدارى لاميه (بيدارى ياحرف مصدر بيدار اويانق يعنى اكاه معناسنه در (مجوى فعل نهى حاضر مفرد مخاطب اسمه يعنى طلب ايله ديمكدر (محصول بيت) هر كيمكه صباح وقتى اويخودن قالقه اول كيمسه باشنده طعام خيالك غيرى اولميه اول كيمسه دن اويانقلق رسمنى استمه يعنى نومدن بيدار اولديغى كبى يمك سوداسنده اولوب عجبا نه ييسم ديو تفكر ايلين ادمدن بيدارلق رسمنى طلب ايله حاصلى بيدار ظن ايدوب اويانقه اولان معامله يى ايتمه هرنقدر خوابدن بيدار اولديسه دخى نوم غفلته مستغرق اولمشدر * وانكه شويد دست چون پاى ازسر بستر كشيد * تا بخوان وسفره آرد دست از وى بشوى * وانكه وانكس كه تقديرنده در دخى اول كيمسه كه ديمكدر (شويد فعل مضارع مفرد غائب يقيه ديمكدر يعنى تطهير ايليد شو ييدن دن ياشستن دن زيرا مكر رابيان اولنديغى اوزره مصدر ثانى سينى ده اولان احوال ثلثه نك تبديل الى الياء قبيلندندر وسين يايه قلب اولندقدنصكره ماقبلى مضموم اولور ايسه ضمه اشباع اولنوب واو حاصل اولور (دست مفعول صريحى (چون ادات تعليل (پاى كشدك مقدم مفعول صريحى (ازسر بستر غير صريحى (سر بونده ذات بستردن عبارتدر اضافتى بيانيه (كشيد فعل مضارع كشيدندن مشتقدر چكر ديمكدر (تاحرف انتها (بخوان با حرف صله خوان روم ضميله سفره معناسنه در (وسفره عطف تفسيردر (آرد الف ممدوده ايله فعل مضارع مفرد غائب كتوره ديمكدر اريدن دن يا آوردن دن قاعده اوزره آورد كاور بعضا واوى حذف ايله آرده كاور بونده اولديغى كبى (دست اول آردك مفعول صريحى (ثانى بشويك مقدم مفعول صريحى مصراع اولده كى شويد دست تطهير اليد معناسنه حقيقتدر مصراع ثانيده كه اعراض واجتنابدن كنايتدر (محصول بيت) دخى اول كيمسه كه الينى يقديه چونكه اياغنى دوشكدن چكه يعنى چونكه فراشندن قالقه الينى يقديه تاسفره يه ال كتوره يعنى الينى سفره يه اوزاده

اول کیسه‌دن اعراض واجتناب ایله حاصلی یتاغندن قالقوب الینی
بیه‌دیغی کبی سفره‌یه الی اوزادن ادمدن الیو * ابوسعید خراز قدس
سره کوید که دراوائل حال ارادت محافظت وقت خود می کردم روزی
بیابانی درامدم ومی رفتم ازقفای من آواز چیزی برآمد دل خودرا
ازالتفات بان چشم خودرا از نظربان نکاه داشتم بسوی من امد تابمن
نزدیك شد دیدم دوسباع عظیم بدوش من بالا امدند من بایشان
نظر نکردم نه‌دروقت برامدن نه‌دروقت فرودآمدن *ابوسعید خراز
طبقهٔ ثانیه‌دندر کنیه‌سی ابوسعید اسمی احمد بن عیسی لقبی خرازدر
خرازدیکیجی دیمکدر بولقب ایله ملقب اولمه‌نك وجهی برکون کوردیلر که
ادیك دیکرو ینه سوکر دیدیلر نیچون بویله ایدرسین دیدی نفسمی
بونکله مشغول ایدرم تاکیم بنی مشغول ایلمیه واکا صوفیه بیننده قمر
الصوفیه دیرلر بغدادی الاصلدر صکره مصره کلمشدر محمدبن منصور
طوسینك شاکردلرندندر یوزسکسان التیده وفات ایتمشدر بیورمشدر که
برکون نفسم انی استدیکه خدای تعالیدن برشی طلب ایدم هاتفدن
برآواز کلدیکه اللهدن غیری برشی استرمیسین لاجرم بوسوز سببیله
خدای تعالیدن حیاایدرم رزق جمع ایلمکه (کوید فعل مضارع مفرد
غائب (که حرف بیان (اوائل همزه‌نك فتحیله اولك جمعیدر (حاله
اضافت لامیه (حال ارادت بیانیه (محافظت مفاعله بابندن مصدردر
تاسلوب عجم اوزره طویل یازیلور صقنمق معناسنه‌در (وقته اضافت
مصدرك مفعولنه‌در (وقتك خوده لامیه (خود بوند، کندو معناسنه‌در
(می حرف حکایه (کردم فعل ماضی متکلم وحده ایلرایدم دیمکدر
(روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (بدیابانی با حرف صله یا حرف
وحدت بیابان بیان دیمکدر (در حرف تأکید (آمدم الف ممدوده
ایله فعل ماضی متکلم وحده کلدم دیمکدر (ومی رفتم واو حرف عطف
می حکایهٔ حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده کیدرایدم دیمکدر
(قفا بونده ارقه دیمکدر خلف معناسنه‌ منه اضافت لامیه (آواز چیزی
لامیه آواز الف ممدوده ایله صوت معناسنه‌در (چیزی یا حرف وحدت
چیز نسنه معناسنه برنسنه‌نك سسی دیمکدر (برآمد فعل ماضی مفرد
غائب ظاهر دیمکدر (دل خود لامیه (را ادات تخصیص کندی

قلبی

قلبمی دیمکدر (التفات کوز اوجیله باقه معناسنه‌در امابونده تعلق دروندن عبارتدر (با حرف صله اکا دیمکدر (وچشم واو حرف عطف (نکاه بونده حفظ معناسنه‌در (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتدم دیمکدر (اما معلوم اوله که نکاه کلمه‌سی داشتن وانک مشتقاتیله استعمال اولنورایسه حفظ معناسنه‌در واکر کردن وانک مشتقاتیله استعمال اولنور ایسه نظر والتفات معناسنه بویله اولنجه نکاه داشتم حفظ ایلدم دیمک اولور فاحفظ (بسوی من لامیه با حرف صله (سوی جانب معناسنه‌در (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر فاعلی تحتنده چیزه راجعدر (بعض نسخه‌ده آن چیز بسوی من آمد واقعدر (تا حتی معناسنه‌در (بمن باحرف صله (نزدیک یقین دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر (دو واو رسمیله ایکی دیمکدر (سبع سینک فتحی وبانک ضمیله یرتیجی حیوانه دیرلر عظیم بیوک دیمکدر (بدوش من لامیه (بابا لالفظنده اولان استعلایی تأکید ایدر آمدند فعل ماضی جمع غائب کلدیلر دیمکدر (بایشان باحرف صله ایشان ضمیر جمع غائب انلره دیمکدر (نکردم فعل نفی ماضی یعنی جحد مطلق متکلم وحده بعض نسخه‌ده وهیچ نکفتم واقعدر (وشارحک نسخه‌سی دخی بودر لکن اکثر متون بزم تحریریمز وجهی اوزره درمعنی هیچ سو یلمدم دیمکدر (نه حرف نفی (در حرف ظرف (وقت برآمدن یوقارو کلمک وقتنده یعنی اوموزیمه چیقدیغی وقتنده (فروآمدن اشاغی کلمک وقتنده یعنی اوموزمدن ایندکاری وقتنده (محصول ترکیب) ابوسعید خراز قدس سره بیورر که ارادت حالنک اوللرنده یعنی سلوکم وائلنده کندی وقتمی محافظه ایدردم یعنی ماسوایه میلدن صقنوردم برکون بربیابانه کلدم واو بیابانده کیدردم بنم قفامدن بر نسنه صداسی ظاهر اولدی کندی کوکلیمی اکا التفات ومیلدن وکندی کوزیمی اکا نظردن حفظ ایلدم حاصلی اکا ایب طاقدم بنم جانبمه کلدی تا کیم بکا یقین اولدی کوردمکه ایکی بیوک جانور بنم اوموزم اوزره چقدیلر بن انلره نظر ایلمدم یعنی باقمدم وهیچ برشی سو یلمدم نه اوموزمه چقدقلری وقتده نه اوموزمدن ایندکاری وقتده حاصلی انلرک کلمسی بنی توکلمدن دور وماسوایه

میل ایله بنی مرتبه مدن بعید ومهجور ایلدی (قطعه) کبست دانی
صوفی صافی زرنك تفرقه * آنکه دارد رو بیك رنکی در بن کاخ دورنك *
(کبست کیمدر دیمکدر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بیلورمیسین
دیمکدر (صوفی صافی موصوفك صفتـه اضافتی (صافی بونده پاك
معناسنه در (رنك تفرقه بیانیه تفرقه تفعیل بابندن مصدر در پراکنده
معنـاسنه اما بونده رنك تفرقه تلوندن عبـارتدر ترکیجه بر دالده
دورمز دیرلر (حاصلی هر کوردیکنه میل ایتمه دن عبـارتدر یاخود رنك
تفرقه لامیه اولوب رنك حیله ومکر معنـاسنه اوله پراکنده لك حیله
ومکرندن دیمك اولور (انکه انکس که دیمکدر (دارد فعل مضـارع
مفرد غائب داریدن دن یاداشـتن دن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده
شین معجمه اولسـه مضارعده رایه قلب اولنور (رو یوز دیمکدر وجه
معناسنه (بیك رنکی با حرف صله یا حرف مصدر یك رنك ضد تلوندر
یعنی بر حالده طورمق (در بن درابن دن مخففـدر (در حرف ظرف
(این اسم اشـارتدر (کاخ قصر وچارطاق معنـاسنه در اما بونده
کاخ دورنك دنیـادن کنایتدر کنندنده عادة اللهك جریانی ایکیشر
اولدیغیچون مثـلا عسر و یسر شب وروز فقر وغنا بونلرك امثـالی
اضدادی جمع ایتـدیکیچون کاخ دورنك بو عالم فسـاده مصطلح
اولمشدر (محصول بیت) کیمدر بیلورمیسین تلوندن پاك اولان صوفی
یا پراکنده لك مکر وخدعه سـندن خلاص اولان صوفی یعنی
بو اوصاف ایله متصف اولان صوفی کیمدر بیلورمیسین (مصراع ثانی
مقـام جوابده در اول کیمسه درکه یك رنکلکله یوز طوته یعنی برحالده
طوره حاصلی توجه الی الله ایلیوب اللهدن غیری یی دروندن چیقره
بو ایکی رنکلی اولان چارطاقده یعنی بو عالم کون وفسـادده حاصلی
ماسوایی کوکلدن چیقـاروب خدایه ربط قلب ایدن کیمسـه در
تلوندن خلاص بولمش صوفی یا پراکنده لك مکرندن خلاص
اولمش صوفی * نکسلد سررشتهٔ سرش زجانان کر بفرض * ره برو
کیرد زیك سو شیر وزیکسو پلنك * نکسلد کاف عربینك ضمی وسین
ولامك فتحه لریله فعـل نفی مستقبل مفرد غائب کسلیدندن یا علی
خلاف قیـاس کسیختن دن اوزلمز یعنی منقطع اولمز دیمکدر (سررشته

فاعلی سررشته بحسب اللغه ایپلك اوجی دیمکدر لکن بوك کبی
یرلرده مقصود معناسنه‌در (سره اضافت بیانیه‌در (سرسینك کسری
وراء مشدد ایله قلبنده کیرلی اولان شیئه دیرلر (بعض نسخه ده
سرش برینه مهرش واقعدر اول وقت سررشته رابطه معناسنه اولور
(مهر میمك کسریله محبت معناسنه درعلی کلا الوجهین بومصراعده
اولان استعاره اربابنك معلومیدر ذکری مانحن فیه‌مزدن خارجدر
(شین ضمیرکه یه راجعدر (زجانان محبوبدن (کر حرف شرط (بفرض
یا حرف تأکید فرض تصرفات عجمدندر که امر حاضردر فرض ایله
معناسنه‌در طلب استه معناسنه اولدیغی کبی (ره یول دیمکدر طریق
معناسنه (براو اوکیمه اوزرینه دیمکدر (کیرد فعل مضارع مفرد
غائب کریدندن یاعلی خلاف القیاس کرفتندن طوته دیمکدر یعنی
یولینی ضبط ایله (سو جانب معناسنه در (زیك سو برجانبدن دیمکدر
(شیر ارسلان دیمکدر اسد معناسنه (واو حرف عطف (پلنك قپلان
دیمکدر (محصول بیت) بو بیت اولده کی که یه صفتدر یعنی
برکونه ربط قلب ایلیه که انك قلبنده مضمر اولان مقصودی جاناندن
منقطع اولمیه یا انك محبتی رابطه سی اوزلمیه اکر فرض ایله سن
برجانبدن ارسلان وبرجانبدن قپلان یولینی ضبط ایلسه لر حاصلی
جمیع جوانبی اعدا ضبط ایلسه لرینه خدای متعالدن سررشته
امیدی منقطع اولمیه یعنی صوفینك توجه وتوکلنده خلل طاری
اولمیه اشته حقیقتده صرفی بودر بعض نسخه ده یك سو برینه
دیکرسو واقعدر غیر جانبدن دیمك اولور (عروض) بو وهرکه خبرند
قطعه‌لری بحر رمل مسدسدندرکه صدر وابتدا وحشولری سالم
عروض وضربلری محذوفدر حذف مکررا بیان اولندی* وهم وی
نقل کرده است که هرکه کمان برد که بکوشش توان رسید رنجی کشیده
بیهوده وهرکه تصور کند که بی کوشش توان رسید راه ارزو پیموده*
(وی ضمیر ابو سعیده راجعدر (نقل کرده است نقل ایلمشدر (که
حرف بیان (کمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در (برد بانك
فتحی ایله فعل ماضی مفرد غائبدر ایلتدی (کمان برد ظن ایلدی دیمکدر
(که حرف رابط صفت (بکوشش با حرف مصاحبت (کوشش

کاف عجمك ضمیله اسم مصدر در (معلوم اوله که حرف شین آخر کلمه یه لاحق اولسه اکر ما قبلی مکسور اولورسه علامت اسم مصدر در مفتوح اولورسه ضمیر غائبدر (بکوشش سعی ایتمك ایله یعنی چالشمق ایله دیمکدر (توان تانك ضمی وواوك فتحیله ممکندر دیمکدر (رسید بونده مصدر معناسنه در زیرا تواند بوی مضارعت واردر ایرشمك ممکندر دیمکدر (رنجی یا حرف وحدت نوعیه (رنج زحمت ومشقت معناسنه در (کشیده کاف عربینك فتحیله ماضیدن قسمدر چکمش دیمکدر (بیهوده عبث معناسنه در (هرکه هرکس که تقدیرنده در (تصور تفعل بابندن مصدر در بونده خولیا دیمکدر (کند فعل مضارع مفرد غائبدر کنیدن دن یا علی غیر قیاس کردن دن ایلیه دیمکدر (که حرف رابطهٔ صفت (بی ادات سلب (راه ارزو لامیه آرزو الف ممدوده ایله کوکل چکمه سی در ترکیبه دلالت دیرلر اما بونده هوس معناسنه در (پیموده باء عجمك فتحی ویانك سکونیله ومیمك ضمیله ماضیدن قسمدر اولچمش دیمکدر بعض نسخه ده نپیموده واقعدر نون نافیه ایله ظن ایدرمکه سهو قلم یا تخلیط نسخ اولمق کرك که بعض نسخه ده جز راه او نپیموده واقعدر بویله اولنجه صحیح اولور که معنی ارزو یولینك غیری اولچمش یعنی هوا وهوسك غیری یه تابع اولمش دیمك اولور (محصول ترکیب) وینه ابوسعید خراز نقل ایلمشدر که هر کیمسه که ظن ایلیه که خدای تعالی یه سعی ایله ایرشمك ممکندر یعنی واصل اولمق قابلدر بیهوده رنج چکمشدر وهر کیمکه تصور ایلیه که سعی سز واصل اولمق ممکندر ارزو یولنی اولچمشدر یعنی هوا وهوسنه تابع اولمشدر (رباعی) از رنج کسی بکنج وصلت نرسید * وین طرفه که بی رنج کس ان کنج ندید * از رنج از بونده حرف مصاحبتدر با معناسنه یا کندی معناسنه که من معناسنه در حذف مضاف ایله که از طریقهٔ رنج دیمك اولور (کسی یا حرف وحدت (بکنج با حرف صله کنج کاف عجمك فتحی ونونك سکونیله خزینه معناسنه در (وصلت اضافت مجازا بیانیه یا لامیه (نرسید فعل نفی ماضی مفرد غائب ایرشمدی دیمکدر (وین واین دن مخففدر (واو حرف عطف (این اسم اشارتدر (طرفه طاء مهمله نك ضمی

وراتك

ورانك سكونيله وفانك فتحى وهاء رسميله مقام تعجبده استعمال اولنور
(كه حرف بيان (بى ادات سلب (نديد فعل نفى ماضى كورمدى
ديمكدر (محصول بيت) رنج وتعب ايله يا رنج ومشقت طريقندن
بر كيمسه وصلت خزينه سنه ايرشمدى يعنى هيچ كيمسه زحمت وكوشش ايله
وصال جانانه واصل اولمدى و بو عجبدر كه يعنى محل تعجبدر كه زحمت
ومشقت سز اول خزينه يى كيمسه كورمدى يعنى بلا تعب وكوشش
وصال كيمسه يه ميسر اولمدى (حاصلى وصلت موهبهٔ الهى در
نه مشقت سز واصل اولنور نه مشقت ايله لكن واصلين دخى
مشقت سز واصل اولمدى ديو تعجب ايدر * هركس كه دويد كور
نكرفت بدشت * ليكن نكرفت كور جزانكس كه دويد * دويد
دالك فتحى واوك كسريله فعل ماضى مفرد غائبدر يلدى يعنى سعى
ايلدى ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كور كاف عجمك ضميله
طاغ اشكى ديمكدر كه بين الاعجام مقبول صيددر (نكرفت كاف عجمك
ورانك كسره لريله فعل نفى ماضى مفرد غائبدر طوتمدى ديمكدر
(بدشت با حرف ظرف در معناسنه (دشت دالك فتحى وشين معجمه نك
سكونيله صحرا معناسنه در (بدشت دويدك مفعول فيهى اولمقده
جائزدر نكرفتك اولمقده جائزدر (ليكن ادات استدراك (جز غير
معناسنه در (كه حرف رابط صفت (محصول بيت) هر كيمكه صحراده
سعى ايلدى كورطوتمدى يا هر كيمسه كه سعى ايلدى صحراده كورطوتمدى
لكن كورى سعى ايدوب يلن كيمسه نك غيريده طوتمدى يعنى سعى
ايلين طوتمدى (حاصلى بيت اولى تمثيل طريقيله بيورر كه رنجسز
وصلته كيمسه واصل اولمدى رنجيله دخى كيمسه واصل اولمدى نته كيم
صحراده چوق كيمسه سعى ايدوب اول مقبول ومرغوب صيدى
اله كتوروب صيد ايده مز لكن سعى ايتمكسزين دخى كيمسه صيد ايده مز
(عروض) بور باعينك صدر وابتداسى اخربدر خرب معلوم مفعول
اولور حشو اوللرى مقبوض قبض بشنجى ساكنى حذفه ديرلر كه
يا دوشر مفاعلن اولور حشو ثانيلرى مكفوف كف معلوم مفاعيل
اولور عروض وضرب بى اهتم هتم مفاعيلن دن سبب خفيفك برينى
حذف وسبب آخرك ساكننى اسقاط ومتحركنى اسكانه ديرلر بو بله

اوانجه یا ولام ونون دوشر وعین ساکن اولور مفاع قالوب فعول
لفظنه نقل اولنور بویله ایسه هزج اخرب مقبوض مکفوف اهتم
اولوب برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور لکن قاعدهٔ
شعردندر که وزن ایچون بعض ساکنه حرکه ویریلور اوقونشده
امالیله اوقنور تأمل * ابوالحسین نوری قدس سره کوید هرکه
خدای تعالی خودرا ازوی بپوشاند هیچ دلیل وخبر اورابوی نرساند *
اکثر نسخه‌لر وشارح دخی ابوالحسن یازمشدر لکن سهو قلم اولدیغنده
شبهه یوقدر طرفه بوکه شارح سهو قلمه تابع اولمش زیرا کنیه سی
ابوالحسین ولقبی نوری واسمی احمد بن محمد در بعضیلر محمد بن
محمد در دیدیلر مولد ومنشائی بغداد در وطبقهٔ ثانیه دندر جنیدك
اقراننه‌دن در مناقب الابرارده مسطور درکه وقتا خلیفه سنه
صوفیه یی زندقه ایله تهمت ایلدیلر بونلری اورلمغه امر اولندی
جنید فقهه یاپشدی اما نوری وغیریلر حاللری اوزره طوردیلر
جلاد بونلرین اورمغه کلدی نوری ایلرو یوریدی جلاد دیدیکه
نیچون مسارعت ایدرسین ایتدی یولداشلریمه برساعت حیاتمی
ایثار مراد ایدرم جلاد متحیر اولدی بوسوز خلیفه یه ایرشدی
انلرك امرینی قاضیه حواله ایلدی قاضی نوری یه فقهدن برنیجه
مسئله صوردی جمله سنه جواب ویردی وایتدی اللهك قوللری
واردر طورسه‌لر اللهله طوررلر وسویلسه‌لر اللهله سویلرلر (پس قاضی
خلیفه یه خبر کوندردیکه اکر بونلر زندیق اولورسه یریوزنده هیچ
مسلمان بولنمز) پس خلیفه عفو ایلدی روح الله روحه (حضرت
سری سقطینك مریدلرندن در) وینه منقولدر که برکون
نوری خسته اولدی جنید عیادته کلدی وکل ومیوه کتوردی
برمدتدنصکره جنید دخی خسته اولدی حضرت نوری اکا عیادته
کتدی ویارانه دیدیکه جنیدك خسته لکندن برپاره السکز تاکیم
اول صحت بولسه مریدلری دخی راضی اولدیلر جنید درحال صحت
بولدی نوری بیوردیلر که برنوبتده دخی عیادته کلورسك بویله کل
کل ومیوه ایله کلمه (خودرا رادات مفعول کسندینی دیمکدر (ازوی
اول کیمسه دن (بپوشاند با حرف تأکید پوشاند باء عجمك ضمیله

فعل مضارع مفرد غائب متعدیدر الف ونون علامت تعدیه در که
مقدما مفصلا بیان اولندی پوشانیدن‌دن لازمی پوشیدن‌دن پوشد
کلور کیزلیه دیمکدر (نرساند فعل نفی مستقبل مفرد غائب الف
ونون ادات تعدیه رسانیدن‌دن لازمی رسیدن‌دن رسدکلور ایرشدرمز
دیمکدر (محصول ترکیب) ابو الحسین نوری قدس سره بیورر که
هر کیمکه خدای تعالی کندینی اول کیمسه‌دن کیزلیه یعنی پنهان ایده
حاصلی وصالنی اکا حرام ایده اول کیمسه‌یی الله تعالی یه هیچ بردلیل
ایرشدرمز یعنی استدلال وخبرایله حاصل عقل ونقل ایله دست رس
بولمز بومعنادن فقیره جبر ایله تهمت اولنمیه باب بحث اراده مفتوحدر
اربابی مراجعت ایلسون تفطن (اما مذاق مصنف جبر متوسطه
قائل اولمق کرك زیرا اکثر صوفیه کمال توکلدن ایچون مذهب اشعریه
ذاهبلردر تذکر (الشقی شقی فی بطن امه والسعید سعید فی بطن امه)
مسئله‌سی معلوم ذو الفطانه در (رباعی) چون دلبر من ز پرده رونماید*
کس نتواند که پرده زو بکشاید* چون حرف تعلیل (دلبرمن لامیه
دلبر وصف ترکیبیدر محبوب معناسنه بنم محبوبم دیمکدر مراد حضرت
باریدر بعض نسخه‌ده دلبرما دوشمشدر مع الغیر صیغه‌سیله (نماید فعل
نفی مستقبل مفرد غائب کوسترمیه دیمکدر نمایدندن یانمودن‌دن زیرا
مصدر الینك ماقبلنده واو اولسه واو حذف اولنور یرینه الف ویا کلور
(نتواند فعل نفی مضارع مفرد غائب قادر اولمز معناسنه توانستن‌دن
وتوانیدن‌دن مشتقدر وایکیسیده لغتدر وقاعدهٔ جمهوره موافقدر
بری سینی حذف بری یایی حذف قیلندن اولور (ز وازاودن مخففدر
(بکشاید باحرف تأکید (یاادات استقبال (کشاید کاف عربك ضمیله
فعل مضارع مفرد غائبدر آچه یعنی رفع ایده دیمکدر کشاییدن‌دن
قول شودی‌یه کوره بالای کتابده ذکر اولندیغی وجه اوزره لغت دکل
جمهور قولی کشودن‌دن نماید نمودندن اولدیغی کبی که واوی حذف
والف ونون عوض اولمغله یا کشادندن علی غیر قیاس زیرا یقتل
معناسنه اولان کشدن التباس لازم کلور قاعده‌یه کوره (معلوم اوله که
اوّل کتابدن الی آخره یازدیغمز مشتق منه لرك اوایکی لری قول سودیدر
لغتلرده بری بوقدر اما طریق سهلة الحصولدر ایکنجی لری طریق

بجهور در فتأمل (محصول بیت) چونکه بنم محبوبم یا بزم محبوبمز یعنی خدای متعال پرده‌دن یوز کوسترمیه یعنی وصاله مراد علیه‌سی تعلق ایلمیه کیمسه قادر اولمزکه پرده یی اندن آچه یعنی رفع حجاب ایلیه حاصلی وصالنه نائل اوله * ورجمله جهان پرده شود باکی نیست * انجا که پی جلوه جمال آراید * ور واکردن مخففدر (جمله جهان جمیع عالم دیمکدر (شود فعل مضارع شویدن دن یاشدن دن علی خلاف قیاس (باکی یاحرف وحدت (یاحرف مصدر (باك باء عربیله قورقو معناسنه در (نیست نی ادات نفی سین وتاادات خبر یوقدر دیمکدر (باکی مبتدا نیست خبری (انجا اول محلده دیمکدر (که حرف رابط صفت (پی ادات تعلیل (پی جلوه جلوه ایچون دیمکدر (جلوه بحسب اللغه صالینی صالینی یوریمکدر اما بونده تجلی خدادن عبارتدر بعض نسخه‌ده مه جلوه واقعدر اضافت بیانیه ایله نور تجلی دیمك اولور (جمال معروف (آراید الف ممدوده ایله فعل مضارع مفرد غائبدر بزر یعنی تزیین ایدر دیمکدر آرایدن دن یا آراستن دن ایکیسی دخی لغتدر وقیاسه مطابقدر سینی یایه تبدیل شقندن اولور مصدر ثانی سینی نك اقسام ثلثه‌سندن (محصول بیت) واکر جمله جهان پرده وحجاب اولورسه یعنی مانع اولورسه برقورقی یوقدر یا قورقق یوقدر اول محلده که جلوه ایچون یعنی تجلی ایچون جمالنی بزه‌یه یعنی تجلی ایچون عرض جمال مراد علیه‌سی اولورسه جمیع عالم مانع ومزاحم اوله مز (عروض) بو رباعینك مصاریعی مختلفدر بحسب العلل بیت اولك مصراع اولده صدری اخرب خرب معلوم حشو اولی مقبوض قبض ده معلوم که بشنجی ساکنی حذف ایدی حشو ثانی سالم عروضی ابتر بتر اولدن میمی وایکی سبب خفیفی اسقاطه دیرلر که فا قالوب فع لفظنه نقل اولنور بویله اولنجه مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولوب هزج اخرب مقبوض ابتر اولور ومصراع ثانینك ابتداسی اخرم خرم یاکز اولدن میمی اسقاطدر فاعیلن اولور مفعولن لفظنه تبدیل اولور حشو اولی اشتر شتر خرم ایله قبضك اجتماعنه دیرلر میم ویا دوشر فاعلن قالور حشو ثانی سالم ضربی ابتر بتر آنفا بیان اولندی بویله اولنجه مفعولن فاعلن مفاعیلن فع اولوب هزج اخرم اشتر ابتر اولور بیت ثانینك صدر وابتداسی

اخرب حشو اول مکفوف حشو ثانی سالم عروض ازل زلل میمی وسبب خفیفك برینی وسبب آخرك سا کننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فاع قالور ضرب ابتر بویله اولنجه مفعول مفاعیل مفاعیلن فاع یافع اولور بونك کبیلر اهلندن صادر اولورسه صنعتدر اهلنك غیریدن معایبدندر * ابو بکر واسطی قدس سره کوید انکس که کوید نزدیکم دور ست وانکه کوید دورم به نیستی خود درهستی او مستور * (ابو بکر واسطی یا حرف نسبت واسط اسم شهردر کنیه سی ابو بکر اسمی محمد بن موسی در جنیدك شاکردلرندندر نوری ایله دخی صحبت ایتشدر مروده هجرتك اوچیوز یکرمیسنده وفات ایلدی (نزدیك یقین دیمکدر (میم ضمیر متکلم وحده (دورست دور ایراق دیمکدر (سین وتا ادات خبردر (انکس مبتدا دورست خبری (وانکه وانکس که تقدیرنده (واو حرف عطف (آن اسم اشارت (که لر حرف رابط صفت وانکه مبتدا مستور مستورست تقدیرنده خبری زیرا قاعدهٔ اعجام اوزره مسجعاتده بونك کبی اداتلری حذف ایدرلر (دورم کویدك مفعولی میم بنه ضمیر متکلم وحده (نیستی خود لامیه (با حرف مصاحبت (یا حرف مصدر مستورك مقدم مفعول غیر صریحی کندینك یوقلغیله دیمکدر (درهستی او لامیه (در حرف ظرف (با حرف مصدر (او ضمیر خدایه راجعدر اللهك وارلغنده دیمکدر مستورك بوده مقدم مفعول غیر صریحی (مستور اسم مفعول ستر اولنمش یعنی کیزلنمش دیمکدر (محصول ترکیب) ابو بکر واسطی قدس سره بیورر اول کیمسه که یقینم دیه یعنی خدای تعالی به تقربم واردر دیو ادعا ایلیه ایراقدر یعنی باری تعالیدن بعیددر داخی اول کیمسه که بعیدم دیه یعنی خدا قنده بن قنده دیه حاصلی او غایت تقدسده بن غایت تدنسده دیو اعتراف عجز ایلیه کندینك یوقلغیله یعنی محو وجود ایتمسیله اللهك وارلغنده کیزلنمشدر یعنی محو وجودی سببیله مقربیندن اولمشدر (قطعه) هر که کوید که بان جان جهان نزدیکم * باشد آن دعوی نزدیکی او ازدوری * هر که بنه هر کس که تقدیرنده (که حرف بیان (بان با حرف صله آن اسم اشارت (جان جهان محبوب عالم دیمکدر مراد حضرت باری در (باشد فعل

مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر باشیدندن (آن دعوی اسمی آن
اسم اشارت (دعوی اسلوب عجم اوزره واو مکسور اوقنور
(دعوی نزدیکی بیانیه (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق معناسنه در
(نزدیکی او لامیه همزه لر بالاده بیان اولندیغی وجه اوزره اضافت
ایچوندر (ازدوری باشدن خبری (یا بنه حرف مصدر در
(محصول بیت) هرکیمکه اول محبوب عالمه یقینم دیه یعنی اللهه
قربیت ادعا ایلیه انك اول یقینلك دعواسی یعنی اول دعوای قربیتی
اوزاقلغندندر یعنی کمال بعدیتندندر (حاصلی ادعاء تقرب صاحب
دعوانك بعدیتنی اشعار ایدر دیمك بیلمز بیلمز دیمز * وانکه کوید که
ازودورم وآن دوری او* هست در پردهٔ نزدیکی او مستوری* وانکه
وانکس که تقدیرنده (که حرف رابط صفت (کوید که حرف بیان
(ازو ازاودن مخففدر (او ضمیر اللهه راجعدر (آن اسم اشارت
(دوری یا حرف مصدر اویه اضافت لامیه (او ضمیر مقدر کسه
راجعدر (هست بونده ادات خبر در مستور بیه مقید که مستور یست
تقدیرندهدر (در پردهٔ نزدیکی او بیانیه ولامیه در (یا حرف مصدر
(مستوری ده کی یاده حرف مصدر (محصول بیت) دخی اول کیمسه که
دیر که الله عظیم الشاندن دورم یعنی بعیدم دیر واول کیمسه نك
بعیدلکی یعنی بعیدم دیمه سی یقینلك پرده سنده یعنی مقام قربیتده
مستورلق در یعنی اللهك مقام احدیتنده محو وجود ایتمشدر
* ابوالحسن قوشنجی قدس سره کفته است دردنیا هیچ چیز ناخوشتر
ازدوستی نیست که دوستی وی از برای عوضی یا غرضی باشد *
ابوالحسن قوشنجی طبقهٔ خامسهدندر اسمی علی بن احمددر خراسانك
یکانه لرندن در هجرتك اوچیوز قرق سکزنده وفات ایلدی
(منقولدر که هر وقت که احتلام اوله درو یشلره برنسنه ویردی
برکون بر بادیه ده احتلام اولدی عهدینه وفا ایتمك ایچون ایچ طونی
ایاغندن چیقاروب مغیلانه اتدی تا که کیم راست کلورسه آله
(هیچ چیز هیچ نسنه دیمکدر (ناخوشتر نا ادات نفی (تر ادات تفضیل
زیاده ناخوش یعنی کوتو (ازدوستی یا حرف وحدت نوعیه یا حذف
مضاف الیه ایله حرف مصدر (ازدوستی آن تقدیرنده (نیست ادات

نفی

نی که حرف بیان (دوستی یا حرف مصدر (ویه اضافت لامیه (وی
ضمیر دوسته راجعدر (یامقدر اولان مضاف الیهه راجعدر (برای
ادات تعلیل (عوضی یا حرف وحدت عوض عینك کسری وواوك
فتحیله ویردیکی شیئك یرینه شی اسمك معناسنه در (یا حرف عطف
او معناسنه (غرضی یا حرف وحدت (غرض غین معجمه نك وراك
فتحه لریله مقصود معناسنه در (محصول ترکیب) ابوالحسن قوشجی
قدس سره بیورمشدر که دنیاده شول بر دوستدن ناخوشتر یا خود
اول کیسه نك دوستلغندن کوتو هیچ نسنه یوقدر که اول دوستك
دوستلغی یا اول کیسه نك دوستلغی بر عوض یا بر غرضدن ایچون اوله
یعنی اندن فائده مند اولورم یا دوستلغم سببیله مقصودیمه نائل اولورم
سوداسیله دوست اوله اشته بوندن ناخوشتر بر نسنه یوقدر (حاصلی
خدای تعالی یه عبادتی جنت اسمك ایچون اوله یا جهنمدن خلاص
ایچون اوله اهل بصیرت عندنده بوکا شرك خفی اطلاق اولنور
زیرا عبادتی ینه نفسنه راجع اولور که صیانة لنفسه اولمش اولور
لله اولمز (رباعی) عاشق که زهجر دوست دادی خواهد * یا بر در
وصلش استنادی خواهد * که حرف رابط صفت (زهجر دوست
یانیه دوستك فراق وجفاسندن دیمکدر (دادی یا حرف وحدت
داد بونده عدل معناسنه در (خواهد فعل مضارع مفرد غائب
استیه دیمکدر خواستن دن یا خواهیدن دن ایکیسیده لغتدر ومطابق
بالقیاسدر اولکی مصدر تائیسینی نك اقسام ثلثه سندن سینی هایه
تبدیل قیلنمشدر ایکنجیسی مصدر دالی یائی ده یایی حذف قیلنمشدر
(یا حرف عطف او معناسنه (بر حرف صله یا معناسنه (در قپو دیمکدر
(در وصلش لامیه شین ضمیر دوسته راجعدر (استنادی یا حرف
مصدر (دادی ‌کی یا دخی مصدریه اولور بونده ده وحدت اولمق
احتمالی وار (استناد افتعال یابندن مصدر در دیانمق معناسنه در
(محصول بیت) عاشق که دوستك فراق وجفاسندن بر عدل استیه
یعنی انصاف استیه یا عدل وانصاف ایلمك طلب ایلیه (حاصلی
جوره تحملندن ناشی شکایت ایلیوب انصاف ایله دیه یا خود
دوستك وصالی قپوسنه طیانمق استیه یا بر استناد طلب ایلیه یعنی

طلب وصال ايليه * ناكس نرازو كس نبود در عالم * كز دوست بجز دوست مرادى خواهد * ناكس دنى يعنى الجق ديمكدر (تر ادات تفضيل كس كيمسه ديمكدر (نبود فعل نفى مستقبل نفى غائب بودندن مشتقدر (كز كه ازدن مخففدر (كه حرف رابط صفت (بجز با حرف تأكيد (مرادى يا حرف وحدت (محصول بيت) اول كيمسه دن عالمدة الجقرق كيمسه اولمز كه دوستدن دوستك غيرى برمراد استيه يعنى ذات دوستدن يارضاى دوستدن غيرى طلب ايليه (حاصلى دستلق انجق دوستك رضاسنى استمكدر يوخسه لعلة ولمصلحة اولمه لى دكل (عروض) بوربا عينك صدر وابتداسى اخرب حشو اوللرى مقبوض حشو ثانيلرى سالم عروض وضرب ابتر بتر معلوم امامصراع ثالثك حشو اولى مكفوفدر كفده معلوم هزج اخرب مقبوض ابتر اولور يا مكفوف ابتر اولور و برمصراعى مفعول مفاعلن مفاعيلن فع يامفاعيل مفاعيلن فع اولور * ابو على دقاق قدس سره كويند كه درآخر عمر چندان درد پای بديد آمده بود كه هر روز ببام برآمدى وروى با آفتاب كردى وكفتى اى سركردان مملكت امروز چون بودى وچون كذرانيدى هيچ جايى پراندوه كين نرازين تافتى وهيچ اززير وزبرشد كان اين طائفه خبر يافتى وهم ازين جنس سخنان ميكفتى تاافتاب فرورفتى * ابو على كنيه در (دقاق لقب اسمى حسن بن محمد در منشائى نيسابور در نصرآبادينك مريدلرندن در هجرتك درتيوز بشنده وفات ايتمشدر (كويند فعل مضارع جمع غائب ديرلر يعنى نقل ايدرلر ديمكدر (كه حرف رابط صفت (در حرف ظرف (آخر عمر لاميه (چندان جيم عجمك فتحى ونونك سكونيله اولقدر وانجلين ديمكدر (بديد آمده بود ظاهر اولمش ايدى (كه حرف بيان (هر روز هر كون ديمكدر (ببام با حرف صله ((بام طام ديمكدر (برآمدى يا حرف حكايه برآمد فعل ماضى مفرد غائب چقاردى ديمكدر (آفتاب كونش ديمكدر الف ممدوده ايله (كردى بنه يا حرف حكايه (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايلردى ديمكدر (كفتى ده ده بويله دير ايدى ديمكدر (اى حرف ندا (سركردان مملكت يسانيه (سركردان حيران وسراسيمه معناسنه در (امروز اين روزد يمكدر كه

شب وسال وروز لفظنه این کلمه‌سی داخل اولسه نون میمه قلب اولنور
مقدما دخی بیان اولندی بوکون دیمکدر (چون جیم عجمیله
وروم ضمیله نیجه دیمکدر (بودی فعل ماضی مفرد مخاطب اولدك
دیمکدریاخود بود ادات ماضی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر
(کذرانیدی فعل ماضی متعدی مفرد مخاطب الف ونون علامت
تعدیه لازمی کذشتی کاورکچوردك دیمکدر (هیچ جایی یا حرف وحدت
هیچ بر یرده دیمکدر هیچ ده معنای استغراق واردر وجایده ظرفیت
(پرطلو دیمکدر عربجه مملو دیرلر (اندوهکین کین ادات نسبت اندوه
غصه معناسنه‌در غصه‌لو دیمکدر لفظا ومعنی غمکین کبی (ترادات
تفضیل (تافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بیلدیره دکمی یعنی پرتوصالدکمی
دیمکدر (بعض نسخه‌ده پر اندوهکین از بن برینه پراندوهکین این
حدیث واقعدر بوسوزك غصه‌لبسی اوزرینه یعنی حدیث عشقك
غصه‌لبسی اوزرینه دیمکدر (زیروزبرشدکان زیر اشاغی دیمکدر
عربجه تحت معناسنه زبر فوق معناسنه یوقارو دیمکدر شدکان الف
ونون ادات جمع کاف هاء رسمیدن منقلب اشاغی یوقارو اولمشلر دیمکدر
یعنی الت اوست حاصلی پراکنده وپریشان معناسنه استعمال اولنور
(این طائفه یه اضافت بیانیه طائفه‌دن مراد اهل عشقدر (یافتی فعل
ماضی مفرد مخاطبدر بولدکی دیمکدر (سخنان علی خلاف قیاس سخنك
جمعیدر سوزلر دیمکدر (کفتی یا حرف حکایه سویلردی دیمکدر
(فرورفتی یا حرف حکایه (فرورفت فعل ماضی مفرد غائب اشاغی
کیدردی دیمکدر (محصول ترکیب) ابوعلی دقاق قدس سره نقل
ایدرلر که اخر عمرنده اولقدر درد انك اوزرینه ظاهر اولمشدیکه یعنی
انجلین درده مبتلا اولمش ایدیکه هرکون طامه چیقاردی ویوزینی
افتابه ایلردی یعنی کونشه توجه ایلردی ودیر ایدیکه ای مملکت
سراسیمه‌سی یعنی مملکت عالم حیرانی حاصلی جمیع عالمی کشت وکذار
ایدن بوکون نیجه اولدك یانیجه ایدك یعنی نه یاپدك ونه اشلدك ونیجه
کچردك یعنی بوکونی نصل کچردك بوندن زیاده غم طولو هیچ بریرده
پرتو صالدکمی یعنی بوندن زیاده اهل غم ایله مملو بریرده شعله پاش
اولدکمی یا بوحدیث عشقك غصه‌لبسی اوزرینه بریرده ضیا وبردکمی

حاصلی بو محلدن غیری غم وغصه لی وعاشق چوق بریره اوغرادکی و بو طائفه نك یعنی طائفهٔ عشاقك پراکنده و پریشان اولمشلرندن خبر بولدکی یعنی انلردن خبرك وارمی عجبا نیجه درلر ونه حالده درلر بیلورمیسین هم دخی بو جنسدن یعنی بونك کبی سوزلر سویلردی تا آفتاب اشاعی کیدردی یعنی کنش طولونجه یه دك بو یله سوزسویلردی بعض نسخه ده از ین طائفه یرینه ازین واقعه واقعه در بو واقعه نك پریشانلرندن دیمك اولور واقعه دن مراد عشقدر (رباعی) ای مهر که نیست چون تو عالم گردی * زین راه روم ببخش راه آوردی * ای حرف ندا (مهر میمك کسری هانك سکونیله کونش (که حرف بیان یاخود ذوی العقولده مستعمل اولان که کیم دیمکدر (نیست ادات نفی (چون ادات تشبیه چون تو سنك کبی دیمکدر (عالم گردی یا حرف وحدت (عالم گرد کاف عجمك فتحیله وصف ترکیبیدر جهانی دور ایدیجی دیمکدر (ره رویم میم ضمیر متکلم وحده بونده ضمیر منفصل مقامنده کلمشدر زین ره روی مراد یمکدر یا حرف مصدر ره رو یولجی دیمکدر (زین ره رویم بکا بو یولجیلقدن دیمکدر (ببخش با حرف تأکید (بخش امر حاضردر بغشله دیمکدر (راه آوردی یا حرف وحدت راه آورد یول هدیه سی دیمکدر عربجه عراضه دیرلر (محصول بیت) ای کونش که سنك کبی برجهانی دور ایدیجی بوقدر یا سنك کبی کیمسه یوقدر بو یولجیلقدن بکا رارمغان بغشله یعنی بکا بر یول هدیه سی ویر * امروز گر دیدی که اندرره عشق * بررخ بودش گردی ودردل دردی * گر ادات مفعول کیمی دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب (که حرف بیان (اندر ادات ظرف ره عشق بیانیه (رخ بونده روی معناسنه در یوز دیمکدر (بودش شین ضمیر که به راجعدر ورخه مصروف بررخش بود تقدیرنده (بود بانك ضمی وواوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (گردی یا حرف وحدت گرد بونده کاف عجمك فتحیله توز معناسنه اسمدر یعنی غبار بیت اولده کی گردیدن دن مشتقدر (دردی یانه حرف وحدت درد دالك فتحیله معروف (محصول بیت) شمسه خطاب بیورر که بو کون کیمی کوردك که ره عشقده یعنی دور ایدوب کزدیککك ممالکده کیمی کوردك که طریق عشقده انك یوزی اوزره برتوز اوله یعنی

عشق یوانده اولان غبار محنتدن یوز ینه برتوز قونمش وانك كوكلنده
بردرد اوله یعنی دردعشقدن برذره حصه یاب اولمش حاصلی بو اوصاف
ایله موصوف كیمی كوردك ایسه بونلرك خبرندن بكا بر ارمغان ویر
(عروض) بو رباعی همان سابق كبیدر لكن بیت ثانیده جزئی مغایرت
واردر تفطن ان كنت من اهل الفطانه * شیخ ابوالحسن خرقانی
قدس سره روزی باصحاب خود كفت درعالم چه بهتر بود كفتند شیخاهم
شما فرماید كفت دلی كه دروی همه یادكرد او بود * شیخ ابوالحسن
كنیه‌لری اسملری علی بن جعفر سلوكلری ابو یزیدك روحانیتندندر
هجرتك دورتیوز یكرمی بشنده وفات ایتمشدر (روزی یاحرف وحدت
بركون دیمكدر (باصحاب خود باحرف صله اضافت بیانیه (كفت فعل
ماضی مفرد غائب چه‌نه دیمكدر (بهتر زادات تفضیل به بانك كسریله
ایو دیمكدر (بود فعل مضارع مفرد غائب شارح بو كلمه‌سنی یازمامش
لكن و یردیكی معنادن منفهم اولور كه چه د نصكره برادات خبر تقدیر
ایلمش كه چیست دیمك اولور بونده اختصار بی فائده ایتدیكی كبی
كفتندك ماقبلنده مریدان یازمسنده ده تطویل بلاطائل ایتمش زیرا
كفتندك ضمیرجمعی اصحابه راجع اولور مریدانه حاجت یوق (كفتند
فعل ماضی جمع غائبدر (شیخا الف حرف ندا ای شیخ دیمكدر (هم
ینه دیمكدر (شما ضمیر جمع مخاطب سز دیمكدر (فرماید فعل امر
جمع مخاطبدر بیور دیكز دیمكدر بونده صیغهٔ جمعلر تعظیم ایچوندر
بعض نسخه‌ده (هم تو بكوی واقعدر مفرد صیغه‌سیله معنا صحیح لكن
مقام تعظیمدر زیرا مریدك شیخه تعظیمی واجب منزله سنده در
(دلی یاحرف وحدت بر كوكل (كه حرف رابط صفت (وی ضمیر
غائب دله راجعدر (همه جمله دیمكدر تركیبده دوكلی دیرلر (یادكرد او
لامیه یادكرد اصطلاحات صوفیه دندر بونلر سكز كلمه‌در كه نقشیه‌نك
مبنی علیهیدر هوش دردم ونظر برقدم وسفردر وطن وخلوت درانجمن
و یادكرد و بازكشت ونكاه داشت ویاد داشت (بعض محققلر بواوج
كلمه‌یی دخی بونلردن عد ایلدیلركه وقوف زمانی ووقوف عددی
ووقوف قلبی بونلرك جمله‌سنی تفصیل تطویله محتاجدر مراد ایدنلر
تصوف كتابلرینه مراجعت ایلسونلر خصوصا رشحات عین الحیاتی

مطالعه ایلسونلر (لکن یاد کردی ذکر ایلیه‌لم (یاد کرد دل ایله قلبك
معاذ کرندن عبارتدر مولانا کاشغری قدس سره بیورر که ذکر تعلیمنك
طریقی اولدر که اول شیخ قلبیله لا اله الا الله محمد رسول الله دیه مرید
دخی کندی کوکلنی حاضر ایلیه وشیخك کوکلی مقابله سنده طوته وکوزینی
قپایوب ودهانی استوار ایدوب ودیلنی دماغنه یاپشدیروب ودیشلرینی
بر بری اوستنه قویوب ونفسنی طوتوب وتعظیم وقوت تام ایله شیخك
موافقتی اوزره ذکره شروع ایلیه وقلبیله دیه اسانیله دیمیه وحبس
نفسده صبر ایلیه و بر نفسده اوچ کره دیه تا ثبات حاصل اولنجه بو یله
ایلیه تا یکرمی بره وارنجه وذکرك اثر وحلاوتی کوکله ایرشنجه وماسوایی
قلبدن اخراج ایلیه اکر بونکله اولماز ایسه صحبت مشایخه ملازم اوله
اکر انکله ده آکاهلق حاصل اولماز ایسه ذکرك طریق آخرینه مشغول
اوله طریقی اولدرکه نفسنی کوبکی التنده حبس ایلیه و دوداغینی
دوداغنه ودیلنی دماغنه شویله یاپشدیره که قلب مدرك دراکی جمیع
افکاردن بیزار ایلیه واول قلبه متوجه اوله وانی ذکره مشغول ایده
شویله که کلمهٔ لایی اوقاری چکوب وکلمهٔ آلهیی صاغ طرفنه
حرکت ایتدیروب وکلمهٔ الا اللهی قلبه ضرب ایلیه شویله که
حرارتی جمیع اعضایه سرایت ایلیه لا آله ده جمیع موجوداتی نفی
ایلیه و لا الله ده جناب باری‌نك وجودینی ملاحظه ایلیه اشته بو طریق
ایله ذکر قلبیه و روحیه وسریه وخفیه واخفیه ونفس ناطقه یه وجمله
بدنه وجمیع آفاقه سرایت ایدر رزقنا الله وایاکم شارح یاد کرد
برینه مهر یازمش محبت معناسنه (بود فعل ماضی اوله دیمکدر
(محصول ترکیب) شیخ ابو الحسن خرقانی قدس سره برکون کندی
اصحابنه دیدی عالمده زیاده ایو ندر دیدیلر ای شیخ بنه سن بیورك
یاسن سویله شیخ دیدی عالمده ایو اولان بر کوکلدر که انده جمله انك
یاد کردی اوله یعنی دائم انده الهك ذکری اوله یا اللهك محبتی اوله
اشته بوندن اعلاشی اولماز دیو جواب بیوردیلر (رباعی) دارم دلکی که
او هر اندیشه که داشت * جز یاد تو بر صفحهٔ خاطر نکاشت * دارم
فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر که اثباتدن کنایتدر (دلکی
یا حرف وحدت کاف عجمی ادات تصغیر (دل کوکل بر کوکلجکز دیمکدر

(كه حرف رابط صفت (اوضميردله راجعدر (انديشه فكر معناسنه در
(كه حرف رابط صفت (داشت فعل ماضى مفرد غائب طوندى
ديمكدر بوده اثباتدن عبارتدر (جزيادتو لاميه سنك ياديكك غيرى
صفحه صادك فتحى وفانك سكونيله كاغدك بريوز بنه ديرلر بونده
مجازدر (خاطره اضافت مجازا بيانيه (ننكاشت فعل نفى ماضى مفرد
غائب نقش ايلمدى ديمكدر (محصول بيت) بركوكلجكزم واردر كه
اوكوكل هرفكركه ايلدى يعنى نقدر فكرى وار ايسه سنك ياديكك
غيرى خاطر صفحه سنه نقش ايلمدى يعنى بوقدر افكارايله سنك ذكريكك
غيرى قلبده منتقش اولمدى حاصلى افكار دنيوى سنى ذكره مانع
اولمدى (رجال لاتلهيهم تجارة ولابيع عن ذكر الله) آيت شريفه سنه
تلميح ايدر يا معنى بويله اوله كه بردلجكزم واردر كه نقدر انديشه
ايلديسه سنك ذكركدن غيرى خاطر صفحه سنه نقش ايلمدى يعنى
جمله افكارى سنك ذكرك اولدى * يادتوچنان فروكر فتش كه درو
كنجايى هيچ چيز دكر نكذاشت * يادتو لاميه ياد بونده ذكر معناسنه در
(چنان انجلين ديمكدر (فروكرفتش شين ضمير بيت اولده كى دله راجعدر
فروكرفته ماضيدن قسمدر ضبط ايلمش يعنى احاطه ايلمش ديمكدر
(كه حرف رابط صفت (درو در حرف ظرف اوضميرينه دله راجعدر
(كنجايى ياحرف وحدت مصدريه دكل (كنجاى كاف عربيله ياايله
وياسز اسم مكاندر صغاجق يرديمكدر (هيچ چيزه اضافت اسم
مكانك مفعولنه در دكره بيانيه (نكذاشت فعل نفى ماضى مفرد غائب
براقدى ديمكدر (محصول بيت) سنك ذكرك انجلين اودلجكزى ضبط
ايلمشدر كه ماسوايه صغاجق يرقالممشدر (عروض) بور باعينك صدر
وابتداسى اخرب حشو اولرى مقبوض حشوثانيلرى مقصور قصر
اخرده اولان سبب خفيفك ساكننى اسقاطه ديرلر عروض وضرب
اهتم اما بيت ثانينك عروضى مجبوبدر جب كه مفاعيلن دن ايكى
سبب خفيفى اسقاطه ديرلر مفاقالوب فعل انك يرينه كلور بويله اونجه
برمصراعى مفعول مفاعلن مفاعيل فعول يافعل اولوب هزج اخرب
مقبوض مقصوراهتم ويامجبوب اولور * شيخ ابوسعيد ابوالخيررا
قدس سره پرسيدند كه تصوف چيست كفت آنچه در سردارى

بنهی وآنچه در کف داری بدهی وزانچه برتو ایدنجهی * ابو سعید ابوالخیر ابو سعید بن ابوالخیردر قاعدهٔ انجام اوزره علمین بیننده ابن حذف اولنمشدر کنیه‌سی ابوسعید اسمی فضل الله ابو الفضل بن حسن در سرخسینك مریدلرندندر سلطان وقت ایدی هجرتك دوتیوز قرقنده فوت اولمشدر حکایاتی بی نهایه‌در (را ادات مفعول (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (تصوف مبتدا (چیست خبری (آنچه اول نسنه‌یی که دیمکدر (در حرف ظرف (داری مخاطبا اثبات ایچوندر (بنهی باحرف تأکید (نهی نون وبانك کسریله فعل ماضی مفرد مخاطب قویاسك یعنی ترك ایده‌سین دیمکدر (واو حرف عطف (کف عربیدر ال آیه‌سی دیمکدر آکن بونده الدن عبارتدر (بدهی باحرف تأکید دهی دالك وهانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب ویره سین یعنی اعطا ایده‌سین دیمکدر (وز وازدن مخففدر (بر حرف استعلا (آید فعل مضارع مفرد غائب (نجهی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب جیم عجمیله صچرامیه‌سین دیمکدر امابونده مضطرب اولمیه‌سین معناسنه‌در (محصول ترکیب) ابوالخیرك اوغلی ابوسعید قدس سره یه سؤال ایلدیلرکه تصوف ندر جوابنده دیدی اول نسنه که باشکده‌در یعنی باشکده اولان هوا وهوسی ترك ایده‌سین دخی اول نسنه که الکده‌در یعنی مالکسین ویره‌سین یعنی بخش ایده‌سین دخی اول نسنه دنکه سکا کاور یعنی قضای الهیه دن مضطرب اولمیه‌سین حاصلی صبرایده‌سین (رباعی) خواهی که بصوفی گری ازخود برهی * باید که هوا وهوس ازسر بنهی * هواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرایسك دیمکدر (که حرف بیان (بصوفی گری باحرف مصاحبت یاحرف مصدر صوفی گر ترکیب توصیفی قیلنمشدر صوفی عملیله دیمکدر (خود بونده کندو معناسنه‌در (برهی باحرف تأکید رهی رانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطبدر قورتوله سین دیمکدر (باید فعل مضارع مفرد غائب بایستندن یابایستن دن سینی حذف قیلنمشدر گرکدر دیمکدر (که حرف بیان (هوا بونده آرزوی نفس معناسنه در (هوس عطف تفسیری قیلنمشدر (محصول بیت) گر استرایسك که صوفی گرلك ایله کندکدن قورتوله‌سین

یعنی بنلکدن خلاص بوله سین کرکدر که هوا وهوسی باشکدن ترك ایده سین حاصلی بنلکدن خلاص اوله یم دیرایسك هوایی ترك ایده سین

* وآن چیز که داری بکف از کف بدهی * صد زخم بلا خوری واز جا نجهی * (محصول بیت) دخی اول نسنه که الکده در الدن ویره سین یعنی اعطا ایده سین یوز بلا زخمی یرایسك یرکدن صچرامیه سین یعنی مضطرب اولمیه سین (عروض) بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشولری جمله مکفوف عروض ضرب مجبوب بویله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مکفوف مجبوب اولور

* رویم قدس سره کفته است که جوانمردی آنست که برادران خودرا معذور داری درهر ذلتی که ازایشان واقع شده و بایشان چنان معامله نکنی که ازین عذر باید خواست * رویم رانك ضمی وواوك فتحی ویانك سکونیله طبقهٔ ثانیه دندر کنیتی ابو محمد وابو بکر وابو الحسین وابو شیبان در بغداد مشایخنك اولرندن در داود اصفهانی مذهبنده در منقولدر که ابو عبدالله خفیف اندن وصیت استدی بیوردیلر که بو یولده کارکتر بذل روحدر اکر بونی ایدمز ایسك ترهات صوفیه ایله مشغول اولمه (جوانمردی یا حرف مصدر جوانمرد جیمك ضمی وواوك فتحیله یکیت کشی دیمکدر اما بونده انسانیتلو دیمکدر (جوانمردی مبتدا (آنست خبری (که حرف بیان (برادران برادرك جمعیدر قرنداشلر دیمکدر المؤمنون اخوة منطوقجه دین قرنداشلری معناسنه در (خوده اضافت بیانیه (را ادات مفعول (معذور اسم مفعولدر (داری فعل مضارع مفرد مخاطبدر طوته سین دیمکدر معذور طوتمق ایتدیکی قبایحه مجازات ایتمکدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (ذلتی یا حرف وحدت نوعیه ذالك کسری لامك شده سیله بونده اچخلق دیمکدر (ایشان ضمیر جمع غائب واقع شده واقع اولمش (بعض نسخه ده ازهر ذلتی که از ایشان صادر شود (یعنی انلردن صادر اولان هر بر کوتولکدن دیمك اولور (بایشان با حرف صله (معامله مفاعله بابندن مصدر و بونده عتاب آمیز خطابدن کنایتدر ترکیده دخی مستعملدر (نکنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر ایلمیه سین دیمکدر (که حرف بیان (بایدت تا ضمیر خطاب باید فعل مضارع مفرد غائب بایدندن

یابایستن دن (تاضمیری بایدك مفعول صریحی (بعض نسخه ده ضمیر
منفصل واقعدر (ترا از ایشان عذر باید خواست خواست بونده مصدر
معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر (محصول ترکیب) رویم قدس سره
بیورمشدر انسانیتك وآدمیت اولدرکه کندو مؤمن قرنداشلریکی
معذور طوته سین هر برقبا حتده که انلردن واقع اولور دخی انلره
انجلین معامله ایلمه که انلردن عذر دیلمك سکا لازم اوله یا سکا انلردن
عذر دیلمك لازم یعنی ایتدیکك معامله یه نادم اولوب عذر دیلیه سك
(قطعه) جو انمردی دو چیزست ای جوانمرد * بسویم کوش
نه تا کویمت راست * بسویم با حرف صله میم ضمیر متکلم وحده (سوی
جانب وطرف معناسنه در بنم جانبمه دیمکدر (کوش کاف عجمیله قواق
معناسنه در (نه نونك کسری وهاء اصلیه ایله امر حاضردر نهیدن دن
یانهادن دن قو دیمکدر بونده کوش نه دکله دیمکدن کنایتدر (تا حرف
تعلیل (کویمت تا ضمیر خطاب کویم فعل مضارع متکلم وحده سکا
سویلیم دیمکدر (راست طوغری معناسنه صحیح دیمکدر (محصول بیت)
آدمیت ایکی نسنه درای یکیت بنم طرفمه قواق قودکله تاکیم سکا
طوغریسنی سویلیم حاصلی سکا جوانمردلکدن خبرویرهیم ایو جه دکله که
ایبات ایتدر * یکی آن کز رفیقان در کذاری * که هر لحظه ببینی صدکم
وکاست * یکی بری دیمکدر ومبتدا (آن آنست تقدیرنده خبری (کز که
ازدن مخففدر (که حرف بیان (رفیقان رفیقك جمعیدر رفیق یولداش
معناسنه در (در کذاری فعل مضارع مفرد مخاطبدر کچه سین دیمکدر
یعنی عفو ایده سین (اکر حرف شرط (لحظه بونده اقصر اوقاتدن
عبارتدر (ببینی فعل مضارع مفرد مخاطب یاء تأکید ایله کوررسین دیمکدر
(صد بو یله یرلرده کثرتدن کنایتدر (کم وکاست عطف تفسیر یدر اکسکلك
دیمکدر (محصول ترکیب) جوانمردلکك بری اولدرکه رفیقلرکدن عفو
ایده سین اکر هر لحظه وهردم یوز نقصان کوریسك یعنی هردم هزار
نقصانه مطلع اولورسك دخی عفو ایده سین ز رفیقان ببینیك مقدم
مفعول غیر صریحیدر کذارینك دکلدر فافهم * دوم آن کز تو نباید هیچ
کاهی * چنان کاری که باید عذر آن خواست * دوم ایکنجی دیمکدر
(آن بنه آنست تقدیرنده (که حرف بیان (نباید فعل نفی استقبال

مفرد غائب کلمه دیمکدر (کاهی یا حرف وحدت کاه کاف عجمله وقت
معناسنه‌در (کاری یاینه حرف وحدت کار کاف عربیله ایش دیمکدر
(که حرف رابط صفت (باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر
معناسنه لکن بونده لازم اوله دیمکدر (عذر آن لامیه آن کاره اشارت
(خواست فعل مفرد غائبدر اما بونده مضارعه مقارن اولمق حسبیله
مصدر معناسنه‌در دیلمك (محصول بیت) طریق جوانمردینك ایکنجی
اولدر که سندن هیچ بروقتده انجلین برایش کلمیه که انك عذرینی دیلمك
لازم اوله یعنی سندن انجلین برایش صادر اولمسون که انك عذرینی
دیلمك لازم کله (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس دندر که یالکز
عروض وضربی محذوفدر که برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن در
* بشر حافی را قدس سره مریدی باوی کفت که چون نان بدست آورم
ونمی دانم بکدام نان خورش خورم فرمود که نعمت عافیت را بر یاد دار
واز آنان خورش خویش انکار * بشر حافی کنیه‌سی ابو نصر پدرلرینك
اسمی حارث ابن عبد الرحمن طبقهٔ اولیدندر هجرتك ایکیوز یکرمی
یدنجی یلنده بغدادده وفات ایلمشدر منشأی دخی بغداد در فضیلت
صحبتنده اولمشدر اصول و فروعه عالم ایدی توبه سنه سبب نقل
ایدرلر که اوائل حالنده شوریده مذاق واشفته مزاج ایدی برکون
مست لایعقل کیدردی برکاغد بولدی که انده بسم الله الرحمن الرحیم
یازلمش انی قالدردی وعطر الدی واول کاغدی معطر قیلدی تعظیم
ایله انی بریره قودی همان اول کیجه بیوکلردن بریسی واقعه‌سنده کوردیکه
دیدیلر قالق بشره وار ودیکی طیبت اسمنا فطیبناك وبجلیت اسمنا
فبجلیناك وطهرت اسمنا فطهرناك فبعزتی لاطیبن اسمك فی الدنیا
والاخرة (اول کیمسه قالدی ودیدیکی بوادم فاسقدر مکر بن یا کلش
کوردم ابدست الدی ونماز قیلدی ینه یاتدی ینه کوردی حاصلی اوج
دفعه بویله کوردی صباح قالقدی انی ارامغه کتدی خبر ویردیلر که
مجلس خمره‌در طشره چاغردی ومژده ایلدی همان بشر یارانه
وداع ایلدی وتوبه ایلدی انجلین اولدیکه کیمسه نام ونشان کورمدی
وطریق زهدی رعایت ایلدی غلبهٔ مکاشفه‌نك شدتندن هیچ اباغنه
پاپوش کیمز ایدی انکیچون حافی دیدیلر (مریدی یا حرف وحدت یا

حرف صله (وی ضمیر بشره راجعدر (بدست آرم یاحرف صله آرم فعل مضارع متکلم وحده (نمی دانم فعل نفی حال متکلم وحده (بکدام باحرف الصاق کدام فتحی دیمکدر (نان خورش مرکب اولەرق قاتق معناسنه در (خورم فعل مضارع متکلم وحده (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر بعض نسخه ده فرمود یرینه بشر گفت واقعدر ینه مآل بردر (نعمت عافیت بیانید عافیت بونده صحت معناسنه در (را ادات مفعول (بر بونده حرف ظرفدر ده معناسنه (یاد خاطر معناسنه در (دار امر حاضر در طوت دیمکدر (وانرا را ادات مفعول (نان خورش خویش انکارك مقدم مفعولی اضافتی لامیه (بعض نسخه ده خویش یوقدر (و بعض نسخه ده انرا یرینه تراواقعدر لکن سهو قلمدر (آنکار همزه نك فتحی ونونك سکونی وکاف فارسیله امر حاضر در ظن ایله دیمکدر آنکاریدن دن یا انکاشتن دن زیرا مصدر تا ئینك ماقبلی شین اولسه مضارعنده رایه قلب اولنور (انکارد اولور امرنده دال مقلوبه یی دخی حذف ایدرلر انکار اولور (محصول ترکیب) بشر حافی قدس سره یه برمرید دیدیکه چونکه الله اتمك الورم بلم که قتغی قاتقله یم بیوردیلرکه صحت نعمتکی خاطرکده طوت واول صحتی کندیکه قاتق فرض ایله (قطعه) چو نان خشك نهد پیش خویش ناداری * که روح رادهد ازخوان فقر پرورشی * چو ادات تعلیل (نان خشك بیانیه قوری اتمك دیمکدر یعنی قاتقسز اتمك (نهد فعل مضارع مفرد غائب قویه دیمکدر نهیدن دن یانهادن دن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور (پیش خویش بیانیه (نادار نا ادات توصیف نفی دار امر حاضر سلکنده صفتدر بحسب اللغه معناسی طوتمیجی دیمکدر اما فقیرده استعمال اولنور (یا حرف وحدت (که حرف تعلیل (روح را را ادات مفعول (دهد فعل مضارع مفرد غائب دهیدن دن ویره دیمکدر (ازخوان فقر دهدك مفعول غیر صریحی پرورش صریحی (خوان فقردن مراد نان خشك در فقرا طعامندن دیمکدر (پرورش اسم مصدر در بسلیش دیمکدر (یا حرف تنکیر (محصول بیت) چونکه برفقیر کندی اوکینه قوری اتمك قودی یعنی قاتق اتمك قویه که روحنه فقر طعامندن یعنی قوری اتمکدن

پرورش ویره یعنی دردمند بیچاره روحنـه غداویرمك ایچون اوکنه نان خشك قویه * بنان خورش چوشود طبعش آن زمان مائل * چود کر عافیتش نیست هیچ نان خورشی * بنان خورش باحرف صله مائلك مقـدم مفعول غیرصریحی (چوادات تعلیل (شود فعل مضارع مفرد غائب (طبعش شـین ضمیر ناداره راجعـدر (محصول بیت) فقیرك طبعی چونکه اول زمان نان خورشه مائل اوله یعنی جانی قاتق استدیکی وقت اوفقـیره عافیت ذکری کبی هیچ نان خورش یوقدر یعنی صحت وعافیتی ذکر ایلمك اکا قاتقـدر (عروض) بوقطعـه بحر مجتثـدندر که اصلی مستفعلن فاعلاتن در ایکی کره صدر وابتـدا وحشولر مخبون یعنی ثانی سـاکنی حذف مفاعلن فعلاتن مفـاعلن اولور عروض وضرب اصلم در صلم آخرده اولان سبب خفیفی ووتدك ساکننی اسقـاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فاعل قالور فعلن یرینـه کلور که بر مصراعی مفـاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولوب مجتث مخبون اصلم اولور * شقیق بلخی کفته است بپرهیز از صحبت توانکران زیرا که چون دلت بد وپیوند کرفت و بدادنه وی خرسند شدی پروردکاری کرفتی غیراز خدای تعـالی * شقیق طبقـهٔ اولی دندر کنیتی ابوعلی در امام زفرك شاکردیدر مشـایخ بلخك اولولرندن در هجرتك یوز یتمش دردنجی یلنـده ختلان ولایتنده وفات ایتمشـدر بعضیـلر طریقتی ابراهیم ادهمدن اخذ ایتمشـدر دیدیلر (منقولدر که شقیق قصـدز یارت حج ایلدی بغـداده ایرشدکه هارون الرشید دعوت ایلدی چونکه هارونك یانته واردی هارون دیدی شقیق زاهد سنمیسین شقیق دیدیکه بلی شقیق بنم اما زاهد دکلم زاهد سن سین هارون دیدی بن نیجه زاهد اوله بیلورم که بوقدر مال وجاه وسلطنته مالکم شقیق دیدی زاهد شول کیمسه یه دیرلر که ازشی ایله قنـاعت ایلیه اشته سن ازشیئه قناعت ایلمش سین زیرا حق جل وعلا بیورر (قل متـاع الدنیا قلیل) سن دنیا ایله قنـاعت ایلمش سین که شیٔ قلیلدر بویله اولنجه زاهد سن سین هارون جوابده مبهوت اولدی وشقیقـدن نصیحت طلب ایلدی شقیق دیدیکه ای هارون غافل اولمه که خدای تعـالی سنی صدیق سجاده سنه اجلاس ایلمش سندن

صدق استر دخی عمر فاروق مسندینه نصب ایلمش حق وباطل بیننی
فرق استر وسنی عثمان ذی النورین پوستنه لایق کورمش سندن حیا
وکرم استر دخی علی مرتضی یرینه اوتورتمش سندن علم وعدل
استر هارون دیدی نصیحتی زیاده ایله شقیق دیدی خدانک سرایلرندن
بر سرای واردر که اکا دوزخ دیرلر سنی اکا دربان ایلمشدر وسکا
اوچ شی ویرمشدر مال وشمشیر وتازیانه وسکا دیمشدر که خلقی
بو اشیاء ثلثه ایله دوزخدن منع ایله (مثلا هر صاحب حاجت که کله
اندن مالی دریغ ایلمه هر کیمکه خلاف رضای حقده اوله بو تازیانه ایله
تأدیب ایله وهر کیمکه قتل نفس ایلیه بو شمشیر ایله قصاص ایله
اذن شرع ایله واکر بونلری ایتمز ایسک پیشرو دوزخیان سن سین
(هارون دیدی بر دخی نصیحت ایله شقیق دیدی سن چشمه سین
وبو تخت حکومتکده اولنلر ارمقلردر اکر چشمه که منبع مادر پاک
اولورسه ارمقلرین بولانقلغی ضرر ویرمز واکر منبع بولانق اولورسه
ارمقدن پاکلک مأمول اولمز هارون دیدی اکر بر بیابانده شول رتبه
تشنه اولسک که هلاکه قریب اولسک اول ساعتده بر صو بولسک
قاچه الورسین هارون دیدی نه استرسه ویرورم شقیق دیدی ملککک
نصفنی استر غیریه ویرمزسه هارون دیدی نصف ملکمی ویرورم
شقیق دیدی اول صویی ایچدکدن صکره حرارت زائل اولیوب
هلاککدن خوف ایلسک بری دیسه که بن سکا علاج ایدرم نصف
ملککی ده بکا ویرسک دیسه نیجه ایدرسین دیدی ویریرم شقیق
دیدی نه ناز ایدرسین بر دولت ایله که قیمتی بر صو اوله واوده ایشه‌یکه
یرامیه هارون اغلدی وشقیقی عزت تام ایله مکیه کوندردی مکه ده
ابراهیم ادهم ایله کورشدیلر ابراهیم ادهمه کار معاشندن سؤال ایلدی
ابراهیم دیدی اکر بولورسم ییرز وشکر ایدرم وکر بولمزسم صبر ایدرم
شقیق دیدی بزم بلخک کلبلری دخی بویله در برشی بولورلرسه مراعات
ایدرلر وقویروق اوینادرلر اکر بولمزلرسه صبر ایدرلر ابراهیم دیدی
سز نصل ایدرسز دیدی اکر بزه برشی ایریشورسه ایثار ایدرز
ایرشمزسه صبر ایدرز ابراهیم قالقدی وانی در کنار ایلدی ودیدی
انت الاستاذ بالله رحمهما الله تعالی ایمدی امام حاضردر اجتناب ایله

صقين ديمكدر (صحبت توانكر لاميه (زيرا ادات تعليل (كه حرف بيان
انكچون ديمكدر (چون بونده ادات شرطدر (دلت لاميه (تا ضمير
خطاب سنك كوكلك ديمكدر (بودال همزه دن مبدلدر باو ديمكدر
با حرف صله (پيوند بونده باء عجمك فتحيله و يانك سكونيله اتصال
وربط معناسنه‌در (كرفت فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر
حاصلى پيوند كرفت مرتبط اولدى ديمكدر (وبداده وى لاميه (با
حرف سبب (همزه حرف توسل (وى ضمير غائب توانكره راجعدر
انك ويركبسنه ديمكدر (خرسند خاء معجمه نك ضمى ورانك سكونى
وسينك فتحيله قانع معناسنه در اما بونده خوش دل ديمكدر (شدى
فعل ماضى مفرد مخاطب اوله سين ديمكدر (پس باء عجمله فاء جزائيه
معناسنه‌در (پرورد كارى يا حرف وحدت (پروردكار باء عجمك وواوك
فتحى ورانك ودالك سكونيله اسماء خدادن براسمدر رزاق معناسنه
داله حركه غلطدر زيرا مضاف دكل مركبدر (كرفتى فعل ماضى
مفرد مخاطب طوتدك يعنى اتخاذ ايلدك ديمكدر (غير از خداى
اللهدن غيرى (محصول تركيب) شقيق بلخى قدس سره ديمشدركه
اغنيا نك صحبتندن يعنى انلره تقربدن اجتناب ايله انكچون كه
سنك كوكلك چون اكا مرتبط اوله دخى انك انعام واحسانى يعنى
ويركيسى سببيله خوش دل اوله سين الله تعاليدن غيرى برپروردكار
اتخاذ ايتدك يعنى اول توانكرى كنديكه رزاق اتخاذ يتمش اولورسين كه
خدانك غيريدر (قطعه) كردرآيد توانكرى باتو * بهر روزى بدو
مكن پيوند * كر حرف شرط در (آيد فعل مضارع مفرد غائب
كلدى ديمكدر (درتحسين لفظ ايچوندر (توانكرى يا حرف وحدت
توانكر مركبدر قدرتلو معناسنه غنى ديمكدر (باتو سكا ديمكدر
(بهر حرف تعليل لام جاره معناسنه (روزى ياء اصليه ايله رزق
معناسنه در (مكن فعل نهى حاضر ايلمه ديمكدر (محصول بيت)
خطاب عام طريقيله بيورر اكر سكا برغنى كلورسه يعنى سكا مقارن
اولورسه رزق ايچون اكا پيوند ايلمه يعنى ربط قلب ايلمه * ممسكى
را كفيل خود مشمار * مدبرا خداى خود مپسند * ممسكى يا حرف
تنكير وحدت دكل ممسك اسم فاعلدر افعال بابندن بخيل معناسنه‌در

اما بونده دنی والحق دیمکدر (را ادات مفعول (کفیل خود لامیه
کفیل بونده برنسنه یی عهده سنه آلان کیمسه یه دیرلر (مشمار فعل
نهی حاضر مفرد صایمه دیمکدر یعنی عد ایلمه (مدبری یا حرف تنکیر
(مدبر بد بخت دیمکدر (خدای خود لامیه (مپسند نهی حاضر مفرد
مخاطبدر بحسب اللغه بکنمه دیمکدر بونده اتخاذ ایلمه دیمکدن کنایه‌در
(محصول بیت) بیت اولی ایضاح ایدرممسکی کندیکه کفیل عد ایلمه
یعنی الحق ودنی کیمسه یی کندیکه کفیل ارزاق عد ایلمه زیرا شرك
اولمش اولور که کفیل مطلق خدادر بدبختی کندیکه خدا اتخاذ ایلمه
حاصلی رازقم بودر اکر بوغنی بندن روکردان یا رغیری حال اولورسه
حالم نیجه اولور دیمه زیرا اول کیمسه یی رزاق اتخاذ ایتمش اولورسین
الله عظیم الشان جمله مزی خلاص ایلیه (عروض) بوقطعه
بحر خفیف دندر که عند الاعجام اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
مستفعلن درکه مثمن الاجزادر اما بلغای عرب عندنده فاعلاتن
مستفعلن فاعلاتن درکه مسدس الاجزادر (اما بعضیلر دیمشلر که
عند العرب والعجم مثمن الاجزادر لکن فصحای عرب اکثریا وظرفای
عجم بعضا مجزو قیلارلر (معلوم اوله که عند العروضیان شطر بیندن
یعنی ایکی مصراعدن بر جزؤ حذف ایدرلر اکا مجزو دیرلر نصف
بیتی حذف ایدرلر مشطور دیرلر نته کیم بالاده بیان اولندی ثلث بیتی
حذف ایدرلر منهوك دیرلر اما عند العرب مبتدا اولدر عجم از استعمال
ایدرلر (بوقطعه مجزو در صدر وابتداسی سالم حشولر مخبون که
ایکنجی ساکن دوشمك ایله متفعلن قالور مفاعلن انك یرینه کلور
عروض وضرب مشکول یا اصلم در بیت اولك عروضی اصلم پیوند
لفظنك یاسنی حرکیه اماله ایله مشکولدر صلم آخردن سبب خفیفی
ووتدك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر تن والف وحرکه
لام دوشر فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور شکل سبب خفیفلرك
ساکنلرینی حذفه دیرلر فعلات قالور بویله اولنجه بر مصراعی
فاعلاتن مفاعلن فعلن یا فعلات اولور بحر خفیف مجزو مخبون
اصلم یا مشکول اولور * یوسف بن الحسین الرازی قدس سره کفته
است که همه نیکوییها در خانه ایست وکلیدان تواضع وفروتنی

وهمه بدیها در خانهٔ ایست وکلیدان مائی ومنی * یوسف بن الحسین
طبقهٔ ثانیـه دندر کنیتی ابو یعقوبدر ذوالنونك شاکردلرندندر (رازی
یا حرف نسبت راز عراقده برشهرك اسمیـدر که اکا ری دخی دیرلر
بو ذات عالی قدر اکا منسوبدر شـارح رازی یرینـه اشمری یازمش
سائر نسخه لرده اولمدیغنـدن ماعدا نفحاتده و سائر مناقب اولیـا
کتابلرنده رازی مقیددر غالبـا عندندن یازمش هجرتك اوچیوز اوچنده
وفات ایلمشدر) منقولدر که نیشابورده بر بازرکانك بیك التونه الممش
برجاریه‌سی وارایدی دیارآخره عجله کتمك اقتضا ایلدی اما نیشابورده
بر کیمسه یه اعتماد ایده مدیکه جاریه‌یی انده امانت قویه لاجرم صلحادن
ابوعثمان خیرینـك حضورینه کلدی وحالی حکایه ایلدی ابو عثمان
قبول ایلمدی هله خواه وناخواه قبول ایلدی بازرکان کیتـدی اما
ابو عثمان جاریه یه علاقه ایلدی وعاشق اولدی اول رتبـه که هیچ
صبره مجالی قالمدی قالقـدی شیخ ابوحفص حدادك حضورینـه
واردی حالنی حکایه ایلدی ابوحفص دیدیکه سکا ریده یوسف بن
الحسینه کیتمك کرکدر ابوعثمان فی الحال قالقـدی عزم عراق ایلدی
چون ری یه کلدی یوسفك مقامن سؤال ایلدی، دیدیلر که اول زندیق
مباحی یی نه استرسین زیرا سن براهل صلاح آدمه بکزرسین سکا انك
صحبتندن زیان ایرشور و بو که مناسب براز کلمات سویلدیلر که ابوعثمان
دوندی چونکه نیشـابوره کلدی ابو حفص سؤال ایلدیکه یوسفی
کوردکمی دیدی اهالی شهر انك حقنـده نیجه کلمـات سویلدیلر
بنـده دوندم کلدم ابو حفص دیدی وار البته انی کور ابو عثمـان
ری یه کلدی و یوسفه ملاقی اولدی کوردیکه بر پیر اوتورمش واوکنده
بر صاحب جمال جوان وصراحی و پیاله دورر اما یوزندن نور لمعـان
ایدر سلام ویردی واوتوردی یوسف ردسلام ایلدی وسوزه کلدی
واولقـدر کلمات عالی سویلدیکه ابو عثمان متحـیر اولدی ودیدی ای
خواجه بوکلمات و بو مشاهده نه و بو حالت نه الله ایچون بنی خبیر ایله
یوسف دیدی بو امرد بنم اوغلمدر و چرف کیمسه بیلمز وا کا قرآن
تعلیم ایدرم وبو صراحی مزبله ده دوشمش بولدم قالدردم و پاك
تطهیر ایلدم و بوندن صو ایچرم ابوعثمـان دیدی الله ایچون بونی

نیجون ایدرسین که خلق سنی فاسق ظن ایدرلر یوسف دیدی انکیچون ایدرمکه برکیمسه بکا بیك التونلق جاریه امانت قومیه ابو عثمان بوسوزی اشیدنجه یوسفك اياغنه دوشدی وعذر دیلدی بو اول ابو عثماندر که نیشا بوركك كبراسندن اولمشدر روح الله روحه (همه جیبع دیمكدر تركیبجه دوكلی دیرلر نیكوییها هاادات جمع یاء ثانی حرف مصدر در (نیكوی یاء اصلیه ایله ایو دیمكدر همه نیكوییها جمیع ایلكلر دیمكدر (در حرف ظرف (خانهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل همه مبتدا درخانه ایست خبری (وكلیدان لامیه كلید كاف عربك فتحیله مفتاح دیمكدر (تواضع وفروتنی عطف تفسیریدر الجفلاق یعنی ذاتنده عالی ایكن كندینی الحق كورمك (فروتنی یا حرف مصدر (بدیها ها نه ادات جمع (یا حرف مصدر كوتولكلر دیمكدر (مائی ومنی عطف تفسیری شكلنده تكبردن كنایه‌در (محصول تركیب) یوسف بن الحسین رازی قدس سره دیمشدر كه جمیع ایلكلر یعنی افعال حسنه برخانه‌ده در وانك مفتاحی تواضع وفروتنی در وجمیع كوتولكلر یعنی افعال قبیحه دخی برخانه ده در انك مفتاحی تكبردر حاصلی اخلاق حمیده یه مالك اوله یم دیین تواضعه رغبت ومباشرت ایتسون یعنی تواضعله جمله سی كسب اولنور لمترجمه الفقیر (بیت) بنای كاخ تواضع شدست پست ولی (توان زروزنه دیدن سرای رفعتها) افعال قبیحه دن دخی جمله كبر وعجب تولد ایدر حفظنا الله وایاكم (قطعه) جمست خیرها همه درخانهٔ و نیست * آن خانه را كلید بغیر از فروتنی * جمست جمع بونده مجموع معناسنه در (خلق مخلوق معناسنه اولدیغی كبی جمست مقدم خبر (خیرها مؤخر مبتدا (ها ادات جمع همه خیرهانك تأكید معنویسیدر (ونیست مصراع ثانیه مرهوندر (محصول بیت) خیرلرك جمله سی برخانه‌ده جمع اولنمشدر واول خانه یه مفتاح بوقدر تواضعدن غیری یعنی تواضعك غیریله اول خانه فتح اولمز * شرها بدین قیاس بیك خانه ایست جمع * وانرا كلید نیست بجز مائی ومنی * شرهایی خیرهایه قیاس ایله (بدین دال همزه‌دن مبدلدر باین معناسنه با بونده برمعناسنه در (بیك خانه با حرف ظرف درمعناسنه (یك بونده یایی

تأكيد ايدر (جمع بنه مجموع معناسنه در (محصول بيت) شرلر بوقياس اوزره يعني خيرلرك اولديغي وجه اوزره برخانه ده مجموعدر دخي اكا كليد بوقدر تكبرك غيري يعني شرلرك مقدمه سي تكبردر

* هان احتياط كن كه نلغزى زراه خير * خودرا بمعرض خطر شر نيفكنى *

هان ادات تنبيه تأكيد عقلك باشكه دوشير وآكاه اول ديمكدر (احتياط افتعال بابندن مصدر در (احتياط كن بونده صقين وكوزت ديمكدر (كه حرف بيان (نلغزى فعل نفي استقبال مفرد مخاطب سورجيه سين ديمكدر (راه خير بيانيه (بمعرض با حرف صله معرض بونده محل معناسنه معرض خطر بيانيه (خطر شر ده بويله در (نيفكنى فعل نفي استقبال مفرد مخاطب براقيه سين يعني القا ايليه سين ديمكدر (نون نافيه بعدنده اولان يا همزه دن مبدلدر زيرا بر كلمه نك اولنده همزه اولسه نون نافيه يا ميم ناهيه يا با داخل اولسه همزه يايه تبديل اولنور بيامد وميا ونيايد كبي (محصول بيت) خطاب عام طريقيله كبردن انذار وتواضعه تحريض ايدوب بيورر آكاه اول صقيني احتياط ايله كه راه خيردن سورجيه سين يعني طريق خيردن چقيه سين كنديكي خطر شر محلنه براقيه سين يعني خطرناك اولان شره كنديكي القا ايتميه سين زيرا راه خيردن سرچونك اولور ايسه ك خطر شره دوشرسين بويله اولنجه تواضعي كنديكه پيشه ايله (من تواضع رفعه الله) وعديله مجازات اولورسين كبر ونخوته ميل ايلمه كه (ومن تكبر وضعه الله) وعيدينه مظهر دوشرسين اعاذنا الله واياكم عروض ابو قطعه بحر مضارعدندر كه اصلي مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن در بونده صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مكفوف عروض وضرب محذوف كه بر مصراعي مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن اولور

* سمنون محب قدس سره كفته است بنده را محبت خداوند صافى نشود تا همه زشتي همه عالم نيفكند * سمنون محب بدرلرينك اسمي حمزه در خلق اكا محب ديرايدي اوز كندوسنه كذاب ديو تلقيب ايلمشدر طبقۀ ثانيه دندر كنيتي ابو حسين در (منقولدر كه بر وقت عزم حجاز ايلدي اهل قبيله اكا ديديلر كه بزه براز سوز سويله منبره چيقدي وچوق سوز سويلدي كورديكه دكلر يوق انده اولان قناديله توجه ايلدي وديدي

ای قنادیل سخن محبتی سرنه سویلیم درحال اول قندیللر بری برینه
کیروب پاره پاره اولدیلر (محبت خداوند مصدرك مفعولنه در خداوند
صاحب ومالك معناسنه در اما بو بله یرلرده خدامعناسنه در (صافی پاك
دیمکدر ترکیجه دورلمش یعنی فناسندن آیرلمش دیمکدر (نشود فعل نفی
استقبال (تا حرف انتها تهمت تانك ضمیله کدرت وزنی اوزره مصدردر برکمسنه
نسنه یی برکمسه یه اسناده دیرلر (تهمت زشتی مصدرك مفعولنه در زشتی
یا حرف مصدر زشت زانك کسریله کتو دیمکدر (نیفکند دالك ماقبلنك
فتحیله فعل نفی استقبال مفرد غائب براقیه سین دیمکدر (محصول ترکیب)
سمنون محب قدس سره دیمشدر که قولك صاحبنه محبتی یعنی الله تعالی یه
محبتی تام وصحیح اولمازنا جمیع عالمه کتوللك تهمتنی براقینجه صافی اولماز
یعنی ماسوایی جبر کین وقبیح عدا بلمینجه محب صادق دکلدر * قطعه
کر کندجای بدل عشق جمال ازلت * چشم امید بحوران بهشتی نرهی *
بدل با حرف ظرف در معناسنه (عشق جمال ازل لامیه وبیانیه جمال ازلدن
مراد جمال الهیدر (تا ضمیر خطاب معناده بدله مقیددر (چشم امید بیانیه
(بحوران بهشتی ده بو یله با حرف صله یا حرف نسبت (نهی فعل نفی
مستقبل مفرد غائب قو زسین دیمکدر (محصول بیت) اکر سنك
کو کلکده خدانك عشقی برابدر ایسه یعنی عشق خدا سنده مستقر
اولور ایسه بهشته منسوب اولان حوریلره امید کوزینی قومزسین
یعنی حور وغلمان بهشته امید وار اولمزسین بلکه طالبی دخی اولمزسین
* کی مسلم شودت عشق جمال ازلی * تا بر آفاق همه تهمت زشتی نرهی *
(کی ادات استفهام زماندن سؤال اولنور نه وقت دیمکدر (مسلم تفعیل
بابندن اسم مفعولدر تسلیم اولنمشدر دیمکدر اما بونده میسر معناسنه در
حاصلی کلی مالك اولور دیمکدن کنایتدر نته کیم ترکیده اکا مسلمدر
اکا مسلم اولدی دیرلر (ازلی یا حرف نسبت (آفاق عالم دیمکدر
(محصول بیت) قچن ازله منسوب اولان جمالك عشق یعنی عشق الله
سکا مسلم اولور حاصلی عشق جمال ازلی یه قچن کلی مالك اولورسین
یعنی مالك اوله مزسین تا کیم عالمه کتوللك تهمتنی براقینجه عشق خدایه
مالك اوله مزسین * ابو بکر وراق قدس سره کفته است اکر طمع را
پرسند که پدر تو کیست کوید شك درمقدورات کردکاری واکر کویند

پیشۀ تو چیست کویدا کتساب مذلت وخواری وکر کویند غایت تو چیست کوید بمحنت وحرمان کرفتاری * ابو بکر وراق طبقۀ ثانیه دندر اسمی محمد بن عمر الحکیم درصاحب مسند ابو عیسی ترمیذینك طایسیدر بو دخی ترمذیدر (منقولدرکه نیجه یللر خضر طلبنده مزارستانه هرکون کیدر کلوزدی وکیدوب کلورکن بر جز قرآن اوقوردی برکون خانه سندن چیقدی بر پیره راست کلدی وابو بکره سلام ویردی ودیدی بوکون سنکله همراه اولوب مصاحبت ایده لم ابو بکردخی راضی اولدی مصاحبت ایدرك کورستانه واردیلر وکلدیلر چونکه خانه سی اوکنه کلدیلر پیر دیدی بنی بیلدکمی اشته بن مدت مدیده استدیککك خضرم بوکون بنمله مصاحبت ایتدك برجز قرآن تلاوتندن محروم اولدك صحبت خضر بو یله اولنجه غیر یلرك نیجه اولور معلومك اولسونکه عزلت وتجرید وتنهالق جمیع اشلرك باشیدر دیدی (پرسند فعل مضارع غائب سؤال ایدرلرسه دیمکدر (که حرف بیان پدر باء عجمیله وذال معجمه نك فتحیله والد معناسنه در ترکیجه بابا دیمکدر (معلوم اوله که فارسی کتابلرینك جمله سنده دال وذال فرقنی یازمشلر وحقنده نیجه عربی وفارسی قطعه لر نظم ایلمشلر تطویله حاجت یوق همان بر بیت ترکیله کفایت ایده لم (قطعه) ایشت سن دال وذالك فرقن ایدم که بودر علم فرس ایچنده مبهم (صحیح وساکن اولسه انده اول (انی دال اوقی باقی ذال معجم (یعنی ماقبلی حرف صحیح ساکن اولورسه دال مهمله واکر حرف علت ویا حرف متحرك اولورسه ذال معجمه در اما ظریف و بلیغ اولان مهمله اوقومقدر زیرا ظرفای عجمده معجمه محل ظرافتدر (تو یه اضافت لامیه پدر تو مبتدا (کیست خبری کیدر دیمکدر (شك شبهه معناسنه در (در حرف ظرف (مقدورات کردکاری لامیه مقدورات مقدورنك جمعیدر کردکاری یا حرف نسبت رازقك تقدیر ایتدیکنده دیمکدر (پیشه پاء عجمك کسریله صنعت دیمکدر (تو یه اضافت لامیه اکتساب کسب ایتمك یعنی قازانمق دیمکدر (مذلته اضافت بیانیه مذلت مصدردر ضرب بابنك مضاعفندن الحقلق دیمکدر (خواری یا حرف مصدر (خوار روم ضمیله حقیر دیمکدر حرمنسز معناسنه (بمحنت حرمانه مصدرك مثلنه اضافتیدر با حرف صله (محنت غم وغصه

وشدت واضطراب دیمکدر (حرمان مصدردر محروملق دیمکدر
(گرفتاری یا حرف مصدر صفت مشبهه‌در اسیر معناسنه ترکیبده
طوتسوق دیرلر (محصول ترکیب) ابو بکر وراق قدس سره دیمشدر
اکر طمعه سؤال ایلسه‌لر که سنک بابا ک کیمدر جوابنده دیرخدانک ازلده
تقدیر ایتدیکنده شك وشبهه واکر دیرلر ایسه صنعتک ندر دیر الچقلق
وحقارت کسب ایتمك واکر دیرلر ایسه غایتك یعنی نهایت کارك ندر
دیر غم وغصه ومحروملغه اسیر اولمقدر دیو جواب ایدر (قطعه) اکر
پرسی طمع را کت پدر کیست * بکوید شك در اقدار الهی * پرسی فعل
مضارع مفرد مخاطب (کت تا ضمیر خطاب (پدره مقیددر پدرت دیمکدر
وزن ایچون تقدیم اولنمشدر بعض نسخه‌ده کت پدر یرینه مادرت واقعدر
وشارحده بونی اختیار ایلمش تقدیرده حاجت یوقدر لکن بالاده‌کی
ترکیبه لفظا مخالف اولور (کت ده که حرف بیان بونده فتحه‌له‌در زیرا
فارسیده مضمرانك ماقبلی مفتوح اولور (اقدار الهی لامیه اقدار
همزه فتحیله قدرك جمعیدر (محصول بیت) اکر طمعه صورر ایسك که
پدرك کیمدر الهك قدرتلرنده شك یعنی الله تعالینك قدرت وتقدیرنده
شك وشبهه ایتمکدر * اکر کویی که کارت چیست کوید * بخواری
از لئیمان کام خواهی * کویی فعل مضارع مفرد مخاطب دیر ایسك
دیمکدر (که حرف بیان (کارت لامیه تا ضمیر خطاب چیست ندر دیمکدر
(کوید مصراع ثانیه مرهوندر (بخواری با حرف مصاحبت یا حرف
مصدر (لئیمان لئیمك جمعیدر الچقلر دیمکدر (کام مراد دیمکدر کاف
عربیله (خوهی فعل مضارع مفرد مخاطبدر استیه‌سین دیمکدر
(محصول بیت) اکر دیرسن که کارك ندر الچقلردن خورلق ایله مراد
استمکدر یعنی دنیلره ال آچوب آب رودوکوب مراد نفسانی طلب
ایلمکدر * ورش پرسی زختم کار کوید * بمحنتهای حرمان عمر کاهی *
(ورش واکرش دن مخففدر (پرسی فعل مضارع مفرد مخاطبدر سؤال
ایدرسك دیمکدر (ختم کار لامیه (کوید ینه مرهوندر بمحنتهای
حرمان مصدرك مثلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت ها ادات جمع
یا وسیلهٔ اضافت (عمر کاهی یا حرف مصدر (عمر کاه کاف عربیله وصف
ترکیبیدر عمر اکسلدیجی دیمکدر (محصول بیت) واکر طمعه ختم کاردن

صوورد ایسك یعنی عاقبت كارك ندر دیرایسك دیرکه محروم لق شده ذیله
عمر اکملد یچیلکدر بو اوج بیتك مصارع ثانیلرنده پر ادات خبر
مقدردر (عروض) بو قطعه هزج مسدس مقصوردرکه بر مصراعی
مفاعیلن مفاعیلن فعولن در * ابراهیم خواص قدس سره گفته
است که رنج مکش در طلب آنچه در قسمت ازلی برای تو کفایت
کرده اند وان روزیست * ابراهیم خواص طبقهٔ ثانیه دندر کنیتی
ابو اسحق در خواص زنبیل باف معناسنه در یوز طقسان بردہ
وفات ایلمشدر بغدادی الاصلدر رحمه الله (رنج زحمت دیمکدر
(مکش نهی حاضر مفرد چکمه دیمکدر (قسمت نشدت وزنی اوزره
مصدردر نصیب وحصه معناسنه اضافتی بیانیه (ازلی یا حرف نسبت
(برای ادات تعلیل کفایت ندرایت وزنی اوزره مصدردر یتشمك
معناسنه یعنی وفا ایتمك دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر (اند ادات جمع
ضمیر کفایت کرده اند یتشدر مشلر در دیمکدر آن اسم اشارتدر (روزی
یاء اصلیه ایله رزق دیمکدر (محصول ترکیب) ابراهیم خواص قدس
سره بیورمشدر که زحمت چکمه اول نسنه نك طلبنده که قسمت ازلیده
یعنی ازل وآزالده اولان حصه ونصیبده سنك ایچون یتشدرمشلردر
اودخی رزقدر یعنی یتشدیروب کفایت ایلدکلری رزقدر حاصلی
سنك ایچون قسمت ازلیده مقدر قیلدقلری شیئك طلبنده مشقت چکمه
اول رزق مقدردر * وضایع مکردان آنچه از تو طلب کفایت آن کرده
اند وآن انقیاد احکام الهیست از اوامر ونواهی * مکردان نهی
حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (آنچه اول نسنه یی که (طلب کفایت مصدرك
مثلنه اضافتیدر (کفایت آن لامیه آن اسم اشارتدر یعنی سندن کفایتکی
طلب ایدکلری شی (انقیاد انفعال بابندن مصدردر بونده اطاعت
معناسنه در (انقیاد احکام مصدرك مفعولنه (احکام الهی لامیه احکام
حکمك جمعیدر (اوامر امرك جمعی (نواهی نهیك جمعیدر (محصول ترکیب
دخی اول نسنه یی ضایع ایلمه که سندن انی یتشدرمکلکی یعنی وفاسنی
طلب ایلمشلردر واول استدکلری اوامر ونواهیدن اولان اللهك
حکملرینه اطاعتدر یعنی الله تعالینك امر ایتدیکی شی فعله کتوروب
امتثال ایتمکدر ونهی بیوردیغندن اجتناب ایدوب ترك ایتمکدر حاصلی

شول شیئك كه سندن فعلنی طلب ایتمشلردر فعله كتور ضایع ایله واول شیئك كه تركنی استمشلردر فعلیله تضییع اوقات شریف وعزیز ایله

(قطعه) قسمت رزقت زازل كرده‌اند* چند پی رزق پراكندكی* قسمت رزقت لامیه كرده اندك مفعولی محذوف تقدیری تقدیر كرده‌اند در (پی رزق بیانیه رزق ارقه‌سنده دیمكدر (پراكنده‌كی یا حرف مصدر كاف عجمی هاء رسمیدن مبدلدر پراكنده پریشان معناسنه (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیوررسنك رزقك حصه‌سنی ازلده تقدیر ایلمشلردر رزق ارقه‌سنده پریشانلق نچه‌دك یعنی بوقدر اضطراب وسعیك وتكاپو وطلبك اصلی ندر* فائده زندكیت بندكیست* سرمكش از قاعده بندكی* فائده زندكیت لامیه زندكی یا حرف مصدر زنده‌دیری دیمكدر حی معناسنه زندكی دیرلك حیات معناسنه (بندكی‌ده بویله در قوللق معناسنه (مكش نهی حاضر چكمه دیمكدر (قاعده بندكی بیانیه یالامیه (محصول بیت) سنك حیاتكك فائده‌سی قوللقدر باش چكمه یعنی اعراض ایلمه بنده‌لك قاعده سندن یعنی قوللق رسمندن چكمه زیرا حیاتك فائده‌سی قوللقدر یعنی عبادات وطاعاتدر حاصلی حیاتكده مال وجاهدن فائده اولماز انجق عبادات وطاعاتدن فائده مند اولورسین بویله ایسه بنده‌لكدن اعراض ایلمه كه فائده انده در (عروض) بوقطعه بحر سریعدندر كه اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات درجمیع اجزاسنه طی علتی طاری اولمشدر طی دردنجی ساكنی حذفه دیرلر مستفعلن دن فا مفعولات دن واو دوشر مستعلن مفعلات قالور یرلرینه مفتعلن فاعلات كتوررلر وعروض وضربنه قصردخی كاور طی دنصكره فاعلن اولور بویله اولنجه بر مصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلن اولوب سریع مطوی اولور* ابوعلی رودباری قدس سره كفته است تنك ترین زندانها معاشرت اضدادست (ابوعلی رودباری یاحرف نسبت رود بار برعظیم شهرك اسمیدر طبقۀ رابعه دندر اسمی احمد بن محمددر جنیدك شاكردیدر شریعت وحقیقتی جامع ایدی اوچیوز یكرمی برده وفات ایلدی (تنك ترین تنك طار دیمكدر زادات تفضیل یا ونون تأكید در (زندانها ها ادات جمع (معاشرت مفاعله بابندن مصدر در الفت وصحبت معناسنه (اضداده اضافی

مصدر

مصدرك مفعولنه در اضداد ضدك جمعيدر (محصول تركيب) ابو علی رودباری قدس سره بيورمشدر كه زندانلرك زياده طاری اضدادك صحبتيدر يعنی خلاف جنسك الفت وصحبتيدر (قطعه) كرچه زندانست برصاحب دلان * هر كجا بويی زوصل يار نيست * صاحب دل اولياء الله معناسنه در الف نون ادات جمعدر (بويی يا حرف تنكير بوی اميد معناسنه (وصل يار لاميه (محصول بيت) اكرچه صاحب دللره زنداندر يارك وصلندن اميد اولميان هر ير يعنی هر يرده كه بوی وصال يار اولميه صاحب دللر اوزرينه او يرزندان اولور برلفظی اسم عد ايدوب صاحب دله مضاف قلمق جائزدر برصاحب دلان صاحب دللرقتنده ديمك اولور * هيچ زندان عاشق مشتاق را * تنك تراز صحبت اغيار نيست (محصول بيت) عاشق مشتاقه صحبت اغياردن طار زندان يوقدر (عروض) بو قطعه بحر رجز مسدس سدن دريالكز عروض وضربی مقصوردر كه برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * شيخ ابو العباس قصاب قدس سره درويشی را ديد كه جامهٔ خودرا می دوخت وهر درزی را كه راست نيامدی بكشادی وباز بدوختی شيخ فرمود آن بت نست * شيخ ابو العباس اسمی احمد بن محمد بن عبد الكريمدر منشائی آملدر محمد بن عبد الله الطبرينك مريديدر (درويشی يا حرف وحدت (را ادات مفعول (ديد فعل ماضی مفرد غائبدر (كه حرف بيان (می دوخت می ادات حكايه در دوخت فعل ماضی (درزی يا حرف وحدت درزيو ديمكدر (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت (راست نيامدی يا حرف حكايه نيامد فعل نفی ماضی مفرد غائب طوغری كلمزايدی ديمكدر (بكشادی يا بنه حكايه ايچوندر (با حرف تأكيد (كشاد فعل ماضی مفرد غائب آچاردی بونده سوكردی ديمكدر (باز بونده ينه معناسنه در (بدوختی يا بنه اولكيلر كبی با حرف تأكيد دوخت فعل ماضی مفرد غائب ديكردی ديمكدر (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بيوردی ديمكدر (آن اسم اشارتدر جامه يه (بت با عجمك ضميله صنم معناسنه در تركيجه پوت ديرلر (نست تو است دن مخففدر بتك تويه اضافتی لاميه سنك بتكدر ديمكدر ((محصول تركيب) شيخ ابو العباس قدس سره بر درويشی كوردی كه كندی جامه سنی ديكردی وهر

بر بیوی یعنی هر بر دیکدیکی دیکش که راست کلز ایدی یعنی راست کلین دیکنی سوکردی وینه دیکردی (حضرت شیخ بیوردیکه اول خرقه سنك صنعتکار یعنی سنی ذکر اللهدن کیرو قویوب کندیله مشغول قیلر بو ایسه اهل ذکره لایق دکلدر (رباعی) صوفی که بخرقه دوزیش بازار یست * کر بخیه بفقر میزند خوش کار یست * که حرف رابطه صفت (بخرقه دوزیش با حرف مصاحبت شین ضمیر صوفیه راجعدر یا حرف مصدر خرقه دوز وصف ترکیبی خرقه دیکیجی دیمکدر (بازار یست سین وتا بونده هست معناسنه در یا حرف تنکیر بازار آلم صاتم معناسنه در امن بونده ایش دیمکدر (بخیه نکنده معناسنه در (بفقره باسببیه (میزند می ادات حال زند فعل مضارع مفرد غائب زنیدندن یا علی غیر قیاس زدندن اورسه دیمکدر (خوش کار یست ایو کاردر دیمکدر (محصول بیت) صوفی که خرقه دیکمجیلك ایله بازاری واردر یعنی ایشی واردر خرقه دیکمکلك ایشی اوله فقر سببیله نکنده اورسه ایو کاردر یعنی فقرندن ناشی خرقه وجامه سنی دیکر ایسه نه کوزل ونه اعلا * ورجنبش طبع دست او جنباند * هر بخیه ورشته اش بت وزنار یست * (وروا کردن مخففدر (جنبش طبع لامیه طبعك جنبشی دیمکدر یعنی طبعك حرکتی حاصلی طبیعتك میلی (دست اولامیه (جنباند فعل مضارع مفرد غائب متعدیدر الف ونون ادات تعدیه لازمی جنبد کاوراو بنادرسه یعنی حرکت ایتدیرسه دیمکدر (رشته ایپلك دیمکدر (شین ضمیر خرقه یه راجعدر (زنار زانك ضمی ونون مشدد ایله کناره مخصوص بر قوشقدر که اون ایکی پرده دوکمی اولور حتی بر مسلمان قوشانسه کفر یله حکم اولنور (محصول بیت) واکر طبیعتك میلی الك الینی تحریك ایدرسه یعنی ذوقی ایچون دیکرسه او خرقه نك هر نکنده سی وهر ایپلکی بر بت وزناردر لف ونشر مرتب طریقیله بت بخیه یه ناظر وزنار رشته یه حاصلی خرقه دیکمك صوفیه اعلا کاردر محافظهٔ عورت یا محافظه ازبرد اولورسه (لکن هوا وهوسندن اوتوری یعنی نظام وانتظام قیدیله دیکرسه هر بر نکنده سی بر بت وهر بر رشته سی بر زناردر (عروضه بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشو والری مقبوض ثانیری سالم عروض وضربه ازل بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور

* حصری قدس سره کفته است الصوفی هو الذی لا یوجد بعد عدمه

ولا یعدم بعد وجوده (یعنی صوفی آنست که چون از وجود طبیعی
خود فانی شود دیکر بدان باز نکردد که الفانی لا یرد و بعد از ان چون
بوجود آید و بقا بعد الفنا متحقق کردد دیکر فانی نشود (حصری
کنیتی ابو حسین در اسمی علی ابن ابراهیم بصریدر بغدادده وفات ایلمشدر
شبلی نك مریدلرندندر (الصوفی تقدیرا مرفوع مبتدا (هو ضمیر
فصل مذاهب ثلثه واردر (بعضیلر اسمیدر واعرابدن محلی واردر
دیدیلر بونده مبتداء ثانی اولور (و بعضیلر اسمیدر لکن اعرابدن محلی اولماز
دیدیلر (و بعضیلر حرفدر دیدیلر (الذی اسم موصول (لا یوجد لا حرف
نفی یوجد فعل مضارع مفرد مذکر غائب لفظا مرفوع فاعلی تحتنده
الذی یه راجعدر جمله سی الذینك صله سی الذی صله سیله خبر مبتداء
ثانی مبتداء ثانی خبریله مبتداء اولك خبری لا یوجد موجود اولمیه دیمکدر
(بعد ظرف زمان مفعول فیه لا یوجدنك وجود مضاف الیهی (ضمیر
مجرور صوفی یه راجعدر (ولا یعدم معدوم اولمیه دیمکدر لا یوجد اوزرینه
معطوف (بعد وجوده بعد عدمه کبیدر (وجود طبیعیدن مراد صفت
بشریتدر یا اخلاق ذمیمه در (که حرف تعلیل وجود حقانیدن مراد
صفت ملکیت یا اخلاق حمیده در (بقا بعد الفنا که اصطلاحات
صوفیه دندر ماقبلنده اولان کلمات انك معناسیدر تفصیلی موری ملالدر
کتب صوفیه یه مراجعت اولنه وهم حقیقت تفصیلی قال ایله اولماز
حال ایله اولور حدیمز دکل (محصول ترکیب) حصری قدس سره
بیورمشدر صوفی شول شیدر که عدمندنصکره موجود اولمیه وموجود
اولدقدنصکره معدوم اولمیه (یعنی حضرت جامی بو کلامی ایضاح
ایدوب بیورر صوفی اولدر که چونکه کندی وجود طبیعیسندن فانی
اوله یعنی صفت بشریه سندن یا اخلاق ذمیمه سندن خلاص اوله غیری
اکا کیرو دونمیه یعنی اوصفته عود ایتمیه زیرا الفانی لا یرد در یعنی برشی
صفت فنا ایله متصف اولوب عدمه مشرف اولدقدنصکره رد اولنماز
و بو وجود طبیعی نی افنا دنصکره چونکه وجود حقانی یه کله یعنی
صفت ملکیه یا اخلاق حمیده ایله متصف اولوب تخلقوا باخلاق الله)
سرینه مظهر دوشوب بقا بعد الفنا متحقق اوله یعنی فنا فی الله دن

بقا باللهه تشریف ایلیه بردخی فانی اولیه حضرت مولاناجامی قدس
سره السامی حضرت حضرینك کلامنده ظاهرا تضاد اولمغله شرح
و بیان ایلدی وشرحندن منفهم اولدی که لایوجد بعـد عدمه ده
اولان وجود وجود طبیعیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تنبیه بیورر ولا
یعدم بعدوجوده‌کی وجود حقانیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تشویق
ایدرحاصلی بواوصاف ایله موصوف اولاندر صوفی والافنای اخلاق
ذمیمه که انتهای سالك مبتدیدر انی کیرو عودت ایتدررسه مردود
طریقت اولور یکیدن سلوکه محتاج وایجاد صفت حمیده که مرتبهٔ
بقا باللهدر وانتهاء مراتب اهل الله درکیرو اعدام ایدرسه مردودخدا
اولور اعاذنا الله وجمیع المسلمین بلعم بن باعوراکبی (رباعی) خوش انکه
چونیست شدازین نقش مجاز* دیگر بوجود خویشتن ناید باز* انکه
انکس که تقدیرنده در (نیست شدیوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی
(نقش مجاز وجود طبیعیدن عبارتدر (بوجود خویشتن لامیه (ناید باز
ینه کلمیه دیمکدر (ناید فعل نفی مستقبلدر (محصول بیت) خوش
اول کیمسه که بونقش مجازدن یعنی مستعار اولان وجود طبیعیسندن
یوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی غیری کندی وجودینه ینه کلمیه
یعنی نقش مجازیدن محو وجود ایتدکدن صکره تکرار عودت ایتدرمیه
اول کیمسه نه خوشدر ونه کوزلدر که سالك طریق حقدر * زان
پس چو وجود یافت زان مایهٔ ناز* جاوید بدرودر عدم گشت فراز*
(زان پس اندن صکره دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی
دیمکدر (مایهٔ ناز بیـانیه مایهٔ نازدن مراد وجود حقانیدر (جاوید
ابدی دیمکدر (درعدم بیانیه در قپو معناسنه (گشت کاف عجمیله
شد معناسنه‌در اولدی دیمکدر (لکن فراز ایله ترکیب اولنسه یعنی
فراز گشت قپاندی دیمکدر بونده برای قافیه تأخیر اولنمشدر
(محصول بیت) اندن صکره یعنی وجود طبیعینی اعدام وافنادن صکره
چونکه مایهٔ نازدن یعنی مایهٔ اصلیهٔ حقانیدن وجود بولدی ابدی
انك اوزرینه عدم قپوسی یعنی وجود حقانینی اعدامه قپومنسد
اولدی قپاندی (عروض) بورباعی عینیله رباعی سابق کبیدر
لکن عروض وضربی اهتم درکه بزمه رباعی مفعول مفاعلن مفاعیلن

فعول در

فعول در* خواجه یوسف همدانی قدس سره وقتی در نظامیهٔ بغداد
وعظ می کفت فقیهی معروف بابن السقا برخاست ومسئلهٔ پرسید
کفت بنشین که در کلام تو رایحهٔ کفر می شنوم شاید که مرک تو نه
بردین اسلام بود بعد ازان بمدتی آن فقیه نصرانی شد و برنصرانیت
بمرد* خواجه یوسف همدانی کنیتی ابو یعقو بدر فقیه وعالم وعامل
برذات عالیقدردر ابوعلی فارمدینک مریدلرندندر هجرتک بشیوز
اوتوز بشنده وفات ایلمشدر (وقتی یا حرف وحدت (در حرف ظرف
(نظامیهٔ بغداد لامیه یا بیانیه نظامیه بغداده برعظیم مشهور
مدرسه در (می کفت می حکایهٔ حال ماضی (فقیهی یا حرف وحدت
(فقیه علم فقهه عالم اولان کیمسه یه دیدلر (معروف بابن السقا ابن سقا
دیمکله معروف دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی
دیمکدر (مسئلهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (پرسید فعل ماضی
مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (کفت یوسف همدانی دیدی
(بنشین با حرف تأکید نشین امر حاضر اوتور دیمکدر (که ادات
تعلیل (کلام تو لامیه (رایحهٔ کفر بیانیه کفر قوقوسی دیمکدر (می
ادات حال (شنوم فعل مضارع متکلم وحده ایشیدی یورم دیمکدر
(شاید که خوف اولنور که معناسنه کلور نته کیم ترکیبده ده استعمال
اولنور وجائزدرکه معناسنده ده کلور (مرک تو لامیه سنک اولومک
دیمکدر (نه حرف نفی بوده مصروفدر (بمدتی با حرف ظرف یا حرف
وحدت (بمرد با حرف تأکید (مرد فعل ماضی مفرد غائب اولدی
دیمکدر (محصول ترکیب) خواجه یوسف همدانی قدس سره بروقت
بغداد نظامیه سنده وعظ ونصیحت سویلردی ابن السقا دیمکله
معروف برفقیه قالقدی و برمسئله صوردی کلامندن منفهم اولان
بطریق الامتحان صورمش خواجه یوسف دیدی اوتور زیرا سنک
کلامکده کفرقوقوسی ایشیدی یورم یعنی علامت کفر وار قورقوارکه
سنک اولومک دین اسلام اوزره اولمیه اندن صکره برمدتده یعنی
بعد زمان اول فقیه نصرانی اولدی ونصرانیت اوزره اولدی
کفرینه سبب بودرکه خلیفهٔ وقت انی رسالتله قیصر رومه کوندردی
وراهبلرله مباحثه ایلدی جملیه تقدم ایلدی عاقبت قیصرک قزینه

عاشق اولدی طلب ایلدکده قیصر دیدی اکر نصرانیتی قبول
ایلر ایسک مطلوبکه نائل اولورسون معاذ الله قبول ایلدی واول
حال اوزره مرد اولدی دیرلر (منقولدر که مرض موتنده صوردیلر که
سن حافظ قرآن ایدك هیچ خاطرکده بر آیت یوقیدر دیدی (ربما
یود الذین کفروا لو کانوا مسلمین) آیتندن غیری خاطرمده یوقدر
نعوذ بالله من شرور انفسنا (و بعضیلر بو حکایه یی آخر طرز نقل
ایتمشلر که علماء شامدن عبد الله نام کیمسه تحصیل علم ایچون بغداده
کلدی وابن السقا ایله رفیق اولدی وصالحلری زیارت ایدرلر دی
اول وقتده بغدادده برعزیز وار ایدیکه غوث در دیرلر ایدی ودیرلردیکه
استدیکی وقتده ظاهر اولور واستدیکی وقت کیزلنور واول زمان
قطب الربانی وغوث الصمدانی وعارف سبحانی شیخ عبد القادر
الجیلانی حضرتلری صغرسنده ایدیلر عبد الله وابن السقا وحضرت
عبد القادر اول عزیزك زیارتنه وارمق قصد ایلدیلر ابن السقا یولده
ایتدی اندن برمسئله صورمق استرم که جوابنی اول بیلمز عبد الله
دیدی بن ایتدم بندخی برمسئله صورایم کوره یم نه دیر حضرت
عبد القادر دیدیکه معاذ الله بن اندن برشی صورمم بلکه انك برکاتنه
منتظر اولورم چونکه وارد قده بر ساعت منتظر اولدق کورنمدی
برساعتدن صکره کوردك برنده طورر پس ابن السقایه خشمله باقدی
وایتدی وای سکا ای ابن السقا بندن برمسئله صوررسین که بن انك
جوابنی بیلمیم اول مسئله بودر وجوابیده بودر اما کورورم که کفر آتشی
سندن زبانه اورر صکره عبد اللهه نظر ایلدی وایتدی ای عبد الله
بندن برمسئله صورر سین وامتحان ایدرسین که بن مو بلیم مسئله
بودر وجوابیده بودر لکن البته سنی دنیا ایکی قولاغکه دك غرق
ایتسه کرکدر بنم خصوصمده ادبسزلك ایتدك اندن صکره شیخ
عبد القادره نظر ایتدی وکندی یه یقین چکدی واعزاز ایلدی
وایتدی ای عبد القادر خدا ورسولنی خوشنود ایتدك ادبه رعایت
ایلدك کویاسنی کورورم که بغدادده منبره چقمش سین و دیرسین که
(قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله) وکورورم که اول وقتك اولیاسی
سکا اجلال ایدرلر بویله دیدی وهمان غائب اولدی و بعد زمان

بو سوزلر هب ظهور ایلدی ابن السقا سفارتله قیصره کیدی مقدما
بیان اولندیغی کبی مرتد اولدی (وعبدالله دمشقه کیدی نورالدین
شهیدانی اوقافه متولی نصب ایلدی ودید یکی کبی مال حرامه
مستغرق اولدی (وحضرت عبدالقادر برکون منبرده وعظ ایدردی
واللی دن متجاوز مشایخ کباردن کیمسه حاضر ایدی اثناء کلامده
قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله دیدی جمله سرفرو ایلدیلر
وشیخ علی هیتی منبره چقدی وشیخك قدمنی بوینینك اوزرینه
قودی بوقدمی حکایه سی مفصلدر برأسه رساله یه محتاجدر استین
محلنه مراجعت ایتسون (شارح نسخه سنده برخاست لفظنه برپای
زیاده ایلمش یعنی برپای خاست دیمش لکن تعذیب حیوان بلافائده
ایتمش ورایحهٔ کفرمی شنوم یرینه رایحهٔ کفر یاپم یازمش بوبزم
نسخه مزدن دخی معناجهتندن من وجه کوزلدر اما بزم نسخه مزده
استعاره وتشبیه زیاده بولندیغندن اربابی عندنده اندن مرجحدر
واکثر نسخه ده بویله واقعدر (قطعه) هرکه بینی که بس از پرورش
فقر اورا * درصف زنده دلان نام بارشاد رود * هرکه هرکس که
دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (که
حرف بیان (بس باء عربیله بسی معناسنه در یعنی چوق دیمکدر
(پرورش اسم مصدردر بسلنش وتربیه معناسنه در (فقره اضافت
بیانیه (پرورش فقر مجاهده وریاضت شاقه دن عبارتدر (صف
زنده دلان بیانیه (زنده دلان الف نون ادات جمعدر (زنده دل
وصف ترکیبی کوکلی دیری دیمکدر اولیاء الله معناسنه (نام نامش
تقدیرنده (رود فعل مضارع رو یدن دن یاعلی خلاف قیاس رفتن دن
کیدر دیمکدر (محصول بیت) هرکیمی که کوررسین نیجه فقر
تربیه سندن یعنی زیاده ریاضات شاقه دن ناشی اولیاء الله صفنده
آنك نامی ارشاد ایله کیدر یعنی کثرت ریاضات دن ناشی اهل الله
صیره سنده نامی ارشاد ایله مشتهردر (حاصلی چوق ریاضات
ومجاهدات ایله سوء اخلاقی افنا ایدوب اهل الله بیننده کامل ومکمل
اولان کیمسه یی کوردیکك وقتده (شارح بس یرینه پس یازمش
باء عجمیله ومعناسنی هرکیمی کوررسن فقر پرورشندن وریاضت

ومجاهده‌دن صكره ديمش بجمله مناسب معنا ويرەمش سقامتی صكره
ميدانه چيقارچوق پرهيز لازمدر * باد دعوى بسر اومبراى خواجه
مباد * كه ازين بى ادبى دين تو برباد رود * باد دعوى بيانيه دعوى
ذكرينى ديمكدر (بسر با حرف صله سر بونده طرف معناسنه (مبر
نهى حاضر مفرد ايلمه ديمكدر (خواجه وزرايه وبكاره وحقنه
رعايت اولنان كيمسه‌يه ديرلر (مباد نهى حاضر اولمسون ديمكدر (كه
حرف بيان (بى ادبى يا حرف مصدر ادبسزلك ديمكدر (بر باد هوايه
(رود كيدر (محصول بيت) اهل الله بينده ارشاد ايله معروف اولان
كيمسه‌يى كورديكك وقتده دعوى باديني انك طرفينه ايلمه يعنى
انك حضورينه دعوى ايله كتمه اى خواجه اولميه كه بو ادبسزلكدن
سنك دينك هوايه كيده (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر صدر
وابتدا سالم حشولرى جمله مخبون خبن ثانى ساكنى حذفه ديرلر
فعلاتن اولور عروض وضرب خبندن صكره حذف دخى طارى
اولمشدر بر مصراعى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولوب رمل
مخبون مقصور اولور * خواجه عبد الخالق غجدوانى قدس سره
روزى درويشى پيش او كفت اكر خداى تعالى مرا مخير كرداند
ميان بهشت ودوزخ من دوزخ را اختيار كنم زيرا كه بهشت مراد
نفسست ودوزخ مراد خداى تعالى خواجه سخن اورا رد كرد
وفرمود كه بنده را باختيار چه كار هر كجا كويد برويم وهر كجا كويد
باش باشيم * خواجه عبد الخالق غجدوانى سرحلقهٔ خواجكان
نقشبنديه‌در وذكر قلبى بى حضرت خضردن جوانلغنده تعليم ايلين
بونلردر (روزى درويشى بارى وحدتدر (پيش او لاميه (مرا بنى
ديمكدر (مخير تفعيل بابندن اسم مفعولدر ايكى نسنه‌نك برينى
بكنمكه ديرلر (كرداند فعل مضارع مفرد غائب ايلرسه ديمكدر
(ميان بهشت بيانيه ميان ظروفدن درظرفيت معناسى ملحوظدر
(دوزخ بهشته معطوفدر جهنم ديمكدر (من مبتدا (را ادات مفعول
(اختيار كنم خبردر اختيار افتعال بابندن مصدردر بكنمك معناسنه‌در
(كنم مضارع متكلم وحده (زيرا كه ادات تعليل (مراد نفس لاميه
(مراد خداده بويله (سخن او دخى بويله‌در (كرد فرمود ماضيلردر

بنده

(بنده را را ادات تخصیص (باختیار با حرف مصاحبت (چه کار
نه ایشی وار دیمکدر (چه کارست تقدیرنده (هرکجا هرقنده یعنی
هرنه ییر دیمکدر (کوید فعل مضارع (رو مقول قولی که امر حاضردر
کیت دیمکدر (رویم فعل مضارع متکلم مع الغیر کیده رز دیمکدر
(باش امر حاضر اول دیمکدر (باشیم فعل مضارع متکلم مع الغیر
اولورز دیمکدر (محصول ترکیب) خواجه عبد الخالق غجدوانی
قدس سره برکون بردرویش انك حضورنده دیدی اکر خدای تعالی
بنی جنت وجهنم بیننده مخیر ایلسه یعنی جنتی می استرسین جهنمی می
دیسه بن جهنمی اختیار ایدرم زیرا که جنت مراد نفسدر یعنی نفس
انی ارزولر وجهنم خدای تعالینك مرادیدر یعنی جنتده وجهنمده
حقك مرادیدر لكن جهنم یالكز حقك مرادیدر زیرا نفس انی استمز
حضرت خواجه درویشك سوزینی رد ایلدی یعنی درویشك كلامنی
ابطال ایلدی و بیوردیکه قولك اختیار ایله نه ایشی وار یعنی بنده نك
بکنوب بکنمك نه حدی هرقنده کیت دیرسه کیدرز وهرقنده اول
دیرسه اولورز جنتده انك جهنمده انك هرنه مراد ایدرسه او یله ایلر
هیچ کیمسه اکا مخالفت ایده مز (قطعه) كار بی اختیار خواجه مکن *
ای که داری بندکی اقرار * کار ایش دیمکدر (بی اختیار خواجه
لامیه (مکن نهی حاضردر ایلمه دیمکدر (ای که ای کس که تقدیرنده در
(داری فعل مضارع مخاطب (بندکی باحرف صله یا حرف مصدر
(محصول بیت) افندیکك اختیارنسز ایش ایلمه یعنی افندیکك اختیاری
اولمیان فعلی ایشلمه ای کیمسه که بندلکه اقرارك واردر (حاصلی ای
قوللغه اقرار ایدن کیمسه افندیکك اختیاری اولمیان ایشی ایشلمه
* هرکجا اختیار خواجه بود * بندکانرا باختیار چه کار * هرکجا
هرقنده دیمکدر این معناسنه کلمه مجازاتدندر شرط وجزا استر
(اختیار خواجه بود شرطی جزاسی محذوف آن شود تقدیرنده
(اختیار خواجه لامیه (بندکانرا را ادات تخصیص الف نون ادات
جمع کاف عجمی هاء رسمیدن مبدل قوللرك دیمکدر (محصول بیت)
افندینك اختیاری یعنی مراد علیه سی هرقنده اولورسه اول اراود
قوللرك اختیار ایله نه ایشی وار یعنی اختیار حقك کاریدر عبدك

کاری دکل همان قوله لایق اولان تسلیم ورضاده اولمقدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن در که حشولرینه بالکز خبن عروض وضربنه خبن مع الحذف طاری اولمشدر ومجزودر* خواجه علی را متبنی قدس سره پرسیدند که ایمان چیست فرمود که کندن و پیوستن *خواجه علی را متبنی قدس سره لقبلری بین الخواجکان حضرت عزیزاندر صنعتی نساجدر یعنی جلاه خواجه محمود انجیر فغنوینک خلفاسندندر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (کندن مصدردر قوپرمق معناسنه (پیوستن ده مصدردر اولشمق معناسنه (محصول ترکیب) خواجه علی رامتبنی قدس سره سؤال ایلدیلر که ایمان ندر بیور دیکه انقطاع واتصالدر یعنی ماسوادن منقطع اولمق یعنی ماسوایی درون ودلدن بالکلیه اخراج ایلمک وحقله متصل اولمق یعنی نور ازلیده محو اولمق (قطعه) هرکه ایمان ترا کندن و پیوستن گفت* باید آن قول پسندیده زوی بپسندی* هرکه یعنی هرکس که تقدیرنده (ایمان مبتدا اضافتله دخی جائزدر اضافتسز اولورسه (ترا ده را ادات صله اضافتله اولورسه ادات مفعول اولور ایمانی سکا یاسنک ایمانکی دیمک اولور (قول پسندیده موصوفک صفته اضافتی قبیلندندر پسندیده اسم مفعولدر بکنلمش معناسنه (بپسندی فعل مضارع مفرد مخاطب بکنه سین دیمکدر اولنده کی با تأکید ایچوندر معلوم اوله که بو بابی جمهور مضموم اوقورلر مقدما بیان اولندیغی اوزره هر بار که کلمه نک اولی با یا نیم یا مضموم اولسه اکا باء استقبالیه یا باء تأکید داخل اولسه مضمومدر باقیسنده مکسوردر (اما سودی دیر که باء استقبالیه و باء تأکید دائما مکسوردر وقول سابق روستایلر کدر و بو کا ذهب اولانی روستایی لک ایلمش دیو رد ایدر لکن حقیر دیرم که هر قومک روستایی سی اول قومک لغتی اصح بیلور ولغات انلردن تصحیح اولنور اما ظرافت شهریلرکدر بویله ایسه فصاحت روستاییده وظرافت شهریده در (پس جمهور طرف فصیحه کیتمش وسودی راه ظرافتی اختیار ایتمش (محصول بیت) هرکیمسه که یعنی سکا یاسنک ایمانکی کندن و پیوستن دیدی کرکدر که اول مقبول اولان قولی اندن بکنه سین یعنی بو قولی مقبولی

بكتوب عمل ايده سين *حاصل معنی آن كندن و پیوستن چیست*
یعنی ازخلق كنی دل بخدا پیوندی * حاصل معنی آن لامیه‌لردر (یعنی
فعل مضارع مفرد غائب فاعلی بخشنده خواجه علی به راجعدر
مراد ایدر دیمكدر (كنی فعل مضارع مفرد مخاطب فتح كاف ایله
قو پاره سین یعنی منقطع ومنفصل اوله سین (بخدا با حرف صله
(پیوندی فعل مضارع مفرد مخاطب اواشه سین یعنی متصل اوله سین
دیمكدر (محصول بیت) حضرت جامی كندن و پیوستنی تفسیر
وبیان ایدوب بیورر كه بو كندن و پیوستنك معناسنك حاصلی ندر
یعنی كندن و پیوستن دیمكله خواجه علی مراد ایدر خلقدن منقطع
ومنفصل اوله سین كوكلی خدایه متصل ایلیه سین یعنی ماسوادن
فراغت ایدوب اوز یلوب كسیله سین وكوكلی ذكرحقده مشغول ایتمكله
نوره غرق ومستغرق اوله سین (عروض) بو قطعه رمل مثمن مخبون
ومقصوردر همان یوسف همدانی كلامنده اولان قطعه كبی *خواجه
بهاء الدین نقشبند را قدس سره پرسیدند كه سلسلهٔ شما بكجا میرسد
فرمودند كه ازسلسله كسی بجایی نمیرسد * اسملری محمد بن محمد بن
البخاریدر بحسب الظاهر طریقتی سید امیر كلالدن اخذ ایتمشدر اما
بحسب الباطن ویسیدر كه تربیتی خواجه عبدالخالق غجدوانیدندر
قدسنا الله بسرهم هجرتك یدیوز طقسان برنده ربیع اولك اوچنجی
دوشنبه كیجه سی انتقال بیورمشلردر (را ادات مفعول (سلسلهٔ شما
لامیه (بكجا با حرف صله نره یه دیمكدر (میرسد فعل مضارع مفرد
غائب رسیدندن ایرشور دیمكدر (كه حرف بیان (سلسله بحسب اللغه
زنجیردیمكدر امابونك كبی یرلرده شیخی وشیخنك شیخی وشیخنك شیخنك
شیخی الی ماینتهی یاپدری و پدرینك پدری و پدرینك پدرینك پدری
الی ماینتهی یااستادی واستادینك استادی واستادینك استادینك
استادی الی ماینتهی یه اطلاق اولنور (كسی یا حرف وحدت
(بجایی باحرف صله (نمیرسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب ایرشمز
دیمكدر (محصول تركیب) خواجه بهاء الدین قدس سره یه سؤال
ایلدیلر كه سزك سلسله كز نره یه ایریشور یعنی ذوات كرامدن كیمه
منتهی اولور بیورد یلر كه سلسله دن بر كیمسه بر یره ایریشه مز یعنی

سلسله دن وصلت حق میسر اولمز بلکه سعی بلیغدن صکره عنایت باری اولورسه میسر اولور خلاصه سلسله ایله افتخار اولمز ذاتنده کمال تام اولمه لی (رباعی) ازدلق وعصا صدق وصفایی نرسد * وزسبحه بجز بوی ریایی نرسد * داق فتح دال ایله صوفیلرک کیدکلری شبثه دیرلر (عصا معروف (صدق وصفایی یا حرف تنکیر (صدق وصفا حذف مضاف ایله طریق صدق وصفا دیمکدر (صدق طوغریلق (نرسد فعل نفی مستقبل ایرشمز دیمکدر (سبحه ضم سین وسکون با ایله اخشابدن یا عظامدن رشته یه منتظمه اولان شیء معروف (بوی ریا بینیه (یا بنه حرف تنکیر (محصول بیت) دلق وعصادن صدق وصفا ایرشمز یعنی دلق دردوش وعصا دردست اولمغله یعنی صورت صوفیه یه کیرمکله طریق صدق وصفا میسر اولمز دخی سبحه دن ریا قوقوسندن غیری ایرشمز یعنی الده تسبیح دانه ذکر خدا اولمیجه ریادن غیری حاصلی یوقدر (لمترجمه بیت) الده تسبیح ریا دلده غبار کثرت) (بویله اعمالی سر وشان قتی برباد با زر * هر دم بکجا رسد مکو سلسله ات * کز سلسله هیچ کس بجایی نرسد * بکجا رسد سلسله ات لفظلری مکونک مقولیدر یعنی بکجا رسد سلسله ات لفظنی دیمه دیمك اولور (مکو نهی حاضر مفرد (کزکه ازدن مخففدر (که حرف تعلیل (یا حرف وحدت (محصول بیت) هر وقت یعنی هر وقتلردن بروقت سنك سلسله‌ك نره یه ایریشور دیمه زیرا سلسله دن هیچ کیمسه بریره ایرشمز یعنی متصل اولمز (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی اخرب حشو اوللری سالم ثانیلری مقصور عروض وضرب مجبوب جب ایکی سبب خفیفی بردن حذفه دیرلر معنا قالوب فعل انك یرینه کلور که برمصراعی مفعول مفاعیلن مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مقصور مجبوب اولور * روضهٔ دوم ترشیح حقایق شقایق دقایق حکم که برشحات سحاب کرم در زمین قلوب حکما واراضی خاطرشان خاسته و بشرح و بیان آن مطاوی دفاترشان آراسته * روضهٔ دوم ایکنجی روضه یعنی سکز روضه دن ایکنجی سی (در حرف ظرف (ترشیح تفعیل بابندن مصدر در تربیه معناسنه تزیین معناسنه ده کلور (حقایق حقیقتك جمعیدر حقیقت

مجازك

مجازك ضدی اما بونده اعلا دیمکدر (شقایق لالهٔ کوهی دیدکلری چیچکدر (دقایق دقیقه‌نك جمعی اینجه دیمکدر (حکم حاء مهمله نك کسری وکافك فتحیله حکمتك جمعی حکمت بر علمدر که انکله حقایق اشیایه واصل اولنور اضافتلر جمله لامیه بعض نسخه‌ده درترشیح شقایق حکم ودقایق واقع اولمشدر وشارح دخی انی اختیار ایتمشدر مآل بر لکن بزم نسخه ابلغدر فن استعاره بیلمن عندنده اظهردر (که حرف رابط صفت (رشحات رشحه نك جمعیدر صیزینتی دیمکدر (سحاب بلوط دیمکدر (زمین قلوب حکما لامیه لردر (اراضی خواطر شانده بو یله (اراضی ارضك جمعی خواطر خاطرك جمعی شان ایشاندن مخفف ضمیر متصل اولان شینك جمعی دکل زیرا شینك جمعی اولسه ماقبلی مفتوح اولمق لازم کلور تأمل تنل (خاسته ماضیدن قسمدر قالقمش یعنی ظاهر اولمش (مطاوی بونده ایچ معنیاسنه در (مطاوی دفاتر شان بنه لامیه لردر (دفاتر دفترك جمعیدر (آراسته الف ممدوده ایله اسم مفعولدر بزنمش دیمکدر (محصول ترکیب) ایکنجی روضه حکمتلر دقایقنك شقایقنك حقایقنی ترشیح وتزیین وتربیتی بیانده‌در که کرم بلوطینك رشحه‌لریله قلوب حکما زمیننده وانلرك خاطرلری ارضلرنده ظاهر اولمش وانك شرح وبیانیله انلرك دفترلری ایچی بزنمش یعنی حکمانك قلوب وخواطرندن صدور ایدن کلام درر بارواول کلامك شرحیله مملو اولان دفاتر وکتب حکمتلرینك یعنی پك خیال اولنلرینك شقایقنك یعنی رنك شقایق کبی منجذب اولان نکاتك حقیقتلرینی یعنی پك اعلالرینی حاصل کلام حکمانك پك ممتاز ومختارینی ترشیح وتزیین بیانده در یعنی انلری کتب وتحریر واملا بیانده در بو ایکی سطرده اولان استعارات ومجازات وکنایات وتشبیهات وترشیحات حددن بیرون در اولقدر که جمیع فن استعاره یی بو ایکی سطرده جمع ایلمش بیان اولنمق لازم دکل زیرا اربابی بیاندن مغنی ونا اهله مورث ملالدر (فائده) حکیم کسی را کویند که حقیقت چیزها را بآن قدر که تواند بداند وعمل بمقتضای انچه تعلق بعمل دارد ملکه نفس خود کرداند* کسی را را ادات صله یا حرف تنکیر (که حرف بیان (حقیقت چیزها لامیه (ها ادات جمع

(را ـنه ادات صله (قدر بونده مقدار معناسنه در (تواند فعل مضارع مفرد غائب قادر اوله دیمکدر (بداند فعـل مضارع مفرد غائب بيله دیمکدر (تعلق تفعل بابنـدن مصدر در (بعمل باحرف صله (ملكه نفس لاميـه عائت ايدمك يعني الشدرمق ديمكدر (نفس خود بيـانيه (كرداند فعل مضارع مفرد غائب ايليه ديمكدر (كرداندده صيرورت معناسی ملحوظدر (محصول تركيب) ملا جامی كلام حكمايی بيـاندن مقدم اهل حكمتی تعريف ايدوب برفائده بيان ايدركه حكيم بركمسه يه ديرلركه اشيانك حقيقتنی قادراولديغی مقداری بيله يعنی حقيقت اشيايی ارلقـدر بيله كه عقل غيری قادر اولميه واول نسنه نك مقتضـاسيله عمل كه عمـله تعلق اوله يعنی بيلديكی شيلرك ايچنـدن عمله متعلق اولان ايله عملی كنـدی نفسـنه ملكه ايليه يعنی انی اشلمكی نفسـنه الشـديره (رباعی) خوش آنكه بترك حظ فانی بكنی * تدبير بقـای جاودانی بكنی * با حرف زائد (ترك حظ فانی مصدرك مفعولنـه اضافتلريدر (بكنی فعل مضـارع مفرد مخاطب (تدبير بقـا بودخی مصدرك مفعولنه‌در (بقای جاودانی بيـانيه جاويد وجاودان ابدی ديمكدر (محصول بيت) خوش اولدركه فانينك حظنی ترك ايليه سين يعنی فانی يه ميلی ترك ايده سين ابدی اولان بقانك تدبيرينی ايليه‌سين يعنی زاد آخرت تداركنی ايليـه سين * كوشش بكنی وهرچه بتوان دانست * دانی پس ازان هرچه بدانی بكنی * كوشش اسم مصدردر سعی معنـاسنه (بتوانده با زائده (دانست بونده مصـدر در بيلمك ديمكدر زيرا توانده بوی مضارعت واردر (دانی فعل مضـارع مفرد مخـاطب (پس ازان اندن صكره يعنی بيلدكدن صكره ديمكدر (محصول بيت) سعی ايليه‌سين دخی هرنسنه كه بيلمك ممكن اوله بيله‌سين اندن صكره بعنی بيلدكدن صكره هرنه كه بيلورسين ايليه سين يعنی بيلديككله عمل ايليـه سين (عروض) بورباعينك صدر وابتـداسی اخرب حشواولری مقبوض حشو ثانيلری مكفوف عروض وضربی مجبوب بولنـلر مكررا ومفصلا بيان اولندی * اسكندر رومی در اوان جهـانكيری بخيلهٔ تمام حصاری بكشـاد و بويران كردن فرمان داد * اسكندر معلوم اوله كه غلطات عوامدندركه حضرت

ذوالقرنینه اسکندر تسمیه ایدنلر خطای افحشدر ذو القرنینك اسمی شریفلری عبد الله ابن الضحاکدر (و بعضیلر مصعب بن عبد الله دیدیلر که نبوت وولایتنده اختلاف واردر (وحمیری درکه یمندن نشأت ایتمشدر ابراهیم علیه السلام ایله معانقه ایتمشدر و بانیٔ سد یأجوجدر ملوك تبایعه نك اولیدر (اما اسکندر نامیله مسمی اولان اکا اسکندر یونانی دیرلر رومی دخی دیرلر یونانکه شمدی قره مان دیو تسمیه اولنور قونیه ولایتی سمتلریدر او محلدن نام ونشان بولمشدر رومی دیرلرکه نشأتی عینتابدر و بو اولدرکه ارسطاطالیس فیلسوف انك وزیریدر وافلاطونك شاکردیدر جاهلیته قریب ظهور ایتمشدرکه ذوالقرنینله بیني بیك سنه‌دن زیاده‌در ودارایی قتل ایتمشدر ملوك فرسی ذلیل قیلمشدر خلاصه بو ایکیسنی فرق ایتمیوب بردر دیین عوام خطاده واقع اولمشدر بردکلدر لکن ایکیسیده اسکندردر دیین اکثر علما تواریخه آشنا اولمدقلری اجلدن سهو ایتمشلردر زیرا قرآن کریمده مذکور اولان ولی بلکه نبي در اما اسکندرك کفرنده شبهه وار والفظ اسکندر یونانیدرکه الکسندر یادن مخففدر پادشاهلر پادشاهی دیمکدر شهنشاه معناسنه (اوان جهانگیری بیانیه (یا حرف مصدر (اوان الف ممدوده ایله وقت وزمان دیمکدر (جهانگیر وصف ترکیبیدر جهان طوتیجی یعنی تغلبی اثناسنده دیمکدر (بخیله با حرف مصاحبت یا حرف وحدت همزه حرف توسل (تمام حصاری یا حرف وحدت بر حصاری تمام دیمکدر (بگشاد فعل ماضی مفرد غائب آچدی یعنی فتح ایلدی دیمکدر (بویران با حرف صله (داد فعل ماضی مفرد غائب و یردی دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر رومی تغلبی وقتنده بر حیله ایله بر حصاری تماما فتح ایلدی وویران وخراب ایتمکه فرمان و یردی یعنی امر ایلدی * گفتند در آنجا حکیمی است دانا وبرحل مشکلات توانا ویرا طلب کرد چون بیامد شکلی دید از قبول طبع دور وطبع اهل قبول ازوی نفور * دانا صفت مشبهه بلکن دیمکدر (حل مشکلات مصدرك مفعولنه اضافتیدر (توانا بوده صفت مشبهه در قادر معناسنه (و یرا وی حکیمه راجع را ادات مفعول (قبول طبع مصدرك فاعلنه اضافتیدر (طبع اهل قبول بیانیه ولامیه (نفور جهول وزنی اوزره

مبالغه صیغه سیدر نفرت ایدیجی دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر حصارك خرابیله امر ایدنجه دیدیلرکه بو محلده بر حکیم واردر عالم وحل مشکلاته قادر اسکندر اول حکیمی طلب ایلدی چونکه حکیم کلدی برشکل کوردیکه طبیعتك قبولندن دور واهل قبولك طبعی اندن نفور یعنی برشکل که طبیعت قبول ایتمز واهل قبول یعنی متحملینك طبعی اندن نفور ایدیجی بویله برشکل کورنجه * کفت این چه صورت غریب وهیکل مهیب است حکیم ازان سخن برآشفت وخندان خندان دران آشفتکی کفت * (صورت غریب موصوفك صفتیه (هیکل مهیب ده بویله هیکل بونده قیافت معناسنه‌در مهیب قورقنج دیمکدر (آشفت فعل ماضی مفرد غائب فارشدی دیمکدر یعنی پریشان اولدی حاصلی انفعال ایلدی (بعض نسخه‌ده شکل مهیب واقعدر (خندان صفت مشبهه‌در ایکنجی خندان تأکیددر (اشفتکی یا حرف مصدر کاف عجمی هاء رسمیدن بدلدر اول انفعالده دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر حکیمی بو شکلده کورنجه دیدی بونه غریب صورتدر ونه قورقنج شکلدر حکیم بو سوزدن پریشان اولدی انفعال ایلدی واول انفعالده کوله کوله دیدی یعنی اول پریشانلق حالنده کوله رك دیدی زیرا برطرفدن مغلوبیت وبرطرفدن طعن اسکندر (قطعه) طعنه برمن مزن بصورت زشت * ای تهی ازفضیلت وانصاف * مزن فعل نهی حاضر مفرد صورت زشت بیانیه (محصول بیت) بنم اوزریمه طعنه اورمه یعنی بکا طعن ایلمه صورت زشت ایله یعنی زشت صورتسین دیو بکا طعن ایلمه ای فضیلت انصافدن تهی اولان کیمسه * تن بود چون غلاف وجان شمشیر کار شمشیر میکند نه غلاف * غلاف قین معناسنه‌در (جان بونده نفس ناطقه دیمکدر یعنی روح انسانی (شمشیر قلیچ (کار مبتدا کاف عربیله ایش دیمکدر (میکند خبری (نه حرف نفی (محصول بیت) تن غلاف کبی اولدی یعنی غلاف کبیدر وجان شمشیردر ایشی شمشیر ایدر ایش کورن شمشیردر غلاف دکل یعنی صورت زشت ایچون طعن ایلمه زیرا تنده فضیلت اولمازقین کبیدر فضیلت روح انسانیده‌در که شمشیر کبیدر صورتك جانده مدخلی یوقدر (عروض) بو قطعه بحر خفیف مخبون مقصور ومجزودر که مکررا بیان اولندی فاعلاتن

مفاعلن فاعلات در * دیکر کفت هرکه را خلق با خلق نه نکوست
پوست بر بدن زندان اوست چنان از وجود تنکنایی است که زندان
درجنب آن نزهتکاهیست کشاده * دیکر دخی دیمکدر (خلق خانك
ضمیله خوی معناسنه در باحرف مصاحبت (خلق فتح خا ایله مخلوق
(نه نکوست نیکو نیست دیمکدر ایودکلدر معناسنه (پوست بونده دری
دیمکدر (چنان انجلین دیمکدر (وجود خود بیانیه (تنکنایی یاحرف
وحدت تنکنای اسم مصدردر طارلق معناسنه (که حرف رابط
صفت (جنب یان دیمکدر نزد معناسنه (آنه اضافتی لامیه (نزهتکاهی
یاحرف وحدت نزهتکاه کاف عجمیله ادات ظرف مکاندر نزهت
عمدن بعید اولمق معناسنه در واوتلی صولی یره دخی مصطلحدر نزهتکاه
اوتلی صولی یر حاصلی سیر وتماشا یری دیمکدر (کشاده اسم مفعولدر
آچق معناسنه (محصول ترکیب) حکیم اسکندره بو کلام حکمت
امیزی سویلمدکدنصکره دخی دیدی یعنی برکلامه دخی شروع
ایلدی ودیدی هرکیمك که خلق وخویی وطبیعتی خلق ایله ایو دکلدر
یعنی خلق ایله الفت وانسبت ایده مز بدخو بلغی سینه انك دریسی
بدنی اوزره زنداندر کندی وجودندن انجلین برطارلقده در که زندان
انك یاننده برآچق سیرانکاهدر یعنی بویله اولان کیمسه کندی وجودندن
برتبه ثقلتده در که انك یاننده حبس خانه مفرح برمسیره در (قطعه)
کسی که باهمه کس خوی بد بکار برد * همیشه در کف صد غصه ممتحن
دانش * کسی یا وحدت (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت
(خوی بد بیانیه (بکار برد با حرف صله کار ایش (برد فعل مضارع
باء عربك ضمیله ایلتر دیمکدر (کف صد غصه بیانیه ولامیه یوز
غصه النده دیمکدر (ممتحن افتعال بابندن اسم مفعولدر مبتلا معناسنه
(دانش شین ضمیر کسی یه راجعدر (دان امر حاضر مفرد بیل دیمکدر
(محصول بیت) برکیمسه که جمیع خلق ایله بدخویی ایشه ایلتر یعنی
خلقه بدمعامله ایدر دائما یوز محنت النده مبتلا بیل یعنی بوخصلت
مذمومه ایله متصف اولان دائما نیجه نیجه کرداب بلا ومحنته مستغرق
اولور خلق سببیله * مرو بشحنه که زندان مقام او کردان * چو پوست
برتن بدخو بست زندانش (مرو فعل نهی حاضر کتمه دیمکدر (شحنه

صوباشی شهر ضابطی دیمکدر (با حرف صله (که حرف بیان (مقام او
لامیه (کردان مصدر (که حرف تعلیل (بسست بس باء عربیله کافی
معناسنه سین وتا ادات خبر کفایت ایدر یتشور دیمکدر (زندانش
شین بدخویه راجعدر (محصول بیت) شحنه یه کتمه که انك مقامنی
زندان ایلمکه یعنی بدخویی شکایت ایدوب حبسه قالدرمق ایچون
شحنه یه کتمه زیرا بدخویك تنی اوزره دریسی اکا زندان یتر یعنی اکا
زندان کندی وجودی کافیدر حاصل کلام حکیم کانه دیرکه کرچه بنم
صورتم زشتدر لکن صورت حسن صاحبی اولوب بدخو اولمدن امر
بالعکس اولمق اولیدر زیرا بدخویه جهان بلکه وجودی زندان در
عدم انسبتی سببنه بویله اولنجه بکا زشت صورتلکله طعن ایلمه دیو
اسکندره خطاب ایدر حضرت جامی دخی بو قصه یی ایراد ایله اخلاق
ذمیمه دن تنذیر ایدر (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن
فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن درکه جمیع اجزاسنه خبن طاری اولمشدر
(عروض) وضربنه قصر دخی کلشدر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
اولوب مجتث مخبون مقصور اولور * ودیکر کفت حسود همیشه در رنجست
وبا پرورد کار خویش ستیزه سنج هرچه دیکرا زادهد وی نه پسندد
وهرنه نصیب وی دل دران بندد * ودیکر کفت پریشانلق حالنده
حکیم بردخی دیدی (با حرف مصاحبت پروردکاری کاف عجمیله
رزاق معناسنه صفة مشبه در بسلیجی دیمکدر خدای تعالی یه اطلاق
اولنور (خویشه اضافت لامیه یاخود اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر
(ستیزه سنج وصف ترکیبیدر بحسب اللغه عناد طارتیجی دیمکدر اما
لجوج معناسنه استعمال اولنور (دهد فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی
تحتنده پروردکاره راجعدر (نپسندد فعل نفی مستقبل مفرد غائب
بکنمز دیمکدر امابونده استمز معناسنه در (بندد فعل مضارع مفرد غائب
بغلر دیمکدر (محصول ترکیب) بوایکی کلام پر عبردن صکره حکیم بنه
دیدی حسود دائما زحمتده در وکندی پروردکاریله لج وعناد
ایدیجیدر هرنه که غیریلره الله تعالی ویره انی بکنمز یعنی ویردوکنی استمز
وهرنه که نصیبی دکل یعنی لایقی اولمیه کوکلی اکا تعلق ایدوب بغلر یعنی
میل ایدر (قطعه) اعتراضست براحکام خداوند علیم * عادت مرد

حسد

حسد پیشه که خاکش بدهن * اعتراض افتعال بابندن مصدردر دخل وطعن معناسنه (احکام خداوند لامیه (احکام حکمك جمعیدر (خداوند بحسب اللغه صاحب ومالك معناسنه اما بورنده خدا دیمکدر قدیمه اضافتی موصوفك صفتنه در (قدیم اولی یوق دیمکدر بعض نسخه ده جهاندار حکیم دوشمشدر (جهاندار وصف ترکیبی پادشاه معناسنه ینه خدا مراددر حکیمه اضافت ینه موصوفك صفتنه در اعتراضیت مقدم خبر (عادت مرد حسد پیشه مؤخر مبتدا (عادت مرد لامیه (مرد حسد پیشه بیانیه (حسد پیشه وصف ترکیبی (که حرف بیان (خاکش بدهن دعاء علیه در طپراق انك اغزینه اولسون دیمکدر (محصول بیت) خداوند قدیمك حکمتلرینه یا جهاندار حکیمك حکملرینه اعتراضدر حسد صنعتلی یعنی حسود اولان مردك عادتی که طپراق اغزینه اولسون یعنی الله جانی السون * هرچه بیند بکف غیر فغانی دارد * که چرا داد بوی بی سبب آنرا بمن * بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (بکف غیر با حرف ظرف اضافت لامیه (بر دارد فعل مضارع مفرد غائب قالدیرر دیمکدر (که حرف بیان (چرا نیچون دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (بوی با حرف صله (وی ضمیر غیره راجعدر (بی ادات سلب (انرا را ادات مفعول (آن اسم اشارتدر جه یه (نه حرف نفی ندار تقدیرنده سیاق قرینه سیله (بمن با حرف صله (محصول بیت) حسود هرنسنه که غیرك النده کوره فغان قالدیرر یعنی اه وفغان ایدر که نیچون اکا سبب سز اوشیئی ویردی بکا ویرمدی (حاصلی غیرك النده برشی کورسه کرك مال واولاد وجاه هرنه اولورسه اولسون اکا الله ویردی بکا نیچون ویرمدی دیو آه وفریاد ایدر بو ایسه افعال خدایه اعتراضدر الله تعالینك هر برایشنده نیجه بیك حکم ومصالحی واردر (لایسئل عما یفعل) در فعلنده هیچ بروجهله چون وچرا اولمز (حاصلی حکیم اسکندره دیرکه سنك بکا طعنك حسدکدن ناشیدر که خدای تعالی نیچون سکا بوقدر علم وفضلی ویردیکه لایق دکلسین وبکا ویرمدی دیوطعن در بوایسه الله تعالی یه اعتراضدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مسدسدر که صدر وابتدادن

ناعد مخبون عروض وضربنـه خبن دن صکره حذف دخی کلمشدر بویله اولنجـه بر مصرعی فاعلاتن فعلاتن فعـلاتن فعلن اولوب رمل مخبون مقصود اولور * دیگر گفت خرد منـد ان کریم مال بر دوستـان * شمارند وبی خرد آن لئیم از برای دشمنـان بگذارند * خرد مند ان الف ونون ادات جمعـدر (خرد عقل دیمکدر (منـد ادات نسبت عقللی دیمك اولور (کریمه اضافت موصوفك صفتنـه (مال مبتدا (بر ادات صله (دوستان الف ونون ادات جمعدر (شمارند فعـل مضارع جمع غائبدر جمله سی خبر صـایه لر دیمکدر اما بونده نثار ایدهلر دیمکدن کنایـهدر (بی خرد آن بی ادات سلب الف ونون ادات جمع عقل سزلر دیمکدر (لئیمه اضافت موصوفك صفتـنه لئیم الحق دیمکدر (برای ادات تعلیـل (دشمنان الف ونون ادات جمع (گذارند فعـل مضارع جمع غائبـدر ترك ایدرلر براغورلر دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم بنـه بردخی دیدی یعنی کلمات سابقـه یی تقریردن صکره بنـه سویلدی کریم اولان عقللیلر مالی دوستلرینـه ایثار ایدرلر یعنی حال حیاتده بخش ایدرلر والحق اولان عقلسزلر دشمنـلر ایچون ترك ایدرلر یعنی وفاتنـده اعدایه قالور (قطعـه)

هرچه آمد بدست مرد کریم * همه در پای دوستـان افشاند * (در حرف صله (افشاند فعـل ماضی مفرد غائب صاچدی یعنی ایثـار ایلدی دیمکدر (محصول بیت) کریم اولان مردك الینه هرنه کلدیسه یعنی الینه کیرن نقود واشیـایی جمله دوستلرك اباغنه صاچدی یعنی انلره اهدا وتقـدیم ایلدی یا انلرك یولنـه صرف ایلدی * وانچه اندوخت سفله طبع لئیم * بعد مرك از برای دشمـان ماند * اندوخت فعـل ماضی مفرد غائب قازاندی یعنی ادخار ایلدی (سـفله طبع ترکیب توصیفیدر الحق طبیعتلی دیمکدر (لئیمه اضـافت موصوفك صفتنهدر (مرك اولوم معناسنه اسمدر (ماند فعـل ماضی مفرد غائب قالدی دیمکدر (محصول بیت) دخی لئیم اولان الحق طبیعتـلی اول نسنه یی که ادخار ایدوب قزاندی اولوسندن صکره دشمـان ایچون قالدی (حاصلی حکیم اسکندره خطاب ایدوب دیرکه کریم الطبع اولان مالنی ایثار وانفـاق ایدر لئیم النفس ادخار وجمع ایدر ودشمنه

قالور

قالور بونصایح که ذکر اولندی واولند جوق جمله خطاب عامدر یعنی حضرت جامی قصه دن حصه طریقیله حاضرین وغائبینه وعظ وپند بیورر نته کیم دیباجه ده تا حاضرانرا استانی وغائبانرا ارمغانی باشد بیورمشیدی (عروض) بو قطعه بحر خفیفدر که بعینه طعنه بزمن قطعه سی کبیدر * دیکر کفت باخرد ان درهزل وفسوس آویختن آب روی بزرکی ریختن است وغبار ذلت وخواری انکیختن * با حرف صله (خرد ان خردلک جمعیدر (خرد ضم خاء معجمه ایله وسکون را ودال ایله اوفق دیمکدر بونده همرتبه اولمیلردن عبارتدر (در زائد (هزل مسخره یه المق معناسنه (فسوس فانک ضمیله عطف تفسیریدر (اویختن اصمق معناسنه در بونده تعلق ایتدرمه دن عبارتدر (آب روی عرض ووقار معناسنه در (بزرکی یه اضافت بیانیه (یا حرف مصدر (ریختن مصدردر دوکمک معناسنه (غبار ذلت بیانیه (خوری یا حرف مصدر (انکیختن مصدردر قوپرمق معناسنه (محصول ترکیب) حکیم اسکندره خطابا بنه دیدی او فاقلره یعنی همرتبه او لمینلره هزل وفسوس تعلق ایتدرمك یعنی انلره مسخره لق اسناد ایتمك اولولغك عرض ووقارینی دوکمکدر یعنی ضایع ایلمکدر (با زائد اولوب درصله اولمق دخی جائزدر معنی او فاقلری هزل وفسوسه تعلق ایتدرمك یعنی انلری تمسخر ایلمك دیمك اولور (وبا مصاحبت اولوب در حرف ظرف اولمق یعنی کندی معنالرنده اولمقده جائزدر معنی اوفاقلر ایله هزل وفسوسده تعلق ایتمك یعنی انلرله مسخره لق ایتمك دیمك اولور تدبر فاختر ماشئت لکن الاخیر اولی (قطعه) ای که بر سفله می دری جامه * نام ترسم بکر کیت برود * ای که ای کس که تقدیرنده (ای حرف ندا (که حرف رابط (بر حرف استعلا (سفله سینك ضمیله وفانك سکونیله الچق دیمکدر (می ادات حال (دری فعل مضارع مفرد مخاطب ییرتارسین دیمکدر (جامه مفعول صریحی (ترسم فعل مضارع متکلم وحده (بکر کیت تاء خطاب معناده نامه مقید در (کرکی یا حرف مصدر کرك قورد دیمکدر (برود فعل مضارع مفرد غائب (محصول بیت) ای کیمسه که سفله اوزره جامه ییرتارسین قورقرم که سنك اسمك قوردلق ایله کیدر یعنی فقرانك جامهٔ درونن

بيرتان يعنى قابن قيران (حاصلى هزل واستهزا ايدن كيمسه خوف
ايدرمكه اسمك خاطر شكنلكله اشتهار بولور ظالم ديو مشهور
ومتعارف اولورسون كرچه بو بيتدن ظاهر اولان معنى اى كيمسه كه
ظلم وجور ايدرسين قورقرم كه نامك ظالملكله مشهور اولور ديمك
اولى و انسب كورينورنته كيم شمعى دخى بو يله ديمش لكن محله مناسب
اولمديغى اظهر من الشمس وابين من الامس در تأمل تدبر تفطن تنـل
* مشو افسوس پيشـه باخردان * ورنه فر بزركيت برود * مشو
نهى حاضر مفرد اولمه ديمكدر (افسوس پيشه تركيب توصيفى سخريه
صنعتلى يعنى مستهزى اولمه ديمكدر (با حرف مصاحبت (ورنه
يوخسه ديمكدر (فر بزركيت بيانيه ولاميه (فر بونده رونق معناسنه در
(بزركى يا حرف مصدر تا ضمير خطاب (محصول بيت) ادانى ايله هزل
وسخريه صنعتلى اولمه يعنى انلرله ملاعبـه وملاطفه ايتمه يوخسـه
اولولغك رونق وشوكتى كيـدر (عروض) بوقطعه عينيـله سابق
كيدر لكن عروض وضربنده مغايرت واردر تفطن * ديكر كفت
هركه شيوهٔ مشت زنى بردست كيرد درلكدكوب زبردستان بميرد *
هركه هركس كه تقديرنده (شيوهٔ مشت زنى بيـانيه (شيوه هاء رسميله
طريق معنـاسنه در (يا حرف مصدر (مشت زن وصف تركيبيدر
معلوم اوله كه مشت زنلكى سودى مرحوم شرح كلستاننده نقل
وبيان بيورمش وغرايبـاتدن ديو كندينك مصادفت ايتـديكى برقج
كشى يى رأى العين كوردم ديو نقل ايدر لكن الحالة هذه اهالى غلمانان
اندرون همايون جهانبانيده بو صنعتى بيلمزيك ازدر خصوصا صغرسنده
چراغ اولوب پرورده سراى اولنلر غاية الغايه مهارت كسب ايتمشلردر.
حقيقتـده اوكرنه جك چوق شيوه وحيلى واردر (اما بونده قهر
وغلبه وتسلطدن كنايتـدر (بردست كيرد بحسب اللغـه ال اوزره
طوته ديمكدر اما بونده عادت وخوى ايدينه ديمكدن كنايتدر (لكدكوب
وصف تركيبيدر دپمه اوربجى ياخود طپنجه يعنى سيلى اوربجى ديمكدر
بودخى برصنعتدر كه خادمان حرم همايونه مخصوصدر كه انلر طواشى
وزنكيلر دربينلرنده قپلامه وطپنجـه اطلاق ايدرلر كه برآدمه اورسه
البته دوشرهله لامحالة سراسيمه اولور (زبردستانه اضافت لاميـه

(زبردست الی اوستلی معناسنه وصف ترکیبیدر قوی الاقتدار
دیمکدر الف ونون ادات جمعدر (بمیرد فعل مضارع مفرد غائب
اولور یعنی هلاك اولور دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم دانا بردفعه
دخی دیدی هرکیمکه مشت زنلك طریقه سنی عادت وخوی ایدینه
یعنی ظلمی پیشه ایلیه قوتلی لرك دپمه سی و یاسیلی سنده هلاك اولور
یعنی خدای تعالی اکا کندندن قوی بی تسلیط ایدر (بعض نسخه ده
مثنات تحتانیله زبردستان واقعدر الی آلتلی معناسنه وصف ترکیبیدر که
ضعفا دیمك اولور معنی ضعیفلرك طبنجه سنده هلاك اولور دیمکدر
یعنی باری تعالی اکا امید ایتدیکی برضعیف مخلوقی مسلط قیلر
نته کیم نمرود ایله پشه کبی والان مشاهددر مار ایله مور و پیل ایله موش
فاعتبروا یا اولی الابصار لکن نسخهٔ اولی مراددر (قطعه) دلا گوش کن
از من این نکته خوش * که ماندست درگوشم از نکته دانان *
(دلا الف حرف ندا ای گوکل دیمکدر (گوش کن بحسب الاستعمال
دکله دیمکدر (نکته ضمننده نیجه فوائدی مشتمله اولان کلامه دیرلر
(خوش بونده ایو معناسنه در (که ادات تعلیل (ماندست قالمشدر
معناسنه در (مانده ماضیدن قسمدر (درگوشم درحرف ظرف (گوش
کاف عجمینك ضمیله قولاق دیمکدر بونده ذهن معناسنه در (نکته دان
وصف ترکیبیدر (نکته بلیجی یعنی حکما وعلما (الف ونون ادات جمعدر
(محصول بیت) حضرت جامی کندو یه خطاب طریقیله عامه یه خطاب
ایدوب بیورر که ای گوکل بو خوش نکته یی بندن دکله یعنی بو لطیف
کلامی دکله زیرا نکته دان اولان علما وحکمادن بنم قولاغمده قالمشدر
یعنی ذهنمده انلردن یادکار قالمشدر * که هرکس کشد تیغ نامهربانی *
شود کشتهٔ تیغ نامهربانان * که حرف بیان (هرکس هرکس که
تقدیرنده (کشد کاف عربینك فتحیله چکر معناسنه فعل مضارع مفرد
غائب (کشته تیغ نامهربانان بیانیه ولامیه در (کشته کاف عربینك
ضمیله اسم مفعولدر مقتول معناسنه (الف ونون ادات جمعدر
(محصول بیت) خاطرمده قلان نکته بودرکه هرکیمسه که شفقت
ومرحمت سزلك قلیجنی چکدی یعنی ظلم وجوره مائل اولدی
شفقت سزلرك قلیجنك مقتولی اولور یعنی عاقبت اوده کندی کبی

برظالمه دوش اولوب هلاك اولور (عروض) بو قطعه بحر تقاربدندر وجميع اجزاسي سالم كه بر مصراعى فعولن فعولن فعولن فعولن در
* چو اسكندر كوش خويش ازان جواهر حكمت پر يافت دهانش را
چون كوش خود پر جواهر كرد وعنان از خرابى آن حصار برتافت *
چو ادات تعليل (كوش خويش لاميه (جواهر حكمت بيانيه (پر يافت طلو بولدى ديمكدر (دهانش شين ضمير حكميه راجعدر (چون ادات تشبيه (كوش خود لاميه (كرد فعل ماضى (عنان ديزكين ديمكدر (خرابى آن حصار لاميه (خرابى ده ياحرف مصدر (برتافت فعل ماضى مفرد غائب متعدى معناسنه دوندردى ديزكين دوندردى ديمك رجوعدن كنايه در (محصول تركيب) چونكه اسكندر حكيمك سويلديكى حكمت جوهرلرندن قولاغنى طلو بولدى يعنى كلام كوهر برابرندن حظ ايلدى وكندنده متأثر بولدى حكيمك اغزينى كندى قولاغى كبى پر جواهر ايلدى يعنى حددن بيرون احسان ايلدى واول حصارك خرابلغندن يعنى خراب ايتمكدن عنان چويروب رجوع ايلدى (حاصلى حصارك خراب اولمسندن نهى ايلدى
(حكمت) افريدون كه در زمين شفقت جز تخم نصيحت نكشت
بفرزندان خود اين توقيع نوشت كه صفحات ايام صحيفهٔ اعمارست
دران منويسيد جز انچه بهترين اعمال وآثارست * (افريدون فتح همزه وسكون فا ايله وهمزه سز فانك كسرى وفتحيله ملوث سالفه دن برعظيم ملكك اسميدر كه ضحاك ماري يى قتل ايدوب يرينه جلوس ايلدى كذا فى شهنامهٔ فردوسى بعضيلر اختلاف ايدوب همزه يله اولور ايسه نوح عليه السلامك ياخود ذوالقرنينك اسميدر ديديلر (كه حرف بيان (زمين شفقت بيانيه (جز تخم نصيحت ده بيانيه لردر (نكشت فعل نفى ماضى مفرد غائب كاف عجمك كسريله اكمدى ديمكدر (بفرزندان خود لاميه با حرف صله فرزند اوغل ديمكدر (توقيع تفعيل بابندن مصدردر بحسب اللغه يازى اوزره علامت يازمق روزه مزده اكا خط شريف ديرلر پادشاه مكتوبى ديمكدر (نوشت يازدى ديمكدر فعل ماضى مفرد غائب يعنى خط يازدى حاصلى وصيت نامه يازدى (صفحات ايام لاميه صفحات صفحه نك جمعيدر جانبلر ديمكدر صحيفه كتاب معناسنه يعنى

دفتر دیمکدر (اعماره اضافت لامیه اعمار عمرك جمیدر (منو یسید فعل نهی حاضر جمع مفرد مثبتی نو یسدکلر نو یسیدن دن یازمیکز دیمکدر (بهترین به هاء اصلیه ایله ایو دیمکدر ترادات تفضیل یا ادات نسبت نون حرف تأکید (اعماله اضافت لامیه (اعمال عملك جمعیدر (آثار اثرك جمعیدر (نشان علامت معناسنه (محصول ترکیب) افریدون که یعنی ملوك فارسدن اولان پادشاه یاحضرت نوح علیه السلام یاحضرت ذوالقرنین معظم ایاما کان شفقت ومرحمت زمیننده نصیحت وپند تخمندن غیری اکمدی یعنی عدل وانصاف اراضیسنده دائما پند ونصیحت زراعت ایدردی کندی اولادلرینه بو نصیحت نامه یی یازیکه ایاءك یعنی زمانك جانبلری یعنی هرطرفی عمرلر دفتریدر اول دفتره عملارك واثرلرك غایة الغایه اعلاسنك غیری شی یازمیکز یعنی اعمال خیره وآثار حسنانه سعی ایدیکز دیو نصیحت ایدردی (قطعه) صفحهٔ دهر بود دفتر عمر همه خلق * این چنین کفت خردمند چو اندیشه کاشت * صفحهٔ دهر لامیه دهر دالك فتحیله بو عالمدر (دفتر عمر همه خلق لامیه لردر این چنین بو نجلین دیمکدر (خردمند عقللی دیمکدر (چو ادات تشبیه (کاشت فعل ماضی مفرد غائبدر حواله ایلدی دیمکدر اما بونده اندیشه کاشت فکر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جمیع خلقك عمرینك دفتریدر عالمك صفحه سی یعنی صفحهٔ عالم عمر دفتریدر بونجلین دیدی یعنی صفحهٔ عالم دفتر اعماردر دیدی یاخود بیت آتی یی دیدی چونکه عاقل اندیشه ایلدی یعنی خردمند تفکر ایدوب بو کلامی سویلدی یاخود بو بیتی سویلدی اوله کوره بیت آتی شرط محذوفه جواب اولور یعنی عاقل بویله دیدیسه خرم انکس که الخ ثانیه کوره مقول قول اولور یعنی عاقل خرم انکس که قولنی سویلدی * خرم انکس که برین دفتر پاك ازهمه حرف * رقم خیر کشید واثر خیر کذاشت * خرم خاء معجمه نك ضمی ورانك فتحی وتشدیدیله ایو طالعلی دیمکدر (که حرف بیان (برین با حرف صله دفتر پاك بیانیه (رقم نشان معناسنه (خیره اضافت بیانیه یا لامیه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (اثر خیر رقم خیر کبی اثر علامت دیمکدر (کذاشت براقدی یعنی وضع ایلدی (محصول بیت) ایو طالعلی اول کیمسه درکه بو جمیع حرفدن پاك اولان دفتره یعنی حرف

خبر وحرف شردن پاك وطاهر اولان عالمه خير رقى يعنى خير نشانى
چكدى وخير علامتنى وضع ايلدى (عروض) بو قطعه بحر رملدندر كه
صدر وابتدادن ماعدا مخبوندر وعروض وضربنه خبن دنصكره
قصر دخى طارى اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حكمت) يكى
از حكما گفته است چهل دفتر در حكمت نوشتم وبان منتفع نكشتم چهل
كلمه ازان اختيار كردم اران نيز بهره بدست نياوردم وچهار كلمه ازان
بر كزيدم دران يافتم آنچه ميطلبيدم (چهل وچل جيم عجمينك كسريله
برمعنايه در كه قرق ديمكدر (نوشتم فعل ماضى متكلم وحده يازدم ديمكدر
(بان باحرف مصاحبت منتفع افتعال بابندن اسم فاعلدر انتفاع ايديجى
يعنى فائده مند ديمكدر (نكشتم فعل ماضى متكلم وحده كاف عجمينك
فتحيله اولمدم ديمكدر (اختيار افتعال بابندن مصدردر اورندولمك
معناسنه (كردم فعل ماضى متكلم وحده (نيز دخى ديمكدر (بهره هاء
رسميله نصيب معناسنه (بدست باحرف صله (نياوردم فعل نفى ماضى
متكلم وحده كتورمدم ديمكدر بهره بدست نياوردم فائده مند اولمدم
ديمكدر (چهار جيم عجمينك كسريله چار كبى درت معناسنه در (بر كزيدم
فعل ماضى متكلم وحده كاف عجمينك ضميله انتخاب ايلدم ديمكدر (يافتم
فعل ماضى متكلم وحده (ميطلبيدم مى ادات حكايه طلبيدم فعل ماضى
متكلم وحده ارار ايدم ديمكدر (محصول تركيب) حكمادن برى ديمشدر
حكمتده قرق كتاب يازدم وانكله فائده مند اولهمدم يعنى او قرق كتابدن
انتفاع ايدهمدم او قرق كتابدن قرق كلمه اختيار وتمييز ايلدم اندن دخى
نصيبله كتورهمدم يعنى فائده مند اولمدم واو قرق كلمه دن درت كلمه
انتخاب ايلدم انده بولدم هرنه كه ارار ايدم يعنى نه استدم ايسه انده
بولدم حاصلى قرق كتاب حكمتده اولان بو درت كلمه ده بولدم* اول انكه
زنانرا چون مردان محل اعتماد مكردان زيرا كه زن اكرچه از قبيلهٔ
معتمدان ايد ازان قبيل نيست كه معتمد را شايد* زنان عورتلر ديمكدر كه
الف ونون ادات جمعدر (را ادات صله (چون ادات تشبيه (محل
اعتماد ظرفك مظروفه اضافتيدر اعتماده محل ديمكدر (اعتماد افتعال
بابندن مصدردر بحسب اللغه طايانمق معناسنه اما بويله يرلرده كتم
سر وساير امور وخصوصى سپارش ايتمكه ديرلر (مكردان نهى حاضر

مفرد ایله دیمکدر (زیرا که ادات تعلیل (قبیلهٔ معتمدان بیانیه قبیله
بر جماعته دیرلر که بر بابادن اوله یعنی سلسله‌لری بر اوله (معتمد اسم مفعولدر
افتعال بابندن الف نون ادات جمعدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
کله دیمکدر (قبیل بونده نوع معناسنه در (معتمد یرا ادات صله
یا حرف مصدر (شاید فعل مضارع مفرد غائب کرك یعنی لایق اوله
دیمکدر (محصول ترکیب) درت کلمه‌دن اولکی اون نسنه‌در که عورتلری
اعتماده محل ایلمه یعنی انلری یار وفادار عد ایلیوب امور یکی واسرار یکی
سپارش ایلمه زیرا که زن اکرچه معتمدلر قبیله سندن کله یعنی صاحب وفا
اولادندن اولورسه ده اول قبیلدن دکلدر که اعتماد واستناد اولنمغه
لایق اوله یعنی هرنقدر آدم اولادیده اولسه کندویه اعتماد اولنماز
ازقبیلهٔ معتمدانك معناسنی ظاهرا اعتماده یرایه دیین قبیله‌نك معناسنی
بیلمور قبیلدن دکل ایمش (قطعه) عقل زن ناقصست ودینش نیز *
هرکزش کامل اعتقاد مکن * عقل زن لامیه ودینش شین ضمیر زنه
راجعدر نیز دخی دیمکدر (محصول بیت) زنك عقلی ودینی ناقصدر بر وقت
انی کامل اعتقاد ایلمه حاصلی انلر ناقصات العقل والدیندر کامل اعتقاد
ایلیوب اعتماد ایلمه زن لفظی واکا ارجاع اولنان ضمایر مفرد ایراد
اولنمق ضرورت وزن ایچوندر زیرا جمع محلی ایدی یاخود جنس زن
دیمکدر * کر بدست آروی اعتبار مکیر * ورنکو بروی اعتماد مکن *
(کر ادات شرط اکردن مخفف (بدکتو دیمکدر خبر مبتداسی محذوف
تقدیری کران بدست آن زنه اشارتدر (وی ضمیری بده راجعدر (مکیر نهی
حاضر مفرد طوتمه دیمکدر (ورواکردن مخففدر نکو نکوست تقدیرنده در
ایو دیمکدر (محصول بیت) اکر اول زن بد ایسه اندن اعتبار طوتمه
یعنی کتولکنه اعتبار ایلمه واکر ایو ایسه اکا اعتماد ایلمه حاصلی نه شرینه
اعتبار ایله ونه خیرینه (عروض بو قطعه بحر خفیفدندر که اکرار امرار ابیان
اولندی بر مصراعی بعد الزحاف فاعلاتن مفاعلن فعلن در * دوم انکه
بمال مغرور مشوا کر بسیا بود زیرا که عاقبت پایمال حوادث روز کار شود *
دوم درت کلمه‌دن ایکنجیسی (بمال با حرف صله مغرور اسم مفعولدر
(مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بسیار باء عربینك کسری وسینك
سکونیله چوق دیمکدر (پایمال حوادث روز کار بیانیه ولامیه روزکار زمان

دیمکدر (حوادث حادثه‌نك جمعی فتن روزکاردن عبارتدر پایمال مرکبدر پای ایله ماندن حور وحقیر معناسنه (محصول ترکیب) حکم ار بعه‌دن ایکنجسی اولدر که ماله مغرور اولمه اکرچوق دخی اولورسه زیراکه عاقبت، انجام کار زمانه‌نك حوادثنك پایمالی اولور یعنی زمانه‌ده ظهور ایدن فتنك خور وحقیری اولور (حاصلی زمانه انی بر قیافته قورکه نعوذ بالله نان پاره‌یه محتاج و بر دیلم اتمك بوله‌میوب آج اولور (رباعی) مغرور مشو بمال چون بیخبران* زیراکه بود مال چو ابر کذران* بیخبران بی ادات سلب الف نون ادات جمع خبرسزلر یعنی جاهللر دیمکدر (چو ادات تشبیه (ابر بولوت دیمکدر عربجه سحاب (کذرانه اضافت بیانیه (کذران صفت مشبهه کچه‌کن دیمکدر (محصول بیت) ماله مغرور اولمه جاهللر کبی زیراکه مال کچه‌کن بولوت کبی اولور حاصلی مال دنیا سریع الزوالدر انکله غرور روا دکلدر * ابر کذران اکرچه کوهر بارد * خاطر ننهد مرد خردمند بران * بارد فعل مضارع مفرد غائب باریدن دن بونده باراند معناسنه یاغدردیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومزدیمکدر (مرد خردمند موصوفك صفته اضافتیدر (آن اسم اشارتدر ابر کوهر باره (محصول بیت) کچه‌کن بولوت اکرچه کوهر یعنی در یتیم یاغدررسه خاطر قومز یعنی میل ایلمز عاقل اولان مردانك او زرینه یعنی عاقل اکا اعتبار ایلمز حاصلی برشی که سریع الزوال اوله عاقل کیسه اکا اعتبار واعتماد ایلمز نقدر ذی قیمت ایسه‌ده مال دنیا دخی بویله‌در (عروض) بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشولری مکفوف عروض وضرب اهتم برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اواوب هزج اخرب مکفوف اهتم اولور (سوم انکه اسرار نهان داشتن خودرا باهیچ دوست درمیان منه زیراکه بسیار باشد که‌در دوستی خلل افتد وبدشمنی بدل کردد * سوم درت کلمه‌دن اوچنجیسی (اسرار نهان بیانیه (داشتنی یاحرف نسبت داشتن مصدر طوتمق (خوده اضافت لامیه (را ادات تخصیص کندینك کیزلی طوتولمغه منسوب اولان یعنی کیزلیه جك سرلرینی دیمکدر (باحرف مصاحبت (درمیان اورته‌یه دیمکدر (منه نهی حاضر قومه دیمکدر (بسیار باشد چوق اولور معناسنه (در حرف صله (دوستی یاحرف مصدر (خلل

رخنه وزیان دیمکدر (افتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اولور دیمکدر افتیدن دن یاافتادن دن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور (وبدشمنی یاحرف صله یاحرف مصدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولدر دیمکدر یصیر معناسنه (محصول ترکیب) حکمار بعده دن اوچنجیسی اولدر که کند وکك کیزلی طوتیله جق سرلرینی هیچ دوستله اورته یه قومه یعنی دوسته دخی افشای سرایله زیراچوق اولورکه دوستلغه خلل واقع اولور یعنی دوستلق فسخ اولوب ودشمنلغه مبدل اولور یعنی تحویل اولور (قطعه) ای پسر سری کش ازدشمن نهفتن لازمست * به که ازافشای آن بادوستان دم کم زنی * ای حرف ندا (سری یاحرف وحدت (کش که اش دن مخففدر که حرف رابط صفت شین ضمیر سره راجعدر (نهفتن نونك وهانك ضمه لریله مصدردر کیزلمك معناسنه سری مبتدا لازمست خبری (به هاء اصلی ایله وبانك کسریله ایو دیمکدر (افشای ان لامیه یاحرف مصاحبت (دم دالك فتحیله نفس دیمکدر (کم کاف عربینك فتحیله آز دیمکدر وکلی نفیدن عبارتدر (زنی فعل مضارع مفرد مخاطب اوره سین دیمکدر نفس اورمه سویلمه دن کنایتدر (محصول بیت) ای اوغل برسرکه انی دشمندن کیزلمك لازمدر یکدر که انك افشاسندن دوستلرایله مصاحبت ایتمیه سك یعنی دشمندن صاقلنه جق سری دوسته دخی سویلمیه سك * دیده ام بسیار کز سیر سپهر کج نهاد * دوستان دشمن شوند ودوستیها دشمنی * دیده ماضیدن فعلدر (میم ضمیر متکلم کورمشم دیمکدر (کز که حرف بیان (سیر بونده حرکت ودور معناسنه در (سپهر سینك کسریله فلك معناسنه در (کج نهاد وصف ترکیبیدر اکری طبعلی دیمکدر سیرك سپهره لامیه سپهرك کج نهاده بیانیه کج کاف عربك فتحی وجیم عجمله اکری دیمکدر ژاء عجمله کژ دخی بویله. ونهاد بونده طبیعت دیمکدر دوستان مبتدا (دشمن شوند خبری الف نون ادات جمع شوند فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر (دوستیهاها ادات جمع یاحرف مصدر دوستلقلری دیمکدر (دشمنی مقدر فعلك مفعولی تقدیری شود دشمنی یانه حرف مصدر (محصول بیت) بو بیت بیت اوله مربوطدر ومقام تعلیلده در دوستلره سریکی سویلمك یکدر زیرا چوق

کورشم که کج نهاد اولان فلکک حرکت وجنبشندن دوستلر دشمن اولورلر ودوستلری دشملق اولور (عروض) بو قطعه بحر هزج مثمندر عروض وضربندن ماعدا سالم انلر مقصور که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * چهارم آنکه جز علمی رافرنگیری که بترك ان بزه مندهری از فضولی بکریز وانچه ضروریست دران آویز *
(علمی یا حرف وحدت نوعیه (را ادات مفعول (فرنگیری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب معنای لازمی تحصیل ایتمیه سك دیمکدر (که حرف رابط صفت (بترك آن لامیه یا حرف سبب بزمندبزه یاء عربینك وزانك فتحه لریله وهاء رسمیله کناه معناسنه درمند ادات نسبت کناهلی دیمکدر (میری فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسك دیمکدر (فضولی یا حرف مصدر زیاده لك معناسنه (بکریز امر حاضر مفرد قاچ دیمکدر (آویز الف ممدوده ایله فعل امر حاضر مفرد یاپش دیمکدر (محصول ترکیب) دردنجی کلمه دن دردنجیسی اولدر که شول برعلمك غیری یی تحصیل ایتمیه سك که انك ترکی سببیله کناهکار اولوب فوت اوله سك یعنی ترکیله معاقب اوله جغك علمدن غیری تحصیل ایلمه زیاده لکندن قاچ یعنی لازم اولمیان علمدن اجتناب ایله واول علم که ضروریدر یعنی تحصیلی لازمدر اکا یاپش یعنی تحصیل ایله وموجبیله عمل ایله (قطعه) علمی که تاکزیر تو باشد بدان کرای * وازا کر آن کزیر بود جست وجو مکن *
(علمی یا حرف وحدت (ناکزیر ضروری دیمکدر (زیرا کزیر کاف عجمك ضمی وزاء معجمه وراء مهمله ایله ضرورتسز دیمکدر یدکی ادات نفی یعنی نا داخل اولنجه ضرورت معناسنی افاده ایدر لاید کبی (تو به اضافت لامیه (بدان یا حرف صله (کرای امر حاضر مفرد میل ایله دیمکدر وازارا ادات مفعول آن اسم اشارتدر علمه کزیر ضرورتسز دیمکدر (جست وجو عطف تفسیریدر طلب معناسنه (مکن نهی حاضر مفرد (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر برعلم که سکا ضروری اوله یعنی لازم اوله اکا میل ایله واول علم که اندن ضرورتسزلکك اوله یعنی لازم اولمیه طلب ایلمه یعنی سعی ایلمه * واندم که حاصل تو شود علم ناکزیر غیر از عمل بموجب آن آرزو مکن * آندم اول وقت (که حرف بیان (حاصل تو لامیه (علم ناکزیر بیانیه (بموجب آن لامیه یا حرف

مصاحبت (موجب افعال بابندن اسم فاعلدر (آرزو اسمك ديمكدر (محصوليت) واولدم كه ضروری علم سكا حاصل اوله يعنی لازم علمی تحصيل ايلدك انك موجب ومقتضاسيله عملدن غيری استك ايله علم ضروريدن مراد تفسير وحديث وفقه و بونلرك آلاتی بونلری تحصيل ايله وموجبيله عمل ايله ديمكدر (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر كه اصلی مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن كه هزجله رملدن مركبدر صدر وابتدا اخرب حشولر مكفوف عروض وضرب محذوف كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن اولور مضارع اخرب مكفوف محذوف اولور (حكمت) ابن مقنع كويد كتب خانهٔ حكماء هندرا برصد شتر بارمی كردند ملك ازايشان استدعاء اقتصار كرديده شتر آوردند وبتكرار استدعا بر چهار كلمه قرار كرفت * ((ابن مقنع حكمادن برينك كنيه سيدر كه ما وراء النهرده دعوی نبوت ايلدی وكوه سيامده برقو يودن حكمت ايله ماه اظهار ايلدی ودرت شهری روشن ايلديكه اكا ماه نخسب وماه سيام وماه كاشغر وماه مزور وماه مقنع ديرلر (پس علمادن بركيمسه ديين تعبيرده خطا ايلمش (كتب خانهٔ حكماء هند لاميه وبيانيه (را ادات مفعول (شترشين معجمه نك وتانك ضميله دوه معناسنه (بار بونده يوك عربجه حمل (می ادات حكايه (كردند فعل ماضی جمع غائب ((استدعا استفعال بابندن مصدر در بونده طلب ورجا معناسنه در ((اقتصاره اضافتی مصدرك مفعولنه در (اقتصار افتعال بابندن مصدر ازالتمق معنابنه (بده باحرف صله (ده دالك فتحی وهاء اصلی ايله اون ديمكدر (آوردند فعل ماضی جمع غائب كتورديلر بونده تنزيل ايتديلر ديمكدر (وبتكرار استدعا بيانيه (باحرف مصاحبت (كرفت فعل ماضی شارح استدعاء اقتصار برينه استدعا كرد دراقتصار كردن يازمش وبتكرار استدعا برينه ديكربار استدعا يازمش اكثر نسخه لره مخالف يازديغندن ماعدا بی وجه اطناب ايلمش (محصول تركيب) ابن مقنع دير يعنی نقل ايدر هند حكماسنك كتب خانه سنی يوز دوه يه يوكلرلردی پادشاه ازالتمق رجا ايلدی يعنی خفتنی طلب ايلدی اون دوه يه ايندرديلر واستدعانك تكراريله يعنی تكرار تخفيفی رجا

ایتدکله درت کلمه اوزره قرارطوندی حاصلی یوزدوبوکی کتب حکمتی درت کلمه یه ایندردیلرکه کتب خانهٔ حکمتی جامع ومفیددر * نخستین دردلالت پادشاهان بعدالت * نخست نونك وخانك ضمه لریله اول دیمکدر (یا ادات نسبت ونون حرف تأکیددر اولکی دیمك اولور (دلالت پادشاهان مصدرك مفعولنه (بعدالت (با حرف صله (محصول ترکیب) درت کلمهٔ جامعك اولکیسی پادشاهلری عدالته دلالت بیانده در (مثنوی) چو کردد شاه عالم عدل پیشه * شود آسایش که مه همیشه *چو ادات تعلیل (کردد کاف عربیله ایلیه دیمکدر کاف عجمیله اوله بری کردیدن و بری کردیدن‌دن مشتقدر (شاه عالم ایکی صورتده‌ده فاعلدر اضافتی لامیه صورت اولی یه کوره (عدل مفعول اولی (و پیشه ثانیسی صورت ثانیه کوره عدل پیشه وصف ترکیبی اولەرق مفعول صریحی (شود فعل مضارع مفرد غائب (آسایش الف ممدوده ایله اسم مصدردر راحت معناسنه (که‌مه اضافت مصدرك فاعلنه (که کاف عربك کسریله وهاء اصلیه ایله صغیر معناسنه ترکیبجه کوچك (مه میمك کسریله وهاء اصلیه ایله کهك ضدیدرکه بیوك واولو دیمکدر صورت اتباع مزاوجه ده استعمال اولنور ترك عطف ایله لکن اتباع ومزاوجه دکلدر نته کیم ترکیده کوچك بیوك دیرلر جمله مرادیدرلر (آسایش شودك فاعلی (همیشه مفعولی دائم معناسنه (محصول بیت) چونکه شاه عالم عدلی صنعت ایلیه یاعدل صنعتلی اوله یعنی عادل اوله کوچکك و بیوکك راحتی دائم اولور یعنی شاه عالم عادل اولنجه سایه سنده صغیر وکبیر مستریح اولور شارح شود آسایش که که‌مه همیشه دیمش کافلرك فتحی وهاء اصلیه‌لرایله کاهدن مخفف اوله رق وقت معناسنه ومعناسی خلق عالمك کاه‌کاه اولان آسایشی انك عدلی سببیله دائم اولور دیمش هله مالایعنی سویلمش ژاژاباقل بلکه اندن دون وساقلمدر جزئی عقله مالك اولان سقامتن درك ایتدیکی مسلمدر * چونالد بی دلی ازسینه ریشی * بودیکسر زنیش ظلم کیشی * نالد فعل مضارع مفرد غائب ایکلرسه (بی دل قورقق دیمکدر اما بونده فقیر معناسنه در (یا حرف وحدت (سینه ریش وصف ترکیبیدر سینه سی یاره لی دیمکدر (یا

حرف مصدر وحدت دكل (يكسر براوغوردن ديمكدر يعني
جمله عالم (بودك فاعلى محذوف تقديرى بود يكسر سينه ريش در
بونده يكسردن مراد بيت سابقده اولان كه مه دركه جمله عالمدن
عبارتدر (نيش زهرلى حيواناتك اكنه سى وديكن معناسنه در
(ظلم كيش لفظنه اضافت بيانيه (ظلم كيش وصف تركيبيدر ظلم مذهبلى
ديمكدر (يا حرف نسبت ظلم كيشدن مراد شاه ظالمدر (كيش كاف عربك
كسريله مذهب وفعل معناسنه در (محصول بيت) شاه عادل اولورسه
رعايا مستريح اولور اما چونكه برفقير سينه ريشلكدن ايكليه يعنى
برفقير ظلم كوره جمله عالم سينه ريش اولورلر ظلم كيشك نيشندن
يعنى پادشاه ظالمك ظلمندن جميع خلق كوجك بويك متأذى اولورلر
حاصلى برفقير ظلم كورسه جميع رعايا متأذى اولوب راحتلرى قچر
رعايانك متأذى اولمه سى زوال سلطنته سببدر (شارح بونده يكسره
براوج معناسى ويرمش وبيتك معناسنده براز مالا يعنى بيهوده
سويلمش وتطويل مذاقى دكل ايكن زبده كلام ديو تطويل كلام
ايلمش اولقدر كه صداع ايراث ايدر التفات اولنمه دن حذر واجتناب
لازمدر * خلاصى رازدهر پيچ برپيچ * زشاهان عدل مى بايد دكر
هيچ * خلاصى يا حرف مصدر قورتلق ديمكدر (را لام جاره
معناسنه (پيچ برپيچ عبارتى هم مقام مدحده استعمال اولنور وهم
مقام ذمده نته كيم سودى ونته كيم شارح كلستان شرحلرنده بوستانك
بيتلريله استشهاد ايلمشلر رحمهما الله بونده مقام ذمده دركه مذموم
معناسنه (محصول بيت) اكرى بوكرى اولان دهردن يعنى مذموم
اولان عالم فانيدن خلاصلق ايچون پادشاهلردن عدل كركدر
غيرى هيچ يعنى عدلدن غيرى برشى كركمز (عروض) بومثنوى بحر
هزج مسدسدندركه عروض وضربنه حذف طارى اولمش ماعدا
سالم برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب هزج محذوف
اولور *دوم در وصيت رعيت بنيكوكارى وفرمان بردارى* وصيت
رعيت مصدرك مفعولنه اضافتيدر (بنيكوكارى باحرف مصاحبت
(يا حرف مصدر (نيكوكار وصف تركيبيدر ايو ايشلى ديمكدر
(فرمان بردار وصف تركيبيدر بويرق طوتيجى ديمكدر مطيع معناسنه

(یا حرف مصدر (محصول ترکیب) درت کلمۀ جامعه دن ایکنجیسی رعیتـه ابو عالی لکله یعنی اعمال حسنه ایله و بو بروق طو تیجی لقله وصیت بیانده در (بیت) تخم ظلم شاه نافرمانی مردم بود * جو چرکاری حاصل آن کشته کی کنـدم بود * تخم ظلم شاه بیـانیه‌لردر تخم معروف (نافرمانی یا حرف مصدر نا حرف توصیف نفی بو یرقسزلق دیمکدر عدم اطاعت معنـاسنه مردمه اضافت لامیه (مردم بونده رعایادن عبارتدر (جو جیم عربینك فتحیـله اریه دیمکدر عربجه شعیر دیرلر (چو ادات تعلیل (کاری کاف عربیله فعل مضارع مفرد مخـاطب اکرسین یعنی زراعت ایدرسین دیمکدر (حاصل آن لامیه (کشت کاف عربینك کسریله اسم مفعولدر اکلمش یعنی مزروع معناسنه (کی کاف عربینك فتحیله ادات استفهام انکاریدر (کندم کاف عجمك فتحیله بغـدای عربجـه حنطه دیرلر (محصول بیت) پادشاهك ظلمنك تخمی یعنی نتیجـه‌سی رعایانك اطاعت سزلکی اولور (مصراع ثانی ارسـال مثلدر که یورر آرپه یی چونکه اکه سین یعنی زراعت ایده سین اول مزروعك حاصلی یعنی اول اکیلن اریه نك حاصلی نجین بغـدای اولور یعنی اولمز (حاصلی پادشاه ظلم ایلیوب رعایادن اطاعت استمه‌سی اریه اکوب بغـدای طلب ایتمه کبیدر * سوم در محـافظت صحت ابدان که تا گرسنه نشوند دست بطعـام نیاورند وچون بخورند پیش ازانکه سیر شوند دست ازطعـام بدارند * محافظت اسلوب انجـام اوزره (تا طویل یاز یلور مفاعله بابندن مصدردر حفظ ایلمك معناسنه (صحته اضافت مصدرك مفعولنه در صحت نصر بابنك مضاعفندن مصدردر (ابدانه اضـافتی فاعلنه‌در (ابدان بدنك جمعیـدر وجود انسان معنـاسنه (که حرف بیان (تا حرف توقیت مادامکه دیمکدر (گرسنه کاف عجمك ضمی وراتك سکونیله آج معنـاسنه در (نشوند فعل نفی استقبال جمع غائب اولمیه لر دیمکدر (بدارنده بویله طوته‌لر دیمکدر (محصول ترکیب) کلمۀ جامعۀ اربعـه‌دن اوچنجیسی ابدانك صحتنی محافظه بیانده‌در که مادامکه آج اولمیه‌لر الی طعامه کتورمیه‌لر یعنی اوزاتمیه‌لر حاصلی اجقمد قجـه طعام یمیه‌لر وچونکه یـه لر یعنی آج اولوب یدکلری صورتده طوق اولمزدن اول الی طعامدن طوته لر

یعنی ال چکوب ییه یه لر (شارح مرحوم بوترکیبده اولان جوعی
مفرد مخاطب ایراد ایلمش اوده وجه در (رباعی) آن به که زاسباب
مرض پرهیزی * وزننك طبیبان دغل بگریزی * اسباب مرض
لامیه (پرهیزی فعل مضارع مفرد مخاطب اجتناب ایده سین دیمکدر
(ننك نون اولك فتحی وثانینك سکونیله عار وجنك وجدال معناسنه
دخی کلور کذا فی برهان القاطع (طبیبان دغل بیانیه دغل دال وغین
معجمه نك فتحیله برقبح معنایه کلور امابونده حرامزاده وایچی طشنه
اویمز دیمکدر (بگریزی فعل مضارع مفرد مخاطبدر قاچه سین
دیمکدر (محصول بیت) اول یکدر که اسباب مرضدن پرهیز ایده سین
یعنی علته بادی اوله جق شیلردن احتراز ایده سین که بری بوطعام
ماده سیدر حرام زاده طبیبلرك یاخود قلب طبیبلرك عارندن یعنی
یه می خسته اولدك دیوب تعییب ایتمه لرندن یاجنك وجداللرندن
یعنی فلان علتدر یا فلان مرضدر دواسی فلاندر یا فلاندر دیو
مجادله ایتمه لرندن قچه سین * ناکشته تهی معده بخوان منشینی *
زان پیش که معده پرکنی برخیزی * نا توصیف نفی (کشته ماضیدن
قسمدر هاء رسمی ترتب ایچوندر اولمینجه دیمکدر (تهی بوش دیمکدر
(ناکشته مفعولی ومعده فاعلی (تهی معده اج دیمکدر (بخوان با
حرف صله (منشینی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتورمیه سین
دیمکدر (زان پیش اندن مقدم دیمکدر (که حرف بیان (کنی فعل
مضارع مفرد مخاطبدر ایلیه سین دیمکدر (برخیزی ده بویله در
قالقه سین دیمکدر (محصول بیت) معده تهی اولمدقجه سفرهٔ طعامه
اوتورمیه سین اندن اول که معده یی دولدوره سین یعنی آجیغوب
طعامه اوتوردیغك وقت معده یی دولدرمزدن مقدم قالقه سین
اگر بویله ایتمزسن بیت سابقك مضمونه مبتلا اولوب محتاج طبیبان
دغل اولورسین (عروض) بورباعینك صدر وابتداسی اخرب
حشولری سالم عروض وضرب ابتر که برمصراعی مفعول مفاعیلن
مفاعیلن فع اولوب هزج اخرب وابتر اولور * جهارم در نصیحت
زنان که چشم ازروی بیگانگان دور دارند وروی ازچشم نامحرمان
مستور * نصیحت زنان مصدرك مفعولنه اضافتیدر (که حرف بیان

(روی بیکانکان لامیه الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیه دن بدلدر
(بیکانه یاد معناسنه‌در (دارند فعل مضارع جمع غائب طوته‌لر دیمکدر
(چشم نامحرمان لامیه الف نون ادات جمع (مستور اسم مفعولدر ینه
بردارند مقدر در (محصول ترکیب) درت کلمه دن دردنجیسی
نصیحت زنان بیاننده در که زنلر بیکانه‌لرك بو زندن کوزی اوزاق
طوته‌لر یعنی نظر ایتمیه لر زیرا قوهٔ نظریهٔ شهوانیه میل ایتمك محتملدر
بلکه ایتمك محالدر و یوزلر ینی نامحرم کوزندن مستور طوته‌لر یعنی
نامحرمه یوز کوسترمیه لر زیرا حرام قطعیدر (قطعه) زن آن بود که
بهر کس که نیست محرم او * اکرچه مردم چشمست روی ننماید *
زن آن بود که زن اول اولور که یعنی زن مقبول اولدر که دیمکدر (بهر
با حرف صله (هر ادات سور (که حرف رابط صفت (نیست بونده
دکلدر دیمکدر (محرم او مصدرینك مفعولنه‌در (مردم چشم بیانیه
(مردم چشمدن مراد بونده محبوبدر (ننماید فعل نفی مستقبل کوسترمیه
دیمکدر (محصول بیت) زن مقبول اولدر که هر کس که انك محرمی
دکلدر یعنی نامحرم اولان کیمسه‌یه اکرچه کوزینك ببکی یعنی
محبوبی ایسه‌ده یوز کوسترمیه * بروی هر که نه جفت و یست
اکرچه بحسن * بود چو ماه فلك طاق چشم نکشاید * بروی با
حرف صله (هر که هر کس که دیمکدر (نه جفت و یست تقدیری
(جفت وی نیست در جفت زوج دیمکدر (بحسن با حرف ظرف
(چو ادات تشبیه (ماه فلك لامیه (طاق برقاج معنایه کلور اما بونده
تك معناسنه‌ده اولمق جائز در که بودك مفعولی اولور بنجره معناسنه
اولمق‌ده احتمال واردرکه (چشمه مضاف اولوب (نکشایدك مفعولی
اولوره طاق چشم کوز قپاغندن عبارتدر (نکشاید فعل نفی مستقبل
مفرد غائب (محصول بیت) هر کیمسه‌نك یوزینه که انك جفتی دکلدر
یعنی جفتی اولمیان کیمسه‌نك یوزینه اکرچه ماه فلك کبی تك اولورسه
یعنی فرید دوران اولورسه کوزینی اچمیه یعنی نظر ایلمیه یاماه فلك کبی
اولورسه کوزینك قپاغنی اچمیه حاصلی کندینك زوجی اولمیان کیمسه‌نك
یوزینه باقمیه اکر ماهتاب کبی محبوب عالمتاب اولورسه‌ده (عروض)
بو قطعه بحر مجتث مخبون محذوفدر که بر مصراعی مفاعلن فعلاتن

مفاعلن

مفاعلن فعلن درتفصیلی کرارا ومرارا بیان اولندی (حکمت) چهار
کلمه است که چهار پادشاه پرداخته اند که کو یایك تیراست که ازچهار
کمان انداخته اند * پرداخته ماضیدن قسمدر ترتیب ایلمش معناسنه
(اند ادات جمع (انداخته ده بوبله در آتمش دیمکدر (محصول ترکیب)
درت کلمه درکه درت پادشاه ترتیب ایلمشلردرکه کویا براوقدرکه
درت یایدن آتمشلردر یعنی درت کلمه درکه حقیقتده برکبی * کسری
کفته است که هرکز پشیمان نشدم از انچه نکفته ام و بسا کفته که
از پشیمانی آن درخاك وخون خفته ام * کسری ملوك فارسه اطلاق
اولنور یعنی او اقلیمه پادشاه اولنلره بونده غالبا نوشروان مراد در
زیرا علم اولدیغی حالده اکادخی اطلاق اولنور (نشدم فعل نفی ماضی
متکلم وحده اولمدم دیمکدر (نکفته فعل نفی ماضیدن قسمدر (میم
ضمیر متکلم سو یلممشم یعنی سو یلمدیکم دیمکدر (بسا چوق دیمکدر
(کفته اسم مفعولدر سو یلنمش معناسنه یاماضیدن قسمدر قاعدهٔ
سجع اوزره ضمیر متکلم حذف اولنمشدر سو یلمشم دیمك اولور (پشیمانی
یا حرف مصدر (آنه اضافت لامیه (خفته ماضیدن قسمدر (میم یته
متکلم وحده همزه توسل یاتمشم دیمکدر (محصول ترکیب) درت
پادشاهك بری که کسریدر یعنی نوشروان دیمشدرکه بروقت پشیمان
اولمدم اول نسنه دنکه سو یلممشم یعنی سو یلمدیکم نسنه دن پشیمان
اولمدم وچوق سو یلنمش یاخود سو یلدیکم که انك پشیمانلغندن
خاك وخونده یاتمشم یعنی خجالت واضطراب ومشقته دوشمشم یعنی
چوق کره واقع اولدیکه سو یلدیکم سوزدن نادم اولوب خجل
ومضطرب اولدم (قطعه) خامش نشین که جمع نشستن بخامشی *
بهتر زکفتنی که پریشانی آورد * خامش اسم معناسنه در (نشین
امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که حرف تعلیل (نشستن مصدر
اوتورمق دیمکدر (جمع نشستن یعنی جمعیتلی اوتورمق حاصلی جمعیت
خاطرله اوتورمق (بخامشی یا حرف مصدر باحرف سبب (کفتنی
یا حرف مصدر کفتن مصدر سو یلمکلك دیمکدر (که حرف رابطهٔ
صفت (پریشانی یاحرف مصدر پریشان طاغنق (آورد الف ممدوده ایله
فعل مضارع مفرد غائب آوریدندن یاآوردندن زیرا مصدر

ـالیمنك ماقبلی را اولسه را مفتوح قیلنور (محصول بیت) اپسم اوتور یعنی ساکت اول زیرا خاموشلق یعنی سکوت سببیله جمعیت خاطرله اوتورمق یکرکدر سویلمکلکدن که پریشانلق کتوره حاصلی سویلیوبده پریشان ومکدر ونادم اولمدن سویلمیوب جمعیتله اوتورمق یکدر واولی واحرادر* ازسر سر بمهر پشیمان نشد کسی* بس فاش کشته سر که پشیمانی آورد* سرسر بمهر بیانیه سر بمهر مکتوم ومخفی دیمه دن کنایه‌در (کسی یاحرف وحدت (بس باء عربله چوق دیمکدر (پشیمانی یاحرف مصدر (محصول بیت) مکتوم ومخفی اولان سردن یعنی سویلمین سردن برکیمسه پشیمان اولمدی چوق آشکاره اولمش سر که پشیمانلق کتورر یعنی آشکاره اولان سر چوق کره پشیمانلق ایراث ایدر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب ومکفوف مقصور در نته کیم تفصیلی مرور ایلدی* قیصر فرموده است که قدرت من برنا کفته بیش از انست که بر کفته یعنی آنچه نکفته ام بتوانم کفت وآنچه کفته ام نتوانم نهفت* قیصر دیو رومه پادشاه اولنلره اطلاق اولنور (قدرت من لامیه (نا ادات توصیف نفی (بیش زیاده دیمکدر (کفته‌لر اسم مفعوللردر (نکفته ماضی منفی دن قسمدر میم ضمیر متکلم (کفته ماضیدن قسمدر (نتوانم فعل نفی مضارع متکلم وحده (کفت ونهفت ماضی مفرد غائبلردر اما بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارنلر در سویلمك وکزلمك معناسنه (محصول ترکیب) درت پادشاهدن ایکنجیسی که قیصر در بیورمشدر که بنم قدرتم سویلمامش اوزرینه اندن زیاده رکدر که سویلمش اوزرینه یعنی سویلمدیکم کلامه قدرتم زیاده در سویلمشدن حضرت جامی بو کلامی ایضاح ایدوب بیورر که یعنی اول نسنه که سویلمشم قادرم سویلمکه یعنی سویلمدیکم کلامی سویلمکه قادرم واول نسنه‌یی که سویلمشم قادر دکلم کیزلمکه یعنی سویلدیکم کلامی اخفایه قادر دکلم بویله اولنجه سویلمکده اولان قدرتم سویلمکده اولاندن زیاده در (پس ایمدی عاقل اولان البته قادر اولدیغی نسنه‌یی سویلر والا خلافی کار عاقل دکلدر (قطعه) هرچه افشای آن بود دشوار* باحریفان مکو بامعانی* افشای آن مصدرک مفعولنه در

(دشوار دالك ضمیله کوج دیمکدر (حریف باده مصاحبی معناسنه بونده معذلقادوست دیمکدر (الف نون ادات جمعدر (مکونمی حاضر مفرد (با آسانی باحرف مصاحبت (یاحرف مصدر (آسان قولای دیمکدر (محصول بیت) هرنسنه که انك اظهاری کوج اوله یعنی هرکلام که انی آشکار ایلمك مشکل اوله حاصلی اوجنده نیجه مضرات مأمول اوله آسانلقله دوستلره سویلمه یعنی انی قولایلقله سویلمه یعنی سویلمسی قولایدر اماسویلمه که مضرتی مأمولدر * کانچه داری نهفت بتوان کفت * وانچه کفتی نهفت نتوانی * که حرف تعلیل (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سین دیمکدر (نهفت اسم مفعولدر (کفت مصدر معناسنه در (نتوانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب قادردکلسین دیمکدر (قیاس نتوانی نهفت ایدی لکن ضرورت قافیه ایچون تقدیم اولندی (محصول بیت) بو بیت بیت اوله تعلیلدر افشاسی کوج اولان شیئ قولایلقله دوستلره سویلمه زیرااول نسنه که کیزلرسین سویلمکه قادرسین واول نسنه که سویلدك کیزلمکه قادر دکلسین (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که دفعاتله بیان اولندی * خاقان چین درین معنی سخن چنان رانده است که بسیار باشد که پریشانی کفتن سخت تر باشد از پشیمانی نهفتن * خاقان خاء معجمه ایله ترکستان وچین پادشاهنه دیرلر اما ترکستانده اولو پادشاهه دیرلر وقاآن دخی دیرلر مرتبه سی دون اولنه خان وقان دیرلر چینده علی الاطلاق پادشاهه فغفور دیدکاری کبی چین برمملکتك اسمیدر که حالا کافرستاندر تعریب ایدوب صین دیرلر (رانده ماضیدن قسمدر سورمش معناسنه (پریشانی کفتن مصدرك مصدره اضافتیدر (یا حرف مصدر (سخت قتی دیمکدر (تر ادات تفضیل (پشیمانی نهفتن بوده مصدرك مصدره اضافتیدر یاینه حرف مصدر (محصول ترکیب) درت پادشاهدن بری که خاقان چیندر بومعنیده یعنی کلام عین حکمتده بونجلین سوز سورمشدر که چوق اولور که سویلمکلك پریشانلغی قتیرك اولور کیزلمنك پشیمانلغندن یعنی کیزلمه ده پشیمانلق آز اولور اما سویلمه ده پریشانلق زیاده اولور (قطعه) هرسنرسر بهر که در خاطر افتدت * سرعت مکن بلوح بیانش نکاشتن *

در خاطر افتدت درخاطرت افتد تقدیرنده (بلوح بیانش بسانیه (با حرف صله (لوح بونده صحیفه معناسنه در (شین ضمیر سرسر بهره راجعدر (نگاشتن نونك كسریله مصدردر نقش معناسنه یعنی یازمق (محصول بیت) هر مخفی اولان سركه سنك خاطركده واقع اوله یعنی خاطركده طوندیغك سری عجله ایله انی صحیفهٔ بیانه نقش ایلمكه یعنی اظهاره بنه تعجیل وشتاب ایتمه * ترسم شود غرامت اظهار آن ترا * مشكل ترا زندامت پوشیده داشتن * ترسم فعل مضارع متكلم وحده قورقرم دیمكدر (شود فعـل مضارع مفرد غائب (غرامت بونده عهده سندن كلمك معنـاسنه در (غرامت اظهار آن مصـدرلرك مفعوللرینـه اضافتیدر (آن اسم اشارتدر سره (ترا حرف صـله (ندامت مصدر پشیمانلق معناسنه (پوشیده اورتولی دیمكدر اضافت مصدرك مفعولنه در (داشتن مصدردر طوتمق معناسنه (محصول بیت) قورقرم اوسری آشكاره ایتمك غرامتی یعنی عهده سندن كلمسی سكا اخفا ایتمك ندامتندن مشكلرك اولور یعنی كیزلمنك ندامتندن كوچدر حاصلی سو یلدیكك شیئك عهده سندن كلمك سو یلدیكیكك ندامتندن مشكلدر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصوردر كه برمصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * ملك هند بدین نكته زبان كشاده است كه هرحرف كه اززبان جسته است دست تصرف مرا از خود بسـته است وهر چه نكفته ام مالك اویم اكر خواهم بكویم واكر خواهم نكویم * ملك عربیدر پادشاه معناسنه (هنـد معروف (كشاده ماضیدن قسمدر اچمش دیمكدر (جسته جیم عربینك فتحیله ماضیدن قسمدر صچرامش معنـاسنه (مرا را ادات تخصیص بنم دیمكدر (بسـتـه اسم مفعولدر باغلنمش معنـاسنه (محصول تركیب) درت پادشاهدن بری هند پادشـاهیدر بونكته ایله اغز اچمشدر یعنی بوكونا ترتیب مقـال ایلمشدركه هرحرف كه اغزدن صچرامشـدر یعنی اغزدن چقشدر بنم دست تصرفم كندوسندن یعنی اوحرفدن بغلنمشدر یعنی او حرفه الم ایرمز وهرنه كه سو یلممشم اكا مالكم اكر استرسم سو یلرم واكر استرسم سو یلمم (قطعـه) بخردی راز راز فاش ونهان * مثلی نیك برزبان رفتست * بخرد بانك كسری

وضمیله وشاء معجمه نك سكونیله عاقل دیمكدر (یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (فاش آشكاره (نهان كیزلی (مثلی یا حرف وحدت بونده تمثیل معناسنه در (برزبان رفتست دیل اوزره كتمشدر یعنی لساندن جاری اولمشدر (محصول بیت) بر عاقلك فاش نهان سردن یعنی سر اخفا واظهار حقنده بر ایو مثل لساندن صادر اولمشدر یعنی ایو تمثیل ایلمشدر كه بیت آتیدر مصراع اولده رازراز تجنیس خطی در * كین چو تیرست مانده درقبضه * وان چو تیرست از كمان رفتست * كین كه این دن مخففدر (كه حرف بیان این اسم اشارتدر نهانه (تیر اوق (مانده ماضیدن قسمدر قالمش معناسنه (قبضه مطلقا آوجه دیرلر توتام معناسنه واصطلاح كما نكشانده یای طوتان اله یعنی صول اله و یایك اورته سنه دخی دیرلر بونده مراد بودر (آن اسم اشارتدر فاشه (چولر ادات تشبیه (كمان یای (محصول بیت) عاقلك تمثیلنی بیان ایدوب لف ونشر مشوش طریقیله بیورر كه بو یعنی نهان اولان سر قبضه ده قالمش اوق كبیدر یعنی یایده قالمش اوق كبیدر كه هرنه وقت مراد ایدرسن اتارسین واول یعنی فاش اولان سر یایدن كتمش اوق كبیدر یعنی آتلمش اوق كبیدر كه بردخی عودت محالدر (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون محذوفدر برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكایت) ملك هند بخلیفهٔ بغداد تحفها فرستاد وهمراه طبیبی فیلسوف بمهارت درطب وحكمت موصوف پیش خلیفه بپای خاست كفت كه شه چیز آورده ام كه جز ملوك را نباید وجز سلاطین را نشاید فرمود كه آن كدامست كفت * ملك هند لامیه (بخلیفهٔ بغدادده بوبله (با حرف صله (فرستاد فعل ماضی (همراه یولداش دیمكدر بونده بیله دیمكدر (طبیبی یا حرف وحدت (فیلسوف حكیم ذوفنون معناسنه اسمدر (بعضیلر فیلا ایله سوفدن مركبدر دیدیلر فیلا دوستدار معناسنه سوف حكمت معناسنه دوستدار حكمت دیمك اولور كه لفظ یونانیدر علی ای وجه كان حكیم معناسنه در (بمهارت با حرف مصاحبت مهارت معروف (در حرف ظرف (بپای با حرف صله (خاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمكدر (كه حرف رابط مقول قول (چیز نسنه دیمكدر (آورده ماضیدن

قسمدر (میم ضمیر متکلم (جز ملوك لامیسه (نباید فعل نفی مستقبل کرکمز دیمکدر بایدن دن یابایستن دن که سینك حذفی قبیلندندر (رالر ادات تخصیص (نشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب شایدن دن لایق اولمز دیمکدر (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر فاعلی تحتنده خلیفهٔ بغداده راجعدر (آن اسم اشارتدر چیزه (کدام قنغی دیمکدر که سؤالدن عبارتدر ((محصول ترکیب) هند ملکی بغداد خلیفه سنه هدیه لر کوندردی و بیله سنجه بر طبیب فیلسوف وطب و حکمتده مهارتله موصوف کوندردی خلیفه حضورنده طبیب اياغه قالقدی دیدیکه اوچ شی کتورمشم که ملکلرك غیری یه کرکمز وسلطانلرك ماعداسنه لایق اولماز خلیفه بیوردیکه اول قنقیسیدر طبیب دیدی* اول خضابی که موی سفیدرا سیاه کرداند بوجهی که هرکز متغیر نشود وسفید نکردد* (خضابی یاحرف وحدت خضاب خاء معجمه نك کسری وضاد معجمه نك فتحیله بویه معناسنه که انکله صاچ وصقال وبیق بویارلر (که حرف رابط صفت (سفید سینك کسریله فا ایله و یا ایله لغتدر آق یعنی بیاض معناسنه (کرداند فعل مضارع مفرد غائب صیرورت معناسنه در (بوجهی یاحرف مصاحبت یاحرف وحدت وجه تأکید وصفدر یعنی برطرز ایله سیاه ایدر که هرکز بر وقت (متغیر تفعل بابندن اسم فاعلدر بوز یلیجی دیمکدر (نشود فعل نفی استقبال مفرد غائب اولماز دیمکدر (نکردد ده بویله در اولماز دیمکدر (محصول ترکیب) اوچ شیدن اولکیسی بر بویه درکه بیاض قیلی سیاه ایدر برطرز ایله سیاه ایدرکه هرکز بوز یلیجی اولماز یعنی بوزلماز و بیاض اولماز* دوم معجونی که هرچند طعام خورده شود معده کران نکردد ومزاج از اعتدال نیفتد* خورده شود یمش اوله دیمکدر (کران ثقیل معناسنه در کاف عجمك کسریله بعض نسخه ده (کران شدن نکذارد واقع اولمشدر ثقیل اولمغه قومز دیمکدر (مزاج طبیعت معناسنه در طبایع اربعه دیمکدر (اعتدال افتعال بابندن مصدردر بونده برابر اولمق معناسنه (نیفتد فعل مضارع منفی مفرد غائب دوشمز دیمکدر (بعض نسخه ده مزاج از اعتدال برنه وهضم را مقوی باشد واقعدر مقوی تفعیل بابندن اسم فاعلدر تقویت و بریجی دیمکدر (محصول ترکیب)

اوج نسنه دن ایکنجیسی بر معجوندرکه هربنه وقت طعام ینسه معده
اغراولماز یامعده اغر اولمغه قومز یعنی دفع ایدر ومزاج اعتدالدن
دوشمز یعنی حرارت و برودت ورطوبت و یبوست دائما مساوی اولور
یاهضمی مقوی اولور * سوم ترکیبی که پشت را قوی کرداند ورغبت
مباشرت ارد واز تکراران نه ضعف بصرخیزد ونه نقصان قوت *
(پشت را را ادات مفعول پشت باء عجمك ضمیله ارقه دیمکدر امابونده جمیع
وجوددن کنایه یاخود منی دیمك اوله زیرا اصطلاحلرنده منی به آب پشت
دیرلر (رغبت میل معناسنه (مباشرت بونده وقاع معناسنه در (ضعف
بصر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار
بونده حاصل اولور معناسنه (نقصان قوت مصدرك مفعولنه اضافتیدر
دیمکدر (محصول ترکیب) اوج شیدن اوچنجسی برترکیبدرکه ارقه یی یعنی
وجودی قوی ایلر یا لوازم شهوات نفسانی اولان منی یی قوی ایلر وجماعه
میل کتورر وجماعك تکرارندن نه ضعف بصر حاصل اولور ونه قوته
نقصان یعنی نقدر جماع ایلرسك ایله هیچ ضرر ترتب ایلمز * خلیفه
لحظهٔ تأمل کرد و گفت من ترا از بن داناتر گمان داشتم وزیرك ترمی پنداشتم
اما آن خضاب که گفتی سرمایهٔ غرور و پیرایهٔ کذب و زوراست
سیاهی موی ظلمت وسفیدی نوررهی نادان کسی که دران کوشد که
نوررا بظلمت بپوشد * (لحظهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل
برمدت قلیل دیمکدر (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه
(ترا را ادات مفعول (دانا صفت مشبهه در بیله کن دیمکدر (تر ادات
تفضیل (گمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در (داشتم فعل ماضی
متکلم وحده دوتدم دیمکدر (زیرك زانك کسریله عاقل وصاحب رای
معناسنه در (می پنداشتم می ادات تأکید پنداشتم فعل ماضی متکلم وحده
ظن ایلدم دیمکدر (گفتی فعل ماضی مفرد مخاطب (سرمایهٔ غرور
لامیه سرمایه رأس مال دیمکدر (پیرایهٔ کذب ده بویله پیرایه زینت
معناسنه در کذب معروف (زور عطف تفسیریدر (سیاهی یاحرف
(آن خضاب مبتدا که رابط مبتدا بالخبر ما بعدی خبر (سیاهی موی
لامیه ومبتدا (ظلمت خبری ادات خبر محذوف (سفیدی یاحرف مصدر
ومبتدا (نوراست خبری جمله سی جملهٔ سابقه معطوفدر (رهی

ادات تعجبدر (نادان جاهل دیمکدر (کسی یا حرف تنکیر (در ادات صله (کوشد فعل مضارع مفرد غائب کوشیدن‌دن سعی ایده دیمکدر (که حرف بیان (نوررا را ادات مفعول (بظلمت با حرف مصاحبت (بپوشد فعل مضارع مفرد غائب پوشیدن‌دن سترایلیه دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه برلحظه دوشندی ودیدی بن سنی بوندن عاقللرك ظن ایدردم و زیاده صاحب رای صانوردم اما اول بو یه که سو بلمدك غرورك سرمایه‌سی وکذب وزورك زیب وزینتیدر قیلاك سیاهلنی ظلمتدر آقلغی نوردر عجب نادان شول کیمسه که اکا چالشه که نوری ظلمت ایله اورته یعنی نوری ظلمت ایله سترایمکه سعی ایده (قطعه) ابلهی کو میکند موی سفید خود سیاه * از پی پیری جوانی را همی دارد امید * ابلهی یا حرف تنکیر ابله احمق معناسنه (کو که اودن مخففدر که حرف رابط صفت اوضمیر ابلهه راجعدر (موی سفید خود بیانیه ولامیه (پی پس معناسنه صوك دیمکدر (پیری یا حرف مصدر (جوانی ده بو یله همی دائما دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (محصول بیت) شول ابله که کندو بیاض قیلنی سیاه ایلیه پیرلکدنصکره جوانلق امید ایدر دائما بو ایسه محالدر وفاسد خیالدر * پیش دانایان که در بند شکارد ولتند * کی بود زاغ سیه را رونق باز سفید * (پیش دانایان لامیه الف نون ادات جمعدر (که حرف رابط صفت (بند بونده قید وهوس معناسنه‌در (شکار دولت مجازا لامیه (کی ادات استفهام (زاغ قارقه دیمکدر (سیه سیاهدن مخففدر (را ادات صله (رونق باز سفید بیانیه ولامیه بازطوغان دیمکدر (محصول بیت) دانالر قتنده که انلر شکار دولت قیدنده‌درلر یعنی دولت شکاری قیدنده اولان عاقللر قتنده سیاه قارقه‌یه بیاض طوغانك رونق وحلاوتی نچن اولور یعنی اولماز (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که بانکز عروض وضربی مقصوردر برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولوب رمل مثمن مقصور اولور * واما آب معجون که ذکر کردی من ازان قبیل نیستم که طعام بسیار خورم و با آن لذت کیرم چه ازان ناخوشتر که هر لحظه بجایی بباید رفت که در وناد یدنی را باید دید وناشنیدنی را باید شنید ونا بو یدنی را باید بو یید حکما کفته اند

کرسنکی بیماریست درمزاج و شراب وطعام آنرامادهٔ علاج نادان کسی که خودرا باختیار بیمارسازدتا باضطرار تیمار کند * (که حرف رابط صفت (ذکرکردی ذکر ایلدیك (من ازان قبیل نیستم بن اول قبیلدن دکلم (که حرف رابط صفت (خورم فعل مضارع متکلم وحده یم دیمکدر (کیرم فعل مضارع متکلم وحده طوتیم دیمکدر (چه نه دیمکدر (بجایی یا حرف وحدت و یاحرف صله (باید فعل مضارع مفرد غائب (رفت بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر (باید رفت کتمك کرك (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (او ضمیر جایه راجعدر (ناحرف توصیف نفی (دیدن کورمك معناسنه مصدردر یاحرف نسبت بونلرده نسبت لیاقت معناسنی متضمندر (را ادات مفعول (باید دید دید مصدر معناسنه در کورمك کرك (ونابو بیدنی نادیدنی کبی بو یدن قوقلمق معناسنه در (باید بو یید سابقلرکبی قوقلمق کرك (وناشنیدن سابقلرکبی شنیدن اشتمك دیمکدر (باید شنید اولنکلر کبی اشتمك کرك دیمکدر (کرسنکی یا حرف مصدر کاف عجمی هاء رسمیدن مبدل کرسنه آج معناسنه در (بیماریست سین وتا ادات خبر یاحرف مصدر (بیمار خسته دیمکدر (کرسنکی مبتدا بیماریست خبری (درمزاج خبره متعلقدر (شراب مبتدا و بونده صو دیمکدر مطلق ایچلمکه لایق اولان شیئه دیرلر (طعام شرابه معطوف طعام ییجك نسنه (مادهٔ علاج لامیه وخبری (کسی یاحرف تنکیر (که حرف بیان (خودرا را ادات مفعول (باختیار باحرف مصاحبت (سازد فعل مضارع مفرد غائب دوزه دیمکدر ساز یدن دن یاساختن دن زیرا مصدر ثانینك ماقبلی خاء معجمه اولسه زاء عربی یه نقل اولنور (تاحرف انتها (باضطرار باحرف مصاحبت اضطرار افتعال بابندن مصدردر اصلی اضترار در قاعدهٔ صرفیون اوزره افتعالك تاسندن اول ضاد اولسه تاپی طایه قلب ایدرلر استر استمز دیمه جك یرده استعمال اولنور (محصول ترکیب) اما اول معجونکه ذکر ایلدك یعنی دیدك ایدیکه بر معجوندر کتوردم که نه وقت ییسه طعامی هضم ایتدیرر ومعده یی اعتدالدن دوشرمز بن اول قبیلدن دکلم که طعامی ییم وطعامك کثرتیله لذت طوتم یعنی متلذذ اولم اندن ناخوشرك اندن فنا ندر که

هر لحظه یعنی هر وقت بر یره کتمك کرك اوله که انده کورلمه سی لایق اولمیانی کورمك کرك واشمه سی لایق اولمیانی اشمك کرك وقوقلمه سی لایق اولمیانی قوقلمق کرك مراد جای خلادر که معده نك هضمی دفع طبعه بادیدر البته خلایه کتمك کرك که انده فضلاتی کورملی وظرات کونی دکلمه لی ورایحهٔ کریهه لرینی قوقلمه لی کار عاقل دکلدر بونلری ارتکاب ایلیه دخی حکما وعقلا دیمشلردر آجلق مزاجده خسته لکدر وطعام وشراب اکا مادهٔ علاجدر زیرا آجلق ضعف کتورر طعام وشراب انی ازاله ایدر نادان شول کیمسه در که اختیار یله یعنی استکی وارادہ سیله کندو بی خسته ایده تا کیم اضطرار ایله یعنی استرا ستر تیمار ومعالجه ایده حاصلی مجبونی اکل سببیله آجلق ایراث ایدر آجلق بیمارلقدن نوعدر بو یله اولنجه اختیار یله کندو بی خسته ایتمش اولور آجلقنده علاجی اکل وشرب بدر اضطراری بیوب ایجمك اقتضا ایدر عاقل اولان علاجه احتیاجدن احتراز ایدر (قطعه) میکند کسب اشتها خواجه * تا بان رخنه در مزاج کند * می حرف تأکید (کند فعل مضارع مفرد غائب کسب اشتهاء صدرك مفعولنه اضافتیدر خواجه میکندك فاعلی کسب اشتها مفعول (تا حرف انتها (بان باحرف مصاحبت آن اسم اشارتدر کسب اشتهایه (رخنه هاء رسمیله کدك معناسنه بونده ضرر معناسنه در (در حرف صله (محصول بیت) خواجه کسب اشتها ایلر یعنی مورث اوله جق شی اکل و بلع ایلر تا کیم انکله مزاجنه ضرر ایلر * وآنکه آن رخنه راز پخته وخام * هرچه یابد بان علاج کند * (وانکه اندنصکره دیمکدر (رخنه را زادات صله (پخته ماضیدن فسعدر پشمش معناسنه (خام چیك معناسنه در (یابد فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمکدر (بان با حرف مصاحبت (محصول بیت) اندنصکره اول رخنه یه پشمشدن وچیکدن هرنه که بولورسه علاج ایدر یعنی آجلق مرضنه هرنه بولور ایسه بیر واکل ایدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدن کرارا ومرارا بیان اولندی * واما ان ترکیب که فرمودی مباشرت بازنان شعبه ایست ازجنون واز قاعدهٔ خرد دورست که خلیفهٔ روی زمین پیش دختری بد وزانو در آید وتملق چاپلوسی نماید * فرمودی فعل مضارع مفرد مخاطبدر (شعبه بحسب اللغه بوداق معناسنه در بونك کبی برلرده

نوع

نوع وجزء معناسنه كلور (قاعدهٔ خرد بيانيه (كه حرف تعليل (خليفهٔ
روى زمين لاميه وبيانيه (پيش دخترکی لاميه يا حرف وحدت كاف
حرف تصغير (دختر قيز معناسنه در (بدوزانو باخرف استعلا بر معناسنه
(زانودز ديمكدر (درآيد فعل مضارع مفرد غائب كله ديمكدر (تملق
تفعـل بابندن مصدردر يالطاقلنمق معناسنه در (چاپلوسى جيم وباء
عجميله بعضيلر ايكيسنده عربى استعمال ايتمشلر يا حرف مصدر تبصبص
معناسنه تملقه عطف تفسيريدر (نمايد فعـل مضارع مفرد غائب
كوستره ديمكدر (محصول تركيب) واما اول تركيب كه بيوردك زنان ايله
مباشرت يعنى كثرت جمـاع جنوندن بر نوعدر وعقل قاعده سندن
دوردر كه بر يوزينك خليفه سى برقـيز جغزك اوكنده ايكى ديز اوزره
كله ويالطاقلنمق وتبصبص كوستره يعنى قيزى ميله نيجه حيله وتمسخر
ايليه (قطعه) اى زده لاف خرد چند بشهوت كيرى * كبسوى شاهد
وزنجير جنون جنبانى * اى حرف ندا منادى محذوف تقـديرى اى
كس كه در (زده ماضيدن قسمدر اورمش معناسنه (لاف خرد بيانيه
وزده نك مفعول صريحى (چنـد نيجه ديمكـدر (بشهوت با حرف
مصاحبت سببيتى متضمن (شهوت مصدردر آرزو ايتمك معناسنه (كيرى
فعـل مضارع مفرد مخاطبدر (كبسوى شاهد لاميه وكيرينك مفعول
صريحى (كبسو كاف عجمك كسريله صاچ معناسنه در كافك فتحى
غلطدر (شاهد محبوب ديمكدر (زنجير جنون لاميه (جنبانى فعـل
مضارع مفرد مخاطبدر اويناد رسين ديمكدر زنجـير جنون اويناتمق
كمال عشق بازلقدن مرتبهٔ جنونه وارمقدن كنايه در (محصول بيت)
اى عقل لافنى اوران كيمسه يعنى عاقلم دين كيمسـه نيجه برشهوت ايله
محبوب صاچنى طوتارسـين يعنى اكامـيل ومحبت ايدرسين وجنون
زنجيرينى اوينادرسين خلاصه شهوت نفسانى آردى صره كزرسين بو
بيتده صنعت تضـاد وارخرد ايله جنون كبسويه مناسب زنجير * چه
جنون باشد ازين پيش كه پيش زنكى * بنشينى بسر زانو وكون جنبانى *
(چه نه ديمكدر (ازين پيش بوندن زياده ديمكدر زيرا پيش باء عربيله
زياده ديمكدر (كه حرف بيان (پيش زنكى لاميه پيش باء عجميله اوك
ديمكدر زنكى يا حرف وحدت كاف حرف تصغير زن معروف برقر يجغك

دیمکدر (بنشینی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتورەسین دیمکدر (سر
بوندە اوج معناسنەدر یا حرف صلە بنشینی یە متعلق (کون کاف عربیلە
دیر معناسنەدر (محصول بیت) بوندن زیادە جنون نە اولور کە بر
قریجغك اوکینە دیزا وجنە اوتورەسین یعنی دیز چوکەسین وکوت
اوینادەسین (عروض) بو قطعە بحر رمل مخبوندر بیت اولك صدر
وابتدالری سالم وسائرلری مخبون بیت ثانی جمیعا مخبوندر خبن ایکنجی
ساکنی حذفە دیرلر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) در
مجلس کسری سەتن ازحکما جمع آمدند فیلسوف روم وحکیم هند
وبزرجمهر سخن باینجا رسید کە سختترین چیزها چیست رومی کفت پیری
وسستی باناداری وتنك دستی هندی کفت تن بیمار باندوە بسیار بزرجمهر
کفت نزدیکی اجل بادوری ازحسن عمل همە بقول بزرجمهر رضا دادند
(مجلس کسری لامیە (سەتن اوج کیمسە دیمکدر (آمدند فعل ماضی
جمع غائب کلدیلر دیمکدر بوندە شدند معناسنەدر (فیلسوف روم لامیە
(حکیم هندە بویلە (بزرجمهر حکمادن برذوفنون کیمسەنك اسمیدر
(رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سختترین چیزها لامیە
سخت قتی دیمکدر (تر ادات تفضیل یا حرف مصدر (سست سینك اولك
ضمی وثانینك سکونیلە کوشك دیمکدر (با حرف مصاحبت (ناداری
یاسی حرف مصدر نادار فقیر معناسنەدر (تنك دستی یاسی حرف
مصدر تنك دست وصف ترکیبیدر الی طار دیمکدر احتیاجدن کنایەدر
(هندی یا حرف نسبت (تن بیمار بیانیە باندوە بسیارە بویلە با حرف
مصاحبت اندوە غصە معناسنەدر (نزدیکی اجل لامیە یا حرف مصدر
اجلك یقینلغی (با حرف مصاحبت (دوری یا حرف مصدر دور
اوزاق معناسنەدر (حسن عمل مصدرك فاعلنە اضافتیدر (بقول بزرجمهر
مصدرك مفعولنە اضافتیدر با حرف صلە (رضا دادند رضا ویردیلر یعنی
راضی اولدیلر دیمکدر (بعض نسخەدە وازاقوال خود باز آمدند واقعدر
یعنی کندو قوللرندن رجوع ایلدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) کسرینك
مجلسندە حکمادن اوچ کیمسە جمع اولدیلر رومك فیلسوفی هندك حکیمی
وبزرجمهر اثنای مصاحبتدە سوز اول محلە ایرشدیکی نسنەلردن
قنیسی یعنی مشکلرکی حاصلی جهاندە کوچلردن کوچ ندر رومی دیدی

پیرلك وكوشكلك فقيرلك ومحتاجلق ايله يعنى هم فقيراوله وهم پيراوله
زياده كوج بودر ديوجواب ويردى هندى ديدى خسته وجوده چوق
غصه يعنى هم مريض اوله وهم قساوتى اوله زياده سخت بودر
ديدى برز جمهر اجلك يقينلغى حسن عملدن بعيدلكله بيله يعنى اجل
قريب اوله واعمال حسنه بولنميه اصعب بودر ديو جواب ايلدى
جمله سى يعنى حكيمان سابقان حاصلى روم وهندى بوقوله راضى
اولديلر وكندو قوللرندن رجوع ايتديلر (قطعه) پيش كسرى
زخرد مند حكيمان ميرفت * سخن ازسختترين موج درين لجهٔ غم *
پيش كسرى لاميه پيش باء عجميله بونده قيت معناسنه در (زخرد مند
حكيمان زحكيمان خرد مند تقديرنده در (ميرفت بونده واقع اولدى
ديمكدر (سخن ميرفتك فاعلى سخت قتى ديمكدر (تر ادات تفضيل (يا
ادات نسبت (نون حرف تأكيد (موج بحسب اللغه اضطراب
معناسنه در بويله پيرلرده طالغه معناسنه تخصيص ايدرلر ينه بونده
بعد الاستعاره معناى لغويدر (لجه لامك ضمى وجيمك تشديديله
بيوك صو معناسنه دريا ديمكدر (غم اضافت بيانيه بعض نسخه ده
موج يرينه چيز واقع اولمشدر لكن لجه يه كوره موج نسخه سى
انتخاب اولندى (محصول بيت) عاقل حكيملردن كسرينك حضورنده
بوغم درياسنده مشكلرك اولان موجدن يانسنه دن سوز واقع اولدى
يعنى بو بابده بحث اولدى كه دنياده پك مشكل ندر * آن يكى كفت كه
بيمارى واندوه دراز * وان ذكر كفت كه نادارى و پيريست بهم *
كه حرف رابط مقول قول (بيمارى يا حرف مصدر (اندوه غصه
معناسنه در (درازه اضافت موصوفك صفتنه در (كه ينه حرف رابط
مقول قوله (نادارى يا حرف مصدر نادار فقير معناسنه در (پير يست
سين وتا ادات خبر يا حرف مصدر (بهم بونده مجتمع معناسنه در
(محصول بيت) اول بريسى يعنى بو بابده قيل وقال وبحث وجدال
ايدن حكمادن بريسى كه سابقاذكر اولنديغى اوزره قائلى حكيم هنددر
ديديكه مشكلرك اولان خسته لك وطول دراز قساوت وغصه در
واول بريسى كه مراد فيلسوف رومدر ديدى مجتمع اوله رق فقيرلك
و پيرلكدر * سيومين كفت كه قرب اجل وسوء عمل * عاقبت رفت

بز جیح سبم حکم حکم * سبوم او چنجی دیمکدر (یا ادات نسبت (نون حرف تأکید (که حرف رابط مقول قول (قرب اجل مصدرك فاعلنه‌در (سوء عمل‌ده بو یله (رفت بونده واقع اولدی معناسنه در (ترجیح سبم مصدرك مفعولنــه در (حکم حکم فاعلنــه حکم حانك ضمی کافك سکونیــله مصدردر (حکم حانك وکافك فتحــه‌لریله حاکم معنــاسنه در (محصول بیت) اوچنجیسی یعنی بزرجمهور دیدی که اجلك یقینــلغی و عملك کوتولکی یعنی مشکل اولان بو در دیجــه عاقبت وانجام کار اوچنجی‌نك ترجیحنــه واقع اولدی حاکمك حکمی حاصل کلام کلام ثالثی ترجیح ایلدی (عروض) بوقطعــه بحر رمل مثمــندر که صدر وابتدا لرندن ماعدا مخبوندر عروض وضربنــه حذف دخی طاری اولمشــدر (حکمت) حکیمی را پرسیدند که آدمی زاده کی بخوردن شتــابد گفت توانگر هرگاه که گرسنه شود ودرویش هرگاه که بیــابد * حکیمی یا حرف وحدت (را ادات صله (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیــان (آدمی زاده انسان دیمکدر (کی نجن دیمکدرنه وقت معنــاسنه (بخوردن با حرف صله خوردن مصدر (شتابد فعل مضارع مفرد غائب شتــابیدن‌دن ایور دیمکدر عجله معناسنه (گفت تحتنده فاعلی حکیمه راجع (توانگر زنگین دیمکدر (گاه کاف عجمیله وقت معنــاسنه (که لر حرف رابط صفت (بیابد فعل مضارع مفرد غائب یابیدن‌دن بوله دیمکدر (محصول ترکیب) برحکیمه سؤال ایلدیلرکه انسان نه وقت طعامه ایور یعنی عجله وشتاب ایدر حکیم جوابنــده دیدی غنی هروقت که آج اوله یعنی غنی اولان اجقــدیغی کبی طعامه شتاب ایدر وفقیر هر وقت که بوله یعنی بولدیغی وقت عجله ایلر (قطعه) بخور چند انکه ننهد خانهٔ عمر * زبیشی وکمی رود در خرابی * بخور باء تأکید ایله امر حاضر مفرد در یی یعنی اکل ایله دیمکدر (چندانکه اولقدر که دیمکدر (ننهد فعــل نفی مستقبل مفرد غائب قومیه دیمکدر (خانهٔ عمر بیــانیهٔ یا لامیه مراد وجود انساندر (بیشی یا حرف مصــدر بیش باء عربیله زیاده معناسنه‌در (کمی یا حرف مصدر کم کاف عربیله از معناسنه‌در (در حرف صله (خرابی یا حرف مصدر (محصول بیت) و یعنی که عمر خانه‌سی چوقلقــدن

وازلقدن خرابه بوز قومیه سین یعنی کثرت اکل سببیله مبتلای مرض هائل وکمال جوع سببیله هلاکه قابل اولمیه سین اشته بومقدار اکل وشرب ایله دیو خطاب عام طریقیله ملاجامی پند ایدر* اکر دارندهٔ هرکه که خواهی * وکر نادار ی هرکاهی که یابی * دارندهٔ یا حرف خطاب (همزه حرف توسل دارنده اسم فاعل طوتیجی معناسنه غنی دیمکدر (که کاف عجمک فتحیله کامدن مخففدر وقت معناسنه (که حرف بیان (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب طلب ایده سین دیمك اولور (ناداری یاسی حرف خطاب (کاهی یا حرف تنکیر (که حرف بیان (یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر (محصول بیت) بیت اوله مز بوطمدر یعنی اکر غنی ایسك هروقت که طلب ایله سك یعنی اشتهاایله سك نه حدکدن زیاده ونه اکسك تناول ایله واکر فقیر ایسك هر وقت که بوله سین (ینه بو صورتی رعایت ایله حاصلی بوایکی صورتده بیله حد اعتدالی پیشه ایله دیمك اولور (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدسدرکه یالکز عروض وضربی محذوفدرکه بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن واوب هزج مسدس محذوف اولور (حکمت) حکیمی باپسر خود کفت باید که بامداد ازخانه بیرون نیابی تانخست لب بطعام نکشایی زیرا که سیری تخم حلم وبرد باریست وکرسنکی مایهٔ خشك مغزی وسبکساری * حکیمی یا حرف وحدت (با حرف صله (پسر خود بیانیه (باید فعل مضارع مفرد غائب (که حرف بیان (بامداد صباح وقتی دیمکدر (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمیه سین دیمکدر (تا حرف توقیت (نخست ابتدا دیمکدر (بطعام با حرف صله (نکشایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب اچمیه سین دیمکدر (زیرا که ادات تعلیل (سیری یا حرف مصدر (تخم حلم مجازا لامیه (برد باری یاء مصدری ایله عطف تفسیر یدرکه حمول معناسنه در (کرسنکی یا حرف مصدر (مایهٔ خشك مغزی بیانیه (یا حرف مصدر (خشك مغز قوری بیلی یعنی الجوع ودیوانه دیمکدر (سبکسار خفیف باشلی معنا سنه عطف تفسیر یدر (محصول ترکیب) برحکیم کندی اوغلنه دیدی که کرکدرکه صباح وقتی خانه دن طشره کلمیه سین یعنی اویکدن چقمیه سین مادامکه

طوداعت طعامه اچمه سين يعنى طعام يمدكجه حاصلى طعام ايتمدكجه
اويكدن چقميه سين زيرا كه طوقلق حلم وحمولككك تخميد ريعنى
طوقلق حلمك منشأيدر واچلق لجوج ومعاندلكك مايه سيدر يعنى
اصليدر (قطعه) خوى خود راز روزه تيز مكن * كرهمه حلم وبرد
بارى به * خوى خود بيانيه زرا ادات مفعول (روزه اورج معناسنه در
(تيز بونده دارغين ديمكدر (مكن فعل نهى حاضر مفرد (كه حرف
تعليل (محصول بيت) كندى خويكى يعنى طبيعتكى اورجدن ناشى
دارغين ايله زيرا جميعسندن حلم وحمولك ايودر حاصلى روزه سببيله
طبيعتك تيز اولمسون زيرا خصالك جمله سندن واعمالك مجموعندن
حلم اعلادر * چون شود روزه مايهٔ آزار * روزه خوارى ز روزه دارى به *
مايهٔ آزار لاميه (روزه خوارى يا حرف مصدر (روزه خوار وصف
تركيبيدر مفطر معناسنه (روزه دارى ده بويله صائم معناسنه
(محصول بيت) چون اورج آزاره يعنى حدت وغضبه مايه وسبب اوله
مفطرلك صائم اولمقدن اعلادر (عروض) بوقطعه بحر خفيف مخبون
ومحذوفدركه كرارا ومرارا بيان اولندى * چون كرسنه باشى هر آش
ونان كه بينى از طبيعت تو شهوت آن خيزد وبا آشنايان كه نشينى
طامعهٔ تو در ايشان آويزد * باشى فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سين
ديمكدر (آش الف ممدوده ايله طعام معناسنه در نته كيم تركيده دخى
مستعملدر (كه حرف رابط صفت (بينى فعل مضارع مفرد مخاطب
كوررسين ديمكدر (طبيعت تو لاميه (شهوت آن مصدرك مفعولنه
اضافتيدر (خيزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار ديمكدر (با آشنايان
با حرف مصاحبت (كه حرف بيان نشينى فعل مضارع مفرد مخاطب
اوتوره سين ديمكدر (طامعه طمع وحرص ديمكدر (تو به اضافت لاميه
(آويزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ايدر ديمكدر (محصول تركيب)
حكيم اوغلنه ديركه چونكه اج اوله سين هر طعام واتمكى كه كوره سين
طبيعتكدن اكا اشتها قالقار يعنى ميل ايدر واشنالرله يعنى دوستلر كله
اوتوره سين يعنى حرصك انلره تعلق ايدر يعنى سنك حرص وطمعكدن
انلر تخجيل اولورلر حاصلى سنك بو وضعكدن انلر تخجيل اولورلر تخجانى
صاحب طمعه استادايدن معناى تركيب كندودن تخجيل اولمش (قطعه)

* هرچه یابی بخانه از تر وخشك * به كر آن تاحد شبع بخوری * یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمكدر (با حرف ظرف معناسنه (تر بونده یاش دیمكدر رطب معناسنه (خسك خاء معجمه نك ضمی وشین معجمه نك سكونیله قورو دیمكدر یابس معناسنه (تا حرف نهایه (حد دالك تشدیدیله بونده غایت معناسنه در ضرورت وزن ایچون تخفیف اولمشدر (شبع طوق معناسنه در شینك كسری و باء موحده نك فتحیله (بخوری فعل مضارع مفرد مخاطب یه سین دیمكدر (محصول بیت) هرنه كه خانه ده یعنی اوده بولو ایسك یاشدن وقورودن یكدر كه اندن طوقلق حدینه دك یه سین (حاصلی اوده بولدیغكی طویجه یوب قارنك طبوره سین * تاطعام كسان هوس نكنی * وزعطای خسان طمع ببری * تا حرف تعلیل (طعام كسان لامیه (كسان الف ونون ادات جمع خلق معناسنه در (نكنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایلمیه سین دیمكدر (عطای خسان طعام كسان كبیدر (خسان الچقلر ودنیلر دیمكدر (ببری فعل مضارع مفرد مخاطبدر قطع ایده سین دیمكدر (محصول بیت) بیت اوله مرتبطدر خانه ده نه بولور ایسك یه سین تاكیم خلقك طعامنه هوس ایلمیه سین دخی دنیلر عطاسندن طمعی قطع ایده سین یعنی هر كوردیككك طعامه ان اوزاتمیوب وخلقدن طمع اتمیه سین (عروض) وقطعه دخی قطعهٔ سابق كبیدر (حكمت) چون میزبان بر كنار خون نشیند وخود را درمیان بیند طعمه ازجكر خوری به كه ازنان او وشربت از خون خود آشامی به كه ازخوان او * میزبان صاحب مسافر دیمكدر (بركنار خوان لامیه (نشیند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره دیمكدر (خود را رادات مفعول (میان اورته معناسنه در (بیند فعل مضارع مفرد غائب كوره دیمكدر اورته ده كورمك دائما كندو بی كورمه دن كنایه در یعنی هر كلامی طعام كندونك اولدیغنی اشعار ایتمك كه تركیده هر بیرده كندو یی اورتایه آتار دیو تعبیر ایدرلر (طعمه بونده لقمه معناسنه (جكرخود بیانیه (خوری فعل مضارع مفرد مخاطب یه سین دیمكدر (نان او لامیه (خون خود ده بو یله كندی قانك دیمكدر (آشامی الف ممدوده ایله فعل مضارع مفرد مخاطبدر

ایچه سین دیمکدر (خوان او لامیه (محصول ترکیب) چونکه صاحب
مسافر سفره کارنده اوتوره وکندینی اورته ده کوره یعنی منت
ایلیه کندو جکر کدن لقمه یه سین یکدرالك اتمکندن وکندو قانك
شربت ایچه سین یکدر انك طعام سفره سندن حاصلی بو یله کیمسه نك
طعامنی ییه دن کندی جکر یکی ییمك یکدر وسفره سندن صو ایچمکدن
کندی قانکی ایچمك اولی واحرادر (قطعه) هرکه کوید خوان
ونان من بکش * پای خویش از خوان ودست از نان او * هرکه
هرکس که تقدیرنده در (کوید فعل مضارع مفرد غائب کویدن دن
یاعلی خلاف قیاس کفتن دن یه دیمکدر (خوان ونان من مقول قولی
اضافت لامیه (بکش باء تأکید ایله امر حاضر مفرددر چك دیمکدر
(پای خویش مفعولی ولامیه (نان او ده بو یله او ضمیری هرکه ده کی
کسه دن معدوله اولان که یه راجعدر (محصول بیت) هرکیم که نعم
سفرم و بنم اتمکیم دیرسه یعنی تعداد نعم ایدوب من وتوبیخ ایدرسه
کندی اباغکی سفره سندن والیکی اتمکندن چك حاصلی نعمتی
تناول ایتمه * تره کز بوستان خود خوری * خوشترست از بره
بریان او * تره و بره شده لری ضرورت وزن ایچوندر (تره تانك ورانك
فتحه لریله ترکیده معروفدر ومطلقا یشللك جنسنه دخی دیرلر
(بوستان خود لامیه (خوری فعل مضارع مفرد مخاطب (بره
بانك ورانك فتحه لر یله قوزی دیمکدر (بریانه اضافت بیانیه
اوبه لامیه (محصول بیت) بر تره یی که کندی بوستانکدن
ییه سین شوخترکدر بوصفتله موصوف اولان کیمسه نك بریان
قوزوسندن یعنی انك قوزوسنی ییه دن کندو بوستانکدن تره ییمك
اولیدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدندر که عروض وضربی
محذوفدر (حکمت) پنج چیز است که بهر کس که دادند زمام زندکانی
خوش دردست وی نهادند * (پنج بش دیمکدر (که حرف رابط
صفت (بهر کس که با حرف صله (که حرف بیان (دادند فعل ماضی
جمع غائب ویردیلر دیمکدر (زمام زانك کسریله یولار ودیزکین معناسنه در
(زندکانی یه اضافت بیانیه زندکانی یا حرف مصدر دیرلك یعنی
معیشت دیمکدر (خوشه اضافت موصوفك صفته اضافتیدر (در

حرف ظرف (دست وی لامیه (وی ضمیری کسه راجعدر (نهادند فعل ماضی جمع غائب قودیلر دیمکدر (محصول ترکیب) بش شیدر که هر کیمسه یه که او بش شیئی ویردیلر خوش معیشت دیرکسنی انك الینه قودیلر یعنی او بش شی هر کیمده که موجود اولسه دائما راحت وحضورده اولور * اول صحت بدن دوم ایمنی سیم سعت رزق چهارم رفیق شفیق پنجم فراغت وهر کرا ازین محروم کردند در زندکانی خوش بروی وی براورد ند * (صحت بدن مصدرك فاعلنه (دوم سیم سوم (چهارم (پنجم ایکنجی اوچنجی دردنجی بشنجی معنالرینه در زیرا اسماء اعدادده ادات فاعل میمدر (سعت وسعت معناسنه در (رزقه اضافت مصدرك فاعلنه در (رفیق شفیق بیانیه (فراغت دنیادن ایا دیمکدر (هرکرا هرکس را دیمکدر را ادات مفعول (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (در زندکانی خوش لامیه و بیانیه در قپو معناسنه در (بروی وی لامیه با حرف صله (برآوردند قپامشلردر دیمکدر (محصول ترکیب) بش شیئك اولکیسی بدنك صحتی یعنی وجودك صحیح وسالم اولمسی ایکنجیسی جمیع مخلوقاتدن امین اولمقلق اوچنجیسی رزقك واسع اولمسی دردنجیسی محبتلی یولداش بشنجیسی فارغ البال اولوب عالمك کاریله مقید اولمامق وهر کیمی که بونلردن یعنی بو اشیاء خمسه دن محروم ایلدیلر حاصلی بو شیلر انده بولنمدی خوش دیرلك قپوسنی انك یوزینه قپادیلر یعنی دنیاده راحت معاش بولمز (قطعه)

به پنج میرسد اسباب زندکانی خوش * باتفاق حکیمان شهره درآفاق *

(به پنج با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (می رسد می ادات تأکید رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدندن ایریشور دیمکدر (اسباب زندکانی خوش لامیه و بیانیه اسباب سببك جمعیدر (باتفاق حکیمان شهره لامیه و بیانیه با حرف مصاحبت الف نون ادات جمعدر (شهره شینك ضمیله مشهور معناسنه در (آفاق بونك کبی یرلرده عالم دیمکدر (محصول بیت) بش شی سببیله خوش دیرلك سببلری یریشور یعنی ایو معیشت سببلری بش شی ایله ایریشور عالمده مشهور اولان حکیملرك اتفاقیله یعنی حکما وعقلانك اتفاقیله درلکه بو بش شی سببدر * فراغ

ایمنی وصحت وکفاف معاش * رفیق خوب سیر همدم نکوی اخلاق *

(فراغ بفراغت خلقك امور وخصوصنه مداخله ايتمیوب كندى حاسده اولمه دن كنايه در (ايمنى باحرف مصدر امينلك يعنى جميع مخلوقاندن دينى ودنيوى امين اولمق صحت صحت بدن تقدرنده (كفاف معاش لاميه (كفاف كافك كسريله هرشيئك اعلاسنه ديرلر كفاف معاش ايو معيشت ديمكدر تركيبجه كچنه جك ديمكدر (رفيق خوب سير بيانيه خوب سير وصف تركيبيدر كوزل خويلو ديمكدر رفيق خوب سير يعنى كوزل طبيعتلى يولداش (همدم نكواخلاق بيانيه نكواخلاق وصف تركيبيدر ايوخويلى ديمكدر (همدم نكواخلاق ايوخويلى مصاحب ديمكدر كه بنه كلام سابقه عطف بيان شكليدر (محصول بيت) حضرت جامى بش نسنه يى تعداد ايدوب بيورر كه فراغ امينلك و بدنك صحتى واعلا معاش كوزل سيرتلى يولداش ايوخويلى مصاحب حاصلى علما وحكمانك اتفاقيله بو بش شى بر كيمسه يه نصيب اولسه عالمده صفاى باالله عمر سورر (حكمت) هر نعمت كه بمرك زوال پذيرد انرا خرد منـد درحساب نعمت نكيرد * كه حرف رابط صفت (بمرك باحرف مصاحبت مرك ميمك فتحى ورانك سكونيله اولوم ديمكدر اجل معناسنه (زوال بونده فنا ديمكدر پذيرد فعل مضارع مفرد غائب پذيريدن دن يا على خلاف قياس پذيرفتن دن قبول ايليه ديمكدر (انرا ادات مفعول (در حرف ظرف (حساب نعمت بيانيه نعمت صايسنده ديمكدر (نكيرد فعل نفى استقبال مفرد غائب كيريدن دن يا على خلاف قياس كرفتن دن طوتمز ديمكدر (محصول تركيب) هر نعمت كه اولوم ايله فنا قبول ايليه يعنى باقيه اولميه اول نعمتى عاقل اولان كيمسه نعمت حسابنده طوتمز يعنى نعمت عد ايلمز نعمت باقيه اولدر كه كشى نقد عمرينى اعمال خيره صرف وبر زله نامنى قيامته دك زنده ايليه * عمرا كرچه در از بود چون مرك روى نمود ازان درازى چه سود نوح هزار سال در جهان بسر برده است امروز پنج هزار سالست كه مرده است قدر نعمتى را بود كه جاودانه باشد وار آفت زوال بركرانه * (دراز دالك كسريله اوزون ديمكدر طويل معناسنه (بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه ديمكدر (چون حرف تعليل (نمود فعل ماضى مفرد كورندى ديمكدر (درازى يا حرف مصدر اوزونلق ديمكدر (سود فائده ديمكدر (هزار سال بيك

بيل ديمكدر (بسر باحرف صله (برده ماضيدن قسمدر ايلمتش ديمكدر (بسر برده باشه ايلمتش بونده باشامش ديمكدن كنايه در (پنج هزار سالست بش بيك ييلدر (كه حرف بيان مرده ماضيدن قسمدر اولمش يعنى وفات ايلمش ديمكدر (قدر بونده اعتبار معناسنه در (نعمتى باحرف تنكير (را ادات تخصيص (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (كه حرف رابط صفت يا حرف بيان (جاود نه ابدى ديمكدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (آفت زوال يانبه فانى اولمق آفتندن ديمكدر (كرانه كاف عربينك فتحيله كنار ديمكدر بو بونده ظرف اولمقده محتملدر (محصول تركيب عمر اكرچه اوزون اولور ايسه ده يعنى هرنقدر اوزون اولور ايسه اولسون چونكه اجل يوز كوستره اول اوزونلقدن نه فائده يعنى عمرك اوزون اولمسندن فائده يوق حضرت نوح صلوات الله على نبينا وعليه حضرتلرى بيك ييلى جهانده باشه ايلمشدر يعنى بيك ييل ياشامشدر بوكون بشبيك ييلدر كه وفات ايلمشدر حاصلى عمر اوزونلغنه التفات اولنمسون زيرا زمان حياتك وقت مماتك اضعاف مضاعفيدر اماظن اولنمسونكه حضرت نوح عمرى حاشا ثم حاشا تلف وهبا اوله زيرا بو تمثيلدن فهم اولنان بودر لكن بونده مجرد طوال عمرى تمثيلدر شول نعمتك اعتبارى اولور كه ابدى اوله وفنا بولمق آفتندن كناره اوله يعنى اول نعمته اصلا زوال وفنا ايرميه (قطعه)

بنزد مرد دانا نعمت آنست * كز وجانت بود جاويد ومسرور * بنزد مرد دانا باحرف ظرف اضافتلر لاميه وبيانيه (نزد نونك فتحى وزانك سكونيله قيت معناسنه در عربجه عند ديرلر دانا صفت مشبهه در (نعمت مبتدا (آنست خبرى (كه حرف رابط صفت (او ضمير نعمته راجعدر (جان معروف (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (جاويد بونده هميشه معناسنه در (مسرور اسم مفعولدر فرحلنمش ديمكدر (محصول بيت) مرد دانا قتنده يعنى بيلن آدمك عندنده نعمت اولدر كه او نعمتدن سنك جانك هميشه مسرور اوله حاصلى عاقل اولان شول نعمتى تحصيل ايدركه روحى اندن دائما مسرور اوله * نه سيم وزر كه چون كورت شود جاى * بماند همچو سنكت برسر كور * نه حرف نفى منفى محذوف تقديرى نبود نعمتدر (سيم وزر مالدن عبارتدر (كه حرف

بیان (چون ادات تعلیل (کورت تاخطاب مؤخرجایه مقیددرتقدیری
چون کورشود جایت در (کورکاف عجمیله مرقد دیمکدر (شود فعل
مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (جای بونده مکان دیمکدر (بماند باحرف
تأکید (ماندفعل مضارع مفرد غائب ماندن دن یاماندندن زیرا مصدر
دالینك ماقبلی نون اولسه اول نون مفتوح قلنور قاله دیمکدر (همچو
هم ادات تأکید چو حرف تشبیه (سنکت تاضمیرخطاب سنکدن مراد
مزاره علامت ایچون نصب اولنان طاشدر بوتا دخی کوره مصروفدر
(برسرکور لامیه مزارك باشی اوزره دیمکدر (محصول بیت) سیم وزر
نعمت دکلدر زیرا چونکه سنك برك مزار یعنی اولهسین مزار طاشی کبی
مزارك باشی اوزره قالور حاصلی سنکله بیله آخرته کتمز مزرطاشی کبی
قالور بلکه مزار طاشی براز وقت مزارك بکلر لکن مال اصلا سنکله
اوغرامز نهایت کلام مال دنیا پایدار اولماز (پایدار ولمیں نسنه یه کوکل
ویرمك کار عاقل دکلدر بویله ولنجه مدام عبادات وطاعات خدایه
کوشش ایلمکدر زیرا آخرته بیله کیدهجك اودر (عروض) بوقطعه
بحرهزج مسدسدندر که عروض وضربنه قصر علتی طاری اولمشدر که
مفاعیل قالمشدر که برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور که
بوکا هزج مسدس مقصور دیرلر (حکمت) بزرجمهررا پرسیدند که
کدام پادشاه پاکیزه ترکفت آنکه پاکیزکان ازوی یمن باشندوکناه کاران
ازوی ترسند * (را ادات مفعول (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب
صوردیلر دیمکدر (کدام قنقی دیمکدر (پاکیزه پاك دیمکدر ترادات تفضیل
پاکیزکان الف نون ادات جمعدر کاف عجمی هاء رسمیدن مبدلدر (وی
ضمیری پادشاهه راجعدر (ایمن امین دیمکدر (باشند فعل مضارع جمع
غائب اولورلر دیمکدر (ترسنده بویله قورقهلر دیمکدر (محصول ترکیب)
بزرجمهره سؤال ایلدیلر که قنقی پادشاه پاکیزه ركدر یعنی عادلدر دیدی
اولکه پاکیزهلر یعنی اعمال صالحه ایله متصف اولنلر اوپادشاهدن
امین اولهلر وکناهکارلر یعنی طریق مستقیمدن خروج ایدنلر اول
پادشاهدن قورقهلر حاصلی صلحا سایهٔ مرحمتنده آسوده وراحت
اولهلر واشقیا بیم تیغ عدالندن خوف وهراس اوزره اولهلر (بیت)
شاه آن باشد که روشن خاطر وبخرد بود * نیکوانرا حال از ونیکو بدانرا بد

بود

سکز صحیفه آشاغی یه مراجعت اولنه

نامنی صحیفهٔ عالمده زشت یازرلر یا صورتنی زشت نقش ایدرلر (عروض)
بو قطعه عینیله قطعهٔ سابق کیدر (حکمت) حکیمان کفته اند که
همچنانکه جهان بعـدل ابادان کردد بجور ویران عدل ازناحیت
خویش بهزار فرسنك روشنایی دهد وجور از جای خود بهزار
فرسنك تاریکی دهد * که حرف رابط صفت (همچنانکه انجلین که
دیمکدر (جهان مبتـدا (بعدل باحرف مصـاحبت کرددك مفعول
غیرصریحی (ابادان معمور معناسنه صریحی (کردد فعل مضارع مفرد
غائب اولور دیمکدر تحتنده فاعلی مبتـدایه راجع جمله سی خبردر
(بجور ویران بعدل آبادان کبی یته قاعدهٔ سجع اوزره برکردد تقدیر اولنور
(عدل مبتدا (ناحیت تاء طویل ایله تصرفات عجمدندر ناحیه اطراف
مملکته دیرلر ترکیجه بودیارلرده سنجاق مثلا بولی سنجاغی دیدکلری کبی
مطلق کوی وکنددن عبارتدر (ازناحیت خویش دهدك مفعول غیر
صریحی (بهزار فرسنك باحرف صله بودك غیرصریحی فرسنك ایکی
بیك آدم والتی بیك ایاق یره دیرلر عربجه فرسخ (روشنایی یا حرف مصدر
ایدنلق دیمکدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر (تاریکی
یا حرف مصدر قرانلق دیمکدر (محصول ترکیب) حکیملر دیمشلردر که
انجلین که جهان عـدل ایله باران اولور جورایله ویران اولور عدل
کندی ناحیه سـندن یعنی اولدیغی شهرك قرا وقصباتندن حاصلی
شهرك صنورندن بیك فرسخ یره یعنی خارجه ایدنلق ویرر وجور وظلم
اولدیغی یردن بیك فرسخ یر قرانلق ایدر (قطعه) بعدل کوش که چون
صبح آن طلوع * کند فروغ ان برود تاهزار فرسنکی * بعدل باحرف
صله کوشك مفعول غیرصریحی (کوش فعل امردر سعی ایله معناسنه
(که حرف بیان (چون ادات تشـبیه (صبح آن مجازالامیه تقدیری
آفتاب صبح آندر آن اسم اشارتدر عدله (طلوع کندك مفعول صریحی
ومصدردر طوغمق معناسنه ز کند فعل مضارع مفرد غائب (فروغ
فانك ورانك ضمیله بونده نور و پرتو معناسنه در (آنه اضافت لامیه (رود
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب رویدن دن یاعلی خلاف قیاس
رفتن دن کیدر دیمکدر (تا حرف انتها (هزار فرسنکی حذف مضاف
ایله تقدیری تابه هزار فرسنکی در (یاحرف مصدر یاخود بلا تقدیر

باحرف نكره اولور (محصول بيت) عدله سعى ايله كه عدالتك صباحى يعنى كنشى طلوع ايليه انك ضيا ونورى بيك فرسنكلك يوله دك كيدر ياخود نيجه بيك فرسنكه كيدر روشنا وير * ظلام ظلم چوظاهر شود برآيد پر* جهان زتيركى وتلخ عيشى وتنكى * ظلام ظانك فتحيله مصدردر ظلمت معناسنه يعنى قرا كولق (ظلمه اضافت مصدرك فاعلنه‌در (چو ادات تعليل (ظاهر آشكاره ديمكدر وشودك مفعولى (برآيد فعل مضارع حاصل اولور معناسنه (پر بونده چوق معناسنه‌در پر برآيدك مفعول صريحى (جهان غيرصريحى زجهان تقديرنده (تيركى فاعلى (ياحرف مصدر كاف عجمى هاء رسميدن مبدل تيره بونده بولانق قراكولق ديمكدر (تلخ عيشى ياء مصدريه ايله وصف تركيبيدر آجى كچنمك ديمكدر امور معاشده ثقلت چكمه‌دن عبارتدر (تنكى ياينه حرف مصدر تنك طار ديمكدر (محصول بيت) ظلمك قرا كولغى چونكه ظاهر اولور جهاندن قراكولق وتلخ عيشلك وطارلق چوق حاصل اولور يعنى عالم غموم وهموم ايله پر اولور (عروض) بوقطعه بحر مجتثدر كه مفصلا ومختصر ابيان اولنمشدر (حكايت) درويشى قوى همت بپادشاهى صاحب شوكت طريقهٔ اختلاط وسابقهٔ انبساطى داشت روزى ازوى نسبت بخود كرانى تفرس كرد هر چند تجسس نمود آنرا جز كثرت تردد و بسيارى امدشد ازاسبى نيافت دامن ازاختلاط اودرچيد و بساط انبساط درنورديد روزى آن پادشاهرا درممرى اتفاق ملاقات افتاد زبان بمقالات بكشاد كه اى درويش موجب چيست كه ازما بريدى وقدم ازامد شدما دركشيدى كفت موجب انكه دانستم كه از سبب نا آمدن سؤل به كه ازجهت آمدن اظهار ملال * (درويشى ياحرف وحدت (قوى همت وصف تركيبيدر قوى همتلى ديمكدر (بپادشاهى باحرف مصاحبت وياحرف وحدت (صاحب شوكت پادشاهك وصفى قوى همت درويشك وصفى اولديغى كبى (طريقهٔ اختلاط بيانيه طريقه هاء رسمى علامت عدولدر همزه حرف توسل اختلاط افتعال بابندن مصدردر قرشمق معناسنه اما بونده مصاحبت ومنادمتدن كنايتدر (وسابقهٔ انبساطده بويله سابقه اسكى ديمكدر انبساط انفعال بابندن مصدردر بونده ملاطفه

معناسنه‌در (داشت فعل ماضی مفرد غائب بونده حکایهٔ حال ماضی
افاده ایدر طوتاردی یعنی وار ایدی (روزی یا حرف وحدت (وی
ضمیر پادشاهه راجعدر (نسبت بونده متعلق دیمکدر (با خود با حرف
صله (کرانی یا حرف مصدر کران کاف عجمك کسریله اغر دیمکدر
(تفرس تفعل بابندن مصدردر اکلمق فراستله بیلمك حاصلی طرز وطورندن
اکلمق دیمکدر (کرد فعل ماضی (تجسس تفعـل بابندن مصدردر
ارایوب ایزلمك معناسنه (نمود فعـل ماضی مفرد غائب کوستردی
دیمکدر (کثرت تردد و بسیاری آمد شد مصدرك فاعلنه اضافتلریدر
ترددکلوب کتمه معناسنه بسیاری یا حرف مصدر (آمد فعل ماضی مفرد
غائب شدده بویله اما بونده مصدر معنالرینه‌در زیرا ایکی ماضی ترکیب
اولنسه اسم مصدر اولور آمد شد کلوب کتمه دیمکدر (ان اسم اشارتدر
(را ادات مفعول (سببی یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد
غائب بولمدی دیمکدر (دامن اتکدر چیدك مفعولی (از اختلاط او
لامیه وغیر صریحی (درچید فعل ماضی مفرد غائب دوشیردی دیمکدر
و بساط انبسـاط بیانیه بساط دوشك دیمکدر (درنوردیدك مفعولی
درنوردید دوردی بوکدی دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (در حرف
ظرف (ممر اسم مکاندر اوغراق معناسنه افتادك مفعول فیهی (ملاقات
راست کلمك دیمکدر یعنی بولوشمق (افتاد فعـل ماضی مفرد غائب
واقع اولدی دیمکدر (زبان دیل دیمکدر (بمقالات با حرف صله مقالات
مقاله‌نك جمعی سوزلر دیمکدر (بکشاد فعل ماضی مفرد غائب اچدی
دیمکدر (که حرف بیان (موجب بونك کبی یرلرده سبب معناسنه‌در
(ببریدی باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مخاطبدر کسلدك یعنی منقطع
اولدك دیمکدر (قدم کشیدینك مفعول صریحی از آمد شد ما لامیه
وغیر صریحی (کشیدی فعل ماضی مفرد مخاطبدر چکلدك دیمکدر (کفت
درویش دیدی (دانستم فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (از سبب
ناامدن سؤال یعنی کلمك سببنده سؤال زبه یك معناسنه (که حرف
بیان از جهت آمدن اظهـار ملال یعنی کلمکلك جهتندن ملال
اظهارندن یعنی ینه کلدی دیو ملالت اظهار ایلمکدن (محصول ترکیب)
بر قوی همتلی درویش برشوکت وعظمت صاحبی پادشاه ایله مصاحبت

وانسبت طریقنی وملاطفه وملاعبه سابقه‌سنی طوتاردی برکون
پادشاهدن کندویه متعلق براغراق یعنی استثقال اکلدی هرنقدر تجسس
وتفحص ایلدی اکا ترددك کثرتندن وکلوب کیتمه‌نك چوقلغندن غیری
برسبب بوله‌مدی پادشاه صحبت ومنادمتندن اتکنی چکدی یعنی اعراض
ایلدی وملاطفه دوشکنی دوردی بوکدی حاصلی انکله انسیتدن
فراغت ایلدی برکون او پادشاه براوغراقده یعنی بر یول اوزرنده اتفاقا
ملاقات واقع اولدی پادشاه دیلنی سوزه اچدی یعنی سوزه باشلدیکه
ای درویش سبب ندر بزدن منقطع اولمدك وقدمکی بزه کلوب کیتمدن
چکلدك درویش دیدی سبب اولدرکه ییلدمکه کلمه‌کلدك سببندن
سؤال یعنی نیچون کلمدك دیو سؤال ایتمك یکدر کلمکلك جهتندن
ملالت اظهار ایلمکدن (قطعه) بدرویش کفت آن توانکر چرا
بپیشم بس ازدیرها نامدی * بدرویش باحرف صله (توانکر غنی
معناسنه (چرا نیچون دیمکدر (بپیشم باحرف صله پیش بونده فیت
معناسنه‌در میم ضمیرمتکلم وحده بنم قتیمه دیمکدر (بس ازدیرها معنای
لازمی چوقدن بری دیمکدر زیرا بس چوق معناسنه‌در (باء عربیله که
دیرهاده اولان جمعیتك افاده ایتدیکی کثرتی تأکیدایدردیردالك کسریله
کچ دیمکدر ها ادات جمع (نامدی قیاس نیامدی ایدی زیرا کلمه‌نك
اولی همزه اولسه اکا حرف نفی یا نهی یا با داخل اولسه یایه قلب
اولنور اما بونده ضرورت وزن ایچون تخفیف اولنمشدر فعل نفی ماضی
مفرد مخاطب کلمدك دیمکدر (محصول بیت) درویشه اول غنی دیدی
نیچون بنم قتیمه چوقدن بروکلمدك یعنی بنمله مصاحبت ومنادمته نیه
کلمدك حاصلی الفت وانسیتی نیه کسدك * بکفتا چرا نامدی پیش من
بسی * خوشترست ازچرا آمدی * بکفتا باحرف تأکیدالف ادات جواب
یعنی جوابنده درویش دیدی بیتك اخرینه کانجه مقول قولیدر
(چرا نامدی لفظ مراد مبتدا (پیش من لامیه (بسی چوق دیمکدر
(خوشترست خبری تر ادات تفضیل (ازچرا امدی لفظ مراد
خوشتره متعلق (محصول بیت) درویش توانکره جوابنده دیدی
چرانامدی بنم عندمده چرا امدیدن خوشتردر یعنی نیچون کلمدك دیمك
نیه کلدك دیمکدن یکدر (عروض) بوقطعه بحرمتقارب مثمندرکه

جمیع

روضهٔ سیوم

جمیع اجزاسی سالم الا عروض وضرب محذوفدر حذف اخرده اولان سبب خفیفی اسقاطه دیرلر که لن دوشر فعو قالور فعل انك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی فعولن فعولن فعولن فعل اولوب متقارب مثمن محذوف اولور * روضهٔ سوم * در بیان شکفتن شکوفهای باغستان حکومت وایالات که متضمن میوهای نصفت وعدالتست * سوم اوجنجی دیمکدر شکفتن شینك کسری وضمی وکاف عربك ضمیله اچلمق دیمکدر شکوفه چیچك ها ادات جمع شکفتنك شکوفیه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر یاخود شکفتن متعدی اولمق دخی احتمالی واردر اچمق معناسنه اول وقت اضافت مصدرك مفعولنه اولور (شکوفهسای باغستان لامیه حکومت بیانیه (حکومت مصدردر حاکملك دیمکدر ایالات والیلك دیمکدر (متضمن تفعل بابندن اسم فاعلدر بحسب اللغه قولاطقلیجی دیمکدر اما بونده مقارن معناسنهدر (میوهایه اضافتی اسم فاعلك مفعولنهدر (میوهالك نصفته بیانیه نصفت نونك وصادك فتحهلریله مصدردر انصاف معناسنه (عدالت معروف متضمن مبتدا نصفت وعدالت خبری جملهسی صفت فقرهٔ اولیدر (محصول ترکیب اوچنجی روضه انصاف وعدالت میوهلرینه مقارن اولان حکومت وایالت باغستاننك شکوفهلرینك اچلمهسی یاشکوفهلرینی اچمق بیانندهدر یعنی حکومت وایالت باغستاننك چیچکلری که پادشاهان و والیلردر انلرك اچلمهسی یعنی سیر وسلوك وسیر تلری بیانندهدر که اکا انصاف وعدالت میوهلری مقارن یعنی شاهان وولاته لایق ولازم اولان عدل وداد اول شکوفهلر ضمننده مذکور ومبین درینه بونده اولان تشبیهات ومجازات اربابنك معلومی (فائده) حکمت در وجود سلاطین ظهور نصفت وعدالتست نه ظهور بصفت عظمت وجلالت نوشین روان با انکه ازدین بیکانه بوددر عدل وراستی یکانه لاجرم سرور کائنات علیه افضل الصلوات تفاخر کنان نیکفت ولدت انافی زمن السلطان العادل (حکمت) مبتدا ظهور نصفت وعدالتست خبری (وجود سلاطین مصدرك فاعلنه اضافتیدر (ظهور نصفتده بویله (نه حرف نفی مضمون ترکیبه مقیددر (با حرف مصاحبت (صفت عظمت بیانیه (نوشین روان آکاسره دن

برملك عادلك اسمیدر (با آنكه انك ایله كه دیمكدر (دین بیكانه بیسانیه
یبانجی دیندن دیمكدر كه زیرا نوشین روان مجوسی ایدی (بود ادات ماضی
(راستی یا حرف مصدر طوغریلق دیمكدر (یكانه فرید وبی نظیر
دیمكدر (لاجرم شبهه سز دیمكدر (سرور كائنات لامیه كائناتك اولوسی
(علیــه جار ومجرور مقدم خبر (افضــل الصلوات مبتدا (تفاخر
تفاعل بابندن مصدردر (كنان صفت مشبهه ایده كن دیمكدر حاصلی
تفاخر ایدرك دیمكدر (می ادات حكایه (كفت فعل ماضی مفرد غائب
(والدت مبنی للمفعول نفس متكلم وحده ومعتل فادن دنیایه كلدم دیمكدر
(انا تاء متكلمی تأكیدر جمیع نسخه لر بویله در (بعض نسخه ده انا
والدت در انا مبتدا والدت خبردر شارح دخی بو نسخه یی اختیار ایتمشدر
لاضرر فیه خــذ ما ائت (فی حرف جر والدت یه متعلق (زمن زانك
ومیمك فتحه لریله زمانك جمعیدر لفظا مجرور ومحــلا منصوب مفعول
فیهیدر والدتك (السلطان لفظا مجرور مضاف الیهی زمنك (العادل
سلطانك صفتی (محصول تركیب) پادشاهلرك وجودنده حكمت یعنی
پادشاه نصبنده حكمت انصاف وعدالتك ظاهر اولمسیدر یعنی انلردن
عدل وانصافك آشكار اولمسیدر عظمت وجلالك یعنی كبر ونخوتك
وسلطنت وشدتك ظاهر وباهر اولمسی دكلدر نوشروان اگرچه بیله كه
دیندن بیكانه ایدی یعنی مجوسی وآتش پرست ایدی اما عدل وراستی ده
یعنی عدالتده و طوغریلقده بی نظــیر وفرید الدهر ایدی نته كیم
حكایاتی بین العوام متعــارف ومشهوردر شبهه سز كائناتك اولوسی
صلواتلرك افضلی انك اوزرینه اولسون تفــاخر كنان بیورر ایدی
بن سلطان عادلك زماننده طوغدم زیرا نوشروان قرق سكز یــل
سلطنتــده عدل وداد ایلدی قرقنجی یلده خواجــهٔ عالم ومفخر
بنی آدم دنیایی تشریف بیوردیلر وافندیمز سكز یاشنده ایكن نوشروان
فوت اولدی بویله اولدیغی ثابت (لكن حدیثــده نظر وار زیرا
هرنقدر بو حدیث بین النــاس تواتر مرتبه سنده ایسه ده علی القاری
موضوعاتك اواخرنده موضوعدر دیو تصریح ایلمش وعند المحققین ده
بویله در (مثنوی) پیمبر كه در عهد نوشین روان * برخ گشت چشم
وچراغ جهان * پیمبر و پیــامبر و پیغمبر و پیغامبر بر معنایه در (كه

حرف بیان (عهد بونده زمان معناسنه در (نوشین روانه اضافتی لامیه (رخ باحرف مصاحبت سببیتی متضمن (رخ بونده وجه معناسنه (کشتك مفعول غیرصریحی صریحی محذوف تقدیری روشن کشت در (چشم فاعلی (کشت کاف عجمیله فعل ماضی مفرد غائب شد معناسنه اولدی دیمکدر (چراغ جهان لامیه (محصول بیت) پیغمبرکه نوشروان زماننده یعنی انك وقت حکومتنده وجه سعادتیله جهانك کوزی وچراغی روشن اولدی یعنی نوشروان زماننده حضرت فخر کائنات عالمی منور ایلدی حاصلی دنیایی تشریف ایلدی (شمعی مرحومك ویردیکی معنی عجب نه کونه بیتدن منفهم وروشن اولور شمعك چراغیله معنایی چشم بصیرتله ارامه لی روشن اوله زیرا مصراع ثانیه جهانك منور چراغی اولدی دیمش عفی الله عنه وعن سیئاته * همی کفت ازظلم ازان ساده ام * که درعهد نوشین روان زاده ام * همی حکایت حال ماضی استمراری متضمن (کفت فعل ماضی مفرد غائب (ازان اول اجلدن دیمکدر (ساده پاك دیمکدر (ام ضمیر متکلم وحده (که حرف تعلیل (زاده ام ماضیدن قسمدر طوغمشم دیمکدر (درعهد نوشین روان اضافت لامیه ایله مفعول فیهی (محصول بیت) دائما دیر ایدیکه ظلمدن اول اجلدن پاك وطاهرم که نوشروان زماننده طوغمشم یعنی حضرت ملاجامی حدیث سابقك معناسنی نظم ایله بیورر حدیثك صحتی تقدیری اوزره حضرت کزیدهٔ عالم وزبدهٔ بنی آدم مجرد خلقی عدله تشویق وتحریض ایچوندر یوخسه عدالتی اویله کافرك زماننده طوغمه سببیله دکلدر بلکه خلقی در * چه خوش کفت آن ناصح نیکخواه * بکوش دل ان ستمکاره شاه * چه خوش کفت نه کوزل سویلدی (ناصح اسم فاعلدر نصیحت ایدیجی دیمکدر (نیکخواهه اضافتی بیانیه نیکخواه وصف ترکیبیدر ایو استیجی دیمکدر خیرخواه معناسنه (کوش دل بیانیه یعنی قلبی قولاغنه (با حرف صله (آن ستمکاره اضافت لامیه ستمکار ظالم معناسنه زیرا کار ادات فاعلدر شاه ستمکاردن بدل یاعطف بیان اولور (محصول بیت) نه خوش دیدی اول خیرخواه اولان ناصح اول ستمکار وظالم پادشاهك قلبی قولاغنه (کفتك مقول قولی بیت آتیدر وزن ایچون ناصحك

معناسنده كسره اشباع اولنور * كه از ظلمات ظلم انديشه كن * پى آزمون عدل را پيشه كن * كه حرف رابط مقول قول (ظلمات ظلم مصدرك فاعلنه اضافتيدر (ظلمت قره كولق ديمكدر (انديشه كن فكر ايله دوشون ديمكدر (پى بونده تعليل ايچوندر كه لام جاره معناسنه (آزمون تجربه معناسنه اسمدر الف ممدوده ايله (عدل را را ادات مفعول (پيشه كن صنعت ايله وعادت ايله ديمكدر ايكى مصراعده اولان كن لر امر حاضر مفرد در (محصول بيت) ناصح پادشاه ظالمه بوكونه نصيحت ويروب ديديكه ظلمك قره كولغندن يعنى شر وضررندن فكرايله دوشون تجربه ايچون عدلى صنعت ايله يعنى بطريق الامتحان بركره عدالت ايله (مصراع ثانيده آزمونك زاسنى وعدل رانك لامنى متحرك اوقومق كرك تا وزن درست اوله * اكر عدالت از ظلم نايد فره * دكر باره پادرره ظلم نه * عدالت تا ضمير خطاب (نايده مصروف (نايد نيايددن مخففدر فعل نفى مستقبل مفرد غائب كلمز ديمكدر (فره فانك كسرى وفتحى ورانك كسرى وهاء اصليه ايله بونده خوش ديمكدر (نايدك مفعول صريحى معانى مشتركى ايچندن زياده لك معناسنى اخذ ايدن خوش طبع دكل ايمش (دكر بونده دخى معناسنه در (باره بركره ديمكدر (پا اياق (در حرف ظرف (ره ظلم بيانيه (نه نونك كسرى وهاء اصليه ايله امر حاضر مفرد در قوى ديمكدر پانهك مفعول صريحيدر ره غير صريحى (محصول بيت) اكر عدل سكا خوش كلمز ايسه بركره دخى ظلم بولنه اياق قو يعنى تجربه طريقيله عدالت ايله اكر عدالت خوش كلمز ايسه يعنى طبعكه ملايم كلمز ايسه ظلمه شروع ايله (عروض) بو مثنوى بحر متقارب مثمن محذوفدر كه مقدما بيان اولنمشدر * در تواريخ چنانست پنج هزار سال سلطنت عالم تعلق بگبران ومغان داشت واين دولت درخانه دان ايشان بود زيرا كه بارعايا عدل ميكردند وظلم روانمى داشتند در خبر است كه خداى تعالى بداود عليه السلام وحى كرد كه قوم خويش رابكوى كه پادشاهان عجم را بد نكويند ودشنام ندهند كه ايشان جهان را بعدل آبادان كردند تابندكان من دروى زندكانى ميكنند * در حرف ظرف (چنانست انجلين در ديمكدر (پنج هزار سال بش بيك يل

سلطنت

سنز صحيفه اشغى يه مراجعه اولنسونه

بود * (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (که حرف بیان
(روشن خاطر ترکیب مزجی قبیلندندر آیدین قلبلی یعنی منور القلب
حاصلی آیینه کبی احوال عالم انده منکشف ونمایان اوله (بخرد بانك
کسری وفتحیله وخاء معجمه نك سکونیله خردمند معناسنه در عقللی
دیمکدر روشن خاطره معطوف نیکوانرا را ادات تخصیص الف ونون
ادات جمع (نیکو یا ایله و یا منز ایو دیمکدر ایولرك دیمك اولور (بدانرا ده
بویله در بد کتو دیمکدر (بودلر فعل مضارع مفرد غائبلردر (محصول بیت)
پادشاه اولدر که قلبی روشن یعنی حقد و کیندن مبرا و پاك وعاقل
اولوب احوال ناسه کمالیله اطلاع حاصل ایده ایولرك حالی او پادشاهدن
ایو اوله وکتولرك کتو (عروض) بو بیت بحر رمل مثمندر که بالکلیه عروض
وضربنه حذف طاری اولمشدر که بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن اولوب رمل مثمن محذوف اولور (حکایت) حجاج
راکفتند ازخدای تعالی بترس وبامسلمانان ظلم مکن بمنبر برامد وی بغایت
فصیح بود کفت خدای تعالی مرا برشما مسلط کرده است اکرمن
بمیرم شما بعد ازمن ازظلم نخواهید رست بااین فعل که شمار است خدای
تعالی را جزمن بندکان بسیارند اکرمن بمیرم یکی بدترازمن برشما کمارد *
(حجاج مشهور افاق متغلبه دن بر کیمسه نك لقبیدر که ظلم ایله متعارفدر
عبدالملك بن مروانك وزراسندندر (را ادات صله (کفتند فعل ماضی
جمع غائب دیدیلر دیمکدر (بترس باحرف تأکید ترس فعل امر مفرد
مخاطب قورق یعنی خوف ایله دیمکدر (بامسلمانان باحرف صله الف
نون ادات جمع (مکن فعل نهی حاضر یلمه دیمکدر (بمنبر باحرف
استعلا (برامد فعل ماضی مفرد غائب بونده چیقدی دیمکدر (وی
ضمیری حجاجه راجعدر (بغایت باحرف مصاحبت یاحرف ظرف
(بود ادات زمانیه (مرا بنی دیمکدر (شما ضمیر جمع مخاطب (مسلط
تفعیل بابندن اسم مفعولدر بونده حواله معناسنه در (اکر حرف شرط
(بمیرم باحرف تأکید میرم فعل مضارع متکلم وحده (نخواهید فعل
مضارع جمع مخاطب استمزسکز دیمکدر اما بونده مطلقا نفیدن عبارتدر
(رست فعل ماضی مفرد غائب بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه
مقارندر (نخواهد رست بحسب اللغه قورتولمق دیلمزسکز دیمکدر اما بویله

بزلرده قورتوله مزسکز دیمك وار (باین باحرف سبب (که حرف
رابط صفت (شماراست را ادات تعلیـل (سین وتا ادات خبر سزك
ایچوندر یعنی سزك ایچون اولان فعـل سببیله دیمك اولور (را ادات
تخصیص (بندکان مبتـدا (بسیارند خبری بسیار باء عربك کسریله
چوق دیمکدر (نون ودال ادات خبرك جمعیدر (کارد فعـل مضارع
مفرد غائب حواله ایلر دیمکـدر (محصول ترکیب) حجـاجه دیدیلر
الله تعالیدن خوف ایله ومسلمانلره جور واذا ایلمه منبره چقدی وحجاج
غایتله یاغایتده فصیح ایدی دیدی خدای تعـالی بنی سزك اوزر یکزه
مسلط ایلمشدر اکر بن اولورسم سز بندن صکره ظلمدن قورتوله مزسکز
یعنی خلاص اوله مزسکز بوفعـل سببیله که سزك ایچوندر یعنی
سزده اولان افعـال شنیعه سببیله ظلمدن خلاص اوله مزسکز
الله تعـالینك بندن غیری قوللری چوقدر اکر بن اولورسم بنـدن
کوتورك یعنی اظلم برینی سزك اوزر یکزه حواله ومسلط ایلر (قطعه)
* خواهی که شاه عدل کند عدل پیشه باش * درکار خود که معرکهٔ
کیردارنست * خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (که حرف بیـان
(کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیـه دیمکدر (عدل مقدم مفعولی
عدل پیشه وصف ترکیبیدر عدل صنعتلی دیمکدر (باش فعـل امر
مخـاطب اول دیمکدر عدل پیشه مقـدم مفعولی (در حرف ظرف
(کار خود بیـانیه (که حرف رابط صفت (معرکه اسم مکاندر جنك
محلی دیمکدر لکن بونده تجرید اولنوب محل معنـاسنه در (کیرداره
اضافتی ظرفك مظروفه در کیردار فرمان دهی معنـاسنه در سنك
حکمك جاری وامرك نافذ اولان محلدر دیمکدر (شارح بونده استعمالدن
آشنا اولمدیغیچون لغتـده ذاهب اولوب طوت طوت دیمش وحلیمینك
سلطنت معناسنی موجه کورمیوب معنـای اول محله ملایمدر دیدیکی
اصلا ملایم دکلدر تأمل (محصول بیت) دیلرسن که پادشاه عدل ایلیه
عدل صنعتلی اوله کندی ایشنکده که سنك حکمك جاری اوله جق
یرکدر یعنی افعالکده که انده حکمك جاریدر حاصلی اشلمه سی الکده
اولان افعالده عدالت ایله که پادشاه دخی عادل اولسون وظلم ایلمسون
* شاه آینه است هرچه بینی اندرو * پرتو فکنده قاعدهٔ کار بارنست *

شاه مبتدا (آیینه است خبری (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب
کوررسین دیمکدر (اندرواندراودن مخفف انده دیمکدر یعنی آیینه ده
(پرتو شعله معناسنه‌در (فکنده ماضیدن قسمدر برقش یعنی صالمش
دیمکدر (قاعدهٔ کار بارتست بیانیه ولامیه کار بار ایش کوج دیمکدر
(محصول بیت) بیت اولی بیان وتعلیل مقامنده در شاه آیینه در
هرنه که کوررسن انده شعله صالمش سنك ایشك کوجك قاعده سیدر
یعنی هرنه افعالك وارایسه کرك ظلم وکرك عدل جمیعا پادشاهده مرتسم
اولمشدر انك ایچون سن نفسکه ظلم ایدرسین پادشاهدن ظلم مشاهده
ایدرسین او بالعکس شارح مرحوم بو بیتك معناسنه واصل اولمدیغی
ویردیکی معنادن معلوم ذوی العقولدر (عروض) بو قطعه بحر
مضارعدندر که اصلنده مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن ایدی
صکره صدر وابتدایه خرب طاری اولوب اولدن میم وآخردن نون
دوشر فاعیل اولوب مفعول لفظنه مبدل اولور حشولره کف طاری
اولمشدر که آخر اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط ماقبلنك
حرکه سنك بقاسیله فاعلات مفاعیل اولور عروض وضربنه قصر
طاری اولوب آخرده اولان سبب ساکننی ومتحرکنك حرکه سنی
اسقاطه دیرلر فاعلات اولوب مضارع اخرب مکفوف مقصور اولور
(حکمت) پادشاهی ازحکیمی نصیحت طلب کرد حکیم کفت از تو
مسئلهٔ بپرسم بی نفاق جواب کوی زررا دوست میداری یاخصم را
کفت زررا کفت چونست که آنرا دوست میداری یعنی زررا اینجا
میکذاری وآنچه دوست نداری یعنی خصم را باخود می بری پادشاه
بکریست وکفت نیکو پندی دادی که همه پندهای درین درجست*
پادشاهی یا حرف وحدت حکیمی ده بویله‌در (مسئلهٔ یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (بپرسم باء تأکیدایله فعل مضارع متکلم وحده
صوره یم دیمکدر (بی نفاق یعنی قلبکده اولان کبی کوی فعل امر مخاطب
سویله دیمکدر (زررا را ادات مفعول استفهامی متضمن زریمی دیمکدر
(میداری می ادات حال داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسین
دیمکدر (یا حرف عطف او معناسنه تردید ایچوندر (خصم را زررا
کبیدر (کفت پادشاه دیدی (زررا التونی (کفت حکیم دیدی (چونست

نیچوندر دیمکدر (که حرف بیان (آنزارا ادات مفعول (اینجا بو محلده
یعنی دنیاده دیمکدر (میکذاری می ادات تأکید کذاری فعل مضارع
مفرد مخاطب ترك ایدرسین دیمکدر (نداری فعل نفی مستقبل مفرد
مخاطب طوتمزسین دیمکدر (یاخود یا حرف مصاحبت کندك ایله
دیمکدر (می ادات تأکید (بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلترسین
دیمکدر (بکریست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مذکر غائب اغلدی
دیمکدر (پندی یا حرف وحدت (دادی فعل مضارع مفرد مخاطب
ویردك دیمکدر (که حرف بیان (همه پندها ها ادات جمع جمیع پندلر
دیمکدر (درین بونده دیمکدر یعنی بو پندده (درج مندرج دیمکدر
یعنی موجوددر دیمکدر (محصول ترکیب) برپادشاه برحکیمدن نصیحت
طلب ایلدی حکیم دیدی سندن برمسئله صوره یم کوکلکده اولان کبی
جواب سویله التونیی زیاده سورسین یوخسه خصمی می پادشاه دیدی
التونی حکیم دیدی نیچوندر که انی زیاده سورسین یعنی التونی بودنیاده
ترك ایدرسین واول نسنه یی که دوست اتخاذ ایتمزسین یعنی خصمی
کندك ایله ایلترسین یعنی کوتوررسین پادشاه اغلدی ودیدی
ایو نصیحت ویردك که جمیع نصیحتلر بونده مندرج ومجتمعدر (قطعه)
هزار کونه خصومت کنی بخلق جهان * زبس که درهوس سیم
وارزوی زری * هزار کونه بیك دورلو دیمکدر (خصومت کنینك
مفعول صریحی بخلق غیر صریحی (کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر
(بخلق جهان با حرف مصاحبت اضافتی لامیه (زبس که چوقدن
بری که (در حرف ظرف (هوس بونده سودا معناسنه در (سیمه
اضافت بیانیه (ارزو هوسه معطوفدر (زره بیانیه یا حرف خطاب
(محصول بیت) بیك دورلو خصومت ایدرسین خلق جهان ایله
چوقدن بری که کومش سوداسنده والتون ارزوسنده سین یعنی
مال جمع ایتمده سین حاصلی خلق عالم ایله خصومت ایدوب چوقدن
بری مال سوداسنده سین * تراست دوست زر و سیم وخصم
صاحب آن * که کیری از کفش آنرا بظلم وحیله کری * تراست
سین وتا ادات خبر دوسته مقیددر (ترا را حرف تخصیص (زروسیم
مبتدا (دوست خبری تقدیری زروسیم ترا دوستست (خصم دخی

خصم

خصمست تقـدیرنده مقدم خبر دشمن معناسنه (صاحب آن اضافت لامیه مؤخر مبتـدا (آن اسم اشارتدر زر وسیمه (که حرف تعلیـل (کیری فعل مضارع مفرد مخـاطب طوتارسین یعنی اخذ وغصب ایدرسین (از کفش مفعول غـیر صریحی کف ایه معناسـنه بونده ال مراد در (شین ضمیر صاحبه راجعـدر (آنرا کیرینك مفعولی آن اسم اشارتدر زر وسیمه (بظلم باحرف مصاحبت (حیله کرحیـله کاردن مخففدر زرکر وکفشکرکبی حیله اشلیجی باحرف مصدر (محصول بیت) زروسیم سنك دوستکدر وانك صاحبی یعنی صـاحب مال خصمکدر یعنی سنك عندکده بویله در زیرا صاحب مالك الندن ظلم وتعـدی وحیله کارلقله اخذ وغصب ایدرسین یعنی صاحب مالك النـدن زورایله آلورسین* نه مقتضای خرد باشد ونتیجهٔ عقل* که دوست را بکذاری وخصم راببری * نه حرف نفی (باشده مصروف (مقتضا افتعال بابندن اسم مفعولدر (خرده اضافت فاعلنـه در جمله سی باشـدك فاعلی مصراع ثانی مضمونی مفعولی (نتیجهٔ عقل لامیـه تقدیری نتیجهٔ قیـاس عقل (که حرف بیان (دوست را بکذارینـك مفعولی (خصم را اکا معطوف (بکذاری باء استقبالیه ایله فعـل مضارع مفرد مخـاطب ترك ایده سین یعنی براقه سین دیمکدر (ببری باء استقبالیه عند ظرفای اعجام مکسور وعند روستاییان مضموم در نته کیم بیـان اولندی (بری باء فتحیله فعل مضارع مفرد مخـاطب ایلتـه سین یعنی کوتوره سین دیمکـدر (محصول بیت) نه عقلك مقتضاسی در یعنی عقـل تجویز ایلمز ونه قیاس عقلك نتیجه سی در یعنی بویله نتیجه ویرمزکه دوستی ترك ایده سین یعنی دنیاده براقه سین وخصمی کوتوره سین یعنی سنك عندکده مال دوستدرانی دنیـاده ترك ایدرسین وصـاحبی خصمکـدرانی برابر کوتوررسین زیرا سنك ظلم وتعـدی ایله ضبط ایتدیکك مالی حضور حقده سنکله مخـاصمه ایتسه کرکدر بویله اولنجه عاقل کاری دکلـدرکه دشمنی برابر کوتوروب دوستی ترك ایلیه محصل کلام ادخار ماله سعی ایتمیوب قنـاعتی پیشه قیله سین بویله اولنجه خصما دوست اولور یعنی بالقوه خصم اولجقلر دوست اولورلر (عروض) بوقطعـه بحر مجتث مخبوندر ومحذوفدر که

مكرر ومفصل بيان اولندى كه بعد الزحاف مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلن قالور (حكايت) اسكندر يكى از كاردانانرا از عمل شريف
عزل كرد وعمل خسيس بوى داد روزى آن مرد بر اسكندر درآمد
وكفت چه كونه مى بينى عمل خويش را كفت زندكانى پادشاه دراز
باد نه مرد بعمل بزرك وشريف كردد بلكه عمل بمرد بزرك وشريف
شود پس درهر عمل كه هست نيكو سيرتى مى بايد وداد وانصاف*
كاردانانرا را ادات مفعول كاردان وصف تركيبيدر ايش بيليجى
يعنى اهل عمل ديمكدر (از عمل شريف كردك مقدم مفعول غير
صريحى اضافتى بيانيه (عزل كردك مفعول صريحى (عمل خسيس ده
بيانيه شريف عالى خسيس الحق ديمكدر (بوى باحرف صله (وى
ضميرى كه به راجعدر (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر
(روزى يا حرف وحدت بركون ديمكدر (درآمد در حرف تأكيد آمد
فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر (كفت ده بويله ديدى ديمكدر
(چه كونه نه دورلو يعنى نه شكل (مى بينى مى ادات حال بينى فعل
مضارع مفرد مخاطب كوررسين ديمكدر (عمل خويش لاميه (را ادات
مفعول بينينك مفعولى (كفت او كاردان ديدى (زندكانى پادشاه
لاميه (يا حرف مصدر پادشاهك عمرى (دراز دالك كسريله اوزون
ديمكدر (باد موقع دعاده امر غائبدر اولسون ديمكدر (بلكه ادات
اضراب (عمل مبتدا (شود تحتنده مبتدايه راجع فاعليله جمله سى
خبرى (بمرد مفعول غير صريحى (بزرك صريحى (شود فعل مضارع
مفرد غائب اولور ديمكدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (كه حرف
رابط صفت (هست مقدر مبتدانك خبرى تقديرى مرد درهر عمل كه
هست ديمكدر (نيكو سيرتى يا حرف مصدر (نيكو سيرت وصف
تركيبيدر ايو طبيعتلى ديمكدر (مى بايد ادات تأكيد بايد فعل مضارع مفرد
غائب كركدر ديمكدر (داد عدل معناسنه (محصول تركيب) اسكندر
ايش ارلرندن برينى يعنى ارباب مناصبدن برينى بر عمل شريفدن يعنى
منصب عاليدن عزل ايلدى وبر الحق منصبى اكا ويردى يعنى
منصب اولندن دون بر منصبى ويردى بر كون اسكندره كلدى
واسكندره ديديكه نه كونه كوررسين كندى منصبكى حاصلى

اعتراض طريقيله بو يله ديدى اول صاحب عمل جواب و يرديكه انسان منصب سببيله اولو وعالى اولماز بلكه منصب آدم سببيله اولو وشريف اولور مرد هر عملده كه اولور يعنى انسان اولان اولديغى منصبده ايوطبيعتلى كركدر وعدل وانصاف كركدر (شارحك ويرديكى معناادن منفهم اولوركه در لفظى زائد طوتمش لكن ايوجه واقف اولمامش * اسكندر را خوش آمد عمل و يرابوى باز داد * اسكندر را رااادات مفعول (خوش آمد خوش كلدى ديمكدر (عمل ويرا را ادات تخصيص اضافت لاميه (بوى باحرف صله ايكى وى ضميرلرى كاردانه راجعدر (داد فعل ماضى مفرد غائب و يردى ديمكدر (بعض نسخه ده عمل و يرا بر ينه باز همان عمل را واقعدر باز ينه ديمكدر همان هم ايله آندن مركبدر هم اول ديمكدر (محصول تركيب) اسكندره بومذكوركلام خوش كلدى وانك عملنى ينه اكا و يردى ياخود ينه اول عملى اكا و يردى يعنى تكرار اول منصبى و يردى (قطعه) بايدت منصب بلند بكوش * تا بفضل وهنر كنى پيوند * بايدت تا ضمير خطاب بايدك مفعول صريحى (بايد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط تقديرى كر بايدت (منصب فاعلى (بلنده اضافت بيانيه (بكوش باء تأكيد ايله وكاف عربك ضميله كوشيدن دن امر حاضر مفرد چاليش ديمكدر (تا انتهاء غايت ايچوندر (بفضل باحرف مصاحبت فضل فضيلت معناسنه (كنى بونده اوله سين ديمكدر فعل مضارع مفرد مخاطب (بفضل كنينك مفعول غير صريحى (پيوند صريحى كنى جمله سى جزاء شرط (پيوند باء عجمك فتحى و يانك سكونيله وواوك فتحيله اسمدر متصل معناسنه (محصول بيت) اكر سكا عالى و يوجه منصب كركسه سعى ايله تاكيم فضيلت وهنرله متصل اوله سين حاصلى منصب وجاه سوداسنده ايسك تحصيل هنرايله * نه بمنصب بود بلندى مرد * بلكه منصب بود بمرد بلند * نه حرف نفى بوده مصروف (باحرف مصاحبت سببيتى متضمن (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (بلندى مرد لاميه ياحرف مصدر رفعت معناسنه (بمرد باحرف مصاحبت استعانتى متضمن (بمنصب بودك مفعول غير صريحى (محصول بيت) انسانك رفعتى منصبله اولماز

بلکه منصب مرد ایله رفیع اولور (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون مقصوردر که تکرار بتکرار تقریر وبیان اولندی که بعد الزحاف برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور (حکمت) سه کار از سه گروه زشت آید تندی از پادشاهان وحرص برمال از دانایان وبخل از توانگران * گروه بونده طائفه معناسنه در (زشت زانك کسری وشین وتانك سکونلریله چرکین دیمکدر قبیح معناسنه (آیدك فاعلی (تندی یاء مصدری ایله غلظت معناسنه در (پادشاهان الف نون ادات جمع (حرص عدم قناعتدن عبارتدر (بر ادات صله (دانایان الف نون ادات جمع علما معناسنه (بخل ضد سخاوتدر (توانگران الف نون ادات جمع اغنیا معناسنه (محصول ترکیب) اوچ ایش اوچ طائفه دن چرکین گلور یعنی چرکیندر پادشاهلردن غلظت یعنی بدخولق وعلمادن ماله حرص یعنی قناعت ایلیوب حریص اولق حاصلی ادخار ماله سعی واغنیادن بخل یعنی سخاوتله متصف اولمیوب بخیل اولمق حاصلی امساك مال وعدم انفاق واطعام (قطعه)

* این سه کارست کش نگارد زشت * ازسه کس خامهٔ نگارنده *

(این مبتدا (سه کارست خبری (کش که اش دن مخففدر (که حرف بیان (شین ضمیر سه یه راجعدر (نگارد فعل مضارع مفرد غائب نگاریدن دن نقش ایدر معناسنه در (زشت مفعولی (خامهٔ نگارنده فاعلی (ازسه کس غیر صریحی (خامهٔ نگارنده لامیه (خامه قلم دیمکدر (نگارنده نقاش دیمکدر که اسم فاعلدر (محصول بیت) بواوچ فعلدر که انی نقاشك قلمی زشت نقش ایدر اوچ کیمسه دن یعنی اوچ فعلدر که اوچ کیمسه دن صادر اولسه نامقبول ونامعقول ثبت وتحریر اولنور * تندخویی زپادشاه قوی * حرص دانا وبخل دارنده * تندخویی یا حرف مصدر (تندخوی وصف ترکیبدر غلیظ طبیعتلی دیمکدر (پادشاه قوی بیانیه (حرص دانا ده بیانیه یعنی مبنیه که من معناسنه (بخل دارنده ده بویله در (دارنده اسم فاعل طوتیجی دیمکدر که غنیده مستعملدر (محصول بیت) بیت سابقده اولان اشیاء ثلثه یی تکمیل وتعداد ایدر پادشاه قویدن غلیظ طبیعتلیلك عالم ودانادن حرص وغنیدن بخل (حاصلی ایشته بومذکورات ایله متصف اولان ذواتك

نامی

اون بش صحیفه یوقاریده
مراجعت اولنمویه

(سلطنت عالم لامیه (تعلق تفعل بابندن مصدردر (بکبران با حرف
صله (الف نون ادات جمع (کبر آتش پرسته دیرلر کاف عربك فتحیله
عربیده مجوس دیرلر (مغان الف نون به ادات جمع (مغ میمك ضمیله
مطلقا کافره اطلاق اولنور (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر اما بو یله یرلرده همان ایلدی معناسنی افاده ایدر (واین دولتدن
مرادی غالبا عجم دولتیدر زیرا اوائل عجم دولتی آتش پرست ایدیلر
(خانه دان صوی صوب معناسنه (ایشانه اضافت لامیه (وکبران
ومغانه راجع (بود ادات زمانیه (زیرا که ادات (بارعایا با حرف صله
رعایا رعیه نك جمعی (میکردند می حکایت حال ماضی (کردند فعل
ماضی جمع غائب ایلرلر ایدی دیمکدر (روا رانك فتحی ایله جائز معناسنه
نمی داشتند نون حرف نفی (می ادات حکایه داشتند فعل ماضی
جمع غائب طوتمزلردیمکدر (درخبراست خبرده وارد اولمشدر دیمکدر
(که حرف رابط (بداود با حرف صله داود پیغمبران ذیشاندن برنبینك
اسمیدر که سلیمان علیه السلامك پدری وحضرت زبورا کا نازل
اولمشدر وآواز لطیف ایله معروف ونبوت وسلطنتی جمع ایدنلردندر
(وحی حق تعالی جانبندن بالواسطه یابلا واسطه کلن اخباره دیرلر
(که حرف بیان (قوم خویش بیانیه (راادات مفعول وصله (بکوی
امر حاضر مفرد دی سویله دیمکدر (پادشاهان عجم بیانیه (را به
سابق کبی (بدکوتو دیمکدر بونده مذمت معناسنه (نکویند فعل نفی
مستقبل جمع غائب سویلمیه لر دیمکدر (ودشنام دالك ضمی وشینك
سکونیله سوکك عربجه سب دیرلر (ندهند ویرمیه لر دیمکدر فعل نفی
مستقبل جمع غائب (که حرف بیان (جهانرا را ادات مفعول بعدل
با حرف مصاحبت (آبادان معمور دیمکدر (کردند فعل ماضی جمع
غائب ایلدیلر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بندکان من لامیه (وی ضمیری
جهانه راجعدر (زندکانی یا حرف مصدر دیریلك دیمکدر (میکنند
ایلیه لر دیمکدر فعل مضارع جمع غائب (محصول ترکیب) تواریخده
بونجه لایندر که بش بیك ییل عالمك سلطنتی آتش پرستلره
وکافرلره تعلق ایلدی یعنی سلطنت بو قدر مدت انلرده طوردی
و بو دولت یعنی عجم دولتی انلرك خانه دانده ایدی زیرا که رعایابه عدل

ایدرلردی وظلمی لایق طوتمزلردی یعنی جائز کورمزلردی (خبرده
وارد اولمشدرکه الله عظیم الشان داود پیغمبره وحی ایلدیکه
کندو قومکه سویله که عجم پادشاهلرینی مذمت یعنی حقلرنده
ناسزا سویلیه‌لر وسوکمیه‌لر زیرا که انلر جهانی عدل ایله معمور
ایلدیلر تا کیم بنم قوللرم انده تعیش ایتمک ایچون (قطعه) عدل
وانصاف دان نه کفرونه دین * انچه درحفظ ملك در کارست *
دان فعل امر مخاطبدر بیل دیمکدر اما بونده مجرد خبردن عبارتدر
(نه‌لر حرف نفی‌لردر (حفظ ملك مصدرك مفعولنه ملك میمك ضمیله
سلطنت معناسنه (در کارست بحسب اللغه ایشده در دیمکدر اما
استعمالده ایشه یرار دیمك اولور (محصول بیت) عدل وانصاف بیل
یعنی عدل وانصافدر کفر ودین دکلدر اول نسنه که سلطنت حفظنده
ایشه یرار یعنی سلطنت وممالکی محافظه‌ده عدل لازمدر کفر ودینك
مدخلی یوقدر حاصلی سلطنت عدل ایله حراست اولنور کفرو دین ایله
دکل اکر عدالدن صکره دینده اولورسه نور علی نور اولوب اعلا واولی
اولور * عدل بی دین نظام عالم را * بهتر از ظلم شاه دیندارست *
عدل بی دین لامیه کافرك عدلی دیمکدر (نظام عالم را را حرف تعلیل
لام جاره معناسنه نظام عالم ایچون دیمکدر (بهتر به بانك کسری وهاء
اصلیه ایله ایك دیمکدر (تر ادات تفضیل یکرك دیمك اولور (ظلم شاه
دیندار لامیه وبیانیه (دیندار وصف ترکیبیدر مسلمان معناسنه
(محصول بیت) نظام عالم ایچون یعنی نظام عالم خصوصنده دینسز
کافرك عدلی مسلمان اولان پادشاهك ظلمندن یکرکدر یعنی عدل
کافردن دخی صادر اولسه مستحسندر نته کیم نوشروان کافر ایکن
عادل دیمك جائز اولور وپادشاه زمانه مسلم ایکن عادل اطلاقی جائز
دکلدر کما نقل من جمیع الفقهاء مکر تأویل ایله اطلاق اوله کما قاله
الشعرا فی قصایدهم (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر که مکررا
بیان اولندی (حکمت) قرین پادشاه حکیم فکرت پیشه باید نه ندیم
هزل اندیشه زیرا که ازان بدرجات کمال براید وازین بدرکات
نقصان کراید * قرین پادشاه لامیه (حکیم فکرت پیشه بیانیه فکرت
پیشه وصف ترکیبیدر فکر صنعتلی دیمکدر یعنی عواقب اموزی بیلور

معناسنه (باید فعل مضارع مفرد غائب بایدن دن یابایستن دن زیرا نانك ما قبلی سین اولسه احول ثلثه سندن سینی حذف قیلنمشدر کرکدر دیمکدر (نه حرف نفی مابعدی جمله سنه مصروفدر (ندیم هزل اندیشه بیانیه (هزل اندیشه، وصف ترکیبیدر مسخراق دوشنیجی دیمکدر بونده ده بر باید تقدیری قاعدهٔ سجعدندر (زیرا که ادات تعلیل (ازان اشارتدر حکیم فکرت پیشه یه (بدرجات کمال باحرف صله اضافتی بیانیه (درجات درجه نك جمعی مقام عالیه ترقی یه دیرلر (برآید فعل مضارع مفرد غائب چقار دیمکدر یعنی مترقی اولور (وازین اشارتدر ندیم هزل اندیشه یه (بدرکات نقصان بدرجات کمال کبیدر که مقام اسفله تنزله دیرلر (کراید فعل مضارع مفرد غائب کاف عجمك کسریله میل ایدر دیمکدر کراید ایله براید فعللرینك فاعللری پادشاهه راجعدر (محصول ترکیب) پادشاهك قرینی عاقل ومدبر حکیم کرکدر ندیم بیهوده کو لازم دکل زیرا که حکیم عاقلدن پادشاه کمال درجه لرینه ترقی ایدر چقار وندیم یافه در ایدن نقصان درکه لرینه تنزل ایدر (قطعه) هر نکته کاید ازلب دانا چوکوهریست * خوش آنکه ساخت کنج کهر درج سینه را * (کاید اصلنده که آیددر (که حرف رابط صفت (آید فعل مضارع مفرد غائب (لب دانا لامیه لب بونده دهان معناسنه در (دانا صفت مشبهه در عالم معناسنه (چو ادات تشبیه (کوهر جوهر دیمکدر (یاحرف وحدت (سین وتا ادات خبر (آنکه انکس که تقدیرنده درکه حذف وایصال اولنوب که حرفیندن اسمینه نقل اولنمشدی (ساخت فعل ماضی دوزدی دیمکدر بونده مطلق اولدی دیمکدر (کنج کهر بیانیه کنج کاف عجمك فتحیله خزینه دیمکدر (کهر کاف عجمك ضمی وهانك فتحیله مرادف کوهردر (درج سینه مجازی لامیه درج دالك فتحیله حجره معناسنه در ضمیله صندوقچه معناسنه در ایکیسنده ده معناده مساغ واردر (را ادات مفعول (محصول بیت) هر نکته که عالمك اغزندن چقه یعنی سویلدیکی کلامك هر بری بر جوهردر خوش اول کیمسه که جوهر خزینه سی ایلدی سینه حجره سنی یاسینه صندوقچه سنی یعنی علمانك کلام درربار یله دروتی جوهر خزینه سی

ایلدی حاصلی کلاملرینی حفظ ایدوب حرزجان ایلدی * دانا دل از
جواهر حکمت خزینه است * ازخویشتن مدار جدا آن خزینه را *
دانادل بونده عالم دیمکدر (جواهر جوهرك جمعی (مدار فعل نهی مفرد
غائب (جدا جیمك ضمیله بعید دیمکدر (خزینه را را ادات مفعول
(محصولیت) عالم حکمت جواهرلرندن خزینه در کندکدن بعید ایلمه
اول خزینه یی یعنی دائما انیس وجلیسك علما وفضلا اولسون حاصلی انلردن
برآن منفك اولمه (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخربدرکه سابقا مکررا
بیان اولنمشدر (حکایت) بامدادی موبد موبدان باقباد هم عنان مرفت
مرکب وی بدفع فضلات قوایم خودرا ازدم تاسم بیالود تشویر تمام
بوی راه یافت * بامدادی یاحرف وحدت بامداد صباح وقتی دیمکدر
(موبد میمك ضمیله وباء موحده نك فتحیله دانای مغان وحاکم آتش
پرستان معناسنه در (موبدان انك جمعیدر اضافتله معنی آتش پرستلر
عالملرینك عالمی دیمك اما بونده قباد قرینه سیله مطلقا دانایان وعالم
العلماء معناسنه در (قباد قافك ضمیله نوشروانك باباسی اسمیدرکه قرق
ییل ایران زمینده پادشاهلق ایلمشدر وآتش پرستدر (هم عنان هم
ادات جمعدر عنان دیزکین دیمکدر ترکیجه آت باشی برابر دیرلر (می
حکایة حال ماضی (مرکب وی موبد موبدانك بندیکی حیوان (بدفع
فضلات با حرف سبب دفع فضلات مصدرك مفعولنه اضافتیدر
بدفع فضلات بستهله مه سیله (قوایم خودرا الامیه (راادات تخصیص
قوایم قائمه نك جمعیدرکه آیقلری دیمکدر (دم دالك ضمیله قویرق
معناسنه عربجه ذنب دیرلر (تاحرف انتها (سم سینك ضمیله طرناق
معناسنه در (بیالود باحرف تأکید یاهمزه دن منقلب الود فعل ماضی
مفرد غائب بولاشدردی یعنی آلوده ومردار ایلدی دیمکدر (تشویر
تانك فتحی وشینك سکونیله خجالت معناسنه در (بوی باحرف صله وی
ضمیری موبدموبدانه راجعدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب
(محصول ترکیب) موبد موبدان قبادایله ات باشی برابر صباح وقتی
کیدر ایدی موبدموبدانك بندیکی حیوان یستهله مکله کندی
آیقلرینی قویریغندن طرناغنه وارنجه تلویث ایدوب بولاشدردی
موبدموبدانه تمام خجالت یول بولدی یعنی خجیل اولدی * دران اثنا

قباد ویرا ازآداب همرکابی ملوك وهمعنانی سلاطین سؤال کرد وکفت *
(ویرا راادات صله ضمیر مو بد موبدانه راجعدر (آداب همرکابی
ملوك لامیه لردر آداب ادبك جمعیدر همرکاب همعنان کبیدر (همعنانی
سلاطین عطف تفسیر یدریالر حرف مصدر (معلوم اوله که بو یالره
همزهٔ توسل الحاق ایلمك لازم دکلدر حرکه اضافت یایه ویریلور
همزه ایله اوقو یانلر فارسیله توغلی یوقدر (ملوك ملکك جمعی (سلاطین
سلطانك جمعیدر (کرد وکفت فعل ماضی مفرد غائبلردر (محصول ترکیب
اول اثناده یعنی موبد موبدانك مرکبی یاقلرینی تلویث ایتدیکی اثناده
قباد شاه ملوکك همرکابلغنك وسلاطینك همعنانلغنك یعنی پادشاهلر
ایله آت باشی برابر کتمه نك ادبلرندن سؤال ایلدی موبد موبدان
دیدی * یکی آنست که درشبی که بامداد آن باپادشاه سواری خواهد کرد
مرکب خودرا چندان علف ندهند که بامدادان موجب تشویر راکب
کردد قباد استحسان وی کرد وکفت بدین حسن کیاست وصدق فراست
است که رسیدهٔ باآنچه رسیدهٔ * انست اولدر که دیمکدر (درشبی در
حرف ظرف یا حرف تنکیر (باپادشاه با حرف مصاحبت (سواری یا حرف
مصدر (سوارسینك ضمیله راکب معناسنه در (خواهند فعل مضارع
جمع غائب (کرد بونده مضارعه مقارن اولدیغندن مصدر معناسنه در
(مرکب خود بیانیه (را ادات مفعول (چندان اولقدر دیمکدر (علف
حرکتین ایله طوار یه جکی اوته دیرلر (ندهند فعل نفی مستقبل جمع
غائب (موجب بونده سبب معناسنه در (تشویره اضافت فاعلك مفعوله
اضافتیدر (راکبه اضافتی لامیه (کردد فعل مضارع بونده شود
معناسنه در اوله دیمکدر (استحسان وی مصدرك مفعولنه اضافتیدر
وی ضمیری موبد موبدانه راجعدر (بدین با حرف مصاحبت دال همزه دن
مبدلدر (حسن کیاست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (کیاست کافك
کسریله حماقت مقابلیدر که عاقللك معناسنه (صدق فراسته بویله
فراست برنسنه یی دقت ایله ادراك ایلمکه دیرلر (که حرف بیان (رسیده
ماضیدن قسمدر یا حرف خطاب وهمزه حرف توسل (باآنچه با حرف
مصاحبت (رسیدهٔ ینه سابق کبی رسیدهٔ باآنچه رسیدهٔ یرینه یافتهٔ آنچه
یافتهٔ یازان بو نسخهٔ قنده بولمش بلم زیرا جمیع یانمزده اولان نسخه لی

بزم بازدیغمز کبیدر لکن معنا صحیحدر (محصول ترکیب) موبد موبدان آداب همعنانی دن جواب ویروب دیدیکه بری اولدرکه شول کیجه که صباح پادشاه ایله سوار اولمق دیلر یعنی پادشاه ایله همرکاب اوله جقلری صباحك کیجه سی کند ومرکبنه یعنی بندجکی حیوانه اولقدر علف ویرمیه لرکه صباح بنیجینك خجالتنه سبب اولور یعنی بویله دفع فضلات ایتمکله قوائمن ملوث ایدوب راکبی تخجیل اوله قبادشاه اکا استحسان ایلدی یعنی تحسین ایلدی ودیدی بوزکا وعقللی ایکاك کوزلکیله وبو دقت نظرك طوغریلغیله ایرشمش سین اول نسنه یه که ایرشمش سین یعنی بومرتبه حکمته وجهانده شهرته بوفراست وکیاسته ایرشمش سین (قطعه) ناخردمند که برقاعدهٔ طبع رود * همه آداب وی افتدزره صدق وصواب * ناخردمند حرف نفی ایله جاهل دیمکدر (که حرف رابطه صفت (قاعدهٔ طبع لامیه (رود فعل مضارع مفرد غائب کیدر دیمکدر (آداب وی لامیه (افتد فعل مضارع مفرد غائب افتیدن دن یا افتادندن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور دوشر دیمکدر (ره صدق بیانیه ره راهدن مخفف زیرا هادن مقدم الف واقع اولسه الفك حذفی واثباتی جائزدر (محصول بیت) جاهل که قاعدهٔ طبع اوزره یوریه یعنی مقتضای طبع بی ادراکی اوزره حرکت ایلیه انك جمیع آدابی صدق وصواب یولندن دوشر یعنی طریق مستقیمدن بعید اولور حاصلی برفعلی صوابه اصابت ایلمز زیرا عقلی دلالت ایلمز * لیك بخرد که بدستور خرد کار کند * شود از حسن کیاست ادب آموز دواب * لیك بونده استدراکدر (بخرد باء عربك فتحی وکسری وخاء معجمه نك سکونیله عاقل دیمکدر (که حرف رابط صفت بدستور خرد لامیه باحرف مصاحبت (دستور دالك فتحیله اجازت واذن معناسنه ضمیله وزیر وقانون وقاعده دیمکدر بونده دالك ضمیله قاعده معناسنه اولمق دخی جائزدر (خرد خاء معجمه نك کسریله عقل معناسنه (کار کاف عربیله ایش دیمکدر (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر شویدن دن یا علی خلاف قیاس شدن دن (حسن کیاست مصدرك فاعلنه دن (ادب آموز وصف ترکیبیدر ادب اوکرنجی دیمکدر دواب اضافت مفعولنه در (محصول بیت)

جماعتك حال وشانی مذکور کبیدر لکن عاقل که عقلك ذیله یاقاعده سیله
ایش ایلیه یعنی افعالنی قانون عقله تطبیق ایلیه ذکاسنك کوزلککندن
دواپه ادب ارکردیجی اولور یعنی انسانی تأدیب وتربیه شویله طورسون
چهار پا ومواشی یه دخی تعلیم آداب ایدر (عروض) بوقطعه بحر
رملدندر که جمیع اجزاسنه خبن طاری اولمشدر الا ایکی صدری
سالمدر وایکی عروضنه حذف وضربلرینه قصر طاری اولمشدر که
بر بیتی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان فعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلات اولوب رمل مخبون محذوف مقصور اولور (حکمت) مقربان
سلاطین چون کسانی اند که بکوهی بلند بالا میروند اما عاقبت بزلازل قهر
ونوازل دهر ازان کوه بزیر خواهند افتاد وشك نیست که افتادن بلند
تران سختر خواهد بود وبزیر امدن فروتران سهلتر * مقربان مقربك
جمعیدر (سلاطین سلطانك جمعیدر اضافتی مفعولك مفعولنه ومبتدا
(چون ادات تشبیه (کسانی یا حرف تنکیر الف نون ادات جمعدر (اند
ادات خبر جمعدر (که حرف بیان (بکوهی با حرف صله یا حرف
وحدت (بلند بالك ضمیله یوکسك دیمکدر که کوهك وصفیدر (بالا
یوقرو دیمکدر (می روند می ادات تأکید روند فعلی مضارع جمع غائب
کیدرلر دیمکدر (بالا میروند یوقرو چقارلر دیمکدر (بزلازل قهر
با حرف صله اضافت بیانیه زلازل زلزله نك جمعیدر (ونوازل دهرده
بویله نازله نك جمعیدر زلازل قهر ونوازل دهردن مراد تلونات کونیه
وتبدلات اسمانیه در (ازان کوه اول طاغدن (بزیر با حرف صله زیر
اشاغی دیمکدر (خواهند فعل مضارع جمع غائب دیلرلر دیمکدر
(افتاد مضارعه مقارن اولدیغندن مصدردر بویله یرلرده خواهند
افتاد دوشیسرلر دیردیمك اولور (خواهدشد اولبسردردیمك اولدیغی
کبی (شك شبهه دیمکدر (که حرف بیان (افتادن بلند تران مصدرك
فاعلنه (فروتر الحاق دیمکدر الف نون بنه سابق کبی (سهلتر سان رك
دیمکدر (محصول ترکیب) پادشاهلرك مقربلری شون کیمسه لر کبیدر که
یوکسك طاغه چقارلر اما عاقبت تلونات کونیه وحوادثات دهریه
سببیله اول طاغدن اشاغی دوشمه لر شبهه یوقدر که یوکسکده
اولنلرك دوشمکلکی مشکلرك اولبسردر والحقلرك اشاغی کلمه سی

اساركدر (مثنوى) بود ايوان قرب شاه والا * بان ايوان مرو بسيار بالا * بود بانك ضمى وواوك فتحيله فعل مضارع مفرد غائبدر اولور ديمكدر (ايوان فاعلى (قربه اضافتى مجازا بيانيه (قربك شاهه لاميه ايوان همزه نك فتحيله بويله يرلرده قصر معناسنه در (والا عالى ويوكسك معناسنه دركه بودك مفعول صريحيدر (بان باحرف صله (مرونهى حاضر مفرد مخاطب كتمه ديمكدر (بسيار چوق ديمكدر زياده معناسنه ديين زيانه خطا ايلمش (بالا يوقرو ديمكدر (محصول بيت) شاهك قربى ايوانى يوكسك اولور يعنى يوجه در اول ايوانه چوق يوقرو كتمه يعنى يوقروسنه هوس ايتمه حاصلى مناصب عاليه يه عروج ايتمه خير الامور اوساطها يى پيشه قيل كه متضرر اولميه سين * كه ترسم چون دران ايوان درافتى * زهر افتادهٔ محكم ترافتى * كه حرف تعليل (ترسم فعل مضارع متكلم وحده قورقرم ديمكدر (در حرف تأكيد (افتى فعل مضارع مفرد مخاطب دوشه سين ديمكدر (هر ادات سور (افتاده دوشمش ديمكدر (ياحرف وحدت همزه حرف توسل (محكم قوى معناسنه در (محصول بيت) بيت اوله تعليل واقع اولمشدر كه تقرب پادشاهه هوس ايتمه زيرا قورقرم كه چونكه اول ايواندن دوشه سين يعنى غضب پاشاهه مبتلا اولوب نظرندن ساقط اوله سين هر بر دشمشلردن محكمرك دوشرسين يعنى برمصائبه مبتلا اولورسين كه هيچ بر كيمسه سندن اول اول مصيبته كرفتار اولمامشدر (عروض) بومثنوى بحر هزج مسدسدندر كه عروض وضربنه حذف طارى اولمشدر حذف آخرده اولان سبب خفيفى ساقط قلمغه ديرلر مفاعيلن دن لن دوشوب مفاعى قالور فعولن الك برينه كلور بويله اولنجه برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب هزج مسدس محذوف اولور (حكمت) مى بايد كه پادشاهرا نديمان منهيان راست كردار بركار باشند تا احوال رعايا وكاشتكان برايشان بوى رسانند * مى حرف تأكيد بايد فعل مضارع بايدندن يابايستندن كه سينى حذف قيلندن كركدر ديمكدر (كه حرف بيان پادشاه را راادات مفعول (نديمان الف ونون ادات جمعدر (منهيان ده بويله در منهى ميمك ضمى ونونك سكونيله افعال بابندن اسم فاعلدر انهاايديجى يعنى اعلام ايديجى ديمكدر

نديمان

ندیمالك منهیانه ومنهیالك راست كفتاره موصوفك صفته اضافتلریدر راست كفتار وصف تركیبیدر طوغری سوزلی معناسنه (راست كردارده بویله طوغری عمللی دیمكدر (كردار كاف عربك فتحیله كرد ایله آردن مركب عمل معناسنه دراسم مصدردر لكن كافك كسری غلط مشهوردر (كار حرف استعلا ایله ایش اوزره یعنی تفتیش وتفحص اوزره (باشند اوله‌لر معناسنه فعل مضارع جمع غائب (تا حرف تعلیل (احوال حالك جمعی (رعایایه اضافت لامیه رعایا رعیه‌نك جمعی (كماشتكان الف ونون ادات جمع كاف هادن مبدل كماشته كاف عجمك ضمیله اسم مفعولدر حواله اولنمشلر یعنی حاكملر دیمكدر (ایشان ضمیر جمع رعایایه راجعدر (بوی با حرف صله وی ضمیر پادشاهه راجعدر (رسانند فعل مضارع جمع غائب ایرشدیره‌لر دیمكدر الف نون ادات تعدیه لازمی رسندكلور (محصول تركیب) كركدر كه پادشاهه طوغری سوزلی وصحیح عمللی انها واعلام ایدیجی ندیملر ایش اوزره اوله‌لر یعنی امور عالمی تفتیش وتفحص ده اوله‌لر تا كم رعایانك ورعایایه حاكم وضابط اولنلرك احوالنی پادشاهه ایرشدیره‌لر یعنی اعلام ایده‌لر حاصلی امور عباد اللهی شاهه اعلام وخبر ویریجی طوغری سوزلی ندیملر لازمدر كه علی ما هو حقه احوالی اعلام ایلیه‌لر * كویند اردشیر بابكان پادشاه آكاه بود چون ندیمان بامداد بیامدندی بكفتی كه فلان كس امشب چه خورده است و بافلان زن وكنیزك صحبت داشته است وهرچه كرده بودی وكفتی نامردان كمان بردند كه از آسمان بوی فرشته آید واورا آكاهی دهد *(كویند نقل ایدرلر دیمكدر (اردشیر ملوك پیشیندن ایكی پادشاهك اسمیدر تواریخ عجمده مذكور اولدیغنه كوره بری اردشیر اسفندیار بری اردشیر بابكان بونده بابكان قیدیله اردشیر اسفندیاردن احتراز ایتمشدر نته كیم سودی مرحوم كلستان شرحنده شیخ سعدی قدس سره حضرتلرینك درسیرت اردشیر بابكان دیدوكی یرده علی ما هیه علیه بیان ایلمشدر (پادشاه آكاه بیانیه آكاه الف ممدوده ایله غافلك ضدیدر (بود ادات زمانیه‌در (چون حرف تعلیل (بیامدندی با حرف حكایه بیامدند باء استقبالیه ایله ویاء مبدله ایله فعل ماضی جمع غائب كلدلر ایدی دیمكدر (بكفتی با ویاسابق كبی سویلردی دیمكدر تحتنده فاعلی

اردشيره راجعدر (كه حرف ربط مقول قول (فلان الفاظ كنايه‌دندر بونده برشخص معين مراد اولنور (امشب بوكيجه ديمكدر (ام ايندن مبدلدرنته كه بيان اولندى (چه نه ديمكدر (خورده ماضيدن قسمدر يمش يعنى اكل ايلمش (باحرف مصاحبت (كنيزك كافين عربيين ايله جاريه ديمكدر (داشت ماضيدن قسمدر طوتمش معناسنه (كرده ده بويله ايلمش ديمكدر (بودى ده (وكفتى ده يالر حكايهٔ حال ماضيلردر (تا حرف انتها (كمان كاف عجمك ضميله ظن معناسنه‌در (بردندى يابنه سابقلر كبى (بردند فعل ماضى مفرد غائب ايلتورلر ايدى يعنى ظن ايلرلر ايدى (كه حرف بيان (بوى باحرف صله وى ضمير اردشيره راجعدر (فرشته مطلق ملك ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد غائب او) ضمير اردشيره راجعدر (رادات صله آكاهى ياحرف مصدر آكاه) بونده خبر معناسنه‌در مجازا (دهد فعل مضارع مفرد غائب دهيدندن داد ندن دكل زيرا دهيدن لغتدر قاعده ده مساعده وار ايكن خلاف قياسه كتمك خلاف عقلادر (محصول تركيب) نقل ايدرلر اردشير بابكان آكاه ومتيقظ پادشاه ايدى يعنى زير حكومتنده اولان رعايا وبراياانك احوالنه مطلع ايدى چونكه نديملر صباح وقتى كلورلر ايدى اردشير سو بلردى بو كيجه فلان كيمسه نه يمشدر وفلان عورت و ياجاريه ايله صحبت ايلمشدر وهرنه كه ايلديسه سو بلردى تاخلق ظن ايلرديكه كوكدن ملك كلور واردشيره خبر وبرر حاصلى كمال مرتبه امور ناسه اطلاع كلبسى وار ايدى حقير بومثالك بالايه ربطنى دركده قاصر اولدم لكن شوقدر ربط ايده بيلدم كه اردشير آكاه اولديغندن نديمانك انتباهنه محتاج دكل ايدى اما اكر پادشاه بويله بذاته متيقظ اولمازايسه بر مرقظدن لازمدر كه انلر عقربان وندمادر اما مراد مصنف بو اولديغنه دخى جزمم بوقدر نظار ذوى العقولدن التماسم اولدر كه قصوره نظر ايتميوب عفو بيوره لر * محمود سبكتكين نيز ازين قبيل بوده است * (محمود سبكتكين سلاطين عظامه‌دن برينك اسميدر ابن لفظى قاعدهٔ اعجام اوزره حذف اولنمشدر سبكتكين ده كاف اول عربى وثانى فارسيدر (نيز دخى ديمكدر (ازين قبيل بوجنسدندر ديمكدر (بوده ماضيدن قسمدر اولمش معناسنه (محصول تركيب) محمود سبكتكين دخى بوطائفه

و بو جنسدندر یعنی پادشاهان آکاهدندر رحمه الله تعالی (قطعه)

چو شاهرا نبود آکهی ز حال سپاه * کجا سپاه ز قهر وی احتراز کنند *

(چو حرف تعلیل (شاهرا را ادات تخصیص ایله نبودك مفعولیدر (نبود فعل نفی مستقبل (آکهی با حرف مصدر آکه آکاهدن مخففدر قاعدهٔ اعجام اوزره نته که بیان اولندی (حال سپاه لامیه (کجا قنی دیمکدر (قهر وی لامیه ضمیر شاهه راجعدر (احتراز افتعال بابندن مصدردر قچن معناسنه (کنند فعل مضارع جمع غائب ایدرلر دیمکدر (محصول بیت) چونکه شاهك آکاهلغی اولمیه حال سپاهدن قچن سپاه انك قهرندن احتراز ایدرلر یعنی سپاه وعسکری بینده پادشاهك نفوذی اولمز وانك غضب وخشمندن خوف ایلمزلر * بقصد ظلم

هزاران بهانه پیش آرند * بچنك فسق هزاران ترانه ساز کنند *

بقصد با حرف مصاحبت (ظلمه اضافت بیانیه (هزاران بو یله یرده زیاده کثرتدن عبارتدر (بهانه معروف تعلل معناسنه (پیش باء عجمیله اوك معناسنه‌در (آرند فعل مضارع جمع غائب کتورررلر دیمکدر فاعلی سپاهه راجعدر (بچنك فسق با حرف مصاحبت اضافت بیانیه (جیم وکاف فارسیین ایله بونده موسیقی سازلرندن بر سازك اسمیدر که خلاج یاینه مشابه‌در ومطلق آل معناسنه دخی اولور (ترانه ایرلمه یعنی نغمه وسرود معناسنه در (ترانه ساز وصف ترکیبیدر (محصول بیت) بیت اولی ایضاح و بیاندر که پادشاه آکاه اولمزسه عسکری اندن خوف ایلمزلر ظلم قصدیله نیجه نیجه بهانه اوکه کتوررلر یعنی پادشاهلرندن عدم خوفلرندن ناشی ظلم ایتمکه نیجه دورلو بهانه وعلت بولورلر فسق چنکیله نیجه نغمه سازلق ایدرلر یا فسق الیله ترنم وترانه سازلق ایدرلر حاصلی اعلان فسق واظهار فجور ایدرلر بو بیتده صنایعدن قتی وافر صنعت واردر واندن صکره بر ایهام لطیف وار که بری چنك لفظنك نیجه وترانه لفظنك شاب امرد معناسنه اولمسی تأمل تنل (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات درمقدما بیان اولندی (حکمت) ارسطاطالیس

کوید بهترین پادشاهان آنست که بکرکس ماند که کردا کرد او

مردارنه آنکه بمردار ماند که کردا کرد دوکرکس یعنی می باید که وی

ازحال حوالی خود آگاه باشد وحوالی وی غافل نه آنکه وی ازحال خود غافل باشد وحوالی وی ازحال وی آگاه * ارسطاطالیس همزنك فتحی وایکی طانك مدیله برحکیمك اسمیدرکه اسکندرك وزیری ایدی (گوید فعل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر (بهترین پادشاهان لامیه (به بانك کسری وهاء اصلیه ایله یك دیمکدر (تر ادات تفضیل (یاحرف نسبت نون حرف تأکید الف نون ادات جمع پادشاهلرك یکرکی دیمك اولور (آنست اولدر دیمکدر (که حرف بیان (بکرکس باحرف صله (کرکس کاف اول عربی وثانی فارسی اق بابا دیدکلری قوشدرکه دائما جیفه یر (که حرف رابط صفت (ماند فعل مضارع مفرد غائب مانیدن دن بکزر دیمکدر (کردا کرد چپ چوره دیمکدر وایکی کردن مرکبدر (الف توسل ترکیبدر (او یه اضافت لامیه (او ضمیرکسه راجعدر (مردار میمك ضمیله پاکك ضدیدر جیفه معناسنه (که حرف رابط صفت (نه آنکه یعنی نه آنست که (بمردار باحرف صله (که حرف بیان یعنی حضرت جامی بوکلامی تفسیر ایدوب بیورر (می باید می ادات تأکید (باید فعل مضارع مفرد غائب (وی ضمیرلری پادشاهه راجعدر (حال حوالی خود لامیه لردر (حوالی حولی نك جمعیدر اطراف معناسنه (آگاه باشدك مفعول صریحی (بعض نسخه ده با خبر واقعدر آگاه یرینه معناینه بردر (حوالی وی لامیه (حال ویده بویله در (نه آنکه اویله دکل که دیمکدر (محصول ترکیب) ارسطاطالیس در پادشاهلرك یکرکی اولدر که کرکسه بکزه یه که انك چپ چوره سی مردار یعنی جوانبی مردار اولان کرکسه مشابه اولاندر اول دکلدر که یعنی پادشاهلرك یکرکی اول دکلدر که مرداره بکزه یه که انك اطرافی کرکس یعنی اطرافنده کرکس مجتمع اولان جیفه یه بکزه میه (جامی بوترکیبی تفسیر ایدوب بیوررکه کرکدر که پادشاه کندی حوالیسنك حالندن آگاه اوله و پادشاهك حوالیسی کندندن غافل اوله اویله دکلکه پادشاه کندی حوالیسنك حالندن غافل اوله و حوالیسی پادشاهك حالندن آگاه اوله حاصل کلام پادشاه رعایا وعسکریدن آگاه وعسکری پادشاهك حالندن غافل اولملی نته کیم جیفه دن

كركس خبردار وجيفه غافل امامر بالعكس اولوب كندو جيفهٔ غافل
اطراف كركس آكاه اولمق لايق دكلدر (قطعـه) پادشه بايد كه باشد
همچو كركس باخبر* زانچه افتادست كردا كردش ازمردارها*
پادشه مخفف پادشاهدر (بايد و باشد فعل مضارع مفرد غائبلردر كه
كركدر واولمه معنالرينه (كه حرف بيـان (همچو ادات تشبيه (باخبر
با حرف مصاحبت (زآنچه اول نسنه دنكه ديمكـدر (افتاد ست واقع
اولمندر ديمكدر (كردا كردش شين ضمير كركسه راجعـدر كردا كرد
افتادك مفعول فيهى (ها ادات جمع (محصول بيت) پادشاه كركدر كه
كركس كبي خبرايله اوله يعنى خبير وآكاه اوله اول نسنه دنكه انك اطرافنده
واقع اولمـدر مردارزدن يعنى كركس اطرافنـده اولان جيفه دن
آكاه اولديغى كبي پادشاه دخى حوالیسنده اولان اهاليدن خبير اولمق
كركدر* نى چو مردارى كه كردش صف كشيده كركسـان*
تيز كرده بهرنفع خود برو منقارها* نى مرادف نه (چو ادات تشبيـه
(مردارى يا حرف تنكير (كه حرف رابط صفت (كردش ضمـيرى
مرداره راجعـدر (كرد كاف عجمك كسريله چوره ديمكدر كشيده نك
مفعول فيهى (كشيده ماضيدن قسمدر چكمش ديمكدر (كركسـان
الف نون ادات جمع كشـيده نك فاعلى (تيز كسكين ديمكدر (بهر
ادات تعليل (نفع خود لاميه (برو براودن مخففدر (منقار قوش بورننه
اطلاق اولنور (ها ادات جمعـدر (محصول بيت) شول مردار كبي
دكل كه يعنى پادشاه شول مردار وجيفه كبي اولميه كه انك اطرافنـده
كركسلر صف چكمش منقارلرينى كندى نفعى ايچون تيز ايلمش حاصلى
پادشاهك حالندن رعايا آكاه اولوب مضرتنه سعى ايلميدلر بويله اولمق
لايق دكلدر (عروض) بوقطعـه بحر رمل مثمندر كه يالكز عروض
وضربنه حذف طارى اولمشـدر مستغنى عن البياندر* نوشين روان
روز نوروزبا مهرجان مجلس مى داشت ديد كه يكى ازحاضران كه بار
ونسبت خويشى داشت جامى زرين در بغل نهاد تغـافل كرد وهيچ
نكفت چون مجـلس برشكست شرابدار كفت هيچ كس بيرون نرود
تا تجسس كنم كه تك جام زرين درمى بايد نوشين روان كفت بكذار كه
انكس كه كرفت باز نخواهد داد وانكس ديد نمـامى نخواهد كرد*

نوشین روان معروف (روز نوروز بیانند نوروز کونی دیمکدر
معلوم اوله که نوروز ایکیدر (بری کنش برج حمله نقل ایتدیکی کوندر
و بو کونه اعجام بیننده اعتبار اولنور زیرا جلال الدین شاه تختنه جلوس
ایلدیکی کون بو وقتده تصادف ایتمکله وقتنک حکماسی رأس تاریخ
اعتبار ایلمشلردر بوندن صکره بینلرنده عادت قالمشدر (و بریسی
نوروز خوارزمیدر که نصاری و مجوس اعتبار ایدرلر اکا نوروز
خوارزمی دیرلر ترکیجه قزل یمرطه تعبیر اولنور بو اول نوروزدن
مؤخردر نته کیم سودی مرحوم کلستان شرحنده اسامی شهوریله
وسائر تحقیقاتیله بیان ایلمشدر اما بونده مهرجان قرینه سیله نوروز
خوارزمی دیدکاری وقت مراددر که بو کونه جشن مغان دیرلر نصاری
ومجوسک عید اکبریدر ایشته فتاوارده (من اهدی بیضة الی المجوس
یوم النیروز فقد کفر) دیدیکی نوروز بودر وهم نوشروانه لایق ومناسب
اولان نوروز ده بودر مجوسی اولمق حسبیله وهم نوروز جلالی هجرتدن
درتیوز یتمش بش سنه سنده اعتبار اولنمشدر نوشروان میلاد نبوینک
سکزنجی سنه سنده عمری تمام اولمشدر بویله اولنجه نوشروان ایله
جلال الدین ملکشاه بن الب ارسلان سلجوقینک بینی تماما بشیوز
اوتوز سنه اولور بونده اولان نوروز نوروز عجم اولمق محالاتدندر
خلاصه بو نوروز فی زماننا هذا مارتک یکرمی برنجی کونی اولور که
قزل یمرطه دیرلر (مهرجان مهرکانک معربیدر و بونده ایکیدر (بری
مهرکان خاصه (وبری مهرکان عامه بری اون التنجی کون وبری
یکرمی برنجی کون بو تحقیقاتدن معلوم اولدیکه شارحک کلامی
ژاژ اباقلی بلکه اندن دون وسافلدر (مجلسدن مراد مجلس باده در
(می ادات حکایهٔ ماضی (داشت فعل ماضی مفرد طوتاردی دیمکدر
(دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (یکی
بری دیمکدر (حاضران الف نون ادات جمع (که حرف رابط صفت
(با حرف مصاحبت (او ضمیر نوشروانه راجعدر (نسبت خویشی
بیانیه (یا حرف مصدر خویش واو رسمیله بونده خصم دیمکدر (جامی
یا حرف وحدت جام قدح دیمکدر (زرین یا حرف نسبت نون حرف
تأکید النونلی یعنی مطلا دیمکدر (در حرف صله (بغل قولتق دیمکدر

(نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر بونده سرقه دن عبارتدر
(تغافل مصدر در تفاعل بابندن غفلت اظهار ایلمك ترکیبده
کورمز لکدن کلمك (کرد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده
نوشروانه راجع ضمیردر (نکفت فعل نفی ماضی سو یلمدی دیمکدر
(چون ادات شرط (بر شکست تمام اولدی دیمکدن کنایه‌در (شرابدار
یعنی شراب خدمتنه تعیین اولنان (نرود فعل نهی غائب کیتمسون
دیمکدر (تا حرف توقیت (تجسس تفعل بابندن مصدردر بونده ارامق
معناسنه‌در (کنم فعل مضارع متکلم وحده (که ادات تعلیل (در
حرف تأکید (می ادات حال (باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر
دیمکدر (بکذار باء تأکید ایله امر حاضر مفرد ترك ایله دیمکدر (که
حرف بیان (انکس اول کیمسه دیمکدر (که حرف رابط صفت (کرفت
طوندی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائب یعنی الدی دیمکدر (باز کرو
دیمکدر (نخواهد داد ویرمیه‌جکدر (که حرف رابط صفت (دید
فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (تمام اسم فاعلك مبالغه
صیغه سیدر قوجی دیمکدر (نخواهد کرد ایتمیه‌جکدر (محصول ترکیب)
نوشروان مهرجان ایله نوروز کونی مجلس طوتاردی کوردیکه
حاضرلردن بری که کندی ایله خصملق نسبتی وارایدی برالتونلی جامی
قولتوغنه قودی یعنی قوینه صوقدی وکیزلدی نوشروان تغافل
ایلمدی وهیچ سویلمدی چون مجلس بوزلدی یعنی آخر اولدی شرابدار
دیدی کیمسه طشره کیتمسون تا تجسس ایده‌یم که برجام زرین لازمدر
نوشروان دیدی ترك ایله یعنی ارامه که اول کیمسه که الدی ویرمز
واول کیمسه که کوردی قوجلق ایلمز مراد کندودر * بعد ازچند
روز آن شخص پیش نوشروان آمد جامهای نو پوشیده وموزهای
نو در پای کرده نوشروان اشارت بجامهٔ وی کرد که این ازانست وی
نیز دامن ازموزه برداشت که این نیز ازانست بخندید ودانست که او
بضرورت واحتیاج بر کرفته است پس فرمود تاهزار مثقال زر
بوی دادند * بعد ازچندروز نیجه کوندن صکره (آن اسم اشارتدر
(شخص دن مراد جام زرینی آلان کیمسه در (پیش بونده قیت
معناسنه‌در اضافتی لامیه (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر

(جامهای نو بیانیه جامه مطلق ثوبه اطلاق اولنور (ها ادات جمع
یا اضافته نوسلدر نو یکی دیمکدر (پوشیده ماضیدن قسمدر کیمش
معناسنه (موزهای نوده لامیه (موزه زاء عربیه‌له مطلقا ایق قابی
(در پای کرده اپاغنده ایلش کیمش دیمکدن کنایه در (بجامهٔ وی
لامیه را حرف صله وی ضمیر شخصه راجعدر (کرد فعل ماضی مفرد
غائب ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر جامه یه (از ان
آن اشارتدر جام زرینه (وی شخص معهوده راجعدر (نیز دخی
دیمکدر (دامن اتك دیمکدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی
دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر موزه یه (آن بنه جام زرینه
(بخندید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (دانست
بوده فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر بو ایکی فعلك فاعللری
بخشنده نوشروانه راجعدر (که حرف بیان (او جام زرینه راجعدر
(را ادات مفعول (بضرورت یا حرف مصاحبت سببی متضمن
(بر کرفته ماضیدن قسمدر اخذ ایلش المشدر دیمکدر (پس باء
بجمله فاء جزائیه معناسنه در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب
بیوردی دیمکدر (تا ادات تعلیل (مثقال بر بچق درهمه اطلاق اولنور
(بوی یا حرف صله (وی ضمیر شخصه راجعدر (دادند فعل ماضی
جمع غائب و یردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) رنجه کوندن صکره
اول جامی آلان شخص نوشروان قتنه کلدی یکی جامه‌لر کیمش
و یکی موزه‌لر کیمش یعنی باشدن ایاغه ثوابی تجدید ایتمش نوشروان
انك جامه سنه اشارت ایلدی یعنی رمز ایله جامدی کندو یه کوستردیکه
بو جامه اول جامدندر یعنی اشارتی بو کلامی ایما ایلدی اول شخص دخی
اتکنی موزه‌دن قالدردی یعنی اتکنی دیوشردی و موزه‌لرینی کوستردیکه
بو موزه دخی اول جامدندر یعنی اتکین قالدردغله بو کلامی ایما ایلدی
نوشروان کولدی و بیلدیکه ضرورت و احتیاج سببیله اخذ ایلمشدر
بویله اولنجه امر ایلدی بیوردی تا کیم بیك مثقال التون و یردیلر
(قطعه) بر کناه نو جو آکاه شود شاه کریم * معترف باش با ن وز کرمش
عذر بخواه * کناه نو لامیه (چو حرف تعلیل (معترف افتعال بابندن
اسم فاعلدر اقرار معناسنه (باش امر حاضر مفرد اول دیمکدر

بان

(باآن با حرف صله (آن گاهه اشارتدر (کرمش ضمیری شاهه راجعدر (عذر غینك ضمی وذال معجمه ایله گناهك عفوینه دیرلر (بخواه باء تأکید ایله وواو رسمیله استه معناسنه امر حاضر مفرد در یعنی طلب ایله (محصول بیت) سنك گناهك اوزره چونکه کریم اولان شاه آگاه اوله گناهه اقرار ایدیجی اول واول شاهك کرمندن گناهك عفو اولمه سنی طلب ایله دیله * مکن انکار کنه زانکه گناه دکرست * بلکه بسیار ازان هم بتر انکار گناه * مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (انکار کنه مصدرك مفعولنه اضافتیدر (زانکه ازانکه دن مخففدر (که حرف بیان (گناه دکر بیانیه دیگر یا ایله و یاسین غیری معناسنه در (بلکه ادات اضراب ترکیده ده مستعملدر (بسیار یاء عربیله زیاده معناسنه (آن گناه اوله راجعدر (هم بونده دخی معناسنه در (بتر بانك وتانك فتحه لریله ترکیده دخی مستعملدر کتورك معناسنه بدترك مخففیدر (محصول بیت) گناهی انکار ایلمه اول اجلدن که غیری گناهدر یعنی گناهه معترف اولمق اوده بر گناهدر بلکه اصل گناهدن چوق ودخی کتورکدر گناهی انکار حاصلی انکار گناه اصل گناهدن زیاده گناهدر (عروض) بوقطعه بحر رملدندر که صدر وابتداسندن ماعدایه خبن طاری اولمشدر که ایکنجیده اولان ساکن دوشمشدر عروض وضربنه خبن دنصکره قصر دخی طاری اولمشدر بومصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) مأمون غلامی داشت که ترتیب آب طهارت بعهده وی بود درهرچندر وز آفتابه یاسطلی کم می شدیك روز مأمون باوی کفت کاش ان افتابه وسطل که ازین جای بری هم بما فروشی کفت همچنان کنم این سطل حاضر وابخر کفت بچندمی فروشی بدو دینار بفرمود تادو دینار بوی دادند کفت این سطل ازتو درامان شد کفت اری * مأمون خلفای عباسیه دن هارون الرشیدك ارشد اولادی و پدری یرینه خلیفه اولمشدر چوق مناقبات عجیبه وحکایات غریبه سی واردر تفصیله حاجت یوقدر (غلامی یا حرف وحدت (داشت فعل ماضی بونك کبی یرلرده مطلقا وار ایدی معناسنی افاده ایدر (که حرف بیان (ترتیب معروف (آب طهارته اضافتی مصدر مفعولنه (آب طهارت بیانیه بونده ابدست صویی دیمکدر

با حرف ظرف . ر معناسنه (عهده وی لامیه عهده عینك ضمی وهانك سكونیله بونده كورنمك معناسنه (وی غلامه راجع (بود ادات ماضی (هرچند روز هر فیح كونده یعنی ایكی اوج كونده بر دیمكدن كنایه‌در (آفتابهٔ یا حرف وحدت همزه حرف تو سل 'فتابه همزه‌نك مدیله ابریق دیمكدر افتاوه دخی دیرلر (با حرف عطف 'و معناسنه یا برینه بایازان جمع نسخه‌لره مخالف یازمش سیاق دخی یا اقتضا ایدر (سطلی یا حرف وحدت (سطل سینك فتحیله بونده الكن معناسنه تركیده تحریف ایدوب ستیل دیرز وآنلری صواردقلری قابه تعبیر ایدرلر (كم كاف عجمك ضمیله ضایع دیمكدر (می شد ادات حكایه ایله اولوردی دیمكدر (باوی غلامه (كاش الفاظ تحسرندندر كه تركیده كشكه دیمكله تعبیر ایدرلر (كه حرف رابط صفت (از ین جای بو محلدن دیمكدر (بعض نسخه ده از جامی یری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلتورسین یعنی الورسین دیمكدر (هم بونده ینه معناسنه (بما با حرف صله ما ضمیر متكلم مع الغیر بزه دیمكدر (فروشی فانك وراتك ضمه‌لریله فعل مضارع مفرد مخاطب صاته‌سین دیمكدر (همچنان یعنی بوردیغكز كبی دیمكدر (كنم فعل مضارع متكلم وحده ایده یم دیمكدر (بخر با حرف تأكید خر خاء معجمه‌نك كسریله آل دیمكدر (بچند نچه دیمكدر (بدو دینار ایكی التونه دیمكدر (بفرمود باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمكدر فاعلی تحتنده مأمونه راجعدر (تا حرف تعلیل (بوی با حرف صله (وی ضمیری غلامه راجعدر (دادند فعل ماضی جمع غائب ویردیلر دیمكدر (كفت مأمون دیدی (در امان امانده (شد ٣ اولدی یعنی سنك القاعكدن محفوظ اولدی (كفت غلام دیدی اری افعال تصدیقدندر بلی اویله اولدی دیمكدر (محصول تركیب) مأمون خلیفه‌نك بر غلامی وار ایدی كه ابدست صو بی تیبی انك دستنده ایدی یعنی بو خدمته مأمور ایدی هر فیح كونده بر ابریق یالكز ضایع اولوردی بر كون مأمون غلامه دیدی كاشكه اول ابریق والكن كه بو یردن الور كتورر سنك یا بز دن الیورسك ینه بزه صاتسك غلام دیدی بیوردیغكز كبی ایده یم یعنی ینه سزه صاته یم بو سطل حاضری آل یعنی الآن موجود اولان سطلی آل مأمون دیدی نچه صتارسك غلام دیدی ایكی التونه مأمون بیوردی

م استفهامی متضمندر محفوظ اولدیمی دیمكدر

تا ایکی آلتون غلامه ویردیلر مأمون دیدی بوسطل سندن امانده اولدیغی یعنی الکدن والمقلغکدن محفوظ اولدیغی غلام دیدی اوت اویله اولدی یعنی محفوظ اولدی (شارح بوسطلی غیر الماه دیدیکنی تجاهلقندن آلمشدر قصه نك حصه سی کلجك قطعه درکه حضرت جامی قدس سره السامی بیوزرد (قطعه) سیم بر زر خریده تنك مکیر * تابدان نفس او بیار آمد * سیم کومش دیمکدر اما بونده اقچه معناسنه در (زرخرید عبد مملوکدن کنایه در (تنك طار معناسنه (مکیر نهی حاضر مفرد طوتمه دیمکدر بونده تنك مکیر خست ایله معناسین افاده ایدر (تا حرف تعلیل (بدان با حرف مصاحبت دال همزه دن مبدلدر (آن اسم اشارتدر سیمه (نفس او لامیه او ضمیر زرخریده یه راجعدر (بیار آمد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب دکلنه دیمکدر (محصول بیت) عبد مملوکك اولانه اقچه یی یعنی احسانی طار طوتمه بذل احسان ایله کیم اول اقچه ایله انك نفسی راحت بولوب دکلنه حاصلی نفسی طالب اولدیغی شیئه و یردیککی صرف ایتمکله راحت بولوب دکلنه * تن باتلاف مال ازودرده * تا باتلاف جان نینجامد * تن وجود معناسنه مبتدا (باتلاف با حرف مصاحبت اتلاف افعال بابندن مصدردر بونده بذل واحسان معناسنه در دهك مفعول غیرصریحی (ماله اضافتی مفعولنه اضافتیدر (او ضمیر زرخریده یه راجعدر (درده امر حاضر مفرد قورتار دیمکدر مجازا (تا حرف انتها باتلاف جان باتلاف مال کبی بونده اتلاف اهلاك معناسنه در (نینجامد فعل نفی مستقبل مفرد غائب نتیجه ویرمیه دیمکدر (محصول بیت) تنی مالی اتلاف ایله بنده دن قورتار یعنی قولکه بذل احسان ایله وجودنی خلاص ایله تا کیم اهلاك جان ایله نتیجه ویرمیه یعنی عاقبت الامر جاننه خیانت ایلمیه یانمزده اولان شمعی شرحنده بو قطعه نك بیت ثانیسنك مصراع اولینك شرحنده معنایه هیچ تعرض ایلمامش اکثری نسخه لرده بویله معلومدرکه معنایه واصل اولممش (حکایت) میان عقیل بن ابی طالب ومعاویه دوستی تمام بود ومصاحبت بردوام روزی در راه محبتشان خاری افتاد و برچهرهٔ مودتشان غباری نشست عقیل از معاویه ببرید واز آمد شد مجلس او پای در کشید معاویه عذر خواهان بوی نامه نوشت که ای مطلب اعلای بنی عبد المطلب

تن لفظی درده لفظنه مصروف اولوب تن درده ملازمت ایله دیمك اولورکه معنا اتلاف ماله ملازمت ایله تاکیم اتلاف جانه نتیجه ویرمیه دیمك اولور
منه

وای مقصد اقصای آل قصی وای آهوی نافه کشای عبد مناف وای منبع مکارم بنی هاشم آیت نبوت درشان شماست وعز رسالت درخانه دان شما کجاشد آن همه بزرکواری وحلم وبردباری بازآی که ازرفته پشیمانم واز کذشت پریشان * میان عقیل لامیه عقیل تصغیر صیغه سیله حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنهك برادر پدر ابی طالب معروف حضرت رسالت پناهك عم زندندر (معاویه کاتب وحی ایدی بوجمله نك تفصیلنی استین سیر کتابلرینه مراجعت ایلسون قالدیکه فی زماننا هذا برازملحد بی دین وزندیق بد آیین بومعاویه یه سب ایدرلر اعاذنا الله تعالی اصحاب کزینه سب حقنده حدود شرعی قاضی عیاض کتاب شفاسنك آخرنده بیان ایلمشدر امام علی ایله محاربه سی خصوصنده مخطی تعبیر ایده رز زیاده یه جسارت بالکلیه جائز دکلدر وقالدیکه اوغلی یزید خبیثك خباثتی سببیله ینه اکا طعن جائز دکلدر زیرا یخرج الحی من المیت ویخرج المیت من الحی ایت شریفه سنك تفسیرنده بعضیلر حی دن مراد مؤمن ومیتدن مراد کافردر دیمشلر معنای لطیفی شو بله اولور که کافردن مؤمن اخراج ایدر ومؤمندن کافر اخراج ایدر بو یله اولیجق اوغلنك خباثتی پدرینه ایراث ایلمزشته اهل سنت مسلکی بودر اللهم اهدنا وارشدنا الی الصراط المستقیم حالا یومالایعنی کلماتی طریقت علیه نك جهله وغلاتی خانه دان نبوته محبتدر دیو ترهات ایدرلر خصوصا حسن ابداللی طائفه سی که دعوای محبت ایدرلر سنت رسول وفرض خدا ایله عمل اتمزلر خذلهم الله تعالی فی الدارین (دوستی یا حرف مصدر (تمام بونده کامل معناسنه بود ایدی دیمکدر (مصاحبت مفاعله بابندن مصدردر بونده الفت وانسیتدن کنایتدر (بردوام دوام اوزره دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (در حرف ظرف (راه محبتشان مجازا یانیه ولامیه شان ضمیر جمع غائب (غاری یا حرف وحدت (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (بر حرف استعلا یا حرف صله (چهره معروف اضافتلر سابق کبی (غباری یا حرف وحدت (نشست فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (ببرید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب لازم معناسنه کسلدی منقطع اولدی دیمکدر آمد شد کلوب کتمه دیمکدن کنایتدر اسم مصدر

وهمصدر مركب ديرلركه ايكي ماضيدن تركيب ايتمشدر (اويه اضافت
لاميه (كشيد فعل ماضي مفرد غائب چكدي ديمكدر (پاي دركشيد
اعراضدن كنايه‌در ومنقطع اولمه‌دن عبارتدر (عذرخواهان وصف
تركيبي قبيلندندر عذر ديليه‌رك ديمك اولور الف نون علامت وصفدر كه
يابكر خواهان صفت مشبهه‌در (يوي با حرف صله وي ضمير عقبله
راجعدر (نوشت فعل ماضي مفرد غائب يازدي ديمكدر (كه حرف
بيان اي حرف ندا (مطلب اعلاي بني عبد المطلب اضافتلري موصوفك
صفته ولاميه‌لردر مجازا مطلب اسم مكان استندجك محل ديمك اولور
اعلا يوجه معناسنه بني اصلنده بنين ايدي اضافتله نون دوشر عبد
المطلب حضرت فخر عالمك صلى الله تعالى عليه وسلم وحضرت علينك
كرم الله وجهه جديدر (مقصد اقصاي آل قصي اضافتلري سابق كبي
مقصد ديباجه‌ده بيان اولندي صادك كسريله اقصا فتح همزه ايله
نهايت وغايت معناسنه‌در آل بونده اولاد وقوم مراد (قصي قافك ضمي
وصادك كسري و ياء مشدده ايله نبي محترمك اجدادلرندندر آهوي
نافه كشاي عبد مناف مجازا بيانيه ولاميه (آهوي معروف نافه كشاي
وصف تركيبيدر مراد مسكلي آهو ديمكدر زيرا مسك بر نوع آهونك
كوبكندن چيقر عبد مناف كذلك اجدادنبيدن برينك اسميدر (معلوم
اوله كه مطلب ايله مطلب واقصي ايله قصي ونافه ايله مناف بينلرنده تجنيس
خط وتجنيس زايد وتجنيس ناقص واردر تفكر (منبع مكارم بني هاشم مجازا
لاميه وبيانيه ولاميه (منبع اسم مكان اصل صويك قينايوب ظهور
ايتديكي يره ديرلر بونده تجريدا ولنوب انجق ظهور معناسنه‌در مكارم
مكرمتك جمعيدر كرملر ديمكدر هاشم بنه اجداد رسول اللهدن برينك
اسميدر وهم خواجهٔ عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك ظهور
ايتديكي قبيله‌نك عليدر (آيت نبوت لاميه ايت علامت ديمكدر (درشان
شمامست سزك شانكزده‌در (عز رسالت لاميه (خانه‌ان خاء معجمه ايله
اهل بيت معناسنه‌در (كجه قنده ديمكدر (شد فعل ماضي مفرد غائب
رفت معناسنه كتدي ديمكدر (همه بويله يرده تأكيد افاده ايدر
بزركواري يا حرف مصدر اولوق ديمكدر (حلم ردباري يانبه يا حرف
مصدر ردبار وصف تركيبيدر حول معناسنه (باز كيرو ديمكدر (آري

فعل امر حاضر مفرد كل ديمكدر (كه حرف تعليل (رفته ماضيدن
قسمدر كچمش ديمكدر (كذشته ده ماضيدن قسمدر كچمش معناسنه
از رفته پشيمانم واز كذشته پريشان عطف تفسيرى شكليدر (بعض
نسخه ده از كفته واقعدر كذشته يرينه (محصول تركيب) ابى طالبك
اوغلى عقيل ايله معاويه بيننده تمام دوستلق ودوام اوزره الفت وانسيت
وار ايدى بركون انلرك محبترى يولنده برديكن واقع اولدى يعنى محبتلرينه
خلل طارى اولدى دخى مودتلرى چهره سنه يا چهره سى اوزره برغبار
اونوردى حاصلى محبت ومودتلرى برودته تبديل اولدى عقيل
معاويه دن كسلدى وانك مجلسنه كلوب كتمه دن اياغين چكدى يعنى
مجلسنه وارمدى معاويه عذر ديليه رك عقيله برنامه يازديكه اى عبد
مطلب اولادينك مطالب اعلاسى يعنى فى زماننا جمله سنك يوجه مطالبى
واى قصى انسابنك مقصد اقصاسى يعنى الحاصل هذه جمله سنك اعلاى
مطالبى وجمله نك نهايت مقاصدى واى عبد منافك نافهٔ مشك اولان
آهوسى واى هاشم اولادنك كرملر منبعى نبوت آيتى سزلك شاننكزده در
ورسالت عزتى سزلك اهل بيتكزده در قنده كيتدى اول بوقدر اولواق و
حمو الملك حلمى كل كل يعنى بنده تشريف ايله كيدندن نادم و كچندن پريشان
يعنى ماضى دن كه بيتكزده جريان ايلدى نادم و پريشان و پشيمان اولدق
(رباعى) تا كى هدف ناوك كين خواهم بود * وز دورى تو بيدل ودين
خواهم بود * تا حرف توقيت (كى كاف عربك فتحيله زماندن سؤالدر
استفهامى متضمن (هدف ناوك كين لاميه وبيانيه (هدف فتحتين ايله
اوق نشانه ديرلر كه تركيده پوته ديمكله تعبير اولنور (ناوك بونده اوق
معناسنه در (كين خشم معناسنه در كاف عربك كسريله (خواهم بود
اولمسرم ديمكدر (وز وازدن مخففدر (دورى يا حرف مصدر اوزاقلق
ديمكدر (تويه اضافت لاميه (بى دل ودين بونده كمال اضطراب
وضجرتدن عبارتدر (محصول بيت) نه يه دك يعنى نه زمانه دك غضب
وخشم اوقينه هدف اولمسرم وسنك اوزاقلغكدن مضطرب
اولمسرم حاصلى بو افتراق نه وقته دك ونه زمانه دك منتهى اوله جقدر
* بر روى زمين پيش تو ام رو بزمين * در زير زمين نيز چنين خواهم
بود * روى زمين يانيه يريوزى ديمكدر (پيش تو لاميه سنك اوككده

دیمکدر (میم ضمیر متکلم بزمین باحرف ظرف (زبرزمین یه سانیه یرلنده دیمکدرکه مراد آخرتدر (نیز دخی دیمکدر (چنین بوبجلین معناسنه در (محصول بیت) یریوزی اوزره یعنی دنیاده یوز یرده سنك حضورکده یم یعنی کمال تواضعده یم که خاکپایك اولورم یرالتنده دخی بو بجلین ولیسرم حاصلی دنیا وآخرتده سنك خاکپایکم (عروض) بو رباعی شجره اخربدندرکه صدر وابتدا اخرب حشو اولی مکفوف حشو ثانیلری سالم عروض وضرب ازل تته کیم علاك احوالی بیان اولنسدی ایدی بویله اولنجه بر مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیلن فاع اولور قطعه یازان واقف دکل ایمش *عقیل درجواب او بصواب چنین نوشت* (محصول ترکیب) عقیل معاویه یه جواب باصوابده انجلین یازدیکه یا یعنی بو شعردر (شعر) صدقت وقلت حقا غیر انی *اری ان لااراك ولا ترانی* صدقت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب سن صادقسین یعنی طوغری سویلدك (قلت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب صدقت جمله سی اوزره معطوف دیدك دیمکدر (حقا مقولی (غیر فتح اوزره مبنی بونده ادات استدرا کدر لکن معناسنه معلوم اوله که عند الفرا استثناده واقع اولان غیرکلمه سی مبنی اولور حرف معناسنه اولدیغیچون که الا معناسنه در بصریون عندنده معربدر اکر ان کلمه سنه مضاف اولمزسه البته مضاف اولورسه ینه مبنیدر اما مطلقا غیر ومثل کلمه لری ما وان وان حرفلرینه مضاف اولدیغی صورتده فتح اوزره بناسیله جائز در مبتداء محذوفك خبری اولمق وزره مرفوع اولمسیده جائز بونده اولدیغی کبی (انی ان حرفدر حروف مشبهه بالفعلدن یاء متکلم محلا منصوب اسمی (اری فعل مضارع نفس متکلم وحده اصلنده ارأی ایدی یا حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح یایی الفه قلب ایتدك وهمزه یی تلیین ایتدك حرکه سنی ماقبلنده رایه ویردك اجتماع ساکنین ایچون همزه یی حذف ایلدك اری اولدی بن رأی ایدرم دیمکدر فاعلیله جمله سی محلا مرفوع انك خبری ان اسم وخبریله تأویل مصدرده غیرك مضاف الیهی (ان حرف ناصب مصدریه (لا اری فعل نفی استقبال نفس متکلم وحده اعلالی سابق کبی فاعلیله تأویل مصدرده محلا منصوب ارانك مفعولی

(كاف ضمير خطاب محلا منصوب لاارانك مفعولی سنی كورممكلكی دیمكدر (ولاترانی فعل نفی استقبال مفرد مذكر مخاطب فاعلیله تأویل مصدرده محلا منصوب لا ارایه معطوف (نون حرف وقایه یاضمیر متكلم محلا منصوب مفعولی (محصول بیت) كلامكده صادقسین وحق دیدك لكن بن سنی كورممكلكی وسن بنی كورممكلكی رأی ایدرم یعنی هرنه دیدكسه طوغریسین اما بنم رأیم دخی بوكونه در * ولست اقول سوء فی صدیق * ولكنی اضد اذاجفانی * لست فعلدر افعال ناقصه دن متكلم وحده بن اولمدم دیمكدر ضمیر متكلم اسمی (اقول فعل مضارع مكلم وحده تحتنده فاعلیله جمله سی لست نك خبری (سوء لفظا منصوب مقول قول (فی صدیق ای فی حق صدیق یعنی برحذف مضاف تقدیر اولنور یاخود فی لام معناسنه اولمقده جائز (صدیق صادك فتحیله فعیل بمعنی فاعلدر كه دوست معناسنه لفظا مجرور محلا منصوب مفعول غیر صریحی اقولك جمله سی لست نك خبری (ولكنی لكن حرف استدراك یاء متكلم محلا منصوب اسمیدر (اضد فعل مضارع متكلم وحده نصر بابنك مضاعفندن ایریلورم دیمكدر تحتنده فاعلیله جمله سی جزاء شرط (اذا اسم شرط محلا منصوب مفعول فیهیدر اضد نك (جفا فعل ماضی مفرد مذكر غائب فاعلی تحتنده صدیقه راجعدر جمله سی محلا مجرور جزاء شرط واذانك مضاف الیهی فعل شرط جزاء شرط جمله سی خبر لكن در (نون حرف وقایه (یا متكلم جفانك مفعولی (محصول بیت) بن دوستم حقنده یادوستم ایچون كوتوسویلر اولمدم یعنی دوستمی ذم وغیبت ایلم لكن بن ایریلورم بكا اذیت وجفا ایلدیكی وقتده حاصلی دوستم حقنده اسائت ایلم لكن اینجنورسم مفارقت ایدرم (عروض) بو قطعه بحر وافردندر كه مفاعلتن جزؤیدر كه بونده مسدس الاجزادر بیت اولك وثانینك صدری سالم صدرك حشوی معصوب عصب مفاعلتن دن بشنجی متحركی اسكاندر كه لاءدر مفاعلت اولور مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور عروض وضرب مقطوف قطف مفاعلتن دن یینه لامی اسكان وآخرنده سبب خفیفی كه تن درآنی اسقاطه دیرلر مفاعل قالور فعولن انك یرینه كلور واتدالر معصوب ابتدانك

حشوی سالم بویله اولنجه تقطیع اولنسه صدقت وقل مفاعلتن ت
حقانی مفاعیلن رانی فعولن ارا ان لا مفاعیلن ارالک ولامفاعلتن
زانی فعولن واست اقو مفاعلتن ل سوء فی مفاعیلن صدیق فعولن
ولکنی مفاعیلن اضد اذا مفاعلتن جفانی فعولن اولور * یعنی چون
کریم از دوست برنجد باید که کنج مفارقت کیرد و بکوی مهاجرت
کراید نه آنکه ببدی میان بندد و ببدگویی زبان کشاید * چون
ادات تعلیل معنای شرطی متضمن (برنجد باء تأکیدایله فعل مضارع
مفرد غائب طوتنه دیمکدر (بکوی باحرف صله کوی کاف عربیله
محله دیمکدر (مهاجرت مفاعله بابندن مصدر در (تا اسلوب عجم
اوزره طویل یازیلورسته کیم بیان اولندی ایریلق دیمکدر (کراید
فعل مضارع مفرد غائب میل ایده دیمکدر کرایدندن کاف عجمک
کسریله بعضیلر کاف عربیله دیمشلر کذا فی نعمة الله (نه آنکه
اول دکل که دیمکدر (ببدی باحرف صله یاحرف مصدر (میان بندد
بل باغلیه دیمکدر که اصرار دن کنایه در (بندد فعل مضارع مفرد
غائب بندیدندن (ببدگویی با حرف صله یاحرف مصدر بدگوی
وصف ترکیبیدر بد سویلیجی دیمکدر (کشاید فعل مضارع مفرد
غائب آچه دیمکدر (محصول ترکیب) حضرت جامی بوقطعه نك
مضموندن مستفید اولنان حصه یی تفسیر ایدوب بیورر چونکه کریم
یعنی کریم اولان کیمسه دوستندن اینجنه یعنی رنجیده خاطر اوله
کرکدر که مفارقت بوجغنی طوته یعنی مفارقتی اختیار ایلیه ومهاجرت
محله سنه میل ایلیه حاصلی رنجیده اولدیغی دوستندن ایریله وسمتنه
وارمیه اویله دکل که کوتولکه بل باغلیه یعنی عداوته اصرار ایدوب
مضرت قصدنده اولمیه وبدگو یلغه دل اچمیه یعنی ذم وغیبتنده
اولمیه حاصلی اهل کرم بوافعالی ارتکاب ایلمز (مثنوی) چون شود
یار باتو جنك اندیش * جز جدایی مکیر با او پیش * باتو با حرف
مصاحبت (جنك اندیش وصف ترکیبیدر بو نده رنجیده ایتمه دن
کنایتدر (جدایی یاحرف مصدر ایریلق دیمکدر (مکیر فعل نهی
مفرد غائب طوتمه دیمکدر بونده پیش و زن وقافیه ایچون تأخیر
اولنمشدر تقدیری پیش مکیر تفکر ورأی ایتمه دن کنایتدر (با او باینه

مصاحبت ضمیر یاره راجعدر (محصول بیت) چونکه یارسنکله جنك اندیش اوله یعنی رنجیده ایده انك ایله ایر یلمغك غرری رأی ایتمه یعنی مخاصمه ایدهیم باضرر قصدنده اولهیم بادم وغیبتنده اولهیم دیمه همان مفارقت ایله * جد مکن درخصومت بسیار * اندکی روی آشتی بکذار * جد جیمك کسریله سعی معناسنه در (مکن فعل نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (خصومت مصدردر دشمانلق معناسنه خاء معجمهنك ضمیله بسیاره اضافت بیانیه (بسیار چوق دیمکدر (اندکی یاء تنکیر ایله ترکیده ازاجق دیمکله تعبیر اولنور (روی آشتی بیانیهدر روی بونده طرف معناسنه (آشتی الف ممدودهیله وشینك کسریله صلح معناسنه صلح جانبنی دیمکدر (بکذار امر حاضر مفرد قو دیمکدر (محصول بیت) خصومت بسیاره سعی ایله یعنی چوق دشمنلك ایله ازاجق صلح جانبنی قو یعنی صلحه یر قالسون زیرا پشیمان اولمق محتملدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور که بیان اولندی *بار معاویه باعتذار معاودت نمود ودر التماس صلح کشود وصد هزار درم بدل صلح فرستاد وبنیاد عهد نهاد * باز ینه دیمکدر (باعتذار بیا حرف صله اعتذار افتعال بابندن مصدردر (معاودت مفاعله بابندن مصدردر (کشود فعل ماضی مفرد غائب اچدی دیمکدر (در التماس صلح لامیه ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (در قپو معناسنهدر (صد هزار یوز بیك دیمکدر (درم مسکوك اقچهدن عبارتدر (بدل صلح لامیه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب کوندردی دیمکدر (بنیاد تمل معناسنه (عهده اضافت لامیه بیانیه (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (محصول ترکیب) ینه معاویه اعتذاره عودت کوستردی یعنی تکرار اعتذار واعتراف ایلدی وصلحه رضا قپوسنی اچدی ویوز بیك اقچه صلح بدلی ارسال ایلدی وعهده تمل قودی حاصلی صلح ومعاهده ایلدی (قطعه) عذر خواهی بکن وعفو طلب شو چوفند * رخنه درقاعدهٔ یاری یاران قدیم *عذر خواهی یا حرف مصدر (عذر خواه وصف ترکیبیدر عذر دیلیجیلك دیمکدر اعتذار معناسنه (بکن باء تأکید ایله امر حاضر مفرد ایله دیمکدر (عفو طلب وصف ترکیبی عفو استیجی دیمکدر (شو فعل امر مخاطب اول دیمکدر

(چو ادات تعلیل (فتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اوله دیمکدر
(رخنه بو یله برلرده خلل معناسنی افاده ایدر (در حرف ظرف (یا حرف
صله (قاعدهٔ یاری یاران قدیم لامیه‌لر و بیانیه‌در (یاری یا حرف
مصدر دوستلق دیمکدر (یاران الف نون ادات جمع (قدیم اسکی
دیمکدر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر که اعتذار ایله
یعنی عذر دیله وعفو استیجی اول چونکه اسکی دوستلرك دوستلغی
قاعده سنه یا قاعده سنده خلل واقع اوله یعنی قدیم اولان احبابك
محبتی قاعده سنده خلل واقع اولورسه اعتذار ایله حاصلی کمال مرتبه
سعی مصالحه ایدوب باریش ودفع خلل ایله * ورنیاید بهم آن رخنه
بکفتار زبان * در عمارت کریش کوش بخشت زر وسیم * ور واکردن
مخففدر (نیاید فعل نفی استقبال مفرد غائب کلمزسه دیمکدر (بهم بریره
دیمکدر (بکفتار زبان بیانیه با حرف مصاحبت (در عمارت کریش
(در حرف صله یا معناسنه شین ضمیر رخنه یه راجعدر (یا حرف
مصدر (کر ادات فاعل اول رخنه یی تعمیر ایدیجی ایکه (کوش فعل
امر حاضر مفرد چالش دیمکدر (بخشت زر بیانیه باحرف مصاحبت
(خشت کرپیچ دیمکدر خاء معجمه نك کسریله اما بونده کوچه دن
کنایه‌در (محصول بیت) اکر اول خلل دیل سوزیله بر یره کلمزسه یعنی
عذر دیلمکله مودت سابقه مقرر اولمزسه انی تعمیر ایدیجیلکه چالش
التون وکومش کوچه سیله یعنی بذل مال ایدوب مصالحه ایله زیرا
لایق دکلدر که مدت عمرکده قزاندیغك دوستی براند کنده کدن
دور ایتمك (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندندر که صدر وابتدادن
ماعدا مخبوندر عروض وضرب نه قصر دخی طاری اولمشدر که
بو مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) حجاج
درشکارکاهی ازلشکریان خود جدا افتاد بتلی برآمد دید که اعرابی
نشسته وازخرقهٔ خود جنبذ کان می چیند وشتران کرد او می چرند *
(شکارکاهی یا حرف وحدت (کاه ادات مکاندر شکار محلنده
دیمکدر (لشکریان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت (لشکر وزن
ومعناده عسکر کبیدر (خود اضافت لامیه (جدا بونده بعید دیمکدر
(افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (بتلی یا حرف صله

(یا حرف وحدت (تل تانك فتحی ولامك سكونیله در زیرا بولغنده اصل اولان شده اولمقدر دپه معناسنه (برآمد فعل ماضی مفرد غائب چقدی دیمكدر (دید فعل ماضی مفرد غائب كوردی دیمكدر (كه حرف بیان (اعرابی یاء اول حرف نسبت یاء ثانی وحدت (براعرابه منسوب اعراب برپه ده ساكن اولان عربه اطلاق اولنور (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش معناسنه (خرقهٔ خود بیانیه (جنبذ كان الف نون ادات جمع كاف هاء رسمیدن مبدل (جنبذه جیم عربینك ضمی ونونك سكونی وبانك فتحیله حشرات ارض جنسنه دیرلر بونده مراد كهله در (می ادات استمرار (چیند جیم عجمك كسریله فعل مضارع مفرد غائب دوشیرر دیمكدر (شتران الف نون ادات جمع شتر ضم شین ایله اشتردن مخفف دوه دیمكدر (كرد كاف عجمك كسریله چوزه دیمكدر اوپه اضافت لامیه اعرابیه راجع (چرند فعل مضارع جمع غائب اوتلرلر دیمكدر (محصول تركیب) حجاج برشكار كاهده اشكر یسندن ایری دوشدی برده یه چقدی كوردیكه براعرابی اوتورمش وخرقه سندن كهله دوشیرر ودوه لر اطرافنده اوتلرلر

چون شتران حجاج را بدیدند برمیدند اعرابی سر بالا كرد خشمناك كفت كیست كه ازین بیابان باجامهای درخشان برآمد لعنت خدای بروی باد را ادات مفعول (بدیدند فعل ماضی جمع غائب كوردیلر دیمكدر باء تأكید ایله (برمیدند ده بویله اوركدیلر دیمكدر (سر بالا كرد باشنی قالدردی دیمكدر (خشمناك ناك ادات وصف طارغین دیمكدر (كفت فاعلی تحتنده اعرابی یه راجعدر (كیست كیدر دیمكدر كه ذوی العقولده مستعمل اولان كه ایله ادات خبردن مركبدر (كه حرف بیان (بیابان صحرا معناسنه در (باجامهای درخشان موصوفك صفته اضافتیدر (با حرف مصاحبت یا توسل اضافت ها ادات جمع (درخشان صفت مشبهه پارلق دیمكدر (برآمد كلدی وچیقدی دیمكدر (لعنت خدای لامیه ومبتدادر (بروی كیستده كی كه یه راجعدر (باد امر غائب جمله سی دعاء علیه در (محصول تركیب) چونكه دوه لر حجاجی كوردیلر اوركدیلر اعرابی باشنی قالدردی طارغین دیدی یعنی طاریله رق دیدی كیمدر بو بیاباندن بارلق

چامه

جامه لرله کلدی باچیقدی لعنت اوکیسه نك اوزرینه اولسون
* حجاج هیچ نکفت وپیش آمد که السلام علیك یااعرابی کفت
لاعلیك السلام ولارحمة الله ولا برکاته * نکفت فعل نفی ماضی
مفرد غائب (پیش باء عجمیله قیت معناسنه در (درآمد فعل ماضی
مفرد غائب کلدی دیمکدر حاصلی ایلروکلدی (که حرف بیان
(کفت فاعلی اعرابی یه راجعدر (لا) حرف نفی (محصول ترکیب)
اعرابی حجاجه لعنت ایله شتم ایدنجه حجاج هیچ سو یلمدی یعنی
شتمه جواب ویرمدی وایلرو کلدیکه السلام علیك یا اعرابی دیدی
یعنی سلامت سنك اوزریکه اولسون اعرابی جوابده دیدی لاعلیك
السلام ولارحمة الله ولابرکاته یعنی سلامت سنك اوزریکه اولمسون
واللهك رحمتی دخی سکا اولمسون واللهك برکاتی یعنی خیر کثیری
سکا اولمسون مراد دعاء علیه در *ازوی آب طلبید کفت فرودآی
بذلت وخواری آب خور والله من رفیق ونوکر تونیستم حجاج فرود
آمد وآب خورد * وی ضمیری اعرابی یه راجعدر (طلبید فعل ماضی
مفرد غائب استدی دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (فرودآی فرود
اشاغی دیمکدر (آی امرحاضر کل دیمکدر اشاغی این دیمك اولور
(بذلت با حرف مصاحبت (خواری واو رسمیله و یاء مصدریله
خورلق دیمکدر (خو ر امر حاضر مفرد یمك وایچمك معنا سنده
مشترکدر بونده ایچ دیمکدر (رفیق یولداش دیمکدر (نوکر بونده
خدمتکار دیمکدر (تویه اضافت لامیه (نیستم دکلم دیمکدر (فرودآمد
ایندی دیمکدر (آب خورد صوایچدی (محصول ترکیب) حجاج اعرابیدن
صو طلب ایلدی اعرابی دیدی ذلت وخورلقله اشاغی این صو ایچ
والله بن سنك یولداشك وخدمتکارك دکلم حجاج ایندی وصو ایچدی
(پس کفت ای اعرابی بهترین مردمان کیست کفت رسول خدا صلی الله
علیه وسلم برغم تو باز کفت چه میکویی درحق علی ابن ابی طالب کفت
ازکرم بزرکواری نام وی در دهان نمی کنجد * پس بوندنصکره
دیمکدر (کفت حجاج دیدی (بهترین به بانك کسری وهاء اصلیه ایله
ایو دیمکدر تر ادات تفضیل یاحرف نسبت نون حرف تأکید یکرکی
دیمکدر (مردمانه اضافت لامیه الف نون ادات جمع (کیست کیمدر

دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (رسول خدا لامیه (برغم تو سنك کورلککه دیمکدن کنایتدر (بازینه دیمکدر (کفت حجاج دیدی (میکویی می ادات حال (کویی فعل مضارع مفرد مخاطب چه میکویی نه دیرسین دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (بزرکواری یاحرف مصدر اولواق دیمکدر (نام وی لامیه وی ضمیر علی رضی الله عنهه راجعدر (دردهان درحرف صله بامعناسنه (نمی کنجد فعل نفی حال مفرد غائب صغمز دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی اینوب صو ایچدکدنصکره حجاج دیدی مردملرك یکرکی یعنی انسانك افضلی کیمدر اعرابی دیدی خدانك رسولی صلی الله علیه وسلم حضرتلریدر سنك کورلککه ینه حجاج دیدی ابی طالب اوغلی علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حقنده نه دیرسین اعرابی دیدی اولواغی کرمسندن حضرت علینك اسمی اغزه صغمز یعنی قابل وصف دکلدر * پس کفت چه میکویی درحق عبدالملك بن مروان هیچ نکفت کفت جواب من بکوی اعرابی کفت بد مردیست کفت چرا کفت خطایی ازوی در وجود آمده است که زمشرق تامغرب ازان برآمده است پرسید که ان کدامست کفت این فاسق وفاجر حجاج را بر مسلمانان کاشته است حجاج هیچ نکفت * می کویی می حرف حال کویی فعل مضارع مفرد مخاطب (درحرف ظرف (حق عبدالملك بن مروان لامیه لردرعبدالملك دولت امویه دن مروان حمارك اوغلیدر خطبه دن بعض بدع سابقه بونك زماننده قالقمشدرنته کیم تواریخده مصرحدر وحجاجك پادشاهیدر (نکفت فعل نفی ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده اعرابیه راجعدر (کفت حجاج دیدی جواب من لامیه (بکوی باء تأکید ایله امر حاضر مفرد سویله دیمکدر (کفت اعرابی دیدی بدمردیست برکتو ادمدر دیمکدر کفت حجاج دیدی (چرا را ادات تخصیص نیچون دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (خطایی یاء ثانی حرف وحدت (وی ضمیری عبد الملکه راجعدر (در وجود درحرف صله در بامعناسنه (امده ماضیدن قسمدر (خطایی مبتدا آمده است خبری (که حرف بیان یاحرف رابط صفت (از حرف ابتداء غایه (مشرق معروف (تاحرف انتهاء غایه (یاحرف صله (مغرب معروف (آن خطایه اشارتدر (پرسید فعل ماضی

مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر تحتنده فاعلی حجاجه راجعدر
(که حرف بیان (کدام ادات سؤالدر که قنقی معناسنه‌در (کماشته
ماضیدن قسمدر حواله ایلمش معناسنه (محصول ترکیب) صکره حجاج
دیدی نه دیرسین مروانك اوغلی عبدالملك حقنده اعرابی هیچ سویلمدی
حجاج دیدی بنم جوابمی سویله یعنی بکا جواب ویر اعرابی دیدی
کتو بر آدمدر حجاج دیدی نیچون یعنی بدلکی نه جهتدن اعرابی
دیدی عبدالملکدن برخطا وجوده کلمشدر که مشرقدن مغربه وارنجه
اول خطادن طولمشدر حجاج سؤال ایلدیکه قنقیسیدر یعنی نه کونه
خطا وکناهدر اعرابی دیدی بوفاسق وفاجر حجاجی مسلمانلره حواله
ایلمشدر حجاج هیچ سویلمدی * ناکاه مرغی بپرید وآوازی کرد اعرابی
روی بحجاج کرد وکفت تو چه کسی ای مرد کفت این چه سؤالست که
میکنی کفت این مرغ مرا خبرداد که لشکری میرسد که سردار ایشان
تویی * ناکاه برکلمهٔ مرکبدر آنسزین دیمکله تعبیر اولنور (مرغی
یا حرف وحدت (بپرید باء تأکید ایله و یاء عجمینك فتحیله اوجدی
معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (اوازی یا حرف وحدت (کرد فعل ماضی
مفرد غائب بحجاج با حرف صله (چه نه دیمکدر (کسی یا حرف خطاب
(کفت فعل ماضی حجاج دیدی (این چه سؤالست بو نه سؤالدر (که
حرف رابط صفت (میکنی فعل حال مفرد مخاطب (مرا بکا دیمکدر
(خبرداد خبر ویردی (که حرف بیان (لشکری یا حرف وحدت
(میرسد فعل حال مفرد غائب ایریشور دیمکدر (که حرف بیان یا حرف
رابط صفت (سردار رئیس العسکر معناسنه‌در (ایشانه اضافت لامیه
(تویی یاء ثانی خطاب سن سین دیمکدر (محصول ترکیب) انسزین
برقوش اوجدی و برآواز ایلدی یعنی اوتدی واعرابی یوزینی حجاجه
ایلدی یعنی باقدی ودیدی سن نه کیمسه سین ای ادم یعنی کیمسین حجاج
دیدی بونه سؤالدرکه ایدرسین اعرابی دیدی بوقوش بکا خبر ویردیکه
برلشکر ایریشور انلك سرداری سن سین * درین سخن بود که لشکریان
وی در رسیدند و بروی سلام کفتند اعرابی چون ان بدید رنك وی
متغیر شد حجاج فرمود تا وی را همراه ببردند * درین سخن بود یعنی
اعرابی بوسوزده ایدی (که حرف بیان لشکریان وی لامیه در رسیدند

درحرف تأكيد رسيدند فعل ماضى جمع غائب ايرشديلر ديمكدر (وى
ضميرى حجاجه راجعدر (كفتند فعل ماضى جمع غائب سويلديلر
ديمكدر (محصول تركيب) اعرابى بوسوزده ايدى كه حجاجك عسكرلرى
ايرشديلر وحجاجه سلام ويرديلر يعنى السلام عليك ديديلر اعرابى
جونكه انى كوردى رنكى متغير اولدى بوزلدى حجاج بيوردى تا انى
برابر ايلتديلر * چون روز ديكر بامداد كرد مائده بنهاد ومردمان جمع
آمد نداعرابى را اواز دادچون درامد كفت السلام عليك ايها الامير
حجاج كفت من چنان نمى كويم كه تو كفتى وعليك السلام * چون ادات
تعليل (روزديكر ايرتسى كون ديمكدر (بامداد كرد صبا حلدى ديمكدر
(مائده طعام معناسنه (بنهاد فعل ماضى بونده لازم معناسنه كه قوندى
ديمكدر (را ادات مفعول آواز داد چاغردى ودعوت ايلدى ديمكدر
(آمد كلدى ديمكدر (محصول تركيب) جونكه ايرتسى كون صباحلدى
طعام قوندى وخلق جمع اولديلر اعرابى چاغردى چون كلدى السلام
عليك ياامير ديدى حجاج ديدى بن انجلين ديمم كه سن ديدك ايدى يعنى
سنك كبى لاعليك السلام ديمم وعليك السلام * پس كفت طعام مى خورى
كفت طعام نيست اكر اجازت مى دهى مى خورم كفت اجازت دادم
اعرابى پيش نشست ودست دراز كرد وكفت بسم الله ان شاء الله انچه
بعد از طعام پيش آيد خير باشد حجاج بخنديد وكفت هيچ ميدانى
كه دى روز بر من چه كذشت اعرابى كفت اصلح الله الامير سرى كه
ديروز ميان من وتو كذشته است امروز افشاى آن مكن * (محصول تركيب)
بوندنصكره حجاج ديدى طعام يرميسين اعرابى ديدى طعام سنكدر
اذن ويررسك يرم حجاج ديدى اجازت ويردم اعرابى ايلروا وتوردى
واليني اوزاتدى يعنى طعامه شروع ايلدى وديدى بسم الله ان شاء الله
اول نسنه كه طعامدنصكره ظهور ايدر خير اوله حجاج كولدى وديدى
هيچ بيلورميسين دونكى كون بنم اوزريمه نه كچمشدر اعرابى ديدى الله
اميرى اصلاح ايلسون برسر كه دونكى كون بنمله سنك بينكده كچمشدر
بو كون انى افشا ايلمه * بعد ازان حجاج كفت اى اعرابى يكى از دو كار
اختيار كن يا پيش من باش تا ترا از خواص خود كردانم يا ترا پيش عبد الملك
ابن مروان فرستم واز انچه اوراكفتة اخبار كنم تا هرچه خواهد آن كند

(محصول تركيب) بوندنصكره حجاج ديدى اى اعرابى ايكى كاردن
برينى اختيار ايله يا بنم قتمده اول تاكه سنى كندو خواصمدن ايلەيم
يا سنى عبد الملك بن مروان قتنه كوندرم واول نسنه دنكه انك ايچون
سويلمش ايدك خبر ايليم تاكه هرنه ديلرسه انى ايلسون يعنى نصل
بيلورسه اويله ايلسون * اعرابى كفت صورتى ديكرهم مى تواند بود
پرسيد كه آن كدامست كفت آنكه مرا بكذارى كه بسلامت ببلاد خود
بازروم وديكرنه تومرا بينى نه من ترا حجاج بخنديدو بفرمودتا ويرا هزاردرم
دادندو ببلادوى فرستادند * صورتى يا حرف وحدت (محصول تركيب)
اعرابى ديدى بر غيرصورت دخى اولمق ممكندر حجاج سؤال ايلديكه
اول قنغيسيدر اعرابى ديدى اولدركه بنى ترك ايده سين كه سلامت
كندو بلاديمه كيدم وغيرى نه سن بنى كوره سين ونه بن سنى حجاج
كولدى وبيوردى تا اكا بيك درم ويره لروانى بلادينه كوندره لر (قطعه)
زمرد بايد كه بلطف سخن وحسن خطاب * طبع ارباب ستم رازستم
بازآرد * (بلطف سخن صفتك موصوفه اضافتيدر با حرف مصاحبت
(حسن خطابده بويله طبع ارباب ستم لاميه و بيانيه (را ادات مفعول
(ستم لر بونده ظلم معناسنه (بازآرد بحسب اللغه كيركتورر ديمكدر اما
بويله يرلرده اليقور ديمكدن كنايتدر (محصول بيت) مرد كركدركه
لطف سخن ايله وحسن خطاب ايله يعنى كلمات دلاويز وخطاب شوق
اميز ايله ظلم اربابنك طبعنى ظلمدن اليقور يعنى مجبول اولديغى ظلمى
ايتدورمز بلكه لطفه سزا اولور * هركريمى كه زاحسان وكرم رم
كردست * بفسون سخن اورا بكرم بازآرد * كريمى يا حرف وحدت
نوعيه (كه حرف رابط صفت (رم رانك فتحيله رميدن مصدرندن
امردر بونده كرده لفظيله تركيب اولنوب ماضى مركبدن قسم
اولمشدر اوركمش ونفرت ايلمش معناسنه (بفسون باحرف مصاحبت
فسون افسوندن مخففدر (سخنه اضافت بيانيه (بكرم باحرف صله
(بازآرنك تحتنده فاعلى مردمراجعدر كروكتورر معناسنه (محصول بيت
هر بر كريمكه احسان وكرمدن اوركمشدر يعنى كرم وسخادن نفرت
ايلمشدر حاصلى ممسكدر سخن افسونى ايله انى اول مرد كرمه كتورر
(عروض) بوقطعه رمل مخبوندركه نيجه كره مرور ايلدى (حكايت

یزدجرد پسر خود بهرام را در موضعی دید از حرم خود که مناسب نبود
ویرا فرمود که بیرون رو و حاجب راسی تازیانه بزن واز در پرده سرای
دور کن و کسی دیکر را نام برد که ویرا بجای وی بنشان * (یزدجرد
یانك فتحی وزانك سکونیله ودالك کسریله عجم پادشاهلرندن برینك
اسمیدر که یزدکرد دخی دیرلر که بهرام کورك پدری ایدی وهم غایت
ظالم ایدی آخر الامر اغزینه آتی دپه‌اوروب فوت اولمشدر (پسر خود
بیانیه (بهرام را ادات مفعول (موضعی یا حرف وحدت (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (حرم خود ده بیانیه (ویرا وی
ضمیری بهرامه راجعدر را ادات مفعول (حاجب پرده‌دار معناسنه (را
ادات مفعول (سی اوتوز دیمکدر (تازیانه قمچی معناسنه‌در (بزن امر
حاضر مفرد اور دیمکدر (پرده سرای لامیه سرای حرمدن کنایه‌در
حرم قپوسندن دیمك اولور سرای قپوسندن دیین معنایه نامحرم ایمش
(نام برد بحسب اللغه آدالت دیمکدر اما بو یله یرلرده تعییندن کنایه‌در
(که حرف بیان (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری کسی یه راجعدر
بجای وی لامیه با حرف صله (وی ضمیر حاجب اوله راجعدر (بنشان
فعل امر مخاطب نصب ایله دیمکدر (محصول ترکیب) یزدجرد کندی
اوغلی بهرامی بر موضعده کوردی حرمندن که مناسب دکل ایدی بهرامه
بیوردیکه طشره چیق وحاجبه اوتوز قمچی اور وحرم قپوسندن اوزاق
ایله یعنی عزل ایله وبر غیری کیمسه‌یی تعیین ایله که انی انك یرینه نصب ایله
* بهرام بموجب فرموده پدر عمل کرد اما هنوز سیزده ساله بود ندانست
که سبب غضب وی حاجب چه بود * بموجب با حرف مصاحبت
(موجب فرموده پدر لامیه‌لردر (هنوز الآن دیمکدر (سیزده اون اوچ
دیمکدر (ساله هاء رسمی ادات مقدار سیزده ساله اون اوچ یللق
دیمکدر که اون اوچ یاشنده (بود ایدی (ندانست فعل نفی ماضی مفرد
غائب بیلمدی دیمکدر (که حرف بیان (سبب غضب وی لامیه‌لردر
وی ضمیری پدره راجعدر (محصول ترکیب) بهرام باباسنك بویروغی
مقتضاسیله عمل ایلدی اما الآن اون اوچ یاشنده ایدی بیلمدیکه پدرك
سبب غضبی نه ایدی * بعد ازان روزی بهرام بدر پرده سرای آمد
وخواست که در آید حاجب دو دست بر سینهٔ وی نهاد ونکذاشت که

در آيد وكفت بعداز ين نرادرين موضع بينم سى تازيانه ات بزنم ازجهت
خيانتى كه برحاجب پيشين كردى وسى ديكررا ازجهت خيانتى كه مى
خواهى بامن كنى * (روزى ياحرف وحدت (بدر ياحرف صله (درايد
فعل مضارع مفرد غائب كيره ديمكدر (دست برسينهٔ وى نهاد بحسب
اللغه النى كوكسنه قودى ديمكدر امابو يله محلارده صاليويرمه دن كنايه در
(محصول تركيب) اندن صكره بركون بهرام پرده سرايه كلدى
وبلدايكه كيره ايكنجى حاجب صاليويرمدى وقومديكه كيره
وديدى اكر بوندن صكره سنى بوموضعده كوررسم سكا اوتوزقمچى
اورورم شول خيانتدن اوتوريكه اسكى حاجبه ايلدك واوتوز دخى
اول خيانتدن اوتوريكه بكا ايتمك استرسين * اين خبربيزد جرد
رسيد حاجب دوم را بخواند وتحسين كرواحسان نمود وخلعت
پوشانيد ومرتبه اش بلندكردانيد* پوشانيد فعل ماضى مفرد غائب
الف نون ادات تعديه كيدردى ديمكدر (محصول تركيب) بوخبر
يزدجرده ايرشدى ايكنجى حاجبى چاغردى وتحسين ايلدى واحسان
كوستردى وخلعت كيدردى ومرتبه سين عالى وبلندايلدى (قطعه)
حفظ شه بايد چنان كزآستان او عبور * درضمير بنده وآزاد نتواند
كذشت *عبورعينك ضميله وزن ومعناده مرور كبيدر (محصول بيت)
پادشاهك حفظى انجلين كركدركه انك آستانندن كچمك بنده وآزادك
ضميرنده كچمك ممكن اولميه يعنى حريم پادشاه اورتبه محفوظ اولمق
كركدركه بنده وآزادك وعبيد واحرارك قلبنده كچمك سوداسى دخى
خطور ايلميه كمال محافظه دن كنايه در * درحريم حرمت عرش كه
سردولتست * مرغ نتواند پريد وبادنتواند كذشت * درحريم حرمت
عرش در حرف ظرف شين ضمير پادشاهه راجعدر اضافتلرى بيانيه (كه
حرف رابط صفت (دولته اضافت لاميه (پريد فعل ماضى بونده
مصدر معناسنه در زيرا مضارعه مقارندر (كذشت ده پريد كبيدر
(محصول بيت) پادشاهك عزحرمتى حريمنده كه دولت سريدر
قوش اوچمغه قادر اولميه وروز كار كچمه قادر اولميه يعنى پادشاه
حرمنه يار واغيار محرم اولملى (عروض) بوقطعه بحر رملدندر كه
عروض وضربى مقصور برمصراعى فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

فاعلات اولور (حکایت) وزیر هرمز بن شاپور بوی نامه فرستاد که
بازرکانان دریا بار جواهر بسیار آورده اند وآنرا بصد هزار دینار
از برای پادشاه خریده ام شنیده ام که پادشاه آنرا نمی خواهد اکر
راستست فلان بازرکان بصد هزار دینار سودمی خرد* وزیر هرمز
لامیه (هرمزهانك ضمیله در (شاپور بای عجمیله بر پادشاهك اسمیدر
نسل یافتندن بو هرمز نوشروانك اوغلی هرمزك غیریدر (بوی یا
حرف صله (وی ضمیر هرمزه راجعدر (بازرکانان دریا بیانیه (بار
بونده یوك معناسنه در (جواهره اضافت بیانیه (وآنرا را ادات مفعول
آن اسم اشارتدر بار جواهره (بصد هزار سود (با حرف مقابله
یوز بیك التون فائده مقابله سنه (خرد فعل ماضی مفرد غائب الور
دیمکدر خریدندن (محصول ترکیب) شاپورك اوغلی هرمزك وزیری
هرمزه نامه ارسال ایلدیکه دریا بازرکانلری جواهر یوکی چوق
کتورمشلردر واول یوکاری پادشاه ایچون یوز بیك دیناره صاتون
المشم ایشتدمکه پادشاه انی استمز اکر صحیح ایسه فلان بازرکان
یوز بیك التون فائده ایله صاتون الور* هرمز جواب نوشت که
صد هزار دینار وصد هزار چندان پیش ما قدری ندارد چون
ما بازرکانی کنیم پادشاهی که کند وبازرکانان چه کنند* چندان
اولقدر دیمکدر (پیش ما لامیه پیش قیمت معناسنه (قدری یا حرف
تنکیر (بازرکانی یا حرف مصدر (کنیم فعل مضارع متکلم مع الغیر
(پادشاهی یا حرف مصدر که کیم دیمکدر (کنند فعل مضارع جمع
غائب ایلرلر دیمکدر (محصول ترکیب) هرمز وزیره جواب یازدیکه
یوز بیك واولقدر یوز بیك یعنی یوز بیك کره یوز بیك بزم قتیمزده قدری
یوقدر یعنی بی حاصلدر چونکه بز بازرکانلق ایدهلم پادشاهلق کیم
ایلسون وبازرکانلر نه ایلرلر یعنی نه یاپسونلر ونه کاره مباشرت
ایلسونلر (قطعه) نه طور منصب شاهان بود که بیع وشرا* بقصد
کسب معاش خود اختیار کنند* نه حرف نفی بوده مصروف
(طور منصب شاهان لامیه لردر طور اسلوب وقاعده معناسنهدر
(که حرف بیان (بیع وشرا الم صاتم دیمکدر (بقصد کسب معاش خود
بیانیه لردر (محصول بیت) شاهلرك منصبی طوری اولمز که یعنی

لایق دکلدرکه الم صانعی کندی معاشی کسبی قصدینه اختیار ایلیه‌لر
شاه پادشاهه مناسب دکلدر * چوشاه پیشه کند کار تاجران جهان *
توخود بکوکه دکر تاجران چه کار کنند * کار تاجران جهان
لامیه‌لردر (توخود بکو انصاف ایله مجلسنده استعمال اولنور (که
حرف رابط (محصول بیت) چونکه پادشاه تاجرلرك کارینی صنعت
ایلیه سن سویله که یعنی انصاف ایله غیری تاجرلرنه ایلسونلر (عروض)
بوقطعه بحر مجتث مخبون مقصوردرکه وزنی مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولوب مکرر ایراد اولندی (حکایت) امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه
در وقت خلافت خود در مدینهٔ منوره دیواری کل میکرد یهودی پیش
وی تظلم کرد که حاکم بصره بصد هزار درم ازمن متاعی خریده است
ودر ادای ثمن آن تعلل می کند فرمود که کاغذ پاره داری کفت
نی سفالی برداشت و برآنجا نوشت که شکایت کنندکان از تو بی حسابند
وشکرکزاران نایاب زموجبات شکایت بپرهیز یا از مسند حکومت
برخیز ودر آخر نوشت که کتبه عمر بن الخطاب نه بر آن مهری زد
ونه بر آن طغرایی رقم کرد اما چندان صولت عدالت وهیبت سیاست از وی
درخاطرها نشسته بود که * دیواری یا حرف وحدت (کل کاف
عجمك کسریله چامور دیمکدر (میکرد می ادات حکایه (کرد فعل
ماضی مفرد غائب ایلردی دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیر حضرت
عمره راجعدر (تظلم کرد اظهار مظلومیت ایلدی دیمکدر (که حرف
بیان (متاعی یا حرف وحدت (خریده ماضیدن قسمدر (ثمن بها
دیمکدر (آنه اضافت لامیه (تعلل بهانه معناسنده مستعملدر (پاره
یا حرف وحدت همزه حرف توسل (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب (سفالی یا حرف وحدت (برداشت فعل ماضی مفرد غائب
قالدردی دیمکدر (برآنجا اول یره یعنی سفال پاره‌یه دیمکدر (نوشت
فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (کنندکان الف نون ادات
جمع (کاف هاء رسمیدن مبدلدر (کننده اسم فاعل ایدیجیلر دیمکدر
(شکرکزاران الف نون ادات جمع شکرکزار وصف ترکیبیدر شکر
ادا ایدیجیلر دیمکدر (موجبات سببلر دیمك (بپرهیز باء تأکید ایله
امر حاضر مفرد در اجتناب ایله دیمکدر (برخیز قالق معناسنه امر

حاضر در (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر (چندان اولقدر دیمکدر (صولت بونده شدت معناسنه در (نشسته ماضیدن قسمدر (محصول ترکیب) امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه کندو خلافتی وقتنده مدینهٔ منوره ده بردیواره چامورایلردی یعنی دیوار یپاردی بر یهودی انك حضورنده تظلم حال ایلدیکه حاکم بصره یوز بیك درهمه برمتاع المشدر بهاسنی اداده بهانه ایلر حضرت عمر بیوردیکه بر کاغد پاره وارمی یعنی بر پارچه کاغدك وارمی یهودی دیدی یوق بر سقسی پاره سی قالدر دی واکا یازدیکه سندن شکایت ایدیجیلر حسابسزدر لر وشکر ادا ایدیجیلر نایاب یعنی یوق شکایت سببلرندن اجتناب ایله یاسنه حکومتدن قالق وآخرنده یازدیکه کتبه عمر بن الخطاب یعنی بونی عمر بن الخطاب یازدی نه انك اوزرینه مهر اوردی نه برطغرا رقم ایلدی امااولقدر عدالتی صولتی وسیاستی هیبتی اندن خاطرلرده اوتورمشدیکه * چون آن سفال راىجا كم بصره داد ووى سوار بود از اسب فرود آمد وزمین ببوسید ووجه یهودی را تمام ادا کرد ووى سوار ایستاده بود * بجا کم باحرف صله (وی ضمیر حاکمه راجعدر (فرود آمد ایندی دیمکدر شارح مرحوم فرود آمد یرینه پیاده شد یازمش یانمزده اولان نسخه لرده یوقدر (ببوسید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (وجه یهودی لامیه وجه بونده ثمندن عبارتدر (وی ضمیر یهودی یه راجعدر (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر (جمیع نسخه لرده ووى سوار ایستاده بودعبارتی واردر الاشارح مرحوم واقف اولمامش (محصول ترکیب) چونکه اول سفالی حاکم بصره یه ویردی واول سوار ایدی آتدن ایندی ویراوپدی ویهودینك ثمنی تمام ادا ایلدی ویهود سوار طورمش ایدی حاصلی بلاتخلف اول ساعت ادا ایلدی (قطعه) چو نبود شاهرا عزو سیاست * کشد ازدست کستاخان ذلیلی * نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (شاهرا را ادات تخصیص شاهك دیمکدر (عز بونده هیبت وشوکت معناسنه اولمق اولیدر (کستاخان الف نون ادات جمع (کستاخ ادبسز دیمکدر (ذلیلی یاحرف مصدر (محصول بیت) چونکه شاهك هیبتی وسیاستی اولمیه ادبسزلر الندن

خوراق وحقارت چکر * چو ربزد شیر را دندان وناخن * خورد
ازرو بهان لنك سيلى * ريزد فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدى
بيننده مشترکدر بونده لازم معناسنه دوکوله ديمکدر زيريدندن
يار يختندن نته کيم ديباجه ده واقع اولان قطعه ده تفصيل اولنندى
(شيررا را ادات تخصيص شيرك ديمکدر (دندان ديش (ناخن خاء
معجمه ده اماله فتح ايله طرنق ديمکدر (خورد فعل مضارع مفرد
غائب خوريدن دن ياخوردن دن زيرا مصدر داليلك ماقبلنده
يارنودن را واقع اولسه مضارعده مفتوح قيلنور (روبهان الف نون
ادات جمعدر (روبه وروباه دلكو ديدكلرى جانورك اسميدر (لنك
لفظنه اضافت صفتنه اضافتيدر (سيلى سله معناسنه (محصول بيت)
چونكه ارسلانك ديشى وطرناغى دوكله طوپال دلكولردن سله ير
يعنى ادانى النده زبون اولور سياستى اولمين پادشاه دخى ضعفادن
مشقت ورزالت چکر (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر
برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور (حکايت) جوانى را
بدزدى گرفتند خليفه حکم کرد که دستش ببرند تا ازمال مسلمانان
کوتاه شود جوان بناليد وگفت اى خليفه * جوانى يا حرف وحدت
(را ادات مفعول (بدزدى با حرف مصاحبت (يا حرف مصدر
خرسزلق ايله ديمکدر (گرفتند فعل ماضى جمع غائب طوتديلر
ديمکدر (دستش شين ضميرى جوانه راجعدر (ببرند باء تأكيدايله
فعل مضارع جمع غائب کسه لر ديمکدر (تا حرف تعليل (مال مسلمانان
لاميه (بناليد فعل ماضى مفرد غائب ايكلدى ديمکدر (محصول ترکيب)
برجوانى خرسزلق ايله طوتديلر يعنى تهمت سرقه ايله اخذ ايلديلر
خليفه حکم ايلديکه الينى کسه لر تا کيم مسلمانلرك مالندن قصه اوله
جوان ايكلدى يعنى اه وفرياد ايلدى وديدى اى خليفه بعض نسخه ده
اى خليفه يرينه اى خداوند واقعدر (بيت) مرا بدست چپ وراست
چون خدا آراست * روا مدار که ماند چپم جدا از راست * مرا بنى
ديمکدر (بدست چپ بسانيه (با حرف مصاحبت صول ال ديمکدر
يسار معناسنه (راست چپ اوزره معطوف صاغ ديمکدر يمين
معناسنه (چون ادات تعليل (آراست الف ممدوده ايله فعل ماضى

مفرد غائب بزه دی دیمکدر (روا مدار جائز کورمه معناسنه فعل نهی در (که حرف بیان (ز ماند فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر (جدا ایرو دیمکدر (محصول بیت) بنی صول وصاغ ال ایله چونکه خدا تزیین ایلدی جائز کورمه که صولم صاغدن ایرو قاله یعنی ایرلغی روا کورمه (عروض) بو بیت بحر مجتثدندر که مخبون مقصوردر که بر مصراعی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور* خلیفه فرمود که دستش ببرید که این حدیست از حدود خدای تعالی مماهله دران مسلمانی نیست* ببرید باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد قطع ایلیك دیمکدر (که حرف تعلیل (حدیست سین وتا ادات خبر یا حرف تنکیر (حد حاء مهمله نك فتحی ودال مشدده ایله بحسب اللغه غضب معناسنه درلکن بونده حد شرعی در که مثلا زانی وزانیه یه بعد الاثبات یوز دکنك وسارق وسارقه یه قطع وعمدا شفك دم ایدنه قصاص و بونلرك امثالی کبی یته حقیقتده غضب الهیدر (حدود حدك جمعیدر (خدایه اضافی لامیه (مماهله مفاعله بابندن مصدردر مسامحه معناسنه کچمك یعنی ترك ایلمك دیمکدر (مسلمانی یا حرف مصدر (محصول ترکیب) خلیفه بیوردیکه قطع ید ایدك زیرا بو الله تعالینك حدلرندن بر حد در بونده مهلت و یرمك مسلمانلق دکلدر* مادرش همراه بود برخاست کفت ای خلیفه این فرزند منست بدست یاری روز شب می آرم وازدست یاری وی روز وشب می خورم* مادر آنا دیمکدر والده معناسنه (شین ضمیر جوانه راجعدر (همراه بود بیله یعنی یانده ایدی دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر (فرزند من لامیه (بدست یاری وی لامیه (با حرف مصاحبت (دست یاری تالك سکزیله یاردم دیمکدر معاونت معناسنه (روز بشب کیجه یی کوندزه می آرم کتوررم (ازدست یاری وی لامیه (دست یار بونده اضافه الی امکی دیمکدر (میخورم ییرم (محصول ترکیب) والده سی بیله ایدی قالقدی ودیدی بو بنم فرزندمدر بونك معاونت وياردميله کیجه یی کوندوزه کتوررم یعنی کیجه لر بونکله کلنورم و بونك الی امکندن یرم یعنی اوغلوم قزانور بن یرم (قطعه) فرزند بود چو جان بجشای* برجان من ستم رسیده* چو ادات تشبیه (ببخشای باء تأکید ایله بغشله

دیمکدر

دیمکدر (بر حرف صله (جان من ستم رسیده لامیه و یانیه ستم رسیده مرکبدر ظلم ایرشمش دیمکدر (محصول بیت) اوغل جان کبی اولور بغشله بن ستم کورمشك جانني * سر رشتهٔ روزیم کف اوست * مپسند که آن شود بریده * (سر رشته بونده مجازا سبب معناسنه در (روزی یه اضافت لامیه (روزی یاء اصلیه ایله رزق معناسنه در (میم ضمیر متکلم (کف آوج دیمکدر امابونده مطلق الدن کنایه در (مپسند فعل نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر امابو یله یرلرده لایق کورمه مقامنده مستعملدر (که حرف بیان (آن اشارتدر کفه (بریده اسم مفعولدر کسلمش معناسنه (محصول بیت) بنم قسمتمك سببی انك الیدر لایق کورمه که اول ال کسلمش اوله شارح نسخه سنده مپسند یرینه مکذار یازمش اویله نسخه کورمدك وهم مرحوم معنی جانبن کلیا ترك ایلمش (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر که صدر وابتدا اخرب خرب معلوم حشولر مقبوض قبض که بشنجی ساکنی حذفدر مفاعلن قالور عروض مقصور مفاعیل قالور ضرب محذوف فعول اولور برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل یافعول اولور * خلیفه کفت دستش ببرید که من این کناه ازوی درنمی کذارم وکناهکاری ترك حداین برخود روا نمی دارم * (دستش شین جوانه راجع (که حرف تعلیل (نمی کذارم فعل نفی حال متکلم وحده عفوایلمم دیمکدر (وکناهکاری ترك حداین بیانیه ولامیه لردر کناهکاری یا حرف مصدر بونك حدینی ترك کناهکارلغی دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه دیدی الینی کسن زیرا بن بو کناهی اندن عفو ایلمم و بو حدی ترك کناهکارلغی کندی اوزریمه جائز طوتمم * مادرش کفت ای خلیفه این راهم یکی ازان کناهان شمار وازان معاصی انکار که همواره ازان استغفاری می کنی وآمرزش خواهی خلیفه را خوش امد وحکم خلاصی فرمود * (هم دخی دیمکدر (یکی ازان کناهان اول کناهلردن بری (شمار امر حاضر مفرد صای دیمکدر (معاصی معصیتك جمعیدر کناهلر معناسنه (انکار امر حاضر مفرد در فتح همزه ایله ظن ایله معناسنه بونده فرض ایله دیمکدر (که حرف رابط صفت (همواره دائما دیمکدر (می کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایدرسین دیمکدر (آمرزش الف ممدوده ایله ومیمك ضمیله اسم مصدردر یارلغمق

معناسنه آمرزیدن دن (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (خلاصی یا حرف مصدر (بعض نسخه ده وگفت بگذاریدش واقعدر وحکم خلاص فرمود یرینه و بعضسنده وحکم خلاص فرمودبگذاشتن وی دوشمشدر (محصول ترکیب) والده سی دیدی خلیفه بونی دخی اول گناهلردن صای واول معاصیدن عد وفرض ایله که دائما اندن استغفار ایدرمین ویارلغمق طلب ایلرسین خلیفه یه خوش کلدی وخلاصلغنه حکم بیوردی یانی براغك دیدی یاخلاصه حکم بیوردی انی ترکه خلاصه عفو ایلدی (قطعه) ای خوش آن دانا که پیش شاه دم * گاه قهرازنکتهٔ خوش میزند * (ای حرف ندا (دم مصراع ثانیده میزندك مفعول صریحی (گاه وقت معناسنه در (خوش فتحله خالیه در (محصول بیت) ای خوش اول عاقل وعالم که شاه قتنده قهر وقتنده خوش نکته دن دم اوره یعنی کلمات دلفریب وسخن عجیب ایله لب کشا اوله * نکتهٔ چون آب می آرد لطیف * شاهرا آبی بر آتش میزند * (نکتهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (چون ادات تشبیه شاهرا راادات تخصیص (آب برآتش زدن تسکین حرارت وغضبده مصطلحدر (محصول بیت) برنکتهٔ صوکبی لطیف کتوره یعنی لطیف برنکتهٔ دلفریب سویلیه شاهك غضبن تسکین ایدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مسدسدر جمیع اجزاسی سالم عروض وضرب محذوف اولنجه برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (حکایت) گناهکاریرا پیش خلیفه آوردند خلیفه بفتوی مستحق آن شده بود فرمان داد * (محصول ترکیب) برگناهکاری خلیفه قتنه کتوردیلر خلیفه شول فتوی ایله که اکامستحق اولمش ایدی یعنی فتوی موجبنجه لایق اولدیغی جزایه فرمان ویردی (بعض نسخه ده بفتوی یرینه بعفو بیت واقعدر حاصلی مستحق اولدیغی عفو بته فرمان ایلدی * گفت ای امیر المؤمنین انتقام بر گناه عدلست وتجاوز ازان فضل بوپایهٔ همت امیرالمؤمنین ازان عالی ترست که از آنچه بلندترست تجاوز نماید و با آنچه فروترست فرود آید خلیفه راسخن وی خوش آمد گناه وی عفو فرمود * (تجاوز تفاعل بابندن مصدردر (تجاوز نماید کچه دیمکدن کنایه در یعنی ترك ایده (فرود آید بوده تنزلدن عبارتدر (محصول ترکیب)

گناه

گناهكار ديدى اى مؤمنلر اميرى گناهه انتقـام عدلدر واندن بچمك
فضلدر وامير المؤمنينك همتى درجه سى اندن عاليدركه عاليرك اولان
نسنه دن بچه يعنى ترك ايده و اول نسنه كه اشاغيدركدر تنزل ايليه حاصلى
اعلا دوزركن اسـفله تنزل همت پادشاهدن دوندر خليـفه يه انك
سوزى خوش كلدى انك كناهنى عفو بيوردى (قطعه) * عفو
ازگناه فضل بود انتقام عدل * زان تا باين زچرخ برين تا زمين رهست *
(زان) ازاندن مخففدر آن اسم اشارتدر عفوه (تا حرف انتهـا (باين) با حرف
صله اين اشارتدر انتقامه برين عالى معناسنه (تا حرف انتها (محصول بيت)
گناهدن عفو فضل اولور انتقـام عدل اولور فضلدن عدله چرخ
برينذن زمينه دك يول واردر يعنى بينـلرى بين السمـاء والسمكدركه
فضل سمايه همسر وعدل زمينه برابردر * كى فضـل را گذارد ودارد
بعدل روى * دانا كه ازتفاوت اين هردو آگهست * (محصول بيت) قچن
فضلى ترك ايدر وعدله يوز طوتار عالم كه هرايكيسنك تفاوتندن آگاهدر
يعنى بو ايكيسنك تفاوتندن آگاه اولان فضلى براغوب عدله توجه ايلمز
(عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر صدر وابتداسى اخرب كه مفعول
اولور حشولر مكفوف كه فاعلات مفاعيل اولور عروض وضربى
مقصور كه فاعلات اولور برمصراعى مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات
اولور * كودكى ازبنى هاشم بايكى از ارباب مكارم بى ادبى كرد شكايت
بعمش بردند خواست كه تاويرا ادب كند گفت اى عم من كردم آنچه
كردم وعقل من بامن نبود تو بكن آنچه ميكنى وعقل باتست * كودكى
با حرف وحدت برچوجق ديمكدر (بايكى با حرف صله (محصول تركيب)
بنى هاشمدن برچوجق كرم صاحبـلرندن برينه يعنى اكرامى واجب
اولنلرك برينه ادبسزلك ايلدى عمسينه شكايت ايلديلر ديلديكه انى
تأديب ايليه ديدى اى عم بن ايلدم اونسنه يى كه ايلدم يعنى نه ايتدمسه
بن ايلدم وعقلم بنم ايله دكل ايدى سن ايله اول نسنه يى كه ايلرسين يعنى
ايده جككى ايت وعقلك سنكله در (قطعه) كرسفيهى بحكم نفس وهوا
نه بوفق خرد كند كارى * سفيهى يا حرف وحدت بحكم نفس با حرف
مصاحبت اضـافت مصدرك فاعلنـه در (بوفق خردده بو يله در
وفق بونده اقتضا معناسنه در (كارى يا حرف تنكير (محصول بيت)

لر بر سفیه نفس وهوسی حکمیله عقل مقتضاسنجه دکل بر ایش ایلرسه یعنی بر سفیه عقله موافقت ایتیوب هوا وهوسنه تابع اوله رق ایش ایشلرسه * بر تو نفس وهوا چو غالب نیست * جز راه خردمرو باری * مرو فعل نهی حاضر مفرد کتمه دیمکدر (باری یاء اصلیه ایله ادات تمنیدر توکیده دخی استعمال اولنور (محصول بیت) سنك اوزریکه چونکه نفس وهوا غالب دکلدر باری عقل یولینك غیری یه کتمه حاصل قطعه نفس وهوایه تبعیتله بر سفیه برایش ایشلدی مقتضای عقل اوزره دکلدر چونکه سنك نفس وهواك غالب دکلدر عقل مقتضاسنجه عمل ایله یعنی عفو ایله (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که کندینه خبن ایله حذف طاری اولمشدر که بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن در (حکایت) زنی را از جماعت که بر حجاج خروج کرده بودند پیش وی آوردند حجاج باوی سخن میگفت و وی سر در پیش انداخته بود ونظر در زمین دوخته نه جواب وی میداد ونه بوی نظر میکرد * زنی یا حرف وحدت (را ادات مفعول زن مطلقا نسایه اطلاق اولنور مؤخر آوردندك مفعولی (که حرف رابط صفت (پیش وی حجاجك قتنه (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (باوی اوزنه (می گفت می ادات حال ماضی سویلردی دیمکدر (وی ضمیری زنه راجعدر (سر در پیش انداخته باشنی اوکنه براقمش یعنی اکمش ایدی (ونظر در زمین دوخته نظری زمینده دیکمش ایدی قاعدهٔ سجع اوزره بر بوده مقدردر یعنی بره یقردی حاصلی بو ایکی فقره عدم التفاتدن کنایتدر (جواب وی لامیه می ادینه حکایه ایچوندر (محصول ترکیب) برزنی شول جماعتدنکه حجاج اوزره خروج ایتمشلر ایدی حجاجه خروج ایلیلردن برزنی حجاجك حضورینه کتوردیلر حجاج اکا سوز سویلردی واول باشنی اوکنه اکمش ایدی ونظرینی زمینه دیکمش ایدی نه اکا جواب ویرر ایدی نه اکا نظر ایدردی حاصلی یوزینه دخی باقمزدی * یکی از حاضران باوی گفت امیر سخن میگوید وتواز وی اعراض میکنی گفت من از خدای تعالی شرم می دارم که بمردی نظر کنم که خدای تعالی بوی نظر نمی کند * باوی با حرف صله وی ضمیر زنه راجعدر (می لرادات تأکید (که حرف بیان (بمردی با حرف صله یا حرف تنکیر (که حرف رابط

صفت (محصول ترکیب) حاضرلردن بری نه دیدی امیرسوزسو یلروسن اندن اعراض ایدرسین زن. یدی بن الله تعالیدن حیا ایدر. که برمی ه نظر ایلیم که اکا خدای تعالی نظر ایلمز یعنی الله تعالینک نظر ایتمدیکی آدمه نظر ایتمکدن حیاایدرم (قطعه) روی ظالم مبین که بروبت آب *

زدوزخ در یست بکشاده * روی ظالم لامیه (مبین نهی حاضر کورمه دیمکدر (که حرف تعلیل (دوزخ جهنم دیمکدر (دری یاحرف وحدت سین وتا ادات خبر رقبودر دیمکدر (بکشاده باء تأکید ایله آچق (محصول بیت) ظالمک یوزین کورمه زیراسنک یوز یکه اول ظالم جهندن آچق برقبودر یعنی ظالم جهندن آچلمش قپو مثابه سنده در * سوی اوتا کشاده شدزخدا * نظر رحتی بیفتاده * سوی اولامیه او ضمیر ظالمه راجعدر (تاحرف انتها (کشاده شد ماضی مجهول معناسین افاده ایدر که آچلمش اوله دیمک اولور (زخدا مصراع ثانیه جرهوندر (نظر رحتی یاحرف وحدت نظر رحمت بیانیه (بیفتاده ماضی منفیدن قسمدر واقع اولمشدر دیمکدر (محصول بیت) انک جانبی آچله لیدنبرو حاصلی ظلمه ابتدا ایدلیدن بروالله دن بر رحمت نظری واقع اولمشدر بو قطعه بحر خفیفدندر نیجه کره علل وازاحیفیله بیان اوندی (حکایت)

اسکندر را کفتند بچه یافتی از دولت وسلطنت ووسعت با مملکت باصغرسن وحداثت عهد کفت باستمالت دشمنان تا از غائله دشمنی زمام تافتند وازتعاهد دوستان تادر قاعده دوستی استحکام یافتند * کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (بچه باحرف مصاحبت سببیتی متضمن نه سببله دیمکدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بولدک دیمکدر (دولت سلطنت بیانیه واوعطف ایله دخی نسخه در (وسعت مملکت لامیه مملکتک بیوکلکی دیمکدر (باحرف مصاحبت (صغرسین مصدرک فاعلنه اضافتیدر یاشیک کوچکلکیله دیمکدر (حداثت عهد دخی مصدرک فاعلنه در (حداثت تازه لک معناسنه در (عهد زمان و وقت معنالرنده مستعملدر که صغرسنه عطف تفسیر واقعدر (باستمالت با حرف مصاحبت (استمالت استفعال بابندن مصدردر برکیمسه نک قلبنی کندویه بای وجه کان میل ایتدرمک (دشمنانه اضافتی مفعولنه در (تاحرف تعلیل (غائله دشمنی بیانیه یا حرف مصدر غائله شر وفساد

وفتنه معناسنه‌در (زمام دیزکین دیمکدر بونده مجازدر (تافتند فعل ماضی جمع غائب چو بردیلردیمکدر (تعاهد دوستان استمالت دشمنان کیدر اعرابده واکا معطوف اولمده (تعاهد تفاعل بابندن مصدردر پیمان معناسنه (استحکام استفعال بابندن مصدردر قوت معناسنه (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلردیمکدر (محصول ترکیب) اسکندره دیدیلرنه ایله بولدك اول نسنه‌یی که بولدك سلطنت دولتندن وممالکتك یوکلمکندن یعنی بوقدر دولتی نه سببله بولدك سنك کوچکلکی ووقتك تازه‌لکیله یله حاصلی وقت شبابکده بویله دولته نه ایله واصل اولدك اسکندر دیدی دشمنلره استمالت ایله یعنی دشمنلرك قلوبنی جلب ایله تا کیم دشمنلك غائله وفسادندن دیزکین چویردیلر ودوستلره تعاهد ایله تا کیم دوستلقده قوت بولدیلر حاصلی بوایکی ماده ایله وسعت مملکته مالك اولدم دیو جواب ایلدی غائله مهلك معناسنه دربین معنا بی هلاك ایلمش عی عنه (بیت) بایدت ملك سکندر چون وی از حسن سیر * دشمنانرا دوست کردان دوستانرا دوستر * باید فعل مضارع مفرد غائب (ت ضمیر خطاب ومفعول بونده برمعنای شرط ملحوظدر سکا کرکسه دیمکدر (ملك سکندر لامیه بونده دولت وسلطنتدن کنایه‌در (چون حرف تشبیه (حسن سیر مصدرك فاعلنه اضافتیدر اخلاق حسنه دیمکدر (از بونده صله معناسنه اولق مناسبدر (کردان امر حاضردر صیرورت معناسنی متضمن ایله یعنی تحویل ایله دیمکدر رالرادات مفعول (محصول بیت) سکا ملك سکندر کرکسه یعنی دولت ورفعت لازم ایسه اسکندر کبی حسن سیرت واخلاق حمیده ایله دشمنلری دوست ایله ودوستلری دوسترك ایله یعنی دشمنلرك دشمنلیتی ازاله ایدوب دوستلغه تحویل ایله ودوستلری دوستلغنده قوی وثابت ایله (بو بیت بحر هزجدندر که بودخی نیجه کره بیان اولندی (حکایت) روزی اسکندر باسرهنکان خویش برنشسته بود یکی از ایشان کفت حق سبحانه وتعالی ترا ملکی بزرك داده است زنان بسیار کن تا فرزندان تو بسیار و یادکار تو اندر جهان بماند * روزی یا حرف وحدت با حرف مصاحبت (سرهنکان خویش بیانیه (سرهنك بونده چاوش دیمکدر (با حرف تأکید (نشسته ماضیدن قیمدر (بود ادات

ماضی (ملکی یا حرف تنکیر (داده ماضیدن قسمدر (زنان بسیار کن چوق اولن تأهل ایله دیمکدر زیرا زن کن اولن دیمکدن کنایتدر بو اصطلاحی بیلمین زنلره چوق ایله دیمش ظاهر بو که کثرت مجامعت معناسنه اخذ ایتمش عنی عنه تا حرف تعلیل (فرزندان تو لامیه سنك اوغللرك دیمکدر (یادکارتوده بوبله (بماند باء تأکید ایله قاله دیمکدر (محصول ترکیب) بوکون اسکندر کندو چاوشلریله اوتورمش ایدی انلردن بری دیدی حق سبحانه وتعالی سکا اولوملك یعنی سلطنت عظیم ویرمشدر چوق اولن تا که اوغللرك چوق اوله وسنك یادکارك جهانده قاله * اسکندر گفت یادکاری مردان در جهان نه فرزند اوست بلکه سنتهای خوب وسیرتهای نیکوست نیکو بود انکس که بر مردان جهان غلبه کرده است زنان بروی غلبه کنند * (محصول ترکیب) اسکندر جوابنده دیدی آدمك یادکاری جهانده اولادی دکلدر بلکه کوزل عادت وطوری وایو خلق وروشیدر ایو اولماز شول کیمسه که جهان مرداری اوزره یعنی خلق عالمه غلبه ایلمش ایکن طائفهٔ نسانك اوزرینه غلبه ایلیه حاصلی هرنقدر ممالك دولت وسلطنت ایسه ده زنانك غلبه سی سببیله زمرهٔ مردان‌دن تعداد اولنمز مغلوب زندر (قطعه) چونیست پیش پدر این قدر یقین که پسر * زخیل بی خردان است یا خردمندان * چوادات تعلیل (پیش پدر لامیه (پیش بونده قیت معناسنه در (قدر مقدار معناسنه (که حرف بیان (پسر مصراع ثانیه مرهون مبتدا (خیل خاء معجمه نك فتحیله عربیده آت معناسنه در فارسیده غلبه وعسکر وطائفه معناسنه (محصول بیت) چونکه بوقدر پدرك قتنده اول قدر یقین که یعنی باباده اولقدر علم الیقین حاصل دکلدر که اولاد عقلسیز طائفه سندنمی یاخود عقللیلردنمیدر حاصلی بو ایکی طائفه‌نك قنغی سندن اوله جغی پدرك معلومی اولمدیسه * بسست بسیرت نیکو حکیم را فرزند * زبون زن چو شود برامید فرزندان * بسست کافیدر دیمك اولور (سیرت نیکو بیانیه (را ادات مفعول (زبون زن لامیه (چه شود استفهام انکاری معناسنی متضمندر (امید فرزندان بیانیه (محصول بیت) حال اولاد معلوم اولمدیسه حکیمه اولاد سیرت حسنه وعادت مستحسنه کافیدر یعنی عاقل اولان شخصه اخلاق حمیده وخیرات ویادکاردن

اعلا اولاد اولمز که (ثرالمر، ثمره الثانی) دیمشـلر حاصلی یادکار مرد
اولاد یرینه کافیدر عورتك زبونی نه اولور یعنی اولمز فرزند امیـدیله
مرد عاقل زنه زبون اولمز (بو قطعـه بحر مجتث مخبوندر که نیجه کره
بیان اولنمشدر* روضهٔ چهارم دروصف میوه بخشی درختان باغستان
جودوکرم وشکوفه ریزی شان ببذل دینارودرم* میوه بخشی درختان
باغستان جود اضافتلری لامیه (میوه بخشی یا حرف مصدر میوه بخش
وصف ترکیبیـدر میوه و یمیشی ثمر معناسنه (شکوفه ریزی ده بویله
چیچك دوکیجیلکی دیمکدر (شان ضمیر درختانه راجعـدر (با حرف
مصاحبت (بذل دینار بیانیـه (محصول ترکیب) دردنجی روضـه
جود وکرم باغلغنك اغجلرینك میوه ویمیشجیلکی وانلرك التون وکمش
بذلیله چیچك دوکیجیلکی وصفی بیـاننده در یعنی اهل سخانك مدحی
بیاننده در (فائده) جود بخشیدن چیز یست بایستی بی ملاحظهٔ غرض
ومطالبـهٔ عوض اگرچه آن غرض یا عوض ثنای جمیـل یا ثواب
جزیل باشد* جود مبتدا بخشیدن چیز یست خبری اضافتی مصدرك
مفعولنـه در (یا حرف تنکیر (بایستی یاء نسبت ایله کرکلی دیمکدر یعنی
لازملی (چیزه صفت واقع اولمشـدر (ملاحظهٔ غرض مصـدرك
مفعولنه اضافتیـدر (مطالبهٔ عوضده بویله ومعنی جهتندن عطف
تفسیری کبیـدر منعم علیهدن بر مأمولی یاخود مقابلنده برشی استمك
دیمك اولور (اگرچه ادات شرط (ثنای جمیل موصوفك صفتـه
اضافتیدر (ثواب جزیلده بویله ثنا اوکمك دیمك جمیل کوزل جزیل
لفظا ومعنی عظیم کبیـدر (محصول ترکیب) جودی تعریف ایدوب
بیورر که جود بر کرکلی یعنی لازملی اولان شیئی بشقدر منعم علیهدن
مأمولك ومقـابل انتظاره برشی استمك اولمیه رقدن اگرچه اول
عوض ویا غرض کوزل وصف یا ثواب عظیم اولورسه ده یعنی هرنقدر
استدیکك مقابلنده ثواب عظیم واجره نائل اولورم یاخود بنی کوزل
کوزل وصف ومدح ایدر دیمك ایسـه ده حاصل کلام جود وسخا
دیدکلری کرك دنیوی وکرك اخروی غرض وعوضـدن خالی اولان
احسانه دیرلر والا تعریف جودده داخل اولوب سخا عد اولنمز بلکه
خصال مذمومه دندر (قطعـه) کیست کریم انکه نه بهر جزاست*

هر کرمی کابداز ودر وجود* (محصول بیت) کریم کیمدر اول کیسه‌در که جزا ایچون دکلدر هر کرم که کله اندن وجود یعنی اندن وجوده کلن کرم جزا واجر وعوض ایچون اولمین کیسه‌در سخی وکریم *انکه بود بهر ثنا وثواب* بیع وشرا کیرنه احسان وجود آن کرمه اشارتدر (محصول بیت) اول کرم که وصف جمیل وثواب جزیل ایچون اوله آلم صاتم طوت احسان وجود دکلدر (عروض) بوقطعه بحرسریعدندر که اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات در اولاصدر وابتدا وحشولر ینه طی طاری اولمشدر که طی دردنجی ساکنی حذفه دیرلر فادوشوب مستعلن قالوب مفتعلن انک بدلنه کلور اماعروض وضربه طی‌دن صکره وقف دخی کلمشدر که وقف مفعولات دن تابی ساکن قیلمغه دیرلر طی ایله ده واو ساقط اولور مفعلات اولوب فاعلات لفظنه تبدیل اولنور بویله اولنجه سریع مطوی موقوف اولور که برمصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلات اولور (قطعهٔ اخری) هر که مقصودش از کرم آنست* که برآرد بعالم آوازه* آنست لفظنک مشارالیهی مصراع ثانی مضمونیدر (محصول بیت) هرکیم که انک مقصودی اولدر که عالمده آوازه حاصل ایلیه یعنی نام وشان صاحبی اوله* باشد ازمصر جود وشهر کرم* خانهٔ او برون دروازه* مصرجود مجازا بیانیه. شهرکرمده بویله وبربریله عطف تفسیریدر (خانهٔ او لامیه (دروازه بونده قلعه قپوسی معناسنه در (محصول بیت) جود وکرم شهرندن اول کیسه نک خانه سی قلعه قپوسندن طشره اولور یعنی جود واحسان شهرندن دکلدر حاصلی عالمه صیت احسانم منتشر اولسون دیو انعام ایدن کیسه جومرد دکلدر (عروض) بوقطعه بحرخفیفدندر معلوم (حکایت) جوادی را پرسیدند که ازانچه بمحتاجان می دهی و برسائلان می ریزی هیچ درباطن خود رعونتی و برفقیران بارمنتی بازمی یابی* جواد جیمک فتحی وواوک تخفیفیله جومرد دیمکدر (یا حرف وحدت (را ادات مفعول (که حرف بیان (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب وپرسین دیمکدر (می لر حرف استمرار (ریزی دهی کبیدر بونده احسان ایدرسین دیمکدر (باطن خود بیانیه یالامیه (رعونتی یا حرف تنکیر (رعونت

بى لقيلق معناسنه در (شارح بى حوم تكبر معناسنه آلمش كرچه تتبع ايديكمز افاده بو معنى يوقدر لكن عامهٔ ناسك بيننده بو معنى شايعدر تدبر (بار بونده يوك معناسنه در (مست باشه قاقوى بالعدد نعم يلك برتوبيخى برتنبيهى درمحلرنده مفصلا مبيندر (حتى سودى عليه الرحمه ديباجهٔ كلستانده غايت تفصيل ايلمشدر (يا بنه تنكيرايچوندر (باز حرف تأكيد مى حرف استمرار (يابى فعل مضارع مفرد مخاطب بواور مبسين ديمكدر (محصول تركيب) برجومرده سؤال ايلديلركه اول نسنه دنكه محتاجلره ويرسين واستينلره احسان و بذل ايدرسين هيچ كندو باطنكده يعنى درونكده برصاقيلق يعنى نقصانيت وياخود كبر و فخرايه من ايتدكك يوكى يعنى ثقلنى بواورمبسين * كفت هيهات حكم من دركوشش بخشش حكم آن كفليز ست كه در دست طباخ است اكرچه طباخ هرچه مى دهد بركفليز مى كذرداما كفليز بخود كمان دهندكى نمى برد * هيهات اسماء افعالدندر بعيداولدى معناسنه يعنى بوفكربنم خاطرمدن بعيد ارادى (حكم من لاميه حكم بونده مثال معناسنه در بنم مثالم ديمكدر (كوشش بخشش مصدرك مفعولنه اضافتيدر بعض نسخه ده واوعطفله واقعدر (كوشش اسم مصدردر بخشش ده بويله شين اولى لرك كسريله اكرمفتوح اولسه شين ثانى ضميراولور (تفكرانعامه سعى ديمكدر (كفليز كافك فتحى فانك سكونى لام وزاايله كيچه ديمكدر اما كاف وراء مهمله ايله كفكيركوكير ديدكلرى كيچه به مشابه دلكلى نسنه در (كه حرف رابط صفت (دست طباخ لاميه طباخ مبالغه صيغه سى اوزره اشچى ديمكدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب و يرر ديمكدر (كمان دهندكى يسانيه ياحرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل (كمان ظن ديمكدر (دهنده اسم فاعل ويريجى ديمكدر جله سى ويريجيلك ظنى ديمك اولور (نمى برد فعل مضارع منفى مفرد ايلتمز ديمكدر (محصول تركيب) جواد ديدى بنم مثالم انعامه سعيده ياخود سعيده وانعامده اول كيچه مثاليدركه اشچينك النده در يعنى اشچينك النده اولان كيچه كيبيدر اكرچه اشچى هرنه ويررسه كيچه اوزره كچر يعنى كيچه واسطه سيله ويرر اما كيچه كندويه ويريجيلك ظنى ايلتمز يعنى منعم بنم ديمز حاصلى خداى متعالك رزقنى

قوللری ایصالده کیجه کبی آلتم دیمك اولور حقیقتده بویله در (قطعه)
کرچه روزی از کف خواجست روزی ده خداست * بر سر روزی
خوران خوش نیست ز و منت نهی * روزی یاء اصلیه ایله رزق
دیمکدر (کف بونده مطلقا الدن کنایه‌در (کف خواجه لامیه خواجه
بویله یرلرده انعام صاحبی دیمکدر (روزی‌ده وصف ترکیبی در رزق
وریجی دیمکدر (روزی خوارده بویله رزق ییجی دیمکدر منعم علیه
اولان فقرادن عبارتدر الف نون ادات جمعدر (زوازاودن مخففدر
از بونده من اجلیه معناسنه (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین
دیمکدر یاء عزده بولنان نسخه‌لرده زو واقعدر شارح کریازمش کرچه
معنی جهتندن اصحدر امانادراولدیغندن اعتبار ایلمدك (محصول بیت)
اکرچه رزق صاحب انعامك النددر رزق وریجی خدادر یعنی
ظاهرده افندی الندن تقسیم اولنور اما حقیقتده رزاق خدادر منعم
علیه اولان فقرانك باشنه خوش دکلدر که انعامندن ایچون منت
قویه سین حاصلی انعامکی لایق دکلدر که باشنه قاقه سین یاخود
فقرانك باشنه اکر منت قورسن خوش دکلدر زیرا انعام سنك دکل
خدانکدر * نیست اوجز کاسه وکفلیز دیك رزق را * به که باشد
کاسه وکفلیز ازمنت تهی * نیست دکلدر دیمکدر (اوضمیری خواجه یه
راجعدر (دیك چوملك دیمکدر اضافتی بیانیه (تهی بوش دیمکدر
(محصول بیت) خواجه رزق چوملکنك کاسه وکفلیزینك غیری
دکلدر اعلادر که کاسه وکفلیز منتدن بوش اوله یعنی منعم واسطه
اولمق حسبیله بعینه کیجه کبیدر صاحب ادراك اولان کیمسه کندوبی
کیجه منزله سنده بیلوب فقرایه من وتوبیخ ایلمز (عروض) بوقطعه
بحر رمل مثمن محذوفدر * صوفیی دیکریرا صفت کرده صفتی ازروی
شناسایی ومعرفت آورده فرمود که فلان کس سفره آرست نه سفره دار
وخود را شریك سفره میدارد نه مالك سفره می شمارد باسائر
خورندکان یکسانست بلکه درنظر خود طفیل ایشانست * صوفیی
یاء ثانی حرف وحدت (دیکریرا یاحرف وحدت (را ادات مفعول
(صفت کرده وصف ایلمش دیمکدر (صفتی یا حرف تنکیر بردورلو
وصف دیمکدر (روی بونده جهت معناسنه در (شناسایی یاء ثانی

مصدریه (شناسا صفت مشبهه بلیجیلك دیمكدر علیم معناسنه (معرفت عطف تفسیری شناید رهرنقدرفرق واراید یسه ده (آورده كتورمش دیمكدر كه صفتی كلمه سنه معناده می بوطدر را فرمود فعل ماضی مفرد (كه حرف بیان (فلان الفاظ كنایه دندر (سفره آروصف تركیبدر سفره كتوریجی منعم دیمكدر (سفره دارده بو یله سفره طوتیجی مالدار دیمكدر (شریك اورتاق دیمكدر (سفره یه اضافتی مجازا بیانیه تقدیر شریك نشستكان سفره دیمكدر (می ادات استمرار (دارد فعل مضارع مفرد غائب (ملیك صاحب معناسنه در (سفره یه اضافت بیانیه (شمارد فعل مضارع مفرد عد ایدر دیمكدر (خورند كان ییجیلر دیمكدر (یكسان برابر دیمكدر مساوی معناسنه (طفیل ضم طاء مهمله وفتح فا ایله دعوت اولنان كیمسه یه تابع اولوب بیله كیده نه دیرلر (ایشان خورند كانه راجعدر (محصول تركیب) برصوفی برغیری بی وصف ایلمش علم وعرفان جهتندن وصف ایلمش یعنی عالمانه وعارفانه مدح وتوصیف ایلمش بیورمش كه فلان كیمسه سفره آر منعمدر ومطعمدر سفره دار ومتمول دكلدر وكندو بی اهل سفره نك اورتاغی طوز سفره صاحبی عد ایلمز سائر ییجی مسافرین ایله برابر بلكه كندو نظرنده انلرك طفیلی وتابعی عد ایدر (قطعه) چون بمهمان سرای خویش نهد* خواجه خوان از برای درویشان* بمهمان سرای باحرف صله منعمك خانه سندن عبارتدر (خویشه اضافت بیانیه (نهد فعل مضارع مفرد قویه دیمكدر (خواجه فاعلی (خوان مفعولی (از برای ادات تعلیل (محصول بیت) چونكه كندو مهمان سراینه خواجه درویشلر ایچون سفره قویه* طفل راهست اگرنمی داند *خویشتن راطفیلی ایشان* طفل راه بیانیه طالب مبتدی معناسنه در كه تركیبه عجمیدر دینلور (نمی داند بیلمزسه دیمكدر فعل مضارع منفی (را ادات مفعول (طفیلی ایشان لامیه (محصول بیت) بیت سابقه می بوطدر خواجه انعام واطعامه مبادرت ایتسه كده طفل راهدر اگر كندو بی انلره طفیل بیلمزسه بو بیتده صنعت اشتقاق واردر كه طفل ایله طفیل (بوقطعه بحر خفیف مخبون ومقصور در بالدفعات بیان اولنمشدی (بعض نسخه ده بیت ثانینك مصراع اولی

اوچو طفلست اگر نمی داند واقع اولمشدر كه معنی ینه اولكی كبیدر
(حكایت) اعرابی بنزدیك امیرالمؤمنین علی كرم الله وجهه آمد
وخاموش بنشست ذل فقر وفاقه برجبین او ظاهر بود حضرت امیر
از وی پرسید كه چه حاجت داری شرم داشت كه بزبان گوید بزمین
نوشت كه مرد فقیرم حضرت امیر اورا دوحله عطا داد وغیر ازان هیچ
چیز را مالك نبود * (اعرابی یا حرف نسبت (بنزدیك با حرف صله
نزدیك عندمعناسنه در تركیبده قیت دیرلر (امیره اضافت بیانیه (كرم
تفعیل بابندن فعل ماضی بونده امر معناسنه در (الله فاعلی (وجه
مفعولی (ضمیر جناب علی یه راجعدر (بو القاب حضرت علی یه
مخصوصدر زیرا جناب حق وجه سعادتن پوته سجده ایلمكدن مصون
ایتمكله تكریم ایتمشدر زیرا صبی ایكن شرف اسلام ایله مشرف اولمشدر
(آمد فعل ماضی كلدی دیمكدر (بنشست باء تأكید ایله فعل ماضی
اوتوردی دیمكدر (ذل ذال معجمه نك ضمیله ولام مشدده ایله خورلق
معناسنه در (فقره اضافتی بیانیه (فاقه عطف تفسیریدر (برجبین او
لاینه (جبین ناصیه معناسنه آلین دیمكدر (بود ادات ماضی (وی
ضمیر اعرابی یه راجعدر (پرسید فعل ماضی سؤال ایلدی دیمكدر (كه
حرف بیان (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین دیمكدر
بویله یرلرده اكثریا واردر دیمكدن كنایتدر (شرم اوتانمق حجاب كبی
(داشت فعل ماضی طوتدی دیمكدر (كه حرف بیان (بزبان با حرف
الصاق (بگوید با حرف تأكید گوید فعل مضارع سویلیه دیمكدر
(نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمكدر (مرد فقیر بیانیه (میم
ضمیر متكلم وحده (اوینه اعرابی یه راجعدر (را ادات مفعول (حله
بونده مطلقا ثوب معناسنه (عطا داد احسان ویردی دیمكدر (را
ادات مفعول (نبود فعل نفی ماضی مفرد غائب دكل ایدی دیمكدر
(محصول تركیب) براعرابی امیرالمؤمنین علی كرم الله وجهه حضورینه
كلدی وخاموش وساكت اوتوردی وفقر وفاقه خورلغی ناصیه سنده
ظاهر وهویدا ایدی حضرت امیر یعنی جناب علی اندن سؤال
ایلدی كه نه حاجتك واردر یعنی حاجتك ندر حجاب ایلدی كه لسانیله
سویلیه یراوزره یازدیكه مرد فقیرم یعنی فقره مبتلا آدم حضرت علی

اکا ایکی ثوب احسان ایلدی وآندن غیری هیچ نسنه یه مالك دکل ایدی حاصلی سائلك اوادیغی نسنه یی اعرابی یه ویردی * اعرابی یکی را ردا ساخت ودیکر را ازار کرد و بایستاد وچند بیت مناسب حال در کال فصاحت و بلاغت بر بدیهه انشا کرد حضرت امیر را بسیار خوش آمد سه دینار دیکر که از حق شاهزاد ها امیر المؤمنین حسن وامیر المؤمنین حسین رضی الله عنهما در پیش ایشان بود آنهارا عطا داد * را ادات مفعول (ردا رانك کسریله اوسته کیلن نسنه یه دیرلر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی معناسنه بو یله برلرده ایلدی دیمکدر (ازار همزه نك کسریله ایچه کیلن نسنه یه دیرلر (بایستاد باحرف تأکید ایستاد بایله و یا سز طوردی دیمکدر (مناسب حال بیانیه کال فصاحتده بو یله (بر حرف استعلا (بدیهه بردن بره دیمکدر (انشا ایجاد معناسنه در (را ادات مفعول (که حرف بیان (حق شاهزاده لامیه (ها ادات جمع (پیش ایشان ده لامیه انلرك قتنده دیمکدر (بود ادات ماضی (آنهاسته دیناره اشارتدر (محصول ترکیب) اعرابی حضرت علینك و یردیکی ثوبك برینی ردا و برینی آزار ایلدی وطوردی یعنی قائما توقف ایلدی و برقاچ بیت حاله مناسب کال فصاحت و بلاغتده بداهة انشا ایلدی حضرت امیره خوش کلدی اوچ دینار دخی که شاهزاده لر امیر المؤمنین حسن وامیر المؤمنین حسین حقندن انلرك قتنده ایدی انلری و یردی یعنی حسنین افندیلر بمزك حقلرندن اوچ دیناردخی و یردی * اعرابی انهارا کرفت وکفت ای امیر المؤمنین مرا توانکر ترین اهل بیت من کردانیدی و برفت حضرت امیر کفت شنیدم از حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم که فرمود قیمة کل امرئ ما یحسنه یعنی قیمت هر کس بقدر آن چیزست که و برامی آراید از محاسن افعال و بدایع اقوال * را انهارا ادات مفعول آن مبلغه اشارت (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی یعنی الدی دیمکدر (توانکر غنی معناسنه در (تر ادات تفضیل (یا حرف نسبت (نون حرف تأکید که جمله سی تفضیلده مبالغه افاده ایدر (اهل بیته اضافتی بیانیه (منه لامیه (کردانیدی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر صیرورت معناسنی افاده ایدر (برفت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد

غائب کندی دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم دیمکدر
(حضرت رسالت اسنادده مجازدر که رجل عدل کبی سرور عالم حضرت
محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن عبارتدر (که حرف بیان (فرمود
فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر حدیث شریف مقولی (قیمة
مصدر بهسا معناسنه مبتدا (کل مضاف الیهی وادات سور (امرء
لغتنده مضاف امرء همزه وصلك کسریله رجل معناسنه در (ما اسم
موصوف محلا مرفوع خبری (یحسن فعل مضارع افعال بابندن تحتنده
ها علی امرء راجعدر جمله سی محلا مرفوع مانك صفتی احسان ایدر دیمکدر
کرك فعلا کرك قولا (ضمیر ظاهر مفعولی مایه راجع یعنی ملاجامی
تفسیر ایدر (قیمت آخرنده تاء کرد اولان مصادری عجم کلامی بیننده
استعمال ایلسه تای طویل یازرلر واوقورلر (هرکسه اضافتی لامیه (بقدر
آن چیزست اول نسنه مقدارنجه در (که حرف رابط صفت (را
ادات مفعول (آراید فعل مضارع مفرد الف ممدوده ایله بزر دیمکدر
(محاسن علی خلاف قیاس حسنك جمیدر (افعال فعلك جمعی فعلارك
کوزللرندن دیمکدر (بدایع بونده مجازا محاسنه عطف تفسیریدر
(محصول ترکیب) اعرابی اول مبلغی الدی ودیدی ای امیر المؤمنین
بنی بنم اهل بیتمك غنی رکی قیلدك وکندی حضرت امیر دیدی اشتدم
حضرت رسالتدن صلی الله علیه وسلم که بیوردی (قیمة کل امرئ
مایحسنه) یعنی هرکسك قیمتی اول شی قدردر که کندو بی اشلرك کوزللرندن
بوسوزلرك لطیفلرندن بزنیه حاصلی قولا وفعلا احسان ایتدیکی قدردر
والحاصل هر نقدر اخلاق حمیده ایله متصف اولوب اکرام قولی
وانعام فعلی ایدرسه کندونك درجه وبهاسی ویردیکی وایتدیکی نسنه
مقدارنجه در بو حدیث ابو بکر وعمر رضی الله عنهما حقلرنده وارد
اولمشدر دیو روایت اولنور (قطعه) قیمت مرد نه ازسیم وزراست *
قیمت مرد بقدر وهنرست * قیمت مرد لامیه (نه ادات سلب معناده
خبره مقیدر (محصول بیت) انسانك قیمتی سیم وزردن دکلدر انسانك
قیمتی قدر وهنر ایله در * ای بسابنده از کسب هنر * قدرش ازخواجه
بسی بیشترست * ای حرف ندا منادی محذوف (بسا چوق دیمکدر
(که حرف بیان (کسب هنر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (شین ضمیر

بنده یه راجعدر (خواجه افندی ومولا دیمکدر (بسی چوق دیمکدر
(پیش باء عربیله زیاده دیمکدر (تر ادات تفضیل (محصول بیت)
ای قابل خطاب اولان ذات چون بنده که یعنی چوق قول واردر که
هنر کسب وتحصیل ایتدیکندن ناشی او بنده نك قدری افندیسندن
چوق زیاده رکدر * وی بسا خواجه که از بی هنری * دررهٔ بندهٔ
خود بی سپرست * از بی هنری هنرسزلکدن دیمکدر (دررهٔ بندهٔ خود
بیانیه ولامیه (بی سپر مغلوب دیمکدن کنایه در حتی ایکی کیمسه مخاصمه
ایدرکن بری ملزم اولسه اکا ظرفای عجم سپر انداخت دیرلر (محصول بیت)
دخی چوق افندی واردر که هنرسزلکندن اوتری کندی قولی یانده
مغلوبدر یعنی قدر ومنزله جهتندن قولنه مغلوبدر * از عبد الله
جعفر رضی الله عنهما آرند که روزی عزیمت سفر کرده بود بنخلستان
قومی فرود آمد که غلامی سیاه نگاهبان آن بود دید که سه قرص
نان بجهت قوت وی آوردند سگی آنجا حاضر شد آن غلام یك قرص را
پیش وی انداخت بخورد دو پس دیگر را بینداخت انرا هم بخورد
و پس دیگر را بینداخت انرا هم بخورد * (عبد الله جعفر قاعده
اعجام اوزره علمین بیننده ابن لفظی حذف ایلمشدر بو ذات سخاوت
سمات یعنی جناب عبد الله ابن عم النبی و برادر علی اولان جعفر طیارك
رضی الله عنه اوغلیدر که بین الناس عبد الله رضی ایله شهرت
شعاردر ودفتر کرماده نام نامیلری مسطور والسنهٔ عالمده اسامیلری
مذکور ومشهوردر برکون عبد الله بن جعفر وابو دحیهٔ انصاری
وحسان رضی الله عنهم حضراتلری مکهٔ مکرمه دن مدینهٔ منوره یه
کیدرلردی اثناء راهده یغمور اصابت ایتمکله کیده جك محل یوق شاده
قریب بر بادیه عربنك خیمه سنه قوندیلر عرب استقبال ایدوب بونلره
عظیم اکرام ایلدی اول کیجه صفای خاطر ایله قالدیلر صباح کیدر
اولدقده یا اخا العرب بیزده نان ونمك حقوقی ظاهر اولدی سزده مدینهٔ
منوره یه کلك ان شاء الله بز ده سزه خدمت ایده لم دیدی بر قاچ زمان
مرورنده عربه قحط وفقر ومضایقه ال ویروب چاره سز قالدی عیالی
دیدیکه کشی کل مدینهٔ منوره یه کیت بلکه اول زمانیله بزه مهمان اولان
مخدوملرك بزندن بر نفع ایریشه ایدی عرب ایتدی نامرینی اونوتدم

بلم دیدی عورت ایتدی ابن الطیار دیو سؤال ایله زیرا بن انلرك شمائلمرنده
کرم علامتلری مشاهده ایلدم دیدی (عرب دخی مدینهٔ منوره یه وصول
بولوب ابن طیار کیمدر دیو سؤال ایدرکن جکر کوشهٔ زهرا نور دیدهٔ
مرتضی حضرت امام حسین راست کلوب اول عربه ای کشی اول سؤال
ایلدیکك مخدوم بنم عم زاده مدر سن انی ندن بیلورسین دیدی عرب
ایتدی بر زمان بادیه ده بکا مهمان اولمشلر ایدی دیدی امام حسین
مرحبا یا اخا العرب سنك اوصافکی ایتمشلر ایدی دیوب بر خادم تعیین
بیوروب سعادت خانه سنه قوندردی و عربه اکرام ایدوب بوز عدد ناقه
انعام ایلدی اردلرنده تبعدلریله حضرت امام حسن کلوب یوز عدد
دیشی یکی ویردی عبد الله رضوی حضرتلری کلوب عرب ایله مصافحه
ایدوب یوز بیك درهم بغشلدی و اللی بیك درهم دخی عورتنه کوندردی
ابو دحیه حضرتلری کلوب یا عرب بن صاحب ثروت دکلم همان بو
دوه لر یکه عجوه یوکلده یم دیوب خرما یوکلتدی عرب مسرور و غایت
غنای تام ایله کیدوب بر دخی قلت کورمدی ار لقمه سی ار قورصاننده
قالمز مثلی ظاهر اولدی (آرند بو یله یرلرده نقل ایدرلر معناسنی افاده ایدر
(که حرف بیان (عزیمت سفر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (کرده بود
ایلمش ایدی (نخلستان اغچلق دیمکدر (قومی یه اضافت لامیه (فرود
آمد ایندی یعنی نزول ایلدی (که حرف بیان (غلامی یا حرف وحدت
(نکاهبان کوزه دیجی دیمکدر یعنی بکجی (آنه اضافتی لامیه آن نخلستانه
اشارتدر نخلستانك بکجیسی ایدی دیمك اولور (دید فعل ماضی مفرد
غائب کوردی دیمکدر فاعلی حضرت عبد اللهه راجعدر (قرص قافك
ضمیله بر نوع اتمکدر که کلیچه تعبیر اولور مطلقا جرم معناسنه دخی
کلور بونده معنای ثانی مراددر (نان اتمك دیمکدر (قوت آزق دیمکدر
(آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (سکی یا حرف
وحدت سك معروف (انجا اول محلده دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد
غائب اولدی دیمکدر (را ادات مفعول (پیش اوك دیمکدر (وی
لفظنه اضافتی لامیه (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر
(بخورد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ییدی دیمکدر اکل
معناسنه فاعلی سکه راجعدر (پس باء عجمك فتحیله صکره دیمکدر

(دیکر برا را ادات مفعول غیریسنی دیمکدر یعنی قرصك برینی دخی
ریندا خت باء تأکید و یاء منقلبه ایله آندی دیمکدر (آنرا آن قرصه
اشارتدر را ادات مفعول (هم دخی دیمکدر (محصول ترکیب) عبد الله
ابن جعفردن رضی الله عنهما روایت ونقل ایدرلر که برکون سفره
عزیمت ایلمش ایدی برقومك اغاجلغنده نزول ایلدیکی برسیاه غلام
اول نخلستانك محافظی ایدی حضرت عبد الله کوردیکه اوج
قرص اتمك اکا آریق طریقیله کتوردیلر حاصلی قوت یومیه سنی
ویردیلر اول محلده برکلب حاضر اولدی اول غلام برقرصی کلبك
اوکنه اتدی کلب ییدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی کلب
ییدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی ییدی* عبد الله رضی الله عنه
ازوی پرسید که هر روز قوت توچیست کفت آنچه دیدی کفت چرا
برنفس خود ایثار نکردی کفت وی درین زمین غریب است چنین
کمان می برم که مسافتی از دور آمده است وکرسنه است نخواستم که
ویرا کرسنه کذارم پس کفت امروز چه خواهی خورد کفت روزه
خواهم داشت* ازوی اعرابی دن دیمکدر (پرسید فعل ماضی مفرد
غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تو لامیه سنك
ازیغك دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب
کوردك دیمکدر (بر ادات صله (نفس خود بیانیه (ایثار ثاء مثلثه ایله
اختیار معناسنه در (نکردی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب ایلمدك
دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (زمین ارض معناسنه (غریب
وطنندن ایرو اولنه دیرلر (چنین بویجلین دیمکدر (کمان کاف عجمك
ضمیله ظن معناسنه در (می برم فعل مضارع متکلم وحده ایلتورم
دیمکدر اما بویله یرلرده ایلرم معناسنه مستعملدر (مسافتی یا حرف
تنکیر (مسافه مکان بعید معناسنه در اما مطلق مکان معناسنه اولمق
فهم اولنور (دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه (آمده ماضیدن قسمدر
کلمش دیمکدر (کرسنه کاف عجمك ضمی ورانك سکونیله وسین
مهمله نك کسریله آج دیمکدر (نخواستم فعل نفی ماضی متکلم وحده
استمم دیلمم دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (را ادات مفعول
(کذارم فعل مضارع متکلم وحده ترك ایدم براغم دیمکدر (پس

صکره دیمکدر (کفتك فاعلی عبد اللهه راجعـدر (امروز بو کون
دیمکدر که این روزدن منقلدر با آلاده پیـان اولندی (خواهی فعل
مضارع مفرد مخـاطب استرسن دیلرسن دیمکدر (خورد بونده مصدر
معناسنه در که مضارعه مقـارندر (خواهی خورد بو اجلمدن ترکیب
اولنوب ییسن کرك معنـاسنی متضمندر (کفت فاعلی غلامه راجعدر
(روزه اروج دیمکدر (خواهم مضـارع متکلم وحده (داشت بنـه
مصـدر معناسنه‌در که خواهمه مقـارندر بو دخی طوتسم کرك دیمك
اولور (محصول ترکیب) عبـدالله رضی الله عنه اندن سؤال ایلدی که
هرکون سنك وظیفه‌ك ندر غلام دیدی اول نسنه‌در که کوردك یعنی
کوردیکك اوج قرص نان عبـدالله دیدی نیچون کنـدو نفسکه
اختیـار ایلمدك غلام دیدی اول کلب بو زمینده غریبـدر بونجلین
ظن ایدرم که مکان بعیددن کلمشـدر وآج در استمم که انی آج براغم
صکره عبـد الله حضرتلری دیدی بوکون نه ییسك کرك غلام دیدی
اوروج طوتسم کرك * عبـد الله باخود کفت که همه خلق مرا درسخا
ملامت می کننـد وین غلام از من سخی ترست آن غلام را ونخلستانرا
وهر چه در انجـا بود همه را بخرید پس غلام را آزاد کرد وآنها را
بوی بخشید * با حرف صله (باخود کندو یه یعنی کندو کنـدو یه
(کفت دیدی (که حرف بیان (همه خلق جمیع مخلوق (مرا را ادات
مفعول بنی دیمکدر (درسخا سخاده (ملامت تعییب معناسنه‌در (کنند
فعـل مضارع جمع غائب ایدرلر دیمکدر (رالر ادات مفعول (همه را
جمله سنی دیمکدر (بخرید باء تأکیـد ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی
دیمکدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب (انها همه یه اشارتدر بوی غلامه
(بخشید فعل ماضی مفرد غائب باغشلدی دیمکدر (محصول ترکیب)
حضرت عبد الله بن جعفر رضی الله عنهما کندو کندو یه جمیع خلق
بنی سخاده تعییب ایدر بو غلام بندن سخی‌رکدر اول غلامی واغجلغی
وهرنه که اول محلده ایدی جمله سنی صاتون الدی صکره غلامی آزاد
ایلدی وانلری غلامه بغشلیوب احسـان ایلدی (قطعه) نفس سك
رایك دولقمهٔ نان * برسك نفس هر که کرد ایثـار * نفس سك لامیه
(را ادات مفعول کلبك نفسنی دیمکدر (با حرف مصـاحبت

(بيت دو لقمهٔ نان بر ايكى اكمك لقمه سيله ديمكدر (سك نفس يانيه نفس كلبى ديمكدر (هر كه عر كيمسه كه ديمكدر (ايثار بالاده كى كبى اختيار معناسنه در (محصول بيت) كلبك نفسنى برايكى لقمه ايله نفس كلبى اوزره هر كيمسه كه اختيار ايلدى * كر بود بنده فى لمثـل شايد * خواجكا نرا بند كيش اقرار * فى المثل فرضا معناسنه استعمال اولنور (خواجكانرا را ادات صله (الف نون ادات جمعـدر (كاف هاء رسميدن مبـدل (بندكيش شين ضميرى مصراع اولده كى بنده يه راجعـدر (يا حرف مصـدر كاف يه هاء رسميدن مبدل (محصول بيت) اكر اول كلبك نفسنى كندى نفسى اوزره ترجيح ايلين فرضا بنده اولورسه اصحاب نعم انك قوللغنه اقرار يعنى احرارا كا قول اولمغه اقرار ايلسه لر لايقـدر (عروض) بوقطعه بحر خفيف مخبون مقصور وياخود محـذوفدر كه كرارا ذكر اولندى (حكايت) در مدينه عالمى بود عامل ودر جميع علوم دينى كامل روزى كذرش بردار نخاسين افتـاد كنيزكى ديد مغنيه كه بحسن صوت غيرت ناعيد بود و بجمال صورت حيرت خورشيد شيفتهٔ جمال وفريفتهٔ زلف وخال او شد از سماع غنـايش رخت هستى بصحراى نيستى برد و باستمـاع نوايش از مضيق بخردى براه فسحت سراى بيخودى سپر * عالمى يا حرف وحدت (كه حرف بيـان (عامل اسم فاعل عامل بعلمه تقـديرنده (دينى يا ادات نسبت (روزى يا حرف وحدت (كذرش شين ضمير عالمه راجعـدر بعض نسخه ده مرورش وقعدر معنا بردر اوغراغى ديمكدر (دار عربيدر خانه معناسنه (نخاسينه اضافت لاميه (نخاس فتح نون ايله قول وقراوش صاتيجى يعنى اسيرجى ديمكدر (يا ونون ادات جمعـدر حاصلى اسيرجيلر دار ينه يعنى اسير بازارينه (افتـاد فعل ماضى مفرد غائب دوشدى ديمكدر (كنيزكى يا حرف وحدت كنيزك جاريه معناسنه كافلر عجميدر (ديد فعل ماضى مفرد غائب كوردى ديمكدر (مغنيـه اسم فاعل مفرد مؤنث تغنى ايديجى ديمكدر يعنى ايرليجى خواننده ديمكله تعبير اولنور (كه حرف بيـان (بحسن صوت با حرف مصـاحبت (با حرف ظرف اضافت مصدرك فاعلنـه در كوزل صداده يا كوزل صدا ايله ديمكدر (غيرت ناهيـد بونلر رفع كلمه در كه تركيب اولندقده وصف افاده ايدر مثلا رشك ماه

حیرت خورشید غیرت رضوان کبی بونلرك جمله سی کمال نکایتدر (ناهید زهره دیدکلری یلدیزه دیرلر یعنی زهره حسن صوت ایله مشهور جهان ایکن بونك صداسندن غیرته کلور زیرا زهره یه تغنی اسنادی معروفدر (بود اداب ماضی (بجمال صورت بحسن صوت کبی کوزل صورتده یا کوزل صورت ایله دیمکدر (حیرت خورشید غیرت ناهید کبی یعنی کنش لمعانده شهرت شعارایکن بونك حسنده حیران اولور دیمکدر (شیفته دیوانه دیمکدر (جمله اضافت مفعولنه در (فریفته بحسب اللغه الدانمش معناسنه در اما اصطلاحده عاشقده استعمال اولنور (زلفه اضافت ینه مفعولنه در (خال بك دیمکدر (اوبه لامیه که کنیز که راجعدر (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر عاجلی عالم (سماع مصدر اشتمك معناسنه (غنایه اضافتی مفعولنه در (شین ضمیر کنیز که راجعدر (رخت هستی مجازا بیابانه رخت قماش معناسنه در (هستی یا حرف مصدر وارلق دیمکدر وجود معناسنه (یا حرف صله (صحرای نیستی ده مجازا بیابانه یوقلق صحراسنه دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (یا حرف مصاحبت (استماع مصدر در اشتمك معناسنه (نوایش شین ضمیری کنیز که راجعدر (نو برقاج معنایه کلور اما بونده فن موسیقی ده برمقام مخصوصك اسمیدر که پنجکاه خانه سیله حسینی خانه سی ما بیننه پرده کیر وب پنجکاه خانه سندن اغازه ایدوب بعده اشاغی کیدوب اول پنجکاه وچارکاه وسکاه خانه لرك سیرایدروب دوکاه خانه سنده قرار ایدر وینه موسیقی سازی پرده لرندن بر پرده نك اسمیدر اما مراد اولکیدر (مضیق بخردی موصوفك صفته اضافتیدر (مضیق مکان ضیق یعنی طار موضع دیمکدر (بخرد بانك فتحی وخانك سکونیله عقل دیمکدر (یا حرف نسبت (فسحت وزن ومعناده وسعت کبیدر (فسحت سرای مرکباتندر سرای واسع معناسنه یعنی اوجی بوجاغی یوق بیخودی یا حرف مصدر بیخود کندوسزدیمکدر براه فسحت سرای برینه راه فسحت بسرای دیین غلط ایلمش عفی الله عنه (سپرد فعل ماضی سینك کسریله قدم بصلدی دیمکدر (محصول ترکیب) مدینه ده برعالم وارایدیکم عامل ودینه منسوب اولان جمیع علومده کامل یعنی

فقه واعتقاد ده فاضل بركون اوغراغی یعنی یولی اسیرجیلر خانه
دوشدی برجاریه کوردی خوننده که کوزل صداده یاخود کوزل
صدا ایله غیرت ناهید وکوزل صورتده یا کوزل صورت ایله حیرت
خورشید انك جمالنه دیوانه وزلف خانه عاشق اولدی نغمه‌سنی
اشتمکدن ناشی وارلق متاعنی یوقلق صحراسنه ایلدی یعنی کندندن
کچوب واله وحیران اولدی وانك نواسنی اشتمك ایله عقل طارلغندن
بیخوداق سرای واسعی یولنه قدم باصدی یعنی کندی حاصلی
ازدل وجان عاشق افکنده ونالان اولوب دائرۀ عقلدن عالم جنونه
قدم باصدی لمترجمه الفقیر (دشت جنون عالم انسك نهایتی) رازقاف
عشق وملك سخندر بدایتی (قطعه) خوبی روی وخوبی آواز*
می برد هریکی بتنهادل* خوبی یا حرف نسبت روی‌ه اضافتی بیانیه
کوزل یوزلی لك دیمکدر (خوبی آوازده بویله کوزل صدالی دیمکدر.
(می حرف تأکید (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتوز دیمکدر بویله
بولرده آلور دیمکدر که فتح بایله بریدن یاضم با ایله بردن مصدرندن
مشتقدر که نون مصدرك ماقبلی بارنودن را اواسنه نفس راء مفتوح قیلنور
اندن صکره قطع معناسنه اولان ضم بایله بریدن مصدرندن مشتقه مشابه
اولمسون ایچون بانك ضمی فتحه تبدیل اولنور (هریکی هر بری دیمکدر
(بتنها یالکز دیمکدر (دل بردك مفعول صریحی (محصول بیت) کوزل
یوزلی لك وکوزل صدالی لك هر بری یالکز باشلی باشنه کوکل آلور
یعنی هر بری جذب دلده مستقلدر* چون شود هردو جمع دریك جا*
کار صاحب دلان شود مشکل* هردو هر ایکی‌سی دیمکدر که مراد
صدای خوب ایله وجه لطیفدر (دریك جا) برمحلده دیمکدر (کار صاحب
دلان لامیه (محصول بیت) چونکه هر ایکی‌سی برمحلده جمع اوله
صاحب دللرك حالی مشکل اولور (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر که
اجزای اصلیه سنه حذف وخبن طاری اولوب فاعلاتن مفاعلن
فعلن اولمشدر که تفصیلی مرور ایلدی* لباس دانایی بیفکند وپلاس
رسوایی پوشید وخلیع العذار درکوی بازار مدینه می کردید دوستان
بملامت او برخاستند ماهیچ سود نداشت زبان حالش باین کلمه متکلم
بود وباین ترانه مترنم* لباس دانایی مجازا بیانیه (باحرف نسبت

(بیفگنند بادتأکیدایله فعل ماضی براقدی دیمکدر (پلاس رسوایی ده مجازا بیانیه (یاحرف نسبت بوایکی اضافت حقیقت اولمقده محتملدر پلاس کهنه و یرتق جامه یه دیرلر (پوشید فعل ماضی مفرد غائب کیدی دیمکدر (خلیع العذار یولاری صیرلمش دیمکدر که آزاده لکده مستعملدر که باشی بوش دیمك اولور نته کیم ترکیده دخی برشیئه ابتلا ایله سرسری کزنه یولارسز دوه کبی کزر دیرلر خلاصه سرکردانلقدن کنایه‌در (کردید فعل ماضی جکز ینوردی دیمکدر (خاستند فعل ماضی جمع غائب قالقدیلر یعنی باسلدیلر (سود اصی دیمکدر (نداشت فعل نفی ماضی طوتمدی یعنی اولمدی دیمکدر (زبان حال بیانیه (شین ضمیر عالمه راجعدر (باحرف مصاحبت (متکلم اسم فاعل مفرد سویلیجی دیمکدر (بود ادات ماضی مفرد (ترانه ایرلمق معناسنه‌در (مترنم اسم فاعل ایرلیجی ایدی دیمکدر که قاعده سجع اوزره بود تقدیر اولنور (محصول ترکیب) عالمك لباسنی براقدی ورسوایلق پلاسنی کیدی وسرسری و واله وحیران کوی بازرهدینه‌ده جکزندی دولاندی دوستلر انی ملامته قالقدیلر ماهیچ اصی یعنی فائده اولمدی عالمك زبان حالی بوکلام ایله متکلم و بوترانه ایله مترنم ایدیکه رباعی آتیدر (رباعی) زین کونه که جلوه‌آن دلاویز کند * عاشق زبلاچه کونه پرهیز کند * زین زاء مخفف تأکید ایچوندر معنای اصلیسنده اولمقده محتملدر (که حرف رابط (دلاویز وصف ترکیبیدر کوکل تعلق ایتدیریجی دیمکدر که محبوبه اطلاق اولنور (کند فعل مضارع (دلاویز فاعلی (جلوه مفعولی (پرهیز اجتناب معناسنه‌در (محصول بیت) بوکونه یانوعدن جلوه‌یی اول دلاویز ایلیه یعنی حسن صورت وحسن ادا نوعندن اول محبوب جلوه یه آغاز ایلیه عاشق بلادن نه دوراو پرهیز واجتناب ایدر یعنی ایده‌مز استفهام انکاری معناسی چه لفظندن منفهمدر * بادست ملامت کسان در کوشم * لیکن بادی که آتشم تیز کند * باد یل دیمکدر هوا معناسنه (سین وتا ادات خبر (ملامت کسان لامیه والف نون ادات جمع (کوش قولاق دیمکدر (میم ضمیر متکلم وحده (لیکن ادات استدراك (بادی یاحرف تنکیر (که حرف بیان (آتشم میم ضمیر متکلم وحده (تیز کسکین دیمکدر شدتلی معناسنه

(محصول بيت) هوادر يعني بى معتادر و بحاصلدر خلقك ملامتى
بنم كوشمده يعني لوم وتو بيخترى قولاغمه كيرمز لكن بو يلدركه آتشمى
تسكين ايدر حاصلى ناس بنى لوم ايتدكجه حرارت عشق تسكين اولمز
كسكين اولوب علو اولور (عروض) بوربا عى شجرهٔ اخرب دندركه
صدر وابتدالرندن ميم ونون دوشوب فاعيل قالور مفعول يه تبديل
اولنور حشو اوللرندن بشنجى ساكن اولان يادوشوب مفاعلن اولوب
مقبوض اولور وحشو ثانيلرندن يالكز نون دوشوب مكفوف اولوب
مفاعيل قالور وعروض وضربندن ايكى سبب خفيف بردن دوشوب
مفا قالوب فعل لفظنه تبديل اولوب مجبوب اولور جمله سى مفعول
مفاعلن مفاعيل فعل اولور* اين قصه بعبد الله جعفر رضى الله عنهما
رسيد صاحب كنيزك را طلبيد و بچهل هزار درم كنيزك را خريد
وفرمود تا همان صوت كه آن عالم بسماع آن كرفتار شده بود تغنى كرد
پرسيد كه اين را از كه آموختى كفت از فلان مغنيه اورا نيز طلب كرد*
رسيد فعل ماضى مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (صاحب كنيزك
لاميه (را ادات مفعول (طلبيد فعل ماضى مفرد غائب استدى ديمكدر
(بچهل هزار با حرف مقابله (چهل هزار قرق بيك ديمكدر (را ينه
ادات مفعول (خريد فعل ماضى مفرد غائب الدى ديمكدر (فرمود
فعل ماضى مفرد غائب بيوردى ديمكدر (تا حرف تعليل (با حرف
مصاحبت (همان بعضيلرعندنده مركب و بعضيلره مفرددر ديرلر كه بنه معناسنى
افاده ايدر (كه حرف رابط صفت (بسماع آن انى ايشتمكله ديمكدر
(كرفتار طوتقون ديمكدر كه بو يله يرلرده عاشق معناسنه استعمال اولنور (كه
كيم ديمكدر (آموختى فعل ماضى مفرد مخاطب اوكرندك ديمكدر
(نيز دخى ديمكدر (محصول تركيب) بوقصه يعنى عالمك سلسله بند
زلف دلارا اولديغى عبد الله بن جعفر رضى الله عنهما حضرتلرينه
ايرشدى جاريه نك صاحبنى استدى طلب ايلدى وقرق بيك درهمه
جاريه يى الدى و بيوردى تاكيم بنه اول صوت ايله كه عالم انى ايشتمكله
كرفتار اولمش ايدى تغنى ايلدى عبد الله حضرتلرى صوردىكه
بونى كيمدن اوكرندك جاريه ديدى فلان مغنيه دن انى دخى طلب
ايلدى يعنى استادى اولان مغنيه يى* بعد زان عالم را بخواند وكفت

می خواهی که آن صوت را که شیفتۀ آن شدۀ از استاد آن کنیزك
بشنوی کفت بلی آن مغنیه را فرمود تا با آن تغنی کرد عالم بیخود بیفتاد
چنانکه تصور کردند که مکر بمرد عبدالله جعفر رضی الله عنه کفت
دیدیکه ما بکشتن این مرد درکناه افتادیم * بعدزان بوندن صکره
دیمکدر یعنی جاریه یی الوب واستادینی طلبدن صکره (را ادات مفعول
(بخواند فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله بونده دعوت ایلدی
دیمکدر (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهام معناسنی
متضمن استرمیسین دیمکدر (که حرف بیان (را ادات مفعول (که حرف
رابط صفت (شیفتۀ آن لامیسه حیران معناسنه در (شدۀ یا حرف
خطاب همزه حرف توسل اولمش سین دیمکدر (بشنوی باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد مخاطب ایشیده سین دیمکدر (بلی ادات تصدیق
(را ادات صله (فرمود فعل ماضی مفرد غائب (تا حرف تعلیل
(بیخود کند و سز دیمکدر که غشی ده استعمال اولنور بایغینلق
دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر
(چنانکه انجلین که دیمکدر (تصور تفعل بابندن مصدردر که ظن
معناسنده استعمال اولنور (کردند فعل ماضی جمع غائب (که حرف
بیان (مکر بونده کانه معناسنه مستعملدر (بمرد باء تأکید ایله
فعل ماضی اولدی دیمکدر (دیدید فعل ماضی جمع مخاطب واستفهام
معناسنی متضمن کوردیکزمی دیمکدر (که حرف بیان (ما ضمیر متکلم
مع الغیر بز دیمکدر (بکشتن این مصدرك مفعولنه اضافتیدر (با حرف
سبب (افتادیم فعل ماضی متکلم مع الغیر واقع اولدق دیمکدر
(محصول ترکیب) جاریه یی آلوب ومغنیه یی طلب ایتدکدنصکره عالمی
دعوت ایلدی ودیدی استرمیسین اول صدایی که انك حیرانی اولمش
ایدك اول جاریه نك استادندن اشیده سین عالم دیدی بلی استرم اول
مغنیه یه بیوردی تاکیم اول صوت ایله تغنی ایلدی عالم بیخود دوشدی
انجلین که ظن ایلدیلر که کانه اولدی عبدالله بن جعفر رضی الله عنهما
دیدی کور دیکزمی که بز بو مردك اولمسی سببیله کناهده واقع اولدق
* بعد زین فرمود تا آب بر روی وی زدند بخود باز آمد یاوی کفت
ماندانسته بودیم که تو درعشق آن کنیزك باین مرتبه رسیده باشی کفت والله

آنچه پنهانست پس ازانست که آشکاره شد * تا ادات تعلیل (بر
حرف صله (روی وی پاتبه زدند فعل ماضی جمع غائب اوردیلر
دیمکدر (بحوض باحرف صله کندویه دیمکدر (باوی عالمه کفت دیدی
(ندانسته نون حرف نفی ندانسته ماضیدن قصمدر بلمش دیمکدر
(بودیم ماضی متکلم مع الغیر ایدك دیمکدرکه ندانسته بودیم بلمش
ایدك دیمك اولور (که حرف بیان (عشق آن لامیه (رسیده ماضیدن
قصمدر (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب رسیده باشی ایرشمش
اوله سین دیمك اولور (آنچه اول نسنه که دیمکدر (پنهانست کیزلودر
(پس باء عربی ایله زیاده دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب)
ایدنیمکره یعنی عالم بابلدقدنصکره عبدالله حضرتلری بیوردی
تاکیم یوزینه صو اوردیلر کیرو کندویه کلدی عالمه دیدی بز
بلمش ایدك که سن اول جاریه نك عشقنده بومرتبه یه ایرشمش اوله سین
یعنی بورتبه عاشق اولدیغکی بلمدك عالم دیدی والله اول نسنه که کیزلودر
اندن زیاده درکه آشکاره اولدی یعنی آشکار اولوب کوردیکزدن
کورمدیکز زیاده در * پرسید که خواهی که آن صوت را ازان کنیزك
بشنوی کفت دیدی که چون آنرا از دیگری شنیدم که عاشق اونیستم
بودن چه کذشت حال من چه کونه شود اکرانرا ازلب ودهان معشوقهٔ
خود بشنوم پرسید که اکر وی را ببینی شناسی بکریست وکفت *
(خواهی و بشنوی مضارع مخاطبلردر استرمیسین واشیدرمیسین
دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب کوردك دیمکدر (که حرف
بیان (از دیگری غیریسندن دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده
اشتدم دیمکدر (که حرف بیان (نیستم دکلم دیمکدر (کذشت فعل ماضی
مفرد غائب کچدی دیمکدر (بشنوم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم
وحده اشیدم دیمکدر (ببینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب
کوررسین دیمکدر (شناسی ده بویله بیلورمیسین دیمکدر (بکریست
باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اغلدی دیمکدر فاعلی تحتنده
عالمه راجعدر (محصول ترکیب) عبدالله حضرتلری سؤال ایلدیکه
استرمیسین که اول صدایی اول جاریه دن اشیده سین عالم دیدی
کوردك که چون انی غیریسندن ایشتدم که انك عاشقی دکلم بنم اوزریمه

نه كچرى يعنى بنم ظهورايدن حالى مشاهده ايلدك بنم حالمه كونه اولور اكر مشوقك اغزندن ودوداغندن ايشيدم يعنى اكر محبوبم دلندن ايشتسم دخى نه كونه حالات غريبه لر ظهور ايدر عبد الله سؤال ايلديكه اكرانى كوررسك بيلورميسين عالم اغلدى وديدى مقولى بو بيتدر (بيت) * كفتى كه شناسى كه بردازتودل ودين * والله كه در آفاق جزاو رانشناسم * كفتى فعل ماضى مفرد مخاطب ديدك ديمكدر (كه حرف بيان (شناسى فعل مضارع مفرد مخاطب بيلورميسين ديمكدر (كه ذوى العقولده مستعمل اولان اسمدر كيم ديمكدر (برد فعل مضارع مفرد غائب ايلتور ديمكدر (دل كوكل (دين مذهب معناسنه در اما بو يله مقاملرده كمال تعشقدن عبارتدر كه اصطلاح اولشدر (كه حرف بيان (جزاو را انك غيرى بى ديمكدر (نشناسم فعل نفى مستقبل متكلم (محصول بيت) ديدك كه بيلورميسين كيم الدى سندن دل ودينى يعنى سندن دل ودينى آلان محبوبى بيلورميسين ديو سؤال ايلدك والله كه آفاقده يعنى عالمده انك غيرى بى بلمم * بفرمودتا كنيزك رابيرون آوردند وتسليم وى كردندوكفت اين مرتراست والله كه دروى بكوشۀ چشم نكاه نكرده ام عالم دردست و پاى عبدالله جعفر افتاد وكفت * با حرف تأكيد (فرمود فعل ماضى مفرد فاعلى عبدالله ه راجعدر تاادات تعليل (را ادات مفعول (بيرون آوردند چقارديلر ديمكدر (تسليم وى مصدرك مفعولنه اضافتيدر (وى ضميرى عالمه راجعدر (كردند فعل ماضى جمع غائب (كفت عبدالله بن جعفر ديدى (اين كنيزكه اشارتدر (مرادات تحقيق (اين مرتراست تحقيق بو سنكدر ديمكدر (والله واو حرف قسم (كه حرف رابط قسم (در حرف صله كنيزكه ديمكدر (بكوشۀ چشم باحرف مصاحبت كوشۀ چشم بيانيه (نكاه نكرده ام نظر ايلمشم ديمكدر (دردست در ينه حرف صله (پاى عبدالله ه اضافتى بيانيه (افتاد فعل ماضى مفرد غائب دوشدى ديمكدر (محصول تركيب) عبدالله بن جعفر بيوردى تاكيم جاريه يى چقارديلر وعالمه تسليم ايلديلر وعبدالله ديدى بو جاريه سنكدر يعنى سكا هبه ايلدم والله كوز اوجيله اكا نظر ايلمشم يعنى ظن ايلمكه هوسنى آلدى اندنصكره بكا احسان ايلدى او يله دكل بلكه كوز اوجيله دخى نظر

یلدم عالم عبدالله بن جعفرك الینه واباغنه دوشدی ودیدی مقول بو رباعیدر (رباعی) آبم زکرم بروی کار آوردی * وزموج فراقم بکنار آوردی * آبم میم متکلم (اب برروی کار امد دیرلر اصطلاحدر برایش مراد اوزره صورت باغلمه (اوردی فعل ماضی مفرد مخاطب (بکنار اوردی خلاص ایلدك دیمكدن كنایتدر (محصول بیت) كرمكدن ایشیمه صورت بغلدك یعنی بنی برمراد ایلدك و بنی فراق موجندن خلاص ایلدك حاصلی معشوقه وصلت ایله شادكام ایلدك مصراع اولك معناسی شارح اصطلاحات عجمدن بیخبر اولمغله ایشك یوزینه آب كتوردك یعنی بنی عرض ووقاره ایرشدردك دیمش ك ابی سو یلمش وصودن معنی و یرمش * صبرم بدل زغم فكار آوردی * خوابم بد و چشم اشكبار آوردی * صبر مبتدا (میم ضمیر متكلم (دله مقید در فكاره مر بوطدر صبربدل زغم فكارم تقدیرنده در (فكار فانك كسری وكاف عجمله مجروح معناسنه در (چشم اشكبار موصوفك صفته اضافتیدر اشكبار كثرت كریه دن كنایه وصف تركیبیدر (محصول بیت) غمدن مجروح اولان كوكلمه صبر كتوردك كثرت كریه یه مبتلا اولان كتوزومه ایحی كتوردك حاصلی بكا هر جهتله راحت و یردك دل لفظی غمه مضافدر دیمش شارح مرحوم لكن زاء مفرده وار ایكن اضافته مانعدر هر نقدر زائد اعتبار ایلسك تعبیر مخلنده دكلدر (عروض) بو رباعی اخرب مقبوض سالم ابتردر كه مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور كه زحافاتی بیان اولندی (پس دست كنیزك رابكرفت و بخانهٔ خود روان شد عبد الله غلامی رافرمود كه چهل هزاردرم بكیر و برو و بدیشان بده تا بجهت فكر معیشت غباری برخاطر ایشان ننشیند و بفراغت خاطراز یكدیكر متمتع شوند * دست كنیزك بیانیه (را ادات مفعول (بكرفت باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمكدر (و بخانهٔ خود باصله اضافت لامیه (روان شد كتدی دیمكدر (غلامی را یا حرف وحدت را ادات مفعول (فرمود فعل ماضی (كه حرف بیان (چهل جیم عجمك كسر یله قرق دیمكدر (چهل هزار قرق بیك دیمك اولور بكیر باء تأكید ایله امر حاضر مفرددر طوت دیمكدر (برو دخی بو یله در كیت دیمكدر (بدیشان باحرف صله دال همزه دن

منقلب ایشان ضمیر کنیزك ایله عالمه راجعدر (بده باء تأکید ایله امر
حاضر ویر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بجهت باحرف مصاحبت جهت
بونده سبب معناسنه در (فکره اضافتی بیانیه (فکرك معیشته ده بویله
(غباری یا حرف وحدت غبار توزدیمکدر کدردن کنایه در (ننشیند فعل
نفی مستقبل اوتورمیه دیمکدر (از یکدیکر بری برندن (متمتع تفعل
بابندن اسم فاعلدر فائده مند معناسنه (محصول ترکیب) پس کنیزکك
النی طوتدی وکندی خانه سنه کتدی عبدالله بر غلامه بیوردیکه قرق
بیك اقچه طوت یعنی آل وکیت وانلره ویرتاکیم معیشت فکر سببیله
انلرك خاطرینه برکدر اوتورمیه یعنی فراغ باللری کالنده اولوب تشویش
معیشت دخی اولمسون وفراغت خاطر ایله بر برندن فائده مند اوله
زهی سخاوت (حکایت) عبدالله جعفر را در عهد معاویه از خزانهٔ
بیت المال هر سال هزار درم می دادند چون نوبت بیزید رسید آنرا
پنج هزار درم رساند ملامتش کردند که این حقوق همه مسلمانا نست
چرا بیك کس می دهی * (محصول ترکیب) عبدالله بن جعفره معاویه
زماننده بیت المال خزینه سندن هر ییل بیك اقچه ویررلر ایدی چونکه
نوبت یزیده ایرشدی انی بش بیك اقچه یه ایرشدردی ملامت ایلدیلرکه
بو جمیع مسلمانلرك حقلریدر نیچون بر کیمسه یه ویرسین * کفت من
این را بمحتاجان مدینه میدهم زیراکه وی هیچ از ارباب حاجات دریغ
نمی دارد و پنهان ازوی کسی را همراه وی بمدینه فرستاد تا تفحص
احوال او نماید در مدت یکماه همه را صرف کرد چنانچه کویند بقرض
محتاج شد * (محصول ترکیب) یزید اول لائمه جوابنده دیدی بن
بو دراهمی مدینه نك محتاجلرینه ویررم زیراکه عبید الله ارباب
حاجاتدن هیچ دریغ ایلمز وعبدالله دن کیزلی بر کیمسه یی اول لائمه یولداش
اولهرق مدینه یه ارسال ایلدی تاکیم انك احوالنی تفحص کوستره یعنی
تفتیش ایلیوب ارایه برآی مدتده مجموعنی صرف وخرج ایلدی انجلین که
دیرلر قرضه محتاج اولدی یعنی دین اقچه المغه محتاج اولدی (قطعه)
دکر بدست کریم اوفتد جهان چه یکسر * جهان باشد صد بار از جهان
هم بیش * (بدست با حرف صله (کریمه اضافتی بیانیه (اوفتد
واو ایله افتدکبی فعل مضارع مفرد غائب دوشه دیمکدر (یکسر

براوغوردن يعنى جمله بتون ديمكدر (جهان چه باشد جهان نه اولور (صد بار بوز كره ديمكدر (هم دخى ديمكدر (بيش باء عربيله زياده ديمكدر (محصول بيت) اكر كريمك النده دوشرسه مجموع عالم يعنى مال جهانى كريمه ويرسه‌لر جهان نه اولور يعنى مال جهان لاشى در يوز كره جهاندن دخى زياده حاصلى بوزجهان مالندن دخى زياده ويرسه‌لر بنه لاشى كبيدر ميل ورغبت ايلمز واعتبار ايتمز * چرا شود دل درويش ريش ازان حسرت * چو هست كيسهٔ جود خزينهٔ درويش (چرا نيچون ديمكدر (شود فعل مضارع اولور ديمكدر (دل درويش لاميه (ريش ياره ديمكدر (هست لفظى درويش لفظنه مقيدر درويشست تقديرنده‌در (كيسهٔ جود مجازا يانيه (خزينهٔ درويش لاميه (محصول بيت) نيچون اولور درويشك كوكلى ياره اول حسرتدن يعنى درهم و دينار حسرتندن درويشك كوكلى نيچون ياره اولور يعنى اولمز چونكه كريمك چودى كيسه‌سى درويش ايچون خزينه‌در حاصلى كريم وجومرد وار ايكن فقرا محزون ومكدر اولمز (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه بر مصراعى مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور (حكايت) خليفهٔ بغداد در موكب حشمت و شوكت خود ميراند ديوانهٔ پيش وى رسيد وكفت اى خليفه عنان كشيده دار كه در مدح توسه بيت كفته‌ام كفت بخوان بخواند خليفه را خوش آمد * (موكب ميمك فتحى وكافك كسريله زينتلى آته بنلره ديرلر (حشمت حاء مهمله‌نك فتحيله خدم معناسنه‌در (شوكت معلوم بونلرك اوچى دخى بونده سلطنت معناسنه‌در (خوده اضافت لاميه (مى ادات حكايهٔ ماضى مفرد سوررايدى ديمكدر (ديوانهٔ ياحرف وحدت همزه حرف توسل (پيش وى لاميه انك قتنه ديمكدر (عنان ديزكين ديمكدر (كشيده ماضيدن قسم چكمش معناسنه (دار امر حاضر طوت ديمكدر اما عنان كشيده دار آت باشين چك ديمكدن عبارتدر (كه ادات تعليل (مدح تو لاميه (سه اوچ (كفته‌ام فعل ماضى متكلم وحده‌دن قسمدر ديمشم ديمكدر (كفت خليفه ديدى (بخوان باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد اوقى ديمكدر (بخواند فعل ماضى مفرد غائب اوقودى ديمكدر (محصول تركيب) بغداد خليفه‌سى كندى سلطنت وشوكتنى سورردى

يعنى كمال شوكت ايله كيدردى بر ديوانه انك قتنه ايرشدى وديدى اى خليفه آت باشن چك زيرا سنى مدحده اوج بيت سويلمشم خليفه ديدى اوقو درويش اوقودى خليفه‌يه خوش كلدى * ديوانه چون آنرا ديد كفت مراسه درم عنايت كن تاروغن وخرما خرم وسير بخورم خليفه فرمان داد تابهر بيتى هزار درم بوى داد ند * تا حرف تعليل (روغن ياغ ديمكدر (خرم خاء معجمه نك كسريله فعل مضارع متكلم وحده الايم ديمكدر (سير كسرهٔ صريح ايله طوق معناسنه در جوع مقابلى كسرهٔ مجهوله ايله صارمساق معناسنه كلور بونده ايكى سى دخى قابلدر بلكه معناى ثانى اليقدر هرنقدر شارح معناى اوله ذاهب اولديسه‌ده (بخورم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده ييم ديمكدر (محصول تركيب) ديوانه انى چونكه كوردى يعنى بيتلرين خليفه‌يه خوش كلديكين كوردى وديدى بكا اوچ درهم كرم ايله تاكيم ياغ وخرما آلم وطوق ييم يعنى طويخجه ييم ياخود صارمساق ييم خليفه فرمان ايلدى تاكيم هر بيتى مقابله سنده بيك درهم اكا ويرهلر يعنى ويرمكه فرمان ايلدى (قطعه) چون ذل فاقه زوركند برسخنورى * كرمدح پادشاه سخاوركند رواست * ذل مصدردر (فاقه‌يه اضافتى مفعولنه‌در فاقه فقر ديمكدر (سخنورى ياحرف وحدت (ور لفظى ادات فاعل يانسبت خلاصه شاعر ديمكدر (سخاورده بويله جومرد ديمكدر (روا جائز معناسنه‌در (محصول بيت) چونكه فقرخوارلغى شاعره غلبه ايليه اكرجومرد پادشاهك وصفنى ايدرسه روا وجائزدر * ممدوح چون كريم بود كرز شعراو * هر بيت را خزانهٔ كوهر كنند سزاست * ممدوح اسم مفعول مدح اولنمش ديمكدر يعنى اوكلمش (را ادات مفعول (محصول بيت) مدح ايلنان چونكه كريم اوله اكر انك يعنى شاعرك شعرندن هر بيتى خزينهٔ كوهر ايليه لايقدر (بعض نسخه‌ده كنند يرينه دهد واقعدر اول وقت بيت راده‌كى را صله اولور معنى هر بيتنه كوهرخزينه سى ويرسه سزادر (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصوردر كه برمصراعى مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور (حكايت) ابراهيم بن سليمان بن عبدالملك بن مروان كويد كه دران وقت نوبت خلافت از بنى اميه

بنی العباس انتقال یافت و بنی العباس بنی الامیه رامی کرفتند ومی کشتند من بیرون کوفه بربام سرایی که بصحرا مشرف بود نشسته بودم علمهای سیاه از کوفه بیرون آمد در خاطر من چنان افتاد که آن جماعت بطلب من می آیند* ابراهیم بن سلیمان بن عبد الملك بن مروان بونلر باجمعهم امویه خلفاسندندر تفصیلی توار یخده در استیان مراجعت ایلسون (کوید فعل مضارع کویندن یاعلی خلاف قیاس کفتن دن نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (می حکایهٔ حال ماضی (کرفتند فعل ماضی جمع غائب طوتارلر دی دیمکدر (می کشتند دده بویله اولدررلردی دیمکدر (بیرون کوفه لامیه (کوفه عراق عربده برشهر عظیم ایدی الآن خرابدر (بام طام دیمکدر (سرایی یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (بصحرا باحرف صله (مشرف بونده ناظر معناسنه در (بود ادات ماضی (نشسته بودم اوتورمش ایدم (که حرف بیان (علمها ها ادات جمع علم بیراق دیمکدر (سیاهه اضافت بیانیه (آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (در حرف صله (خاطر من لامیه (افتاد فعل ماضی واقع اولدی بونده کلدی دیمکدر (بطلب من لامیه (باحرف صله (می ادات تأکید (آیند فعل مضارع جمع غائب کلورلر دیمکدر (محصول ترکیب مروانك اوغلی عبد الملکك اوغلی سلیمانك اوغلی ابراهیم نقل ایدرکه اول وقت که نوبت خلافت بنی امیه دن بنی عباسه انتقال ایلدی و بنی عباس بنی امیه یی طوتارلردی وقتل ایدرلردی بن کوفه نك طشره سنده برسرایك طامنده که صحرایه ناظر ایدی اوتورمش ایدم یعنی صحرایه ناظر برسرایك طامنده اوتورر ایدم که سیاه بیراقلر کوفه دن طشره چقدی بنم خاطر یمه انچلاین کلدیکه اول جماعت بنی طلبه کلورلر یعنی انلرك بنی ارادقلری خاطر یمه خطور ایلدی* از بام فرود آمدم ومتنکروار بکوفه درآمدم وهیچکس رانمی شناختم که پیش وی پنهان شوم بدر سرای بزرکی رسیدم درآمد دیدم که مردی خوب صورت سوار ایستاده وجمعی از غلامان وخادمان کرد او درآمده اند سلام کفتم کفت تو کیستی وحاجت توچیست* فرود آمدم فعل ماضی متکلم وحده ایندم

دیمکدر

دیمکدر (متنکر تفعل بابندن اسم فاعلدر تبدیل دیمکدر (وا رادات تسبیه (بکوفه باحرف صله (درآمدم فعل ماضی متکلم وحده کیردم دیمکدر (نمی شناختم نون نافیه می ادات حال (شناختم فعل ماضی متکلم وحده اکلمز بیلمز ایدم دیمکدر (پیش وی لامیه پیش قیت معناسنه در (پنهان کیزلو (شوم فعل مضارع متکلم وحده اولم دیمکدر (بدرسرای بزرکی لامیه لردر (با حرف صله یا حرف وحدت برکبارك سرایی قپوسنه دیمکدر (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (درآمدم کیردم (دیدم کوردم (که حرف بیان (مردی یا حرف وحدت (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمکدر (جمعی یا حرف وحدت (کرد کاف عجمک کسریله چوره دیمکدر (درآمدند بونده جمع اولمشلر دیمکدر (تو کیستی سن کیمسین دیمکدر (حاجت توچیست سنك حاجتك ندر (محصول ترکیب) طامدن ایندم وتبدیل صورت کوفه یه کیردم هیچ کیمسه بیلمز ایدم که انك قنده کیرانم برکبارك سرایی قپوسنه ایرشدم کوردم که برکوزل صورتلی مرد بنمش طورر وبرجمع اطرافنه جمع اولمشلر سلام علیك دیدم دیدی سن کیمسین وحاجتك ندر بعض نسخه ده متنکر یرینه متفکر واقعدر شارح دخی انی اختیار ایلمش چندان مناسب دکل * کفتم مردی ام کریخت که از خصمان حودمی ترسم بمنزل تو پناه آورده ام مرا بمنزل خود درآوردو در حجرهٔ که نزدیك حرم وی بود بنشاند * مردی یا حرف وحدت (میم متکلم همزه حرف توسل (کریخت قاجقین دیمکدر (که حرف رابط صفت (خصمان الف نون ادات جمع (خوده اضافت لامیه (می ادات تأکید (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (با حرف صله (منزل تو لامیه (پناه صغنمه معناسنه اسمدر (آورده ماضیدن قسم (میم ضمیر متکلم همزه حرف توسل (پناه آورده ام صغنمشم دیمکدر (در آورد کتوردی دیمکدر (در حرف ظرف (حجرهٔ یا حرف وحدت همزه توسل حجره اوطه دیمکدر (که حرف رابط صفت (نزدیك یقین دیمکدر (بنشاند باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی الف نون ادات تعدیه نه کیم بیان اولندی اوتورتدی یعنی اسکان ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) سن کیمسین دیو سؤال

ایرنجه دیدم قاجقین برآدمم که خصملر مدن قورقرم سنك منزلکه
صغندم بنی منزلنده کتوردی و برحجره ده که انك حرمنه یقین ایدی
اوتوردی یعنی کندی حرمنه یقین براوطه ده بنی اسکان ایلدی
* چند روز انجا بودم به بهترین حالی هرچه دوسترمی داشتم ازمطاعم
ومشارب وملابس همه پیش من حاضر بود ازمن هیچ نمی پرسید
هرروز یك بار سوار می شد و بازمی آمدیك روز ازو پرسیدم که هرروز
ترا می بینم که سوار می شوی وزود می آیی بچه کارمی روی گفت *
چند روز برقاج کون دیمکدر (انجا اول محلده (بودم اولدم (به بهترین
باحرف مصاحبت (به هاء ملفوظی وباء مکسوره ایله ایو دیمکدر
(تر ادات تفضیل یا حرف نسبت نون حرف تأکید (حالی یاحرف
وحدت (می ادات حال ماضی (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتاردم
دیمکدر (مطاعم مطعمك جمعی که مصدر میمی دریمه جکلر دیمکدر
(مشارب نه بویله ایچه جکلر دیمکدر (ملابس ده بویله کییه جکلر
دیمکدر (پیش من لاعیمه بنم قتمده دیمکدر (نمی پرسید سؤال ایلمدی
معناسنه فعل نفی ماضی مفرد غائبدر (یك بار برکره دیمکدر (سوارشدی
سوار اولوردی (باز بونده ینه دیمکدر (می آمد کلور ایدی دیمکدر
(پرسیدم فعل ماضی متکلم وحده سؤال ایلدم دیمکدر (بینم فعل مضارع
متکلم وحده کوروروم دیمکدر (می شوی فعل مضارع مفرد مخاطب
اولورسین دیمکدر (زود تیز دیمکدر (می آیی فعل مضارع مفرد مخاطب
کلورسین دیمکدر (می روی ده بویله کیدرسین دیمکدر (محصول ترکیب)
برقاج کون اول سرایده اولدم برایورك حال ایله که هرنه دوستراك
طوتردم یعنی استدیکم وسودیکم یمه جکلردن وکیه جکلردن بتون بنم
قتمده حاضر ایدی یعنی بندن برشی دریغ ایتمز ایدی بندن هیچ سؤال
ایلمدی یعنی بنم کیم اولدیغم سؤال ایتمدی هرکون برکره سوار اولوردی
وینه کلوردی برکون ندن سؤال ایلدم که هرکون سنی کوررمکه سوار
اولورسین وتیز کلورسین نه ایشه کیدرسین جوابنده دیدی * ابراهیم
ابن سلیمان پدرمرا کشته است شنیده ام که درین شهر پنهان شده است
* هرروزمی روم بامید انکه شاید ویرا بیابم وبقصاص پدرخود برسانم *
(بقصاص پدر خود لامیه وبائیه باحرف صله (برسانم باء تأکید ایله

فعل

فعل مضارع متعدی متکلم وحده ایرشدیره یم دیمکدر (محصول ترکیب)
اول مرد دیدی ابراهیم بن سلیمان بنم بابامی قتل ایلمشدر اشتدمکه
بو شهرده کیرلمشدر هر کون کیدرم اول امید ایله که اوله که انی بولم
وکندو پدرم قصاصنه ایرشدیره یعنی بابامك قاتلی اندن آلوب قتل
ایدم * چون اینرا شنیدم ازادبار خود در تعجب ماندم که مرا قضا
بمیزن کسی انداخته است که طالب قتل منست ازحیات خودسیر آمدم
آن مردرا ازنام وی ونام پدرش پرسیدم دانستم که اوزاست می کوید *
(اینرا زاادات مفعول (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم
دیمکدر (ادبار بد بخت معناسنه استعمال اولنور (خرده اضافت لامیه
(ماندم فعل ماضی متکلم وحده قالدم دیمکدر (که حرف بیان (قضا
جناب حقدن کلن مصائبه دیرلر (بمیزن کسی یا حرف صله اضافت لامیه
یا حرف وحدت (انداخته ماضیدن قسمدر آتمش دیمکدر (که حرف
بیان (طالب قتل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (قتل من لامیه
(حیات خود لامیه (سیر آمدم حسب اللغه طوق کلدك دیمکدر لکن
نا امید لکنه استعمال اولنور (مردرا رااداتصله (نام وی لامیه (دانستم
فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (می کوید فعل مضارع مفرد
غائب سویلر دیمکدر (محصول ترکیب) چون بونی اشتدم یعنی بو کلام
موحش مسموعم اولدقده کندو دباردن تعجبده قالدمکه بنی قضاء
الهی بر کیمسه نك منزلنه آتمشدر که بنم قتلمه طالبدر کندو حیاتمدن
نا امید ومأیوس اولدم واول مرده کندو آدندن و باباسی آدندن سؤال
ایلدم که ایل مرد طوغری سویلر * کفتم ای جوانمرد تراد ذمهٔ
من حقوق بسیارست واجبست برمن که ترا برخصم تو دلالت کنم واین
راه آمد شد را برتو کوتاه کردانم ابراهیم بن سلیمان منم خون پدر خود
ازمن بخواه باور نکرد * ترا را ادات تخصیص (ذمه بونده بیون
معناسنه در (منه اضافت لامیه (که حرف بیان (ترا را ادات صله
(خصم تو لامیه (کنم فعل مضارع متکلم وحده ایلیم دیمکدر (راه آمد
شد بیانیه آمد شد مصدر مرکبدر کلوب کتمه معناسنه (را ادات مفعول
(خون پدر لامیه باباك قانی دیمکدر بخواه باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد استه دیمکدر (باور نکرد اینانمدی دیمکدر فاعلی مرده راجعدر

(محصول تركيب) پدرم اى جوانمرد سنك بنم بو يرده حقلرك چوقدر واجب ادوبنم اوزريمه سكا خدمتكى دلالت ايليم و بو كلوب كتمه يولنى سكا نصح ايليم ابراهيم بن سليمان بنم بابامك قاتى بندن استدعا ايلدى * كفت همانا كه از حيات خود تنك آمده مى خواهى كه ازين محنت خلاص شوى كفتم لا والله كه من اورا كشته ام ونشانها كفتم دانست كه راست مى كويم رنك او برافروخت وچشمان وى سرخ شد زمانى سردر پيش انداخت بعد زان كفت زود باشد كه بپدر من رسى وخون تواز تو خواهد من زينهارى داده ام ترا باطل نكنم برخيز و بيرون رو كه برنفس خود ايمن نيستم مبادا كه كزندى بتو رسانم پس هزار دينار عطا فرمود بركرفتم و بيرون رفتم * همانا بكزر ديمكدر (كه حرف بيان (حيات خود بيانيه (تنك طار ديمكدر (آمده يا حرف خطاب همزه حرف توسل مجموعى اوصانمش سين ديمكدر (خواهى فعل مضارع مفرد مخاطب استرسين ديمكدر (كه حرف بيان (رنك او لاميه (برافروخت بر حرف تأكيد افروخت فعل ماضى مفرد غائب پارلادى ديمكدر (چشمان وى لاميه (سرخ شد قزاردى ديمكدر زمانى يا حرف وحدت پيش اولك ديمكدر (انداخت فعل ماضى مفرد غائب آتدى ديمكدر (سردر پيش انداخت فكر واندیشه دن عبارتدر (زود تيز ديمكدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (بپدر من باحرف صله اضافت لاميه (رسى فعل مضارع مفرد مخاطب ايريشورسين ديمكدر (خون خود لاميه (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استر ديمكدر يا خود امر غائب معناسنه استسون ديمكدر خواهيدندن يا خواستندن زيرا مصدر ثانى سينى ده تا داله قلب اولندقدنصكره سين يا حذف اولنور يا يايه قلب اولنوب يا هايه قلب اولنور بونده هايه قلب اولنمشدر (زينهارى يا حرف وحدت زينهار بونده امان ديمكدر (داده ماضيدن قسمدر (ميم ضمير متكلم همزه حرف توسل (برخيز امر حاضر قالق ديمكدر (رو ره بو يله كيت ديمكدر (كه حرف تعليل (نفس خود لاميه (مبادا كه اوليه كه (كزندى يا حرف وحدت (كزند كاف عجمك ضميله ضرر ديمكدر (رسانم فعل مضارع متعدى متكلم وحده ايرشديرم ديمكدر (بركرفتم قبض ايلدم ديمكدر (محصول تركيب) اول مردديدى بكزر كه

كندو حياتكدن اوصانمش سين استرسنكه بو محنتدن خلاص
اوله سين بن ديدم لا والله يعنى بويله ديديكين كبى دكلكه بن انى
اولدرمشم ير ونشانلرينى سويلدى بلديكه طوغرى سويلرم انك يوزى
پارلادى وكوزلرى قزاردى حاصلى آثار غضب ظاهر اولدى بر زمان
تفكر ايلدى بوندنصكره ديدى تيز اولوركه بنم بابامه ايرشورسين يعنى
يقينده سنكده اجل موعودك كلور فوت اولورسين وبابامه ملاقى
اولورسين قانى سندن استر بنم دعوامه حاجت يوق ياخود استسون
يعنى قانى سندن طلب ايلسون بن بر امانكه ويرمشم سكا باطل ايلمم
قالق وطشره كيت زيرا كندو نفسمه امين دكلم اوليه كه سكا بر ضرر
ايرشديرم پس بيك التون عطا بيوردى قبض ايلدم وطشره كيتدم
(مثنوى) جوانمردا جوانمردى بياموز * زمردان جهان مردى بياموز *
(جوانمردا الف حرف ندا اى جوانمرد ديمكدر (جوانمردى يا حرف
مصدر جوانمردلكى ديمكدر (بياموز با تأكيد ايله امر حاضر مفرد
اوكرن ديمكدر (مردان جهان لاميه جهانك مردلرندن ديمكدر
(مردى يا حرف مصدر مردلكى ديمكدر (محصول بيت) اى جوانمرد
جوانمردلكى اوكرن يعنى اى دعواى سخا ولطف وكرم ايدن كمسه
جوانمردلك بويله بذل جان ايله در مردان جهاندن مردلكى اوكرن
تعليم ايله * درون از كين كين جويان نكهدار * زبان از طعن بدكويان
نكهدار * كين كين جويان بيانيه كين جو وصف تركيبيدر الف ونون
ادات جمع طالب كين اولنلره كيندن ديمكدر (نكهدار حفظ ايله ديمكدر
(طعن بدكويان بيانيه بدكو وصف تركيبيدر كتو سويليجى ديمكدر الف
نون ادات جمع كتو سويليجيلره طعندن ديليكى ديمكدر (محصول بيت)
طالب كين اولنلره كين ايتمدن يعنى سنك بدخواهلريكه بغض وعداوت
وكين ايلمدن درونكى حفظ ايله بدكولره طعن ايلمكدن ديلكى حفظ
ايله حاصلى جوانمرديتى بيان ايدوب بيورركه دوست ودشمنه حقد
وكين ايلمدن پاك ويار واغياره طعن وذم ايتمدن ديلكى حفظ ايله
ديمك اولور * نكويى كن بان كو باتو بد كرد * كزان بدرخنه دراقبال
خود كرد * نكويى يا حرف مصدر ايلك ديمكدر (با آن با حرف صله
(كوكه اودن مخفف (كه كيم ديمكدر (باتو با حرف صله (كزان كه

اراندن مخففدر (كه حرف تعليل بدرخنه كنتوكدك ديمكدر (اقبال خود
بيانيه (محصول بيت) ايلك ايله اول كيمسه يه كه اوسكا بد ايلدى زيرا
اول بد رخنه بى ـــكندو اقبالنه ايلدى يعنى انك ايلديكى بدلك ينه
كندويه عائددر غيره مضر دكلدر * چو آيين نكوكارى كسى ساز * نكردد
باتو جز آن نيكويى باز * (چو ادات تعليل (آيين نكوكارى بيانيه آيين الف
ممدوده ايله رسم وعادت ديمكدر نكوكار وصف تركيبيدر يا حرف مصدر
ايواشلك ديمكدر (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر
(ساز مفعولى بونده صنعت معناسنه در (نكردد فعل نفى مستقبل
ايلمز ديمكدر (باتو با حرف صله (نكويى ياء ثانى حرف مصدر ايلك
ديمكدر (باز بونده رجوع معناسنه در (محصول بيت) چونكه ايو
اشلى لكى صنعت ايلدك يعنى دائما قولا وفعلا وعملا لطف واحسان
ونصرت ايلدك سكا ول ايلكدن غيرى رجوع ايلمز يعنى ينه اول كرم
سكا عائددر (بعض نسخه ده بو مصراع نكردد جز بتو آن نيكويى باز
واقع اولمشدر وينه مآل بردر (عروض) بو مثنوى بحر هزج مسدس
مقصوردر كه يالكز عروض وضربنه قصر طارى اولوب بر مصرعى
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل اولمشدر (حكايت) شبى در مسجد جامع مصر
آتش افتاد بسوخت مسلمانانرا توهم آن شد كه از نصارا كرده اند
بمكافات آن آتش در خانهاى ايشان انداختند وبسوختند سلطان
مصر جماعتى را كه آتش در خانهاء ايشان انداخته بودند بگرفت
در يكجا جمع كرد وبفرمود تا بعضى ايشانرا رقعها نوشتند در بعضى
كشتن ودر بعضى دست بريدن ودر بعضى تازيانه زدن * شبى يا حرف
وحدت (مسجد جامع عالمك خاصه اصطلاحيدر ياخود مسجد جمعه
وعيد مراددر (مصره اضافت لاميه (افتاد فعل ماضى مفرد دوشدى
ديمكدر (بسوخت ده بويله يانديدى ديمكدر (مسلمانانرا ادات تخصيص
الف نون ادات جمع (ازا اول آتشى كرده اند ايلمشلردر بمكافات آن
با حرف صله اضافت لاميه (مكافات جزا معناسنه (آتش مبتدا
(انداختند خبرى (خانهاء ايشان لاميه ها ادات جمع (ايشان ضمير
جمعى نصارايه راجعدر (سوختند فعل ماضى جمع غائب ياقدبلر ديمكدر
(جماعتى يا حرف وحدت (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت

(انداخته ماضیدن قسمدر (بودند ادات جمع ماضی اتمش ایدیلر
دیمکدر (بگرفت باء تأکید ایله طوتدی دیمکدر (در حرف ظرف (یکجا
بریره دیمکدر (بعدد ایشان باحرف ظرف یاخود مقدار معناسنی متضمن
اضافت لامیه (رقعهها هاادات جمع رقعه بونده کاغد معناسنه در
(نوشتند فعل ماضی جمع غائب یازدیلر دیمکدر (کشتن مصدردر
قتل ایلمك معناسنه (بریدن بانك ضمیله مصدردر کسمك معناسنه
(تازیانه قمچی دیمکدر (زدن مصدردر اورمق معناسنه (محصول ترکیب)
بر کیجه مصرك جمعه مسجدینه آتش واقع اولدی یاندی مسلمانلره
اول توهم اولدیکه یعنی اویله توهم وظن ایلدیلرکه انی یعنی اول آتش
فعلنی نصارا ایلمشلردر انك مجازاتنه آتشی انلرك اولرینه اتدیلر
ویاقدیلر مصر سلطانی برجماعتی که آتشی انلرك اولرینه اتمش
ایدیلر یعنی نصارا خانهلرینه اتش اتوب یقان جماعتی طوتدی وبریره
جمع ایلدی وبیوردی تا اول جماعتك عددی مقداری کاغد یازدیلر
بعضی کاغدده قتل ایلمك وبعضیسنده الن کسمك وبعضیسنده
قامچی اورمق * وآن رقعهها را بر ایشان افشاندند بهرکس رقعهٔ که
افتاد باوی بمضمون آن معامله کردند یك رقعه که مضمون آن کشتن
بود برکسی افتاد گفت من از کشتن باکی ندارم امامادری دارم وجز من
کسی ندارد در پهلوی وی دیگری بود که در رقعهٔ وی تازیانه زدن
بود وی رقعهٔ خودرا بان کس داد ورقعهٔ ویرا گرفت وگفت من مادر
ندارم این را بجای بکشتند وازا بجای این تازیانه زدند * رقعهها را
ادات مفعول کاغدلری دیمکدر (بر ایشان اول جماعت اوزرینه
(افشاندند فعل ماضی جمع غائب صاچدیلر طاغتدیلر دیمکدر
(رقعهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط صفت
(باوی با حرف صله وی ضمیری کسه راجعدر (بمضمون آن با حرف
مصاحبت اضافت لامیه (آن رقعهیه اشارتدر یعنی اول رقعهنك
ایچندهنه یازلدیسه انکله دیمکدر (معامله مفاعله بابندن مصدر
بونده ثلاثی معناسنهدرکه عمل دیمکدر (برکسی یا حرف وحدت
(باکی یا حرف مصدر بالك باء عربیله قورقو معناسنهدرکه قورقق
دیمك اولور (ندارم فعل نفی مستقبل طوتمم دیمکدر امابویله یرلرده

مجرد نفیدن عبارتدر (باکی ندارم قورقم دیمك اولور (مادری یاحرف وحدت مادر نه دیمکدر (د رم فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر بو نده مجرد اثباتدن عبارتدر (مادری دارم برانام واردر دیمك اولور (جزمن بنم غیری (کسی یاحرف وحدت (ندارد ندارم کبی نفیدن عبارتدر (درحرف ظرف (پهلوی وی لامیه پهلو یان دیمکدر (وی ضمیر مادره راجعدر (دیگری یا حرف وحدت (رقعهٔ خود لامیه را ادات مفعول (با آن باحرف صله آن کسه اشارتدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (رقعهٔ ویرا لامیه (را ادات مفعول وی کسه راجعدر (بگرفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی والدی دیمکدر (بکشتند باء تأکید ایله فعل ماضی جمع غائب اولدر دیلر دیمکدر (زدند ده بویله اوردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) واول کاغدلری اول جمعك اوزرلرینه صاچدیلر وطاغتدیلر یعنی قرعه ایلدیلر هر برکیسه نك اوزرینه برکاغدکه دوشدی اکا اول کاغدك مضمونیله عمل ایلدیلر یعنی کاغدنده قتل واقع اولانی قتل ایلیه لر ان کسمك اولانك النی کسه لر قامجی اورلمق یازیلی اولانه قامجی اوره لر برکاغدکه انك مضمونی قتل ایدی برکیسه اوزره دوشدی دیدی بن قتلدن قورقم امابرانام واردر و بندن غیری کیسه سی یوقدر بو کلامی دیین آدمك یاننده برغیریسی وار ایدیکه انك کاغدنده قامجی اورمق ایدی اول آدم کندی کاغدینی اول کیسه یه ویردی وانك کاغدینی الدی ودیدی بنم انام یوقدر بونی یعنی انام یوقدر دیو کاغدینی تبدیل ایده نی قتل ایلدیلر واول انام واردر دیدنی انك یرینه قامجی اوردیلر (مثنوی) بسیم وزر جوانمردی توان کرد * خوش انکس کو جوانمردی بجان کرد * بسیم با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (جوانمردی یا حرف مصدر (کرد بونده مصدر معناسنه در زیرا توانده بوی مضارعت ملحوظدر (کو که اودن مخففدر (که حرف رابط صفت اوکسه راجعدر (بجان با حرف مصاحبت (کرد فعل ماضی مفرد غائب (محصول بیت) التون وکمش ایله جوانمردلك ایلمك ممکندر خوش اول کیسه درکه جوانمردلکی جان ایله ایلدی یعنی مال ایله سخاوت ایدر چوق بولنور لکن دوست یولنه

جان فدا ایدن نایابدر * بجان چون احتیاج یار بشناخت * حیات خود فدای جان او ساخت * بجان باحرف صله (احتیاج یار لامیه (یار بونده دوست معناسنه در (بشناخت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (حیات خود بیانیه (فدای جان او بیانیه ولامیه (او ضمیری یاره راجعدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جانه چونکه دوستنك احتیاجنی اکلیه کندی حیاتنی انك جاننه فدا ایلیه حاصلی احبابی وجودینی من وجه کندودن زیاده لزومنی فهم وادراك ایلدیکی کبی برینه جاننی فدا ایدندر جوانمرد (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدس مقصوردر که برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور (حکایت) اصمعی کوید که با کریمی آشنایی داشتم که همواره بتوقع کرم واحسان بدر خانهٔ وی می رفتم یکبار بدر خانهٔ وی رسیدم در بان نشانده بود مرا منع کرد ازانکه بروی درآیم * اصمعی فصحای عربدن برکیمسه نك مخلصی در که لغت عربده بعض بیتلریله استشهاد ایدرلر (کوید نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (با کریمی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت (آشنایی یا حرف مصدر (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتاردم یعنی وار ایدی دیمکدر (که حرف بیان (همواره وهماره دائم دیمکدر (بتوقع باحرف مصاحبت (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه (کرمه اضافت مفعولنه در (بدر خانهٔ وی بیانیه ولامیه (باحرف صله (درقپو (وی کریمه راجعدر اول کریمك خانه سی قپوسنه دیمکدر (می ادات حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده (یکبار برکره دیمکدر ((بدرخانهٔ وی سابق کبی (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده (دربان قپوجی دیمکدر زیرا بان لفظی ادات فاعلدر (نشانده ماضیدن قصدر وضع ایتمش معناسنه (بود ادات ماضی (مرا بنی دیمکدر (بر حرف استعلا (وی ضمیری کریمه راجعدر (درآیم کیره یم دیمکدر (محصول ترکیب) اصمعی نقل ایدر که برکریم ایله آشنالغم وارایدیکه دائما کرم واحسان امیدیله انك خانه سی قپوسنه کیدرایدم برکره انك خانه سی قپوسنه ایرشدم قپوجی وضع ایلمش ایدی بنی منع ایلدی شول شیدنکه انك اوزرینه کیره یم یعنی یاننه وارمغه بنی منع ایلدی حاصلی

ایچرو قوءمدی * بعدازان کفت ای اصمعی سبب این منع کردن من ازدر
آمدن وی تنك دستی ونادار یست که پیش آمده است من این بیت را
بنوشتم و بدربان دادم تابوی رساند * بعدازان بوندنصکره (سبب این
منع کردن من بنم منع ایلمکلکمك سببی (درآمدن وی مصدرك مفعولنه در
وی ضمیری کریمه راجعدر (تنك دستی یاحرف مصدر تنك دست
وصف ترکیبیدر ترکیبجه زوکورت دیمکدر (نادارده بو یله فقیر دیمکدر
(یا بنه حرف مصدر (سین وتا ادات خبر (که حرف رابط صفت
(ویرا راادات تخصیص (وی بنه کریمه راجعدر (پیش آمده است
قتنه کلمشدر (این بیت را راادات مفعول (بنوشتم باء تأکید ایله
فعل ماضی متکلم وحده یازدم دیمکدر (بدربان باحرف صله (دادم
فعل ماضی متکلم وحده ویردم دیمکدر (تاحرف تعلیل بوی باحرف صله
وی کریمه راجعدر (رساند فعل مضارع مفرد غائب ایرشدیره دیمکدر
(محصول ترکیب) دربان بنی منع ایتدکدنصکره دیدی ای اصمعی بنم منع
ایلمکلکمك سببی اکا کیرمه دن یعنی انك یاننه کیرمکه سنی منع ایتدیکمك
سببی زوکورتلك وفقیرلکدر که انك قتنه کلمشدر یعنی اکا عارض اولان
فقردر بنجه بنده بو بیتی یازدم وقبوجیه ویردم که اول کریمه ایرشدیره
(شعر) اذا کان الکریم له حجاب * فما فضل الکریم علی اللئیم *
(اذا اسم شرط (خافض لشرطه ومنصوب بجوابه سکون اوزره مبنی
محلا منصوب مفعول فیهدر جوابی اولان فما فضل جمله سنك (کان
فعل ناقص الکریم اسم مرفوعی (له کریمه عائد ضمیر ایله جار مع المجرور
ظرف مستقر مقدم خبر (حجاب مؤخر مبتدا جمله سی محلا منصوب
کانك خبری کانك اسمی وخبری جمله سی اذانك شرطی (حجاب
بونده مانع معناسنه در (فما فاء جزائیه (ما ماء موصول محلا مرفوع
مقدم خبر (فضل مؤخر مبتدا جمله سی اذانك جوابی (الکریم مضاف
الیهی (علی اللئیم فضله متعلق (لئیم دنی والحق معناسنه در
(محصول بیت) کریم کندو ایچون حجاب حاصلدر اولدیغی وقتده یعنی
کریمك کندو یه دخوله مانع حاجب ودربانی اولدیغی وقتده لئیم
اوزره کریمك فضلی ندر * بعد از زمانی برآمد ورقعهٔ رادر آورد که
برپشت وی نوشته که * زمانی یاحرف وحدت (برآمد کلدی دیمکدر

(درآورد کتوردی (پشت وی لامیه وی رقعه یه راجعدر (نوشته ماضیدن قسمدر یازمش دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) برزماندنصکره در بان کلدی وکاغدی کتوردی که انك ارقه سنده یازمشکه (بیت) اذا کان الکریم قلیل مال* تستر بالحجاب عن الغریم* (اذا کان الکریم سابق کبی (قلیل لفظا منصوب خبریدر کاننك مال مضاف الیهی (تستر تفعل بابندن فعل مضارع فاعلی تحتنده کریمه راجعدر جمله سی اذانك جوابی (بالحجاب وعن الغریم ایکی سیده تستریه متعلق (محصول بیت) کریمك مالی ازاولدیغی وقتده حجاب ایله غریمندن تسترایدر یعنی سائلین ووار دیندن کندوبی مختفی وممنوع قیلر (عروض) بو ایکی بیت عربی بحر وافردندر که اصلی درت کره مفاعلتن در اولابرجزؤی حذف اولنوب مجزو قلنمشدر وصدر وابتدالرینه عصب طاری اولمشدر که عصب مفاعلتن دن حرف خامسی اسکانه دیرلر لام ساکن قلنوب مفاعلتن اولوب مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور حشولر سالم عروض وضربنه قطف طاری اولوب قطف فاصلهٔ صغرانك اخردن برمتحرك و برساکننی حذف و برمتحرکی اسکانه دیرلر مفاعل قالوب فعولن لفظنه تبدیل اولنور بویله اولنجه برمصراعی مفاعیلن مفاعلتن فعولن اولوب وافر معصوب ومقطوف اولور * وهمراه رقعه صرهٔ پانصد دینار دروی باخود کفتم هرکز قصهٔ ازین غریبتر برمن نکذشته است این راتحفهٔ مجلس مأمون خواهم ساخت پیش وی رفتم کفت ازکجامی رسی ای اصمعی کفتم از پیش کریمترین کسی از احیای عرب پرسید که کیست کفتم مردی که مرا ازعلم ومال بهره ورساخته است * همراه بیله دیمکدر که همراه رقعه کاغد ایله بیله دیمکدر (صرهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل صره کیسه دیمکدر (پانصد بشیوزدیمکدر دروی صره ده (قصهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل (نکذشته ماضی منفیدن قسمدر کچمامشدر دیمکدر (تحفهٔ مجلس مأمون لامیه لردر تحفه هدیه دیمکدر (خواهم ساخت ایلیسرم دیمکدر (وی ضمیر مأمونه راجعدر (ازکجا قندن (می رسی فعل مضارع مخاطب یریشورسین دیمکدر (کریم ترین کسی بیانیه یاحرف وحدت (احیا فتح همزه ایله حیك جمعیدر

قبیله لردیمکدر (عربه اضافت بیانیه (کبست کیمدر دیمکدر (مردی
یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (مرابنی دیمکدر (مال خود
بیانیه (بهره نصیب معناسنه‌در (ور ادات نسبت بهره ورنصیبلی
دیمکدر (ساخته ماضیدن قسمدر سین وتا ادات خبر ایلمشدر دیمکدر
(محصول ترکیب) دخی کاغد ایله بیله برکیسه که انده بشیوز آلتون وار
ایدی ارسال ایلدی ــــکندی کندیمه دیدم هر بر وقت بوندن غریبرك
برقصه بنم اوزریمه واقع اولمشدر بونی مأمونك مجلسنه هدیه ایلیم
یعنی بوحکایه‌یی مأمونه نقل ایده‌یم مأمون قتنه کیتدم مأمون قتندن
اریشورسین یعنی نره‌دن کاورسین ای اصمعی دیدی بن دیدم عرب
قبیله‌لرندن برکریمك کیسه نك قتندن کاورم سؤال ایلدیکه کیمدر
دیدم برآدم که بنی کندو علمندن ومالندن نصیبلی ایلدی یعنی بنمه
جواب ایله بنی اسکات و ملزم واحسانیله مغتنم ایلمشدر * وآن
رقعه وصرهٔ ویرا برزمین نهادم چون صره رابدید رنك وی برآمد
وکفت این بمهر خزانهٔ منست می‌خواهم که انکس را طلب کنم کفتم
ای امیرالمؤمنین والله که من شرم میدارم که بجهت بعضی کاشتکان
توخوفی بخاطر وی راه یابد * صرهٔ ویرا را ادات مفعول اضافت
لامیه (نهادم فعل ماضی متکلم وحده قودم دیمکدر چون حرف
تعلیل (را ادات مفعول (بدید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد (رنك وی
لامیه (برآمد بونده متغیر اولدی دیمکدر این صره‌یه اشارتدر (بمهر
خزانهٔ منست لامیه لردر (باحرف مصاحبت (که حرف بیان (را
ادات مفعول (شرم میدارم اوتانورم دیمکدر (که حرف تعلیل (با
حرف مصاحبت (جهت بونده سبب دیمکدر (کاشتکان الف نون
ادات جمع کاف هاء رسمیدن مبدل (کاشته کاف عجمك ضمیله ترکیجه
مباشر دید کاربدر (تویه اضافت لامیه (خوفی یا حرف وحدت
(بخاطر وی لامیه باحرف صله (راه‌یابد یول بوله (محصول ترکیب)
وانك کاغدینی وصره‌سنی یره قودم چونکه صره‌یی کوردی رنکی
بوزلدی متغیر اولدی ودیدی بوصره بنم خزینه‌مك مهریله‌در
استرمکه اول کیمسه‌یی طلب ایدم دیدم ای امیرالمؤمنین والله که بن
اوتانورمکه سنك بعضی مباشرلریکك سببیله انك خاطرینه برخوف

یول بولە * مأمون یکی از خواص خود را گفت که همراه اصمعی برو
چون آن مرد را بینی بگوی امیرالمؤمنین ترا می طلبد بی آنکه تفرقه
بخاطر وی رسد * برو باء تأکید ایله کیت دیمکدر امر حاضردر
(ببینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب گورەسین دیمکدر
(بگوی باء تأکید ایله امر حاضردر سویله دیمکدر (می طلبد فعل مضارع
استر دیمکدر (بی ادات سبب تفرقه تفعیل بابندن مصدردر تشویش
معناسنه (محصول ترکیب) مأمون خواصندن برینه دیدیکه اصمعی
ایله بیله کیت چون اول مردی کورەسین دیکه امیرالمؤمنین سنی
استر اویله دکل که انک خاطرینه تشویش ایریشه یعنی قورقتمقسزین
دعوت ایله * چون آن مرد حاضر آمد مأمون باوی گفت تو آن شخص
نیستی که دی روز پیش ما آمدی واظهار فقر وفاقه کردی این صره را
بتو دادیم تا صرف معاش خود کنی بیك بیت شعر که اصمعی پیش تو
فرستاد آنرا بوی گفت والله که در اظهار فقر وفاقه که دی کردم
دروغ نگفتم لیکن نخواستم که قاصد وی را باز گردانم مگر امیرالمؤمنین مرا باز
گردانید پس بفرمود تا هزار دینار بوی دادند * چون ادات تعلیل (باوی
با حرف صله وی مردە راجعدر (نیستی باء خطاب ایله دکلمیسین دیمکدر که
استفهامی متضمن (که حرف رابط صفت (دی روز دونکی کون دیمکدر
(پیش ما لامیه بزم قتمزه دیمکدر (آمدی فعل ماضی مفرد مخاطب
کلدک دیمکدر (اظهار فقر مصدرك مفعولیدر (فاقه فقره عطف
تفسیریدر (که حرف رابط صفت (تا حرف تعلیل (دی دون (کردم
ایلدم دیمکدر (دروغ یلان (نگفتم سویلمدم (لیکن ادات استدراك
(نخواستم نون نافیه وواو رسمیله فعل نفی ماضی متکلم وحده دیلەمدم
دیمکدر (قاصد وی را ادات مفعول قاصد پیك وایلچی معناسنه (وی
اصمعی یه راجعدر اضافت لامیه (باز بونده کیرو دیمکدر (گردانم
چویردم دیمکدر (مگر شاید معناسنەدر (چنانکه انجلین که
(محصول ترکیب) چونکه اول مرد کریم حاضر اولدی مأمون
اکا دیدی سن اول شخص دکلمیسین که دونکی کون بزم قتمزه کلدك
وفقر وفاقه اظهار ایلدك بو صره یی سکا ویردم تاکیم کندو معاشکه
صرف ایلیه سین بر بیت شعره که اصمعی سنك قتکه ارسال ایلدی

اكا اول صره بى و يردك ديونعريض ايدنجه اول مرد سخى ديدى والله كه دون ايلديكم اظهار فقر وفاقه ده يلان سويلدم لكن ديلدم كه انك قاصدينى كيرو چويرم يعنى قاصدينى بوش كوندرمك نفسمه كوج كلدى اوله كه امير المؤمنين انك كبى بنى كيرو چويره يعنى بن قاصدى نه كونا چويردمسه امير المؤمنين دخى بنى اويله چويره حاصلى ضمنا احسان طلب ايلمكدر بويله اولنجه مأمون بيوردى تا كيم بيك التون اكا ويرديلر شارحك بومحله ويرديكى معنايه نظر اولنميه زيرا مكر لفظنك شايد معناسنه اولديغنى ادراك ايدهممش* اصمعى كفت اى امير المؤمنين مرا نيز در بن عطا بوى ملحق كردان فرمود تا هزار ويرا نيز تكميل كردند وآن مردرا از زمرۀ نديمان خود كردانيدند* (محصول تركيب) اصمعى ديدى اى امير المؤمنين بنى دخى بوعطاده اكا ملحق ايله مأمون بيوردى تا اكا بيك التونى تكميل ايلديلر يعنى النده اولان بشيوزى بيكه دولدرديلر واول مرد سخى يى كندو نديملرى زمره سندن ايلدى (قطعه) كف صاحب كرم چون بى درم ماند* زنادارى شمر كردر ببندد* كف صاحب كرم لاميه وبيانيه (كف ال ديمكدر (چون ادات تعليل (بى درم اقچه سز (ماند فعل ماضى مفرد غائب قالدى ديمكدر (نادارى يا حرف مصدر (نادار فقير ديمكدر (شمر ضم شين ايله فعل امر حاضر مفرد صاى ديمكدر (محصول بيت) كرم صاحبنك الى چونكه اقچه سز قالدى فقيرلكندن عد ايله اكر قپو بى بغلرسه يعنى باب احسانى قپاديغى بخللندن ناشى ظن ايلمه بلكه كمال فقرندندر ديو اعتقاد ايله* ولى در بستن مدخل ازانست* كه هميان درم راسر ببندد* ولى ادات استدراك (بستن مصدردر بغلمق معناسنه (مدخل ضم ميم ايله افعال بابندن اسم فاعلدر بخيلده استعمال اولنور (كه حرف بيان (هميان درم بيانيه هميان كيسه ديمكدر (را ادات تخصيص (محصول بيت) كريمك حال وشانى مذكور كبى لكن بخيلك قپو قپامسى اندن ايچوندر كه اقچه كيسه سنك باشنى باغلر يعنى ممسك جمع مال ايچون قپوسين بند ايدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر كه عروض وضربنه حذف كلوب برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولمشدر

(حکایت) حاتم را پرسیدند که هرگز از خود کریمتر دیدی گفت بلی روزی در خانهٔ غلامی یتیم فرود آمدم ووی ده سر کوسفند داشت فی الحال یك کوسفند بکشت و بپخت وپیش من آورد مرا قطعهٔ ازوی خوش آمد بخوردم وکفتم والله این بسی خوش بود آن غلام بیرون رفت ویك یك کوسفند رامی کشت وآن موضع را پخت وپیش من آورد ومن ازان آکاه نی * کریمتری یاحرف وحدت دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن کوردکمی دیمکدر (بلی ادات تصدیق (روزی یا حرف وحدت (در حرف صله (خانهٔ غلامی یا حرف وحدت اضافت لامیه (یتیم غلامك صفتی (فرودآمدم ایندم دیمکدر (وی غلامه راجعدر (ده سراون باش (کوسفند قیون (داشت فعل ماضی مفرد اثباندن عبارتدر (فی الحال چابچق دیمکدر (بکشت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد بونده بوغزلادی دیمکدر (بپخت باحرف تأکید بخت باء بجمیله فعل ماضی مفرد غائب پشوردی دیمکدر (پیش من بنم اوکیمه (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (مرا بکا (قطعهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل بر پارچه دیمکدر (وی کوسفنده راجعدر (بخوردم باء تأکیدایله فعل ماضی متکلم وحده ییدم دیمکدر (این قطعه یه اشارتدر (بسی چوق دیمکدر (خوش بود خوش اولور (آکاه نی خبردکلم دیمکدر (محصول ترکیب) خاتمه سؤال ایلدیلرکه هیچ بروقت کندکدن کریمرك کوردکمی دیدی بلی کوردم برکون بریتیم غلامك اوینه ایندم یعنی مسافراولدم وآنك اون باش قیونی وارایدی فی الحال برقیون بوغزلادی وبشوردی وبنم اوکیمه کتوردی بکا اندن برپارچه سی خوش کلدی ییدم ودیدم والله بو چوق خوش اولور یعنی قیونك بوموضعی پك ایو اولور اول غلام طشره کیتدی وبربر قیونلری بوغزلادی واول موضعی یعنی بنم بکندیکم موضعی بشوردی وبنم اوکیمه کتوردی بن اندن خبردکلم یعنی قیونلری بوغزلادیغندن آکاه دکل ایدم * چون بیرون آمدم که سوار شدم دیدم که بیرون خانه خون بسیار ریخته است پرسیدم که این چیست کفتند وی همه کوسفند آن خود را کشت ویرا ملامت کردم که چراچنین کردی کفت سبحان الله تراچیزی خوش آمد که

من مالك آن باشم ودر آن بخيلى كنم اين زشت سيرتى باشد درميان عرب *(محصول تركيب) چونكه خانه دن طشره كلدم كه سوار اولمش كوردمكه اويك طشره سنه چوق قان دوكلشدر سؤال ايلدم كه بونه در ديديلر اول بتون كندى قيونلرينى بوغزلدى بنده اول غلامه ملامت ايلدم كه نيچون بو بخلين ايلدك غلام ديدى سبحان الله سكا پرنسنه خوش كله كه بن اكا مالك اولم وانده بخيللك ايدم بوعرب بيننده چركين وقنا طبيعتلى لك اولور * پس خاتم را پرسيدند كه تودر مقابلهٔ آن چه دادى كفت سه صد شتر سرخ موى و پانصد كوسفند كفتند پس تو كريمتر باشى كفت هيهات وى هرچه داشت داد ومن ازانچه داشتم از بسيار اندكى بيش ندادم* پس بونده صكره ديمكدر (خاتم را را حرف صله (سه صد اوجيوز ديمكدر (شتر سرخ موى بيانيه (سرخ موى وصف تركيبيدر قزل قللو ديمكدر بو يله دوه عرب وعجم بيننده پك مقبولدر (پانصد بشيوز ديمكدر (باشى فعل مضارع مفرد مخاطب اولور سين ديمكدر (محصول تركيب) بوندن صكره خاتمه سؤال ايلديلر كه سن انك مقابله سنده نه ويردك ديدى اوجيوز قزل قللى دوه و بشيوز قيون ويردم ديديلر بو يله اولنجه سن كريمرك اولورسين ديدى هيهات يعنى اوكرم قنده بنم كرمم قنده اول غلام نه سى وارايسه ويردى و بن مالك اولديغم نسنه دن ازينى ويردم زياده ويرمدم حاصل كلام اول مالك اولديغنى بذل ايلدى بن مالك اولديغمك اقلنى ويردم (قطعه) چون كدايى كه نيم نان دارد* تمامى دهد زخانهٔ خويش* چون حرف تعليل (كدايى ياحرف وحدت برفقير ديمكدر (نيم نانى ياحرف وحدت برديلم اتمك ديمكدر (دارد اوله معناسنه دركه اثباتدن كنايه در (تمامى بالتمام ديمكدر (دهد ويره ديمكدر (خانهٔ خويش بيانيه (محصول بيت) چون برفقير كه برديلم اتمكى اوله بالتمام كندى خانه سندن ويره يعنى انى ضيافت و بذل واحسان ايليه* بيشتر زان بود كه شاه جهان* بدهد نيمى ازخزانهٔ خويش* بيشتر باء عربيله ادات تفضيل ايله زياده رك ديمكدر (بدهد باء تأكيدايله فعل مضارع مفرد ويره ديمكدر (محصول بيت) فقيرك برديلم اتمكى ضيافت اتمه سى

اندن زیاده‌رك اولورکه شاه جهان کندی خزینه‌سندن باربسنی ویره
حاصلی پادشاه نصف خزینه سین انعام واحسان ایتمه‌سندن فقیرك
مالك اولدیغی یارم اتمکی ویرمسی احسن در وعند العقلا مقبولدر
(عروض) بوقطعه بحر خفیفدندرکه اصلی فاعلاتن مستفعلن
فاعلاتن مستفعلن ایدی اولا بحرو قلنوب برجزئی حذف
اولنمشدر وصدر ری سالم وابتدا لره خبن طاری اولمشدرکه
ایکنجی ساکنی حذف ایله فعلاتن اولمشدر حشولره دخی خبن
کلوب سین دوشوب متفعلن اولوب مفاعلن لفظنه تبدیل قلنمشدر
عروض وضربنه خبن دنصکره قصر دخی کلمشدرکه خبن ایله الغه
قصر ایله سبب خفیفك ساکنی حذف ومتحرکی اسکان اولنمشدر فعلات
اولورکه بربیتی فاعلاتن مفاعلن فعلات فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب
خفیف مسدس مخبون مقصور اولور (حکایت) شاعری بتوقع فائده
بدرخانهٔ معن زائده آمد چند روز انجا بود مجال بار نیافت از باغبان
وی التماس کردکه چون معن بباغ درآید برکنار آب بنشیند مرا آگاه
کن چون آن وقت رسید باغبان ویرا آگاه ساخت شاعر این بیت را
برتخته پارهٔ نوشت وبآب داد * شاعری یاحرف وحدت (بتوقع
فائده باحرف مصاحبت یاحرف وحدت همزه حرف توسل (توقع
تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه فائده یه اضافت مفعولنه‌در
(بدرخانهٔ معن زائده باحرف صله اضافتلر لامیه قاعدهٔ اعجام اوزره
ابن لفظی حذف اولنمشدر معن بن زائده اسخیای عربدن برکیمسه‌نك
اسمیدر (مجال بار مصدرك مفعولنه در بار اجازت معناسنه در (باغبان وی
لامیه باغبان باغجی دیمکدر (وی کریمه راجعدر (التماس بونده رجا
معناسنه‌در (بباغ باحرف صله (اگاه کن خبر ایله دیمکدر (تخته پارهٔ
یاحرف وحدت همزه توسل (محصول ترکیب) برشاعر فائده امیدیله
معن بن زائده نك خانه‌سی قپوسنه کلدی برقاچ کون اول محلده اولدی
یعنی قپوسی اطرافنده دولاندی اجازته مجال بوله مدی حاصلی معنك
خانه‌سنه کیرمکه طریق بوله‌مدی معنك باغچه‌سندن التماس ایلدیکه
جونکه معن باغه کله وصویك کنارینه اوتوره بکا خبر ویر جونکه
اول وقت ایرشدی یعنی معن باغده صو کنارنده اوتوردی باغبان

شاعره خبر ویردی شاعر بو بیتی بر تخته پارەسنه یازدی وصویه ویردی یعنی صوبك اقدیسنه صالی ویردی (شعر) ایاجود معن ناج معنا بحاجتی * فالی الی معن سواك شفیع * ایا حرف ندا جود لفظا منصوب مفعولیدر مقدر ادعونك (معن جودك مضاف الیهی (ناج امر حاضر مفرد در مفاعله بابندن ناجی یناجی مناجاة دن ناج کلور سرا سویلکه دیرلر (معنا مفعول صریحی (بحاجتی باحرف صله یاحرف متکلم حاجت مفعول غیر صریحیدر (فا مانافیه (لی یاء متکلم ایله ظرف مستقر مقدم خبر (الی معن ظرف مستقره متعلق (سواك مبتدا غیر معناسنه کاف خطاب مضاف الیهی (شفیع خبری مبتدا وخبر جملەسی مانك مؤخر اسمی (محصول بیت) ای معنك جودی سن معنه خفیة حاجتمی سویله بنم ایچون سندن غیری شفیع اولمدی شاعر معنك سخاسنی برشخص معین منزلنه تنزیل ایدوب دیرکه ای جود بنم سندن غیری شفاعتچم یوقدر بنم حاجت ومقصودیمی معنه سن سویله (عروض) بو بیت بحر طویلدندر که اصلی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن ایدی صدر وابتداسی سالم عروض مقبوض قبض که بشنجی ساکن حذف اولوب مفاعلن اولمشدر ضرب محذوف حذف آخردن سبب خفیفی اسقاط مفاعی قالوب فعولن یرینه کلمشدر بویله اولنجه وزنی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعلن فعولن مفاعیلن فعولن فعولن اولوب طویل مقبوض محذوف اولور * چو تخته پاره پیش معن رسید بفرمود تا آنرا بکرفتند چون آنرا بخواند شاعر را طلبید وده بدره زر بوی داد وآن تخته پاره رادر زیر بساط خود نهاد روز دوم آن چوپرا از زیر بساط بیرون کرد وبخواند شاعر را طلبید وصد هزار درم دیکر بوی داد ودر روز سوم بهمین دستور عمل کرد شاعر بترسید که مبادا پشیمان شود وداده را بستاند بکریخت * پیش معن لامیه (بخواند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد اوقودی دیمکدر (طلبید ده بویله استدی دیمکدر (ده بدره اون بدره دیمکدر که بدره اون بیکه اطلاق اولنور (بوی باحرف صله وی شاعره راجعدر (چوب بونده اول تخته پارەدن عبارتدر (زیر بساط بیانیه زیر آلت معناسنه در بساط دوشمه دیمکدر یعنی منذر (بیرون کرد چیقاردی (بهمین باحرف

مصاحبت (همین هم ایله این‌دن مرکبـدر بنه بو دیمك اولور (دستور
قاعده معناسنه (بترسید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب قورقدی
دیمکدر (مبادا اولمیه دیمکدر وداده را و ویردیکنی (بستاند آله دیمکدر
فعل مضارع مفرد غائب (بگریخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد
قاچدی دیمکـدر (محصول ترکیب) چونکه تخته پاره معنك اوکنه
ایرشدی بیوردی تاکیم انی آله‌لر چونکه اول بیتی اوقودی شـاعری
استدی واون کره اون بیك التون شـاعره ویردی واول تخته پاره‌یی
کندو منبری النـده قودی وایکنجی کونی اول تختـه‌یی منبر الندن
چیقاردی واوقودی وشاعری استدی یوز بیك درهم دخی ویردی
اوچنجی کون ینه اول قاعده ایله عمل ایلدی یعنی ینه چیقاردی اوقودی
واحسـان ایلدی شاعر قورقدیکه اولمیه که پشیمان اوله‌ده ویردیکنی
آله و بوخوفدن ناشی قاچدی * چون روز چهارم باز آن چوب پاره را
بیرون کرد وشاعر را طلبید ونیافت فرمود که در ذمهٔ کرم من واجب
بود که ویرا چندان عطا دهم که در خزینهٔ من یك دینـار ودرم نماند
اما ویرا حوصله آن نبود * باز ینه دیمکـدر (راادات مفعول (نیافت
بوله مدی دیمکدر (حوصله معده دیمکدر بو یله یرلرده قلبك عـدم
تحملندن عبارتدر نور کیجه ایچنه صغشمدی دیرلر (محصول ترکیب)
چونکه دردنجی کون اولدی ینه اول تخته پاره‌یی چقاردی وشاعری
استدی وبولامدی بیوردیکه بنم کرمم ذمتنده واجب ایدیکه اکا اول قدر
عطا ویرم که بنم خزینه‌مده بر التون بر اقچه قالمیه اما انده اول حوصله
اولمدی یعنی بو قدر انعـامی کوکلی آلمدی وتحمل ایده‌مدی (قطعه)
کیست اهـل کرم انکس که چو سائل بدرش * آورد آن قدر امید که
دردل کنجد * کیست کیمدر دیمکدر (اهل کرم بیانیه (چو حرف
تعلیل (بدرش باحرف صله شین ضمیر اهل کرمه راجعدر اهل کرمك
قپوسنه دیمکدر (آورد الف ممدوده وفتح را ایله فعـل مضارع مفرد
غائب کتوره دیمکـدر آوریدندن یا اوردندن زیرا مصـدر دالینك
ماقبلنده را اولسه حذفندنصکره رامفتوح قلنور (که حرف رابط صفت
(در حرف ظرف (کنجد فعـل مضارع مفرد غائب صغه دیمکدر
کنجیدن‌دن (محصول بیت) بو بیتـده سؤال وجواب صنعتی وار که

كندو كندويه سؤال ايدوب اهل كرم كيمدر دير و بنده كندو جواب
و يرركه اول كيمسه دركه چونكه سائل اهل كرمك قپوسنه اول قدر
اميد كتوره كه كركلنه صغه يعني حوصله سي آلديغي قدر احسان مأمول
ايليوب قپوسنه كله * بكشايد كف احسان و بخشد چندان *
كه نه درحوصلهٔ همت سائل كنجد * بكشايد باء تأكيد ايله فعل
مضارع مفرد غائب اچه ديمكدر (كشايدن دن ياكشودن دن زيرا
مصدر دالى واو يده واو الف ويايه تعويض اولنور اما كشادن دن
مشتق اولماز (كف احسان بيانيه كف ال ديمكدر (بخشد باء تأكيد
ايله فعل مضارع مفرد بخشيدن دن بغشلر ديمكدر (كه حرف رابط
(نه حرف نفي كنجد مصروف (حوصلهٔ همت مجازا بيانيه (همت
سائل لاميه (محصول بيت) سائل اميد احسان ايدنجه اهل كرم
احسان الينى آچه واول قدر بغشليه كه سائلك همتي حوصله سنه صغميه
حاصلى سائل اول كرمه اينانميوب كوكلى المية (عروض) بوقطعه
هزج مخبون الاجزادر عروض وضربنه حذف دخى كلوب فاعلا تن
فعلا تن فعلا تن فعلن اولور (حكايت) اعرابى بتهنيت قدوم كريمى
از رؤساى عرب را قصيدهٔ كفت و بروى خواند ودراخر كفت *
(بتهنيت قدوم كريمى باحرف صله ياحرف وحدت اضافتلر لاميه
(رؤسا رانك ضمى وهمزه نك فتحيله فصحا وزننده رئيسك جمعيدر
(عربه اضافت بيانيه (راحرف تخصيص (قصيدهٔ ياحرف وحدت
همزه حرف توسل (محصول تركيب) براعرابى عرب رئيسلرندن
بركريمك قدومى تهنيه سنه يعني تبريكه برقصيده سويلدى وكريمه
اوقودى واخرنده ديدى (شعر) امددالى يدا تعود بطنها * بذل
النوال وظهرها التقبيلا * امدد امر حاضر مفرد اوزات ديمكدر (الى
جار مع المجرور امدده متعلق بكا ديمكدر (يدا مفعول صريح امدد
(تعود تفعل بابندن فعل ماضى عادت ايلدى ديمكدر (بطن
فاعلى (ها ضمير موءنث يده راجعدر بطنك مضاف اليهى (بذل
منصوب مفعول به صريح (تعود النوال بذلك مضاف اليهى (نوال
انعام وكرم معناسنه در (ظهرها بطنهايه معطوف (التقبيلا الف
شعبه تقبيل تفعيل بابندن مصدردر او پمك معناسنه و بذل اوزره

معطوف

معطوف که حرف واحد ایله عامل واحدك معمولینی اوزره عطف قیلنمشدر (محصول بیت) سن بکا برائی اوزات که انك بطنی یعنی ایچی انعام واحسان بذلنه وارقه سی اوپلمکه عادت ایدنمش در یعنی بنم جانبمه بو اوصاف ایله موصوف اولان الی اوزات دیو ضمنی طلب احسان ایدر (عروض) بو بیت بحر کامل مسدسدر که صدر وابتداسنه اضمار کلوب تاساکن قیلنوب متفاعلن اولوب مستفعلن لفظنه تبدیل اولنمشدر حشولر سالم عروض سالم ضربنه اضماردن ماعدا قطع دخی کلمشدر قطع آخرده اولان وتدك ساکننی اسقاط متحرکنی اسکانه دیرلر مفعولن اولوب تقطیعی امدالی مستفعلن ی یداتعو متفاعلن ودبطنها متفاعلن بذل النوا متفاعلن ل و ظهرها متفاعلن تقبیلا مفعولن اولوب کامل مسدس مضمر مقطوع اولور * یعنی دراز کن بسوی من دستی را که کف وی عادت کرده است ببخشش زر ومال و پشت او بتقبیل اهل حاجت وسؤال * یعنی ملاجامی بو بیتی ترجمه ایدوب دیرکه (دراز کن اوزات (بسوی من با حرف صله اضافت لامیه بنم جانبمه دیمکدر (دستی یا حرف تنکیر (را ادات مفعول (کف وی لامیه انك آوجی دیمکدر (کرده است ایلمشدر دیمکدر (ببخشش زر با حرف صله یاخود مصاحبت (بخشش اسم مصدردر زیرا ماقبلی مکسور شین علامت مصدر اولدیغی بیان اولنمشدی اضافت مفعولنه (پشت اولامیه انك ارقه سی دیمکدر (بتقبیل با حرف صله یا مصاحبت (اهل حاجته اضافت مصدرك مفعولنه در (سؤال حاجت اوزره معطوف (محصول ترکیب) شاعر بیت ایله مراد ایدر بنم جانبمه شول الی اوزات که انك آیه سی التون ومال ویرمکه عادت یا ویرمك ایله عادت ایدنمشدر وانك ارقه سی اهل حاجت وسؤاله اوپلمکه ویااو پولمك ایله عادتلنمشدر * آن کریم دست بسوی وی دراز کرد چون ببوسید بروجه طیب گفت موبهای لب تو دست مرا بخراشید اعرابی گفت پنجهٔ شیر ژیان را از خار در شت خار پشت چه زیان * سوی وی لامیه با حرف صله (دراز کرد اوزاتدی دیمکدر (ببوسید باء تأکید ایله اوپدی دیمکدر فاعلی تحتنده اعرابی یه راجعدر (بروجه طیب لطیفه طریقیله دیمکدن کنایه در بعض نسخه ده کرمك

کلامی که مویهای لب تودست مرا بخراشید در مصراع ایلشلر وحقیقت رمل مخبون وزنیله موزوندر اما جوابی موزون اولمدیغندن ظنم بو که موزون تصادف ایلشدر هرنقدر عباره جامینك ایسه ده شاعر طرفندن موزونه موزون جواب ویرلمك احسن در (مویهای لب تو لامیه لر در یا ادات جمع سنك دوداغك قیللری دیمکدر (دست مرا ده لامیه بنم الیمی (بخراشید باء تأكیدایله فعل ماضی مفرد غائب طرملادی دیمکدر (پنجهٔ شیرژیان لامیه شیرژیان دارلمش ارسلانه دیرلر (را ادات صله (خار دیکن دیمکدر (درشت قتی دیمکدر یعنی سرت (خار پشت کرپی دید کلری جانور در اضافتلر بیانیه ولامیه (زیان ضرر معناسنه در (محصول ترکیب) اول کریم الینی انك جانبینه اوزاتدی چونکه اعرابی اوپدی لطیفه طریقیله کریم دیدی سنك دوداغك قیللری بنم الیمی طرملادی اعرابی دیدی دارغین ارسلانك پنجه سنه کرپینك سرت دیکندن نه ضرر* آن کریم را این کلمه بسیار خوش آمد کفت این کلمه پیش مرا ازان قصیده خوشترست بفرمود تا ویرا در برابر قصیده هزار درم دادند ودر برابر آن کلمه سه هزار درم* کریم را را ادات صله (بسیار چوق دیمکدر (خوش آمد خوش کلدی (پیش من بنم قتمده (ازان قصیده اول قصیده دن: خوشترست خوشتر کدر (تا حرف تعلیل (و یرا اعرابی یه (برابر قارشو معناسنه در که عربجه مقابله دیرلر (قصیده یه اضافتی لامیه (محصول ترکیب) اول کریمه بو کلمه چوق خوش کلدی ودیدی که بو کلام بنم قتمده او قصیده دن خوشتر کدر بیوردی تا کیم اکا قصیده مقابله سنده بیك درم ویردیلر واول کلمه مقابله سنده اوج بیك درم ویردیلر (قطعه) آنرا که بمدحت زفلك سر کذرانند* چون نیست سخندان بود از جمله فروتر* آنرا که انکس را که تقدیرنده در اول کیمسه نك که دیمکدر (بمدحت باحرف مصاحبت (مدحت نشدت وزنی اوزره مدح معناسنه در (کذرانند فعل مضارع متعدی کچوررلر دیمکدر (سر مفعولی فاعلی محذوف عالمان یا شاعراندر (چون حرف تعلیل (نیست دکلدر دیمکدر (سخندان وصف ترکیبی سوز بیلیجی دیمکدر (فروتر الحق دیمکدر (محصول بیت) اول کیمسه نك که مدح ایله شاعرلر باشنی

فلكدن كچوررلر يعني مدحنده اطرا و مبالغه ايدرلر ووصف بليغ ايلرلر چونكه سخندان ـ كلدر جمله سندن الحق اولور يعني انلرك وصف ومدحلرني بيليوب قدر ينه رعايت ايمزسه فلكده اولنلرك جمله سندن دنی در* دانی كه سخندان كه بود آنكه بداند* بدرا زنكو بازنكو رازنكوتر * دانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن بيلو: مبسين ديمكدر(كه حرف بيان كه كيم ديمكدر(بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (آنكه انكس كه تقديرنده اول كيمسه كه ديمكدر (بداند باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب بيله يعني فرق ايده ديمكدر (بدرا مفعولی باز دخی ديمكدر (محصول بيت) بيلور مبسين كه سخندان كيم اولور يعنی سخندان كيم اولديغنی بيلور مبسين اول كيمسه دركه كوتی يی ايودن دخی ايو يی ايور كدن فرق ايده حاصلی هر سخنك مراتب كمالنی فرق ايدوب اكا كوره رعايت ايده (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر كه صدر وابتدا اخرب حشو اول وثانيلر مكفوف عروض وضرب محذوف بويله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعيل مفاعيل فعولن اولوب هزج اخرب مكفوف محذوف اولور* روضهٔ پنجم در تقرير حال بلبلان چمن عشق ومحبت وحرقت بال پروانكان انجمن شوق ومودت * پنجم بشنجی ديمكدر (در حرف ظرف (تقرير حال بلبلان چمن عشق مجازا لاميه لردر (تقرير مصدر در تفعيل بابندن بونده نقل وحكايه معناسنه (حال معروف (بلبلان الف نون ادات جمع (بلبل معروف (چمن معلوم (عشق كذلك (محبت عشق اوزره معطوف (حرقت بال پروانكان انجمن شوق مجازا لاميه لردر حرقت يانمق معناسنه (بال قنات ديمكدر (پروانكان الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل پروانه معروف (انجمن جمعيته ديرلر (شوق معروف (مودت محبت معناسنه شوق اوزره معطوف بونده اولان تشبيهات كثيره دخی اهلنك معلومی ازجمله عشق ومحبتی كمال وسعت وزينتده چمنه تشبيه ايلمش وعشاقی فرط عشقدن ناشی فرياد وفغان ايتمده بلبله بكزتمش وينه شوق ومودتی كفت وكونك كثرتنده انجمنه مشابه قيلمش وكمال حرقتده عشاقی پروانه ديمش ودست وپا يانمغله كشی عملدن قالديغی ايچون يالكز

پرو بالنی یاقش (محصول ترکیب) بشنجی روضه عشق ومحبت چمنك بلبلرینك حالنی تقریر وشوق ومودت جمعینك پروانه لرینك قنادینك یانمه سی بیاننده در حاصلی اهل عشقك فریاد وفغانی وانلرك قولی قنادی یانوب عملدن کسلوب واله وحیران اولملری بیاننده در
* از مقتبسات مشکوة نبوت این حدیث که من عشق وعف وکتم فمات مات شهیدا یعنی هر که در جاذبهٔ عشق آویزد وبا لطایف عشق امیزد ودران طریقهٔ عفت وکتمان پیش گیرد چون بمیرد شهید میرد وشرط عفت وکتمان از برای آنست که چون بمیل طبع وهوای نفس آلوده باشد ودر وصول با آن وسایط توسل جویند واظهار کنند از قبیل شهوات نفس حیوانیست نه از فضائل روح انسانی * مقتبسات افتعال بابندن اسم فاعلدر جمع مؤنث (اقتباس برکیسه نك موندن شعله الماق وآتشندن آتش الماق وکسب نور ایلمك بونده مجازا معنای اخیر مراددر ومقدم خبر مابعدینه اضافت مفعولنه در (مشکوة قندیل معناسنه در (نبوته اضافت مجازا بیانیه سین وتا ادات خبر (این حدیث مبتدا (که حرف بیان (من اسم موصول ومبتدا (عشق فعل ماضی تحتنده فاعلی منه راجعدر جمله سی منك صله سی (عف فعل ماضی مفرد غائب ضرب بابنك مضاعفندن عفت ایلدی یعنی صلاح وپرهیز ایلدی دیمکدر (کتم فعل ماضی مفرد غائب عشق یاعف اوزره معطوف اظهار ایلمدی (فمات فاء تعقیبیه ایله فعل ماضی نصر بابنك اجوف واویسندن سابق ماضیلر اوزره معطوفدر اولدی دیمکدر (مات سابق کبی فاعلی تحتنده منه راجع جمله سی خبر مبتدا (شهیدا مات نك فاعلندن حالدر (هر که هر کیمسه که دیمکدر (جاذبه چکیجی معناسنه (عشقه اضافت لامیه (آویزد فعل مضارع مفرد غائب آویزیدن یا آویختن دن زیرا مصدر ثانی خائی ده تا داله قلب اولندقدن صکره خا زایه قلب اولنور تعلق ایده دیمکدر (با حرف مصاحبت (لطایف عشق لامیه لطایف لطیفك جمعیدر (آمیزد عینیله آویزد کبی قریشه دیمکدر (آن عشقه اشارتدر (طریقهٔ عفت بیانیه (پیش گیرد بحسب اللغه اوکینه طوته دیمکدر اما بو یله یرلرده عادت ایدینه دیمکدر (چون ادات تعلیل (بمیرد باء

تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب میربندندن باعلی خلاف قیاس مردندن (شرط عفت لامیه (از برای ادات تعلیل (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (بمیل باحرف مصاحبت (طبعه اضافت لامیه (هوای نفس ده بو یله هوا ارزو معناسنه‌در (آلوده بولنمش دیمکدر (با آن باحرف صله آن عشقه اشارتدر (وسایط واسطه‌نك جمعیدر مراد هوا وهوسدر (توسل تفعل بابندن مصدردر انتساب معناسنه (جویند فعل مضارع جمع غائب طلب ایدرلر دیمکدر (واظهار کنند آشکاره ایدرلر (قبیل جنس ومقوله معناسنه‌در (شهوات نفس حیوانی لامیه وبیانیه شهوات شهوتك جمعیدر (یا حرف نسبت سین وتا ادات خبر (نه حرف نفی (فضائل روح انسانی لامیه وبیانیه فضائل فضیلتك جمعیدر (یا حرف نسبت ادات خبر مقدردر (محصول ترکیب) مشکوة نبوت مقتبسلرندندر بوحدیث یعنی نورالانوار اولان حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن افاضهٔ نور ایدن اصحاب کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتلرندن مرویدر بوحدیث شریفکه شول کیمسه که عاشق اوله وعفت وپرهیز وصلاح اوزره اوله وکتم وستر ایلیوب اظهار ایلمیه و بوحال اوزره وفات ایلیه شهید اولدیغی حالده اولور بوحدیث شریف ایدر مراد ایدر هر کیمسه که مقناطیس آساچکیجی اولان عشقك جاذبه سنه تعلق ایدر وعشقك لطایفیله قریشوب اختلاط ایلیه واول عشقده عفت وکتمان یوابنی عادت ایدینه حاصل کلام کمال پرهیز اوزره اولوب آه وافغان وشکایت ایتمیوب کتم عشق ایلیه چونکه اوله شهید اوله عفت وکتمانك شرط اولمسی اندن ایچوندر که چونکه طبیعتك میلی وهوای نفس سببیله بولنمش ایله حاصلی اراپه خلاف شرع حرکت کبیره وصولده اول واسطه‌لره امتثال وانتساب ایلیه واظهار ایلیه نفس حیوانینك استکاری مقوله سندن در روح انسانی فضیلتلرندن دکلدر بونده عشقك مراتب ثلثه سنه اشارت واردر زیرا اول دماغ انسانده حاصل اولان حرارت اکر قلبی ماسوای محبوبدن بالکلیه اعراض ایتدیروب دائما ذکر وفکری اول اولورسه اکا عشق حقیقی دیرلر اکر غرض وعوضدن خالی اوله رق کندی کبی بر مخلوقه افکنده

ایدوب بنه ذکر وفکری اول محبوب اولورسه اکا عشق مجازی دیرلر که
اون المجاز قنطرة الحقیقة دیدکلری درکه بالآخره حقیقتــه واصل
اولور زیرا اول محبوب بر واسطه در قالقــدیغی کبی محبوب حقیقی یه
منتهی اولنور واکر اول عوض غرضله اولورســه اکا ظرفای عجم
عشقباز دیرلر ترکیجه غلامباره وزنباره ومحبوب دوست وزن دوست
دیدکلریدر که حرمان ونداماتــدن وعذاب وعقابدن غیری نتیجــه
ویرمز (قطعه) آن عشق را که منقبت خاص آدمیست* هرجا که
هست عفت وستر ازلوازمست* عشق را ادات تخصیص (که حرف
رابط صفت (منقبت مصدر میمیدر خصلت معناسنده استعمال اولنور
(خاصه اضافت بیانیــه خاصك آدمه لامیه (یا حرف نسبت (لوازم
لازمك جمعیدر (محصول بیت) اول عشقك که انسانك خاص اولان
خصلتی در هریرده که اوله یعنی نرده اولورســه اولسون بنی آدمه
مخصوص اولان خصلت عشقك عفت وستر لوازمندندر* عشقی که
هست شهوت طبع وهوای نفس* خاصیت طباع سباع و بهایمست*
عشق یا حرف تنکیر (هست ادات خبردر که هوای نفسه مقید اولور
(شهوت طبع لامیه (هوای نفس ده بویله (خاصیت طباع سباعده
بویله خاصیت خاصه معنــاسنه در (طباع طانك کسریله طبیعتك
جمعیدر (سباع سینك کسریله سینك فتحی وبانك ضمیله اولان سبعك
جمعیدر یرتیجی حیوانه دیرلر (بهایم سباعه معطوف بهیمه نك جمعیدر
نطقه قادر اولمیــان حیوانه دیرلر عطف تفسیریدر (محصول بیت)
شول عشق که طبعك استکی ونفسك ارزو ومیلی ســببیله در بویله
اولان عشق جانوار ووحوشك طبیعتلرینك خاصه سیدر (عروض)
بو قطعه بحر مضارعدندر که صدر وابتدا اخرب حشولرجمله مکفوف
عروض وضرب مقصور بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات
اولوب مضــارع اخرب مکفوف مقصور اولور (حکایت) میــان
دو خردمند سخن عشق میرفت یکی کفت خاصیت عشق همیشــه
بلا وربخست وعاشق همه وقت محنت کش و بلاسنج دیکری کفت
خاموش باش همانا که تو هرکز آشتی بعــد از جنك ندیدهٔ وچاشنی
وصال بعــد ازفراق نچشیدهٔ هیچکس در عالم از صافی دلان عشق

پیشه لطیف ترنیست وازکران جانان دور ازین اندیشه کثیف ترنی*
میان دوخرد مند لامیه ایکی عاقلك بیننده دیمکدر (سخن عشق
بیانیه عشق سوزی دیمکدر (میرفت می ادات حکایهٔ ماضی کیدردی
دیمکدر یعنی واقع اولوردی دیمکدر (یکی بری دیمکدر (خاصیت عشق
لامیه (همیشه دائما دیمکدر (رنج مشقت دیمکدر (محنت کش
وصف ترکیبیدر زحمت چکیجی دیمکدر (بلاسنج وصف ترکیبیدر
بحسب اللغه بلاطارتیجی دیمکدر اما استعمالده کمال محنتدن عبارتدر
(خاموش باش سکوت ایله یعنی صوص دیمکدر (همانا که بکزرکه
معناسنه در (هرکز هیچ بروقت آشتی الف ممدوده ایله بارشمق معناسنه در
(ندیدهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل کورممش سین دیمکدر
(چاشنی لذت دیمکدر وصاله اضافت بیانیه یا لامیه (فراق ایریلق
دیمکدر (نچشیدهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل طاتمامش سین
دیمکدر هیچ کس هیچ کیمسه دیمکدر (صافی دلان عشق پیشه موصوفك
صفته اضافتیدر صافی دل وصف ترکیبیدر نظیف معناسنه الف
نون ادات جمع عشق پیشه ده وصف ترکیبیدر (کران جانان دور
موصوفك صفتنه کران جان وصف ترکیبیدر زاهد ریاکارده
مستعملدر که ترکیجه قباصوفی دیرلر الف نون ادات جمع (کثیف
غلیظ معناسنه در (نی حرف نفی ادات خبر قاعدهٔ عجم اوزره مقدردر
(محصول ترکیب) ایکی عاقلك بیننده عشق سوزی واقع اولوردی یعنی
فن عشقده عشقك حقیقتندن مباحثه اولوردی بری دیدی عشقك
خاصه سی دائما بلا ومشقتدر وعاشق هر وقت محنت چکیجی ومبتلای
محنتدر اول بری دیدی صوص بکزرکه سن اصلا جنکدن صکره
صلحی یعنی بوزوشدقدن صکره بارشمه یی کورممش سین
وایریلقدن صکره وصلت چاشنی سنی طاتممش سین هیچ کیمسه عالمده
عشق صنعتلی اولان ظرفادن لطیفرك یوقدر و بواندیشه دن دور
اولان نقلادن غلیظرك یوقدر (قطعه) پرتو شاهد عشقست جمال
دل مرد* کی کند میل جمال انکه بدل نیست جمیل* پرتو شاهد
عشق لامیه و بیانیه پرتو شعله دیمکدر شاهد محبوب معناسنه در
(جمال دل مرد لامیه لردر جمال کوزللك معناسنه (کی چون اکند ایلر

(میل جستان مصدرك مفعولنه‌در (انكه انكس كه تقدیرنده‌در (بدل با حرف ظرف (نیست نكادر دیمكدر (جمیل كوزل معناسنه در (محصول بیت) شاهد عشقك شعله‌سیدر آدمك كوكلنك كوزللكی یعنی عشق دل باسببیله انسانك كوكلی پرنور اولور جماله‌ قچن میل ایدر اول كیسه كه كوكلنده كوزلك یوقدر یعنی روشن دل واهل حال اولوب كوكلی كوزل اولمین جماله میل ایتمز * كر برین قاعده حجت طلبد نادانی * حجتم بس بود الجنس الی الجنس یمیل * كر حرف شرط (برین قاعده بوقاعده اوزره دیمكدر (حجت دلیل معناسنه‌در (طلبد فعل مضارع مفرد غائب استرسه دیمكدر (نادانی یا حرف وحدت برجاهل دیمكدر (حجتم دلیلم دیمكدر مصدر فاعلنه مضاف (بس بود یتر دیمكدر (الجنس مبتدا (الی الجنس مؤخر یمیل یه متعلق (ویمیل فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمكدر فاعلیله جمله‌سی مبتدانك خبری (محصول بیت) اكر بو قاعده اوزره یعنی پرتو عشق شعله باش اولمیجه و كوكلنده كوزلك اولمین جماله میل ومحبت ایتمدیكی قضیه اوزره دلیل استرسه برجاهل دلیلم الجنس الی الجنس یمیل كلامی كافیدر یعنی جنس جنسه میل ایدر ظریف ظریفه عارف عارفه عالم عالمه عاشق عاشقه صوفی صوفیه زاهد زاهده چركین چركینه كوزل كوزله بویله اولنجه عاشقك كوكلی كوزل اولمسه كوزله میل ایتمزدی (عروض) بوقطعه بحر رملدندر كه صدر وابتدالرندن ماعدا مخبون عروض وضرب مخبون ومقصور برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولوب رمل مخبون مقصور اولور (حكایت) وقتی صدیق اكبر رضی الله عنه در ایام خلافت خود در كوجهای مدینه می كشت وبر در خانه خانه می كذشت نا كاه بخانهٔ رسید وازان آواز كریه شنید كه زنی بیتی می خواند واز دیده سرشك كرم می راند مضمون بیت انكه * وقتی باحرف وحدت بروقت دیمكدر (صدیق اكبر یارغار حضرت رسول ابو بكر رضی الله عنه‌در وجه تسمیه خبر معراجی اولا بلاتوقف تصدیق ایتدیكیچوندر (در ایام خلافت خود لامیه و بیانیه كندی خلافتی زماننده دیمكدر (كوجهای مدینه لامیه (كوچه سوقاق دیمكدر ها ادات جمع (می ادات حكایه (كشت

کاف عجمینك فتحیله فعل ماضی طولانوردی دیمکدر (بردر خانه خانه اولرك قپوسی اوزره دیمکدر شارح واقف ولمش (می کذشت کچردی دیمکدر (ناکاه انسزین (بخنه باحرف صله همزه حرف توسل براوه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وزان خانه اول اودن (کریه اغلمه معناسنه در (شنید فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (که حرف بیان (زنی یاحرف وحدت برقری دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (می ادات حکایه (خواند سکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (سرشك کرم بیانیه سرشك کوز یاشی معناسنه در سینك ورانك کسره لریله (کرم کاف عجمك فتحیله صیجق دیمکدر (میراندمی خواندکبی سورردی دیمکدر لکن بونده رعایت سجع ایچون میریخت برینه کلشدر که دوکردی دیمکدر (مضمون بیت لامیه انکه آنست که تقدیرنده در (محصول ترکیب) بروقت صدیق اکبر رضی الله عنه کندونك خلافتی زماننده مدینه نك سوقاقلرینی دولانوردی وکزردی وخانه خانه قپولری اوزره کچردی یعنی شهری حفظ وحمایت ایدردی انسزین براوه ایرشدیکه اول اودن اغلمه آوازی اشتدی وبرخاتون بربیت اوقوردی وکوزدن صیجاق کوز یاشی دوکردی مضمون بیت اولدرکه (رباعی) ای طلعت تو بخوبی از ماه فزون * پیش مه طلعت تو خورشید زبون * ای حرف ندا منادی محذوف ای که دیمکدر (طلعت تو لامیه سنك طلعتك دیمکدر طلعت وجه معناسنه در (بخوبی باحرف ظرف یاحرف مصدر کوزللکده دیمکدر (فزون افزوندن مخففدر زیاده وارتق معناسنه (پیش مه طلعت تو لامیه لردر مه طلعت وصف ترکیبیدر ای چهره لی دیمکدر (خورشید کونش دیمکدر (زبون عاجز دیمکدر (محصول بیت) ای محبوب سنك وجهك کوزللکده آیدن زیاده سنك مه طلعتك قتنده کونش عاجز یعنی اندنده حسنك ممتاز * زان پیش که دایه برابم شیرنهاد * برباد لب لعل تومی خوردم خون * زان پیش که ان مقدم که دیمکدر (دایه معروف (برابم بنم دوداغیمه (شیر سوت (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر یعنی ویردی (بر حرف مصاحبت (یاد لب لعل تو

لامیه و بیانیه ولامیه سنك لعل کبی اولان دوداغکك ذکری ایله دیمکدر (می ادات حکایه (خوردم فعل مضارع متکلم وحده ایچر ایدم دیمکدر زیرا خوردن یمکله ایچمك بیننده مشترکدر (خون قان معناسنه در (محصول بیت) اندن مقدم که دایه بنم اغزیمه سوت قودی یعنی بکا دایه‌م سوت ویرمزدن مقدم سنك لعل کبی اولان لبك ذکریله قان ایچردم حاصلی تاازلدن برو عشقکله مبتلای آه وفغان اولمشمدر دیو بومضمونی سویلرواغلردی (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندندر صدر وابتدا اخرب حشولر مقبوض حشو ثانیلر مکفوف عروض وضرب اهتم اهتم آخرده اولان ایکی سبب خفیفك برینی وبرینك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر مفاع قالور فعول لفظنه تبدیل اولنور که برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور * سماع این بیت در دل صدیق رضی الله عنه اثرکرد در را بکوفت صاحب بیت بیرون آمد ازوی پرسید که آزادی یابندهٔ کفت بنده فرمود که این بیت را درهوای که میخواندی واین اشك کرم از برای که میراندی کفت ای خلیفهٔ پیغمبر بروضهٔ منورهٔ وی ازمن بکذر * سماع این بیت بو بیتی اشتماعك (درحرف ظرف (دل صدیق لامیه (اثرکرد تأثیر ایلدی دیمکدر (در را قپویی (بکوفت باء تأکید ایله وکاف عربیله قاقدی دیمکدر استعمالمزده چالدی دیمکله تعبیراولنور (صاحب بیت لامیه بیت شعرك صاحبی دیمکدر شارح مرحوم بیت ده ایهام وار دیمش حقیقت فهم اولنور لکن ایهام طرفینه معناده مساغ وارایسه اوالور بونده ایسه سیاقنده بنده لفظی ایهامه مانعدر زیرا بنده صاحب خانه اوله مز (بیرون آمد چقدی دیمکدر (وی ضمیری صاحب بیته راجعدر (پرسید فعل ماضی مفرد فاعلی صدیقه راجعدر (آزادی یاحرف خطاب استفهامی متضمن ازاد الف ممدوده ایله حر معناسنه در حرمیسین دیمکدر یا حرف تردید عربیده اوکبی (بندهٔ یاسابق کبی همزه حرف توسل قولمیسین دیمکدر (کفت صاحب بیت دیدی (بنده بنده‌ام تقدیرنده‌در (فرمود که صدیق رضی الله عنه بیور دیکه (را ادات مفعول (در حرف ظرف (هوا محبت وعشق معناسنه در (هوای که لامیه که کیم

دیمکدر

دیمکدر (میخواندی اوقودك (از برای كه درهوای كه كبیدر كیمدن ایچون (میراندی سوردك یعنی دوكدك (كفت صاحب بیت دیدی (خلیفهٔ پیغمبر بیانیه (بروضهٔ منورهٔ وی لامیه‌لردر با حرف قسم روضه تربهٔ شریف معناسنه در (وی ضمیر پیغمبره راجعدر (ازمن بكذار استعمالرنده بنی تراك ایله یعنی صالی ویر معناسنه‌در (محصول تركیب) بو بیتی اشتمكلك صدیقه رضی الله عنهك كوكلنده تأثیرایلدی قاپویی چالدی بیت شعرك صاحبی چقدی اندن صدیق رضی الله عنه سؤال ایلدیكه حرمیسین یاخود بنده‌می دیدی بنده‌یم صدیق رضی الله عنه بیوردیكه بو بیتی كیمك عشقنده اوقودك وبو صیحاق كوزیاشنی كیمدن ایچون دوكدك دیدی ای پیغمبر خلیفه‌سی پیغمبرك منور اولان روضه‌سی حرمتنه بنی صالی ویر یعنی بنی كندی حالیمه قو * فرمود كه ازین مقام كام برندارم تاسر دل ترا برسر نیسارم كنیزك آه سرد ازدل برآورد ویكی ازجوانان بنی هاشم را ذكر كرد صدیق رضی الله عنه بمسجد رفت وخواجهٔ آن كنیزك را طلبید وویرا بخرید وبهای وی تمام بداد وپیش معشوقش فرستاد* فرمود كه صدیق رضی الله عنه بیوردیكه (ازین مقام بومقامدن (كام كاف عجمیله ادیم دیمكدر (برندارم قالدرمم یعنی ادیم اتمم (تا حرف انتها (سر دل ترا لامیه لردر را ادات مفعول (برسر نیسارم باشه چقمدیجه یعنی اكلمدیجه (آه سرد صوق آه (برآورد كتوردی (یكی بریی (جوانان بنی هاشم لامیه الف نون ادات جمع (بنی اصلنده بنین ایدیكه جمعدر اضافتله نون دوشر (را ادات مفعول (بمسجد با حرف صله (رفت فعل ماضی مفرد غائب كتدی دیمكدر (خواجهٔ آن كنیزك لامیه خواجه بونده صاحب معناسنه‌در (را ادات مفعول (طلبید فعل ماضی مفرد غائب استدی دیمكدر (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری كنیزكه راجعدر (بخرید باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی دیمكدر (بهای وی لامیه جاریه نك بهاسنی (بداد باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب ویردی (وپیش معشوقش لامیه شین ضمیر كنیزكه راجعدر كنیزكی معشوقی قتنه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب كوندردی دیمكدر (محصول تركیب (صدیق رضی الله عنه بیوردیكه بومقامدن

آدیم تمام تاسنك كوكلك سرینی اکمدیجه کنیزك سوق آه کتوردی یعنی آه ایلدی وهاشم اولادلری جوانلرینك پرینی ذکر ایلدی یعنی علاقه‌سی کیمه اولدیغن بیان ایلدی صدیق رضی الله عنه مسجده کتدی واول کنیزکك مولاسنی استدی یعنی چاغردی وجاریه‌یی صاتون آلدی وبهاسنی تمام ویردی واکی معشوقی قتنه کوندردی (قطعه) دلا بشاهد کامت که جفت داند ساخت * جزانکه ازهمه کام زمانه فرد آید * دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (بشاهد کامت باحرف مصاحبت تاحرف خطاب اضافت لامیه کام کاف عربیله مراد دیمکدر سنی مرادك محبوبیله دیمك اولور (که کیم دیمکدر (داند ساخت دوزه بیلور یعنی ایده بیلور دیمکدر شارح تواند معناسنی ویردیکنه قادر اوله بیله‌مش (انکه انکس که تقدیرنده در (ازهمه کام جمله مراددن فرد آید وحید اوله یعنی مستغنی اوله (محصول بیت) ای کوکل سنی مرادك محبوبیله کیم جفت ایده بیلور او کیمسه‌نك غیری که زمانه‌نك جمله مرادندن مستغنی اوله حاصلی جهان مرادندن ال چکندن غیری سنی مرادینه کیم ایرشدیرر یعنی ایرشدیره‌مز * بدرد کار برآید وکرترا آن نیست * بنال تا دل اهل دلی بدرد آید * بدرد باحرف مصاحبت (برآید فعل مضارع مفرد حاصل اولوردیمکدر (کر کردن مخففدر (ترا را حرف تخصیص سنك دیمکدر (آن درده اشارتدر (بنال باء تأکید ایله امر حاضر در نالیدندن ایکله فریاد ایله دیمکدر (تا حرف تعلیل (اهل دلی یا حرف وحدت اهل دل بونده صاحب کرم دیمکدر (بدرد آید باحرف صله درده کله یعنی متأثر واولوب مرحمت ایلیه (محصول بیت) درد ایله ایش حاصل اولور یعنی درد عشق محبوبه ربط قلب ایله مراد حاصل اولور واکر اول دردسنك یوغیسه فریاد ایله تاکیم برصاحب کرم متأثر اولوب مرحمت ایلیه (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر جمیع اجزاسنه خبن کلدکدنصکره عروض وضربنه حذف دخی کلشدر مفعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حکایت) کنیزك مغنیهٔ که بحسن غنا موصوف بود و بلطف نوا معروف جمال بی بدل داشت وحسن بی حلل روزی در منظر خواجهٔ خود سازی می نواخت وغزلی می پرداخت نوجوانی که دردل هوای او داشت

ودرسرسودای اودر زیر منظره ایستاده بود وکوش هوش برآواز نهاده
در دقت اشعار وی تأملی می کرد واز لذت الحان او تمایلی می نمود *
مغنیه کنیزکلك صفتیدر (بحسن غنا یاحرف مصاحبت کوزل تغنی
ایله دیمکدر (بلطف نواده بو یله نوا بونده صدادن عبارتدر لطیف
صدا ایله دیمکدر (داشت فعل ماضی طوتر ایدی دیمکدر (خلل
نقصان معناسنه (بونده ده داشت مقدردر قاعدهٔ سجع اوزره (روزی
یاحرف وحدت برکون دیمکدر (درحرف ظرف (منظر مصدر میمی
نظر معناسنه (منظر خواجهٔ بیانیه سکندو افندیسی نظرنده یعنی
حضورنده دیمکدر شارح منظری قصر معناسنه اخذ ایلمش لکن
بز واقف اوله مدق (سازی یاحرف وحدت می ادات حکایه (نواخت
نونك ضمیله فعل ماضی مفرد غائب ساز چالاردی دیمکدر بونده تجرید
اولنوب چالاردی دیمکدر (وغزلی یاینه حرف وحدت پرداخت پاء
عجمیله فعل ماضی مفرد غائب مجازا تغنی ایلردی معناسنه در (نوجوانی
یاحرف وحدت نوجوان تازه یکت معناسنه در (که حرف رابط (دردل
کوکلده (هوای او لامیه اوضمیر کنیزکه راجعدر (سودای اوده
بو یله در (زیر منظره پنجره نك التنده (ایستاده بود دورمش ایدی
(وکوش هوش عقلی قولاغنی (برحرف صله (نهاده ماضیدن قسم
قومش ایدی (دقت اینجه فکره دیرلر (اشعاره اضافت مصدرك
مفعولنه در (وی یه اضافت لامیه انك اشعارینه دقتده (تأملی یاحرف
تنکیر وحدت دکل (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه (می کرد
ایلر ایدی (واز لذت الحان او سابق کبی انك تغنیسنك لذت وحلاوتندن
دیمکدر (تمایلی یاحرف تنکیر وحدت دکل تمایل بونده حرکت واضطراب
معناسنه در (می نمود کوستر ایدی (محصول ترکیب) برمغنیه جاریه که
کوزل تغنی ایله وصفلنمش ولطیف صدا ایله معروف او یله بی نظیر جمال
ونقصانسز حسنی وار ایدی برکون کندی مولاسی حضورنده ساز
چالاردی وغزل ایرلاردی برتازه یکت که کوکلنده انك محبتی و باشنده
سوداسنی طوتاردی یعنی جاریه یه علاقهٔ نامه سی وار ایدی پنجره نك
التنده دورمش وعقلی قولاغنی قومش ایدی حاصلی دکلر ایدی انك
اشعارینی دکلکده تأملی ایلردی وانك تغنیسی لذتندن حرکت واضطراب

کوسترردی (بیت) حرم آن دلداده محروم ازدیدار دوست * کز پس دیوارحرمان کوش بر کفتار اوست * حرم قوتلو معناسنه در (دلداده محروم موصوفك صفته اضافتیدردلداده وصف ترکیبیدر عاشق معناسنه (ازمحرومه متعلق (دیدار دوست لامیه دیدار کورمك معناسنه اسم مصدردر (که حرف رابط (زپس دیوارحرمان محروملق دیواری اردندن دیمکدر (کوش قولاق دیمکدر (کفتار اولامیه (محصول بیت) مبارك اول دوستك دیدارندن محروم اولان عاشق که محروملق دیواری آردندن قولاغی انك کفتارینه اوله یعنی دیدار محبوبدن محروم اولان عاشق نه طالعلیدر (عروض) بو بیت رمل مقصوردر * ناکاه خواجه سرازمنظره فروکرد جوانرادید نزدیك خودش خواند و با خودبریك مائده نشاند هردم ازهر جاباوی خبری می کفت وهرلحظه در هرهنرباوی کهری می سفت جوان باخاطر فارغ ازهمه خبرکوش باخواجه داشت وچشم برکنیزك هرچه آن بغمزه سؤال می کرداین با بر وجواب می داد وهرچه آن بطره کره می بست این بشکرخنده می کشاد * ناکاه آنسزین دیمکدر (فروکرد اشاغی ایلدی یعنی اکدی (جوانرا ادات مفعول (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (نزدیك خودش انی کندی یاننه دیمکدرکه شین جوانه راجعدر (خواند واو رسمیله فعل ماضی چاغردی دیمکدر (باخود باحرف مصاحبت (بر حرف ظرف (مائده سفره دیمکدر (نشاند فعل ماضی متعدی مفرد اوتورتدی دیمکدر (هردم هر وقت (ازهرجاهر یردن (باوی با حرف صله انکله دیمکدر (خبری یاحرف وحدت خبر بونده سوزدن عبارتدر (می ادات حکایه (لحظه هر آن (در حرف ظرف (هنر معروف (کهری یاحرف وحدت کهر جوهر معناسنه در (می ادات حکایه (سفت فعل ماضی مفرد غائب دلردی دیمکدر (باحرف مصاحبت (خاطرفارغ یانبه (ازهمه خبر مجموعی سوزدن دیمکدر (کوش قولاق باحرف صله (داشت فعل ماضی طوتردی دیمکدر (برحرف صله (کنیزك جاریه یه برداشت مقدردر (هرچه هرنسنه که (آن جاریه یه اشارتدر (باحرف مصاحبت (غمزه کوز اوجینه دیرلر (می کرد ایلردی دیمکدر (این جوانه اشارتدر (باحرف مصاحبت (ابرو قاش دیمکدر (می داد ویررایدی

دیمکدر (وهرچه هر نسـنه‌یی که دیمکدر (اوضمیر کنیزکه راجعـدر
(باحرف مصاحبت (طره آلنده اولان صاچه دیرلرکه حالا اکرادده
و بعضی عربانده عادتدر اما بونده محلی مراددرکه آلن دیمکدر (کره
عقده معناسنه دوکم دیمکدر (می بست باغلر ایدی (این جوانه اشارتدر
(باحرف مصاحبت (شکرخنده ترکیب توصیفیدر طتلی کولمك معناسنه
(می کشاد آچاردی (محصول ترکیب) آنسزین خواجه باشنی
پنجره‌دن اشاغی اکدی یعنی باقدی جوانی کوردی انی کندی یانه
دعوت ایلـدی وکندو ایله برسفره‌ده اوتورتدی هر وقت هر یردن
اکا سوز سویلردی یعنی افواهی کونا کون سوزسویلردی وهرساعت
هرهنرده برجوهر دلردی یعنی فنون شـتاده مباحثه ایدردی جوان
مجموع سوزلردن فارغ خاطر ایله خواجه یه قولق وکوزی جاریه یه
طوتاردی حاصلی صورت ظـاهرده کرچه دکلر ایدی اما قولاغنه
کیرمزدی بلکه کوزی دائمـا جاریه ده ایدی هر نسـنه‌یی که جاریه
کوز اوجیـله سؤال ایدردی جوان قاشـیله جواب و یردی وهر
نسنه‌یی اول طره‌سیله دوکم باغلردی یعنی صورت چین جبین کوستردی
اول شکرخنده ایله آچاردی ماحصل اشارتله سویلشورلردی (مثنوی
* چه خوشتر از وصال آن دو عاشق * برغم دشمنان باهم موافق * چه
خوشتر چیست خوشتر تقدیرنده استفهام انکاری متضمن اعلا اولان
ندر یعنی اندن اعلا بوقدر دیمك اولور (وصال آن بیانیه (رغم دشمنانده
بویله دشمنلرك بورنی قیرلسـنه وکورلوکنه دیمکـده استعمال اولنور
(باهم بری بریله دیمکـدر (موافق او یغون (محصول بیت) ندر اعلا
اول ایکی عاشـقك وصالندن دشمنلرك کورلوکنه بر برینه موافق اوله
یعنی بر بریله دشمن کورلوکنه موفق ومطابق اولان ایکی عاشـقك
وصالندن اعلاشی بوقدر * بهم از چشم وابرو در فسانه * کار و بوسه زا
جو یان بهانه * بهم باهم کبیدر (از بونده مصاحبت معناسنـه‌در
(فسانه حکایت ومثل معناسـنه‌در اما بونده کفت وکودن عبارتدر
(کار قوجق معنـاسنه‌در (بوسه معروف (جویان صفت مشبهه‌در
استکلی معناسنه (بهانه معروف (محصول بیت) اول ایکی عاشق بر بریله
کوز وقاش ایله کفتکوده یعنی رمز واشارتده صار یلوب او بشمکه بهانه

استیبی (عروض) بومثنوی هزج مسدس محذوفدرکه یالکز عروض وضربنه حذف طاری اولشدرکه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * چون صحبت متمادی شد خواجه چنانکه دانی بضرورت بعضی حاجات انسانی قدم برداشت وآن هرد وآرزومند مشتاق را بهم بگذاشت مجلس خالی گشت ودواعی مواصلت از جانبین متوالی کنیزك زبان بگشاد ودر مخاطبهٔ آن جوان این صدادرداد که * چون حرف تعلیل (متمادی تفاعل بابندن اسم فاعلدر اوزانیجی دیمکدر (متمادی شد اوزادی دیمکدر (دانی بیلورسین دیمکدر (چنانکه دانی انجلین که بیلورسین دیمکدرکه ذکری مستهجن اولان محلارده استعمال اولنور (بضرورت بعضی حاجات انسانی باحرف مصاحبت سببیی متضمن یاحرف نسبت اضافتلر بیانیه ولامیه انسانه منسوب اولان بعضی حاجاتلر ضرورتی سببیله دیمکدر بونده قضاء حاجت مرادادر (قدم برداشت حسب اللغه اباق قالدردی دیمکدر اما بو یله یرلرده قالقمقدن کنایه‌در (آرزومند آرزولی دیمکدر (مشتاقه اضافت صفتنه‌در (را ادات مفعول (بهم سابقلرکبی (بگذاشت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ترك ایلدی دیمکدر یعنی براقدی دیمکدر (گشت فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (دواعی صیغهٔ منتهی الجموع اوله‌رق حادثه‌لر وسببلر دیمکدر (مواصلته اضافت مفعولنه‌در مواصلت مفاعله بابندن مصدردر وصلتلشمق دیمکدر (متوالی تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب وتتابع ایدیجی دیمکدر (ینه قاعدهٔ سجع اوزره برگشت مقدردر (بگشاد باء تأکید ایله آچدی دیمکدر (ودر مخاطبهٔ آن جوان اول جوانك قارشوسنده در حرف تأکید (محصول ترکیب) چونکه صحبت اوزادی خواجه بیلورسین که بلورسین انسانه منسوب اولان بعضی حاجتلر ضرورتی سببیله قالقدی واول ایکی مشتاق اولان آرزولیلری بربریله براقدی مجلس خالی اولدی ووصلتلشمق حادثه وسببلری ایکی جانبدن تتابع وتعاقب ایلدی وصاله مانع ومزاحم قالمدی جاریه دل آچدی واول جوانك قارشوسنده بوصدایی ویردی یعنی چاغردی وسویلدی (قطعه) بخدایی که آشکار ونهان * بندهٔ اوست آدمی وپری * بخدایی باحرف قسم یا حرف وحدت

(آشکار معروف (نهسان کیزلو (بندهٔ او لامیه سین وتا ادات خبر
(آدمی و پری معروف (محصول بیت) برخدا حقیچون که سرا وعلانیه
انسان وجن انك بنده‌سیدر بو بیته شارحلك وبردیکی معناده رابطه
بوقدر * که زهرکس که درجهان بینم * پیش من ازهمه عزیزتری *
(که حرف رابط قسم (زهرکس که هرکیمسه‌دنکه (درحرف ظرف
(بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (پیش من لامیه
(ازهمه مجموعندن (عزیزتری یاحرف خطاب عزیزرکسین دیمکدر
(محصول بیت) آدمی و پری کندویه بنده اولان حق جل وعلایه
قسم ایدرم که هرکیمسه‌دن که جهانده کورورم بنم قتمده مجموعندن
عزیزرکسین یعنی عالمده موجود اولوب کوردکلرمك جمله سندن بنم
عندمده عزیز ومحترمسین (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون
محذوفدرکه برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور * جوان
چون این نکته را کوش کرد فریاد برآورد که *(جوان مبتدا (فریاد
برآورد خبری (چون حرف تعلیل (را ادات مفعول (کوش کرد
ایشتدی دیمکدر (فریاد برآورد بحسب اللغه فریاد قالدردی دیمکدر
اما استعمالده فریاد ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) جوان چونکه
بونکته‌یی اشتدی فریاد ایلدیکه * رباعی * ای انکه مرادیده ودل
منزل تست * حسن همه خوبان جهان حاصل تست * ای آنکه ای
انکس که تقدیرنده‌در (مرا بنم دیمکدر (منزل تست لامیه (حسن همه
خوبان جهانده بوبله (حاصل تست لامیه (محصول بیت) ای شول
کیمسه که بنم کوزم وکوکلم سنك منزلکدر مجموعی جهان کوزللرینك
حسنی سنك حاصلکدر یعنی انلرده اولان حسن وآن سنده وارکه جامع
حسن عالم ومستجمع آن عالمسین * کرهست دلم مائل تونیست عجب *
سنکست نه دل دلی که نه مائل تست * هست بونده ایسه معناسین
افاده ایدر (دلی یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (حرف نفی
ادات خبره مصروف تقدیری مائل تونیست در (محصول بیت) اکر
کوکلم سکا مائل دکلدر یعنی محل تعجب دکلدر طاشدر کوکل دکل
برکوکل که سکا مائل ایسه عجب دکلدر یعنی سکا مائل اولمیان کوکل طاش
کبیدر (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندن اخرب مجبوب

مفکوفدر که برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعل اولور * باردیکر
کنیزك کفت که درجهان همین ارزو دارم که دست درمیان یکدیکر کنیم
وازلب ودهـان یکـدیکر شکر خوریم * باردیکر برکره دخی دیمکدر
(همین انجق بو دیمکـدر (دست درمیان یکدیکر کنیم الیمز بر برمزك
بلنه ایلیه لم صاریله لم دیمکدن کنایه در (ازلب ودهـان یکدیکر
شکرخوریم بر بریمزك اغزندن دوداغـندن شکر ییه لم بوده او پوشه لم
دیمکدن کنایه در (محصول ترکیب) برکره دخی کنیزك دیدیکه جهانده
انجق بو آرزوبی طوتارم که بر بریمزله صـاریله لم و بر بریمزك اغزندن
دوداغنـدن او پوشه لم * جوان کفت من نیز این آرزو دارم اما چه
کنم خدای تعـالی می کوید الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو الا
المتقین * نیز دخی دیمکدر (الاخلاء لفظا مرفوع مبتدا اخـلاء
خلیلك جمعیدر دوستلر دیمکدر (یومئذ مفعول فیه (بعضهم مبتداء
ثانی (لبعض عدوه متعلق (عدو خبر مبتداء ثانی مبتداء ثانی جمله سی
خبر مبتداء اول (الا المتقین الاخلادن مستثنا (محصول ترکیب) جوان
دیدی بنده خی بو آرزوبی طوتارم اما نه ایلیم خدای تعالی بیورر دوستلر
قیامت کونده بعضیسی بعضیسنه عدودر متقیندن ماعدا یعنی عالم
فناده بر برینی اضلال ایدن دوستلر آخرتده دشمن اولورلر الله فی الله دوستلر
دکل * یعنی فردای قیامت دوستی دوستانرا برنك دشمنی برآید مکر دوستی
پرهیزکاران که بردوستی برافزاید نمی خواهم که فردا بنای محبت ما خلل
کیرد ودوستی ما بدشمنی بدل کردد این بکفت ودامن صحبت بکذاشت
و بدین ترانه راه رفتن برداشت * دوستی دوستان لامیه یا حرف مصدر
را ادات مفعول دوستلرك دوستلغی دیمکدر (برنك دشمنی یا حرف صله
اضافت لامیـه یا حرف مصدر دشمنلك رنکنه دیمکدر (مکر ادات
استثنا (دوستی یا نه مصدریه (پرهیز کارانه اضافت لامیه (برافزاید
فعل مضارع مفرد ارتار دیمکدر (کردد فعل مضارع اولور دیمکدر
صیرورت معناسنه دامن صحبت بیـانیه (بکذاشت فعل ماضی براقدی
دیمکدر (ترانه ایرلمق معناسـنه اسم مصدردر (راه رفتن بیانیه (بر
حرف تأکـید (داشت طوندی دیمکدر (محصول ترکیب) جناب
حق جـل وعلا بو آیتله مراد ایدریارین قیامت کونده دوسـتلرك

دوستلغی دشمنلك رنكنه كلور يعنی دشمن اولور الا پرهيز كارلرك
دوستلغی كه دوستلق اوزره زياده اولور اسمتم كه يار ين بزم محبتمز خللی طوته
ودشمنلغه مبدل اوله بونی ديدی وصحبت اتكنی براقدی وبوترانه ايله
كتمك يولينی طوتدی يعنی قطعه اتی مضمونی سويليه رك كتدی كه بورباعيدر
(رباعی) اين عشق دوروزه را دلا باز كذار * كز عشق دوروزه برنمی
آيدكار * عشق دوروزه بيانيه (ها ادات مقدار (را ادات مفعول
بوايكی كونلك عشقی ديمكدر كه مدت قليلدن عبارتدر (دلا الف حرف
ندا (باز كذار ترك ايله ديمكدر (كز كه ازدن مخففدر (كه حرف تعليل
(بر حرف تأكيد (نمی آيد حاصل اولمز ديمكدر (كار ايش معناسنه در
(محصول بيت) بوايكی كونلك عشقی ای كوكل ترك ايله يعنی عالم فناده
اولان عشقی وازكل زيرا ايكی كونلك عشقدن نسنه حاصل اولماز
* زآن سان عشقی كزين كه در روز شمار * باآن كيری قرار در روز
قرار * زان سان انجلاين ديمكدر (عشقی يا حرف وحدت (كزين
امر حاضر مفرد كاف عجمك ضميله اختيار ايله بكن ديمكدر (روز شمار
يوم حساب معناسنه قيامتدن عبارتدر (با حرف مصاحبت (آن عشقه
اشارتدر (كيری فعل مضارع مفرد مخاطب (قرار مفعولی (دار قرار
آخرت ديمكدر (محصول بيت) انجلاين برعشق اختيار ايله كه قيامت
كوننده انكله قرار طوته سين يعنی برعشق اختيار ايله كه آخرتده ده
انكله اوله سين (عروض) بورباعی شجرۂ اخرب دندر كه صدر وابتدا
اخرب حشو اولمر مقبوض ثانيلر مكفوف عروض وضرب ازل
بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعيل فاع اولور (حكايت) يكی از
دانشمندان كويد كه وقتی مجلس می داشتم ودر زدين دل مستمعان
تخم ارادت می كاشتم پيری ملازم مجلس می بود واز وظيفۂ ملازمت
تخلف نمی نمود امادائم آه می زدواشك می ريخت ويك لحظه آه
واشكش ازهم نمی كسيخت روزی در خلوت اورا طلبيدم واز وی
موجب آنرا پرسيدم كفت من مردی بودم كه غلامان وكنيزكان
می خريدم ومی فروختم ووجه معاش خود را از بيع وشرامی اندوختم
روزی غلامی صغير * دانشمند دانش اسم مصدر در (مند ادات
نسبت عالم ده مستعملدر الف نون ادات جمع (كه حرف رابط (وقتی

یا حرف وحدت (می اداة حکایه (مجلسدن مراد مجلس علم ووعظ در
(زمین دل مستمعان نـ ـار بیـانیه ولامیه (تخم ارادت بیانیـه (می
ادات حکایه (کاشتم فعل ماضی متکلم وحـده اکرایدم دیمکدر (پیری
یا حرف وحـدت (ملازم مجلس لامیه ملازم مداوم معنـاسنه در
(وظیفهٔ ملازمت مجازا بیانیه (تخلف تفعل بابندن مصـدردر بویله
برلرده ترکدن کنایـه در (می لر مجموعی ادات حکایه (ازهم بری برندن
(نمی کسیخت کاف عربینك ضمیله فعل نفی ماضی مفرد غائب اوزلمزدی
دیمکدر یعنی ایرلمزدی (روزی یا حرف وحدت (اورا پیری (طلبیـدم
فعـل ماضی متکلم وحده چاغردم دعوت ایلدم (وازوی پیردن
(موجب آزا کریه نك سببنی (پرسیدم فعل ماضی متکلم وحـده سؤال
ایلدم دیمکدر (مردی یا حرف وحدت مرد رجل (معنـاسنه در
(بودم ایدم (که حرف بیان زوجه سبب معنـاسنه (معاش کچنه
معنـاسنه در (خوده اضافت لامیه (اندوختم فعل ماضی متکلم وحده
قزانوردم دیمکدر (روزی وغلامی یالری وحـدت (صغیر غلامك
صفتی (محصول ترکیب) عـلمادن بری دیرکه بروقت مجـلس طوناردم
یعنی وعظ ونصیحت وتدریس ایدردم ودکلینلرك کوکلی زمیننـه
ارادت تخمی اکردم بر پیر مجـلسه ملازم ایدی ووظیفهٔ ملازمتـدن
تخلف کوسترمزدی حاصـلی هر مجلسمزده بولنوردی برینی ترك
ایلمزدی اما دائما آه ایدردی وکوزیاشی دوکـردی وبرلحظـه
آه واشکی بری برندن ایرلمزدی برکون خلوته انی دعوت ایلدم یعنی
تنهـا یره چاغردم واول آه وکریه نك سبندن سؤال ایلدم دیدی
بن بررجل ایدم که کوله لر وجاریه لر الوردم وصـاتاردم وکندو معاشمك
سببنی بیع وشرادن قزانوردم برکون برکوچك غلام (بیت (بلب چو
سکرناب وبرخ چوماه منـیر * هنوز سکر اورا نشسته دایه زشیر *
بلب باحرف ظرف (چو ادات تشبیه (سکرناب بیانیه سکرسین مضمومه
وکاف مشدده ایله عربیـدر شین مفتوحه وکاف مخفف ایله فارسیدر
بونده عربی اولمق اولی در زیرا فارسی به شده یاقشمز غیر مشدده ده
وزنه کلمز (ناب خالص وصافی معناسنه در (برخ بلب اوزره معطوفدر
(هنوز الآن دیمکدر (سکر اورا (را حرف تخصیص (سکردن مراد

تشبیه

تشبيه سابق قرينه سيله دوداق مراددر (نشسته نون نافيه وشين
مضمومه ايله ماضى منفيدن قسمدر يقمامش ديمكدر (دايه معروف
(شير سود ديمكدر (محصول بيت) غلام صغيرى وصف ايدوب ديركه
دوداقده شكر كبى ويكاقده ماه منير كبى الآن انك لبنى دايه سوددن
يقه نمش حاصلى آنه سى سودى اغزنده قوقر* بسيصد دينار بخريدم
وذر تربيت او بسى سال رنج كشيدم چون شيوهٔ دلبرى ودلدارى
بياموخت وچهرهٔ شوخى وعيارى برافروخت يوسف وار ببازارش
بردم وبرخريداران شمائل واخلاقش برشمردم ناكاه ديدم كه درزى
اهل صلاح نازنينى سوارى بلكه درخانهٔ زين زيبانكارى آنجا رسيد
وبكوشهٔ چشم آن غلام رابديد خودرا ازباركى درانداخت ودر پهلوى
اومنزل ساخت پرسيد كه چه نام دارى واز كدام ديارى چه هنر
مى دانى وكدام كار توانى كرد* بسيصد دينار با حرف صله سيصد
اوجيوز ديمكدر (بخريدم باء تأكيد ايله فعل ماضى متكلم وحده الدم
ديمكدر (در حرف ظرف (تربيت او مصدرك مفعولنه اضافتيدر
انى تربيه ده (بسى سال چوق سنه (رنج زحمت (كشيدم فعل ماضى
متكلم وحده چكدم ديمكدر (چون ادات تعليل (شيوهٔ دلبرى ياحرف
مصدر اضافت لاميه يا بيانيه (دلدارى دلبرى كبيدر دلدار دلبر
محبوبلره وصف طريقيله علم اولمشدر (شيوه ناز وكوزل حركت
معناسنه در (بياموخت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب اوكرندى
ديمكدر (چهرهٔ شوخى وعيارى شيوهٔ دلبرى ودلدارى كبيدر (شوخ
بونده كوزل معناسنه درمجازا عيارده بويله (برافروخت بر حرف تأكيد
پارلدى ديمكدر يعنى شعله لندى (وار ادات تشبيه ببازارش با حرف
صله شين غلامه راجعدر (بردم فعل ماضى متكلم وحده ايلتدم
(بر حرف صله (خريداران الف نون ادات جمع آليجيلر يعنى مشتريلره
ديمكدر (شمائل حسن صورت ديمكدر (اخلاق خلقك جمعيدر (بر
حرف تأكيد (شمردم فعل ماضى متكلم وحده تعداد ايلدم (درزى
اهل صلاح بيانيه لردر (زى ياء مشدده ايله كسوت وقيافت معناسنه در
(سوارى يا حرف وحدت (نازنينك صفتيدر (بلكه ادات اضراب
(درخانهٔ زين اكرخانه سنده ديمكدر (زيبا نقشلى ديمكدر (نكارى

یا حرف وحـدت (نکار کوزل معنـاسنه در (انجا اول محله (رسید فعـل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (بکوشهٔ چشم با حرف مصاحبت اضافت بیانیه (راز ادات مفعول (بارکی باء عربی و کاف عجمیله ایو آت معنـاسنهدر (انداخت فعل ماضی مفرد اتدی دیمکدر (پهلوی وی لامیه پهلویان دیمکدر (ساخت فعل ماضی دوزدی دیمکدر (داری فعل مضـارع مخاطب (چه نام داری نه اد طوتارسین یعنی ادڭ ندر (کدام قنغی دیمکدر (دیاری یا حرف خطـاب قنغی دیاردنسین (چه هنرمی دانی نه هنر بیلورسین (وکدام کارمی توانی کرد قنغی ایشی ایشلمکه قادرسـین دیمکدر (محصول ترکیب) اول غلام صغیری اوجیوزالتونه الدم وانی تربیهده چوق زحمت چکدم چونکه دلبرلك ودلدارلق حرکت واسلوبنی اوکرندی وعیـارلق وکوزللك چهره سی شعله لندی یعنی حسن جمـال صاحبی اولدی یوسف کبی بازاره ایلتدم ومشتریلره انڭ شمائل واخلاقنی تعـداد ایلدم ناکاه کوردمکه اهل صلاح کسوتنـده برسوار نازنین بلکه اکرخانه سنده برباقشقلی محبوب اول محله ایرشدی وکوز اوجیله اول غلامی کوردی کندی اتندن ایندی وغلامك یانـده منزل دوزدی حاصلی اوتوردی سؤال ایلدیکه ادڭ ندر وقنغی دیاردنسین نه هنر بیلورسین وقنغی کاری ایلمکه قادرسین * آنکاه روی بمن آورد وا زثمن وی سؤال کرد کفتم اکرچه درحسن وجمال یکدینارست اما بهای وی هزار دینار کامل عیارست هیچ نکفت واز حاضران درنهفت دست بدست غلام بردو چیزی بدست وی سپرد بعـد از رفتن انرا وزن کردم صد دینـار بود روز دوم وسوم همین دستور عمـل کرد وهمین معامله پیش آورد ومبلغ آنچه بغلام داده بود بسیصد دینار رسـید* (آنکاه بونده اندنصکره دیمکدر (روی آوردڭ مفعول صریحی (بمن (با حرف صله یوزینی بکا کتوردی یعنی بکا توجه ایلدی (ثمن وی لامیه ثمن بها معناسـنهدر وی (ضمیری غلامه راجعدر (درنهفت کیزلیجه دیمکدر (بدست غلام لامیه باحرف صله (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (بدست وی بدست غلام کبی (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی دیمکـدر اما بونده ویردی دیمکـدر

(بعد ازرفتن ـــكـتدكدنصكره (آن چيزه اشارتدر (را ادات مفعول (همين هم ايله اينمدن مركبدر بنه بوديمكدر (دستور دانك ضميله قانون واسلوب ديمكدر (پيش آورد عادت ايلدى ديمكدر (بغـلام باحرف صله (داده بود ويرمش ايدى (رسيد ايرشدى (محصول تركيب) غلامك اسم ورسمنى وصنعت وهنرينى سؤالدنصكره بكا توجه ايلدى وغلامك بهاسندن سؤال ايلدى ديدم حسن وجمالده بر آلتوندر اما انك بهاسى كامل العيـار بيك آلتوندر هيچ سويلدى وحاضرلردن كيزليجه الينى غلامك الينه ايلتدى يعنى اوزاتدى و برنسـنه انك الينه ويردى كـتدكدنصـكره انى وزن ايلدم بوز آلتون ايدى ايكنجى واوچنجى كون بنه بو اسلوبى عمل ايلدى وبنه بو معاملهيى عادت ايلدى وغلامه ويرديكى مبلغ اوچيوز ديناره ايرشدى * باخود كفتم مايهٔ آن غلام را تمام اداكرد همانا كه اورا باين غلام تعلق خاطرى شده است و براداى آنچه كفتم قدرت ندارد چون وى روان شدومن نيزبى وقوف درعقب وى بشتافتم چند آنكه خانهٔ ويرا يافتم چون شب درآمد برخواستم آن غلامرا بجامهاى نفيس بياراستم وببوبهـا خوش معطر كردانيدم وبدر خانهٔ آن جوان رسانيدم در بكوفتم * باخود كـندومه (كفتم ديدم (مايهٔ آن غلام را راادات مفعول (مايه اصل ديمكـدر اضافت لاميه غلامك سرمايه سنى (بتمـام تماما ديمكدر (اداكرد ادا ايلـدى (همانا كه بكزركه ديمكـدر (اورا راحرف تخصيص انك ديمكـدر (باين غلام باحرف صله (شده ماضيدن قسمدر اولمش معنـاسنه (برحرف صله (اداى آنچه لاميه اول نسـنه نك اداسـنه ديمكدر (قدرت ندارد قدرتى يوقدر ديمكـدر (روان شد كـتدى ديمكـدر (من نيزبن دخى (بى وقوف اكلمكسزين (بشتافتم فعل ماضى متكلم وحده سكرتدم ديمكـدر (خانهٔ ويرا زا ادات مفعول اضافت لاميـه (يافتم بولدم ديمكدر (چون حرف تعليل (درحرف تأكـيد (آمد كلدى ديمكدر (برخاستم فعل ماضى متكلم وحده قالقدم ديمكدر (را ادات مفعول (بجامهانفيس بيانيه باحرف مصاحبت (ها ادات جمـع نفيس اعلا ديمكدر (بياراستم ياء تأكيد ايله فعل ماضى متكلم وحـده بزهدم ديمكدر (ببويهـاى خوش جامهاى نفيس كبى (معطر كردانيدم

قوقوتدم دیمکدر (بدرخانهٔ آن جوان لامیه لردر (با حرف صله
(رسانیدم فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردم دیمکدر (درقپو
دیمکدر (بکوفتم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده دوکدم دیمکدر
(محصول ترکیب) کندو کندومه دیدم غلامك سرمایه سنی تماما
ادا ایلدی بکزرکه انك بوغلامه تعلق خاطری اولمشدر یعنی علاقه
ایلمشدر وسویلدیکم شیئ ادایه قدرتی یوقدر یعنی استدیکم بیك التونی
ویرمکه قدرتی یوقدر چون اول جوان کندی بندنی اکلمك سزین
انك عقبنده سکرتدم حاصلی آردیصره تعقیب ایتدم اول قدرکه انك
خانه سنی بولدم چونکه کیجه کلدی یعنی اولدی قالقدم اول غلامی نفیس
جامه لر ایله بزه دم وکوزل قوقولر ایله قوقوتدم واول جوانك خانه سی
قپوسنه ایرشدم قپویی دوکدم * بکشاد وبیرون آمد چون مارا بدید
مبهوت شد و انا لله وانا الیه راجعون کفت پس پرسید که شمارا چه
آورده است وبمن که راهنمونی کرده است کفتم بعضی از ابنای
ملوك این غلامرا خریداری کردند وبیع بچیزی قرار نیافت ترسیدم که
امشب قصد این غلام کنند ویرا بتو سپارم تا امشب در پناه تو ایمن
خواب کند * بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب آچدی
دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (مارا ادات
مفعول بزی دیمکدر (بدید باء تأکید ایله کوردی دیمکدر (مبهوت اسم
مفعولدر کمال حیرت واضطراب ایله کلامه قادر اولمقده استعمال اولنور
(شمارا شما ضمیر جمع خطاب را ادات مفعول سزی دیمکدر (چه آورده
است نه کتورمشدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (که کیم دیمکدر (راه
نمون وصف ترکیبیدر یول کوستریجی معناسنه (یا حرف مصدر (ابناء
ابنك جمعیدر (ملوکه اضافت بیانیه (را ادات صله (خریدار وصف
ترکیبیدر آلیجی معناسنه (یا حرف مصدر (کردند فعل ماضی جمع غائب
ایلدیلر دیمکدر (بیع صاتی یعنی بازارلق (بر حرف استعلا (چیز نسنه
دیمکدر (یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد بولمدی دیمکدر
ترسیدم ماضی متکلم وحده قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (امشب
بو کیجه (قصد این غلام مصدرك مفعولنه در (کنند فعل ماضی جمع
غائب ایلدیلر دیمکدر (وی ضمیری غلامه راجعدر (را ادات مفعول

(بتو باحرف صله (سپارم فعل مضارع متكلم وحده اصمرليم ديمكدر
(تا حرف تعليل (پناه تو لاميه سنك حفظكده (خواب كند اويويه
(محصول تركيب) اول جوان قپويى آچدى وچقدى چونكه بزى كوردى
متحير ومبهوت اولدى انا لله وانا اليه راجعون ديدى يعنى بومصيبت
محلنده استعمال اولنان كلام شريفى اوقودى سؤال اولنور محبوبك تشريفى
مصيبت دكل بلكه مسرت عظمادر نه كونه استرجاع اولنور جوابنده
ديلور كه خلاف مأمول اولان مسرتك فجأسى دخى مصيبتدر حتى
شادمرك پونده ظهور ايدر هلا كه مؤديدر دخى نيجه نيجه مضراتى
واردر كه دعاء فخر عالم صلى الله عليه وسلمده اعوذ بالله من فجأة الخير
واقع اولمشدر صكره سؤال ايلديكه سزى نه كتورمشدر يعنى نه سبب
اوليكه كلديكز حاصلى نه روزكار اتدى و بكا كيم يول كوستريجيلك
ايلمشدر يعنى بنم خانه مه كيم دلالت ايلدى ديدم ملوك اولادلرندن
بعضيسى بوغلامه اليجيلق ايلديلر و بازارلق برشى اوزره قرار بولمدى
قورقدم كه بوكيجه بوغلامه قصد ايليه لر غلامى سكا اصمرليم تا كيم
سنك حفظكده امين اويويه * كفت توهم دراى و يارى باش كفتم مرا هم
مهم ضرورى در پيش است كه اينجا نمى توانم بود غلام ابوى كذاشتم
ومن بركشتم چون بخانه رسيدم ودر بستم و برسر بستر بنشستم دران
انديشه كه امشب ميان ايشان چون بكزرد ومصاحبت ايشان برچه
قرار كيرد ناكاه شنيدم كه آوازدر برآمد وغلام ازعقب آوازدر آمد
لرزان وكريان * كفت جوان ديدى (هم دخى ديمكدر (توهم سندخى
(در حرف تأكيد (آى الف ممدوده ايله آمدن ياخود آيدنك مصدرندن
امر دركل ديمك (باحرف مصاحبت (وى ضميرى غلامه راجعدر
(باش امر حاضر مفرد اول ديمكدر (را حرف تخصيص (مهم ضرورى
موصوفك صفته اضافتى قبيلندندر (يا حرف نسبت ترك اولنمه جق
ايش (در پيش است حسب اللغه قتده در ديمكدر اما مجرد اثباتدن كنايه در
واردر ديمك اولور (كه حرف رابط (اينجا بومحلده (نمى توانم بود
اولمغه قادر اولهمم ديمكدر (را ادات مفعول (بوى باحرف صله جوانه
ديمكدر (بكذاشتم ياء تأكيد ايله فعل ماضى متكلم وحده براقدم ديمكدر
بركشتمده بويله دوندم ديمكدر (چون حرف تعليل (با حرف صله

(رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (بیستم باء تأکید ایله
بغلدم دیمکدر (بستر باء عجمنك کسری ایله دوشك دیمکدر (بر حرف صله
(سر بستر لامیه) بنشستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده اوتوردم
دیمکدر (دران اندیشه که اول فکرده که (امشب بو کیجه (میان ایشان
لامیه (چون روم ضمیله ادات استفهام نیجه دیمکدر (بکزرد باء
تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (آوازدر بیانیه
قپوسسی (برآمد ظاهر اولدی (عقب آواز لامیه (در آمد کیردی
(لرزان وکیریان صفت مشبهه‌لردر تتریه رك واغلیه‌رق دیمکدر
(محصول ترکیب) جوان دیدی سن دخی کل وغلام ایله اول
دیدم بنم ضروری ایشم واردر که بو راده اولمغه قادر اولمم غلامی
اکا براقدم و بن دوندم چونکه خانه‌یه ایرشدم وقپویی بغلدم ودوشك
اوجونه اوتوردم اول فکرده که یعنی انی فکر ایدر دیکه بو کیجه
انلرك بینی نیجه بحر وصحبتلری نه اوزره قرار طوتر ناکاه قپو اوازی
ظاهر اولدی وغلام آوازك اردندن تتریه رك واغلیه‌رق کیردی
* کفتم تراچه بوده است ودر صحبت آن جوان چه رونموده است که
بدین حال می آیی غلام کفت ان جوان مردبمرد وجان بجانان سپرد
کفتم سبحان الله آن چه کونه بود کفت چون تو برفتی ومرا بخانه
درون برد و برای من طعام آورد چون طعام خوردم ودست بشستم
از برای من بستر انداخت ومشك وکلاب برمن زد ومرا بخوابانید *
ترا را حرف صله سکا دیمکدر (چه بوده است نه اولمشدر (در حرف
ظرف (صحبت آن جوان لامیه (چه رونموده است نه واقع اولمشدر
(که حرف بیان (باحرف مصاحبت (می آیی فعل مضارع مخاطب
کاورسین (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر
(بجانان با حرف صله (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی
(سبحان الله محل تعجبده استعمال اولنور (چه کونه بود نه کونه
اولدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (برفتی باء تأکید ایله فعل ماضی
مفرد مخاطب کتدك دیمکدر (مرا را ادات مفعول (با حرف صله
(خانه درون اوایچی دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی
دیمکدر (برای من بنم ایچون (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی

دیمکدر (چون حرف تعلیل (خوردم فعـل ماضی متکلم وحده یدم
دیمکدر (بشستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده یقه‌دم دیمکدر
(از برای من بنم ایچون دیمکـدر (پستر دوشك دیمکدر (انداخت
فعـل ماضی مفرد غائب اتدی دیمکدر (زد فعـل ماضی مفرد غائب
اوردی دیمکدر اما بونده سوزدی معناسنه در (مرا را ادات مفعول
(بخوابانید باء تأکید ایله فعل ماضی متعـدی مفرد غائب یاتوردی
دیمکدر (محصول ترکیب) غلامی بویله لرزان وکریان کورنجه دیدم
سکا نه اولمشـدر واول جوانك جحبنده نه یوز کوسترمشدر حاصلی
ینکزده برمنافسه‌می واقع اولدی یاخود یار واغیاردن برکیسه مانعمی
اولدی که بو حالمه کلورسین غلام دیدی اول جوانمرد اولدی وجانی
جانانه اصمرلدی دیدم سبحان الله نه کونه اولدی دیدی چونکه سن
کتدك بنی اوك ایچنـه ایلتدی و بنم ایچون طعام کتوردی چونکه
طعامی یدم والم یقه دم بنم ایچون دوشك اتدی یعنی دوشادی و بنم
اوزریمه مشـك وکلاب سوردی و بنی یاتوردی * بعـد ازان آمد
وانکشت بررخسارهٔ من نهاد وکفت سبحان الله این چه خوبست
وچه محبوب ومرغوب وچه ناخوشست انچه نفس من میخواهد ودر
هوای آن می کاهد وعقوبت خدای تعالی ازهمه سختر ست وکرفتار
باآن ازهمه کس بد بخت تر بعد ازانه کنت انا لله وانا الیه راجعون *
انکشت همزه‌نك فتحی نونك سکونیله وکاف عجمك ضمیله پارمق دیمکدر
(رخساره یکاق دیمکدر (منه اضافت لامیه (نهاد فعـل ماضی مفرد
غائب قودی دیمکدر (نفس من لامیه (می خواهد فعل مضارع مفرد
غائب استر دیمکدر (هوای آن‌ده لامیه هواهوس معنـاسنه‌در (کاهد
فعل مضارع مفرد غائب بونده اضطراب جکر معناسنه‌در (عقوبت
خدای لامیه (ازهمه جمیعندن (سخترست مشکلکدر (کرفتـار
وصف ترکیبیدر طوتقون دیمکدر (باآن باحرف صله آن هوای نفسـه
اشارتدر (محصول ترکیب) اندن صکره یعنی بنی بویله اعزاز واکرام ایله
یاتوردقدن صکره کلدی و پارمغن بنم یکاغمه اوزره قودی ودیدی
سبحـان الله بونه کوزلدر ونه محبوب ومرغوبدر ونه کوتودر اول
نسنه که بنم نفسم استر وانك هوسنده اضطراب جکر والله تعـالی‌نك

عفوتی مجموعنـدن مشکلرکدر واکا کرفتـار اولوب طوتقون اولان
مجموع باسدن بد بخت رکدر بوندن صکره انا لله وانا الیه راجعون
دیدی * دیکر باره انکشت بررخسـارهٔ من نهاد وکفت ڪواهی
می‌دهم که این بغایت جمیلست و بنهایت آمال وامانی دلیل اما عفت
و پاکی ازان اجمـلست وثواب موعود برآن ازهمه در جمـال اکمل
پس بیفتاد چون اورا بجنبانیدم مرده بود و پی حیات جاودانی برده *
دیکر باره برکره دخی دیمکدر (کواهی یاحرف مصـدر کواه کاف
عجمک ضمـیله شاهد دیمکدر (می دهم فعل مضـارع متکلم وحده
ویریرم دیمکدر بونده ایدرم دیمکده مستعملدر (که حرف بیـان (این
غلامه اشارتدر (بغـایت باحرف مصاحبت (جمیـل کوزل دیمکدر
(بنهـایت با حرف صله (آماله اضافت لامیه آمال امللک جمعیـدر
استکار دیمکدر (امانی یاء مصدریه ایله عصمت معنـاسنه در (دلیل
معروف (عفت معروف (پاکی یاء مصـدریه ایله عطف تفسیریدر
(اجمل اسم تفضیل کوزلک دیمکدر (ثواب موعود بیانیه موعود اسم
مفعول وعد اولنمش دیمکدر (بران برحرف صله آن عفت و پاکی یه
اشارتدر (جمـال کوزللک (اکمل اجمل کبی کاملرک دیمکدر (پس صکره
دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر
(چون حرف تعلیل (اورا جوانی (بجنبانیدم باء تأکید ایله فعل ماضی
متکلم وحده اوینـاتدم دیمکدر یعنی دپرتدم (مرده بود اولمش ایدی
(پی بایدن مخففدر (بحیات جاودانی باحرف صله اضافت بیـانیه یا
حرف نسبت (برده ماضیدن قسمدر ایلتمش دیمکدر (محصول ترکیب)
برکره دخی بنم یکاغمـه پارمق قودی ودیدی شهـادت ایدرمکه
بوغایت کوزلدر وارزولرک وعصمت وپرهیز کارلغک نهایتنـه دلیلدر
یعنی زهد وتقوی بوکه تحمل ایلمز نهـایت بولور اما عفت و پاکلک
ارزوی نفسـانیدن ڪوزلکدر واول پاکلکه وعد اولان ثواب
مجموعنـدن کوزللکده اکملدر بوندن صکره جوان دوشدی چونکه
انی دپرتدم وحرکت ایتـدردم اولمش وقدمی ابدی حیـاته ایلتمش
* پیرکفت که این همه کریهٔ من بریاد آن جونست که هرکز عفت
ونظافت واطف وظرافت وی ازخاطر من غائب نمی‌شود وحسن

شمائل ولطف مخـائل اواز نظر من نمی رود تاباشم این راه خواهم
سپرد وچون بمیرم بدین حال خواهم مرد * که حرف بیان (کریهٔ من
لامیـه (یاد آن جوان ده بویله اول جوانك یادی ایله دیمکدر (که
حرف تعلیل (عفت پاکاك (نظافتـده بویله (لطف وظرافت معروف
(ویه اضافت لامیه (شمائل اوصاف معناسنه‌در (مخائل بونده طرز
وطور دیمکدر (تاحرف توقیت (باشم معناده اولم دیمکدر اما استعمالده
صاغ اولم دیمکدر (سپرد سینك کسریله فعـل ماضی مفرد بونده
مصدر معناسنه‌در زیرا مضارعه مقـارندر ایاق باصمق استرم (چون
حرف تعلیـل (مرد سپرد کبی (محصول ترکیب) پیرد یادیکه بو بنم
مجموعی کریه‌م اول جوانی ذکرایله دریعنی خاطریمه کلدکجه اغلرم
زیرا بو وقت انك عفت ونظـافتی ولطف وظرافتی بنم خاطرمدن
غائب اولمز وانك کوزل اخلاق ولطیف طرز وطوری نظرمدن کتمز
مادامکه صاغ اولم بویوله ایاق باصمق استرم یعنی بوطریقـه سالك
اولمغی آرزو ایدرم وچونکه اولم بوحال ایله وفات ایتمك استرم (قطعه)
یار چون رفت آن بخوبی ازهمه عالم فزون * درفراقش ازهمه عالم
فزون خواهم کریست *چون حرف تعلیل (رفت فعـل ماضی مفرد
کتندی دیمکدر (آن بخوبی ازهمه عالم فزون حشودریارك صفتیدر
(بخوبی باحرف ظرف یاحرف مصـدر فزون زیاده دیمکدر (شین
ضمیری یاره راجعـدر (خواهم کریست اغلسم کرك دیمکدر
(محصول بیت) مجموع عالمـدن کوزللکده زیاده اولان یار چونکه
کتندی انك فراقنده مجموع عالمدن زیاده اغلسم کرك * ریزد اکنون
خون دل ازکونهٔ زردم بخـاك * چون روم درخاك هم زین کونه
خون خواهم کریست * ریزد فعل مضارع مفرد لازمله متعـدی
بیننده مشترکدر دوکیلور دیمك اولور (اکنون الآن دیمکدر (خون دل
بیانیه خون قان دیمکدر (کونه رنك معناسنه‌در اما بونده اون انسـانی
اکثریا چهره‌ده اظهار اولدیغندن چهره معناسنه‌در (زرده اضافت بیانیه
(میم ضمیر متکلم (باحرف صله (چون حرف تعلیل (روم فعل مضارع
متکلم وحـده (زین کونه تشبیه‌ده مستعملدر بونك کبی دیمك اولور
(محصول بیت) کوکل قانی دوکیلور الآن بنم صـاری چهرمدن

طبراغه چونكه طبراغه كيدم يعنى فوت اولام بونك كبى اغلسم كرك حاصلى الآن دنياده نه شكل قان اغلرسم آخرتده‌ده قان اغلسم كرك (عروض) بوقطعه رمل مثمندركه يالكز عروص وضربنده قصر كلوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولمشدر (حكايت) جوانى سليل نام ازسلالهٔ كرام درقبائل عرب بكمال ادب مشهور بودو در بيشهٔ شيران ومعركهٔ دليران ازضعف وسستى دور ودردل ازدختر عم هوايى داشت سراز وسوسهٔ عشق اوسودايى عمرها رنج طلب برد تا بمطلوب رسيد وضربت عشق خورد تا جمال معشوق بديد هنوزدر بزم وصال جاى كرم نكرده بود وازجام وصال جرعهٔ بيش نخورده عزيمت آتش برخواست كه‌ازان منزل درجاى ديكر مقام كند ودرموطن تازه تر آرام كيرد * جوانى يا حرف وحدت (سلاله ضم سين ايله نسل معناسنه‌در (كرامه اضافت صفتنه‌در (قبائل عرب بيانيه قبائل قبيله‌نك جمعيدر (بكمال باحرف مصاحبت (بيشه باء عربيله مبشه معناسنه‌در (شيرانه اضافت لاميه (معركهٔ دليرانده بويله شير روم كسريله ارسلان ديمكدر الف نون ادات جمع (معركه اسم مكاندر جنك يرى ديمكدر (دلير بهادر ديمكدر الف نون معروف (ضعفده معروف (سستى يا حرف مصدر سست كوشك معناسنه‌دركه ضعفه عطف تفسيرى واقع اولمشدر (دور اوزاق معناسنه‌در (دختر عم بيانيه دختر قز ديمكدر عم معروف (هوايى يا حرف وحدت هوا سودا معناسنه‌در (داشت معلوم كه مجرد اثبات ايچوندر (وسوسهٔ عشق بيانيه (سودايى يا حرف وحدت (عمرها ها ادات جمع عمرسنه دن عبارتدر (رنج طلب بيانيه (برد فعل ماضى مفرد ايلتدى يعنى چكدى ديمكدر (تا حرف انتها (بمطلوب باحرف صله (رسيد فعل ماضى ايرشدى ديمكدر (ضربت تا اسلوب عجم اوزره طويل يازيلور كوتك ديمكدر امابويله يرلرده محننده مستعملدر (عشقه اضافت لاميه خورد فعل ماضى مفرد يدى ديمكدر (تا حرف انتها (جمال معشوق لاميه (بديد باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد كوردى ديمكدر (هنوز الآن ديمكدر (بزم وصال بيانيه (كرم كاف عجمك فتحيله صيجق ديمكدر (نكرده فعل ماضى منفيدن قسمدر (جاى نكرده‌نك مفعولى (بود ادات

ماضی برینی اصیحق ایلمش ایدی یعنی ایصتمامش ایدی دیمکدر (جام وصال بیانیه جام قدح دیمکدر (جرعهٔ یاحرف وحدت همزه توسل جرعه جیمك ضمیله دیبده قلان تورتی یه دیرلر (بیش باء عربیله زیاده معناسنه در (نخورده ماضی منفیدن قسمدر ایچمامش دیمکدر قاعدهٔ سجع اوزره بود مقدردر (عزیمت آن مصدر لئفاعلنه در (شین ضمیر جوانه راجعدر جوانه اول عزیمت دیمکدر (محصول ترکیب) سلیل نام برجوان سلالهٔ کرامدن عرب قبیله لرندن کمال ادب ایله مشهور ایدی وارسلانلر بیشه سنده و بهادرلر عرکه سنده ضعف وکوشکلکدن دور ایدی حاصلی بهادرلقده غایت دلاور ایدی وکوکلنده عمیسی قزندن هواسی وانك باشنده وسوسهٔ عشقدن سوداسی وار ایدی حاصلی عمی قزینه عاشق ایدی نیجه سنه لر ارامق زحمتنی چکدی تاکیم مطلوبه ایرشدی وعشق کوتکنی یدی رنج ومشقت چکـدی تاکیم معشوقلك جمالنی کوردی یعنی مطلوبه واصل اولوب جمال محبوبی کورنجیه دك نیجه زحمت ومشقتلر چکدی هنوز وصال بزمنـده برینی ایصتموش ایدی ووصال جامندن بر جرعه زیاده ایچممش ایدی حاصلی بر وفق دلخواه کامن آلمدن اکا اول عزیمت ظاهر اولدیکه اول منزلدن غیری یرده مقام ایلیـه وتازه رلك برموطنده قرار طوته حاصلی تبدیل مکان ایلمکه عزیمت ایلدی * آن ماه رادر عماری نشـاند وعماری رابان راه که دلش میخواست براند چون یك مرحله ببرید بجـای خوش ومنزل دلکش رسید نزول کرد وعماری رافرود آورد ناکاه دید که از یك جانب سی سوار آشکار شد ند برخاست وسلاح بر بست ودر خانهٔ زین نشست چون نزدیك آمد دانست که دشمنان وی اند بمقابله ومقاتلهٔ ایشـان مشغول کشت و بیشتر ایشان راکشت اما زخمهای کاری خورد به پیش دختر عم بار کشت وکفت * را ادات مفعول (در حرف صله (عماری عینك کسریله اورتولو محفه یه دیرلر عربه یه دخی اطلاق اولنور (نشـاند فعل ماضی مفرد بندردی دیمکدر (را ادات مفعول (باحرف صله (که حرف رابط (شین ضمیر جوانه راجعدر (می حرف حکایه (خواست فعل ماضی مفرد دیلرایدی دیمکدر (براند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد قطع ایلدی دیمکدر (باحرف صله (جای خوش موصوفك صفته

اضافتیدر (منزل دلکش ده بویله دلکش وصف ترکیبیدر کوکل
چکیجی مفرح معناسنه (رسید ایرشدی (نزول کرد ایندی (را ادات مفعول
فروآورد ایندردی (سی سوار اوتوز آتلی (برخاست قالقدی (بر بست
بغلدی (در حرف صله (خانهٔ زین بیانیه زین اکر دیمکدر (نشست
فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (دانست بیلدی (که
حرف بیان (دشمنان وی لامیه (اند ادات جمع خبر (کشت اولدی
دیمکدر کافك فتحیله (بیشتر باء عربیله چوق معناسنه در (ایشانه
اضافت لامیه ایشان سی سواره راجعدر (را ادات مفعول (کشت
کاف عربك ضمیله فعل ماضی مفرد اولدردی دیمکدر (زخم یاره (ها
ادات جمع (کاری یاء نسبی ایله مؤثر دیمکدر (زخمهای کاری مؤثر
ومولم یاره‌لر دیمك اولور (خورد فعل ماضی مفرد یدی دیمکدر (با
حرف صله (پیش قیت دیمکدر (باز کشت دوندی دیمکدر
(محصول ترکیب) نیت سفر ایلدی واول ماهی محفه‌یی بندردی ومحفه‌یی
اول بوله که استدی ایدی سوردی یعنی مراد ایلدیکی محله روانه اولدی
چونکه بر مرحله قطع ایلدی برخوش محله ومفرح منزله ایرشدی
واینه‌دی ومحفه‌یی ایندردی ناکاه کوردیکه برجانبدن اوتوز آتلی آشکار
اولدیلر قالقدی وسلاحنی بغلندی واکر خانه سنه اوتوردی چونکه
یقین کلدیلر بیلدیکه انك دشمنلریدر انلرك مقابله ومقاتله‌سنه مشغول
اولدی وانلرك اکثریسنی قتل ایلدی اما مؤثر زخملر یدی دختر عمنك یاننه
رجوع ایلدی کلدی ودیدی (رباعی) آمد زعدو بکشتن من خبری *
بنشین که ببینمت بحسرت نظری * بکشتن من با حرف صله کشتن بونده
لازم معناسنه در اضافت فاعلنه در بنم اولمکلکمه دیمکدر (یا حرف وحدت
(بنشین باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که حرف
تعلیل (بینم فعل مضارع متکلم وحده (تا حرف خطاب سنی کوره‌یم
دیمکدر (با حرف مصاحبت (یا حرف وحدت (محصول بیت) عدودن
بنم اولمکلکمه برخبر کلدی خبردن مراد جراحتدر اوتور که سنی
بر حسرت نظریله کوره‌یم * ریزم خونت که تا چو خونم ریزند *
تا کس زلبت کام نکیرد دکری * ریزم فعل مضارع متکلم وحده
دوکرم دیمکدر (خونت مفعولی (که حرف بیان (تا حرف تعلیل

(چو ادات تشبیه (خونم ریزندك مفعولی (ریزند فعل مضارع جمع غائب (تاكه ادات تعلیل (كام مراد (نكیرد فعل مضارع منفی طوتمیه یعنی آلمیه دیمكدر (محصول بیت) سنك قانكی دوكرم تاكیم بنم قانمی دوكدكاری كبی تاكه سنك لبكدن غیریسی مراد آلمیه حاصلی بندن صكره یاد ال دكسون ایچون سنك قانكی دوكرم (عروض) بور باعی شجرهٔ اخرب اوزانندن اخرب مقبوض مكفوف مجبوبدر كه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور* دختر كفت والله اگر تو خون من نریزی من خون خود خواهم ریخت و با خون تو خواهم آمیخت اما آن به كه تو پیش دستی واین عقده ازدل خود بكشایی سلیل برخواست واین ترانه آغاز كرد كه * خون من لامیه (خون خود ده بویله (ریخت وآمیخت ماضیلردر مصدر معناسنه كلشلردر دوكسم كرك قارشدرسم كرك دیمك اولور (پیش دست وصف تركیبیدر الی ایلری دیمكدر (باحرف مصدر تقدم وسبقت دیمك اولور (نمایی فعل مضارع مفرد مخاطب كوسترسین دیمكدر (بعض نسخه ده كنی واقعدر ایلیه سین دیمكدر عقده اصطلاحانده مشكل دیمكدر (را ادات مفعول (بكشایی باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سین دیمكدر (برخاست فعل ماضی قالقدی دیمكدر (كه حرف بیان (محصول تركیب) قیز دیدی والله اگر سن بنم قانمی دوكمزسك بن كندو قانمی دوكسم كرك وسنك قانك ایله قارشدرسم كرك اما اول اعلادر كه سن سبقت ونقدم ایده سین وبو مشكلی كوكلكدن آچه سین یعنی بكا یاد ال دوقمق مشكلنی دفع ایده سین سلیل قالقدی و بو ترانه یه اغاز ایلدی كه (بیت) از كشتیٔ نادرست این چرخ درشت* بنكر كه مرا چه سان بخاك آمد پشت* كشتی كاف عربك ضمیله كورش دیمكدر (نادرست اضافت صفتنه در (نا حرف توصیف نفی درست بتون وصحیح دیمكدر (این چرخه اضافت موصوفنه در چرخك درشته صفتنه درشت درست وزننده ناهموار دیمكدر (بنكر باء تأكید ایله امر حاضر مفرد باق دیمكدر (كه حرف بیان (مرا را حرف تخصیص (چه سان نه نك كبی یعنی نه كونه (بخاك باحرف صله (پشت آرقه دیمكدر (محصول بیت) بو ناهموار اولان چرخك صحیح وطوغری اولمین كورشندن باق كه نه كونه ارقم یره كلدی

حاصلی بو چرخ کج رفتار بنی نه کونه مغلوب وزبون ایلدی (بعض
نسخه‌ده کستی یرینه کسنن واقع اولمشدر دونمك معناسنه‌در کافك فتحیله
یعنی چرخك ناهموار دوراندن * آن کز وی‌ام این نقد حیاتست بمشت *
امروز بدست خود همی باید کشت * آن کز آن کس که از نقد برنده در
(میم ضمیر متکلم حیاته مصروف (نقد معروف (حیاته اضافت بیانیه
(بمشت باحرف ظرف مشت آوج دیمکدر (بدست خود بیانیه (باحرف
مصاحبت (باید کشت اولدرسم کرك دیمکدر (محصول بیت) اول
کیمسه که بنم نقد حیاتم انك النده‌در یعنی بنم سبب حیاتم اولان کیمسه‌یی
بوکون کندو الله اولدرسم کرك (عروض) بو رباعی ینه شجرهٔ
اخرب اوزانندن اخرب مقبوض سالم مجبوبدر * پس برکلویی که
آن ازره کریبان رشك می برد واز غیرت عقد حمائل اشك می ریخت
یك تیغ براند وآن شمع جهان افروز را بیك دم بنشاند وروی خاك آلود
خود را در خون اومالید و بان سرخ روی بار دیکر روی دران سیه روزان
آورد وچندن دیکر را سر برداشت وآخر سر بنهاد وچون قوم سلیل
ازین وقعه خبر یافتند جاعه دران رموی کان بشتافتند وآن هردو
کشت را بر مقابر قبیله بردند در یك قبر بخاك سپردند * کلویی باحرف
وحدت کلو کاف عجمیله بوغز دیمکدر (ره کریبان لامیه زه زانك کسریله
وهای اصلیه ایله بوغزه متصل اولان قیتاندر (رشك حسد دیمکدر
(می ادات حکایه (برد بونده ایلردی دیمکدر فاعلی تحتنده سلیله
راجعدر (غیر عقد حمائل لامیه وبیانیه (عقد حمائل تعویذ ایچون
تعلیق اولنان حمائلك اپی وقیتانی وزنجیری هرنه ایسه مراد در
حمائل باغنك غیرتندن دیمکدر (می ریخت دوکر ایدی (براند فعل
ماضی مفرد اوردی دیمکدر (بیك دم باحرف صله برنفسده دیمکدر (روی
خاك آلوده خود بیانیه ولامیه خاك آلود وصف ترکیبیدر طپراغه بولاشمش
دیمکدر (را ادات مفعول (خون او لامیه او ضمیری دختره راجعدر
(مالید فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر (باحرف مصاحبت
(سرخ روی وصف ترکیبیدر قزل یوزلی یعنی قانلی یوز ایله دیمکدر
(بار دیکر برکره دخی (در حرف صله (سیه روز وصف ترکیبیدر قره
کونلی بدبخت دیمکدر الف نون ادات جمع (آورد فعل ماضی مفرد غائب

كتوردى ديمكدر (چندتن ديكررا حرف تخصيص برقچ تنك دخى (سر باشنى (برداشت قالدردى يعنى كسدى ديمكـدر (وآخر عاقبت (سر بنهاد باش قودى يعنى فوت اولدى (بعض نسخده بكذاشت واقعدر ترك ايلدى ديمكدر بو نسخه دخى اعلادر زيرا برداشته سجعدر (يافتند فعـل ماضى جمع غائب بولديلر ديمكدر (جامه دران صفت مشبهه در اثواب يبرته رق (موى كان ده بو يله قبلنى يعنى صاچن وصقالن يوله رق (بشتافتند باء تأكـيد ايله فعل ماضى جمع غائب سكردديلر ديمكدر (كشته كافك ضميله اولمش ديمكدر (رااادات مفعول (برحرف صله (مقابر مزارلق ديمكدر قبيله يه اضافت لاميه (بردند فعل ماضى جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (دريك قبر برقبرده (بخاك طپراغه (سپردند اصمرلديلر (محصول تركيب) صكره يعنى بوزانه وبور باعى بى اقودقدنصكره اول بر بوغز كه سليل انى بقه نك زهندن رشك ايدردى يعنى قسقنوردى وحائل باغنه غيرتندن اشك دوكر اغلردى حاصلى انلردن قسقنوركن برطيغ اوردى واول جهـانى شعله لندريجى شمعى برنفسده سو يوندردى وكندونك طپراغه بولشمش بوزينى دخترك قاننه سوردى واول قانلى يوز ايله سـيه روزانه يوز كتوردى يعنى يه توجه واقدام ايلدى و برقاچ كيمسه نك باشنى كسدى وعاقبت باشنى براقدى چونكه سليلك قومى بو واقعه دن خبر آلديلر اثواب يبرته رق وصاچ وصقال يوله رق قوپه ره رق سكرتديلر واول ايكى مقتولى قبيله نك مزارلغنه ايلتديلر و برقبرده طپراغه اصمرلديلر حاصلى ايكيسنى برقـبره دفن ايتديلر (قطعــه) هر دو راز پر زمين ازسرعزت برد ند * تانه در روز جزاخوار ودژم برخيزند * رااادات مفعول (سرعزت بيانيه عزت اوجندن يعنى عزت ايله ديمكدر (بردند فعل ماضى جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (تاحرف تعليـل (نه حرف نفى خـيزنده مصروف (دژم دالك كسرى وزاء عجمك فتحيله غصه لوديمكدر (برحرف تأكيد (خيزند فعل مضارع جمع غائب قالقدلر ديمكدر (محصول بيت) هر ايكيسنى پر التنه عزت ايله ايلتديلرتا كيم روز جزاده خور وغصه لو قالقميه لر * درته خاك بيك بسترشان جا كردند * تابهم شاد بخسبند وبهم برخيزند (ته تانك كسرى وهاء ملفوظه ايله ديب وآلت ديمكدر (بيك

باحرف ظرف . پستر دوشك (شان ضمـيری جمع (كردند فعل ماضی
جمع غائب (تا حرف تعليل (بهم برابر (بخسبند باء تأكـيد ايله فعل
مضارع جمع غائب ياته لر ديمكدر (بهم سابق كبی (برخيزند اسبق
كبی (محصول بيت) طريق التنده انلره بردوشكده ير ايلديلر تاكيم برابر
شاد ياته لر و برابر قالقه لر (عروض) بوقطعـه بحر رملدندر صدر
وابتدا سالم حشوار مخبون كه ثانی ساكنی حذف اولنمش عروض وضربنه
اصلم كه سبب آخر دوشوب وتد قطع اولمش يعنی وتدك ساكنی دوشوب
ماقبلنك متحركی ساكن اولمش برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلن اولمش (حكايت) جوانی باكمال ادب باشتر ملقب بردختری
جيله از مهتران قبيله جيدا نام عاشق شد ورابطهٔ وداد وقاعدهٔ
اتحاد ميان ايشان مستحكم كشت آن راز را از نزديك ودور می پوشيدند
ودر اخفای آن حسب المقدور می كوشيدند اما بحكم آنكه كفته اند *
(جوانی ياحرف وحـدت (باحرف مصاحبت (كمال ادب بيانيـه
(باينه حرف مصاحبت (اشتر فتح همزه ايله علم رجل در (بر حرف
صله (دختری ياحرف وحدت (جيـله كوزل ديمكـدر (مهتران
قبيله لاميه (مه ميمك كسری وهاء اصليه ايله اولو ديمكـدر (جيدا
جيمك فتحی وياك سكونيله علم مرأه در (رابطهٔ وداد لاميه (قاعدهٔ
انحه دده بويله (وداد واوك كسريله محبت معناسنه در (اتحاد افتعالدن
مصدردر برلشمك معناسنه (ميان ايشان لاميه (مستحكم قوی ديمكدر
(كشت فعل ماضی مفرد اولدی ديمكدر (آن راز را رادات مفعول اول
سری ديمكـدر (نزديك يقين (دور اراق ديمكـدر (می ادات حكايه
(پوشيدند فعل ماضی جمع غائب اورترلر ديمكدر (اخفای آن لاميه نی
كيزلمه ده (حسب المقدور قادر اولديغی قدر ديمكـدر (می كوشيدند
سعی ايدرلردی ديمكدر (محصول تركيب) برجوان كمال ادب ايله اشتر يله
ملقب قبيله اولولرندن جيـدا نام كوزل برقيزه عاشق اولدی ومحبت
رابطه سی وبرلشمك قاعده سی انلرك اراسنده قوی اولدی اول سری
اوزاقدن ويقيندن اورترلردی وانی اخفـاده قادر اولدقلری قدر
سعی ايدرلردی حاصلی عشق ومحبتـلرينی كمال مرتبـه ستره سعی
ايدرلردی اما اول سببدن كه ديمشلردر (بيت) عشق سر يست كه كفتن

نتوان *بدوصد پرده نهفتن نتوان* عشق مبتدا (سر یست خبری
(با حرف وحدت (که حرف رابط (کفتن نتوان سو یلمك ممکن دکل
(با حرف ظرف یا حرف مصاحبت (دوصد ایکی یوز (نهفتن نتوان
کیزلمك ممکن دکل (محصول بیت) عشق برسردر که سو یلمك ممکن
دکل که عاشق دائما سترینده سعی ایدر یاخود عشق دیدکلری شی
لسان ایله تعبیر ممکن دکلدر ایکی یوز پرده درونــده یاخود ایکی یوز
پرده ایله کیزلمك ممکن دکل اطوار واوضاعندن معلوم اولور (عروض)
بو بیت عینیله قطعهٔ سابق کبیدر * عاقبت رازایشـان بروی روز
افتاد وسرایشان از نشیمن کون بانجمن بروز آمد میان دوقوم ایشـان
جنکها انکیخته شد وخونها ریخته کشت قوم جیدا خیمهٔ توطن ازان
دیار بر کنـدند و بار اقامت بدیار دیکر افکندند چون شداید فراق
متمادی شد ودواعی اشتیاق متقاضی کشت روزی اشتر بایکی
از دوستـان خود کفت هیچ توانی که بامن یاری ومرادر زیارت جیدا
مددکاری نمایی که جان من در ارزوی وی بلب رسیده وروز من در
مفارقت او بشب انجامیده * رازایشان یانیه (بروی روز افتـاد
فاش اولدی دیمکدن کنایتدر (سرایشان لامیه انلرك سری دیمکدر
نشیمن کون مجازا بیانیه نشیمن اوتراق دیمکدر (کون کاف ومیمك ضمه لریله
کیزلنمك معناسنه عربیدر خفا اوتراغنـدن دیمکدر (با حرف صله
(انجمن بروز مجازا بیانیه انجمن جمعیت معناسنه در (بروز وزن ومعناده
ظهور کبیدر (میـان دوقوم ایشان لامیه لردر (جنکها ها ادات جمع
(انکیخته شد قوپدی دیمکدر (خونها جنکها کبی (ریختــه کشت
دوکلدی دیمکدر (خیمهٔ توطن بیانیه (برکندند فعل ماضی جمع غائب
قالدردیلر دیمکدر (باراقامت مجـازا بیانیه (بار یوك دیمکدر (باحرف
صله (افکندند فعل ماضی جمع غائب براقدیلر دیمکدر (شداید فراق
بیانیــه (شداید شدتك جمعی فراق ایرولق (متمـادی شد اوزادی
(دواعی اشتیاق بیانیه (دواعی داعیه نك جمعیدر اشتیاق استکلری
دیمکدر (متقـاضی طالب دیمکدر (روزی باحرف وحدت باحرف صله
(دوستان خود بیـانیه (که حرف بیان (توانی فعـل مضارع مفرد
مخاطب قادرمیسین دیمکدر (باحرف مصاحبت (یاری باء تأکیـدایله

فعل مضارع مفرد مخاطب كله سين ديمكدر (مرارا حرف صله بكا
ديمكدر (در حرف ظرف (زيارت جيدا لاميه (مدد كاری ياحرف
مصدر كاز ادات فاعل مددجيلك ديمكدر (نمايی فعل مضارع مفرد
مخاطب كوستره سين ديمكدر (جان من وارزوی من لاميه‌لردر (بلب
رسيده دوداغه ايرشمش (روزمن ومفارقت اوده لاميه‌لردر (انجاميده
نهايت بولمش ديمكدر (محصول تركيب) عاقبت انلرك رازی فاش
اولدی وانلرك سری خفا اوتراغندن ظهورجهتنه كلدی وانلرك
ايكی قومنك اراسنده جنكلر قوپدی وقانلر دوكلدی جيدانك
قبيله سی نوطن خيمه سنی اول ديار دن قالدردیلر حاصلی ترك ديار
ايلديلر واقامت يوكنی غيری دياره براقديلر يعنی ديار آخرده نوطن
ايلديلر چونكه ايرلق شدتلری ممتد اولدی واشتياق استكاری طالب
اولدی بركون اشتركندی دوستلرندن برينه ديدی هيچ قادرمسين كه
بنم ايله كله‌سين و بكا جيدايی زيارتده مددجيلك يعنی ياردم ايده‌سين كه
بنم جانم انی ارزوده دوداغيمه ايرشمش يعنی هلاكم قريب اولدی و بنم
كوندزم انك مفارقتنده كيجه به نهايت بولمشدر خلاصه مفارقته
تحمل قالمدی * كفت سمعا وطاعة هرچه ميكويی بنده ام وهرچه
فرمايی با آن شتا بنده هردو برخاستند ورا حلها بيار استند يك روز
و يك شب ويك روز ديكر تاشب راه بريدند تاشب با آن ديار رسيدند
درشب كوهی نزديك با آن قوم فرود آمدند وراحله بخوابانيدند
اشترآن دوسترا كفت برخيز واين شتر كم شده راسراغ كنان باين قبيله
بكذر و باهيچ نام من مبر مكر كنيزكی فلانه نام كه راعی كوسفندان
ومحرم رازهای پنهان ويست سلام من با و برسان وازوی خبر جيدا
بپرس وموضع فرود آمدن ما اورا نشان ده * سمعا وطاعة مفعول
مطلقلردر (ميكويی فعل مضارع مفرد مخاطب سويلرسين ديمكدر
(فرمايی بيوررسين ديمكدر (با آن باحرف صله (شتابنده اسم فاعل
بيلجی ديمكدر (برخاستند فعل ماضی جمع غائب قالقديلر ديمكدر
(راحلها ها ادات جمع راحله زاد راه وينك ديمكدر (بيار استند
باء تأكيد ايله فعل ماضی جمع غائب حاضرلديلر ديمكدر (يك روز
و يك شب بركون و بركيجه (ويك روز ديكر تاشب بركون دخی

اخشـامه دك (برید ند فعـل ماضی جمع غائب قطع ایلدیلر دیمکدر
(تا حرف تعلیل (با آن با حرف صله (رسیدند فعـل ماضی جمع غائب
ایرشدیلر دیمکدر (شعب طاغك صحن یوللرینه دیرلر (کوهی یا حرف
وحدت (با آن با حرف صـله (فرود آمد ند فعل ماضی جـمع غائب
نزول ایلدیلر (بخوابانیدند فعل ماضی متعدی جمع غائب یاتورتدیلر
دیمکدر (دوسترا را ادات صله (برخیز فعل امر حاضر مفرد (شترکم شده
بیـانیه کم شده ضایع اولمش دیمکدر (سراغ سبنك ضمیـله بونده
مطلوب معنـاسنه‌در (کان صفت مشبهه مطلوب ایده‌رك دیمك
اولور (باین با حرف صله (بکذار اوغره دیمك معناسنه امر حاضردر
(با حرف صله (نام من لامیه (مبر فعـل نهی حاضر ایلتمه دیمکـدر
(نام من مبر کیمسه به آدیمی سویله دیمکدن کنایه در (مکر ادات استثنـا
(کنیزکی یا حرف وحدت (فلانه الفاظ کنایه دندر (که حرف بیان
(راعی چوبان دیمکدر (کوسفندانه اضافت لامیـه (محرم رازهای
پنهان وی لامیه و بیانیه ولامیه‌لردر جیـدانك کیزلی سرلرینك محرمی
دیمکدر (سلام من لامیه (باو با حرف صله او کنیزکه راجعدر (برسان
باء تأکیـد ایله فعل امر متعدی ایرشدر دیمکدر (وی ینه کنیزکه
عائددر (خبر جیدا لامیه (بپرس باء تأکید ایله امر حاضر مفرد صور
دیمکدر (وموضع فرود آمدن ما بزم قوندیغمز موضعی (اورا کنیزکه
نشان ده علامت ویر (محصول ترکیب) اول دوست دیدی سمعا وطاعة
هرنه سویلرسن بنده یم وهرنه بیوررسن بلیجی یم هر ایکیسی قالقدیلر
ویول از یغی ویوکنی حاضر ادیلر بر کون وبر کیجـه وبر کون دخی
اخشـامه دك یول قطع ایلدیلر تا کیم کیجـه اول دیاره ایرشدیلر
برطاغك صحن یولنده اول قومه یقین ایندیلر وراحله نزی یاتوردیلر
اشتراول دوسته دیدی قالق واول ضایع اولمش دوه یی طلب ایدرك
بوقبیـله یه اوغره عربده دوه مقبول اولدیغنـدن سودیکی شیلرینی
دوه‌یه تشبیه ایدرلر و بنم اسممی کیمسه‌یه سویلمه الا شول بر کنیزکه
سویله که فلانه ادلی که جیدانك قیونلرینك چوبانی وکیزلی سرلرینك
محرمی در بنم سلامی آکا ایرشدر واندن جیدانك خبرینی صور وبزم
ایندیکمز موضعی نشان ویر* آن دوست کوید من برخاستم و با آن قبیله

درآمدم اول کسی که مرا پیش امد آن کنیزك بود سلام اشتر رسانیدم وحال جیدا پرسیدم کفت شو هروی بروی تنك کرفته است ودر محافظت وی انچه ممکن است بجای آرد اما موعد شما آن درختانست که درعقب فلان پشته است باید که وقت نماز خفتن انجا باشید من زود برکشتم وآن خبر را باشتر رسانیدم هردو برخاستیم وآهسته راحلها می کشیدیم تاوقت موعود بموعد معهود رسیدیم * پشته دپه دیمکدر نماز خفتن یتسو نمازی معناسنه در (باشید فعل مضارع جمع مخاطب اوله سکز دیمکدر (محصول ترکیب) اول دوست دیر یعنی نقل ایدر بن فالقدم واول قبیله یه کلدم اول کیمسه که بنم قتیمه کلدی اول کنیزك ایدی اشترك سلامنی ایرشدردم وجیدانك حالنی صوردم دیدی جیدانك قوجه سی جیدایه طار طوتمشدر وانی محافظه ده اول شی که ممکندر بر بنه کتورر حاصلی کمالیله حفظ وحراست ایدر اما سزك موعدیکز اول اغجلر درکه فلان دپه نك عقبنده درکر کدر که یتسو وقتنده اول یرده اوله سکز بن تیز دوندم واول خبری اشتره ایرشدردم هرایکمز قالقدق ویواش یواش یوکلری چکدك تا وعد اولنان وقتده دك وعد اولنان معهود یره ایرشدك (رباعی) بودیم درانتظار با کریه وآه * بنشسته براه یار کرزره ناکاه * بودیم فعل ماضی متکلم مع الغیر (در حرف ظرف (با حرف مصاحبت (کریه اغلمه (بنشسته با حرف تأکید (ها ادات ترتب (براه با حرف ظرف (که حرف بیان (زره ناکاه بیت ثانیه مرهوندر (ناکاه انسزین دیمکدر (محصول بیت) یار یولنده اوتوروب کریه وآه ایله انتظارده اولدق که بوادن انسزین * آواز حلی وبانك خلخال آمد * یعنی خبرند که آمد آن چارده ماه * آواز حلی لامیه حلی حانك ضمیله سیم وزردن مصنوع زینت نسایه دیرلر (بانك خلخالده لامیه بانك سس دیمکدر (خلخال قریلرك اياقلرینه طاقدقلری شیدر (خبرند فعل مضارع جمع غائب قالقمز دیمکدر (که حرف تعلیل (چارده ماه آیك اون دردی دیمکدر بدر معناسنه (محصول بیت) بوادن انسزین حلی صداسی وخلخال سسی کلدی یعنی قالقمز که اول آیك اون دردی کلدی حاصلی آواز حلی وخلخال لسان حالله بوکلامی سویلر

(عروض) بور باعی شجرهٔ اخرب اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ازل که مفاعیلن دن میم وسبب خفیفک بری وسبب آخرک ساکنی حذف ومتحرکی اسکان قالور بو یله اولیجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور بیت ثانینک مصراع ثانیسنده زحاف آخرله معللدر ندبر
*اشتر ازجای بجست واستقبال کرد وسلام کفت ودست بوسید من روی از ایشان برتافتم وبجانب دیکر شتافتم مرا آواز دادند که بازآی که هیچ ناشایستی درمیان نیست وجز کفت وکوبی برسر زبان نی من باز آمدم وهردو بنشستند وباهم سخنان از کذشته وآینده در پیوستند * بجست باء تأکیدایله وجیمک فتحیله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (بوسیدده فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (تافتم فعل ماضی متکلم وحده چویردم دیمکدر (شتافتم ده بویله سکرتدم قاجدم دیمکدر (مرا را ادات مفعول (آواز دادند چاغردیلر دیمکدر (که حرف بیان (بازآی دون دیمکدر (ناشایستی ناحرف نفی یاحرف نسبت لایقلی اولمیان دیمکدر (سرزبان دل اوجی دیمکدر (نی یوق دیمکدر (باز آمدم دوندم (بنشستند فعل ماضی جمع غائب اوتوردیلر دیمکدر (کذشته ماضیدن قسمدر کچمش دیمکدر (آینده اسم فاعل کلیجی دیمکدر (درپیوستند فعل ماضی جمع غائب اولاشدردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اشتر یرندن صچرادی واستقبال ایلمدی وسلام سویلدی وال اوپدی بن یوزیمی انلردن چویردم وغیری جانبه قاجدم بنی چاغردیلر دون که هیچ لایقلی اولمیان اورته ده یوقدر ودل اوجی ایله کفت وکودن غیری یوق حاصلی بیمزده فعل شنیع یوقدر کیتمه دیدیلر بن دوندم وهرایکیسی اوتوردیلر وبربریله سوزلری کچمشدن وکلجکدن اولاشدردیلر * در آخر اشتر کفت که امشب چشم آن دارم که بامن باشی وچهرهٔ امید مرا بناخن مفارقت نخراشی جیدا کفت لا والله این بهیچ کونه میسرنیست وکاری برمن ازین دشوارتر نمی خواهی بازآن واقعهای پیشین پیش آید کردش ایام بتازکی ابواب شداید وآلام برمن بکشاید اشتر کفت والله که ترانمی کذارم ودست ازدامنت نمی دارم (مصراع) هرچه آید

کو یا وهرچه خواهد کو بشو * درآخر کفت وکونك آخرنده یعنی
نهایت کلامده دیمکدر (چشم بونده امید معناسنه در چشم آن دارم که
انی امید ایدرم که دیمکدر (بامن با حرف مصاحبت بنمله دیمکدر
(باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (چهرهٔ امید
مجازا بیانیه امید (مرالامیه (بناخن باحرف مصاحبت (ناخن
طرنق دیمکدر (مفارقته اضافت بیانیه (نخراشی فعل نفی مستقبل
مفرد مخاطب طرمله میه سین دیمکدر (بهیچ کونه با حرف مصاحبت
هیچ برنوعله دیمکدر (کاری باحرف وحدت برایش دیمکدر (دشوار
مشکل دیمکدر (نی یوق دیمکدر (میخواهی فعل مضارع مفرد
مخاطب استفهامی متضمن استرمیسین دیمکدر (باز ینه دیمکدر (واقعهای
پیشین بیانیه پیشین یاء نسبه ونون تأکیدایله اسکی دیمکدر (پیش آمد
قتیزه کله (کردش کافك کسریله اسم مصدردر (ایامه اضافت
لامیه ایامك دونوشی (بتازکی یاحرف مصدر (با حرف مصاحبت
تازه لك ایله حاصلی یکیدن دیمکدر (ابواب شداید مجازا بیانیه شدتلر
قپولرینی (برمن بکا (بکشاید باء تأکیدایله فعل مضارع مفردغائب
آچه دیمکدر (نمی کذارم براقم دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد
غائب کلورسه دیمکدر (کو بیا کلسون (خواهد استرسه (کو بشو
اولسون شبنك فتحیله (محصول ترکیب) نهایت کلامده اشتردیدی
بو کیجه انی امید ایدرمکه بنمله اوله سین و بنم امید چهره می ایرناق
طرناغیله طرمله میه سین جیدا دیدی لا والله بو هیچ برنوعله میسر
دکلدر و بکا بوندن مشکلرك برایش یوقدر استرمیسین اول اسکی
واقعهلر قتیزه کله وایامك دونوشی یکیدن شدت ومشقت قپولرینی
آچه اشتردیدی لا والله سنی براقم وسنك تنکدن الیمی چکمم
هرنه کلورسه کلسون وهرنه استرسه اولسون (عروض) بومصراع
رملدندر که یالکز عروضی محذوفدر * کفت این دوست ترا طاقت
آن دارد که اهرجه من بکویم بجای آرد من برخاستم وکفت هرچه
تو کویی چنان کنم وهزار منت برجان خود نهم واکرچه جان من
درسر آن رود وجامهای خود را بیرون کرد وکفت این را بپوش
وجامهای خود را بمن ده * سر بونده اوج معناسنه در (درسر آن

انك اوجنده دیمك اولور (محصول ترکیب) جیدا دیدی بوسنك دوستنك
اکا طاقتی وارمیدر که هرنه کیم بن سویلیم یرینـه کتوره بن قالقدم
ودیدم هرنه سن سویلرسن انجلین ایلیم وکندوجانم اوزره هزار منت
قویم واکرچه بنم جانم انك اوجنـده کیدرسه‌ده جیدا کندی
جامه‌لرینی چیقردی ودیدی بونی‌کی وکنـدی جامه‌لریکی بکا ویر
* پس کفت برخیز وبخیمهٔ من درای ودر پس پرده بنشین شوهرمن
خواهد آمد وقدحی شیرخواهد آورد وخواهد کفت این آشام نست
بستان وتو در کرفتن تجبل مکن واندك تعالی پیش کیر آنرا بدست
توخواهد داد یابرزمین خواهد نهاد وبرود تابامداد دیکرنخواهد آمد
هرچه کفت چنان کردم * پس صکره دیمکدر (برخیز فعـل امر قالق
دیمکدر (بخیمهٔ من لامیه باحرف صله بنم چادریمه (درای فعـل امر
مفرد کیر دیمکدر (در پس پرده پرده اردنده (بنشین باء تأکیـد ایله
فعـل امردر اوتور دیمکدر (شوهرمن لامیـه بنم قوجام دیمکدر
(خواهد آمد کلسه کرکدر (قدحی یاحرف وحدت (شیرسوت دیمکدر
(میخواهد آورد کتورسه کرکدر (خواهد کفت دیسه کرکدر (آشام
نست لامیه سنك ایچه جکدر دیمکدر (بستان باء تأکیـد ایله فعل
امر آل دیمکـدر وکلام شوهردندر (کرفتن مصـدر دز بونده الق
معناسنه (تجبل مکن عجله ایلمه (اندك ازاجق دیمکدر (تعالی یاحرف
وحدت تعلل بونده ناز واستغنا معنـاسنه در (پیش کیر شروع ایله
دیمکدر (آنرا را ادات مفعول (بدست تو لامیه باحرف صله سنك الیکه
(خواهد داد ویرسه کرکدر (یا حرف تردید (بر حرف صله (خواهد نهاد
قوسه کرکدر (برود باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب کیـدر
دیمکدر (تا حرف انتها (بامداد دیکر ایرتسی صباح دیمکدر (نخواهد آمد
کلسه کرکدر (محصول ترکیب) بوندن صکره جیـدا دیدی قالق وبنم
چادریمه کیر وپرده اردنده اوتور بنم قوجام کلسه کرکدر وبرقدح
سوت کتورسه کرکدر وبوسنك ایچه جککـدر آل دیسه کرکدر
سن انی آلمده عجله ایلمه وازاجق ناز واستغنایه شروع ایله اول قدحی
سنك الیکه ویرسه کرکدر یاخود یره قوسه کرکدر وقوجام کیدر
تا ایرته سی صباحه دك کلمسه کرکدر هرنه دیدیسه اویله ایلدم * چون

شوهر وی قدح شیر آورد من ناز درازپیش کرفتم وی خواست که
برزمین نهد ومن خواستم که ازدست وی بستانم دست برقدح آمد
وسرنکون شد و شیر همه بریخت درغضب شد وکفت این بامن
ستیزه میکند دست دراز کردو ازان خانه تازیانهٔ ازجرم کوزن ازپس
کردن تاپشت دم بریده وبنیروی سرپنجهٔ شدت وجلادت
برهم پیچیده * چون حرف تعلیل (شوهروی لامیه (قدح شیر
ظرفك مظروفه اضافتیدر (اورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی
دیمکدر (برقدح برحرف صله قدحه دیمکدر (سرنکون شد باش
اشاغی اولدی (بریخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوکلدی
(درغضب شد غضبده اولدی دیمکدر اما استعمالده غضبه کلدی
دیمکدر (بامن باحرف مصاحبت (ستیزه عناد معناسنه در (دراز کرد
اوزاتدی (تازیانهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل برقمچی دیمکدر
(جرم جیم عجمك فتحیله کون دیمکدر (کوزن کافك فتحیله وواوك
سکونیله کیك دید کلری جانوردر (از پس کردن کردنی اردندن یعنی
اوموز باشندن دیمکدر (تا حرف انتها (پشت دم قو بروغی ارقه سنه دك
(بریده ماضیدن قسمدر کسلمش دیمکدر (بنیروی باحرف مصاحبت
(نیروی سر بنجهٔ شدت پیانیه لردر نیر و قوت و زور معناسنه در
سر پنجه ال معناسنه در (شدت الینك قوتیله دیمکدر (جلادت شدته
عطف تفسیر یدر (برهم بری برینه دیمکدر (پیچیده اسم مفعول بوکلمش
دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه جیدانك قوجه سی کلدی قدح
شیری کتوردی بن ناز درازه شروع ایلدم اول دیلدیکه یبرقویه
و بن دیلدمکه انك الندن الام الم قدحه کلدی و باش اشاغی اولدی
وسوت بتون دوکولدی غضبه کلدی ودیدی بو بنمله عناد ایدر
الین اوزاتدی واول خانه دن کیك کونندن برقمچی که کیکك اوموز
باشندن تاقویرق صوقنه دك کسلمش حاصلی طولبنی بیاندر وشدت
وجلادت الی قوتیله بری بریله بوکلمش (قطعه) درسطبری نمونهٔ افعی *
دردرازی قرینهٔ ثعبان * درحرف ظرف (سطبری یاحرف مصدر
سطبر سینك کسری وطانك فتحیله یوغون دیمکدر تاایله ستبر دخی
دیرلر (نمونهٔ افعی لامیه نمونه اورنك دیمکدر (افعی سیاه قارییلانه دیرلر

(درد رازی در سطبری کبی اوزونلقده دیمکدر (قرینهٔ ثعبان لامیه قرینه بونده شبیه معناسنه در (ثعبان اژدر (محصول بیت) تازیانه یی وصف ایدوب دیر که یوغنلقده یلانک اورنکی یعنی قارتیلانی قالنلغنده اوزونلقده اژدرك شبیهی حاصلی غایت قالین واوزون* بود تصویر مار صنعت او * لوح تصویر او تن عریان * بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (تصویر مار مصدرك مفعولنه در یلان تصویری ایدی دیمکدر (صنعت او لامیه اوضمیری تازیانه یه راجعدر (لوح تصویر او بیانیه ولامیه (تن عریان بیانیه (محصول بیت) اول تازیانه نك صنعتی یلان تصویری یاپمق ایدی انك تصویر تختهسی چپلاق وجود یعنی هر ضربا تیله وجود انسانده افاعی تصاویری ظاهر اولوردی (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر اولامجزو قیلنمشدر وصدر وابتدا سالم حشو لر مخبون عروض وضرب اصلم صلم فاعلاتن دن سبب آخر حذف ووتد قطع اولوب فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولنور فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * برداشت وپشت مرا چون شکم طبل برهنه ساخت وچون طبال روز جنك بضربات متعاقب ونقرات متوالی بنواخت نه مرا زهرهٔ فریاد که می ترسیدم که آواز مرا بداند ونه طاقت صبر که می اندیشم که پوست برتن من بدراند بر آن شدم که برخیزم وبخنجر حنجرهٔ اورا ببرم وخون اورا بریزم باز گفتم فتنه بپای خواهد شد که نشاندن آن از دست هیچ کس نیاید صبر کردم تا مادر وخواهر وی آگاه شدند آمدند ومرا از دست اوکشیدند وویرا بیرون بردند * برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی یعنی الدی (پشت مرا لامیه بنم ارقه می دیمکدر (چون ادات تشبیه (شکم طبل لامیه طبلك قرنی کبی دیمکدر (برهنه بانك ضمیله چبلق دیمکدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی یعنی ایلدی دیمکدر (چون بنه ادات تشبیه (طبال روزجنك لامیه وبیانیه جنك کوننك طارجیسی کبی دیمکدر (بضربات متعاقب بیانیه با حرف مصاحبت ضربات ضربه نك جمعیدر متعاقب تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب ایدیجی معناسنه (نقرات نونك فتحیله نقره نك جمعیدر نقره باش پرمغی اورته پارمغه اورمدن حاصل اولان صوته دیرلر بونده

تجریدا اولنوب ضربه کبی اورمق معناسنه‌در (متوالی وزن ومعناده متعاقب کبیدر (نواخت نونک ضمیله فعل ماضی مفرد غائب اوخشادی یعنی اوردی دیمکدر (زهرهٔ فریاد فریاده حدم دیمکدر کرچه زهره اصل لغتده اود دیمکدر (که حرف تعلیل (می ترسیدم می ادات حکایه ترسیدم فعل مضارع متکلم وحده قورقر ایدم دیمکدر (که حرف بیان (بداند فعل مضارع مفرد غائب بیله دیمکدر (می اندیشیدم می ترسیدم کبی دوشونوردم دیمکدر (پوست دری منه اضافت لامیه (بدراند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب یرته دیمکدر (بر حرف استعلا (شدم ماضی متکلم وحده اولدم دیمکدر (برخیزم فعل مضارع متکلم وحده قالقم دیمکدر (بخنجر باحرف مصاحبت خنجر معروف (حنجرهٔ او لامیه حنجره هاء رسمیله بوغاز دیمکدر (ببرم باء تأکیدایله فعل مضارع متکلم وحده کسم دیمکدر (خون او لامیه انک قانی دیمکدر (بریزم ببرم کبی دوکم دیمکدر (باز ینه دیمکدر (بپای با حرف ظرف (خواهد شد اولق استرفتنه اباقلنور دیمکدن کنایه‌در (که حرف رابط (نشاندن آن اضافت مفعولنه درآنی اوتورتمق (ازدست کس لامیه هیچ کیمسه نک النیدن (نباید کلمز معناسنه فعل نفی مستقبل (تا حرف انتها (مادر انا (خواهر قیز قرنداش دیمکدر (آگاه شدند طویدیلر (آمدند کلدیلر (کشیدند چکدیلر (بیرون آوردند چیقردیلر (محصول ترکیب) طوتدی یعنی قپی یی الدی وبنم ارقدمی طاول قرنی کبی جبلق ایلدی وجنک کوبنک طاوجلیسی کبی بربری اردنجه ضربه‌لرله ومتوالی اورمه‌لرله اوردی حقیقتده مهترلر بیننده جنک حربی دیرلر براصوادر چابك چابك ضرب ایدرلر ونقرات فن موسقیده تننن‌نی یله‌الی بو الفاظلردن کنایه‌در و بوکا مناسب نواخت نغمه ایله ساز چالمغه دخی دیرلر حاصلی بویله جنك حربی چالارکبی دوکرایدی نه بنم فریاده حدم وار زیرا قورقر ایدم که سسیمی بیله ونه صبره طاقتم وار زیرا دوشنوردم که دریمی بیرترالک اوزرینده اولدم که یعنی مراد ایلدم که خنجرایله انك بوغازینی کسم وانك قاننی دوکم ینه دیدم فتنه اباقلنورکه نی اوتورتمق هیچ کیمسه‌نك الندن کلمز صبر ایلدم تا کیم اناسی وقیز قرنداشی دویدیلر کلدیلر و نی انك

الندن چکدیلر وانی جقاردیلر* ساعتی برنیامد که مادر جیدا درآمد
برکمان آنکه من جیدایم من بگریه درآمدم وناله برداشتم وجامه
درسر کشیدم وپشت بروی کردم کفت ای دختر از خدای بترس وکاری که
خلاف طبع شوهرست پیش مکیر که یك موازشوهر تو خوشتر از هزار
اشتر اشتر خود کبست که تو از برای وی محنت کشی واین شربت چشی
برخاست وکفت خواهر ترا خواهم فرستاد تاامشب دمساز وهمراز
تو باشد وبرفت * ساعتی یاحرف وحدت (برنیامد فعل نفی ماضی
مفرد چقدی دیمکدر (که حرف بیان (مادرجیدا لامیه (درآمد فعل
ماضی مفرد غائب کیردی دیمکدر (برکمان آنکه اول ظن ایله که (جیدایم
میم ضمیر متکلم (بگریه باحرف صله (درآمدم فعل ماضی متکلم وحده
کلدم دیمکدر (برداشتم ده بویله قالدردم دیمکدر (کشیدم ده بویله
چکدم دیمکدر (در حرف صله (درسر باشمه دیمکدر (بروی اکا
دیمکدر (بترس باء تأکید ایله امر حاضر مفرد قورق دیمکدر (کاری
یاحرف وحدت (که حرف رابط (خلاف طبع شوهر لامیه لردر
قوجاکك طبیعتنك مخالفیدر (پیش مکیر شروع ایمه (که حرف
تعلیل (شوهر تو لامیه (خود تأکید (کبست کیمدر دیمکدر (که
حرف بیان (از برای وی انك ایچون (کشی فعل مضارع مفرد
مخاطب چکرسین دیمکدر (چشی ده بویله طاتارسین دیمکدر (برخاست
فعل ماضی مفرد قالقدی دیمکدر (خواهر ترا لامیه را ادات مفعول
سنك قیز قرنداشك (خواهم فرستاد یوللاسم کرك (تا حرف
تعلیل (دمساز موافق معناسنه (همراز سرداش دیمکدر (تو یه
اضافت لامیه (محصول ترکیب) برساعت چقمدی که جیدانك اناسی
کیردی اول ظن ایله که بن جیدایم بن کریه یه کلدم وناله وافغان قالدردم
واثوابم باشمه چکدم وارقه می اکا ایلدم دیدی ای قیز اللهدن قورق
و برایش که قوجاکك طبیعتنك مخالفیدر شروع ایله زیرا سنك
قوجاکدن برقیل خوشرکدر هزار اشتردن اشتر خود کیمدر که سن
انك ایچون محنت چکه سین وبوشربتی طاته سین قالقدی ودیدی سنك
قیز قرنداشکی یوللاسم کرك تاکیم بوکیجه سکا موافقت وسرداش
اوله ومادر جیدا کتدی * وبعد از ساعتی خواهر جیدا آمد وکریه

بركرفت و بزننده‌ٔ من دعاء بد كرد باوى سخن نكفتم در پهلوى من بخفت
چون قرار كرفت دست دراز كردم ودهان وى را سخت بركرفتم وكفتم كه
خواهر تو با اشترست ومن بجاى وى اين همه محنت كشيدم اين را پوشيده
دار اكرنه هم شما فضيحت مى شويد وهم من اول وحشت تمام بروى
راه يافت وآخران وحشت بموانست بدل شد تاصبح آن قصه رامى كفت
ومى خنديد * بعد ازساعتى ياحرف وحدت برساعتدن نصكره (خواهر
جيدالاميه (بركرفت فعل ماضى مفرد بونده اثباتدن عبارتدر (كريه
كرفت اغلادى ديمكدر (برحرف صله (زننده‌ٔ اسم فاعلدر اوريجى
ديمكدر (منه اضافت مفعولنه‌در بكا اورانه ديمكدر (دعاء بد معروف
(باوى باحرف صله (پهلويان ديمكدر (منه اضافت لاميه (بخفت
باءتأكيدايله ياتدى ديمكدر (چون حرف تعليل (قرار كفت ساكن
اولدى (دست دراز كردم اليمى اوزاتدم (دهان وى لاميه (را ادات
مفعول انك اغزينى (سخت بكرفتم پك طوتدم (كه حرف بيان
(خواهر تو لاميه باحرف مصاحبت (بجاى وى لاميه (باحرف صله
انك يرينه ديمكدر (كشيدم فعل ماضى متكلم وحده چكدم ديمكدر
(اين را راادات مفعول بونى يعنى بوسرى (پوشيده اسم مفعول
اورتلمش ديمكدر (دار امر حاضر مفرد طوت ديمكدر (پوشيده دار
كيزله ديمك اولور (اكرنه اكر پوشيده ندارى تقديرنده دراكر
كزلمز ايسك (هم شما هم سز (فضيحت رسواى ديمكدر (مى شويد فعل
مضارع جمع مخاطب اولورسكز ديمكدر (وحشت اوركمك معناسنه‌در
(راه يافت بولدى (وآخر عاقبت (بموانست با حرف صله موانست
مفاعله بابندن مصدر در انسيت لشمك (بدل شد مبدل اولدى
(تاحرف انتها (را ادات مفعول (مى لر ادات حكايه (كفت وخنديد
ماضى مفرد غائبلردر سويلردى وكولردى ديمكدر (محصول تركيب)
برساعتدن نصكره جيدانك قيز قرنداشى كلدى اغلدى وبكا اورانه
بد دعا ايلدى اكا سوزسويلمدم بنم يانمده ياتدى چونكه ساكن اولدى
ال اوزاتدم وانك اغزينى ات ومحكم طوتدم وديدم كه سنك قيز قرنداشك
اشترايله‌در و بن انك يرينه بو جميع محنتى چكدم بوسرى كيزله اكر
كيزله مزسك هم سز رسواى اولورسكز وهم بن ابتدا وحشت تمام بول

بولدى

بوالدی وعاقبت اول وحشت انسیته مبدل اولدی صباحه دك اول قصه یی سویلردی وکولردی * چون صبح بدمید جیدا درآمد چون مارا بدید ترسید وکفت ویحك این کیست در پهلوی تو کفتم خواهر تو واین نیك خواهریست مرترا پس کفت که وی اینجا چون افتاد کفتم این را ازوی پرس که فرصت تنك است جامهٔ خود برکرفتم وباشتر پیوستم وهردو سوار شدیم ودر راه در آمدیم در اثنای راه این قصه را باوی بکفتم پشت مرا بکشاد وجراحتهای تازیانه رابدید وعذرخواهی بسیار کرد وکفت حکما کفته اندیاراز برای روز محنت باید واکرنه روز راحت یار کم نیست* چون ادات تعلیل بدمید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ظاهر اولدی دیمکدر (چون ادات تعلیـل (مارا بزی دیمکدر (بدید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (بترسیدده بویله قورقدی دیمکدر (ویحك برکلهٔ ترحمدر عذابده دخی استعمال اولنور خلاف مأمول برایشك ظهورنده تعجب محلنده استعمال اولنور نته کیم رکیده الله جزا ویرسون دیدکاری کبی ویحك ده عینی ایله بویله در ترجمه ده وعذابه ده احتمـالی وار شارح شرح ایده ممش (این کیست بوکیمدر (پهلوی تو لامیه (خواهرتوده بویله در (نیك خواهریست ایوقیز قرنداشدر (مرا ادات صله مرترا سکا دیمکدر (چون نیجه دیمکدر روم ضمیله (این را را ادات مفعول بونی دیمکدر (ازوی خواهردن (پرس صور (که حرف تعلیل (تنکست طاردز (جامهٔ خود لامیـه (برکرفتم بونده الدم دیمکدر (باشتر با حرف صله (پیوستم فعل ماضی متکلم وحده اولشدم دیمکدر (شدیم متکلم مع الغـیر اولدق دیمکدر (درره در حرف صله (در آمدیم ماضی متکلم مع الغـیر کیردك دیمکدر (اثنای راه بیانیه یول اراسنده (را ادات مفعول (باحرف صـله (بوی اشتره راجعدر (پشت مرا ادات مفعول اضافت لامیه بنم ارقی دیمکدر (بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد آجدی دیمکدر (جراحتهای تازیانه بیانیه ها ادات جمع قمچی یاره لرنی (بدید کوردی (عذرخواه وصف ترکیبی یا حرف مصدر (بسیاره اضافت بیـانیه چوق عـذر دیلمجیلك دیمکدر (کم نباید اکسك اولماز دیمکـدر (محصول ترکیب) چونکه صباح ظاهر اولدی جیدا کلدی چونکه بزی کوردی قورقدی

ودیدی الله جزاو پرسون بوکیم در سنك یانکده دیدم سنك قیز قرنداشك وبو سکاانی قیز قرنداشندر پس دیدیکه اول بومحله نیجه دوشدی دیدم بونی اندن صور زیرا فرصت طاردر اثوابم الدم واشتره اواشدم وهر اینکیمز سوار اولدق ویوله کیردك اثنای راهده بوقصدیی اکا سویلدم بنم ارقه‌می آچدی وچیی یاره‌لرینی کوردی وچوق عذر دیلمیه‌لك ایلدی ودیدی حکما دیمشلردر دوست محنت کونی ایچوندر بوخسه راحت کونده یار اکسك دکل (قطعه) دلا کرآیدت روزی غمی پیش* چو یاری باشدت غمخوارغم نیست* دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (آیدت سکا کلورسه (روزی یاحرف وحدت برکون دیمکدر (غمی یاحرف وحدت نوعیه (پیش قیت دیمکدر (چو ادات تعلیل (یاری یاحرف وحدت بر دوست دیمکدر (باشدت سکا اولورسه (غمخوار یارك صفتی و وصف ترکیبیدر قایغیچی یعنی اعانت ایدیچی واچی‌یی دیمکدر (محصول بیت) ای کوکل اکر برکون سنك قتکه برغم کلورسه چونکه بردوست غمخوارك اوله غم یوقدر * برای روز محنت یار باید * وکرنه روز راحت یارکم نیست * روزمحنت بیانیه باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (وکرنه یوخسه دیمکدر (روز راحت بیانیه (کم نیست اکسك دکلدر (محصول بیت) محنت کونی ایچون کرکدر دوست یوخسه راحت کونده دوست اکسك دکل (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدسدرکه یالکز عروض وضربی محذوف مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور (حکایت) وقتی رشید بکوفه رسید وزیروی بنحاس در آمد غلامی بر وی عرض کردند چون آهنك غنا کردی مرغ ازهوادر آوردی خبر او را برشید رسانید بفرمود تا اورا بخریدند چون از کوفه عزم رحلت کردند شنیدند که در روز اول می کریست وحدی کنان می کفت * وقتی یاحرف وحدت رشیددن مرادهارون رشیددر (بکوفه باحرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وزیروی لامیه (بنحاس باحرف صله نحاس اسیر بازاری دیمکدر (غلامی یاحرف وحدت (بر حرف صله (که حرف رابط (چون حرف تعلیل (آهنك غنا بیانیه آهنك قصد وشروع دیمکدر (کردی یاحرف حکایه ایلیه ایدی دیمکدر (مرغ‌را را ادات

مفعول (درآوردی یا حرف حکایه ایندرردی دیمکدر (خبراو لامیه
اوضیری غلامه راجعدر (راادات مفعول (برشید باحرف صله (رسانید
فعل ماضی متعدی مفرد غائب فاعلی وزیره راجعدر ایرشدردی دیمکدر
(بفرمود فاعلی رشید (تا حرف تعلیل (اورا غلامی (بخریدند فعل
ماضی جمع غائب آلدیلر (چون ادات تعلیل (عزم رحلت مصدرك
مفعولنه در کوجمکه نیت دیمکدر (در حرف ظرف (روز اول بیانیه
می حرف حکایه (کریست فعل ماضی مفرد اغلردی (وحدی کان
وصف ترکیبیدر نغمه ایله دوه سوره رك دیمکدر بونده تجرید اولنوب
تغنی ایده رك دیمك اولور (می کفت دیر ایدی (محصول ترکیب)
بر وقت رشید کوفه یه ایرشدی یعنی کلدی وزیری اسیر بازار ینه کیردی
برغلام اکا عرض ایلدیلر چونکه غنایه شروع وقصد ایلیه ایدی
قوشی هوادن ایندرردی غلامك خبرینی وزیر رشیده ایرشدردی
رشید بیوردی تاکیم انی الدیلر چونکه کوفه دن کوچمکه نیت ایلدیلر
اشتدیلر که اولکی کونده اغلردی وتغنی ایدرك دیر ایدی (قطعه)
آنکه ریزد بی کنه خونم بتیغ هجر یار * به که ازخون چومن شوریده
حالی بکذرد * آنکه انکس که تقدیرنده در (ریزد فعل مضارع مفرد
غائب دوکر دیمکدر (کنه کناهدن مخفف (خونم بنم قانمی دیمکدر
(بتیغ هجر یار (با حرف مصاحبت سببیتی متضمن اضافتلر بیانیه ولامیه
یارك هجری قلیجی ایله دیمکدر (به ایو (که حرف بیان (خون چومن
شوریده حالی) یاحرف وحدت شوریده حال وصف ترکیبیدر قریشق
حاللی دیمکدر (چو ادات تشبیه بنم کبی بر قریشق حاللینك قانندن
ایودر که دیمك اولور (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب
بکه دیمکدر (محصول بیت) اول کیمسه که بی کناه بنم قانمی هجر یار
قلیجی ایله دوکر اعلادر که بنم کبی بر شوریده حالك قانندن کچه
* من که از یك روزه هجران اینچنین رقتم زدست * وای جان من اکر
ماهی وسالی بکذرد * (که حرف بیان (یك روزه هاء رسمی حرف
مقدار برکونلك دیمکدر (اینچنین بوبجلین دیمکدر (رفتم فعل ماضی
متکلم وحده کتدم دیمکدر (جان من لامیه (ماهی وسالی یالری
وحدت (محصول بیت) بن که برکونلك هجراندن بوبجلین الدن کتدم

وای بنم جانمه اکر برآی و بر یل کچرسه (عروض بوقطعه رمل مثمندرکه یارکز عروض وضربی شذ رقدرکه برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور * این خبر برشید رسید ویرا احضار فرمود وازحال وی استفسار نمود دانست که درکوفه بعشق کسی کرفتارست ترحم کرد ویرا آزاد ساخت وزیر کفت حیف باشد که چنین خوش آوازی آزاد کند رشید کفت دریغ باشد چنین بلندپر وازیرا بنده کیرند (محصول ترکیب) بوخبر یعنی غلامک آه وفغانی رشیده ایرشدی غلامی احضار بیوردی وانک حالندن استفسار کوستردی یعنی صوردی بیلدی که کوفه ده بر کیمسه نک عشقنه کرفتار در ترحم ایلدی انی آزاد ایلدی وزیر دیدی حیف اولورکه یعنی یازق قدرکه بونجلین خوش آوازی آزاد ایده لر رشید دیدی دریغ یعنی یازق قدرکه بونجلین بلند پروازی بنده طوته لر (رباعی) ای آنکه ترا دولت شاهی هوسست وآزادی بندکان ترا دسترسست * آنکه بنه انکس که تقدیرنده در ترا (را حرف تخصیص سنك دیمکدر (دولت شاهی یا حرف مصدر اضافت بیانیه (آزادی یا حرف مصدر بندکانه اضافت بیانیه (ترا سابق کبی (دست رس وصف ترکیبیدر قدرت معناسنه (محصول بیت ای اول کیمسه که سنك شاهلق دولتی هوسك واردر یعنی پادشاهلقده دوام سلطنت آرزو وهوسك واردر دخی قوللر ازاداتمکه قدرتك واردر * آزادکن آنراکه بود بندهٔ عشق * کان دلشده را بندکی عشق بسست * آنرا ادات مفعول (که حرف رابط (بود فعل مضارع مفرد اوله دیمکدر (بندهٔ عشق لامیه (که ادات تعلیل (دلشده وصف ترکیبیدر کوکلی کتمش معناسنه عاشقده استعمال اولنور (را ادات صله (بندکی عشق لامیه یا حرف مصدر کاف هاء رسمیه دن مبدل (بسست کافیدر (محصول بیت) آزاد ایله اول بنده یی که عشقك قولی اوله زیرا اول دلشده یه عشقك بنده لکی کافیدر (عروض) بورباعی هزج آخر بدندرکه صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مکفوف عروض وضرب اهتم برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اولور * حکایت خوب رویی که هزار دانا ازسودای اوشیدا بود وهر لحظه برسر کویش ازآمد شد سودائیان هزار غوغا نوبت خوبی سرآمد ونکبت زشتی از بام

ودردرآمد عاشقان بساط انبساط بازچیدند و پای اختلاط درکشیدند*
خوب رویی) یا حرف وحدت خوب رو محبوب معناسنه وصف ترکیبیدر
که) حرف رابط (دانا عاقل و عالم معناسنه‌در (سودای اولامیه انك
سوداسندن دیمکدر (شیدا دلی دیمکدر (بود ادات ماضی (هرلحظه
هرآن دیمکدر (برسر کویش شین ضمیر خوبرویه راجعدر (بر حرف
صله انك محله سی اوجنده (آمد شد کلوب کتمه دیمکدر (سوداییانه
اضافت لامیه سودا یان الف نون ادات جمع یاء ثانی حرف نسبت
سودالیلر دیمکدر (نوبت خوبی بیانیه یا حرف مصدر (سرآمد نهایت
بولدی دیمکدر (نکبت زشتی نوبت خوبی کبی نکبت ادبار معناسنه‌در
(بام طام (در قپو دیمکدر (درآمد کیردی دیمکدر (بساط انبساط مجازا
لامیه انبساط رغبت معناسنه‌در (باز حرف تأکید (چیدند فعل ماضی
جمع غائب دوشردیلر (پای اختلاط ده مجازا لامیه اختلاط انسیت
معناسنه در (درکشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر
(محصول ترکیب) بر محبوب که بك دانا انك سوداسندن دلی ایدی وهر
لحظه انك محله سنه سودالیلرك کلوب کتمه سندن هزارغوغا اولوردی
کوزللك نوبتی نهایت بولدی وچیرکنلك ادباری طامدن وقپودن
کیردی عاشقلر رغبت بساطینی دوشیردیلر واختلاط وانسیت ایاغنی
چکدیلر* یکی زایشان کفتم این همان یارست که یار بود همان چشم
وابروی بجاست وهمان لب ودهان برقرار قامت ازان بلند ترست وتن
ازان نیرومند تر این چه وقاحت وبی شرمیست وبی وفایی وبی آزرمی
که دامن صحبت ازو در چیدی و پای ارادت ازو در کشیدی * یا حرف
صله (یکی از ایشان انلردن بریسنه (همان هم ایله آندن مرکبدر ینه اول
دیمکدر (یارست دوستدر (که حرف رابط (یار باء بجمیله یلدر
دیمکدر بچن سنه معناسنه (همان سابق کبی (بجاست یا حرف ظرف
یرنده‌در دیمکدر (همان ینه سابقلر کبی (برقرار ثابت معناسنه‌در (قامت
بوی معناسنه (ازان اولکیدن (بلند بونده بویلو دیمکدر (نیرو قوت
معناسنه (مند ادات نسبت قوتلی دیمکدر (وقاحت ادبسزلك
معناسنه‌در (بی شرمی یا حرف مصدر شرم اوتانمق بی شرمی حیاسزلق
وقاحته عطف تفسیر یدر (بی وفایی یا حرف مصدر وفاسزلق (بی آزرمی

یا حرف مصدر (آزرم الف ممدوده و زانك فتحیله حرمت وادب
معناسنه در بی آزرمی حرمتسزلك دیمكدر (كه حرف تعلیل (درچیدی
فعل ماضی مفرد مخاطب دیوشردك دیمكدر (پای ارادت مجازا بیانیه
(دركشیدی چكدك دیمكدر (محصول تركیب) اول روكردان اولان
افتاده لردن برینه دیدم بو ینه اول دوستدركه نچن سنه ایدی یعنی
بیلدر اولان محبوبكزدر ینه اول كوز وقاش یرنده در وینه اول دوداق
واغز ثابتدر بوی اولكیدن بویلوركدر ووجود اولكیدن قونلوركدر
بونه ادبسزلكدر وحیاسزلكدر و وفاسزلقدر وحرمتسزلكدركه انك
صحبتندن انك دوشیردیك یعنی روكردان اولوب اجتناب ایتدك وارادت
اباغنی اندن چكدیك * گفت هیهات چه میگویی كه آنچه دل من می برد
وهوش من می ربود روحی بوددرقالب تناسب اعضا ونعومت بدن
ولطافت جلد وملایمت آوازدمیده چون آن روح ازین قالب مفارقت
كرد باقالب مرده چه عشق بازم و بركل پژمرده چه نغمه آغازم *
(میگویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرسین دیمكدر (كه حرف
بیان آنچه اول نسنه كه (دل من لامیه (می حرف حكایه (برد فعل ماضی
مفرد (دل من می برد بنم كوكلمی الوردی دیمكدر (هوش من ده لامیه
(می ادات حكایه (ربود فعل ماضی مفرد غائب (هوش من می ربود
بنم عقلمی قاپاردی (روحی یا حرف وحدت (بود ادات ماضی قالب
لامك فتحیله در (تناسب اعضا مصدرك فاعلنه در اعضانك اویغونلغی
دیمكدر نعومت بدنده بویله بدنك یومشقلغی (لطافت جلدده بویله
جلد دری دیمكدر (ملایمت آوازده بویله (دمیده ظاهر اولمش معناسنه
ماضیدن قسمدر (درقالب تناسب اعضا الی آخره بو وصفلر دمیده نك
مفعول فیهیدر (چون ادات تعلیل (مفارقت كرد آیرلدی (باقالب با حرف
مصاحبت (قالب مرده بیانیه (عشق بازم عشق اوینادم دیمكدر
(كل پژمرده بیانیه پژمرده صولمش دیمكدر (محصول تركیب) اول كیمسه
دیدی هیهات نه سویلرسین اول نسنه كه بنم كوكلمی الوردی وبنم عقلمی
قاپاردی تناسب اعضا ونعومت بدن ولطافت جلد وملایمت آواز
قالبنده ظاهر اولمش برروح ایدی چونكه اول روح بوقالبدن مفارقت
ایلدی اولمش قالب ایله نه عشق اوینادم وصولمش كل اوزره نه ترنم

وتغنی

وتغنی ایدم (رباعی) گل رفت زباغ خار وخس را چه کنم * شه نیست بشهر درعسس را چه کنم * رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (خار وخس جور جوب دیمکدر را ادات مفعول (چه کنم نیلیم دیمکدر (بشهر با حرف ظرف (در ظرفیتی تأکید در (عسس کیجه بکجی سنه دیرلر (را ادات مفعول (محصول بیت) باغدن گل کتدی جورجوپی نیلیم شهرده پادشاه یوقدر عسسی نیلیم * خوبان قفسند وحسن وخوبی طوطی * طوطی جو بپرید قفس را چه کنم * خوبان الف نون ادات جمع و مبتدا (قفسند خبری (خوبی یا حرف مصدر کوزللك دیمکدر (حسن خوبی عطف تفسیریدر ومبتدا (طوطی خبری (بعض نسخه ده حسن خوبان واقع اولمشدر اضافتله مصراع ثانیده اولان طوطی مبتدا (بپرید خبری چوادات تعلیل (بپرید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد اوچدی دیمکدر (را ادات مفعول (بعض نسخه ده چو پرید من قفس را واقع اولمشدر (محصول بیت) محبوبلر قفسدرلر وحسن خوبی طوطیدر یا محبوبلرك حسنی طوطیدر طوطی چونکه اوچدی قفسی نیلیم یا طوطی چونکه اوچدی بن قفسی نیلیم (عروض) بورباعی شجرهٔ اخرب اوزاننددندرکه صدر وابتدا اخرب حشواوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب مجبوب بو مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعل اولور (حکایت) دلارامی که رونق جمالش رفت بود وظلمت ریش صفحهٔ رویش کرفته طالبانرا ازمصاحبت خود صبور می دید وعاشقانرا ازمواصلات خود نفور دانست که حجاب ایشان موی چندست که بر عارض وزنخدان دمیده وازان دام بی اندام مرغ دل ایشان رمیده * دلارامی یا حرف وحدت دلارام وصف ترکیبیدر کوکل آلندیریجی معناسنه محبوبه اطلاق اولنور که حرف رابط (رونق جمالش لامیه شین ضمیر دلارامه راجعدر (جمال کوزللك رونق فر دیمکدر (رفت ماضیدن قسمدر کتمش دیمکدر (بود ادات ماضی (ظلمت ریش لامیه (ریش کسرهٔ صریحیله صقل دیمکدر لحیه معناسنه (صفحهٔ رویش لامیه شین دلارامه راجعدر (صفحه صحیفه معناسنه (کرفته ماضیدن قسمدر طوتمش دیمکدر (طالبانرا را ادات

مفعول (مصاحبت خود لامیه (صبور مبالغه وزنی اوزره اسم فاعلدر
صبر ایدیجی معناسنه (می ادات حکایه (دیدفعل ماضی مفرد غائب
کورر ایدی دیمکدر (عاشقانرا طالبانرا کبی (مواصلت خود لامیه
(نفور فتح نون ایله مبالغه اوزانندن در نفرت ایدیجی معناسنه (دانست
فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (که حرف بیان (حجاب ایشان
لامیه حجاب مانع ایشان ضمیر جمع طالبان وعاشقانه راجعدر (موی
چند ست برقاچ قلیدر (که حرف رابط (عارض عر بیدر یکاق دیمکدر
عجم فتح راء ایله اوقورلر (زنخدان چکه دیمکدر (دمیده ماضیدن
قسمدر ظاهر اولمش معناسنه (دام بی اندام موصوفك صفته اضافتیدر
دام طوزاق بی اندام قیافتسز دیمکدر (مرغ دل ایشان بیانیه
ولامیه (رمیده ماضیدن قسمدر اورکش معناسنه (محصول ترکیب)
برکوکل اکلندر یجی محبوب که کوزللکی نك رونقی کتمش ایدی وصقل
ظلمی صحیفهٔ رویی طوتمش ایدی طالبلرینی کندی مصاحبتندن
صبر ایدیجی کوردی وعاشقلرینی کندی مواصلتندن نفرت ایدیجی
کوردی بیلدیکه انلرك مانعی برقاچ قیلدر که یکاق و چکه اوزره
ظاهر اولوب بتمشدر واول اندامسز طوزاقدن انلرك کوکلی قوشی
اورکشدر * حجامی را طلب کرد وکفت که از بی یاری بجان آمده ام
واز بی خریداری بفغان بیا واین حجاب را بردار واین دامرا ازهم
بردر حجام مردی ظریف بود وطبعی لطیف داشت پاکی میراند واین
قطعه میخواند * حجامی یا حرف وحدت حجام بربرده مستعملدر (را
ادات مفعول (طلب کرد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (بی یاری
یا حرف مصدر دوست سزلقدن دیمکدر (بجان آمده ام با حرف
صله جانه کلشم دیمکدر اما بوکلام مشقت چکدم ومضطرب اولدم
دیجك محلده استعمال اولنور (نتکیم ترکیده جانمه کارایلدی وجانم
چقدی دیرلر (بی ادات سلب (خریداری احرف مصدر خریدار
وصف ترکیبیدر مشتری معناسنه مشتریسز لکدن دیمکدر (بفغان
با حرف صله فغانه کلشم دیمکدر (آمده ام تقدیر اولنور قاعدهٔ سجع
اوزره (حجابرا را ادات مفعول حجاب مانع دیمکدر (ازپیش اوکدن
یعنی اره دن (بردار فعل امر حاضر قالدر دیمکدر (دامرا را ادات

مفعول

مفعول (ازهم بری بزند ن (بردر امر حاضر مفرد آییر و ییرت دیمکد ر
(مردی یا حرف وحدت ظریف صفتی (بود ادات ماضی (طبعی
یا حرف وحدت (لطیف صفتی (دانست فعل ماضی مفرد غائب
بو یله یرلرده اثبات معناسین افاده ایدر (پاکی یاء اصلیه ایله استره
دیمکدر (می ادات حکایه (راند فعل ماضی مفرد سورر ایدی دیمکدر
(می خوانده بویله اوقوردی دیمکدر (محصول ترکیب) بر بری طلب
ایلدی ودیدی دوستمز لقدن جانم چقدی ومشتریسز لکدن
غصه‌نه کلمشم کل و بومانعی ارادن قالدر و بوطوزاغی بری بزندن آییر
ییرت یعنی پاره پاره ایدوب طاغت بر بر ظریف آدم ایدی و بر لطیف
طبعی وار ایدی اوستره یی سورردی و بو قطعه یی اوقوردی (قطعه)
* نوبت خوبی امرد چو سر آمدان به * که پی عشوه بنا کوش وذقن
نتراشد * نوبت خوبی لامیه نوبت بونده وقت معناسنه در یا حرف
مصدر (امرده اضافتی لامیه امرد همزه نك فتحی ومیمك سکونیله
مویدن عاری اولان تازه (جو ادات تعلیل (سر آمد نهایت بولدی
دیمکده مستعملدر (آن به مصراع ثانیه مرهوندر (که حرف بیان
(پی ادات تعلیل (پی عشوه عشوه ایچون دیمکدر (بنا کوش قولاق دبی
(ذقن چکه معناسنه عربیدر (نتراشد فعل نهی حاضر تراش ایلمسون
دیمکدر فعل مضارع مثبت یازان تراش ایده‌مش (محصول بیت) خوبلك
وقتی چونکه نهایت بولدی اول ایودر که عشوه وناز ایچون بنا کوش
وذقنی تراش ایلمسون یعنی تراش ایلمسه اعلا و رعنا اولور *لوح عارض
چو شد از موی تراشیده داشت * چو بسا ییست که جز صفحهٔ دل
نخراشد * لوح بونده صحیفه معناسنه در (عارضه اضافت بیانیه
(چو ادات تعلیل موی تراشیده بیانیه تراشیده اسم مفعولدر تراش
اولنمش دیمکدر (درشت قتی دیمکدر (شدك مفعولی (چو بسا ییست
وصف ترکیبیدر دور پی معناسنه یاء ثانی وحدت سین وتا ادات خبر
(که حرف رابط صفت (صفحهٔ دل بیانیه (نخراشد فعل نفی مستقبل
مفرد غائب طرمله مز دیمکدر (محصول بیت) یکاق صحیفه‌سی چونکه
تراش اولمش قیلدن یعنی او قیل سببیله قتی اوله برد ورپی درکه کوکل
صحیفه سنك غیری طرمله مز بویله اولنجه تراش ایتمدن ایتمامسی

اولادر (عروض) بوقطعه رمل مخبون محذوفدر كه صدر وابتدادن ماعدایه خبن طاری اولمش وعروض وضربنه خبندن ماعدا حذف دخی کلمشدر بومصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولور (حكايت)
عاشقی که از دهشت حبیب دلتنك بود واز وحشت رقيب پای در سنك آرزو می برد که کی باشد که آن ساده روی ریش بر آورده باشد وپندار حسن ازسر بیرون کرده تابی تحاشی درخدمت اوتوانم بود وبی تكلف ازصحبت اوتوانم آسود * عاشقی یا حرف وحدت (كه حرف رابط (دهشت حبیب لاميه دهشت حیرت معناسنه در حبیب محبوب دیمکدر (دلتنك وصف تركيبدر کوکلی طاردیمکدر ثقلتده مستعملدر (بود ادات ماضی (وحشت رقيب ده لاميه وحشت خاء مهمله نك سكونيله تنها قالمق معناسنه در لازمیله مصطلح اولوب قورقق معناسنه مستعملدر خاء معجمه اولورسه رزالت معناسنه در (پای در سنك اضطرابده مستعملدر (می برد ایلتر یعنی ایلر ایدی (كه حرف رابط (کی قچن دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد اولور دیمکدر (که حرف بیان (ساده روی وصف ترکیبدر امرد معناسنه (ریش برآورده باشد صقلی کلمش اوله (پندار باء عجمك كسريله ظن دیمکدر (حسن اضافتی بیانیه (از سر باشدن (بیرون کرده چقارمش اوله (تا حرف تعلیل (بی تحاشی قورقوسز (خدمت اولاميه (توانم بود اولمغه قادر اولم (بی تكلف زحمتسز (صحبت او لاميه (توانم آسود راحت ایتمکه قادر اولم (محصول ترکیب) برعاشق كه محبوبك حيرتندن ثقلتده ایدی ورقیبك قورقوسندن یاخود رقیبك رزالتندن مضطرب ایدی ارزو ایلر ایدیکه قچن اولور که اول محبوب ساده روی صقاللنه وكوزللك ظنی باشندن چیقه حاصلی بوسودادن فارغ اوله تاکیم قورقوسز انك خدمتنده اولمغه قادر اولم وزحمتسز انك صحبتندن آسوده وراحت اولم * شنیدم که چون ارزوی او بر آمد وتازکی جمال آن پسر بسر درآمد او نیز چون دیکران ازراه تمنای او بنشست ودیدهٔ ازتماشای او در بست باوی کفتند این خلاف آنست که می کفتی کفت من چه دانستم که این صید بخوبی بخواهد کریخت واین قید بموی بخواهد کسیخت * شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم

دیمکدر (که حرف بیـان (چون ادات تعلیل (ارزوی او لامید (برآمد حاصل اولدی (تازکی یاحرف مصدر کاف هاء رسیدن مبدل جـاله اضافتی فاعلنه در جانك کوزللکی دیمکدر (آن پسره اضافتی لامیـه (بسردر آمد باحرف صله نهایتـه ایردی دیمکدر (او نیز او دخی دیمکدر (چون ادات تشبیه (دیکران الف نون ادات جمع غیریلری کبی دیمکدر (راه تمنـای او یانیه ولامیه انك ارزوسی یولنـدن دیمکدر زیرا تمناانك معنـاسنه در (بنشست باء تأکیـدایله فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (تماشای او مصـدرك مفعولنه در انی سیر ایتمکدن (دربست قپادی دیمك معنـاسنه فعل ماضی مفرد غائبـدر (باوی باحرف صله وی عاشقه راجعدر (کفتند فعـل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (خلاف آن لامیـه (که حرف بیـان (می کفتی سویلر ایدك (چه دانستم نه بیلیم دیمکدر (که حرف بیـان (صید آو دیمکـدر (بحوبی باحرف مصاحبت یاحرف وحـدت (حوی حاء مهمله و هاء هوز ایله هوی دخی دینلور که اورکمك محلنده دیرلر (بخواهد کریخت قاچسه کرك (قیـد باغ دیمکدر بند معناسـنه (بموبی با حرف مصـاحبت (یا حرف وحدت موی قیل دیمکدر (بخواهد کسیخت اوزولسـه کرکدر (محصول ترکیب) ایشتدم که چونکه انك ارزوسی حاصل اولدی یعنی محبوبك یاننده مانع ومزاحم قالمدی واول پسرك جـانك تازه لکی نهایتـه ایردی اودخی یعنی اول عاشق دخی غیریلری کبی انك ارزوسی یولندن اوتوردی وکوزینی انی سیر ایلمکلکدن قپادی حاصلی اوده سائر عشـاق کبی روکردان اولدی اکا دیدیلر بو انك خلافیـدر که سویلردك یعنی بی تحاشی الفت ایدم دیر ایدك شمـدی اعراض ایدرسین دیدی بن نه بیلیم که بو صید برحوی ایله قاچسه کرك یعنی براورکـدی ایله بو صید دللك قاچاجغنی نه بیلیم و بو قیـد برقیل ایله اوزلسه کرك یعنی بنـد دللك قیل قدر جزئی شی ایله اوزیله جکنی نه بیلیم (قطعه) درلغت خوانده ام که ریش پرست* پیش دانشور لغت پرداز* خوانده ام ماضی متکلم وحدهدن قسمدر اوقومشم دیمکدر بعض نسخهده دیده ام واقعـدر کورمشم دیمکدر (که حرف بیان (ریش صقال دیمکدر ومبتـدا

(پرست خبری پر باء عجمك فتحیله قنات معناسنه در (پیش دانشور لغت پرداز لامیه و بیانیه (پیش قیت معناسنه در (دانش اسم مصدردر ورا ادات نسبت دانشلی دیمکدر عالم معناسنه (لغت پرداز وصف ترکیبیدر لغته زینت ویریجی دیمکدر (محصول بیت) لغتسده اوقومشم یاکورمشم که صقال قناتدر لغت بزه یریجی عالمك قتنده یعنی دانشور لغت قتنده صقال قناتدر دیو کوردم واو قودم * لیکن آن پر کز و بو کر عدم * مکند مرغ نیکو بی پرواز * لیکن ادات استدراك (آن پر اول قنات (کز وکه ازاودن مخففدر (که حرف رابط (از حرف صله اول قنات ایله دیمکدر (بو کر با حرف صله وکر واوك فتحیله یووه دیمکدر آشیان معناسنه (عدمه اضافت بیانیه (مرغ نیکو بی بیانیه باحرف مصدر (پرواز میکنده مصروف میکندپروازاوچار دیمکدر (محصول بیت) صقال قناتدر لکن اول قناتدر که انك ایله ایولك وکوزللك قوشی عدم یووه سنه اوچار حاصلی مرغ حسنی دیاز عدمه طیران ایتدرر (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر که برمصراعی فاعلا تن مفاعیلن فعلن درازاحینی مکررابیان اولندی (قطعه) دیکر * رونق حسن تورفتست ای پسر * ازنهال خشك سرسبزی مجوی * (رونق حسن تولامیه لردر سنك حسنك فری (رفتست کتمشدر (نهال خشك بیانیه قوری فدان دیمکدر (سرسبزی یاحرف مصدر یاشرمق تازه لنوب یشللمنك معناسنه در (مجوی نهی حاضر مفرد استمه دیمکدر (محصول بیت) سنك حسنك رونق وفری کتمشدر ای اوغل قوری فداندن تازه لنمك طلب ایلمه حاصلی شمدنصکره جوانلق مأ ولنده اولوب استغنا ایله * خط سبزت باسیاهی میزند * حرف پندار جمال ازدل بشوی * خط سبزت بیانیه ولامیه سنك تازه صقالك دیمکدر (باسیاهی باحرف صله یاحرف مصدر سیاهلغه دیمکدر (میزند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر سیاهلغه اورمق چوغلمه دن کنایه در (حرف پندار جمال لامیه و بیانیه کوزللك ظننك حرفنی (بشوی باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد یوقه دیمکدر (محصول بیت) سنك تازه صقالك چوغالور کوزللك ظننك حرفنی کوکلکدن یوقه محو ایله حاصلی محبوبلك وتازه لك خاطریکه دخی خطور ایدوب کلمسون * یك دو

مو یت کرز نخدان سرزده * کرده یکسانت به پیران دو موی * یك دو برابکی دیمکدر تاضمیر خطاب (زنخدآن معروف (کز که ازدن مخفف (سرزده ها حرف ترتب اوج اوروب یعنی اوج کوستروب دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر (یکسانت لامیه یکسان برابر دیمکدر (با حرف مصاحبت (پیران دو موی بیانیه دو موی قرغل دیمکدر قیر صقاللی معناسنه (محصول بیت) برابکی قیل سنك زنخدانکدن اوچ کوستروب سنی قیر صقاللی پیرایله برابر ایلمش (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدر یالکز عروض وضربی محذوف بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (حکایت) درویشی بعشق جفا کیشی کرفتار شد بسر راهی مید وید واشکی میریخت وازوی بچشم مرحمت هرکز نکاهی نمی دید باو کفتند معشوق تو همواره همخانهٔ مستانست وهمخوابهٔ می پرستان بادر ویشان یارنیست و بامعتقدان جز بر سرانکار نی طالب او همچو او می باید ومصاحب او همچو او می شاید هیچ ازان بهتر نیست که دامن از و در چینی و بی کار خود نشینی درویش چون این نصیحت بشنید بخندید و کفت * درویشی یا حرف وحدت (بعشق جفا کیشی با حرف صله یا حرف وحدت اضافت لامیه جفا کیش وصف ترکیبیدر جفا مذهبلی دیمکدر زیرا کیش مذهبه دیرلر (کرفتار شد طوتلدی دیمکدر (بسر راهی با حرف ظرف یا حرف تنکیر یول باشنده دیمکدر (می لر حرف حکایه در (دوید دالك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب یلردی دیمکدر (اشکی یائنه حرف تنکیر (میریخت ده می دوید کبی دوکردی دیمکدر (ازوی ضمیر جفا کیشه راجعدر (بچشم مرحمت بیانیه با حرف مصاحبت (هرکز بر وقت دیمکدر (نکاهی یا حرف وحدت (نمی دید کورمزایدی دیمکدر (باو با حرف صله او درویشه راجع (کفتند دیدیلر (معشوق تو لامیه (همواره دائما دیمکدر (همخانهٔ مستان لامیه همخانه اودش وهم بزم دیمکدر (همخوابهٔ می پرستان لامیه همخوابه یتاق دش دیمکدر کمال انسیتدن عبارتدر می پرست وصف ترکیبیدر شرابه طپیجی سرخوش ورند معناسنه (بادر ویشان با حرف مصاحبت (بامعتقدان با حرف صله معتقد افتعال بابندن اسم مفعولدر اعتقاد اولنمش معناسنه اهل الله دیمکدر (براز معناسنه (سرانکار

انکارسودا سندن (نی ادات سلب یوق دیمکدر (طالب اولامیه (همچو او اوده بویله (هم بنـه دیمکدر (چو ادات تشبیه (باید کرکدر (مصاحب اوده لامیه (همچو او سابق کبی (می شاید می باید کبی (بهـتر اعلادر دیمکدر (که حرف بیان (در حرف تأکید (چینی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشیره سین دیمکدر (پی ادات تعلیل صله دخی اولور (کارخود بیانیه بنشینی باء تأکید ایله فعـل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سین دیمکدر (چون ادات تعلیل (بشنید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (بخندید ده کفت ده بویله در لر کولدی ودیدی دیمکدر (محصول ترکیب) بردرویش برجغامذهبلی محبوبه طوتلدی یول باشنده بلردی و کوز یاشی دوکردی ومحبوبدن مرحمت کوزیله بر وقت نکاه والتفات کورمزدی اول عاشقه دیدیلر سنك معشوقك دائما مستان ایله هم بزم القندر ورندو سرخوشلر ایله نسبت کشدر درویشلر ایله دوست دکلدر واهل اللهه انکارسوداسندن غیری یوقدر انك طالبی بنه انك کبی کرکدر وانك مصاحبی بنه انك کبی لایقدر هیچ اندن اعلادر یوقدر که اندن انك دوشیروب اعراض ایده سین وکندو کارك ایچون باکندو کاریکه اوتوروب ایشکه مشغول اوله سین درویش چونکه بو نصیحتی ایشتدی کولدی ودیدی (قطعه) دردعشقست مرا بهره زجانان نخورم غصه کرزودکری حسن تجمل بیند * دردعشق بیانیه مرا ادات صله بهره نصیب معناسنه در (نخورم فعل نفی مستقبل یمم دیمکدر (کر ادات شرط (ز و ازاودن مخفف اندن دیمکدر (دیکری یا حرف وحدت برغیریسی دیمکدر (تجمل تفعـل بابندن مصدردر وحسنه عطف تفسیریدر (بیند فعل مضارع مفرغائب کورره دیمکدر (محصول بیت) دردعشقدر بکا جاناندن نصیب غصه یمم یعنی قساوت چکمم دکر اندن برغیریسی حسن وتجمل کورسه یعنی کوزللك کوررسه حاصلی التفات ونعمانه مصدر اولورسه غم یمم زیرا بوده بردرلو درد عشـقدر * اوکلستان جمالست عجب نیست کزو * خارکش خار برد طالب کل کل چیند * او محبوبه راجعدر (اوکلستان جمال بیانیه (کزو که ازاودن مخففدر (که حرف رابط ازاو وکلسـتاندن دیمکدر (خارکش وصف ترکیبیدر او نجی ده مستعملدر لکن بنه بونده خارکند و معنای حقیقیسنده

کش اسمه معناسنه اولنجه دیکن استیان دیمکدر (خار بن دیکن ایلتر (طالب کل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (چیند فعل مضارع مفرد غائب دوشیرر دیمکدر (محصول بیت) اول محبوب کوزلك کلستانیدر عجب دکلدر که اندن دیکن استیان دیکن آلور کل طالبی کل دوشیرر حاصلی کل اناء یترشح بما فیه (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمن مخبوندر صدر وابتدادن ماعداسنه خبن طاری اولمشدر عروض وضربنه حذف دخی کلوب فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * خوب رو یرا کنند ارادت بحلقهٔ درویشان کشید وچون نقطهٔ مرکز در دائرهٔ صوفیان آرامید * خوبرو بی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (خوبرو وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی دیمکدر (کنند ارادت مجازا بیانیه (با حرف صله (حلقهٔ درویشان لامیه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (چون ادات تشبیه (نقطهٔ مرکز بیانیه مرکز پرکارك ثابت اولدیغی ایاغك یرینه دیرلر بونده اورته دن عبارتدر (دائرهٔ صوفیان لامیه (آرامید فعل ماضی مفرد غائب قرار ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) بر خوبرویی ارادت کندی درویشلر حلقه سنه چکدی یعنی انلر ایله محبت وانسیت ایلدی ومرکز نقطه سی کبی صوفیلر دائره سنده قرار ایلدی (قطعه) شدرخش قبلهٔ خدا جویان * ازخدا روی خود دروکردند * قبلهٔ خدا جویان لامیه خداجو وصف ترکیبیدر طالب خدا معناسنه الف نون ادات جمع (روی خود بیانیه (دال او در حرف صله او محبوبه راجعدر (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) انك یکاغی طالب خدا اولان درویشلرك قبله سی یعنی محل توجهی اولدی اللهدن کندو یوزینی اکا ایلدیلر یعنی طالب خدا ایکن راغب وصل یار اولدیلر * فوط پوشان بران شکر کفتار * چون مکس بر شکر غلو کردند * فوط پوش وصف ترکیبیدر فوطه کیجی معناسنه درویشدن کنایتدر (شکر کفتار طتلی سوزلی دیمکدر (چون ادات تشبیه (مکس سنك (محصول بیت) درویشلر اول شکر کفتار اوزرینه شکره سنك غلو ایدر کبی غلو ایلدیلر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدر که بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (ازاحرفی معلوم

* هركس اورا خاصهٔ خود مىخواست وخودرا درنظر قبول اومى
آراست تاعاقبت درين كشاكش ميان ايشان خلاف افتاد ونزاع
خاست * اورا را ادات مفعول انى ديمكدر (خاصهٔ خود كنديه
مخصوص (مى ادات حكايه (خواست فعل ماضى مفرد غائب
استردى ديمكدر (خود را كنديسنى ديمكدر (را ادات مفعول (در
حرف صله (نظر قبول او بيانيه ولاميه انك قبولى نظرنده ديمكدر
(مى آراست مى خواست كبى بزايدى ديمكدر (تا حرف انتها (عاقبت
انى تأكيد ايدر (كشاكش غوغاده مستعملدر (ميان ايشان لاميه
(خلاف افتاد مخالفت واقع اولدى (خاست قالقدى يعنى ظاهر اولدى
ديمكدر (محصول تركيب) درويشلردن هركس كنديه مخصوص
استردى يعنى هركس بنم اولسون ديرايدى وكنديني انك قبولى نظرنده
بزردى تاكيم عاقبت بو غوغاده انلرك بيننده مخالفت واقع اولدى
ونزاع ظاهر اولدى (قطعه) نيست دوز از عشق بازان كه وفتن
بريكدكر * چون دم از عشق يكى معشوق نيكوروزنند * نيست دور
بعيد دكلدر ديمكدر (عشق بازان الف نون ادات جمع عشقباز
محبوب دوست معناسنه وصف تركيبيدر (كفتن قاقق واورمق
معناسنه مصدردر (بر حرف صله (يكدكر برى برينه ديمكدر (چون
ادات تعليل (از عشق يكى معشوق نيكو روابو يوزلى برمعشوقك
عشقندن ديمكدر (زنند فعل مضارع جمع غائب اوره لر ديمكدر
(محصول بيت) بعيد دكلدر محبوب دوستلردن برى برينه قاقق واورمق
چونكه ابو يوزلى برمعشوقك عشقندن دم اوره لر يعنى برمحبوبه
علاقه ايدن عاشقلر بيننده غوغا ونزاع اولسه بعيد دكلدر * طائفان
كعبه را چون شوق سازد تيز كام * جاى آن دارد اكر بايكدكر پهلو
زنند * طائفان كعبه اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر (را ادات صله
(چون ادات تعليل (سازد فعل مضارع مفرد غائب دوزه ديمكدر
بونده كتوره ديمك اولور (تيز كام اصل لغتده چاپقين حيوانه ديرلر
بونده مطلق سرعتله يورىمكدر زيرا طائفان كعبه يه هروله سنتدر كه
تيز تيز يوريرلر برقيافت مخصوص اوزره بونده مراد اولان اولدر
(جاى آن دارد انك يرى بدر يعنى اولسه جائزدر ديمك محلنده استعمال

اولنور (اكر ادات شرط (با حرف مصاحبت (يكديكر برى بريله
ديمكدر (پهلويان ديمكدر (رتند فعل مضارع جمع غائب اوررلر
ديمكدر (محصول بيت) كعبه يى طواف ايديجيلره چونكه هرولَه
شوق ويره اكر برى برينه يان اوررلرسه جائزدر (عروض) بو قطعه
رمل مثمندر كه يالكز عروض وضربنه حذف طارى اولمشدر برمصراعى
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور * پيرخانقاه كه اونيز ازان
نمد كلاهى داشت ودران دعوى هردم بخودكواهى آن پسررا
طلبيد وزبان نصيحت كشيد كه اى فرزند ارجمند وجوان دلبند
باهركس چون شير وشكر ميامير وبريسمان فريب هرناكس درمياويز
تو آيينهٔ خدانمايى دريغ باشد كه باهر بى سروپا چهره كشايى *
پيرخانقاه لاميد پير بونده شيخ ديمكدر خانقاه تكيه ديمكدر (كه حرف
بيان (اونيز اودخى ديمكدر (نمد كيچه ديمكدر كه كلاه يپارلر (كلاهى
يا حرف وحدت (هردم هر وقت ديمكدر (بخود با حرف صله
(كواهى يا حرف مصدر شهادت معناسنه (پسر را را ادات
مفعول (طلبيد فعل ماضى مفرد غائب استدى ديمكدر (زبان
نصيحت بيانيه (كشيد فعل ماضى مفرد چكدى ديمكدر اما بونده
سجع ايچون كشاد معناسنه كلمشدر (كه حرف بيان (فرزند
ارجمند موصوفك صفت اضافتيدر (جوان دلبندده بويله فرزند
اوغول ديمكدر (ارجمند ارج قيمت معناسنه مند ادات نسبت قيمتلو
ديمكدر (جوان تازه (دلبند وصف تركيبيدر كوكل باغليجى ديمكدر
(باحرف مصاحبت (چون ادات تشبيه (شير سوت ديمكدر (ميامير
نهى حاضر مفرد قرشمه ديمكدر (بريسمان فريب هرناكس بيانيه
ولاميه با حرف صله ريسمان ايپ ديمكدر (فريب الدامق ومكر
وخدعه معناسنه در (ناكس دنى واحمق ديمكدر (مياويز فعل نهى
حاضر مفرد آصلمه ديمكدر (آيينهٔ خدانمايى يا حرف خطاب اضافت
بيانيه خدانما وصف تركيبيدر خدا كوستريجى ديمكدر (بونده حذف
مضاف تقديرا اولنور آيينهٔ صنع خدانمايى ديمكدر (دريغ حيف ديمكدر
(كه حرف بيان باهر با حرف صله (بى سروپا ادانى معناسنه توربجه
ايسه برديد كارى كشايى فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سين ديمكدر

(محصول ترکیب) تکیه‌نك شیخی اودخی او کیجه‌ده دن کلاه طوتاردی یعنی اوده بو سودایه مبتلا ایدی وول دعواده هر وقت کند و یه شهادت ایدردی (یعنی اسلوب ورو شندن اودخی عشقباز اولدیغی اکلاوردی پسری طلب ایلدی ونصیحت دیلنی اچدی ودیدی ای قیتلی اولان اوغول وکوکل بند ایدیجی جوان هرکس ایله شیر وشکر کبی قرشمه یعنی انسبت ومخالطت ایتمه وهردنی‌نك مکر وخدعه ایدنه آصلمه یعنی الدانمه سن جناب حقك صنع وقدرتی آینه سی سین یازق اولور که هرادانی وارازله چهره اچه سین حاصلی کشف راز ایدوب یوز و بره سین (رباعی) هرلحظه عنان بچنك اغیارمده * درخلوت خاص عامه را بارمده * هرلحظه هر وقت دیمکدر (عنان دیزکین معناسنه‌در (دربچنك اغیار لامیه باحرف صله (خلوت خاص بیانیه (را ادات صله (بار اجازت معناسنه (محصول بیت) هر وقت اغیارك النده دیزکین ویرمه (یعنی رخصت ویرمه خلوت خاصکه عامه یه اجازت ویرمه حاصلی هرکس سیرنعمك وسیراب آب کرمك اولسون* رخسار تو مرآت صقالت زده‌است* مرآت صیقل را بر ژنکار مده * رخسا تو لامیه سنك یکاغك دیمکدر (مرآت عربیدر آینه معناسنه (مرآت صیقل را را ادات مفعول صیقل بونده مصیقل معناسنه‌در صیقل لنمش آینه کی دیمك اولور ابر ژنکار باحرف صله ژنکار برمائی بویه درکه اکاجنکار دیرلر (مده بونده مقابل ایلمه معناسنه‌در (محصول بیت) سنك رخسارك صاف ومصفا آینه در آینهٔ مصیقلکی ژنکاره مقابل ایلمه زیرا عکس ایدوب نرشتیت نمایان اولور یاخود جنکارله بویامه که ملوث اولور یاخود ژنکار پاس معناسنه اولوب پاسلندرمه دیمك دخی اولور (عروض) بورباعی شجرهٔ اخرب اوزانندن‌درکه صدر وابتدا اخرب حشو ولرمقبوض ثانیلرمکفوف عروض وضرب مجبوب برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور *چون آن شیرین پسر این نصیحت شنید بروی تلخ آمد وروی ترش کرده برخاست و بهانهٔ ازخانقاه بیرون رفت وچند روز نیامد پیر ومریدان ازغم مفارقت وبجان آمدند وازالم مهاجرت او بفغان بالماس مژه کوهر عجز واضطرار سفتند و باسان افتقار وزبان

اعتذار

اعتـذار كفتند * چون ادات تعليل (شيرين طتـلى ديمكدر (شنيد فعـل ماضى مفرد غائب اشـتدى ديمكدر (بروى برحرف صله وى جوانه راجعدر (تلخ آجى ديمكدر (آمد فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر (ترش اكـشى ديمكدر (كرده هاء ترتب ايله ايليوب ديمكدر (برخاست فعل ماضى مفرد قالقدى ديمكدر (ببهانهٔ باحرف مصاحبت (ياحرف وحدت همزه حرف توسل (بيرون رفت چيقدى ديمكدر (چند روز برقاچ كون (نيامد فعل نفى مستقبل مفرد غائب كلمـدى ديمكدر (غم مفـارقت او لاميه لردر (بجان آمدند جانه كلـديلر يعنى تحمل ايده مديلر (الم مهاجرت اوده لاميه لردر (بفغان باحرف صله قاعدهٔ سجع اوزره آمدند مقدردر (بالماس مژه با حرف مصاحبت اضافت مجازا لاميه مژه كرپك (كوهر عجز ده بويله (سفتند فعل ماضى جمع غائب دلديلر ديمكدر (بالسان افتقار باحرف مصاحبت (افتقار احتياج معناسنه در اضافت بيانيه (زبان اعتذارده بويله اعتذار عذر ديلك (محصول تركيب) چونكه اول شيرين پسر بو نصيحتى اشـتدى اكاجى كلدى يوزينى اكشيدوب قالقدى و بر بهانه ايله تكيه دن طشره چيقدى و برقاچ كـون كلمدى انك پيرى ومريدى ايرولق غمنـدن مضطرب اولديلر ومهاجرت المنـدن فغانه كلديلر مژه الماسيله عجز واضطرار كوهرينى دلديلر حاصلى اغلديلر واحتيـاج وتذلل لسانيله واعتـذار زبانيله ديديلر (بيت) بازآ كه برتو هيچكس حكمى ندارد اى پسر * باهركه خواهى مى نشين وزهركه خواهى ميكذر * باز كيرو ديمكدر (آ همزهٔ ممدوده ايله امر حاضر مفرد كل ديمكدر (كه حرف بيان (بر حرف صله (هيچكس هيچ كيمسـه ديمكدر (حكمى ياحرف تنكير (ندارد بونده يوقدر ديمكـدر (باهركه باحرف مصاحبت هركمكله ديمكدر (خواهى فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن ديمكدر (مى نشين امر حاضر مفرد اوتور ديمكدر (ميكذرده بويله كچ ديمكدر (محصول بيت) كيرو كل كه سكا هيچ كيمسه نك حكمى يوقدر هركمكله استرسن اوتور وهركيمدن استرسن كچ يعنى استديككله كورش استمديككله كورشمه (عروض) و بيت رجز مثمن سالمدر كه بر مصراعى درت كره مستفعلن اولور (رباعى) هرچند فريب عقل وخصم دينى *

بازا که دل شکست را تسکینی * هرچند هر نقدر دیمکدر (فریب عقل بیانیه عقلی الدایجی دیمکدر (خصم دینی ده بویله یا حرف خطاب دینك خصمی ایسك (بازآ که ینه کل که دیمکدر (دل شکسته بیانیه (را ادات مفعول قیرق کوکله دیمکدر (تسکینی یاحرف خطاب تسکین تفعیل بابندن مصدر ساکن قلمق معناسنه (محصول بیت) هرنقدر که عقلی الدایجی ودینك خصمی ایسکده ینه کل که قیرق کوکله تسکین وراحت رس سین * این بس که بلا ومحنت مابینی * باما بطفیل دیکران بنشینی * این بس که بو یتر که دیمکدر (محنت مالامیه بینی فعل مضارع مخاطب کور رسین (باما با حرف مصاحبت بزم ایله دیمکدر (بطفیل با حرف مصاحبت مابعدینه اضافتی لامیه (بنشینی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب اوتور رسین دیمکدر (محصول بیت) بو یتر که بزم بلا ومحنتمزی کور رسین بزم ایله غیر یلرك طفیلی ایله اوتوررسین یعنی بزه بودرد یتر که بلا ومحنتمزی کور رسین بزم ایله اوتورمق مراد ایلسن غیر یلرك طفیلی ایله حاصلی وساطتیله اوتور رسین (عروض بور باعی شجرهٔ اخرب اوزاتندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اوللرمقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتر بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور * آن جوان اعتذار درویشانرا استماع فرمود از شیوهٔ تند خوبی کذشت و بصحبت آن تنها ماندکان مهجور وفراق دیدکان رنجور باز کشت * اعتذار درویشان لامیه درویشلرك عذر دیلمسنی دیمکدر (استماع اشتمك دیمکدر اما بونده قبول معناسنه در (استماع فرمود قبول بیوردی (شیوهٔ تندخوبی بیانیه تند خو وصف ترکیبیدر سرد خویلی دیمکدر یاحرف مصدر (کذشت فعل ماضی مفرد کچدی دیمکدر (بصحبت آن تنها ماندکان لامیه باحرف صله تنها مانده یالکز قالمش معناسنه وصف ترکیبی در الف نون ادات جمع (مهجوره اضافتی موصوفنه در (مهجور آیرلمش بعید اولمش معناسنه در (فراق دیدکان وصف ترکیبی فراق کورمشلر دیمکدر (رنجوره اضافت موصوفنه در رنجور خسته دیمکدر (بازکشت رجوع ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول جوان درویشلرك اعتذارینی قبول بیوردی سرد خویلیلق شیوه سندن کچدی اول مهجوراولان یالکز

قالمشلرك ورنجور اولان آبرولق كورمشلرك صحبتنه رجوع ايلدى
(قطعه) بعد از چهار چيز ز جانان چهار چيز * خوشتر بود
ز راحت ورحمت پس ازعذاب (محصول بيت) جاناندن درت
نسنه دنصكره درت نسنه زياده خوشترك اولور عذابدنصكره راحت
رحمتدن يعنى عذاب عقبنده اولان راحت ورحمتدن خوشترك واعلادر
جانان طرفندن كلن درت نسنه دنصكره درت نسنه كه بومذكورلاندر
* وصلى پس ازفراق ووفاقى پس از خلاف * صلحى پس از نزاع
ورضايى پس از عتاب * يالر تنكير ايچوندر (محصول بيت) فراقدن
صكره وصل ومخالفتدنصكره وفاق يعنى اويغونلق وغوغا ونزاعدن
صكره بارشمق وعتاب وغضبدنصكره خوشدل اولمق (عروض)
بو قطعه بحر مضارعدندر اصلنده مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن
فاعلاتن در اولاصدر وابتداسنه خرب علتى طارى اولوب مفعول اولمش
حشولر مكفوف اولوب فاعلات مفاعيل اولمش (عروض) وضربنه
قصر كلوب فاعلات اولمش كه بر مصراعى مفعول فاعلات مفاعيل
فاعلات اولوب مضارع اخرب مكفوف مقصور اولور * روضهٔ ششم
در وزيدن نسايم ملاطفات وروايح مطايبات كه غنچه لبهارا بخنداند
وشكوفهٔ دلهارا بشكفاند از حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم آرند كه
فرموده است كه مؤمن مزاح كن وشيرين سخن باشد ومنافق ترش روكره
برابرو * ششم التنجى ديمكدر (در حرف ظرف مدخولى مقدردر تقديرى
در بيان وزيدن الخ (وزيدن اسمك ديمكدر هبوب معناسنه (نسايمه
اضافتى لاميه نسائم نسيمك جمعيدر روزكار ديمكدر يل معناسنه
(ملاطفاته اضافتى بيانيه ملاطفات ملاطفه نك جمعيدر لطيفه لشمك
معناسنه (روايح مطايبات نسايم ملاطفات كبى لفظا ومعنى (كه حرف
رابط (غنچه لب بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول دودقلر
غنچه سى ديمكدر (بخنداند باء تأكيد ايله فعل مضارع متعدى مفرد غائب
كولدررديمكدر (شكوفهٔ دلهاده بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول
كوكللر چيچكى ديمكدر (بشكفاند باء تأكيد ايله فعل مضارع متعدى
مفرد غائب آچار ديمكدر (حضرت رسالت روضهٔ اسبقده تفصيل
اولندى حضرت محمد صلى الله عليه وسلم در (آرند فعل مضارع مفرد

غائب كتورر لر يعنى نقل ايدرلر ديمكدر (كه حرف بيان فرموده است
بيورمشدر (كه حرف بيان مؤمن معروف (مزاح كن وصف تركيبيدر
لطيفه ايديجى ديمكدر (شير بن سخن ده بو يله طاتلى سوزلى ديمكدر
(منافق معروف (ترش رو وصف تركيبى اكشى يوزلى ديمكدر (كره
دوكم (برابر و قاش اوزره كره برابروغضوب وتند خوى ديمكدن كنايه‌در
(محصول تركيب) النتيجى روضه لطيفه لشمك روز كارينك ومطايبات
روايحنك اسمسى بيانده دركه دودقلر غنچه سنى كولدرر وكوكللر
چيچكنى آچار حاصلى طرز ملاطفه وطور مطايبه يى بيلدرر حضرت
رسالت صلى الله تعالى عليه وسلمدن نقل ايدرلر كه بيورمشدر مؤمن
لطيفه ايديجى وطتلى سوزلى اولور منافق اكشى يوزلى وتند خوى
اولور * واميرالمؤمنين على كرم الله وجهه ورضى الله عنه كفته است
كه هيچ باك نيست اكر كسى چندان مزاح كند كه از حد بد خويى
ودائرهٔ ترش رويى بيرون آيد ورسول صلى الله عليه وسلم مر عجوز را
كفت كه عجايز به بهشت درنيايند اين عجوزه بكريه در آمد فرمود كه
خداى تعالى ايشانرا جوان كرداند وخو بترازانچه بودند برانكيزد آنكه
به بهشت برد * باك نيست قورقو يوقدر ديمكدر (اكر ادات شرط (كسى
ياحرف وحدت (چندان اولقدر ديمكدر (مزاح هيچك كسر يله لطيفه
ديمكدر (كه حرف رابط (حد بد خويى لاديه بد خويلق غايتندن
ديمكدر (دائرهٔ ترش رو يى ده بو يله اكشى يوزليلك دائره سندن (بيرون
آيد طشره كله يعنى چيقه ديمكدر (مر ادات صله رايى تأكيددر
(عجوزه قوجه قارى ديمكدر (كه حرف بيان (عجايز عجوزك جمعيدر
(باحرف صله (بهشت جنت ديمكدر (درنيايند فعل مضارع جمع غائب
كيرمزلر ديمكدر (بكريه باحرف صله (درآمد كلدى ديمكدر (فرمود بيوردى
ديمكدر (ايشانرا ادات مفعول (كرداند فعل ماضى مفرد غائب ايلردى ديمكدر
تحويل معناسنه (برانكيزد فعل مضارع مفرد غائب حشر ايدر ديمكدر
آنكه) اول وقت ديمكدر (باحرف صله (بهشت معروف (برد فعل
مضارع مفرد غائب ايلتور ديمكدر (محصول تركيب) واميرالمؤمنين
على كرم الله وجهه ورضى الله عنه ديمشدر خوف يوقدر يعنى ضرر
و يرمز اكر بر كيمسه اولقدر لطيفه ايده كه بدخويلق حدندن وترش

رویلق دائره سندن چیقارنجه یعنی بدخو یلق دائره سندن چیقارمق ایچون لطیفه ایدرسه ضرر ویرمز ورسول صلی الله علیه وسلم برعجوزه یه دیدیکه عجوزه لر جنته کیرمزلر بوعجوزه کریه یه کلدی یعنی اغلدی سعادتله بیوردیلرکه الله تعالی انلری جوان ایلر ودنیاده اولدقلرندن کوزلرك حشر ایدر اول وقت جنته ایلتور ادخال ایدر حاصلی جناب فخر عالم بوکونه لطیفه بیوردقلری ثابتدر * ومرزنی را ازانصار کفت بشوهر خود پرس که در چشم وی سفیدی واقعست آن زن بسرعت واضطراب تمام پیش شوهر خود رفت شوهر ازوی سبب اضطراب پرسید آنچه حضرت فرموده بودند باز کفت کفت راست فرموددر چشم من سفیدی هست وسیاهی هست اما نه بیدی * (مر ادات صله (زنی یاحرف وحدت (را ادات صله مری تأکیددر (انصار فخر کائنات مدینه یه تشریفلرنده اتباع ایدوب اعانت ایدنلره دیرلر (بشوهر) باحرف صله شوهر زوج معناسنه در (خوده اضافت لامیه (پرس) امر حاضر مفرد سوأل ایله دیمکدر (چشم وی لامیه (سفیدی یاحرف مصدر بیاضلق دیمکدر (واقعست واقعدر (بسرعت باحرف مصاحبت (پیش شوهر زوجی قتنه دیمکدر (سفیدی (سیاهی یالری مصدریه لردر (نه حرف نفی (بیدی باحرف مصاحبت یاحرف مصدر (محصول ترکیب) وانصاردن برزنه حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم دیدی کندی زوجکه صورکه انك کوزنده اق واقعدر بوبر کلامدر که طرفینی مشتمل یعنی کوزده اق اولمسی برکوزك کندی آغی اول خاتون علت معناسنه ظن ایدوب سرعت واضطراب تمام ایله زوجی قتنه کتدی زوجی اندن اضطرابك سببنی سوأل ایلدی اول کلامی که حضرت بیورمش ایدیلر سویلدی زوجی دیدی طوغری سویلمشدر بنم کوزمده بیاضلقده وار سیاهلقده واردر اما کوتولکله دکل یعنی عمایه مؤدی اولان بیاضلق دکل بلکه کوزده موجود اولان بیاضلقدر (قطعه) کر مقبلی مزاح کند عیب اومکن * شغلیست آن بقاعدهٔ عقل ودین مباح * کر حرف شرط (مقبلی یاحرف وحدت مقبل صاحب اقبال دیمکدر (عیب او انی تعییب (مکن نهی حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (شغلی یاحرف وحدت

شغل بونده اکلنجه دیمکدر (آن مزاحه اشارتدر (بقاعدهٔ عقل یا
حرف ظرف اضافت بیانیه (مباح معروف (محصول بیت) اکر برمقبل
لطیفه ایدرسه تعییب ایله اول لطیفه یا اکلنجه درکیم عقل ودین
قاعده سنده مباحدر * دل آیینه است کلفت جدر ژنك آیینه * آن
ژنك راچه صیقل امکان بجز مزاح * دل مبتدا (آیینه است خبری
کلفت) ، کافك ضمیله مشقت معناسنه مصدردر (جده اضافتی
فاعلنه در جد لطیفه مقابلی کرجك دیمکدر (ژنك پاس دیمکدر
(آیینه یه اضافت لامیه (رااداة مفعول (صیقل معروف (امکانه اضافت
بیانیه (بجز مزاح لطیفه نك غیری دیمکدر بعض نسخه ده چه ممکن
صیقل واقعدر لکن وزن ایچون مضاف اوقونملی حقیقتده مضاف
دکلدر بته معنی بردر (محصول بیت) کوکل آیینه در جدك مشقتی
آیینه نك پاسیدر اول پاسه نه امکان صیقلی لطیفه نك غیری یعنی
لطیفه نك غیریله اول ژنکی اچمق قابل امکان دکلدر (عروض) بو قطعه
بحر مضارعدندر عینیله انفا ذکر اولنان کبیدر (حکایت) روزی اصمعی
بر مائدهٔ هارون حاضر بود ذکر پالوده کردند اصمعی کفت بسیاری
ازاعرابی باشند که هرکز پالوده ندیده باشند ونشنیده هارون کفت بدین
دعوی که کردی کواهی بکزران واکرنه دروغست * روزی یا حرف
وحدت برکون دیمکدر (بر مائدهٔ هارون بر حرف صله اضافت لامیه مائده
طعام دیمکدر (حاضر بود حاضر ایدی (ذکر پالوده مصدرك مفعولنه در
کردند) فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (بسیاری چوغی دیمکدر
باشند) فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر (که حرف رابط صفت
هرکز) بر وقت دیمکدر (ندیده ماضی منفیدن قسمدر (ندیده باشند
کورممشلردر (نام او لامیه پالوده یه راجعدر (نشنیده ایشتممشلردر
بدین) با حرف صله دال همزه دن منقلب (که حرف رابط صفت (کردی
فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (کواهی یا حرف وحدت
بر شاهد دیمکدر (بکزران باء تأکید ایله امر حاضر مفرد ادا ایله دیمکدر
کواهی بکزران شاهد کتور یعنی بینه اقامه ایله دیمك اولور (واکرنه
یوخسه دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر (محصول ترکیب) برکون اصمعی
هارونك مائده سنده حاضر ایدی یعنی بیله طعام ایدرلردی پالوده ذکرینی

ایلر

ایلرلردی یعنی پالوده کینیتن سویلرلردی اصمعی دیدی اعرابیدن چوغی اولور یعنی چوق کیمسه واردر که بر وقت اصلا پالوده کورمشلردر وایشتمشلردر هارون دیدی بو دعوایه که ایلدك برشاهد اقامه ایله یوخسه یلا ندر * اتفاق روزی هارون بشکار بیرون رفت واصمعی یاوی بود دیدند که اعرابی حالی از بادیه می رسید هارون باصمعی کفت که ویرا پیش ما آر اصمعی پیش وی رفت که امیر المؤمنین ترامی خواند اجابت کن کفت مؤمنانرا امیری می باشد اصمعی کفت آری اعرابی کفت من بوی ایمان ندارم اصمعی ویراد شنام داد وکفت یا ابن الزانیه اعرابی درغضب شد وکریبان اصمعی را بکرفت وهرسومی کشید ودشنام می داد هارون میخندید * روزی یا حرف وحدت (بشکار یا حرف صله (بیرون رفت چقدی دیمکدر (یاوی با حرف مصاحبت وی ضمیر هارونه راجعدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (حالی یا حرف نسبت درکه کندی حالنده دیمکدر شارح بو حاله واقف اولمش (بادیه معروف (می رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (باصمعی با حرف صله (که حرف بیان (ویرا رااداتِ مفعول وی ضمیر اعرابیه راجعدر (پیش ما لامیه بزم قتمزه دیمکدر (آر امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (پیش وی لامیه اعرابینك قتنه دیمکدر (رفت کتدی دیمکدر (که حرف بیان ترا) را ادات مفعول (می خواند فعل مضارع مفرد غائب چاغررا ستر دیمکدر (اجابت کن قبول ایله دیمکدر (مؤمنانرا را ادات تخصیص امیری) یا حرف تنکیر (می باشد اولورمی (آری اوت دیمکدر (بوی با حرف صله (وی امیره راجعدر (ندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحده نفیدن عبارت (ویرا را ادت صله (وی اصمعی یه راجعدر (دشنام داد سوکدی دیمکدر یا ابن الزانیه ای ولد زنا یعنی اوروسپی اوغلی دیمکدر (درغضب شد غضبده اولدی یعنی دارلدی (کریبان یقه دیمکدر اصمعی یه اضافت لامیه را ادات مفعول (بکرفت با ، تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (هرسو هرجانبه دیمکدر (می کشید ادات حال ایله چکردی معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (دشنام می داد سوکردی معناسنه در (می خندیده بویله کولردی دیمکدر

(محصول ترکیب) نفاقاً ز کون هارون شکاره چقدی واصمعی هارون ایله ایدی یعنی برابر ایدیلر کوردیلر که براعرابی کنند و خانده بادیه دن ایرشدی هارون اصمعی یه دیدی آنی بزم فیقره کتور اصمعی اعرابی قتنه کتدی که امیرالمؤمنین سنی استرحاغرر دعوت ایدر اجابت ایله دیو اعرابی دیدی مؤمنلرك امیری اولورمی اصمعی دیدی اوت اولور اعرابی دیدی بن اکا ایمان ایلم اصمعی اکا سوکدی ودیدی ای ولد زنا اعرابی غضبه کلدی واصمعی نك یقه سین طوتدی وهرجانبه چکردی وسوکردی هارون کوزردی (بعدازان پیش هارون آمد وکفت ای امیرالمؤمنین چنانچه این مرد کمان می برد داد من از وی بستان که مرا دشنام داده است هارون کفت دو درم بوی ده اعرابی کفت سبحان الله مرا دشنام داده است ومرا دو درم دیکر بوی می باید داد هارون کفت آری حکم من چنین است روی باصمعی کرد وکفت یا ابن الزانیتین روان باش وبحکم امیرالمؤمنین چهار درم بمن ده هارون از خنده بپشت افتاد * پیش هارون لامیه هارونك قتنه دیمکدر (چنانچه انك کبی که دیمکدر (کمان ظن معناسنه در (داد من بنم عدلمی یعنی حقمی (بستان باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد آل دیمکدر (که ادات تعلیل (مرا ادات صله بکا دیمکدر (دشنام داده است سوکمشدر (دو درم ایکی درهم (بوی با حرف صله وی اصمعی یه راجعدر (ده دالك کسریله وهاء اصلیه ایله امر حاضر مفرد ویر دیمکدر (مرا (را ادات صله (دیکر دخی دیمکدر (بوی با حرف صله وی اصمعی یه راجعدر (می باید داد ویرمك کرك دیمکدر زیرا ماضی مضارعه مقارندر (آری اوت دیمکدر (حکم من لامیه (چنین است بوبجلیندر (باصمعی با حرف صله (یا ابن الزانیتین اصمعینك سویلدیکی کلامك تثنیه سیدر وهم تغلیب قیلنمشدر زیرا زناده کثرت نساطرفندن اولدیغندن مذکر مؤنثه محمول اولور الزانیة والزانی آیت کریمه سنده تقدیمك وجهی کبی شارح کلامی اغودر (روان باش کیت دیمکدر بحکم امیرالمؤمنین با حرف استعلا اضافتلر لامیه چهار درم درت درهم بمن با حرف صله (بده باء تأکید ایله فعل امردر ویر دیمکدر (خنده کولمك معناسنه (بپشت با حرف استعلا ارقه سی اوزره دیمکدر افتاد دوشدی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائب

(محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی سوکشوب چکشدکدنصکره اعرابی هارونك قتنه کلدی ودیدی بونك ظن ایتدیکی کبی ای امیر المؤمنین یعنی بن بیلم لکن بو امیرالمؤمنین دیور بونك ظنی کبی ای مؤمنلرك امیری بنم حقمی اندن آل که بکا سوکشدر هارون دیدی اکا ایکی درهم ویر اعرابی دیدی سبحان الله بکا سوکشدر و بکا ایکی درهم دخی اکاویرمك کرکدر یعنی هم بکا سوکسون هم بن ایکی درهم ویره یم بونه حکمدر دیدی هارون دیدی اوت بنم حکمم بو مجلسدن یوزینی اصمعی یه ایلدی ودیدی ای ایکی زانینك اوغلی یقن کیت وامیر المؤمنینك حکمی اوزره بکا درت درهم ویر هارون کولمکدن آرقه سی اوزره دوشدی * پس ویراهمراه بردند چون بقصر هارون در آمد وآن عظمت وشوکت بدید ومجلس هارونرا مشاهده کرد ودرچشم وی بسیار بزرك نمود پیش آمد وکفت السلام علیك یا الله هارون کفت خاموش باش چه میکویی کفت السلام علیك یانبی الله کفتند ویحك چه میکویی وی امیرالمؤمنین است کفت السلام علیك یا امیرالمؤمنین هارون کفت وعلیك السلام * ویرارا ادات مفعول وی اعرابیه راجعدر (همراه بیله بردند فعل ماضی جمع غائب ایلتدیلر یعنی کتوردیلر دیمکدر (چون ادات تعلیل (بقصر هارون باحرف صله اضافت لامیه (مجلس هارونرا را ادات مفعول اضافت لامیه (درحرف صله (چشم وی لامیه (بسیار چوق دیمکدر (بزرك اولو دیمکدر (پیش آمد ایلرو کلدی دیمکدر (ویحك بالاده تفصیل اولندیغی کبی الله جزا ویرسون دیمکدر (چه میکویی نه سویلرسك دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی اصمعی یه شتمدنصکره اعرابی بیله کتوردیلر چونکه هارونك قصرینه کیردی اول عظمت وشوکتی کوردی وهارونك مجلسنی مشاهده ایلدی واعرابینك کوزینه چوق اولو کورندی ایلرو کلدی ودیدی السلام علیك یا الله هارون دیدی سکوت ایله نه سویلرسین دیدی السلام علیك یانبی الله دیدیلر الله جزا ویرسون نه سویلرسین اول امیرالمؤمنین دردیدی السلام علیك یاامیرالمؤمنین هارون دیدی وعلیك السلام (پس ویرا نشاندند ومائده کشیدند وازهرچیزی بخوردند درآخر پالوده آوردند اصمعی کفت امید میدارم که وی نداند که پالوده چیست

هارون کفت اکر چنین باشد ترا یك بدره بدهم پس اعرابی دست در از کرد
پالوده را خوردن کرفت بوجهی که بان می مانست که هرکز نخورده است
هارون از وی پرسید که این چه چیزست که می خوری * وبرا ادات مفعول
وی اعرابیه راجعدر (بنشاندند باء تأکیدایله فعل ماضی متعدی جمع غائب
اوتورتدیلر دیمکدر (کشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر
(چیزی یا حرف وحدت (بخوردند باء تأکیدایله فعل ماضی جمع غائب
ییدیلر دیمکدر (آوردنده بویله کتوردیلر دیمکدر (میدارم متکلم
وحده اثباندن عبارتدر (امید میدارم امید ایدرم دیمك اولور (وی
اعرابیه راجعدر (نداند فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیلمز دیمکدر
(که حرف بیان (بدره اون بیك التونه دیرلر (بدهم باء تأکیدایله فعل
مضارع متکلم وحده ویره یم دیمکدر (دست دراز کرد ال اوزاتدی
دیمکدر (پالوده را را ادات مفعول (خوردن کرفت یمکه باشلدی
دیمکدر (بوجهی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (که حرف
رابط (بان با حرف صله (می ادات حکایه (مانست فعل ماضی مفرد
غائب بکزر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (نخورده ماضی منفیدن
قسمدر یمه مش دیمکدر (ازوی اعرابیدن (پرسید سؤال ایلدی (که
حرف بیان (می خوری فعل حال مفرد مخاطب ییرسین دیمکدر
(محصول ترکیب) بوندن صکره یعنی اعرابینك سلامنی الدقدن صکره
اوتورتدیلر وطعام چکدیلر وهر برنوع شیدن ییدیلر آخرده پالوده
کتوردیلر اصمعی دیدی امید ایدرم که اعرابی بیلمز که پالوده ندر
هارون دیدی اکر بویله اولورسه سکا بر بدره ویره یم بوندن صکره
اعرابی ال اوزاتدی پالوده یی یمکه باشلدی بر وجهله که اکا بکزر
ایدیکه اصلا یمه مشدر هارون اندن سؤال ایلدیکه بو نه شیدر که
ییرسین * کفت سوکند بآن خدای که ترا بخلافت مکرم کرده
است که من نمی دانم که چه چیزست اما خدای تعالی درقرآن می کوید
وفاکهة ونخل ورمان نخل نزدیك ماهست کان می برم که این رمانست
اصمعی کفت ای امیر المؤمنین اکنون دو بدره برتوواجب شد زیرا که
وی همچنانکه پالوده رانمی داندر مارا نیز نمی داند هارون بفرمود
تااصمعی را دو بدره دادند واعرابی را چندانکه غنی شد * سوکند آند

معناسنه یمین دیمکدر (با آن باحرف صله (که حرف رابط (ترا را ادات
مفعول (بخلاف باحرف مصاحبت (کرده است ایلمشدر (که حرف
بیان (نمی دانم بلم دیمکدر (که حرف بیان (چه چیزست نه شیدر
(فاکهه یمش معناسنه در (نخل خرما (رمان رانك ضمی میمك تشدیدیله
انار دیمکدر (نزیلك ما لامیه بزم قتیمزده دیمکدر (هست واردر دیمکدر
(کمان می برم ظن ایدرم دیمکدر (که حرف بیان (اکنون الآن
دیمکدر (محصول ترکیب) اعرابی دیدی اول خدای تعالی یه
اند ایچرم که سنی خلافت ایله مکرم ایلمشدر که بن بلمم که نه شیدر
اما خدای تعالی قرآننده بیورر (وفاکهة ونخل ورمان) نخل که خرمادر
بزم قتیمزده واردر ظن ایدرم که بو انار در اصمعی دیدی ای امیرالمؤمنین
الآن سنك اوزریکه ایکی بدره واجب اولدی زیرا که اعرابی پالوده یی
بلدیکی کبی رمانی دخی بلمز هارون بیوردی تا کیم اصمعی یه یکرمی
درت بیك التون ویردیلر واعرابی یه اولقدر که غنی اولدی (قطعه)
کیست دانی کریم آنکه زبند* نیست آکه خزانهٔ درمش* کیست
کیمدر دیمکدر مقدم خبر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیلورمیسین
دیمکدر (کریم مبتدا، آنکه انکس که تقدیرنده در اول کیسه در که
دیمکدر (بند باغ (خزانهٔ درمش لامیدر (محصول بیت) کریم کیمدر
بیلورمیسین اول کیسه در که بنددن یعنی مهر ومفتاحدن آگاه دکلدر
انك اقجه خزینه سی یعنی ممهور ومسدود دکل* هرچه آید بروچه
جد چه هزل* همه کردد بهانهٔ کرمش* (محصول بیت) اکا
هرنه کلورسه جد اولسون هزل اولسون مجموعنی کرمنه بهانه ایلر
(عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
مستفعلن در اولا مجزو قیلنوب برجزؤی حذف اولنمشدر صدر وابتدا
سالم حشوینه خبن کلوب ایکنجی ساکن که سیندر دوشوب متفعلن
قالوب مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور عروض وضربی خبن دن صکره
حذف دخی کلوب فعلن اولمشدر برمصراعی فاعلاتن مفاعلن
فعلن اولور (حکایت) خلیفه روزی چاشت میخورد دبرهٔ بریان پیش
وی نهاده بود نداعرابی از بادیه دررسید و براپیش خواند اعرابی بنشست
و بشره تمام در خوردن ایستاد خلیفه کفت چه می شدی که چنسان

این بره راازهم می دری وبرغبت می خوری که کویا پدر اوترا بسر و زده است اعرابی کفت این خود نیست اما تو بچشم شفقت چنان دروی می نکری وازدریدن وخوردن بدمی بری که کویا مادر اوترا شیرداده است * روزی یا حرف وحدت (چاشت قوشلق طعامی دیمکدر (می ادات حکایه (خورد فعل ماضی مفرد غائب برایدی دیمکدر (برهٔ بریان برقوزی دیمکدر زبایره قوزی دیمکدر بانك ورانك فتحلریله وهاء رسمیله (پیش وی لامیه انك اوکنه دیمکدر (نهاده بودند قومش ایدیلر (وی را را ادات مفعول آنی دیمکدر (پیش خواند قتنه چاغردی (بنشست باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (بشره باحرف مصاحبت شره شین معجمه نك کسری وهاءاصلیه ایله حرص دیمکدر (تمام اضافتی لامیه (بعض نسخه برهٔ را تمام واقع اولمشدر لکن چندان مناسب دکلدر (در حرف صله (خوردن مصدردر ییمك معناسنه (ایستاد فعل ماضی مفرد غائب طوردی دیمکدر (می ادات حال ماضی (شدی فعل ماضی مفرد مخاطب (چه می شدی نه اولیورسین دیمکدر (که حرف تعلیل (بره را ادات مفعول (می ادات حال (دری فعل مضارع مفرد مخاطب ییرتسین دیمکدر (می خوری ده بو یله ییرسین دیمکدر (که حرف رابط (کو یاادات تشبیه (پدراولامیه انك پدری دیمکدر (ترا راادات صله سکا دیمکدر (باحرف مصاحبت (سر و سینك ضمی ایله بوینوز دیمکدر (بسر وزده است سوسمشدر وطوس اورمشدر دیمك اولور (بچشم شفقت (باحرف مصاحبت اضافت لامیه شفقت مصدردر محبت معناسنه (می نکری سابق افعال کبی بقه یورسین دیمکدر (دریدن مصدردر ییرتمق معناسنه (خوردن ده بو یله ییمك معناسنه (می بری ده سابقلرکبی ایلتورسین دیمکدر (بدمی بری کوتوکوریورسین دیجك محلده در (شیرداده است سوت ویرمشدر (محصول ترکیب) خلیفه برکون قوشلق طعامی ییردی بربریان قوزی اوکونه قودیلر براعرابی بادیه دن ایرشدی کلدی آنی خلیفه قتنه دعوت ایلدی اعرابی اوتوردی وتمام حرص ایله ییمککه دوردی یعنی باشلدی خلیفه دیدی نه اولیورسین که انجلاین بوقوزی یی بربرندن آییرر

بیرترسین ورغبت ایله بیرسین که کویا انك پدری سکاطوس اور وب سوسمشـدر اعرابی دیدی بود کلدر اماسن محبت کوزیله انجلین قوزویه بقرسین وانی بیرتوب یمه یی کونوکورر سین که کویا انك آنه سی سکاسوت و پرمشـدر (قطعه) خواجه برمال خود آن کونه رحیم است وشفیق* که بچشم شفقت می نکرد درهمه چیز* بر حرف استعلا (مال خود لامیه (آن کونه اول طرزه دیمکدر (نکرد فعل مضارع مفرد غائب بقر دیمکـدر (محصول بیت) صاحب مال کندی مالی اوزره اول طرزه رحیم وشفیقـدر که محبت کوزیله بقر جمیع شیده حاصلی مالنه اولان حرصی بیاندر شارح غالبا کونه لفظنی که اونه دن مخفف ظن ایدوب معنـاینی خواجه کندی حالی اوزره اولقدر شفیق ورحیم دکلدر ومالی حال یازمش بیتك معناسنه چشم شفقت ایله نظر ایدوب بقه مش* کرفتد در بره ومیش وی اندك خطری* بفداشان بدهد مادر وفرزند عزیز* که حرف شرط (فتـد فعل مضارع مفرد غائب دوشرسـه دیمکدر (در حرف صله (بره معروف (میش قیون دیمکدر وی یه اضافت لامیه (اندك آز دیمکدر (خطری یا حرف وحدت برضرر (دیمکدر (یا حرف صله (شان ضمیر جمع بره ومیشـه راجعدر (بدهد بانا کیدایله فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر (محصول بیت) خواجه نك مالنـه اولان شفقتنی بیان ایدوب دیرکه اکرانك قویونه قوزیسنه برضرر واقع اولورسه انلره فدایه ویرر آنه سنی و عزیز اولادینی (عروض) بوقطعه رمل مخبوندر که صدر وابتدادن غیری یه خبن کلمشدر عروض وضربنه حذف دخی کلوب فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (قطعهٔ آخر) فی المثل کرخواجه نان وبرهٔ بریان نهد* پیش تو برخوان اکر روزی شوی مهمان او* (فی لمثل مثـلا دیمکدر (کر حرف شرط (نهد فعـل مضارع مفرد غائب قویه دیمکدر (پیش تو برخوان مصراع اولك تماتیدر پیش تو لامیه (خوان سفره دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (شوی فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسن دیمکدر (مهمان او لامیه مهمان مسافر دیمکدر (محصول بیت) مثلا اکرصاحب مال وجاه سنك اوککه سفره اوزرینـه اتمك وقوزی بریانی قویه اکر برکون اکا مهمان

اولورسك يعنى مهمان اولديغك كون سكا طعـام چيقاررسه * كركنى صد رخنه در دندانش ازسنك ستم * به كه ازدندانت افتد رخنه در دندان او * كرحرف شرط (كنى فعل مضارع ايلرسين ديمكدر (رخنه كدك مضرر معناسنه (در حرف صله (دندان ديش ديمكدر (شين ضمير خواجه يه راجعدر (سنك ستم بيانيـه ستم بونده جور واذيت معناسنه در (كه حرف بيان (رخنـهٔ (يا حرف وحدت همزه حرف توسل (درينه حرف صله (نان او لاميـه (محصول بيت) بيت سابقه مربوطدركه اكر بركون مسافراولديغك وقتده اكرجور واذا شندن خواجه نك ديشنه يوز ضرر ايدرسك ايوركدر كه سنك ديشكدن انك اتمكنه برضرر واقع اوله حاصلى اتمكنه ديش اورمه دن ديشـنى يوز كره قيرمق اولى واحرادر * ورخورد ازدست توصد زخم بر پهلو و پشت * به كه پرسازى تهيكاه خود از بريان او * ورروا كردن مخففدر (خورد فعل مضـارع مفرد غائب ييرسه ديمكدر (دست تو لاميـه (پهلو يان ديمكدر (پشت ارقه ديمكدر (كه حرف بيان (پرسازى طولدوره سين ديمكدر (تهيكاه تانك كسريله بوش بوكر معنـاسنه بونده قارن ديمكـدر (خوده اضافت لاميـه (بريان اوده لاميـه (محصول بيت) واكرسنك الكدن ارقه سى ويانى اوزره يوز زخم ييرسه انك بريانـندن كندى قارنى طويورمه دن يكدر (عروض) بوقطعه بحر رملدندر عروض وضربنه قصرطارى اولوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولمشدر (مطايبه) بهلول را كفتند ديوانكان بصره را بشماركفت ازناحيت شمار بيرونست اكركويد عاقلا نرا بشمارم كه معدودى چند بيش نيست * را ادات صـله (ديوانكان الف نون ادات جمع (كاف هاء رسميه دن منقلب (بصره يه اضافتى لاميه (را ادات مفعول (بشمار باء تأكـيدايله فعل امرحاضرمفرد صاى ديكدر (ناحيت اطراف ديمكدر (بعض نسخه ده حيز واقعدر مكان معنـاسنه (وبعض نسخه ده حد واقعدر جمله سى مجازا نهايت معناسنه در (شماره اضافت بيانيه (كويد فعل مضارع مخاطب (بشمارم صايه رم ديمكدر (كه حرف تعليل (معدودى ياحرف وحدت (چنـد قاچ ديمكدر (معدودى چند برقاچ معـدود ديمك اولور (بيش باء

عربيله

عربيله زياده ديمكـدر ((محصول تركيب) بهلوله ديديلر بصره نك
ديوانه لرينى صاى ديدى صاى نهايتنـدن طشره دريعنى لايعد
ولايحصى درصايلمز اكرديرسكز عاقللرى صايه رم زيرا برقاچ معدوددر
زياده دكلدر ديمك استركه سزلك ديوانه عدايتدوككز عاقل عاقل عد
ايند وككز ديوانه در (قطعه) هركه عاقل بينى اورا بهره ايسـت *
نقد وقت ازمايهٔ ديوانكى * هركه هركس كه تقـديرنده در (بينى
فعل مضـارع مفرد مخاطب كوررسين ديمكـدر (اورا راحرف
تخصيص اونك ديمكدر (بهره ايست سين وتاادات خبر يا حرف وحدت
همزه تحرف توسل (بهره نصيب وحصه معناسنده در (نقد وقت
لاميـه وقتك نقدى ديمكدر نقد پشين ديمكدر ويره سى مقابله سى
حال حياتى ديمكدن عبارتدر (مايه اصل معناسنه در (ديوانكى ياحرف
مصدر كاف هاء رسميدن مبـدل (محصول بيت) هر كيمى كه عاقل
كوررسين انك حصه سى واردر حال حياتنده ديوانه لك سرمايه سندن
يعنى عاقل عدايلديكك البتـه ديوانه لكدن برسرمايه سى واردر عقل
معادنده * مى زيد از آفتاب حادثات * شادمان در سايهٔ ديوانكى * مى زيد
مى ادات حال زيد زانك كسرى ويانك فتحيله فعل مضارع مفرد غائب
درياور كچنور ديمكدر (آفتاب حادثات لاميه آفتاب بونده حرارتدن عبارتدر
حادثات ظهورات يوميه در (شادمان مسرور ديمكدر (سايهٔ ديوانكى
مجـازا لاميه ديوانه لك سايه سنده ديمكدر (محصول بيت) البتـده
هرعاقلك ديوانه لك سرمايه سنده حصـه سى واردر زيرا حادثات
آفتـاب حرارتندن ديوانه لك سايه سـنده مسرورا كچنور مع هذا
عاقل احوال عالمى مشاهده ايتدكجه نيجه واله وحيران اولمز (عروض)
بوقطعه رمل مسدس سدر يالكز عروض وضربنه حذف كلمشـدر كه
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولمشـدر (مطايبه) فاضلى يكى ازدوسـتان
صاحب راز خود نامهٔ نوشت شخصى در پهلوى اونشسته بود بكوشهٔ
چشم نوشتهٔ وبرامى خواند بروى دشوار آمد بنوشت كه اكـرنه
در پهلوى من دزدى زن بمزدى ننشسته بودى ونوشـتهٔ مرانمى
خواندى همه اسرار خود بنوشتمى آن شخص كفت والله كه اى مولانا
من نامهٔ ترا مطالعـه نكردم ونخواندم كفت اى نادان پس اين راكه

می کویی از کجاسی کویی* فاضلی یاحرف وحدت (یکی یاحرف صله برینه دیمکدر (دوستان صاحب راز موصوفك صفته اضافتیدر (راز سر دیمکدر صاحب رازسردش دیمکدر (خوده اضافت بیانیه (نامهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل نامه مکتوب وتذکره معناسنه‌در (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی (شخصی یاحرف وحدت (پهلوی او لامیه (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر (بکوشهٔ چشم باحرف مصاحبت اضافت بیانیه کوزاوجیله دیمکدر (نوشتهٔ ویرا را ادات مفعول اضافت لامیه انك یازدیغی دیمکدر (می ادات حکایه (خواند واورسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (بروی بر ادات صله وی ضمیر فاضله راجعدر (دشوارآمد کوج کلدی (بنوشت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (که حرف بیان (اکر ادات شرط (نه حرف نفی (پهلوی من لامیه (دزدی یاحرف وحدت دزد خرسز دیمکدر (زن بمزد پوزونك دیمکدر (ننشسته ماضی منفیدن قسمدر (بود ادات ماضی یاحرف حکایه اوتورمش اولیدی (نوشتهٔ مرا لامیه (را ادات مفعول بنم یازدیغمی (نمی خواندی یاحرف حکایه او قومیه ایدی دیمکدر (همه مجموعی معناسنه‌در (اسرارخود لامیه (بنوشتمی باحرف تأکید یاحرف حکایه (نوشتم فعل ماضی متکلم وحده یازار ایدم دیمکدر (نامهٔ ترا لامیه را ادات مفعول (مطالعه معروف (نکردم فعل ماضی منفی متکلم وحده (نخواندم ده بو یله (پس بو یله ایسه دیمکدر (این را را ادات مفعول بونی دیمکدر (از کجا قندن (میکویی سو یلرسین دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) برفاضل کندی سرداشلرندن برینه مکتوب یازاردی برشخص انك یاننده اوتورمش ایدی کوزاوجیله انك یازدیغنی اوقوردی اول فاضله کوج کلدی یعنی انفعال ایلدی یازدی که اکر یانمده خرسز بر پوزولك اوتورمش اولیدی و بنم یازدیغمی اوقومیه ایدی مجموعی کندی اسرار یمی یازار ایدم اول شخص دیدی والله که ای مولانا بن سنك نامه کی مطالعه ایلمدم واوقومدم فاضل دیدی ای جاهل اوله ایسه بونی که سو یلرسین قندن سو یلرسین یعنی مطالعه ایدر دیو یازدیغمی ندن بیلدکده

سو یلدك

سو یلدك (قطعه) هر آنکس که دزدیده برسر مرد* شود مطلع شایدش خواند دزد* که حرف رابطه (دزدیده اوغرلین دیمکدر (سرمرد لامیه (شایدش اکا لایقدر دیمکدر (خواند بونده مصدر معناسنه در شایده مقارن اولدیغیچون (دزد خواندك مفعولی (محصول بیت) هرارل کیمسه که اوغریلین آدمك سرینه مطلع اوله اکا خرسز دیمك لایق وشایاندر* برآن کار اکر مزد دارد طلب* همین پس که نامش نهی زن بمزد* برآن کار برحرف صله اول ایشه دیمکدر (مزد میمك ضمیله کرا معناسنه اجرت دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب بونده اثباتدن عبارتدر (بس باء عربیله یتر دیمکدر (شین ضمیر کسه راجعدر (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) اول ایشه اجرت استرسه یعنی اسراره مطلع اولمغه اجرت طلب ایدرسه انجق بویتر که انك آدینه زن بمزد قویه سین یعنی زن بمزد دیمك اکا اجرت کافیدر (عروض) بو قطعه بحر تقارب بدندر که یالکز عروض وضربنه قصر کلوب فعولن فعولن فعولن فعول اولمشدر (حکایت) مستی ازخانه بیرون آمد ودرمیان راه بیفتاد وقی کرد ولب ودهان خودر بیالود سکی بیامد وازلبسیدن کرفت پنداشت که آدمی است که آنرا پاك می کنند دعای کرد که خدای تعالی فرزندان تراخد متکارتوا کرداند بعد زان سك پای برداشت و برروی بول کرد کفت بارك الله ای سیدی آب کرم آوردی تاروی مرابشویی* مستی یا حرف وحدت (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (میان راه بیانیه یول اورته سی دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (قی کرد قوصدی دیمکدر (لب ودهان خود لامیه کندی اغزینی ودوداغنی دیمکدر (بیالود باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله فعل ماضی مفرد غائب بولاشدردی دیمکدر (سکی یا حرف وحدت (بیامد کلدی (لیسیدن مصدردر یالامق معناسنه (لیسیدن کرفت مرکبدر یالامغه باشلدی دیمك اولور (پنداشت فعل ماضی مفرد غائب ظن ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (آدمی یا حرف نسبت که حرف رابط (آن مستة اشارتدر (می کرد ایلردی دیمکدر

(كه حرف بيان (فرزندان ترا لاميه را ادات مفعول سنك اولادلريكى ديمكدر (خدمتكار توده لاميه سكا خدمتجى (كرداندايلىه (پاى برداشت اياق قالدردى (بر حرف صله (روى وى لاميه انك يوزينه (بول معروف (سيدى ياحرف متكلم عربيدر (كرم كاف عجمك فتحيله صيجاق ديمكدر (اب كرم صيجاق صو ديمك اولور (آوردى فعل ماضى مفرد مخاطب كتوردك ديمكدر (تاحرف تعليل (روى مرا لاميه را ادات مفعول بنم يوزيمى ديمكدر (بشويى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب ييقرسين ديمكدر (محصول تركيب) برمست سرخوش اوندن چيقدى و بول اورته سنده دوشدى وقوصدى واغزينى ودوداغنى بولاندردى بركلب كلدى وانى يالامغه باشلدى سرخوش ظن ايتديكه آدمدر انى پاك ايدر دعا ايلرديكه الله تعالى سنك اولادلريكى سكا خدمتكار ايلسون يعنى مطيع ومنقاد اولسونلر وسكا بغشلاسون اندنصكره كلب اياغنى قالدردى وانك يوزينه ايشه دى سرخوش ديدى بارك الله اى بنم افندم صيجاق صو كتوردك بنم يوزيمى ييقه مق ايچون (قطعه) شراب خورده چو برخويشتن روادارد * كه سبلت ازقى ناپاك مى بيالايد * خورده ها حرف ترتب شراب ايچوب ديمكدر (چو ادات تعليل (برحرف صله (خويشتن واورسميله كندى ديمكدر (روا جائز معناسنه در (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر (كه حرف رابط (سبلت بيق معناسنه در (قى ناپاك موصوفك صفته اضافتيدر ناپاك مردار ديمكدر (ميه اضافتى لاميه مى شراب ديمكدر (بيالايد باء تأكيدايله وياء منقلبه ايله فعل مضارع مفرد غائب بولاشديره ديمكدر (محصول بيت) شراب ايچوب چونكه كندينه جائز كوره كه ميك ناپاك اولان قيئندن بيغنى بولاشديره * سك ازمثانه كه ابريق آب كرم آرد * كه غسل سبلت ناپاك اوكند شايد * (مثانه سدلك قاووغى ديمكدر (ابريق آب كرم بيانيه لردر صيجاق صو ابريغى ديمكدر (آرد فعل مضارع مفرد غائب (كه حرف تعليل (غسل غين معجمه نك فتحيله ييقه مق معناسنه عربيدر (سبلته اضافتى مفعولنه در (سبلتك (ناپا كه موصوفك صفته ناپاكك (اويه لاميه (شايد لايقدر ديمكدر (محصول بيت) كندويه بوحالت ناپسنديده يى لايق كورن كيمسه يه

کلب اکرمثانه سندن صیچاق صواریغی کتورر سه انك مردار یغنی
یقه‌مق ایچون لایقدر (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندندر
مکررا تفصیل اولندی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر
(مطایبه) قاضی بغداد بعزیمت مسجد آدینه پیاده بیرون آمد
مستی پیش وی رسید وی را بشناخت کفت اعزك الله ایها القاضی
روا نباشد که تو پیاده روی انکه بطلاق سوکند خورد که قاضی را
برکردن خود سوار کند قاضی کفت پیش آی ای ملعون چون برکردن
او سوار شد روی باز پس کرد که بتك تیز روم یا آهسته کفت میان این
وآن اما باید که رم نکنی ونلغزی وبپای دیوار نزدیك روی تا از مزاحمت
روندکان مأمون باشیم * قاضی بغداد یانیه بغداد قاضیسی دیمکدر
بعزیمت) با حرف صله عزیمت قصد معناسنه‌در (مسجد) اضافت
مفعولنه‌در (مسجدك آدینه یه بیانیه آدینه همزهٔ ممدوده ایله جمعه
دیمکدر (پیاده یا (بیرون آمد چقدی (مستی یا حرف وحدت (پیش وی
لامیه انك قتنه (رسید ایرشدی (وی قاضی یه راجعدر (را ادات مفعول
بشناخت) باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اکلادی دیمکدر (اعزك
فعل ماضی مفرد بونده دعا موقعی اولدیغندن امر معناسنه‌در
عزیز ایلسون دیمکدر (کاف خطاب مفعولی (الله فاعلی (ایها لفظی
مفصلا کتب نحویه لرده ذکر اولنمشدر (نداء تعظیم‌در (القاضی
منادی ای قاضی دیمکدر (روا نباشد جائز اولمز (که حرف بیان (روی
رانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطب کیده سین دیمکدر (آنکه اول
وقت (بطلاق با حرف صله طلاق معروف (سوکند اند دیمکدر
سوکند خورد که) اند ایچدی که (قاضی را را ادات مفعول (کردن خود
لامیه (سوار کند بندیره دیمکدر (آی فعل امر حاضر مفرد کل دیمکدر
پیش آی ؛ قتمه کل دیمك اولور (چون ادات تعلیل (کردن اوده
لامیه (روی باز پس کرد اردینه باقدی دیمکده مستعملدر (که حرف
بیان (بتك با حرف مصاحبت (تك جند یان اصطلاحنده ناقل
دید کاری یوریمکدر (تیز معروف (روم فعل مضارع متکلم وحده
یا) حرف تردید (آهسته یواش دیمکدر (میان این وآن بونکله انك
اورته‌سی این اهسته‌یه اشارتدر آن تکه اشارتدر (باید که کرکدر که

رم نکنی) اورکیدسین (نلغری قایمه سین (بپای باحرف ظرف پای
دبب معناسنه در پای دیوارلامیه (هاادات جمع (نزدیك یقین دیمکدر
روی) فعل مضارع مفرد مخاطب کیده سین دیمکدر (تاحرف تعلیل
مزاحمت) غلبه معناسنه در (روندکانه اضافت لامیه رونده اسم فاعل
کید یجی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (مأمون
باشیم) امین اوله لم دیمکدر (محصول ترکیب) بغداد قاضی سی جمعه
مسجدینه عزیمته پیاده چقدی برسرخوش قتنه ایرشدی قاضی بی
بیلدی دیدی الله سنی عزیز ایلسون ای قاضی لایق دکلدرکه سن پیاده
کیده سین اول وقت یعنی عقبنده طلاقه اند ایچدی یعنی شرط
ایندیکه قاضی بی کردنی اوزره بندیره قاضی دیدی قتیمه کل ای ملعون
چونکه کردنی اوزره سواراولدی سرخوش یوزینی دوندی و باقدیکه
ناقل ایله تیزمی کیدم یوخسه آهستمی دیدی بونکله انك اورته سنده
اما کرکدرکه اورکیه سین وسورچوب قایمه سین ودیوار دیبنه
یقین کیده سین تاکیم کید یجیلرك غلبه سندن امین اوله لم* کفت
بارك الله ایها القاضی توخود قاعدهٔ سواری نیکو می دانستهٔ چون
قاضی بمسجد رساند فرمود تاویرا در زندان محبوس کنند کفت
اصلحك الله ایها القاضی این سزای کسی است ترا از مذلت پیاده کی
برهاند وبمرکوبی تونت دردهدو بعزت سواری بمسجدت رساند قاضی
بخندید و ویرا بکذاشت* خود ادات تأکید (قاعدهٔ سواری یایسه
یاحرف مصدر (نیکوایومی حرف تأکید (دانستهٔ یاحرف خطاب
همزه حرف توسل دانسته اسم فاعلدر بیلیجی سین دیمکدر (چون
ادات تعلیل (قاضی را (را ادات مفعول (بمسجد با حرف صله (رساند
فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (تاحرف تعلیل
وی) مستتر راجعدر (را ادات مفعول (سزای کسی لامیه (یاحرف
تنکیر شول کیمسه نك لایقیدر دیمکدر استفهام معناسنی متضمن
ترا) را ادات مفعول (مذلت پیاده کی صفتك موصوفه اضافتیدر
یاحرف مصدر کاف هادن مبدل (برهاند باء تأکید ایله فعل ماضی
متعدی مفرد غائب قورتاردی دیمکدر (بمرکوبی تو لامیه باحرف صله
یاحرف مصدر سنك بنکلککه دیمکدر (تن در دهد بذل وجود ایلیه

بعزت سواری) با حرف مصاحبت عزت سواری مذلت پیاده کی کبی
بمسجدت) با حرف صله تا حرف خطاب (محصول ترکیب) مست دیدی
بارك الله ای قاضی یعنی ماشاء الله سن آنلی لق قاعده سنی اعلا بیلیجی سین
چونکه قاضی یی مسجده ایرشدردی یوردی تاکیم سرخوشی زندانده
محبوس ایلیه لر دیدیکه الله سنی اصلاح ایلسون ای قاضی بو شول
کیمسه نك لایق وجزا سیدر که سنی پیاده لك مذ لتندن قورتاردی وسکا
بنکلکه بذل وجود ایلدی وسوار لق عزتیله سنی مسجده ایرشدردی
حاصلی سکا بو نجلین اعزاز ایده نك سزاسی بومیدر قاضی کولدی
وانی ترك ایلدی (قطعه) مستی بقصد عربده جون راه کیردت *
باا و برفق کار کن ای کاردان حکیم * مستی یا حرف وحدت (بقصد
عربده با حرف مصاحبت اضافت بیانیه چون ادات تعلیل (راه کیردت
راهت کیرد تقدیرنده سنك یولکی طوتار دیمکدر (باا و با حرف
مصاحبت او مستنه راجعدر (برفق با حرف مصاحبت رفق رانك
کسریله یومشقلق دیمکدر ملایمت معناسنه (کار کن ایش ایله (کاردان
ایش بیلیجی معناسنه وصف ترکیبیدر (محصول بیت) بر سرخوش
عربده قصدیله چونکه سنك یولکی طوته انك ایله ملایمت ولطف ایله
ایش ایله ای ایش بلیجی حکیم و عاقل یعنی دائما کو کلنجه کیت مخالفت
ایلمه * مو بیست عرض خردمند خرده دان * مپسندش از کشاکش
نابخردان دونیم * (مو یی یا حرف وحدت بر قیلدر دیمکدر (عرض
عینك کسریله ناموس معناسنه (خرد مند ه اضافتی لامیه خرد مندك
خرده دانه موصوفك صفتنه خردمند عاقل دیمکدر خرده دان وصف
ترکیبیدر خرده بلیجی دیمکدر یعنی اینجه فکرلی معناسنه (مپسند
نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر یعنی روا کورمه دیمکده مستعملدر
شین ضمیر عرضنه راجعدر (کشاکش نابخردان لامیه کشاکش غوغا
نا حرف نفی بخرد عاقل الف نون ادات جمع عقلسزلر دیمك اولور
دونیم ایکی پارچه دیمکدر (محصول بیت) خرده دان اولان عاقلك
عرضی بر قیلدر اول قیل کبی اولان عرضی جاهلارك کشاکشندن
ایکی پارچه ایلمه یعنی جاهلارله غوغا ونزاع ایدوب عرض ووقارکی
شکست ایلمه (عروض بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی مفاعیلن

فاعلاتن فاعلن فاعلاتن در صدر و ابتدایه خرب طاری اولوب
اولندن میم آخرندن نون ساقط اولوب فاعیل قالوب مفعول لفظنه
تبدیل اولنمشدر حشولر مکفوف اولوب فاعلات مفاعیل اولمشدر
عروض وضرب مقصور اولوب فاعلات اولمشدر * مطایبه چولاهی
درخانهٔ دانشمندی ودیعتی نهاد چون یك چندر وزبرآمد بان محتاج
شد پیش وی رفت دید که بر در سرای خود بر مسند تدریس نشست
وجمعی از شاکردان پیش اوصف بست کفت ای استاد بان ودیعت
احتیاج دارم کفت ساعتی بنشین تا از درس فارغ شوم چولاه بنشست
مدت درس او دیر کشید و وی مستعجل بود و عادت آن دانشمند آن بود
که در وقت درس کفتن سرخود می جنبانید چولاهرا تصور
این شد که درس کفتن همان سر جنبانیدن است کفت ای استاد
برخیز ومرا تا آمدن نائب خود کردان تا من بجای تو سرمی جنبانم
و ودیعت مرا بیرون آور که من تعجیل دارم دانشمند چون بشنید
وبخندید و کفت *چولاهی یا حرف وحدت بر برطوقیجی دیمکدر
(خانهٔ دانشمندی یاینه حرف وحدت اضافت لامیه دانشمند عالم
دیمکدر (ودیعتی یا حرف وحدت ودیعت امانت دیمکدر (نهاد
فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (یك چندروز بر فج کون
برآمد کچدی دیمکدر (بان با حرف صله آن ودیعته اشارتدر
پیش وی لامیه وی دانشمنده راجعدر (رفت فعل ماضی مفرد
غائب کتدی دیمکدر (دیده بویله کوردی دیمکدر (که حرف
بیان (بر حرف ظرف (در حرف تأکید (سرای خود بیانیه بر حرف
استعلا (مسند تدریس بیانیه مسند محل اعلا دیمکدر (تدریس
درس اوقمق (نشسته ماضیدن قسم اوتورمش معناسنه (جمعی یا
حرف وحدت (پیش او لامیه او ضمیر دانشمنده راجعدر (بست
ماضیدن قسمدر بغلامش دیمکدر (بان با حرف صله (ساعتی یا
حرف وحدت ساعت مدتدن عبارتدر (بنشین باء تأکید ایله فعل امر
حاضر مفرد اوتور دیمکدر (تا حرف انتها (شوم فعل مضارع متکلم
وحده اولم دیمکدر (بنشست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب
اوتوردی دیمکدر (مدت درس او لامیه لردر (دیر کشید اوزاق چکدی

يعنى اوزادى (مستعجل استفعال بابندن اسم فاعلدر استعجال ايدنجى
ديمكدر (عادت آن لاميه (كه حرف بيان (وقت درس بيانيه (سرخود
لاميه كسدى باشنى ديمكدر (مى حرف حكايه (جنبانيد فعل ماضى
مفرد غائب اويناداردى ديمكدر (چولاهرا را ادات صله (تصور
فكر معناسنه (تصور اين شد كه بو فكر اولدى كه يعنى بويله ظن
ايلدى كه (درس كفتن درس اوقوتمق ديمكدر (همان انجق معناسنه
(جنبانيدن مصدردر اويناتمق ديمكدر (برخيز فعل امر حاضر
مفرد قالق ديمكدر (مرا را ادات مفعول (تا حرف انتها (تاآمدن
كلنجه قدر ديمك اولور (نائب خود اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر
كنديسنه نائب يعنى وكيل (كردان فعل امر حاضر مفرد ايله ديمكدر
(تا حرف تعليل (بجاى تو لاميه با حرف صله سنك يريكه (مى جنبانم
فعل مضارع متكلم وحده اويناتدم ديمكدر (وديعت مرا لاميه
را ادات مفعول (بيرون آور چقار ديمكدر (كه حرف تعليل
(محصول تركيب) برچولاه برعالمك خانه سنده برامانت قودى چونكه
برقاچ كون كجدى اول امانته محتاج اولدى دانشمند قتنه كتدى
كوردى كه كندى اونده درس اوقتمق مسندنده اوتورمش وشاكردلردن
برجمع انك اوكنده صف باغلمش چولاه ديدى اى استاد اول امانته
احتياجم واردر دانشمند ديدى برساعت قدر صبر ايله تاكيم درسدن
فارغ اولم چولاه اوتوردى عالمك درسى مدتى اوزادى وچولاه مستعجل
ايدى واول دانشمندك عادتى اول ايدى كه درس اوقوتمه وقتنده
كندى باشنى اويناداردى چولاهه اول تصور اولديكه درس اوقوتمق
انجق باش اويناتمقدر ديدى اى استاد قالق وبنى سن كلنجه كنديكه
نائب ايله تاكيم بن سنك يركده باش اويناتدم وبنم امانتمى چيقاركه
بن تعجيل ايدرم چونكه عالم ايشتدى كولدى وديدى (قطعه)
فقيه شهر زند لاف آن بمجلس عام * كه آشكار ونهان علوم مى داند *
فقيه شهر لاميه فقيه عالم فقه ديمكدر لكن بونده قباصوفى جاهل
معناسنهدر تركيجه كوى فقيسى ديرلر (زند فعل مضارع مفرد غائب
اورر ديمكدر (لاف آن لاميه آن مصراع ثانى مضموننه اشارتدر
بمجلس عام لاميه با حرف ظرف عام عوام ديمكدر جهلادن عبارتدر

(كه حرف بيان (داند فعل مضارع مفرد غائب بيلور ديمكدر
(محصول بيت) شهرك فقيهى جهلا مجلسنده اول لافى اورر كه
علوم آشكار ونهانى بيلور يعنى بيلديكم علم بوقدردر بولاف وكذاف ايدر
* جواب هرچه ازو پرسى آن بود كه بدست * اشارتى بكند ياسرى
بجنباند * پرسى فعل مضارع مفرد مخاطب سؤال ايدرسين ديمكدر
(بدست باحرف مصاحبت (اشارتى ياحرف تنكير (سرى ده بويله
(محصول بيت) هرنسنه نك جوابى كه اندن سؤال ايدرسين يعنى
اندن سؤال اولنسان هرشيئه جواب اول اولوركه ال ايله اشارت ايليه
ياباش اوينساده حاصلى علم ديدكارى شى بوايكى شى ايله اولور
ظن ايدر (عروض) بوقطعه بحرمجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور (مطايبه) نابينايى درشب تاريك چراغى دردست وسبويى
بردوش درراهى مى رفت فضولى بوى رسيد وگفت اى نادان
روز وشب پيش تو يكسانست وروشنى وتاريكى درچشم تو برابر
اين چراغ را فائده چيست نابينا بخنديد وكفت اين چراغ نه از
بهر خوداست ازبراى چون توكوردلان بيخرد است تابمن پهلو
نزنند وسبوى مرا نشكنند * نابينايى ياحرف وحدت نابينا كور
ديمكدر (شب تاريك بيانيه تاريك قرانلق ديمكدر (چراغى ياحرف
وحدت برچراق ديمكدر (سبويى ده بويله بردستى ديمكدر (بر حرف
ظرف (دوش اوموز ديمكدر (راهى يا حرف وحدت بريولده (مى
ادات حكايه (رفت فعل ماضى مفرد غائب كيدرايدى ديمكدر (فضولى
يا ينه حرف وحدت بر فضول ديمكدر (فضول ديواوزرينه لازم
اولميجق شيئه قاريشانه ديرلر (بوى باحرف صله وى ضميرى نابينايه
راجعدر (نادان جاهل ديمكدر (پيش تو لاميه سنك قتكده (يكسانست
برابردر (روشنى ياحرف مصدر ايدنلق ديمكدر (تاريكى ده بويله
قره كولق ديمكدر (چراغ راراحرف تخصيص بوچراغك ديمكدر
(ازبهر ادات تعليل (كوردل وصف تركيبيدر كوكلى كور جاهل
معناسنه در (بيخرد عقلسز ديمكدر (تاحرف تعليل (بمن باحرف صله
(نزنند فعل نفى مستقبل اورميه لر ديمكدر (نشكنند ده بويله قيرميه لر
ديمكدر (محصول تركيب) بركورقره كولق كيجه ده النده برچراق

واومورنده بردستی یواده کیدر ایدی برفضول اکا ایرشدی ودیدی ای
جاهل کیجه کوندز سنك قنکده بردر وآیدنلق وقره کولق برابردر
بوچراغك فائده سی ندرکود کوادی ودیدی بوچراغ کندم ایچون
دکلدر سنك کبی عقلسز قلبی کورلر ایچوندر تاکه بکا یان اورمیه لر
یعنی خاتمیه لر وبنم دستمی قیرمیه لر (قطعه) حال نادانرا به ازنادان
نمی داند کسی * کرچه در دانش فزون از بوعلی سینا بود * حال
نادان لامیه را ادات مفعول جاهلك حالنی دیمکدر (نمی داند فعل
نفی حال مفرد غائب بیلزدیمکدر (کسی یاحرف وحدت برکیمسه دیمکدر
(دانش اسم مصدر علم معناسنه (فزون زیاده دیمکدر (بو ابودن
مخففدر ابوعلی سینا حکمادن برکیمسه نك اسمیدر حکمتده شفا نامنده
اولان کتابك مؤلفیدر اهل حکمت بیننده شیخ دیمکله معروفدر
(محصول بیت) جاهلك حالنی جاهلدن ایو کیمسه بیلز اکرچه علمده
ابوعلی سینادن زیاده اولورسه یعنی ابوعلی سینادن زیاده علم ورشدی
اولسه ده جاهلك حالنی بیلز الاینه کندی کبی جاهل بیلور * طعن
نابینامزن ای دم زبینایی زده * زانکه نابینا بکارخویشتن بینابود *
(طعن نابینا مصدرك مفعولنه در کوره طعن دیمکدر (مزن نهی حاضر
مفرد اورمه دیمکدر (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر
(دم نفس (بینایی یاحرف مصدر کور یجیلکدن دیمکدر (زده
ماضیدن قسیدر اورمش دیمکدر (دم زدن دعوا ایتمکده مستعملدر
(زانکه اول اجلدنکه دیمکدر (بکار خویشتن لامیه باحرف ظرف
کندی ایشنده دیمکدر (محصول بیت) کوره طعن اورمه یعنی ایله
ای کوریجیلکدن دم اوران کیمسه اول اجلدنکه کورکندی ایشنده
کوریجیدر یعنی کور هر امورنده بصیرت اوزره در لکن بصیرت
ایدرکن افعالنده بصیرت اوزره اولمز سین (عروض) بوقطعه بحر
رمل مثمندرکه یالکز عروض وضربنه حذف کلوب فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن اولمشدر (مطایبه) عمرولیث یکی از لشکریان خودرا
دید که براسب لاغر نشست * عمرولیث قاعدهٔ اعجام اوزره عمرو بن
لیث دیمکدرکه ملوك ماضیه دن برینك اسمیدر (یکی برینی دیمکدر
(لشکریان خود لامیه کندو عسکرلرندن دیمکدر (دید فعل ماضی

مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (اسب لاغر بیانیه لاغر آریق دیمکدر (نشست ماضیدن قسمدر اوتورمش معناسنه بونده بتمش دیمکدر (محصول ترکیب) عمرو بن لیث کندی عسکرلرندن برینی کوردیکه برآریق ضعیف آته بنمش (قطعه) زین لاغراسبکی که همانا نبافته است * جراز عظام جوهر ترکیب اونظام * زین بونده انجلین دیمکدر (اسبکی اسب آت کاف حرف تصغیر یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (همانا بکزر که دیمکدر (نیافته ماضی منفیدن قسمدر بولمش دیمکدر (عظام عظمک جمیدر کمکلر دیمکدر (جوهر ترکیب او لامیه‌لردر جوهر بونده اصل دیمکدر (محصول بیت) انجلین برضعیف آریق آت جوغز که بکزر که انک ترکیبنک اصلی کمکلردن غیری نظام بولمشدر یعنی نشأ تنده کمکدن غیری وجودنده ترکیب حاصل اولمش بورتبه ضعیف آت ایدی * همچو خرعزیرعظام آمده بهم * لیکن هنوز کوشت نرویده زعظام * هم حرف تاکید (چون ادات تشبیه (خرعزیر بیانیه (آمده ماضیدن قسمدر کلمش دیمکدر (بهم بریره دیمکدر (لیکن ادات استدراک (کوشت ات دیمکدر لحم معناسنه (نرویده ماضی منفیدن قسمدر بتمش دیمکدر (محصول بیت) حضرت عزیرک اشکی کبی کمکلر بریره کلمش یعنی مجتمع اولمش لکن اللان دخی کمکلردن ات بتمش قصهٔ عزیر معلوم (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولمشدر (قطعه) آخر * لاغراسبی که کر بجوبی * زکوشت در ونشان نیابی * اسبی یا حرف وحدت نوعیه (که حرف رابط صفت (کر حرف شرط (بجویی باءتأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیمکدر یعنی ارارسن دیمکدر (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب بوله مزسین دیمکدر (محصول بیت) برآریق آت که کر ارارسن تدن انده نشان و علامت بوله مزسین * ازسر تاسم کرش بکاوی * جز پوست براستخوان نیابی * تاحرف انتها (سم سینک ضمیله طرنق دیمکدر (کر اکردن مخفف حرف شرط (شین ضمیر اسبه راجعدر (بکاوی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب صویه سین دیمکدر (پوست دری دیمکدر (محصول بیت) باشندن طرناغنه دک اکر آنی صویارسن

کمکٔ

كمك اوزرنده دريدن غيرى بوله مزسين (عروض) بو قطعه بحر هزج اخرب مقبوض محذوفدر كه مفعول مفاعلن فعولن اولمشدر لكن بيت اولك مصراع اولنده قاعدهٔ شعر اوزره سكته واردر * كفت لعنت براشكريان من باد كه هر دينار ودرم كه بايشان دادم فروج زنان خود را فربه ساختند ومركوبان خودرا از كرسنكى بكداختند آن شخص بشنيد وكفت والله اى امير اكر نظر استبصار بر فرج زن من كارى انرا از سرين اسب من لاغرتر شمارى عمرو ليث ازين سخن بخنديد واورا چيزى انعام كرد وكفت برو هر دو مركوب خودرا فربه كن * بر حرف صله (لشكريان من لاميده (باد امر غائب مفرد اولسون ديمكدر (كه حرف تعليل (كه حرف رابط (بايشان با حرف صله ايشان ضمير جمع لشكريانه راجعدر (دادم فعل ماضى متكلم وحده ويردم ديمكدر (فروج فرجك جمعيدر (زنانه اضافتى لاميه (خوده ده بويله (را ادات مفعول (فربه سمز ديمكدر (ساختند فعل ماضى جمع غائب دوزديلر ديمكدر (فربه ساختند سمرتديلر ديمك اولور (مركوبان خود را لاميه (را ادات مفعول كندى بنكلرينى ديمكدر (كرسنكى يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل كرسنه كاف عجمك ضميله آچ ديمكدر آچلقدن ديمك اولور (بكداختند باء تأكيد يله فعل ماضى جمع غائب اريتديلر ديمكدر (نظر استبصار بيانيه استبصار استفعال بابندن مصدردر دقتدن عبارتدر (فرج زن من لاميه لردر (كارى كاف عجمك ضميله فعل مضارع مفرد مخاطب حواله ايدرسين ديمكدر (انرا ادات مفعول آنى ديمكدر (سرين سينك ضميله اوبلوق معناسنه در (اسبه اضافت لاميه (منده ده بويله (لاغرتر اريقراك ديمكدر (شمارى مفرد مخاطب عد ايده سين ديمكدر (محصول تركيب) عمرو بن ليث آنى بويله كورنجه ديدى رحمتدن بعيد اولمق بنم عسكرلريمك اوزرينه اولسون زيرا هر اقچه والتون كه انلره ويردم كندى قريلرينك فرجلرينى سمرتديلر بنكلرينى آچلقدن اريتديلر اول شخص اشتدى وديدى والله اى امير اكر دقت نظرينى بنم قريمك فرجنه حواله ايلرسن بنم آتيمك اويلوغندن آرق زاك عد ايدرسين حاصلى اوبوندن ضعيفدر عمرو بن ليث بو سخندن كولدى واكا برمقدار شى انعام ايلدى

ور مینجه طمع ایلمه که اندن کوکل مراد له کله حاصل اوله * کره کشای رکبسه که بحبه بند ازار * بدوستی خدا و رسول نکشاید * کره دوکم دیمکدر باغ مراد در کشایك مفعولی (کشای فعل امر حاضر مفرد آچ دیمکدر (که حرف تعلیل (بند ازار لامیه ازار اصل لغتده ایچه کیلن ثوبه دیرلر بونده طون دیمکدر بند ازار اوچقور دیمك اولور بدوستی) باحرف صله یاحرف مصدر دوستلغنه دیمکدر (خدایه اضافتی لامیه (نکشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب آچمز دیمکدر (محصول بیت) کیسه‌دن باغی آچ یعنی اچه ویرزیرا قحبه اوجقوری خدا ورسول دوستلغنه آچمز (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلا تن مفاعلن فعلات اوزنندر * مطایبهٔ منظومه * کفت مملوکه بمالك خویش * کز قفایش کرفت راه فساد * (مملوکه اسم مفعول مفرد مؤنثدر جاریه معناسنه (وکفتك فاعلی یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بمالك خویش لامیه باحرف صله مالك صاحب معناسنه‌در (کز که ازدن مخففدر که حرف رابطه (قفا اکسه دیمکدر بونده دبر مراد در شین ضمیر مملوکه یه راجعدر (کرفت فعل ماضی مفرد طوتدی دیمکدر (راه فساد بیانیه فساد بولینی دیمکدر مراد مباشرتدر (محصول بیت) برجاریه کندو مولی‌سنه دیدی که اکسه‌سندن فساد یولینی طوتدی یعنی دبرندن مباشرت مرادایدن افندیسنه دیدی کلامی بیت آتیدر * ترك این فعل کن که جائز نیست * پیش دین پیشکان شرع نهاد * (ترك این فعل مصدرك مفعولنه اضافتیدر (که حرف تعلیل (پیش دین پیشکان لامیه دین پیشه وصف ترکیبیدر دین صنعتلی متقی دیمکدر (دین طاعت معناسنه‌در کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (شرع نهاد وصف ترکیبی یعنی طریق حق اوزره کیدیجی دیمکسندر یاخود بومذکورلردن مراد ائمهٔ دین اوله (محصول بیت) مملوکه دیدی بو فعلی ترك ایله زیرا جائز دکلدر طریق حق اوزره کیدن متقیلرك یاخود ائمهٔ دینك قتنده * کفت خاموش که شیخ دین مالك * بچنین عیش رخصت ماداد * کفتك فاعلی مالکه راجعدر (خاموش فعل امر حاضر مفرد صوص دیمکدر (که حرف تعلیل (شیخ دین لامیه (مالکدن مراد امام

مانکدر (بچنین عیش با حرف صله بونجلاین ذوق دیمکدر (رخصت
مصدردر اذن معناسنه (ما متکلمه اضافت مفعولنه در بزه اذن
دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (محصول بیت)
مالك دیدی صوص که دینك شیخی امام مالك بونجلاین ذوقه بزه رخصت
ویردی فی الحقیقة مذهب مالکیه نك براز غلاتی مالك رضی الله عنهه
افترا ایدرلر و بو آیت کریمه یی تعمیم ایدوب استدلال ایدرلر (نساؤکم
حرث لکم فأتوا حرثکم انی شئتم) بهتان صریح و کذب فضیح در
زیرا اول محل حرث دکلدر * کفت مسکین ز زیر او که خدات *
در زد و کیر مالك انداز اد * کفتك فاعلی مملو که در (زیر او لامیه
انك التندن دیمکدر (که حرف بیان (خدات خدا ترا تقدیرنده در
خداسنی دیمك اولور (در حرف صله (زد و کیر کاف عجمله مصدر
مرکب انواعندندر که معنای لغویسی اور وب طوتمه استعمالده حکم
معناسنه در (مالك جهنمه موکل اولان ملکك اسمیدر (انداز اد
فعل امر غائب آتسون دیمکدر (محصول بیت) مسکین جاریه انك
التندن دیدیکه الله سنی مالکك حکمنه آتسون یعنی جهنمه القا
ایلسون شارحك و یردیکی معنایی و یره مدم وهم مالك اول صاحب
ثانی امام مالك ثالث خازن جهنم اولمسنده صنعت تجنیس وار در
(عروض) بو ابیات بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات
اولمشدر * فاضلی که صورت قبیح وهیئات کریه داشت بفرزدق
رسید ویرا دید که روی وی بجهت مرضی زرد شده بود کفت
تراچه بوده است که رنك تو چنین زرد شده است کفت چون ترا دیدم
از کناهان خود اندیشیدم رنك من زرد برآمد کفت در وقت دیدن
من چرا از کناهان یاد کردی کفت ترسیدم که خدای تعالی مرا عقوبت
کند وهمچو تو مسخ کرداند * فاضلی یا حرف وحدت (که حرف
رابط صفت (قبیح صفت مشبهه در چرکین دیمکدر (صورت قبیح
موصوفك صفته اضافتیدر (هیأت کریه ده بویله عطف تفسیریدر
داشت وار ایدی دیمکدر (بفرزدق با حرف صله (فرزدق شعرای
عربدن برینك اسمیدر (رسید فعل ماضی مفرد یرشدی دیمکدر (ویرا
را ادات مفعول (وی فرزدقه راجعدر (دید فعل ماضی مفرد غائب

کوردی دیمکدر (که حرف بیان (روی وی لا یه انك یوزی دیمکدر (بجهت مرضی یا حرف مصاحبت اضافت بیانیه یا حرف وحدت جهت بونده سبب معناسنه در (زردشده بود صرارمش ایدی دیمکدر (ترا ادات صله سکا دیمکدر (چه بوده است نه اولمشدر دیمکدر (که حرف تعلیل (رنك تو لامیه سنك رنكك (زردشده است صرارمشدر دیمکدر (چون ادات تعلیل (ترا ادات مفعول سنی دیمکدر (دیدم کوردم دیمکدر (کناهان خود لامیه کند یمك کناهلرمدن اندیشیدم فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر (رنك من لامیه بنم رنکم دیمکدر (زرد بر آمد صراردی دیمکدر (وقت دیدن من بیانیه ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (چرانیچون دیمکدر (یاد خاطر دیمکدر (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر یادکردی خاطرینه کتوردك دیمك اولور (ترسیدم قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (مرا بکا دیمکدر (عقوبت عذاب معناسنه در (همچوتو سنك کبی دیمکدر مسخ تبدیل صورت دیمکدر (محصول ترکیب) برفاضل که چرکین یوزی وکریه هیأتی وارایدی فرزدقه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی فاضل فرزدقی کوردیکه برمرض سببیله انك یوزی صرارمش ایدی دیدی سکانه اولمشدر که سنك رنکك بونجلین صرارمشدر فرزدق دیدی چونکه سنی کوردم کندی کناهلرمدن دوشوندم یعنی خوف ایلدم بنم رنکم بونجلین صراردی فاضل دیدی نی کوردیکك وقت نیچون کندی کناهلرکدن خاطریکه کتوردك دیدی قورقدم که الله تعالی بکا عقوبت ایلیه وسنك کبی تبدیل صورت ایلیه یعنی کناهلریمه عذابی بویله کریه صورته تبدیل ایله ایلمسندن خوف ایدرم (قطعه)

* چون رخ زشت تو بیند دل من * عقد اصرار کنه فسخ کند *

(چون ادات تعلیل رخ زشت موصوفك صفته اضافتیدر رخ بونده یوز معناسنه در (زشت چرکین دیمکدر (تو یه اضافت لامیه سنك چرکین یوزیکی دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (دل من لامیه بنم کوکلم دیمکدر (عقد اصرار بیانیه عقد درکم دیمکدر اصرار مصدردر مصر اولمق معناسنه (کنهه اضافتی مفعولنه در (فسخ بوزمق معناسنه مصدردر (محصول بیت) چونکه سنك چرکین

بوزیکی کوره بنم کو کلم کناهه مصراولمق دوکی بوزر یعنی ارتکاب
معاصیدن بعیداولور * زانکه ترسم که رشومی کناه * قهرایزد چو
توام مسخ کنند * زانکه اول سبدنکه دیمکدر (ترسم فعـل مضارع
متکلم وحده قورقرم دیمکدر (که حرف بیان (شومی یا حرف مصدر
شوم نامبارك دیمکدر (کناهه اضافت لامیه (قهرایزد لامیـه (چو
ادات تشبیه (چو توام بن سنك کبی دیمکدر (محصول بیت) کناه
حقدینی بوزارم اول سببدنکه قورقرم کناهك نامبارکلکندن الله تعالینك
قهری بنی سنك کبی مسخ ایلیه (عروض) بو قطعه رمل مخبوندندر که
فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (مطایبه) وهم این فاضل کوید که
بادوستی در راه ایستاده بودم سخن میکفتم زنی آمد در برابر من ایستاد
ودر روی من نظر می کرد جون نظر کردن وی ازحد درکذشت غلام را
کفتم پیش آن زن رو وبپرس که چه میجوید وغلام باز آمد که کوید
چشم من کناه عظیم کرده بود میخواستم که ویرا عقوبتی کنم هیچ عقوبت
زیادت ازان نیافتم که با این زشت رو نظر کنم * هم بنه دیمکدر
(این بو معناسنه در (کوید فعـل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر
(که حرف بیان (بادوستی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت بردوست
ایله دیمکدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش (بودم ایدم دیمکدر
(می کفتم سویلر ایدم (زنی یا حرف وحدت (برابرمن لامیه بنم برابرمده
دیمکدر ایستاد ماضی مفرد غائب دوردی دیمکدر (در روی من (در
حرف صله اضافت لامیه بنم یوزیمه (می کرد حرف حکایه ایله ایلردی
دیمکدر (چون ادات تعلیل (نظر کردن وی انك نظر ایلمکلکی (ازحد
حددن دیمکدر (کذشت کچدی (غلام را را ادات صله غلامه دیمکدر
(پیش آن لامیه انك قتنه دیمکدر (رو فعـل امر حاضر مفرد کیت
دیمکدر (بپرس ده بویله باء تأکید ایله (صور دیمکدر (چه می جوید
نه استر دیمکدر (باز آمد دوندی دیمکدر (که حرف بیان (می کوید
سویلر دیمکدر (چشم من لامیـه بنم کوزم دیمکدر (کرده بود ایلمش
ایدی دیمکدر (می خواستم فعـل ماضی متکلم وحده دیلهدم دیمکدر
(که حرف رابط ویرا ادات مفعول ضمیر چشمه راجعدر (عقوبتی
یا حرف وحدت (نیافتم فعل نفی ماضی متکلم وحده بولهمدم دیمکدر

(که حرف بیان من معناسنه با حرف صله (زشت رو وصف ترکیبیدر چرکین یوزلی دیمکدر (محصول ترکیب) وینه بو فاضل دیر که بر دوستم ایله یولده دورمش ایدم وسوز سویلر ایدم برقری بنم برابرمده دوردی و بنم یوزیمه نظر ایلردی چونکه انك نظر ایلمکلکی حددن کچدی غلامه دیدم اول قرینك فتنه کیت وصور که نه استر غلام دوندی که دیر یعنی قری سویلر که بنم کوزم شویله بر کناه اشلمش ایدی دیلرکه اکا بر عقوبت ایلیم بوندن زیاده عقوبت بولمدم که بو چرکین یوزلی یه نظر ایلیم یعنی بونك یوزینه باقمقدن زیاده کوزیمه عقوبت بولمدم حاصلی کوزیمه عقوبت ایچون بوکا نظر ایدرم دیو زن جواب ویردی (قطعه) نامهٔ مردم چشمم زکنه شسته نشد * کرچه از کریه دوصد بار پر آبش کردم * نامهٔ مردم چشمم که از لامیه مردم چشم کوز ببکی دیمکدر نامه نامهٔ اعمال دیمکدر (شسته اسم مفعولدر (شسته نشد یبقنمدی دیمکدر (دوصد بار ایکیوز کره دیمکدر (شین ضمیر مردم چشمه راجعدر (کردم فعل ماضی متکلم وحده ایلدم دیمکدر (محصول بیت) کوزم ببکینك نامهٔ اعمالی کنه‌دن یبقنمدی اکرچه غلمه‌دن ایکیوز کره آنی پر آب ایلدم حاصلی نیجه کره اشك چشم ایله یبقدم پاك اولمدی * تارهد ز آتش فردای قیامت امروز * بنظر در رخ زشت تو عذابش کردم * تا حرف تعلیل (رهد فعل مضارع مفرد غائب رهیدندن قورتیله دیمکدر (آتش فردای قیامت لامیه‌لردر قیامت ارته سنك آتشندن دیمکدر (امروز بوکون دیمکدر ومبتدا بنظر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (در حرف صله (رخ زشت تو بیانیه ولامیه سنك چرکین یوزیکه دیمکدر (شین ضمیر چشمه راجعدر (کردم فعل مضارع متکلم وحده ایلیدیم دیمکدر (محصول بیت) قیامت ارته سنك آتشندن قورتولسون ایچون بوکون سنك چرکین یوزینه نظر سببیله اکا عذاب ایلیم (عروض) بو قطعه دخی رمل مخبون مثمندر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (مطایبه) جاحظ کوید هرکز خود را چنان خجل ندیدم که روزی مرا زنی بکرفت وبدکان استادر بخته کرد که همچنین من متحیر شدم که آن چه بود از ان استاد پرسیدم کفت مرا فرموده بود که تمثالی بر صورت شیطان

برای من بسازمن کفتم نمی دانم که برچه شکل می باید ساخت ترا آورد که بدین
شکل * جاحظ فصحای عربدن برینك لقبیدر (که حرف بیان هرکز اصلا
دیمکدر (خود را را ادات مفعول کندیمی دیمکدر (تجل صفت مشبهه در
اوتانغن دیمکدر ندیدم فعل نفی ماضی متکلم وحده کورمدم دیمکدر که حرف
بیان (روزی یا حرف وحدت (مرا را ادات مفعول بنی دیمکدر (زنی
یا حرف وحدت (بکرفت فعل ماضی مفرد طوتدی دیمکدر
(بد کان استاد لامیه (یا حرف صله (ریخته کرد وکه جی دیمکدر که
تصاویر کوناکون دوزرلر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی یعنی
کتوردی دیمکدر (که حرف بیان (همچنین بو نجلین دیمکدر
(آن چه بود بونه اوله دیمکدر (مرا را ادات صله (فرموده ماضیدن
قسمدر (فرموده بود که بیورمش ایدی که دیمکدر (تمثال صورت
معناسنه‌در (یا حرف وحدت (صورت شیطان بیانیه (برای من
بنم ایچون دیمکدر (بساز باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد دوز
یعنی یاپ دیمکدر (نمی دانم فعل نفی حال متکلم وحده بیلم دیمکدر
(که حرف بیان (برچه شکل نه شکل اوزره دیمکدر (می باید ساخت
دوزمك كرك دیمکدر (ترا را ادات مفعول سنی دیمکدر (آورد فعل
ماضی مفرد کتوردی دیمکدر (که حرف بیان (بدین شکل بو شکل
اوزره دیمکدر (محصول ترکیب) جاحظ دیرکه اصلا کندیمی انجلین
تجل کورمدم که برکون بنی برقری طوتدی واستاد دوکه جی دکاننه
کتوردی که بو نجلین بکا اشته بویله یاپ دیدی بن متحیر اولدم که
بونه اوله اول استاددن صوردم دیدی بکا بیورمش ایدی که بنم ایچون
شیطان صورتی اوزره برصورت دوز بن دیدم بیلم که نه شکل اوزره
دوزمك كرك سنی کتوردی که بو شکل اوزره یعنی سنی بکا نمونه طریقیله
کتوردی (قطعه) بوالعجب رویی وکونهٔ داری * کس بدین روی
وکونه نتوان کرد * بوالعجب بوابودن مخففدر عرب ابو کلمه سنی
برشیئك کثرتنده استعمال ایدر (کونهٔ یا حرف وحدت (همزه حرف
توسل (کونه رنك ولون معناسنه‌در (داری فعل مضارع مفرد مخاطب
سنك واردر دیمکدر (با حرف ظرف (دال همزه دن منقلب بویوزده
دیمکدر (نتوان کرد اولمیسر در دیمکدر (محصول بیت) عجبلردن

عجب بوزلك ورنكك واردر كيلسه بو يوزده و بورنكده اولميسردر يعنى كيمسه ده بو يله صورت مستقبحه و بويله رنك مستكرهه بوقدر كردك شد معناسنه اولديغين بيان بوالعجب معنايه تصدى ايلمش
* بهر تصوير صورت شيطان * جز رخت را نمونه نتوان كرد *
بهر ادات تعليل (تصوير صورت مصدرلك مفعولنه اضافتيدر (صورت شيطان بيانيه شيطان صورتنى تصوير ايچون ديمكدر (رخت را را حرف تخصيص (نمونه اورنك ديمكدر (محصول بيت شيطان صورتنى تصوير ايچون سنك رخكك غيرى اورنك اولميسردر (عروض) بوقطعه بحر خفيف مخبوندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر (مطايبه) شخصى زشت رويى راديد كه از كناهان استغفار كرد ونجات از آتش دوزخ ميطلبيد كفت اى دوست بدين رويى چر بدوزخ بخيلى مى كنى وآنرا از آتش دريغ مى دارى * شخصى يا حرف وحدت (زشت رويى ده يا حرف وحدت (زشت رو وصف تركيبيدر جركين يوزلى ديمكدر (را ادات مفعول (ديد فعل ماضى مفرد غائب كوردى ديمكدر (كه حرف بيان (نى حرف حكايه (ميكرد ايلردى ديمكدر (نجات خلاص معناسنه در (آتش دوزخ بيانيه دوزخ جهنم ديمكدر (مى ادات حكايه (طلبيد فعل ماضى مفرد غائب استردى ديمكدر كفتك فاعلى شخصه راجعدر (بدين با حرف مصاحبت دال همزدن منقلب (رويى يا حرف تنكير بو يوز ايله ديمكدر (بدوزخ با حرف صله جهنمه ديمكدر (بخيلى يا حرف مصدرا بخيللك ديمكدر (ميكنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايلرسين ديمكدر (آنرا را ادات مفعول آن رويه اشارتدر (دريغ حيف ديمكدر (مى ادات تأكيد (دارى فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسين يعنى ايلرسين ديمكدر (محصول تركيب) برشخص بر جركين يوزلى بى كوردى كه كناهلرندن يارلغنق طلب ايلردى وجهنم آتشندن خلاص استرايدى اول شخص ديدى اى دوست بو يوز ايله جهنمه نيچون بخيللك ايدرسين واول يوزى آتشدن دريغ ايدرسين (قطعه)
چون نه بينى تورو ى خود زان رو * بركسان ناخوشست وني برتو *
چون) ادات تعليل (نه بينى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب كورمزسين

دیمکدر (روی خود لامیه سنك یوزیکی دیمکدر (زانر و اول وجه‌دن دیمکدر (برکسان برحرف صله خلقه دیمکدر (ناخوش بونده چرکین دیمکدر (نی حرف نفی (برینه حرف صله (محصول بیت) چونکه سن کورمزسین کندیکی اول سببدن خلقه چرکیندر سکا دکل یعنی کندك کورمدیکك ایچون ایو وخوش کلور * کر بدین رودر آتشت فکنند * حیف را تشست نی بر تو * (که حرف شرط (بدین (با حرف مصاحبت (بدین رو بو یوز ایله دیمکدر (در حرف صله آتشت) تا حرف خطاب سنی آتشه دیمکدر (فکنند فعل مضارع جمع غائب براغورلرسه دیمکدر (حیف یازق دیمکدر (برلرحرف صله (محصول بیت) اکر بو یوز ایله سنی آتشه براغورلرسه یعنی جهنمه قورلرسه حیف آتشه‌در سکادکل (عروض) بوقطعه بحرخفیفدندر که فاعلا تن مفاعلن فعلن اولشدر (مطایبه) زشت رویی پیش طبیب رفت که بر زشت ترین جایی دملی برآورده ام طبیب تیز در روی وی نکرست کفت دروغ میکویی اینك روی ترا می بینم بروی هیچ دنبلی نیست * زشت رویی (یا حرف وحدت برچرکین یوزلی دیمکدر (پیش طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر (زشت ترین ترادات تفضیل یاحرف نسبت نون حرف تأکید (جایی یاحرف وحدت (دملی تشدید میم ایله تحریفاتدندر که اصلی دنبلدر دمالده دیرز دمبلده دیرلر چبان دیمکدر (یا حرف وحدت (برآورده ام فعل ماضی متکلم وحده چیقارمشم دیمکدر (در حرف صله (روی وی لامیه (نکرست نونك کسریله فعل ماضی مفرد غائب باقدی دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر کذب معنا سنه (می کویی سویلرسین دیمکدر (اینك اشته دیمکدر روی ترا (لامیه (رادات مفعول سنك یوزیکی دیمکدر (می بینم فعل حال متکلم وحده کوریرم دیمکدر (دنبل چبان (یاحرف وحدت (محصول ترکیب) برچرکین کیمسه طبیب قتنه کیتدی که چرکین راك بر محلده برچبان چقاردم مرادی عورت یریدر طبیب تیز انك یوزینه باقدی دیدی یلان سویلرسین اشته سنك یوزیکی کوریرم اوزرنده هیچ چبان یوقدر زشتر محلی وجهی اولدیغین اشعار در (قطعه) ز زشتیست که سلطان شرع نپسندد * که عضوهای فرودازکم

برهنه کنی * زشتی یا حرف مصدر (که حرف بیان (سلطان شرع
مجازا بیانیه مراد کتاب الله یارسل عظامدر (ندهسند فعل نفی مستقبل
مفرد غائب بکمز یعنی اذن ویرمز دیمکدر (که حرف بیان (عضوهاء
فرود موصوفك صفتیدر (عضو معروف ها ادات جمع فرود اشاغی
دیمکدر (کر بل دیمکدر (برهنه بانك ضمیله چبلاق دیمکدر (کنی
فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (محصول بیت) چرکین
اکندن ناشی درکه سلطان شرع اذن ویرمزکه بدندن اشاغی اولان
عضولری چبلاق ایلیه سین یعنی اول اعضانی کشفه اذن ورخصت
اولمدیغی چرکینلکندن ناشیدر * چو رویت از همه جا زشت تر بود
چه عجب * که رو بپوشی وجای دکر برهنه کنی * (چو ادات تعلیل
(رویت) سنك یوزك دیمکدر (همه جادن مراد عضولردر (زشت تر
چرکینرك (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (چه عجب
نه عجب استفهام معناسی واردر یعنی عجب دکل (که حرف بیان
بپوشی) باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب اورته سین یعنی ستر
ایده سین دیمکدر (رو مفعولی (جای دیکر رویه معطوف غیری
یری دیمکدر (برهنه کنی چبلاق ایلیه سین (محصول بیت) چونکه
سنك یوزك جمیع عضولردن چرکینرکدر عجب دکلدر که یوزیکی
اورته سین وغیری یریکی آچه سین یعنی اعضای مستوره نك ستری
مشروع اولمدیغی چرکینلکندن ناشی ایسه سنك یوزك زیاده
چرکینلکه لایق اولان یوزیکی ستر ایدوب سائرینی آچارایسك محل
تعجب دکلدر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندرکه مفاعلن
فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطایبه) شخصی بزرك بینی زنی را
خواستکاری می کرد ودر تعریف خود می کفت که من مردی ام از
خفت وسبکباری دور وبراحتمال مکاره صبور زن کفت اکر تو براحتمال
مکاره صبور نبودی این بینی را چهل سالی نتوانستی کشید * شخصی
یا حرف وحدت (بزرك بیوك دیمکدر (بینی یاء اصلیه ایله بورون
دیمکدر بزرك بینی بورنی بیوك دیمك اولور (زنی یا حرف وحدت
(را ادات صله (خواستکاری مرکبدر خواستنه ایله آردن هاء رسمی
کافه تبدیل اولنوب خواستکار اولمشدر استمه کنوریجی دیمکدر

طالب معناسنه در (خواستارده بو معناده در (یا حرف مصدر (می کرد
ایلر ایدی دیمکدر (تعریف خود مصدرك مفعولنه در کندینی
تعریفده (میکفت سویلر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (مردی
یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (میم ضمیر متکلم برآدمم دیمکدر
(خفت مصدر در خفیف لك معناسنه (سبکبار وصف ترکیبیدر
خفیف یوکلی دیمکدر خفیف معناسنه مستعملدر (یا حرف مصدر
خفته عطف تفسیری واقع اولمشدر (خفت وسبکباری هرشیئه منفعل
اولوب وکور دیکنه میل ایدن هوا وهوسنه تابع شخصه دیرلر ترکیجه
یعنی صوق خفیف العقل دیمکدر ((دور بعید معناسنه (احتمال مکاره
مصدرك مفعولنه در احتمال افتعال بابندن مصدردر یوکلنمك معناسنه
مکاره مکروهك جمعیدر مکروه کوکلك قبول اتمدیکی شیئه دیرلر
(صبور مبالغه وزنلرندندر زیاده صبر ایدیجی دیمکدر (نبودی فعل نفی
ماضی مفرد مخاطب اولمیه ایدك دیمکدر (یعنی را را ادات مفعول
بورنی دیمکدر (چهل سال قرق سنه دیمکدر (نتوانستی فعل نفی
ماضی مفرد مخاطب قادر اولمز ایدك دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد
بونده مصدر معناسنه در (توانستی ده بوی مضارعت اولدیغندن
چکمکه قادر اوله مز ایدك دیمکدر (محصول ترکیب) بر بیوك بورونلی
شخص بر خاتونه طالب ایلدی یعنی نکاحله المق مراد ایلدی
وکندینی تعریفده دیر ایدی که بن برآدمم که خفت وسبکبارلقدن
دور ومکروهلری یوکلنمکه صبور یعنی اولور اولمز شیئه انفعال ایلمم
وقارنم کنش زن دیدی اکرسن مکروهلره صبور اولمیه ایدك بو بورنی
قرق ییل چکمکه قادر اوله مز ایدك یعنی بو اذایه تحمل ایدن هرشیئه
تحمل ایدر (قطعه) از بینی بزرك تو باریست برهمه * تاکی بهرزه
روی سوی این وآن نهی * بینی بزرك تو موصوفك صفته ولامیه سنك
بیوك بورنکدن دیمکدر (باریست سین وتا ادات خبر (یا حرف وحدت
(بار یوك دیمکدر (برهمه تقدیری برهمه خلقدر (تا حرف انتها (کی
قچن دیمکدر (بهرزه با حرف مصاحبت (هرزه باطل وعبث دیمکدر
(سوی این وآن لامیه سوی جانب معناسنه در (نهی فعل مضارع
مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) سنك بیوك بورنکدن

مجموع خلق اوزره یوك یعنی ثقلت واردر نیجه یه دك باطل ایله یعنی عبث یره اونك یوك جانبنه بوزقویه سین یعنی توجه ایده سین حاصلی سنك انفك منفور عالم ایکن نیجه برخلقه توجه ایدوب ثقلت ویرر سین * هر لحظه سجدهٔ تونه از بهر طاعتست * بارگران بینی خود برزمین نهی * هر لحظه هروقت دیمکدر (سجدهٔ تو لامیه سنك سجدك دیمکدر (نه حرف نفی (بهر ادات تعلیل (طاعت عبادت معناسنه در (بارگران بینی خود لامیه بار گران آغر یوك دیمکدر (محصول بیت) هر وقت سنك سجدك عبادتدن ایچون دکلدر کندی بورنوکك آغر یوکنی یره قومق ایچوندر (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور (ظریفی) شخصی را دید که موی بسیار برروی اودمیده بود گفت این موی هارا بکن پیش از انکه روی توسر کردد * ظریفی وشخصی یالری وحدت ایچوندر (را ادات مفعول (که حرف بیان (موی بسیار چوق قیل دیمکدر (روی او لامیه دمیده ماضیدن قسمدر ظاهر اولمش اولیرمش دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (مویها را ادات مفعول ها ادات جمع قیللری دیمکدر (بکن باء تأکید ایله وفتح کاف عربیله فعل امر حاضر مفرد قوپار دیمکدر (پیش از انکه اندن مقدم که (روی تو لامیه کردد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (محصول ترکیب) برظریف برشخصی کوردیکه یوزی اوزره چوق قیل ظاهر اولمش ایدی یعنی یوزنده قیل چوغالمش ایدی دیدی بوقیللری قوپار اندن مقدم که سنك یوزك باش اوله یعنی یوزك باشك کبی اولمزدن مقدم قوپار (قطعه) خواجه عمر روز اگر بموچینه * از رخ خود نه موی برکرید * بموچینه (با حرف مصاحبت موچینه جنبتره دیمکدر نه حرف نفی (برکیرد فعل مضارع مفرد غائب قوپره دیمکدر حرف نفی یوکا مصروف اولدیغندن قوپرمیه دیمکدر (محصول بیت) خواجه هرکون اگر جنبتره ایله یکاغندن قیلی قوپاروب بولمیه * چند روزی چو بکذرد بروی * رو پش ازموی حکم سر کیرد * چند روزی یاحرف وحدت برقاچ کون دیمکدر (چو ادات تعلیل (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد

غائب دیمکدر (بروی انك اوزرینه دیمکدر (رویش شین ضمیر
خواجه یه راجعدر (حکم سر بیانیه باش حکمی (کیرد فعل مضارع
مفرد غائب طوتر دیمکدر (محصول بیت) بر قاچ کون چونکه انك
اوزرینه کچرسه یعنی قیللری قوپاروب یولمزسه یوزی قیلدن باش
حکمنی طوتار یعنی باشی کبی اولور (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر
که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * مطایبه معاویه وعقیل بن
ابی طالب باهم نشسته بودند معاویه کفت ای اهل شام هیچ شنیده اید
قول الله تعالی انجا که می کوید (تبت یدا ابی لهب وتب) کفتند آری کفت
ابولهب عم عقیل است عقیل کفت ای اهل شام هیچ شنیده اید قول الله
تعالی انجا که میکوید (وامرأته حمالة الحطب) کفتند آری حمالة الحطب
عمهٔ معاویه است * باهم برابر (نشسته بودند اوتورمش ایدیلر شنیده اید
جمع مخاطبدن قسمیدر ایشتمش میسکز دیمکدر (قول الله لامیه
الله تعالینك قولنی دیمکدر (انجا که اول محلده که (میکوید بیورر
(تبت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبدر هلاك اولدی دیمکدر (یدا یدك
تثنیه سیدر اصلی یدان یدی ابی یه اضافتله نون ساقط اولوب یدا
قالور حالت رفعیدر الفیله تبتك فاعلی ایکی ال دیمکدر ایکی الدن
مراد ذاتیدر (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) ده اولدیغی کبی یدادن
مراد بعضیلر حقیقته حمل ایلدیلر (وقتا که رسول الله علیه السلامه
(وانذر عشیرتك الاقربین) نازل اولدیسه اقاربنی جمع وانذار
ایلدی ابولهب دیدی تبالك الهذا دعوتنا یعنی حاشا ثم حاشا خسران
سکا اولسون بونك ایچونمی بزی دعوت ایلدك وبر طاش الدیکه اته
بو سوره نازل اولدی وایکی الیله طاش الدیغیچون الری هلاك اولدی
یاخود یدادن مراد دنیا وآخرتدر (ابی لهب عبد المطلبك اوغلیدر
اذای رسول علیه السلامه قصد ایدردی کنیه سیله ذکر اولنمشدر
شهرتندن ایچون یاخود اسمی عبد العزی اولدیغندن استکراها
کنیه سیله ذکر اولندی تب اخبار بعد اخباردر یاخود تب کسبندن اخباردر
تب مذکر اوله رق کندندن اخباردر (کفتند فعل ماضی جمع غائب
دیدیلر دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت دیمکدر ((عم عقیل لامیه
(وامرأته امراته قاری دیمکدر اسمی ام جمیله در حربك قزیدر

ابوسفيانك همشيره سی اولوب رسيصلی نك فاعلی اوزرينه معطوفدر ضميرابی لهبه راجعدر (حماله مبالغه ايله اسم فاعل مفرد مؤنث بوكلنيجی ديمكدر (الحطب اودون ديمكدر حطب جهنم مراد در زيرا ابولهب قاريسی رسول اللهه مغيلان ديدكلری ديكنی دوكر ايدی مبارك قدم شريفلرينه باتوب اذا اولسون ايچون اول سببدن جزا من جنس العمل اوله رق مجازا ايله اخبار اولندی وحقيقتده ابی لهبی دخی عام بدرده سباع پاره لمشدر تفصيلی سيرلرده واردر مراد ايدنلر نظر ايلسونلر (عمه معاويه لاميه عم بابانك اركك قرنداشنه عمه قيز قرنداشنه ديرلر (محصول تركيب) معاويه وعقيل ابن ابی طالب برابر اوتورمش ايديلر معاويه ديدی ای اهل شام هيچ ايشتمش می سكز الله تعالينك قولينی اول محلده كه بيورر (تبت يدا ابی لهب وتب) يعنی ابی لهبك كندی ياخود ايكی الی هلاك اولدی ياخود دنيا وآخرتی تلف وخسران اولدی ديديلر اوت بيلورز ديدی ابی لهب عقيلك عمی سبدر عقيل ديدی ای اهل شام هيچ ايشتمش می سكز الله تعالينك قولينی كه بيورر (وامرأته حمالة الحطب) يعنی ابولهبك امرأه سی بقينده جهنم اودونی حماله لكننه اير شور ديديلر اوت بيلورز ديدی حمالة الحطب معاويه نك عمه سيدر (قطعه)

چون نيست در تو منقصتی عيب ديكری * كردن با آن نه قاعده مرد باهشت * چون ادات تشبيه (چون نيست يوق كبی ديمكدر (منقصت نقصان وقصور معناسنه در یا حرف وحدت (عيب ديكری غيرينی تعييب ديمكدر (كردن ايلمك معناسنه در (با آن با حرف مصاحبت آن منقصته اشارتدر (نه حرف نفی (قاعده مرد لاميه (مرد باهش هوشدن مخففدر عقل ديمكدر باهش عقللی ديمكدر (محصول بيت) سنده برنقصان يوق كبی غيرك عيبنی اول نقصان ايله ايلك عاقل آدمك قاعده سی دكلدر حاصلی سنده اولان عيب ايله غيرينی تعييب ايلمكلك كار عاقل دكلدر (شارح چون تشبيه اولديغنی بكرده مديكندن جميع نسخه لره مخالف هست يازمش عفی الله عنه * او خامشست از تو واز عيب تو چرا * كويا كنی بعيب خود آنرا كه خامشست * او ديكره راجعدر (خامش خاموشدن مخفف ساكت ديمكدر (عيب تو

لامیه (چرا نیچون دیمکدر (کویا صفت مشبهه سویلیجی دیمکدر (کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (کویا کنی سویلدرسین دیمک اولور (بعیب خود لامیه (با حرف صله (آنرا را ادات مفعول (که حرف رابط (محصول بیت) اول کیمسه سندن وسنك عیبکدن خاموشدر نیچون کندی عیبکه اول کیمسه یی خاموشدر سویلدرسین (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (مطایبه) علویی باشخصی دراثنای خصومت کفت مرا چون دشمن میداری وحال آنکه تو مأموری بآنکه درهرنماز برمن صلوات فرستی وبکویی اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کفت من الطیبین الطاهرین نیز میکویم تو ازان بیرونی * علویی یاء اول نسبت ثانی وحدت (باشخصی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (اثنای خصومت بیانیه (خصومت خصملق یعنی غوغا ومجادله ایلمك دیمکدر (مرا را ادات مفعول بنی دیمکدر (چون روم ضمیمه له نیچه دیمکدر (میداری طوتارسین دیمکدر (آنکه اوله که دیمکدر (مأموری یا حرف خطاب مأمورسین دیمکدر (بآنکه با حرف صله اکا دیمکدر (برمن بنم اوزیمه (فرستی فعل مضارع مفرد مخاطب فانك کسریله ارسال ایلیه سین دیمکدر (وبکویی وبویله دییه سین دیمکدر (اللهم میم مشدده ندا مقامنده در یاالله دیمك اولور (صل فعل امر حاضر مفرد مخاطب سن صلات انزل ایله دیمکدر (علی محمد حضرت محمد اوزره (وعلی آل محمد دخی محمد صلی الله تعالی علیه وسلمك آل واولادی اوزرینه صلاة ورحمت نزال ایله آل لفظی برقاچ معناده مستعملدر بونده قاتلك مرادی اولاد معناسنه اولدیغیدر (کفت فاعلی شخصه راجعدر (من حرف تبعیض (الطیبین طیبك جمعیدر کوزلر یعنی اخلاق ذمیمه دن بالکلیه پاکلر (الطاهرین طاهرك جمعیدر محدثاتدن پاکلر دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (میکویم سویلرم دیمکدر (ازان اندن دیمکدر (بیرونی یا حرف خطاب طشره سین یعنی خارجسین دیمکدر (محصول ترکیب) برعلوی برشخص ایله غوغا ومجادله اراسنده دیدی بنی نیچه دشمن طوتارسین وحال بوکه سن مأمورسین اکا که هرنمازده بنم اوزریمه صلوة ارسال ایلیه سین

ودیه سین اللهم صل علی محمد و علی آل محمد یعنی یا الله سن محمده
و محمدك آلی اوزره صلوة انزال ایله دیو صلوة ارسال ایدرسین خصمی
دیدی من الطیبین الطاهرین دخی دیرم سن اندن خارج سین یعنی
بن آل محمدك طیبین وطاهرینی مراد ایدرم سن خارج قالورسین دیدی
(قطعـه) ای که ز آل نبی می شمری خویش را * هست گواهت بران
پاکی ذات وصفات * (ای که ای کس که تقدیرنده در (آل نبی لامیه
می) ادات حال زشمری شینك ومیمك ضمیله فعل مضارع مفرد مخاطب
صایرسین دیمکدر (خویش را را ادات مفعول کندیکی دیمکدر
هست) ادات خبر ذات وصفاته مقیددر (گواهت تا حرف خطاب
گواه شاهد دیمکدر سکا شاهد دیمك اولور (بران انك اوزرینه دیمکدر
(پاکی ذات لامیه یا حرف مصدر ذاتك پاکلکی دیمکدر (محصول بیت)
ای کیسه که کندیکی اولاد نبی دن صایرسین انك اوزرینه یعنی
بودعوایه سکا شاهد ذات وصفاتك پاکلکیدر یعنی ذات وصفاتك پاك
اولمسیله شرافتی اثبات ایدرسین والاثبات ایده مزسین * چون تودم
از طیبین می زنی وز طیبات * گو صفت طیبین یا سمت طیبات * (چون
ادات تعلیل (دم نفس دم اورمق اد عادن کنایه در (می حرف حال
زنی) فعل حال مفرد مخاطب اورر سین دیمکدر (گو قنی دیمکدر
صفت طیبین) بیانیه یا حرف تزیید (سمت اسلوب عجم اوزره تاطویل
یازیلور (سمت سینك کسریله علامت معناسنه در (طیباته اضافت بیانیه
(محصول بیت) چونکه سن طیبات وطیبین دن دم اوررسین قنی طیبین
صفتی یاخود طیبات علامتی (عروض) بو قطعه بحر منسرحدندر که
اصلی مستفعلن مفعولات مستفعلن مفعولات ایدی صدر وابتدایه
وحشو ثانیلره طی طاری اولمشدر طی دردنجی ده واقع اولان ساکنی
حذفه دیرلر مستفعلن دن فا ساقط اولوب مستعلن قالور مفتعلن لفظنه
تبدیل اولنور حشو اولیله عروض وضربنه طیدن صکره کسف دخی
کلمشدر کسف مفعولات دن تاك حذفنه دیرلر مفعولا قالور طی ایله
دردنجی ساکن که واودر دوشر مفعلا قالور فاعلن لفظنه تبدیل اولوب
بو مصرعی مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور که منسرح مطوی
مکسوف اولور (بو وزن بحر رجزدن اولمق احتمالی وار در رجزکه

مستفعلن

مستفعلن دردت کره طی ایله مفتعلن اولور رفع ایله فاعلن اولور رفع ایکی سبب خفیف متعاقب جمع اولان جزءده ربنی حذفه دیرلر تفعلن قالور فاعلن لفظنه تبدیل اولنور رجز مطوی مرفوع دیرلر (مطایبه) مدعی خودرا بصورت علویان آراسته بدعوی آن نسب عالی برخاسته * (مدعی اکثریا دعوای کذب ایده نه دیرلر (خود را را ادات مفعول کندینی دیمکدر (بصورت علویان بیانیه باحرف مصاحبت یاحرف نسبت الف نون ادات جمع علو یلر صورتیله دیمکدر آراسته) ماضیدن قمعدر بزه مش معنا سنه (بدعوی آن نسب عالی بیانیه وموصوفك صفته اضافتیدر با حرف صله (برخاسته قالقمش دیمکدر (محصول ترکیب) بر مدعی کندویی علو یلر صورتیله بزه مش یعنی اول دیارده شرفا علامتی نه ایسه اکا کیرمش واول عالی اولان نسب دعواسنه قالقمش (بیت) در دعوی وی عیان نه از صدق فروغ * بر دوش ز کبسوان کواهان دروغ * (در دعوی وی انك دعواسنده دیمکدر (عیان آشکاره دیمکدر (نه حرف نفی یوق دیمکدر (صدق مصدر دروغ لق معناسنه (فروغ پارلق معناسنه در (بردوش اوموزی اوزره دیمکدر (کبسوان الف نون ادات جمع کبسو صاچ بولکی که بو حوالیده مشایخ طریقتده نمایاندر انجابده علامت سیادت ایمش بورادە دستارخضرا اولدیغی کبی (کواهان شاهدلر دیمکدر (دروغه اضافت بیانیه یلان شاهدلری دیمکدیر (محصول بیت) انك دعواسنده عیان وآشکار صدقدن فروغ یعنی علامت یوق حاصلی سوزی صادق اولدیغی دعواسنده ظاهر اوموزی اوزره صاچ بلوکلری یلان شاهدلری (عروض) بو بیت بحر هزج دندر که صدر و ابتدا اخرب حشواولر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب محذوف برمصراعی فعول مفاعلن مفاعیل فعولن اولور * برصاحب دلی برآمد ازجای بجست وویرا صدر نشاند وخود درصف نعال نشست هرچه طلب داشت زیادت ازان عطا کرده ودروقت خروجش ادب مشایعه بجی آورد اصحاب کفتند ما این شخص رامی شناسیم نسب وی ازین نسبب دور ست ودعوی وی درین صورت کذب وزورست نه پدرش را ازین خاندان بو یست

ونه مادرش را درين خانواده رويى * بر حرف صله (صاحب دل اهل الله معناسنه در (يا حرف وحدت (بر حرف تأكيد (آمد فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر (بحسب با تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب صيچرادى ديمكدر (ويرا زا ادات مفعول آنى ديمكدر (بر حرف صله (صدر كوشه ديمكدر (نساند فعل ماضى متعدى مفرد غائب اوتورتدى ديمكدر (خود كندى ديمكدر (صف صيره ديمكدر (نعال نعلك جمعيدر پاپوشلق ديمكدر (نشست فعل ماضى مفرد غائب اوتوردى ديمكدر (طلب داشت استدى ديمكدر (زيادت تا اسلوب عجم اوزره طويل يازلمشدر (عطا كردو بردى ديمكدر (وقت خروج بيانيه شين ضمير مدعيه راجعدر (ادب مشايعه بيانيه مشايعه مفاعله بابندن مصدردر مسافرى برابر چيقرمغه ديرلر (بجاى آورد يرينه كتوردى ديمكدر (اين شخص را را ادات مفعول بو شخصى ديمكدر (مى ادات حال (شناسيم فعل مضارع متكلم مع الغير بيلورز ديمكدر (نسب وى لاثيه (دعواى وى نه بو يله (كذب وزور عطف تفسيريدر (نه حرف نفى (پدرش را را ادات تخصيص انك باباسنك (اين خاندان بو خاندان رسولدن (بو يى يا حرف وحدت برقوقى ديمكدر (مادرش را پدرش را كبيدر آنك اناسنك ديمكدر (خانواده نسب عالى ديمك (رويى يا حرف وحدت بر يوز ديمكدر (محصول تركيب) اول مدعى بر صاحب دله كلدى صاحب دل يرندن صيچرادى وآنى كوشه يه اوتورتدى وكنديسى پاپوشلقده اوتوردى يعنى اشاغى اوتوردى هرنه استدى ايسه استديكندن زياده و يردى انك چيقاجق وقتنده يعنى كيدركن ادب مشايعتى يرينه كتوردى اصحاب ديديلر بز بو شخصى بيلورز انك نسبى علو يلك نسبندن اوزاقدر و بوصوزنده انك دعواسى يلاندر نه انك باباسنك بو خاندانن برقوقوسى واردر يعنى زره مقدارى مناسبتى يوقدر ونه اناسنك بو نسب عاليده يوزى واردر يعنى وجه ما تعلقى يوقدر (قطعه) مادرش شهر كرد وخانه كداست * پدرش ديلك بند ودولك تراش * مادرش ضمير مدعيه راجعدر انك اناسى ديمكدر (شهر كرد وصف تركيبيدر شهر دولانيجى يعنى جرار ديمكدر كرد كاف عجمك فتحيله در (خانه كداده بو يله اوديلنجيسى ديمكدر

(پدرش مادرش کبی باباسی دیمکدر (دیك بند وصف ترکیبیدر
چوملکجی دیمکدر (درك تراش ده بو یله ایك یونجی یعنی ایکجی
دیمکدر (محصول بیت) انك اناسی شهر دولابجی جراز واوندلجیسی
باباسی چوملکجی ویکیجیدر غالبا بیتلرنده بو اصناف ازازل ناسدن
اولمق محتملدر یاخود شرعا ارباب حرف اولمق قانونلرندن دکلدر
* آن یکی ازقبیلهٔ ارزال * وین دکر از طویلهٔ او باش * آن یکی
اول بریسی دیمکدر که مادره اشارتدر (قبیلهٔ ارزال لامیه (ارزال
رزیلك جمیدر رزیلر یعنی دنی وبد اصللر قبیله سندن (این دکر
بودخی دیمکدر که پدره اشارتدر (طویلهٔ اوباش لامیه طویله ترکیده
تحریف ایدوب طاوله دیرلر (اوباش فتح همزه ایله ایسرز دیو تعبیر
ایتدکاری طائفه‌در (محصول بیت) اول بریسی یعنی مادری رزیللر
قبیله سندندر و بودخی یعنی باباسی ایسرزلر طاوله سندندر حاصلی
ایکیسی دخی صویسزدر دیو شیخه اعلام ایلدیلر (عروض) بو قطعه
بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر * صاحب دل کفت
آنچه ما کردیم نه لایق صادقان خانواده است بلکه فراخور مدعیان
از راه افتاده است * آنچه اول نسنه که دیمکدر (ما ضمیر متکلم مع
الغیر بز دیمکدر (کردیم فعل ماضی متکلم مع الغیر ایلدك دیمکدر (نه
حرف نفی (لایق صادقان این خانواده لامیه‌لردر (بلکه ادات اضراب
(فراخور مدعیان لامیه فراخور در خورکبی لایق معناسنه‌در (از راه
افتاده مدعیانك صفتی (از راه افتاده یولدن دوشمش دیمکدر غریب
معناسنه (محصول ترکیب) صاحب دل دیدی اول نسنه که بز ایلدك
بو خاندانك صادقلرینك لایق دکلدر یعنی حقیقتده بو نسب عالی یه
منسوب اولنلره اکرام بویله اولماز وانلره اکرام حدیمزدن دکل بلکه
بو اکرام یولدن دوشمش غریبلرك لایقیدر (قطعه) هرکس زخاندان
نبوت نصیب یافت * تعظیم او وظیفهٔ هر بی نصیب نیست * هرکس
کس بونده اهل الله وسعادتلو دیمکدر کلستانده (ناکس بتربیت نشود
ای حکیم کس (ده اولدیغی کبی نته کیم ترکیده آدم اولمزدیدکاری کبی که
او کلامده بو معنایه در تفکر تنل علی ما هو المقصود (خاندان نبوت
بیانیه (نصیب حصه دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب (تعظیم او

مصدرك مفعولنه در اكا تعظيم ديمكدر (وظيفهٔ هر بى نصيب لاميه
وظيفه بونده مراد معناسنه در نته كيم تركيده ده شايعدر كه نه وظيفم
ديرلر (بى نصيب بى نوا وسعادتسز ديمكدر (محصول بيت) هر سعادتلو
نبوت خاندانندن نصيب وحصه بولدى حاصلى آل رسوله اكرام
ايله فيضياب اوليلر اكا تعظيم هر سعادتسزك وظيفه سى دكلدر
وظيفه مقدر معناسنه ده اولور رزقك لازميدر اول وقت معنا خاندان
نبوتدن سعادتليلر فيضياب اولورلر اكا تعظيم سعادتسزك مقدرى
دكلدر زيرا تعظيم ايتسه سعادتلى اولمش اولور * هست او غريب
دهر براه محبتش * كرمان وملك وجاه ببازى غريب نيست * هست
ادات خبر دهر ه مقيد در دهر دنيا ديمكدر ز غريب دهر لاميه
(براه محبتش با حرف ظرف شين ضمير آل رسوله راجعدر (جاه منصب
ديمكدر (ببازى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب اوينادهسين
ديمكدر غريب بونده عجيب معناسنه در (محصول بيت) آل رسول بو عالمك
غريبيدر انك محبتى يولنده اكرمان وملك وجاه اوينادهسين عجب
دكلدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات
مفاعيل فاعلات اولور (مطايبه) خليفه با اعرابى از باد به طعام
ميخورد در آن اثنا نظرش بر لقمهٔ وى افتاد موبى بچشم وى درآمد كفت
اى اعرابى آن مو برا از لقمهٔ خود دور كن اعرابى كفت برمائدهٔ كسى كه
چند آن در لقمهٔ خورنده نكرد كه موبى را ببيند طعام نتوان خورد
دست باز كشيد وسوكند خورد كه ديكر برمائدهٔ وى طعام نخورم *
بااعرابى با حرف مصاحبت (باد به چول ديمكدر (مى ادات حكايه
(خورد فعل ماضى مفرد يرايدى ديمكدر (درآن اثنا اول اثناده
(نظرش شين ضميرى خليفه يه راجعدر (بر حرف صله (لقمهٔ وى لاميه
انك لقمه سنه (افتاد دوشدى ديمكدر (موبى يا حرف وحدت برقيل
ديمكدر (بچشم وى با حرف صله اضافت لاميه (وى ضميرى خليفه يه
راجعدر (درآمد كيردى ديمكدر (مو برا را ادات مفعول (لقمهٔ خود
لاميه (دور كن بعيد ايله يعنى قو پار ديمكدر (در حرف ظرف (مائدهٔ كسى
لاميه يا حرف تنكير مائده طعام سفره سى ديمكدر (كه حرف رابط
صفت (چندان اول قدر ديمكدر (در حرف صله (لقمهٔ خورنده لاميه

خورنده ییجی دیمکدر (نکرد نونك کسری وکافك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب بقه دیمکدر (که حرف بیان (مویی یا حرف وحدت (زا ادات مفعول (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نتوان خورد یمك کرك دیمکدر (خور دماضیدر لکن مضارعه مقارن اولمق حسبیله مصدر معناسنه کلشدر (باز کشید کیرو چکلدی دیمکدر (سوکند اندمعناسنه در (خورد فعل ماضی اندایچدی دیمکدر (که حرف بیان (دیکر بردخی دیمکدر (برمائدهٔ وی بر حرف استعلا اضافت لامیه انك سفره سی اوزره دیمکدر (نخورم فعل نفی مستقبل متکلم وحده ییمیم دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه بادیه دن براعرابی ایله طعام ییرایدی اول اثناده خلیفه نك نظری انك لقمه سنه دوشدی برقیل کوزینه کیردی یعنی ایلشدی دیدی ای اعرابی اول قیلی کندی لقمکدن قوپارآییر اعرابی دیدی شول کیمسه نك سفره سنده طعام ییمك کرك که او لقدر ییجی نك لقمه سنه بقه که برقیلی کوره یعنی لقمه ده برقیلی کوره جك قدر لقمه یه بقان کیمسه نك سفره سنده طعام ییمك کرك دیدی والینی کیرو چکدی واندایچدی که بردخی انك سفره سی اوزره طعام ییدم (قطعه) چومیزبان بنهد خوان مکرمت آن به * که ازملاحظهٔ میهمان بکار کنند * (چو ادات تعلیل (میزبان صاحب مسافر دیمکدر (بنهد با، تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قورسه دیمکدر (آن به اول اعلادر (که حرف بیان (ملاحظه خاطره کلن شی دیمکدر (میهمانه اضافت لامیه (کنار کنند یان چاوه یعنی اول سمتلره اوغرامیه (محصول بیت) چونکه اوصاحبی اکرام سفره سنی قویه اول اعلادر که مسافرك خاطرینه کله جك شیدن یان چیزه * نه آنکه برسر خوان لقمه لقمهٔ اورا * بزیرچشم ببیند بدل شمار کنند * (نه حرف نفی (آنکه اول دکلکه دیمکدر (برسرخوان سفره باشنده دیمکدر (لقمه لقمه اورا انك هر لقمه سنی دیمکدر (بزیرچشم با حرف مصاحبت کوز آلتیله یعنی کوز اوجیله دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (بدل با حرف مصاحبت کوکلی ایله (شمار کنند صایه دیمکدر (محصول بیت) صاحب خانه مسافر معتبر اوله جق ایشی ایلمدن احترازایده اویله دکلکه سفره باشنده انك هر لقمه سنی کوز اوجیله کوره

کوکلی ایله صایه یعنی قاچ لقمه یه ایدیکنی تعداد ایلیه (عروض) بو قطعه بحر مجتث مجنوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطایبه) جمعی نشسته بودند وسخن کمال ونقصان رجال در پیوسته یکی ازان میان کفت هر که دوچشم بینا ندارد نیم مردست وهر که درخانه عروس زیبا ندارد نیم مردست وهر که وقوف برسباحت دریا ندارد نیم مردست نابینایی در مجلس حاضر بود که زن نداشت وسباحت نمی دانست بانك بروی زد که ای عزیز عجب مقدمهٔ آوردی ومرا از دائرهٔ مردی چنان دور انداختی که هنوز نیم مردی درمی باید تا نام هیچ مردی برمن شاید * جمعی یا حرف وحدت (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر (بودند ادات ماضی جمع غائب ایدیلر دیمکدر (سخن کمال بیانیه (نقصان رجال لامیه رجال بونده ناسدن عبارتدر یعنی خلقك کمالی ونقصانی سوزینی (در پیوسته اولشدرمش دیمکدر (قاعدهٔ سجع اوزره بودند مقدردر (یکی بری دیمکدر (ازان میان اول اورته دن یعنی ایچلرندن بری دیمکدر (هرکه از هرکس که تقدیرنده در (بینا صفت مشبهه در کور یجی دیمکدر (ندارد لر) نفی دن عبارتدر اولمیه دیمکدر (نیم یارم دیمکدر (نیم مرداست) یارم آدمدر (درخانه اوده دیمکدر (عروس زیبا موصوفك صفتنه در (عروس بونده کلین دیمکدر زیبا قشقلی دیمکدر (وقوف خبر معناسنه در (برحرف صله (سباحت دریا مظروفك ظرفه اضافتیدر سباحت یوزمك (نابینایی یا حرف وحدت (نیند کوردیمکدر (درمجلس مجلسده (حاضر بود حاضر ایدی (که حرف بیان (نداشت کذلك نفی دن عبارتدر یوق ایدی دیمکدر (نمی دانست نون حرف نفی می ادات حکایه (دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلمزایدی دیمکدر بانك) چاغرمق (بروی اکا دیمکدر (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر (بانك زد یك چاغردی دیمك اولور (که حرف بیان (مقدمهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (مقدمه کلام مد لله دیرلر آوردی) فعل مضارع مفرد مخاطب کتوردك دیمکدر (مرا بنی دیمکدر (دائرهٔ مردی بیانیه یا حرف مصدر آدملك دائره سندن دیمکدر (چنان انچلین دیمکدر (انداختی فعل مضارع مفرد مخاطب آتدك دیمکدر

که

(که حرف رابط (هنوزالان دیمکدر (در حرف تأکید (می باید فعل حال مفرد غائب کرکدر دیمکدر (تا حرف تعلیل (نام هیچ مردی بیانیه یا حرف مصدر هیچ مردلك نامی (بر من بکا دیمکدر (شاید فعل مضارع مفرد غائب لایق اوله دیمکدر (محصول ترکیب) بر جمع یعنی برالای کیسه اوتورمش ایدیلر وخلقك نقصان وکمالی سوزینی اولشدرمش ایدیلر ارالرندن بری دیدی هر کیسه که ایکی کوزی کور اولمیه یارم آدمدر وهر کیسه که اونده یقشقلی کانی اولمیه یارم آدمدر وهر کیسه که دریاده یوزمکه وقوفی اولمیه یارم آدمدر برکورد مجلسده حاضر ایدی که قارسی یوق ایدی و یوزمکده بیلمز ایدی اکا یعنی بو کلامی سویلینه یك چاغردی که ای عزیز عجب بر کلام مدال کتوردك و بنی آدملك دائره سندن انجلین اوزاق ایتدك که الآن یارم آدملك کرکدر تاکیم بکا هیچ مردلك نامی لایق اوله یعنی یارم آدملك اولیدی نام آدم اولمق زمره سنه داخل اولوردی (قطعه)

چنان ز پایهٔ مردی فتاد خواجه برون * ز بس فسردکی وخام ریشی وسردی * چنان انجلین دیمکدر (ز پایهٔ مردی بیانیه یا حرف مصدر (پایه مرتبه معناسنه در مردلك مرتبه سندن دیمك اولور (فتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر افتادن مخفف (برون طشره دیمکدر (بس چوق دیمکدر (فسردکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل (فسرده فانك وسینك ضمه لریله حسب اللغه طوکمش دیمکدر استعمالرنده جاهل دیمکدر (خام ریشی وصف ترکیبیدر یا حرف مصدر (حسب اللغه یاره سی اوکلمدق یاخود تازه صقاللی دیمکدر (اما استعمالرنده بی تدبیر دیمکدر (سردی یا حرف مصدر سرد صووق دیمکدر (محصول بیت) انجلین آدملك مرتبه سندن خواجه طشره دوشدی چوق جاهللکندن و بی تدبیرلکندن وصوق افندن یعنی بویله اخلاق ذمیمه دن ناشی خواجه آدملك مرتبه سندن انجلین یعنی اول مرتبه خارج قالدی * که کر هزار فضیلت رسد ز مردانش * قدم برون ننهد از حدود نامردی * که حرف رابط (کر حرف شرط (فضیلت آرتقلق معناسنه در (رسد فعل مضارع مفرد غائب ایریشورسه دیمکدر (مردان بونده

اهل الله معناسنه در (ننهد فعـل مضارع منفی مفرد غائب قویه من دیمکدر (حدود صنور دیمکدر (حدود نامردی بیانیه یاحرف مصدر (محصول بیت) خواجه آدملك رتبه سندن بومرتبـه خارج قالدی که اکر اهل اللهدن بیاك فضیلت ایر یشورسه یعنی انلرك نظر کیمیا اثرلرینه مظهر اولورسه ده قدمنی طشره قویه من نامردلك حدودندن حاصلی بهره منـد و برخوردار اوله من زیرا کندوده نا مردلك بیك دکل نیجه بیك در (عروض) بو دخی قطعهٔ سابق کبی بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) بهلول بهارون رشید درآمدیکی از وزرا کفت بشارت باد مرترا ای بهلول که امیرالمؤمنین ترا برسرقرده وخناز برسردار کردانید بهلول کفت کوش بمن دار وفرمان من بجـای آر که از جمـلهٔ رعایای منی * بهلول مجـاذیب خدادن برذات پاکك اسمیدر (بهارون باحرف صله (در حرف تأکید (آمد فعـل ماضی کلدی دیمکدر (بشارت مژده معنـاسنه (باد امرغائب مفرد اولسون دیمکدر (مرا رااادات صله (مرترا سکا دیمکدر (که حرف بیان (ترا رااادات مفعول (سربونده مقحم در (قرده اسم جنس درمیمونلر دیمکـدر (خنازیر خنزیرك جمعیدر (برسرقرده وخناز برمیمون وخنزیرلر اوزره دیمکدر (سردار رئیس دیمکدر (بمن باحرف صله بکا دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (فرمان من لامیله بنم فرمانمی (بجـای یاحرف صله (آرفعـل امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (که حرف تعلیل (جملهٔ رعایای منی لامیـه لردر (یاحرف خطاب سن بنم رعایالریمك جمـله سندن بعضیسی سین دیمکدر (محصول ترکیب) بهلول هارون رشیده کلدی وزیرلردن بری دیدی مژده اولسون سکا ای بهلول که امیرالمؤمنین سنی قرده وخنازیر اوزره سردار وامیر نصب ایلدی بهلول دیدی قولاغکی بکا طوت و بنم فرمانمی یرینـه کتور یعنی اطاعت ایله بنم رعیتلریمك جمله سندن بری سین (قطعه) بشهر یار کاو خرم دهی مژده * رعیتی که بود خاص شهریار تو بی * بشهر یار کاو بیانیه کاو اوکوز دیمکدر باحرف مصدر (شهر یار پادشاه دیمکدر (باحرف مصاحبت (خراشك دیمکدر میم ضمیر متکلم وحده (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب ویررسین دیمکدر (مژده مفعول به صریحی (رعیتی

یاحرف وحدت نوعیه (خاص شهریار لامیه ورعیتی نك صفتیدر (تو یی یاحرف خطاب سن سین دیمکدر (محصول بیت) بکا اوکور واشك پادشاهنی ایله مژده ویر سین شول بر رعیت که پادشاهه مخصوص اوله سن سین یعنی بنی انلره پادشاه اولدك دیو تبشیر ایدرسین پادشاهك خاص رعیتی سن سین* شمار لشکر یانم زخوك وخرس کنی* *نخست کس که درآید درین شمار تو یی* شمار صایی دیمکدر (لشکریانه اضافت لامیه (یاحرف نسبت الف نون ادات جمع میم ضمیر متکلم بنم عسکرلریمك صایسنی دیمکدر (خوك خنزیر خرس ایودیمکدر (کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلر ایسك دیمکدر (نخست اولکی دیمکدر (که حرف رابط (درآید فعل مضارع مفرد غائب کلـه دیمکدر (درین شمار بوصایی ده دیمکدر (تو یی سابق کبی (محصول بیت) بنم عسکرلریمك صایسنی خنزیردن وآیودن ایلرسین یعنی سردار اولدیغك لشکر بونلردر دیرسین صایی ده اول کلن کیمسه سن سین یعنی رئیسلری وسرلوحه لری سن سین بونده برغیری لطافت دخی وار که مصراع اولده خوك وخرس دیو تعداد اولنمشدر اول کلن خوکدر طکوز سین دیمك اولور (عروض) بوقطعه سابقلر کبی مجتثدر معلوم (مطایبه) توانکری درعهدیکی از ظالمان بمرد وزیران ظالم پسر ویرا طلب کرد و پرسید که پدر تو چه کذاشتست کفت ازمال ومنال چنین چنین واز وارثان وزیر کبیر ایده الله سبحانه واین فقیر وحقیر را وزیر بخندید وفرمود که میراث ویرا بدو نیم کردندنیمی را بوی کذاشت ونیمی را برای پادشاه برداشت* توانکری یا حرف حدت (توانکر قدرتلی معناسنه درغنی دیمك (عهد وقت دیمکدر (عهدیکی برینك وقتنده دیمکدر (ظالمان الف نون ادات جمع (بمرد باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (وزیران ظالم اول ظالمك وزیری دیمکدر (پسروی لامیه (را ادات مفعول (طلب کرد استدی (و پرسید سؤال ایلدی (که حرف بیان (پدر تو لامیه سنك باباك دیمکدر (چه کذاشتست نه ترك ایلمشدر (مال ومنال اتباع مزدوجهٔ الفاظدندر یاخود منال مانالدن مخففدر هر صورتده معنا بردر (چنین چنین شو بو دیمك محلنده تعداددن

عبارتدر حقیر الحق دیمکدر (را ادات مفعول (بخندید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (فرمود ده بویله بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (میراث وی لامیه (را ادات مفعول (بدونیم کردند (یا حرف صله ایکی یه بولدیلر دیمکدر (یعنی یا حرف تنکیر (را ادات مفعول یاریسنی دیمکدر (بوی یا حرف صله ضمیر پسره راجعدر (کذاشت فعل ماضی مفرد غائب براقدی دیمکدر (برای ادات تعلیل (برداشت فعل ماضی مفرد قالدردی دیمکدر (محصول ترکیب) یعنی ظالملردن برینك وقتنده وفات ایلدی اول ظالمك وزیری غنی ك اوغلنی استدی وصوردیکه سنك بابالک نه ترك ایلمشدر دیدی مال ومنالندن یاخود مالدن وتائل اولدیغی شیدن شو بو یعنی فلان فلان ووارثلردن وزیر کبیر الله سبحانه وتعالی انی تأیید ایلسون و بن فقیر وحقیری براقدی وزیر کولدی و بیوردیکه انك میراثی ایکی یه بولدیلر یاریسنی اوغلنه براقدی و یاریسنی پادشاه ایچون قالدردی زعمنجه احسان ایلدی (قطعه) ظلم پیشه وزیر نشناسد* جز حق پادشاه مال یتیم* ظلم پیشه وصف ترکیبیدر ظلم صنعتلی دیمکدر (نشناسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اکلمز دیمکدر (حق پادشاه لامیه پادشاهك حقی دیمکدر (مال یتیم ده بویله یتیمك مالی دیمکدر (محصول بیت) ظلم صنعتلی اولان وزیر پادشاهك حقینك غیری بیلمز مال یتیمی یعنی سؤال ایلسه لر پادشاهك حقیدر دیر غیری اکلمز و بیلمز *عدل داند اگر برد تمام* فضل داند اگر کند بدونیم* عدل داندك مفعول صریحی عدل بیلور یعنی زعم فاسدنده عدلدر (اگر حرف شرط (برد فعل مضارع مفرد غائب ایلتورسه یعنی الورسه (تمام تماميله دیمکدر (فضل ارتق دیمکدر (کند بدونیم ایکی یه بولرسه دیمکدر (محصول بیت) عدل زعم ایدر اگر تماميله الورسه یعنی زعمنجه عدالت ایلدم میری یه خدمت ایلدم دیر اگر ایکی یه بولرسه فضل بیلور یعنی زعمنجه کرم ایلدم لطفا وعنایة وترحما مالك نصفنی ویردم دیر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) ترکی را کفتند کدام دوست داری غارت امروز یا بهشت فردا کفت آنکه امروز دست بغارت

کشایم وهرچه یابم بربایم وفردا بافرعون باآتش درآیم * ترکی یا حرف وحدت ترك تاتار دیمکدر (را ادات صله (کدام قنغی دیمکدر (غارت امروز لامیه بوکونکی یغما دیمکدر (یا حرف تردید (بهشت فردا یارنکی جنت دیمکدر (فردا یارین دیمك اولور (آنکه انی که دیمکدر (امروز بوکون دیمکدر (بغارت باحرف صله (کشایم فعل مضارع متکلم وحده آچام دیمکدر (یابم ده بویله بولم دیمکدر (بربایم ده باء تأکیدایله بویله قاپام دیمکدر (بافرعون باحرف مصاحبت (باآتش باحرف صله (درآیم فعل مضارع متکلم وحده کیرم دیمکدر (محصول ترکیب) بر ترکه دیدیلر قنغی بی دوست دوترسین یعنی سورسین بوکونکی یغمایی می یاخود یارنکی جنتیمی ترك دیدی انی که یعنی انی سورم که بوکون یغمایه ال آچم وهرنه بولورسم قاپام و یارین فرعون ایله آتشه کیرم یعنی بوکون دویه دویه یغماایدیمده یارین جهنمده یانرسم یانه یم مانع دکل دیو جواب ایلدی (قطعه)

آن شنیدستی که ترکی وصف جنت چون شنید * گفت با واعظ که انجا غارت وتاراج هست * آن شنیدستی یاء خطاب ایله استفهامی متضمن اوله رق انی اشتدکمی دیمکدر (که حرف بیان (ترکی یا حرف وحدت (وصف جنت لامیه (چون ادات تعلیل (شنید فعل ماضی مفرد اشتدی دیمکدر (با واعظ باحرف صله (که حرف رابط (انجا اول محلده یعنی جنتده (غارت وتاراج عطف تفسیریدر یغما معناسنه (هست استفهامی متضمن وارمیدر دیمکدر (محصول بیت) آنی اشتدکمی که بر ترك وصف جنتی چونکه اشتدی واعظه دیدی که اول محلده غارت وتاراج وارمیدر یعنی چاپول اولورمی * گفت نی گفتنا بتر باشد ز دوزخ آن بهشت * کاندر وکوته بود از غارت وتاراج دست * گفتك فاعلی واعظه راجعدر (نی ادات سلب یوق دیمکدر (بتر بدتردن مخففدر کوتورك دیمکدر (که حرف رابط (اندرواندده دیمکدر (کوته کوتاهدن مخففدر (محصول بیت) جنتده یغما وارمیدر دینجه واعظ دیدی یوق ترك دیدی جهنمدن کوتورك اولور اول جنت که انده غارت وتاراجدن ال قصه اوله یعنی جنتده تاراج اولمینجه جهنمدن بتر ایمش (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمن مقصوردر که

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور (مطایبه) کدایی بردرسرایی
چیزی خواست کتخدای خانه از درون آواز داد که معذور دار که
خانکیان اینجا نیستند کدا کفت من پارهٔ نان میخواهم نه مباشرت
باخانکیان * کدایی یاحرف وحدت کدا دیلنجی دیمکدر (درسرایی
لامیه یاحرف وحدت سرا او دیمکدر (درقپو براوك قپوسنده دیمکدر
(چیزی یاحرف وحدت برنسنه دیمکدر (خواست واورسیله فعل
ماضی مفرد استدی دیمکدر (کتخدای خانه لامیه کتخدا صاحب
معناسنه در اوك صاحبی دیمك اولور (ازدرون ایچرودن (آوازداد
سس ویردی دیمکدر (که حرف بیان (معذور دار معذورطوت دیمکدر
(که حرف تعلیل (خانکیان الف نون ادات جمع خانکی یاحرف نسبت
کاف هاء رسمیدن مبدل اهل بیت مراد درته کیم ترکیده او اوشقلری
دیدکاری کبی (اینجا بونده دیمکدر (نیستند یوقدرلر (پارهٔ نان بیانیه اتمك
پاره سی (میخواهم فعل حال متکلم وحده استرم دیمکدر (نه حرف نفی
(مباشرت بونده فعل شنیعدن یعنی قرباندن کنایه در (با خانکیان
باحرف مصاحبت (محصول ترکیب) بردیلنجی براوك قپوسنده برنسنه
استدی یعنی شیئا لله دیدی حاصلی دیلندی او صاحبی ایچرودن
سس ویردیکه معذورطوت که او اوشاقلری بونده یوقدر غالبا
مرادی بواوله که سکا برنسنه جك ویردم لکن قاب چناق یرینی
بیلم دیمك ایله دفع ایده جك ایمش دیلنجی دیدی بن برپارچه اتمك
استرم سنك اواوشاقلرکله مباشرت ومجامعت استم (قطعه) چون
کدا بردرسرات رسد * هرچه داری بده بهانه مکن * چون ادات
تعلیل (برحرف صله (درسرات لامیه لردن تاضمیرخطاب سنك سرایك
قپوسنه دیمکدر (رسد ایریشه دیمکدر (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب اثباتدن عبارتدر وارایسه دیمکدر (بده باء تأکید ایله امرحاضر
مفرد ویردیمکدر (مکن نهی حاضر ایلمه دیمکدر (محصول بیت)
چونکه دیلنجی سنك اوك قپوسنه ایریشه هرنه وارایسه ویر بهانه ایلمه
یعنی نه ویره جك ایسك ویر بهانهٔ سابق کبی ناشجا تعلل ایلمه * تا نیاید
بخاطرش چیزی * پیش اوذ کراهل خانه مکن * تاحرف تعلیل (نیاید
فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمیه دیمکدر (بخاطرش (با حرف صله

شین

شین کدایه راجعدر (پیش او لامیه انك قتنده دیمکدر (ذکر اهل خانه
مصدرك مفعولنه و بیانیه خانه اهلنی ذکر دیمکدر (محصول بیت) هرنه
و برر ابسك و یر بهانه ایله تاکیم خاطرینه برنسنه کلیه انك قتنده اهل
خانه یی ذکر ایلیه یعنی اهل خانه یی ذکر ایدرسن خاطرینه شیء آخر کلور
(عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (رباعی)
کس در حرم سفلهٔ ناپاك سیر * چون نان نبود نهفته از چشم بشر *
کس کاف عربك ضمیله فرج زن دیمکدر (حرم سفله لامیه سفلهٔ ناپاك سیر
موصوفك صفتته (ناپاك سیر وصف ترکیبیدر مردار طبیعتلی دیمکدر
(چون ادات تشبیه (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر
(نهفته کزلو دیمکدر (چشم بشر لامیه (بشر آدم دیمکدر آدمك
کوزندن دیمك اولور (محصول بیت) مردار طبیعتلی اولان الجغك
حرمنده فرج اتمك کبی ناسك کوزندن کزلی ومستور اولمز یعنی اتمك
فرجدن دخی زیاده مستور ومخفیدر * ازخانهٔ او توقع نان بتراست *
* کز خانکیان توقع چیز ذکر * خانهٔ او لامیه انك خانه سندن دیمکدر
(توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه (نان اضافت مفعولنه در
(که حرف بیان (توقع چیز توقع نان کبی (چیز ذکر بونده فرجدن
کنایه در (محصول بیت) انك خانه سندن اتمك امیدی بتردر که اهل
بیتندن فرج امیدی اتمدن یعنی امید فرج قابل امید نان قابل دکل
(عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر وابتدا اخرب حشو
اولار مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب مجبوب جب آخرده
اولان ایکی سبب خفیفی بردن اسقاطه دیرلر مفاقالوب فعل لفظنه تبدیل
اولنور برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور (بو محلده اوزان
رباعی یی تعداد ایدهلم تاکیم طالبین کوردکده قطعه ایله رباعی یی
فرقه قدرتی اوله (اولا شجرهٔ اخرب وزنلری اون ایکیدر (اولکی)
١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعول ٤ فعول در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرب
٤ اهتم (ایکنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعول ٤ فعل در ١ اخرب ٢ سالم
٣ اخرب ٤ مجبوب (اوچنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعولن ٤ فع در
١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرم ٤ ابتر (دردنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعولن
٤ فاع در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرم ٤ ازل (بشنجی) ١ مفعول ٢ مفاعلن

٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم ٤ ازل (التنجى) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم ٤ ابتر (يدنجى) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ مكفوف ٤ مجبوب (سكزنجى) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ مكفوف ٤ اهتم (طقوزنجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ مكفوف ٤ مجبوب (اوننجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ مكفوف ٤ اهتم (اون برنجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ سالم ٤ ابتر (اون ايكنجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ سالم ٤ ازل (ثانيا) شجرهٔ اخرم دخى اون ايكيدر (اولكى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعول ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب ٤ مجبوب (ايكنجى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعول ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب ٤ اهتم (اوچنجى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن ٤ فع در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ابتر (دردنجى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ازل (بشنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم ٤ ابتر (التنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم ٤ ازل (يدنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ مكفوف ٤ مجبوب (سكزنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ مكفوف ٤ اهتم (طقوزنجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ مكفوف ٤ اهتم (اوننجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ مكفوف ٤ اهتم (اون برنجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ابتر (اون ايكنجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ازل مجموعى يكرمى درتدر بواوزاندن ماعدا بوقدر (مطايبه) معلمى را پسر بيمار شد وعشرف برموت كشت كفت غسال بيارند تا ويرا بشويد كفتند هنوز نمرده است كفت باكى نيست آن زمان كه ازغسل وى فارغ شويد بخواهد مرد * معلمى

یا حرف وحدت معلم بوده مکتب خواجه سی دیمکدر (را ادات
تخصیص (پسر چوجق دیمکدر (بیرشد جسته اولدی (مشرف
میمك ضمی وسینك سكونیله ناظر معناسنه در بونده قریب معناسنه در
بر حرف صله (كشت كاف عجمك فتحیله اولدی دیمكدر (غسال مبالغه
وزنی اوزرینه اولو یقه یجی دیمكدر (بیارید باء تأكیدایله فعل
امر حاضر جمع مخاطب كتورك دیمكدر (تا حرف تعلیل (وی ضمیر
پسره راجعدر (را ادات مفعول (بشوید فعل مضارع مفرد غائب
شوییدن دن یاشستن دن زیرا مصدر تاینك ماقبلنده خشف ن
سین مهمله نك ماقبلی مضموم اولسه سین حذف اولنوب ماقبلنك
حركه سی اشباع اولندقده واو حاصل اولور شوید اولور یقه یه دیمكدر
(نمرده اولمشدر (باكی نیست خوف یوقدر (كه حرف رابط (غسل
غین معجمه نك فتحیله یقامق معناسنه مصدردر (ویه اضافت لامیه
(شوید فعل مضارع جمع مخاطب اولورسكز دیمكدر (بخواهد مرد
اولسه كركدر دیمكدر (محصول تركیب) بر معلمك پسری خسته اولدی
وموته قریب اولدی معلم دیدی اولو یقه یجی كتورك تا كیم آنی یقه یه
دیدیلر هنوز اولمشدر دیدی قورقو یوقدر اول زماكه یقه مقدن
فارغ اولورسكز اولسه كركدر حصه كمال جهلنی بیاندركه جنازه
نه كونه غسل اولنور ونه غسل اولنور خبر وآكاهی اولمدیغی تلمیحدر
(قطعه) هركه دركار خویش پیش از وقت * مینماید بحكم طبع شتاب *
(هركه هركس كه تقدیرنده در (كار خویش یانیه كندی ایشنده
دیمكدر (پیش از وقت وقتدن اول دیمكدر (مینماید فعل حال مفرد
غائب كوستره دیمكدر (بحكم طبع لامیه (با حرف مصاحبت شتاب
عجله معناسنه در (محصول بیت) هركیمسه كه كندی ایشنده وقتدن
اول طبیعتك حكمیله عجله كوستره * بخورد روزه ناسیده بشب *
* میكشد موزه نارسیده با آب * بخورد روزه فعل حال مفرد غائب
یر دیمكدر روزه اوروج دیمكدر صوم معناسنه (نا حرف نفی (رسیده
هاء رسمی ترتب در یتشمیوب دیمكدر یعنی یرشمدن (بشب با حرف صله
(می كند می خورد كبی چكر دیمكدر (موزه چزمه دیمكدر (با آب
با حرف صله محصول بیت) وقتسز ایش كورن كیمسه نك حالی

كيجه يه ايرشمدن اورج ير وصويه ايرشمدن چزمه چكر يعنى
اخوانى بويله در حاصلى جميع كارى فاسد در (عروض) بوقطعه
بحر خفيفدندركه فاعلاتن مفاعلن فعلن در * مطايبه پسر معلمى را
كفتند چه بلا احمقى كفت اكر من احمق نبودمى ولد زنا بودمى *
(پسر معلمى لاميه يا حرف وحدت (را ادات صله بر مكتب خواجه سنك
اوغلنه ديمكدر (چه نه معناسنه در (بلا بونده زياده اكده مستعملدر
تركيبه اولديغى كبى احمق يا حرف خطاب احمق سين ديمكدر (نبودمى
يا حرف حكايه ماضى نبودم فعل نفى ماضى متكلم وحده اولميه ايدم
ديمكدر (ولد زنا بيانيه زنا اولادى ديمكدر (بودمى نبودمى نك مثبتى
اولور ايدم ديمكدر (محصول تركيب) بر مكتب خواجه سى اوغلنه
ديديلركه بلا احمق سين جوابنده ديدى اكر بن احمق اولميه ايدم ولدزنا
اولور ايدم يعنى الولد سر ابيه در بابام احمق اولديغندن سرى بنده ده
ظاهر اولمشدر (قطعه) عيب مادر بود ار فرزندى * خلق وخويش
نه بوفق پدرست * عيب مادر مصدرك مفعولنه در انايه عيب ديمكدر
(ار حرف شرط (فرزندى يا حرف وحدت بر اوغل (خلق خاء معجمه نك
ضمى ولامك سكونيله طبيعت معناسنه در (خوى عطف تفسيريدر
(نه حرف نفى سين وتا نفيه مصروفدر (بوفق پدر لاميه با حرف
ظرف وفق اويغون ديمكدر اسلوب معناسنه (محصول بيت) انايه
عيب اولور اكر بر اوغل خلق وخويده باباك اويغونلغنده دكلدر
يعنى بابايه اولاد موافق اولمزسه انايه عيبدر * كوش استركه درازست
كواست * كش نه اسبست پدر بلكه خرست * كوش استر لاميه
قاطرك قولاغى ديمكدر (كه حرف بيان (درازست اوزوندر (كواست
سين وتا ادات خبر كوا كواهدن مخفف شاهد در ديمكدر (كش
كه اش دن مخففدر (كه حرف بيان شين ضمير استره راجعدر پدره
متعلقدر پدرش تقديرنده (نه حرف نفى (اسبست آتدر (محصول بيت)
قاطرك درازى اوزوندر شاهددر كه انك باباسى آت دكل بلكه اشكدر
يعنى باباسى آت اولمديغنه قولاغنك اوزونلغى شهادت ايدر (عروض)
بوقطعه بحر رمل مسدس مخبوندر كه فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور
(مطايبه) از معلمى پرسيدند كه تو بز كترى يا پدرت كفت من بز كتر

اما چون یکسان دیگر بروی بگذرد بامن برابر خواهد شد* ازمعلمی

باینه حرف وحدت بر معلمدن دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب

صوردیلر دیمکدر (بزرگتری بزرك اولو ترادات تفضیل یا حرف خطاب

استفهامی متضمن سن می یوکسین دیمکدر (یا حرف تردید (برادرتو

لامیه سنك قرنداشك دیمکدر (چون ادات تعلیل (یکسال برسنه

دیمکدر (بگذرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب کچه دیمکدر

(بامن باحرف مصاحبت (برابر مساوی معناسنه در (خواهد شد اولسه

کرکدر (محصول ترکیب) بر معلمدن صوردیلر که سنمی بیوکرکسین

برادرکمی دیدی بن بزرکترم اما چونکه بریبل دخی کچرسه بنم ایله برابر

اولسه کرکدر بوزنخی حبلی هبنق ایمش (قطعه) چوهیچ چیز نشد

حاصلت چه پرسی* که روز کار فلان درچه چیز میگذرد *چو ادات

تعلیل (هیچ چیز هیچ نسه دیمکدر (نشد فعل نفی ماضی مفرد غائب

اولمدی دیمکدر (حاصلت تا ضمیر خطاب سنك حاصلك یعنی فائدك

دیمکدر (چه می پرسی نه سؤال ایدرسین (که حرف بیان (روزکار فلان

لامیه روزکار بونده عمر معناسنه در (درحرف ظرف (چه چیز نه شیده

(میگذرد دکچر دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه هیچ نسنه فائدك

اولمدی نه سؤال ایدرسین که فلانك عمری نه شیده کچمشدر یعنی

نه مقدار مرور ایلمشدر *شمار عمر کسان میکنی نمی دانی* که درمقابله

عمرتونیزمی گذرد* شمار عمر کسان لامیه لر در الف نون ادات جمع

خلقك عمرینك صایی سنی دیمکدر (میکنی ایلرسین دیمکدر (نمی دانی

فعل نفی حال مفرد مخاطب بیلزسین دیمکدر (که حرف بیان (در

حرف ظرف (عمرتو لامیه سنك عمرك دیمکدر (نیز دخی دیمکدر

(محصول بیت) خلقك عمرینك صایی سنی ایلرسین بیلمزسین که مقابله ده

سنك عمرك دخی کچر حاصلی اول سؤال ایتدیکك وقتی محل آخره

صرف ایله (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن

فعلن اولور (مطایبه) بیماری برموت مشرف بودشخصی که ازدهانش

بوی ناخوش می آمد بربالین وی نشسته بود سر نزدیك وی می برد

وتلقین شهادت میکرد ودرروی وی نفس می زد هرچند که بیمار

روی خودرا می تافت وی الحاح بیشتر می کرد وسر نزدیك تروی می برد

چون کار بر بیمارتنك آمد کفت ای عزیز می کذاری که من خوش و پاکیزه
بمیرم یا می خواهی که مرك مرا بهرچه اران ناپاك تر نیست بیا لابی
بیماری) یا حرف وحدت (بر حرف صله (موت اولوم (مشرف میمك ضمی
وشین معجمه نك سکونیله وتخفیفیله بونده قریب معناسنه در (شخصی
یا حرف وحدت برشخص دیمکدر (که حرف رابط صفت (دهانش
شین ضمیری شخصه راجعدر دهان آغز دیمکدر (بوی ناخوش
چرکین قوقو (می ادات حکایه (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلور
ایدی دیمکدر (بر حرف استعلا (بالین یصدیق دیمکدر بونده باش
اوجی دیمکدر (وی ضمیر بیماره راجعدر (نشسته ماضیدن قسمدر
اوتورمش دیمکدر (بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمکدر (نزدیك یقین
وی) بیماره راجعدر (می ادات حکایه (برد فعل ماضی مفرد غائب
ایلتوردی دیمکدر (تلقین شهادت مصدرك مفعولنه در شهادتی تلقین
دیمکدر (می کرد سابق کبی ایلر ایدی دیمکدر (در حرف صله (روی وی
لامیه بیمارك یوزینه (می زد اورر ایدی دیمکدر (هرچند هر نقدر
دیمکدر (که حرف بیان (روی خود لامیه (را ادات مفعول (می تافت
سابقلر کبی چویرر ایدی دیمکدر (وی ضمیر شخصه راجعدر (الحاح
ابرام معناسنه در زور دیمکدر (می کرد ده سابقلر کبی ایلر ایدی دیمکدر
نزدیك تر) یقین رك دیمکدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صله
تنك آمد) طار کلدی (می حرف حال (کذاری فعل مضارع مفرد
مخاطب استفهامی متضمن ترك ایدر میسین دیمکدر (که حرف بیان
پاکیزه) پاك دیمکدر (بمیرم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده اولم
دیمکدر (می خواهی می کذاری کبیدر استر میسین دیمکدر (مرك مرا
لامیه را ادات مفعول بنم اولومم دیمکدر بهر چه با حرف مصاحبت
هر نسنه ایله دیمکدر (ناپاك نیست مردار بوقدر دیمکدر (بیا لابی
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدی بینده مشترکدر
بونده متعدیدر بولاشدیره سین دیمکدر (محصول ترکیب) برخسته
موته قریب ایدی برشخص که آغزندن قبیح قوقو کلوردی یعنی اغزی
قوقاردی خسته نك باشی اوجنه اوتورمش ایدی باشنی بیمارك یاننه
ایلتوردی وشهادتی تلقین ایدردی و یوزینه نفس اورر ایدی یعنی

اوقور واقلر ایدی هر نقدر که بیمار یوزینی چویرر ایدی اول شخص ابرام ایدر دی و باشین یقین رك كتورر ایدی چونكه ایش بیمار طار كلدی یعنی ثقلت باصدی دیدی ای عزیز ترك ایدرمیسین كه بن خوش و پاكیزه فوت اولام یاخود استرمیسین كه بنم اولوم هر نسنه ایله كه اندن مردار یو قدر بو لاشدیره سین یعنی بنی مردارلردن مرداره بولاشدیره رق می اولدیكمی استرسین (قطعه) درجهان اهل فضل نایابند * كوش بر هر فضول نتوان كرد * (در حرف ظرف جهانده دیمكدر (اهل فضل فضیلت صاحبی (نایاب بولنمز نادر دیمكدر (نون دال ادات جمع خبر نادرلر دیمكدر (بر حرف صله (فضول مبالغه وزنی اوزره هر شیئه قاریشان كیمسه یه دیرلر (نتوان كرد ایتمك كرك دیمكدر (محصول بیت) جهانده فضیلت صاحبی نادردر هر فضوله قولاق طو تمق كرك * هر كه بوی ریا دمد زلبش * نفسش را قبول نتوان كرد * هر كه هر كس تقدیرنده در (بوی ریا مجازا بیسانیه دمد) فعل مضارع مفرد غائب دمیدندن ظاهر اولور دیمكدر (را ادات مفعول (محصول بیت) هر كیمسه كه ریا قوقوسی دوداغندن ظاهر اوله یعنی مرایی اوله انك نفسنی قبول ایتمك كرك (عروض بو قطعه بحر خفیفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلن در (مطایبه مردی بشخصی رسیده و اغاز كله كرد كه روا باشد كه مرا نمی شناسی ورعایت حق من نمی كنی آن شخص میراث ماند وكفت ازینها كه تو می كویی من خبر ندارم كفت پدرم مادرت را خواستكاری كرده بوده است اكر ویرا میخواست من وتو برادر می بودیم آن شخص كفت این خویشی است كه سبب آن می شود كه من از تو میراث می برم وتو از من میراث می بری * مردی وشخصی یالری وحدت با حرف مصاحبت آغاز اسم مصدردر باشلمق معناسنه كله یه اضافت مفعولنه در كله كاف عجمه نك كسریله شكایت دیمكدر (كرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمكدر (كه حرف بیان (روا جائز دیمكدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب استفهامی متضمن اولورمی دیمكدر (كه حرف بیان (مرا را ادات مفعول بنی دیمكدر (نمی شناسی فعل نفی حال مفرد مخاطب بیلمیورسین دیمكدر (رعایت حق مصدرك مفعولندر (حق من لامیه (نمی كنی

نمی شناسی کیدر ایلیه سین دیمکدر (ماند فعل ماضی مفرد غائب قالدی
دیمکدر از ینها ها ادات جمع بونلردن دیمکدر (که حرف بیان (میکویی
سو یلرسین دیمکدر (خبرندارم خبرم یوقدر (مادر ترا لامیه را ادات
مفعول (خواستکار مقدما بیان اولندیغی اوزره طالب معناسنه در
یا حرف مصدر طالبلك دیمك اولور (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش
معناسنه (بوده ادات ماضیدن قسمدر ایمش معناسنه طالبلك ایلمش
ایمش دیمکدر (وی را را ادات مفعول وی مادره راجعدر می ادات حکایه
(خواست فعل ماضی مفرد غائب آله جق ایدی دیمکدر (من وتو بن
وسن می ادات حکایه (بودیم ادات ماضی متکلم مع الغیر اولور ایدك
دیمکدر (خویشی یا حرف مصدر خویش واورسه یله خصم دیمکدر
که حرف رابط بسبب ان با حرف مصاحبت (می حرف تأکید (شود
فعل مضارع مفرد اولور دیمکدر برم فعل مضارع متکلم وحده ایلتم
یعنی آلم دیمکدر (بری فعل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر
(محصول ترکیب) برآدم برشخصه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی وشکایته
آغاز ایلدیکه جائز اولورمی که بنی بیلیه سین رعایت ایلیه سین و بنم
حقمه رعایت ایلیه سین اول شخص حیران قالدی ودیدی بونلردنکه
سن سو یلرسین یعنی سنك سو یلدیککك سوزلردن خبرم یوقدر اول
آدم دیدی بنم پدرم سنك والده که طالبلك ایلمش ایمش یعنی نکاح
ایله آلمق مراد ایلمش ایمش اکر والده کی آلایدی بن وسن برادر
اولوردق اول شخص دیدی بو برخصملقدر که اول شیئه سبب اولور که
بن سندن میراث آلورم وسن بندن میراث آلورسن یعنی بو خصملق انك
ایچوندر (قطعه) کان خام طمع آن بود که بر همه خلق * فریضه
است که باوی شوند احسان سنج * کان خام طمع لامیه خام طمع ترکیب
مزجیدر بیهوده مأمول ایدن کیمسه یه اطلاق اولنور کان کاف عجمك
ضمیله ظن دیمکدر خام طمعك ظنی دیمکدر آن بود که ول اولور که دیمکدر
(بر حرف استعلا (خلق مخلوق معناسنه در (فریضه فرض ولازم
معناسنه در (که حرف بیان (باوی با حرف صله وی خام طمعه
راجعدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله لر دیمکدر (احسان سنج
وصف ترکیبیدر حسب لغه احسان طارتیجی دیمکدر کان احساندن
کنایتدر (محصول بیت) خام طمعلینك ظنی اول اولور که مجموع

مخلوق اوزرینه فرضدر که اکا احسان ایدیجی اوله لر زعمنجه
کندینه احسان جمله خلقك واجبهٔ ذمتیدر (چوخامی طمع او پختکی
نرسد* فتدز تنك دلی در مضیق محنت ورنج * چوادات تعلیل (خامی
طمع لامیه خام چیك دیمکدر با حرف مصدر طمعك خاملغی (پختکی
با حرف صله پخته پشمش دیمکدر کاف هاء رسیدن مبدل یا حرف
مصدر پیشکینلکه دیمکدر (نرسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب ایرشمیه
دیمکدر (فتد فعل مضارع مفرد غائب افتدن مخفف دوشر دیمکدر
(تنك دل وصف ترکیبیدر طارکوکالی دیمکدر ثقلتدن عبارتدر (یا
حرف مصدر (مضیق مصدر میمی طارلق دیمکدر (محنته اضافت
مفعولنه در (رنج محنته عطف تفسیریدر (محصول بیت) چونکه
انك طمعنك خاملغی پیشمشلکه ایرشمیه یعنی بو فکر فاسددن روکردان
اولیوب اصلاح اولمیه کوکل ثقلتندن ناشی محنت ورنج طارلغنه دوشر
حاصلی بو دعوای بیهوده یی کرم وسر دفلکی چکه‌رك ترك ایتمزسه
عمری اولدقجه محنتدن خلاص اولماز (عروض بو قطعه بحر
مجتثدندرکه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * مطایبه کوز پشتی
را کفتند می خواهی که خدای تعالی پشت تراچون دیکران راست کرداند
یا آنکه پشت دیکران چون تو کوز کرداند کفت آنکه همه راچون من
کوز کرداند تا با آن چشمی که ایشان در من نکر یسته اند من نیز بهمان
چشم در ایشان نکرم* پشتی یا حرف وحدت کوز پشت قنبور دیمکدر
(را ادات صله (می خواهی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن
استرحامین دیمکدر (که حرف بیان پشت ترا لامیه را ادات مفعول
سنك آرقه کی دیمکدر (چون ادات تشبیه (دیکر غیری دیمکدر (الف
نون ادات جمع غیریلرکبی دیمکدر (راست طوغری معناسنه در (کرداند
فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (یا حرف تردید (آنکه انی میکه
دیمکدر (پشت دیکران لامیه غیریلرك آرقه سنی دیمکدر (چون ادات
تشبیه (چون تو سنك کبی دیمکدر (کوز کاف عجمله اکری دیمکدر بونده
قنبور معناسنه در (تا حرف تعلیل (با آن با حرف مصاحبت (چشمی
یا حرف تنکیر (که حرف رابط ایشان انلر دیمکدر (در حرف صله
(نکریسته ماضیدن قیمدر باقش دیمکدر اند ادات جمع (من نیز

بندخی (بهمان چشم باحرف مصاحبت اول کوز دیمکدر (اذن حرف
صله (نکرم فعلی مضارع متکلم وحده بقا یم دیمدر (محصول ترکیب)
بر قنبوره دیدیلر استرمیسین که الله تعالی سنك آرقه کی عیبریلر کبی
طوغری ایلیه یاخود آنیمی استرمیسین که غیریلرك آرقه سنی سنك کبی
قنبور ایلیه دیدی انی استرمکه جمله بی بن کبی قنبور ایلیه تا کیم شول
کوز ایله که انلر بکا باقشلردر بندخی همان اول کوز ایله انلره بقه یم یعنی
بکا ناس چشم حقارت واستهزا ایله نظر ایدرلر بنده او بله نظر ایده یم
(قطعه) خوش آنکه خصم بعیبی که طعنهٔ تو زند * برغم وی زچنان
عیب رسته بنشینی * انکه اولکه دیمکدر (خوش انکه خوشدر اولکه
دیمکدر (خصم زندك فاعلی (بعیبی مفعول غیر صریحی یا حرف
مصاحبت (یا حرف وحدت (طعنه مفعول صریحی (زند فعل مضارع
مفرد غائب اورر دیمکدر برغم وی لامیه باحرف مصاحبت خصمك رغمنه
(ازچنان عیب انجلین عیبدن دیمکدر (رسته رانك فتحی وهاء ترتب ایله
قورتولوب دیمکدر (بنشینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب
اوتوره سین دیمکدر (محصول بیت) خوشدر اولکه خصم سکا برعیب
ایله طعنه اوره انك رغمنه انجلین عیبدن قورتیلوب اوتوره سین یعنی
خصم سنی طعن ایتدیکی عیبدن خلاص اولمق خوشدر * وزین
نشستن بی عیب خوشتر آن باشد * که مبتلا شد اورا بعیب خود بینی
* وزین نشستن بی عیب بو عیبسز اوتورمقدن دیمکدر (خوشتر
خوشرك (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (که حرف
بیان (مبتلا شده مبتلا اولمش دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد
مخاطب کوره سین دیمکدر (بعیب خود لامیه باحرف صله (اورا را
دات مفعول انی دیمکدر (محصول بیت) بو عیبسز اوتورمقدن
اخوشرك اول اولور که نی کندی عیبکه مبتلا اولمش کوره سین یعنی
عیبدن خلاص اولمق اعلادر اما سنی تعیب ایدنی اول عیبه مبتلا
اولمش کورمك دخی اعلادر (عر وضن) سابقلر کبی مجتثدر * مطایبه
شخصی نماز کذار دو بعد از نماز بدعا آغاز کرد ودر دعای خود در
بهشت در آمدن وخلاص ز آتش دوزخ خواست بیرزنی درقفای
اوایستاده بود وآوازمی شنید ومی کفت خداوند امرادرا انجه می خواهد

شریك کردان چون آن شخص آنرا بشنید کفت خداوندا مرا بردار برکش و بزخم تازیانه بمیران پیرزن کفت خداوندا مرا بیامرز واز آنچه می طلبد نکاه دار آن شخص روی باز پس کرد که این عجب ناراست حکمیست وناپسندیده قسمتی که در راحت وآسودکی بامن انباز ودر فرسودکی از من ممتاز * شخصی یا حرف وحدت (کزارد زاء هوز ایله وراء مهمله نك سکونیله فعل ماضی مفرد غائب ادا ایلدی دیمکدر (بعد از نماز نماز دنصکره (بدعا با حرف صله دعایه (آغاز کرد باشلدی دیمکدر (دردعای خود لامیه کندی دعاسنده دیمکدر (در حرف صله (در آمدن کیرمك (آتش دوزخ لامیه جهنمك آتشندن دیمکدر (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب استدی دیمکدر (پیرزنی یا حرف وحدت بر قوجه قری دیمکدر (قفای اولامیه انك آردنده دیمکدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمکدر بود) ادات ماضی ایدی دیمکدر (آن را را ادات مفعول آنی دیمکدر می شنید) ادات حکایه ایله دکلردی دیمکدر (می کفت ده بویله سویلردی دیمکدر (خداوندا الف حرف ندا یاالله دیمکدر (مرا را ادات مفعولی دیمکدر (درانچه اول نسنه ده (می خواهد واو رسمیله وادات حال ایله فعل حال مفرد غائب استر دیمکدر (شریك اورتاق دیمکدر (کردان فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر (چون ادات تعلیل انرا) را ادات مفعول (بشنید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ایشتدی دیمکدر (بردار بر حرف صله (دار صلب اچون یاپلان اخشابده مستعملدر (برکش امر حاضر مفرد چك دیمکدر (بزخم تازیانه) بیانیه باحرف مصاحبت قمچی یاره سیله دیمکدر (بمیران باء تأکید ایله فعل امر حاضر متعدی مفرد اولدر دیمکدر (بیامرز باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد صقله و یارلغه دیمکدر (میطلبد فعل حال مفرد غائب استر دیمکدر (نکاه دار حفظ ایله دیمکدر روی باز پس کرد) یوزنی اردینه چویردی دیمکدر (که حرف بیان (نا حرف توصیف نفی (راست طوغری دیمکدر ناراست یالکش دیمك اولور (حکمی یا حرف تنکیر (ناپسندیده نامقبول دیمکدر (قسمتی یا حرف تنکیر (که حرف تعلیل (آسودکی یا حرف مصدر در

راحت) عطف تفسیریدر (با من با حرف مصاحبت بنم ایله دیمکدر انباز) اورتاق معناسنه در (یا حرف خطاب (فرسودکی یا حرف مصدر بونده محنت معناسنه در (ممتاز ایرو دیمکدر (محصول ترکیب) برشخص نماز ادا ایلدی ونمازدن صکره دعایه باشلدی ودعاسنده جنته کیرمك وجهنم آتشندن خلاص استدی برقوجه قری انك اردنده دورمش ایدی واول دعایی دکلردی ودیرایدی یاالله بنی انك استدیکی شیده شریك ایله چونکه اول شخص قرینك دیدیکی کلامی اشتدی دیدی یاالله بنیدار اغاجنه چك وتیجی یاره سیله اولدر قوجه قری دیدی یاالله بنی یارلغه واستدیکی شیدن بنی حفظ ایله اول شخص یوزینی اردینه چویردی که بونه عجب یاکاش حکمدر ونه نامقبول قسمتدرکه راحت وآسوده لکده اورتاق ومحنتده آیرو وممتاز سین (قطعه) نه منصف باشد آن طامع که کامی * چو یابی ازخدا انباز کردد * نه) حرف نفی (باشده مصدر وفدر (منصف افعال بابندن اسم فاعلدر انصاف ایدیجی دیمکدر (طامع طمع ایدیجی دیمکدر (که حرف رابط صفت (کامی یا حرف وحدت کام مراد دیمکدر (چو ادات تعلیل یابی) فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر (انباز اورتاق دیمکدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول بیت) منصف اولمز اول طمع کارکه چونکه الله تعالیدن برمراد بوله سین اورتاق اولور * وکردرراه ناکامی نهی کام * هم ازکام نخستین بازکردد * (کر حرف شرط (درحرف صله (راه ناکامی بیانیه ناکام مراد سز نامراد دیمکدر (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (هم) بونده دخی دیمکدر (بوکاملر آدیم معناسنه در (نخستین لفظنه اضافت بیانیه نخستین اولکی دیمکدر (بازکردد رجوع ایدر دونر دیمکدر (محصول بیت) واکرنامرادلق یولینه آدیم قویه سین یعنی ادباره توجه ایده سین دخی اولکی آدیمدن دونر حاصلی وقت اقبالده شریك اولوب زمان ادبارده انیس اولمین طمع کار منصف دکلدر کرچه طمع جبلت انسانده مرکوزدر لکن انصافا نه حرکت اولیدر (عروض) بوقطعه بحرهزج مسدسدندرکه یالکز عروض وضربی محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولمشدر * زنی ازشوهرخود

شکایت پیش قاضی برد که مرا یك لحظه فارغ نمی کذارد نه در خلا
ونه درملا نه در وقت خمیر کردن ونه در وقت نان پختن ونه در وقتی روزه
دارم ونه در وقتی نماز می کذارم شوهرش کفت ترا برای این خواسته ام
زن کفت ایها القاضی حسبةً لله تعیین کن که در شبان ور وزان چند
بار بامن نزدیکی کنند تامن بدانم وخود را با آن راست کیرم قاضی کفت
ده بار زن کفت طاقت این ندارم کفت نه بار کفت طاقت این
نیز ندارم همچنین می کفت تا بپنج بار رسانید زن کفت طاقت این نیز
ندارم* زنی یا حرف وحدت (شوهرخودلامیه (پیش قاضی قتبنه
دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (که حرف بیان
(مرا را ادات مفعول (یك لحظه برآن دیمکدر (فارغ بونده راحت
دیمکدر (نمی کذارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومز دیمکدر (نه لر
مجموعی حرف نفی (خلا بوش دیمکدر (ملا طلو دیمکدر (خمیر کردن
خمور ایلمك یعنی یوغورمق دیمکدر (نان پختن اتمك بشورمك (وقتی
یا حرف وحدت (روزه اوروج دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم
وحده طوتارم دیمکدر (کزارم ده بویله ادا ایدرم (ترا را ادات مفعول
(برای این بونك ایچون دیمکدر (خواسته ام المشم دیمکدر (ایها ای
حرف نداها حرف تنبیه (حسبةً لله الله رضاسیچون دیمکده مستعملدر
(تعیین کن تعیین ایله دیمکدر (که حرف بیان (شبان روزی یا حرف
وحدت برکون برکیجه ده دیمکدر (چند بار قاچ کره دیمکدر (با من
با حرف صله بکا دیمکدر (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق دیمکدر
(کنند ایلیه دیمکدر (تا حرف تعلیل (بدانم بای تأکید ایله فعل مضارع
متکلم وحده بیلم دیمکدر (خودرا را ادات مفعول کندیمی دیمکدر
(با آن با حرف صله (راست کیرم طوغری طوتایم دیمکدر (ده دالك فتحی
ویاء اصلیه ایله اون دیمکدر (بار کره معناسنه اون کره دیمك اولور
(طاقت این مصدرك مفعولنه در بوکا طاقت دیمکدر (ندارم نفی
متکلمدن عبارتدر (نه بار طقوز کره دیمکدر (طاقت این نیز بوکا دخی
طاقت دیمکدر (همچنین بونجلین دیمکدر (تا حرف انتها (بپنج بار
با حرف صله بش کره یه دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد
غائب ایرشدردی دیمکدر (محصول ترکیب) برقاری کندی قوجاسندن

حضور قاضیده شکایت ایلدی که بنی برلحظه راحت قومز نه بوشده نه طاوده نه خور یوغورمق وقتنده نه اتمك بشورمك وقتنده ونه بروقت اورج طوتارم ونه بروقت نماز ادا ایده بیلورم زوجی دیدی بن سنی بونك ایچون المشم زن دیدی ای قاضی الله ایچون کیجه وکوندز بکا قاچ کره یقینلك ایده جك تعیین ایله تاکیم بن بیلم وکندیمی اکا طوغری طوتام یعنی اکا کوره حاضرلنم قاضی دیدی اون کره زن دیدی بوکا طاقتم یوقدر قاضی دیدی طقوز کره زن دیدی بوکا دخی طاقتم یوقدر بونجلین سویلدی یعنی سکزی ویدی یی والتی یی تکلیف ایلدی اولدی تاکیم بش کره یه ایرشدردی زن دیدی بوکا دخی طاقتم یوقدر * قاضی کفت وای برتو نمی خواهی که این مسکین راهیج بهر باشد زن کفت راضی شدم مرد کفت ای قاضی بفرمای تاکسی راکفیل خود کند زن کفت اینك قاضی مسلمانان کفیل منست قاضی کفت ای زانیه میخواهی که ازوی بکریزی ومرا دردست وی اندازی تا آنچه باتوکند بامن کند برخیز و بیرون روکه لعنت خدای برتو باد * وای ادات ندبه (بر حرف صله (نمی خواهی فعل نفی حال مفرد مخاطب استفهامی متضمن استمزمسین دیمکدر (که حرف بیان (را ادات تخصیص (بهره نصیب معناسنه در (باشد فعل مضارع مفرد اوله دیمکدر (شدم فعل ماضی متکلم وحده اولدم دیمکدر (بفرمای باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر (تا حرف تعلیل (کسی را یا حرف وحدت را ادات مفعول (کفیل خود فاعلك مفعولنه در (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (اینك اشته دیمکدر (قاضی مسلمانان لامیه مسلمانلرك قاضی سی دیمکدر (کفیل من ده بویله بنم کفیلم دیمکدر (میخواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن استرمسین دیمکدر (بکریزی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب قچه سین دیمکدر (مرا بنی دیمکدر (در حرف صله (دست وی لامیه (اندازی فعل مضارع مفرد مخاطب آتاسین دیمکدر (تا حرف تعلیل (آنچه اول نسنه یی که دیمکدر (باتو با حرف صله سکا دیمکدر (بامن ده بویله بکا دیمکدر (برخیز فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (روده

بویله

بویله کیت دیمکدر (که حرف بیان (باد فعل امر غائب مفرد اولسون دیمکدر (محصول ترکیب) زن بش کره دن دخی نکول ایدنجه قاضی دیدی وای سکا استرمی سین که بو مسکینك هیچ نصیبی ازله زن دیدی راضی اولدم مرد دیدی ای قاضی امر ایله تا کیم برکیسه بی کند ویه کفیل ایلیه زن دیدی اشته مسلمانلرك قاضیسی بکا کفیلدر قاضی دیدی ای زانیه استرمیسین که اندن قچاسن و بنی انك الینه اتاسین تا کیم اول نسنه که سکا ایلرایدی بکا ایلیه قالق وطشره کیت که الله تعالینك لعنتی سنك اوزرینه اولسون (قطعه) در وامهای نفس کفیل کسی مشو * ترسم که باهزار عزیزی شوی ذلیل * در حرف ظرف (وام بورج دیمکدر دین معناسنه (ها ادات جمع (نفسه اضافت لامیه (بعض نسخه ده وایه های نفس واقعدر وایه لذت معناسنه (کفیل کسی فاعلك مفعولنه در یا حرف وحدت (مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (که حرف بیان (با حرف مصاحبت (عزیزی یا حرف مصدر (شوی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (محصول بیت) نفس بورجلرنده یاخود لذائذ نفس خصوصنده برکیسه یه کفیل اولمه قورقرم که هزار عزیزلکله یعنی بوقدر عزتك وارایکن ذلیل وحقیر ورسوای اوله سین * تن در دهد بقحبکی آید چو وقت کار * هر پاك دامنی که شود قحبه را کفیل * تن در دهد بذل وجود ایلر دیمکدر لکن رضا ویرر دیمکده مستعملدر (بقحبکی (با حرف صله یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل قحبه لکه دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد مخاطب کلمه دیمکدر (چو ادات تعلیل (وقت کار ایش وقتی دیمکدر ایشدن مراد کفالتدر (پاك دامنی یا حرف تنکیر پاك دامن صالح معناسنه در (که حرف رابطه صفت (را ادات صله (محصول بیت) قحبه لکه رضا ویرر چونکه وقت کله هر پاك دامن که قحبه یه کفیل اوله حاصلی قحبه یه کفیل اولان صالح کفالت وقتی کلدیکی وقت قحبه لکه رضا ویرر (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب درکه مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (مطایبه) پیری که کام جوانی رانده بود وازقوت کامرانی مانده کنیزکی صاحب جمال خرید بو وقت فرصتش درکنار کشید هرچند

پیرحریص بود اما آنش مساعدت نمود باکنیزك کفت لطفی بنای ودست عنایت بکشای وباندك مالش این خفته را برخیزان واین مرده را برانکیزان * پیری یاحرف وحدت (که حرف رابط صفت (کام مراد دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه رانده ماضیدن قسمدر سورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (فوت کامرانی ده لامیه یاحرف مصدر کامران وصف ترکیبیدر مراد سوریجی دیمکدر (مانده ماضیدن قسمدر قالمش معناسنه قاعدهٔ سجع اوزره بنه بربود مقدردر (کنیزکی یاحرف وحدت برجاریه دیمکدر (خرید فعل ماضی مفرد غائب آلدی دیمکدر (بوقت فرصتش باحرف ظرف انی فرصت وقتنده دیمکدر (در حرف صله (کنار قوجاق دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (هرچند هرنقدر دیمکدر (حریص فعیل بمعنی فاعلدر حرص ایدیجی دیمکدر ((بود ادات ماضی (آلتش الك آلتی یعنی ذکری (مساعدت تااسلوب سجع اوزره طویل یازلمشدر (نمود فعل نفی مستقبل مفرد غائب کوسترمدی دیمکدر (باکنیزك باحرف صله (لطفی یاحرف وحدت (بنای باء تأکیدایله فعل امر مفرد مخاطب کوستر دیمکدر (دست عنایت بیانیه (بکشای بنای کبی آچ دیمکدر (باندك باحرف مصاحبت (مالش اسم مصدر در یاحرف وحدت براومق یعنی صیغه مق دیمکدر (خفته ماضیدن قسمدر یاتمش دیمکدر (راادات مفعول (برخیزان فعل امر متعدی مفرد مخاطب قالدر دیمکدر (مرده اولمش دیمکدر (را ینه ادات مفعول (برانکیزان برخیزان کبی بونده معنای لازمی ایله در احیا ایله معناسنه در (محصول ترکیب) بر پیرکه جوانلق مرادینی سورمش ایدی ومراد سوریجیلك قوتندن قالمش ایدی حاصلی اولدن اشوب یورتوب پیر اولمش ایدی برصاحب جمال جاریه آلدی آنی فرصت وقتنده آغوشنه چکدی هرنقدر پیر حریص ایدی اما آلتی مساعده کوسترمدی یعنی حرکت ایتمدی جاریه یه دیدی براطف کوستر یعنی لطف ایله وعنایت آلبنی آچ وازاجق صیغامق ایله بو یاتمشی قالدر وبو اولویی احیا ایله (قطعه) چو رشته آلت من سخت سست * بمالش یاربی ده ای نکوزن * چو ادات تشبیه (رشته ایپلك دیمکدر (آلت من لامیه (سخت قتی دیمکدر (سست

کوشك

كوشك ديمكدر سين تا ادات خبر قتی كوشكدر ديمك اولور (بمالش باحرف مصاحبت صيغه مقله ديمكدر ((ياريى ياء ثانى حرف وحدت اول حرف مصدر برياردم ديمكدر (ده دالك كسرى وياى اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطب ويرديمكدر بونده ايله معناسنه در (نيكو اعلا ديمكدر (محصول بيت) ايلك كبى بنم آلتم قنى كوشكدر صيغه مق ايله برياردم ايله اى اعلازن يعنى برصيقل ايله صيغه * نمالى تا سر رشته بانكشت * نيارد رفت درسوفار سوزن * نمالى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب اوونيه سين ديمكدر (تا حرف تعليل (سر رشته لاميه سر بونده اوج معناسنه در ايلك اوجنى ديمكدر (بانكشت باحرف مصاحبت انكشت پارمق ديمكدر (نيارد فعل نفى مستقبل مفرد غائب قادر اولمز ديمكدر (رفت بونده مصدر معناسنه در زيرا مضارعه مقارندر (در حرف صله (سوفار سوزن لاميه سوفار ايكنه نك كوزيدر سوزن ايكنه ديمكدر (محصول بيت) ايلكك اوجنى پارمقله اوومنجه ايكنه نك كوزينه كچمكه قادر اوله مز (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * كنيزك هرچند دست جنبانيد بجايى نرسيد وهرچند مالش داد كارى نكشاد شنيدند كه اين ابيات مى كفت وليكن ازان پيرمى نهفت * هرچند هرنقدر ديمكدر (جنبانيد فعل ماضى مفرد غائب اوينا تدى ديمكدر (بجايى با حرف صله ياحرف وحدت بريره ديمكدر ((نرسيد فعل نفى ماضى مفرد غائب ايرشمدى ديمكدر (مالش جلا معناسنه دخى مستعملدر (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (كارى يا حرف وحدت برايش ديمكدر (نكشاد فعل نفى ماضى مفرد غائب آچه مدى ديمكدر (شنيدند فعل ماضى جمع غائب اشتديلر ديمكدر (كه حرف بيان (ابيات بيتك جمعيدر (مى ادات حكايه (مى نهفت كيزلرايدى ديمكدر (محصول تركيب) جاريه هرنقدر كه ال اويناتدى بريره ايرشمدى يعنى ايش باشاره مدى وهرنقدر كه صغه دى ياخود جلا ويردى برايش فتح ايده مدى اشتديلر كه بو بيتلرى سويلردى لكن پيردن كيزلردى (قطعه) بمنزل نارسيده آلت پير * بسان لاشهٔ لاغر بخسبد * بمنزل باحرف صله (نا حرف نفى (رسيده هاسى ترتب ايچوندر ايرشميوب ديمكدر

(آنت پیرلامیه (بسان ادات تشبیه مابعدینه اضافتی بیانیه (لاشه لاغرده بیانیه ضعیف اش دیمکدر (بخسبد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب یاتور دیمکدر (محصول بیت) بیرک آلتی منزله ایرشموب یعنی مقصودینه اولیوب آزیق اش کبی یاتور * بزور دست چون خیزانی از جای * چوداری دست از وندیکر بخسبد * بزور دست لامیه با حرف مصاحبت ال زوریله دیمکدر (چون روم ضمیله ادات استفهام نیجه دیمکدر (خیزانی فعل مضارع مفرد مخاطب قالدررسین دیمکدر (چو ادات تعلیل (داری فعل مضارع مفرد مخاطب بونده چکه سین دیمکدر (دست مفعول به صریحی (دیکرینه دیمکدر (محصول بیت) ال زوریله نیجه برندن قالدررسین چونکه الینی اندن چکرسین ینه یاتور یعنی کندوکندویه دورمغه قادر دکل (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن در (مطایبه) شخصی برجوحی ده درم دعوی کرد قاضی پرسید که کواه داری کفت نی کفت سوکندش دهم کفت سوکند ویراچه اعتبار * (شخصی یاحرف وحدت (برحرف استعلا (جوحی علم جنسدر غایت ایله عیار اولان شخصه دیرلر (ده دالک فتحی وهاء اصلی ایله اون دیمکدر (کواه داری شاهدلك وارمی دیمکدر (نی ادات نفی یوق دیمکدر (سوکندش شین ضمیر جوحی یه راجعدر اکا آند دیمکدر (دهم فعل مضارع متکلم وحده ویریم دیمکدر (سوکند ویرا لامیه (را ادات صله وی ینه جوحی یه راجعدر (چه ادات استفهام (محصول ترکیب) برشخص برحیله کار آدم اوزرینه اون درم دعوی ایلدی قاضی سؤال ایلدیکه شاهدلك وارمی دیدی یوق قاضی دیدی اکا یمین ویررم دیدی انك یمیننه نه اعتبار یعنی اعتبار یوقدر (قطعه) هرلحظه خور دهزار سوکند دروغ * زان کونه که اعراب در بادیه دوغ * دوغ آیران دیمکدر (محصول بیت) هرلحظه بیك یلان اند ایچر یعنی یلانیره هرآنده بیك یمین ایدر انك کبی که چوالده اعراب ایران ایچر یعنی اعراب آیرانه مبتلا اولوب هربار ایچدیکی کبی بوده یمینی چوق ایدر (عروض) بوبیت رباعی اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشواوللر مقبوض ثانیلر اخرب

عروض وضرب اهتم كه مفعول مفاعلن مفعول فعول اولور * جوحى
كفت اى قاضى مسلمانان درمحلهٔ ما امامى هست پرهيز كار وراست
كفتار نيكوكرد اورا بطلب وبجاى من سوكندده تا خاطر اين
مرد قرار كيرد * مسجد محلهٔ ما لاميه بزم محله مزك مسجدنده ديمكدر
(امامى يا حرف وحدت بر امام ديمكدر (پرهيز كار راست كفتار نيكو
كردار وصفيه تركيبلر درمتقى وطوغرى سوزلى وايو عمللى ديمكدر
وى امامه راجعدر (بطلب باء تأكيد ايله فعل امر استه ديمكدر
(بجاى من لاميه باحرف صله بنم يريمه ديمكدر (سوكند يمين ديمكدر
(ده دالك كسرى وهاء اصليه ايله فعل امر مفرد مخاطب وير ديمكدر
(تا حرف تعليل (خاطر اين مرد لاميه بو آدمك خاطرى ديمكدر
(محصول تركيب) جوحى ديدى اى مسلمانلر قاضيسى بزم محله مزك
مسجدنده بر امام وار درمتق وطوغرى سوزلى وايو عمللى صالح
انى طلب ايله وبنم يريمه يمين وير تاكيم بو آدمك خاطرى قرار طوته
(مطابيه) اعرابى شترى كم كرده سوكند خورد كه چون بيابد بيك درم
بفروشد چون شتررا يافت ازسوكند خود پشيمان شد كربهٔ دركردن
شتر آويخت وبانك زد كه كه مى خرد شتر بيك دانك وكربه بصد درم
اما بى يكديكر نمى فروشم شخصى آنجا رسيد وكفت چه ارزان بودى
اين شتر اكر اين قلاده دركردن نداشتى * اعرابى ياحرف وحدت
(شترى ده بويله شترده ديمكدر (كم كرد ضايع ايلدى يعنى غيب
ايتدى ديمكدر (كه حرف بيان (چون ادات تعليل (بيابد باء تأكيد
ايله فعل مضارع مفرد غائب بوله ديمكدر يابيدندن ياياغتندن زيرا
مصدر ثانينك ماقبلنده فا اولسه مضارعده بايه قلب اولنور وفتحه
ايله تحريك اولنور (بيك درم باحرف مقابله بردرهم مقابله سنه ديمكدر
(فروشد فعل مضارع مفرد غائب فروشيدندن يا فروختندن على
غير قياس (چون ادات تعليل (شتررا را ادات مفعول (يافت فعل
ماضى مفرد غائب بولدى ديمكدر (كربهٔ يا حرف وحدت همزه
حرف توسل (درحرف صله (كردن بيون ديمكدر (آويخت فعل
ماضى مفرد غائب لازمله متعدى بيننده مشتركدر بونده لازم معناسنه در
آصدى ديمكدر (بانك زد چاغردى ديمكدر (كه حرف بيان (كه

اسمدر کیم دیمکدر (می ادات تأکید (خرد فعل مضارع مفرد غائب خریدندن آلور دیمکدر (یك دانك با حرف مقابله دانك دنك دیمکدر چکردك معناسنه (بعض نسخه‌ده بیك درهم واقعدر ومقامه انسبدر (بصد درم باینه مقابله یوز درهم مقابلنه دیمکدر (بی یکدیکر بری برنسز یعنی بشقه بشقه دیمکدر (نمی فروشم فعل مضارع متکلم وحده صاتمم دیمکدر (شخصی یا حرف وحدت انجا اول محله دیمکدر (ارزان اوجوز دیمکدر (بودی یا حرف حکایه اولور ایدی دیمکدر (قلاده آتلرك بوینه بغلدقلری شیئه دیرلر (نداشتی فعل نفی ماضی مفرد (یاحرف حکایه اولمیه ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) بر اعراب بردوه ضایع ایلدی وآنده اینجه دیکه چونکه بوله یعنی بولدیغی کبی بردرهم مقابله‌سنه صاته چونکه دوه‌یی بولدی کندی یمیننده پشیمان اولدی برکدی یی دوه‌نك کردانه آصدی وچاغردیکه کیم الور دوه بردرهمکه یا بردرهمه وکدی یوز درهمه اما بری برنسز بشقه بشقه صاتمم بر شخص اول محله ایرشدی ودیدی نه اوجوز اولور ایدی بو دوه‌نك اکر بو قلاده کردانده اولمیه ایدی (اول وقتدنبرو عرب بیننده ضرب مثل قالمشدر که اولا الملعونة فی عنقها دیرلر بو قصه‌یه مبنیدر (قطعه)

* لئیم اکر بشتر بخشدت عطامستان * که این زعادت اهل کرم برون باشد * لئیم الحق ودنی دیمکدر (اکرادات شرط (بشتر باحرف مصاحبت (بخشد فعل مضارع مفرد غائب بغشلرسه دیمکدر (تاضمیر خطاب مفعول صریحی (عطا احسان معناسنه در (مستان نهی حاضر مفرد آلمه دیمکدر (که حرف تعلیل (این عطایه اشارتدر (عادت اهل کرم لامیه وبیانیه کرم اربابنك عادتندن دیمکدر (برون باشد خارج اولور دیمکدر (محصول بیت) بداصل وخسیس اکر دوه ایله سکا احسان بغشلرسه یعنی بردوه احسان ایدرسه المه زیرا بو احسان یعنی لئیمك احسانی کرم اربابنك عادتندن خارج اولور یعنی کرم اسخیایه بکره مز * قلادهٔ که زمنت بکردنش بندد * هزار بارز بارشتر فزون باشد * قلادهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط (بکردنش باحرف صله شین ضمیر شتره راجعدر (بندد فعل مضارع مفرد غائب باغلر دیمکدر (هزار بار بیك کره دیمکدر (بارشتر

بیانیه

بیانیه دوه یوکی دیمکدر (فزون ارتق دیمکدر (محصول بیت) برقلاده که
منتدن انك کردننه باغلر بیك کره دوه یوکندن زیاده اولور یعنی
أتمیك احسانی شول اسلوب اوزره درکه ویردیکی احسانك اوزرینه
منتلر قورکه یعنی تکلیف ما لا یطاقلر ایدر که بیك دوه اومنتی چکمز
(عروض) بوقطعه بحر مجتثدندرکه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
اولور (مطایبه) اعرابی شتری کم کرد بانك زد که هرکه شترمرا بمن آرد
مرا وراست دوشتر خروار باوی کفتند هیهات این چه کارست که
شترباری به از دوخروارست کفت لذت یافت وحلاوت وجدانرا
نچشیده آید معذوریذ* اعرابی یا حرف وحدت (شتری ده بویله (کم کرد
سابق کبی کافك ضمیله (بانك زد فقرهٔ سابقده کی کبی (که حرف بیان
(هرکه هرکس که تقدیرنده در (شترمرا لامیه را ادات مفعول بنم
دوه‌می دیمکدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (آرد فعل مضارع
مفرد آریدندن کتوره دیمکدر (مرا ادات تحقیق (اورا را حرف
تخصیص انك ایچون دیمکدر (دوشتر خروار ایکی دوه یوکی دیمکدر
خروار خاء معجمه نك فتحیله یوك معناسنه در (باوی با حرف صله (وی
ضمیر اعرابی یه راجعدر (هیهات اسماء افعالدن بعید اولدی دیمکدر
(این چه کارست بونه ایشدر دیمکدر (شترباری یا حرف نسبت یوك
دوه‌سیدر (به ایو دیمکدر (ادات خبر بونده مقدر در واستفهامی
متضمندر ایومیدر دیمك اولور (لذت یافت لامیه یافت بونده مصدر
معناسنه در (حلاوت وجدانده بویله حلاوت طتلی‌لق دیمکدر وجدان
بولمق معناسنه در (را ادات مفعول (نچشیده آید قسم ماضیدن جمعدر
طاتممش سکز دیمك اولور (معذوریذ معذور سکز دیمك اولور
(محصول ترکیب) براعراب بردوه ضایع ایلدی چاغردی که هرکیم
بنم دوه‌می بکا کتوره تحقیق ایکی دوه یوکی انك ایچوندر اکا دیدیلر
هیهات بونه ایشدر نه عجب کاردر که یوك دوه‌سی یوکدن ایومیدر
دیدی بولمقلغك لذت وحلاوتینی طاتممش سکز معذورسکز (قطعه)
کم شده کرچه حقیرست مکوی* که عنان ازطلبش تافته به* کم شده
ماضیدن قسمدر ضایع اولمش دیمکدر (کرچه اکرچه دیمکدر
حقیرست الحقدر ایسه ده (مکوی نهی حاضر مفرد دیمه دیمکدر)

(كه حرف بيان (يافته بوكمك معناسنه در (محصول بيت) ضايع اولان اكرچه الحق ايسه ده ديمه كه انى ارامه دن ديزكين بوكمك اعلادر يعنى ضايع اولان حقيردر ارامه ديمه * هست درقاعدهٔ خرده شناس * لذت يافتن از يافته به * هست ادات خبر مصراع ثانيسيده به لفظنه مقيددر (در حرف ظرف (قاعدهٔ خرده شناس بيانيه خرده شناس وصف تركيبيدر خرده بيلجى ديمكدر مدقق معناسنه (لذت يافتن لاميه بولمقلغك لذتى ديمكدر (يافته اسم مفعولدر بولنمش ديمكدر (محصول بيت) مدقق ومحقق قاعده سنده بولمقلغك لذتى بولنمشدن يكدر يعنى يتك بولمدن لذتلى شى اولمز هرنقدر حقير اولورسه اولسون (عروض) بوقطعه رمل مسدس مخبون محذوفدر كه فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور (مطايبه) طبيبى را ديدند كه هركاه بكورستان رسيدى وردادر سركشيدى از سبب آنش سؤال كردند كفت از مردكان اين كورستان شرم همى دارم بر هركه ميكذرم ضربت من خورده است ودرهركه مينكرم ازشربت من مرده است * طبيبى يا حرف وحدت (را ادات مفعول (ديدند فعل ماضى جمع غائب كورديلر ديمكدر (كه حرف بيان (هركاه هروقت ديمكدر (بكورستان باحرف صله كورمزار ديمكدر ستان ادات كثرتدر مزارلق ديمك اولور (رسيدى فعل ماضى مفرد غائب يا حرف حكايه ايريشه ايدى ديمكدر (ردا اوسته كيلن شئه ديرلر بنش وخرقه كبى (درحرف صله (كشيدى يا حرف حكايه چكرايدى ديمكدر (سبب آن لاميه (شين ضمير طبيبه راجعدر (كردند فعل ماضى جمع غائب ايلديلر ديمكدر (مردكان الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل اولمشلر ديمكدر مابعدينه اضافت لاميه (شرم ميدارم اوتانورم ديمكدر (برحرف صله (هركه هركس كه تقديرنده (ميكذرم فعل حال متكلم وحده كچرم ديمكدر (ضربت من مصدرك فاعلنه اضافتيدر بنم ضربمى ديمكدر (خورده ماضيدن قسميدر خورده است يمشدر ديمكدر (درهركه برهركه كبى (مينكرم فعل حال متكلم وحده بقه رم ديمكدر (شربت من لاميه بنم شربتمدن مرده است اولمشدر (محصول تركيب) برطبيبى كورديلركه هروقت كه مزارلغه ايريشه

ايدى

ایدی رداسنی باشنه چکردی اکانك سببندن سؤال ایلدیلر دیدی
بو مزارلغك موتالرندن اوتانور حساب ایدرم هر کیمه که اوغرادم یعنی
قنغی مزاری کوردم بنم ضربمی یمشدر وهر کیمه که بقدم بنم
شربتمدن اولمشدر یعنی جمله سنه بنم معالجه م سبب موت اولمشدر
(رباعی) ای رأی تو در علاج بیمار علیل * برآمدن مرك قدوم تو دلیل *
(ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (رأی تدبیر
معناسنه در (تو یه اضافت لامیه سنك تدبیرك دیمکدر (در علاج بیمار
لامیه بیمارك علاجنده دیمکدر (علیل فعیل بمعنی مفعولدر علتلی
معناسنه در (برآمدن مرك مصدرك فاعلنه در (بر حرف تأکید اولمق
کلمسنه دیمکدر (قدوم مصدردر کلمك معناسنه (تو یه اضافت فاعلنه در
(دلیل معروف (محصول بیت) ای کیمسه که سنك تدبیرك خسته نك
علاجنده علتلی در یعنی ناقص در اولمق کلمکنه سنك کلمكلك
دلیلدر یعنی قدمکدن موت فهم اولنور * در کشور مایهٔ مؤنت جان ستدن *
* برداشتهٔ ز کردن عزرائیل * در حرف ظرف (کشور اقلیم معناسنه در
(مایه اضافت لامیه (مؤنت زحمت معناسنه در (جانه اضافت بیانیه
(ستدن مصدردر المق معناسنه (برداشتهٔ ماضیدن قسمدر قالدرمش
معناسنه یا حرف خطاب همزه حرف توسل (کردن عزرائیل لامیه
(محصول بیت) بزم اقلیممزده جان آلمقلق زحمتنی عزرائیلك کردنندن
قالدرمش سین یعنی عزرائیله جان آلمقده زحمت ویرمزسین
(عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر وابتدا اخرب حشوالر
مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب اهتم که بر مصراعی مفعول
مفاعلن مفاعیل فعول اولور (رباعی دیکر) ای صنعت طب شکسته
بازار از تو * هرچند بود برنج بیمار از تو * ای حرف ندا منادی محذوف
ای کس که دیمکدر (صنعت طب بیانیه طب علم ابدانه دیرلر (شکسته
بازار وصف ترکیبیدر حسب اللغه بازاری قرق دیمکدر اما استعمالده
کساد معناسنه در (از توسندن دیمکدر (هرچند هرنقدر دیمکدر
(بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه دیمکدر (برنج با حرف ظرف
(محصول بیت) ای کیمسه که طب صنعتی سندن کساده در هرنقدر
برخسته سندن رنج ومشقتده دخی اولورسه * المنة لله که عجب

خوشنودند * غسال وكفن فروش وحفاراز تو * المنة مبتدا (لله ظرف مستقر خبری منت بونده شكر معناسنه در (كه حرف بیانه (خوشنود راضی معناسنه در (نون دال ادات جمع خبر خوشنود دیرلر دیمكدر (غسال مبالغه صیغه سیله اولو یوبجی دیمكدر (كفن فروش وصف تركیبیدر كفن صاتیجی دیمكدر (حفارده مبالغه وزنیله مزارجی دیمكدر (محصول بیت) بیت سابقه مر بوطدر هرنقدر خسته سندن زحمتده ایسه ده اللهه شكر كه اولو یوبجی وكفن صاتیجی ومزارقازجی سندن عجب خوشنوددرلر برا كارلرینه رواج ویرمده سین حاصلی اكر بوطائفهٔ ثلثه اولمیه ایدی سندن كیمسه راضی اولماز ایدی شكرابله كه بونلر خوشنود در (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی اخرب حشواوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتر كه مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) یكی ازحكما كفت طبیب ناقص وباست مرعامه را * یكی بری دیمكدر (طبیب ناقص بیانیه (وبا طاعون دیمكدر (مر ادات صله رانی تأكیددر (محصول تركیب) حكمادن بری دیدی ناقص طبیب یعنی فن طبده مهارتی وحذاقتی اولمین طبیب طاعوندر عامه یه بلا مهلی هلاك ایتمده (قطعه) ای كه هستی زطب ناقص خویش * عامهٔ خلق را بجای وبا * ای كه ای كس كه نقدیرنده در (هستی ادات خطابدر (طب ناقص خویش بیانیه ولامیه كندینك ناقص اولان طبندن دیمكدر (عامهٔ خلق رالامیه را ادات صله (بجای وبا بیانیه با حرف صله وادات خطاب بوكا مقید در (محصول بیت) ای كیمسه كه ناقص طبندن ناشی عامهٔ خلقه طاعون یرینه سین یعنی مهلك سین * چه عجب كر كنند نفرینت * هست نفرین تو دعای وبا * چه عجب نه عجب دیمكدر (كر حرف شرط (كنند فعل مضارع جمع غائب ایلرسه دیمكدر (نفرینت تا ضمیر خطاب نفرین لعنت دیمكدر (هست ادات خبر (نفرین تو سكا لعنت دیمكدر دعای وبا طاعونه دعا دیمكدر وادات خبر بوكا مقید در (محصول بیت) نه عجب اكر سكا لعنت ایدرلرسه یعنی محل تعجب دكلدر سكا لعنت طاعونه دعادر (عروض) بحر خفیفدر (مطایبه) روزی در فصل بهاران با جمعی از دوستان بهوای كشت وتماشای

صحرا

صحرا ودشت بیرون رفتیم چون درموضعی حرم منزل ساختیم وسفره
انداختیم از دور سکی آنرا دید زود خودرا بآنجا رسانید یکی از خاطران
پارهٔ سنك برداشت وچنانکه نان پیش سك اندازند پیش وی انداخت
از بوی کرد وبی توقف بازکشت هرچند آوازدادند التفات نکرد
اصحاب ازان متعجب شدند یکی ازان میان کفت میدانید که این سك
چه کفت کفت که این بد بختان از بخیلی وکرسنکی سنك میخورند از
خوان ایشان چه توقع توان داشت وازسفرهٔ ایشان چه تمتع توان
داشت * روزی یاحرف وحدت (در حرف ظرف (بهاران بهارك
مراد فی درکه ربیع معناسنه (با جمعی باحرف مصاحبت اضافت
بیانیه (هوا سودا معناسنه در (کشت اسم مصدردر کزمك معناسنه
(تماشای صحراده بیانیه تماشا سیر معناسنه صحرا معروف (دشت اووه
معناسنه در (بیرون طشره دیمکدر (رفتیم فعل ماضی متکلم مع الغیر
(چون ادات تعلیل (موضعی یا حرف وحدت (ساختیم فعل ماضی
متکلم مع الغیر بونده ایلدك دیمکدر (انداختیم ده بویله آتدق دیمکدر
یعنی دوشه دك (سکی یاحرف وحدت (آنرا ادات مفعول (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (زود تیز یعنی چابك (بانجا باحرف
صله اول محله دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب
ایرشدردی دیمکدر (پارهٔ سنك بیانیه (برداشت فعل ماضی مفرد
قالدردی دیمکدر (چنانکه انجلین که دیمکدر (پیش سك بیانیه
کوپکك اوکنه دیمکدر (اندازند فعل مضارع جمع غائب اتارلر
دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیری کلبه راجعدر (انداخت فعل
ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (بعض نسخه ده چنانکه نان پیزند
استخوان صفت واقعدر (آنرا را ادات مفعول اتی دیمکدر (بوی کرد
قوقلدی دیمکدر (بی توقف اکلنمکسزین دیمکدر (بازکشت رجوع
ایلدی دوندی دیمکدر (هر چند هر نقدر دیمکدر (آواز دادند
چاغردیلر (نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (شدند
فعل ماضی جمع غائب اولدیلر دیمکدر (یکی بری دیمکدر (ازان میان
اول اورته دن یعنی ایچلرندن دیمکدر (میدانید فعل مضارع جمع مخاطب
استفهامی متضمن بیلورمیسکز دیمکدر (که حرف بیان (چه کفت

نه دیدی (بد بختان الف نون ادات جمع (بخیلی کرسنکی یاری وحذف کاف هاء رسمیدن مبدلدر (می ادات تأکید (خورند فعل مضارع جمع غائب یرلر دیمکدر (خوان ایشان لامیه انلرك سفره سی دیمکدر (توقع امید معناسنه در (توان داشت طوتمق کرك دیمکدر (تمتع فائده معناسنه در (محصول ترکیب) برکون بهار فصلنده دوستلردن بر جمع ایله کزمك سوداسیله وصحرا ودشت تماشاسی ایله طشره کتدك چونکه بر خرم موضعده منزل ایلدك وسفره دوشه دك ایراقدن بر کلب آنی کوردی وچابك کندینی اول یره ایرشدردی حاضرلردن بری بر طاش پارچه سی قالدردی وکلب اوکنه اتمك اتارکبی باخود کمك کبی انك اوکنه اندی کلب انی قوقلادی واکلمنك سرین دوندی هر نقدر که چاغردیلر التفات ایلمدی اصحاب اندن متعجب اولدیلر ایچلرندن بری دیدی بیلورمیسکز که بو کلب نه دیدی دیدیکه بو بد بختلر بخیللکلرندن وآچلقلرندن طاش یرلر بونلرك سفره سندن نه امید طوتمق کرك وانلرك سفره سندن نه فائده طوتمق کرك (قطعه) خواجه چون افکند خوان نزدیك ودور * حظ وبهره برده زانجابی درنك * چون ادات تعلیل (افکند فعل ماضی مفرد غائب براقدی دیمکدر (خوان سفره دیمکدر (نزدیك یقین دیمکدر (دور اراق (حظ نصیب معناسنه در (بهره عطف تفسیریدر (برده ماضیدن قیمدر ایلتمش دیمکدر (زانجا اول محلدن دیمکدر (بی درنك توقف سز دیمکدر (محصول بیت) خواجه چونکه سفره براقدی یعنی سفره قوردیغی وقت یقین واراق حظ ونصیب المش اول محلدن یعنی یقینده اولانکده حصه سی واراراقده اولانکده نصیبی وار * حظ مسکین کریه ازنزدیك چوب * بهرهٔ بیچاره سك از دور سنك * (حظ مسکین لامیه (چوب دکنك (محصول بیت) بیت اولی بیساندر اوزاغك ویقینك خواجه نك سفره سندن حصه سی واردر مسکین کدینك حصه سی یقیندن دکنك بیچاره کلبك نصیبی اراقدن طاش یعنی کدی یقینده بولندیغی سبب ایله دکنك یر کلب اراقده بولندیغی جهتله طاش یر بو ایکی نودن غیری خواجه نك سفره سندن کیمسه منتفع اوله مز (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدس مخبوندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (لطایفه)

پسری راپرسیدند که میخواهی که پدر تو بمیرد تا میراث وی بگیری گفت
نی اما میخواهم که اورا بکشند تا چنانکه میراث وی بگیرم خون بهای
وی نیز بستانم *(پسری را را ادات صله (یا حرف وحدت بر پسره
دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صور دیلر دیمکدر (که حرف
بیان (می ادات تأکید (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی
متضمن استرمیسین دیمکدر (که حرف رابط (پدر تو لامیه (بمیرد
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوله یعنی فوت اوله دیمکدر
(تا حرف تعلیل (میراث وی لامیه وی پدره راجعدر (بگیری
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سین یعنی الهسین دیمکدر
(نی ادات نفی (اما ادات استدراك (می حرف تأکید (خواهم
فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (که حرف رابط (اورا
را ادات مفعول انی دیمکدر (بکشند باء تأکید ایله وکاف عربك ضمی ایله
فعل مضارع جمع غائب اولدوره لر یعنی قتل ایده لر دیمکدر (تا حرف
تعلیل (چنانکه بونده مطلق ادات تشبیهدر (خون بهای وی انك
قانی بهاسنی دیمکدر (نیز دخی معناسنه در (بستانم باء تأکید ایله
فعل مضارع متکلم وحده الم دیمکدر (محصول ترکیب) بر پسره
سؤال ایلدیلر که استرمیسین که سنك باباك فوت اوله تا کیم انك میراثنی
الهسین دیدی یوق استمم اما استرم که انی قتل ایده لر تا کیم میراثنی الدیغم کبی
قان بهاسنی یعنی دیتنی دخی الم (قطعه) فرزند که خواهد ز پی مال
پدر را * خواهد که نماند پدر ومال بماند * (فرزند اوغل دیمکدر
ومبتدا (که حرف رابط صفت (خواهد فعل مضارع مفرد غائب
استر دیمکدر فرزندك صفتی (ز پی مال خواهدك مفعول غیر صریحی
(پی ادات تعلیل مالدن ایچون دیمکدر (پدر را را دات مفعول
خواهد) خبردر (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمیه دیمکدر
پدر)فاعلی (بماند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر
مال) فاعلی (محصول بیت) اوغل که مالدن ایچون پدرینی استه یه
یعنی پدرینی مال ایچون استین سون اوغل استرکه پدر قالمیه مال قاله
حاصلی پدرینك فوت اولوب مالی قالمه سنی خواهشکردر* خوش نیست
بمرك پدر وبردن میراث * خواهد که کشندش که دیت هم بستاند *

خوش نیست) خوش دکلدر دیمکدر (بمرك پدر با حرف مصاحبت اضافت لامیه (بردن میراث مصدرك مفعولنه در میراث المق دیمکدر (که حرف رابط (کشند کافك ضمیله فعل مضارع جمع غائب اولدیره لر دیمکدر (شین ضمیر مفعولی پدره راجعدر (که حرف تعلیل (دیت معروف (هم دخی دیمکدر (بستاند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اله دیمکدر (محصول بیت) پدرك اوی ایله ومیراث المق ایله خوش دکلدر یعنی بونکله ده قانع اولمز استر که انی اولدوره لرکه دیت دخی اله (عروض) بو قطعه بحر هزج جدندرکه صدر وابتدا اخرب حشو اوللر وثانیلر مکفوف عروض وضرب محذوف که مفعول مفاعیل مفاعیل فعو لن اوزان رباعی اوزانندن دکلدر (مطایبه) کنیزکی صاحب جمال میکذشت شخصی درعقب وی ایستاد کنیزك باوی کفت آنچه خواجهٔ من بامن میکند میخواهی کفت بلی کفت بنشین که اینك خواجهٔ من ازعقب میرسد تابا تو آن کند که بامن کند* کنیزکی یا حرف وحدت (می ادات حکایه کذشت) فعل ماضی مفرد غائب کچر ایدی دیمکدر (شخصی یا حرف وحدت (عقب وی لامیه (ایستاد فعل ماضی مفرد غائب دوردی دیمکدر (باوی با حرف صله (وی ضمیر شخصه راجعدر (آنچه اول نسنه که دیمکدر (خواجهٔ من لامیه بنم افندم دیمکدر (بامن (با حرف صله بکا دیمکدر (می حرف تأکید (کنند فعل مضارع مفرد غائب ایلر دیمکدر (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن استرمیسین دیمکدر (بلی ادات تصدیق (بنشین باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اوتور دیمکدر (که حرف بیان اینك) اشته دیمکدر (خواجهٔ من لامیه (می ادات تأکید (رسد فعل مضارع مفرد غائب ایریشور دیمکدر (تا حرف تعلیل (باتو باحرف صله سکا دیمکدر (که حرف رابط صفت (بامن باحرف صله بکا دیمکدر (محصول ترکیب) بر صاحب جمال جاریه کچر ایدی برشخص انك عقبنده دوردی یعنی آردینه طاقلدی جاریه اکا دیدی اول نسنه که بنم افندم بکا ایلر استرمیسین یعنی صاحبمك بکا اشلدیکی ایشی استرمیسین جاریه نك بو کلامنده ایهام وارکه مرادی بکا ایتدیکنی

سکا

سكاده اينسونمى يعنى بغمله سونمى ديمك اول شخصك اكله سى مولامك بكا ايتديكنى ايدر مبسـين ديمك ظن ايدوب بلى ديدى جاريه ديدى اونوراشنه مولام ارقه دن اير يشور تا كيم سكا بكا ايتديكنى ايلر حاصلى بكله شمدى كاور سنى اسندوكك كبى ايلر (مطايبـهٔ منظومه)
كودكى را پدر آمد ز سـفر * هركه كردش ز در خانه كذر * كودكى يا حرف وحدت (كودك كافك ضمـيله چوجق ديمكدر (را ادات تخصيص (پدر آمدك فاعلى (هركه هركس كه تقديرنده در (كردش شين ضمير كودكه راجعدر خانه يه مقيد (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايليه ديمكـدر (ز در خانه مفعول به غير صريحى (كـذر صريحى (محصول بيت) برچوجغك پدرى سفردن كلدى هركيمكه خانه سى قپوسندن كذر ايلديسه يعنى كچدى ايسـه * كفت كاى خواجه بده سيم و زرم * مژدكانى قدوم پدرم * كفتك فاعلى كودكه راجعدر كاى) كه اى دن مخففدر (كه حرف بيان (بده باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب وير ديمكـدر (سيم و زر مفعول صريحى (ميم متكلم مرا تقديرنده غير صريحى (مژدكانى قدوم پدرم لاميه لردر مژدكانى يا حرف مصدر الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل بابامك كلكنك مژده سنه ديمكدر (محصول بيت) بيت سـابقه مربوطدر هركيمكه خانه سى قپوسندن بچديسه ديديكه اى خواجه بكا بابامك قدومى مژده سنه سيم وزر وير حاصلى هركلندن مژدهٔ قدوم استردى * زيركى كـفت بدوكاى فرزند * مقدم او همه را نيست پسـند * (زيركى يا حرف وحـدت زيرك عاقل ديمكدر برعاقل ديمك اولور (بدو باودن مبدل با حرف صله اكا ديمكدر (كه حرف رابط (مقدم او لاميه مقدم مصدر ميميدر كلمك معناسنه (همه را ادات صله جمله يه ديمكدر (پسند مقبول معناسـنه در (محصول بيت) اوغلانجق هر كوردكندن مژده اسـتركن برعاقل اكا ديديكه اى اوغل باباكك كلمه سى جمله يه مقبول دكلدر * مادرت را ز سفر آمده شوى * مژدكانى زكس مادر جوى * مادرت را را حرف تخصيص سنك مادر يكك ديمكدر (آمده ماضيدن قسمـدر كلمش ديمكد ر (شوى فاعلى زوج معنـاسنه (كس مادر لاميه (جوى امر حاضر مفرد اسـته ديمكدر

(محصول بيت) سنك اناكك قوجه سى سفردن كلش مژده بى اناكك آمندن استه (عروض) بو مثنوى بحر رمل مسدسدندر خبن علتى طارى اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (مطايبه) شخصى برشاعرى بيتى خواند كه قافيه در يك مصرع راء مهملهٔ مضموم آورده بود ودر ديكرى زاء معجمهٔ مكسوره شاعر كفت اين قافيه راست نيست زيرا كه يكى حرف راست بى نقطه ويكى حرف زاست بانقطه آن شخص كفت اين رانقطه مزن شاعر كفت بكجا قافيه مضموم است ويكجا مكسور كفت بنكريد اين چه نادانست من ميكويم نقطه مزن وى اعراب ميكند * شخصى يا حرف وحدت برحرف صله (شاعرى ياحرف وحدت برشاعره ديمكدر (بيتى ده ياحرف وحدت (خواند واو رسميله فعل ماضى مفرد غائب اوقودى ديمكدر (كه حرف بيان (قافيه حرف روى ديمكدر كه بيتك آخرنده اول تكرر ايدن حرفدر آنكده انواعى واردر اجمالا بو محلده بيان ايده لم (اولا قافيه ديدكلرى حرف رويدر كه شعرك آخرنده اولان كلمه نك آخرنده اوله بو دخى برقيح وصف ايله وصف اولنور مجرد ومقيد ومردف زيرا قافيه يه سكز حرف دخى تابع اولور دردى رويدن اول دردى صكره اول كلن الف تأسيس ودخيل وقيد ردف صكره كلن وصل وخروج ومزيد ونائره بعض ظرفاى عجم مجموعنى برقطعه ده جمع ايتمشلر (قطعه) قافيه در اصل يك حرفست وهشت آنراتبع) چار پيش وچار پس آن نقطه اينها دائره (حرف تاسيس ودخيل وردف وقيد انكه روى (بعد زان وصل وخروجست ومزيدونائره) بوطقوز حرف الى حرفه دخى داخل اولور رس واشباع وحدود وتوجيه ومجرى ونفاذ بودخى بربيتده مندرجدر (بيت) قافيه راشش بود حركت بقول استاد (رس واشباع وحدو دو توجيه ومجرى ونفاذ) امدى اكر رويك ماقبلنده حرف علت ونون اولمازسه يالكز روى بولنورسه اكا قافيهٔ مجرد ديرلر وماقبلنده كى حرفك حركه سنه توجيه ديرلر (مثلا بيت لمترجمه) سنسين اول سرتا بپا پيغمبرانه تاج سر (جملهٔ فرمانبرك انس وملائك بحر وبر) بونده سر وبررالرى روى سبنك وبانك فتحه لرى توجيه اكر برى ضمه وياكسره اولسه قافيه عد

اولنماز واكر رويدن اول حرف علت اولورسه اكا قافيهٔ مردف
ديرلر كه اوج درلودر الف اولورسه مردف بالف واو اولورسه مردف
بواو يا اولورسه مردف بيا ديرلر بونلرده ايكى حرف بولنور كه برى
روى وبرى حرف ردفدر وبرحركه بولنور كه ردفك ما قبلنده كى
حركه‌در اكا حدود ديرلر مثلا قافيهٔ مردف بالف (بيت لمترجمه)
نه بنده قالدى تحمل نه دلده صبره مجال) اوشاه حسنه ايسه عرضحال
امر محال (بونده لاملر روى الفلر ردف جيمك وحانك فتحه‌لرى حدود
ومثلا قافيهٔ مردف بواو (بيت لمترجمه) ايله اى خامهٔ معجز اثر اثبات
وجود (دم ال باب هنرد ركه دكلسين بى سود (بونده داللر روى واولر
ردف جيمك وسينك ضمه لرى حدود ومثلا قافيه مردف بيا (بيت
لمترجمه الحقير) كلدى قربان اولديغم شمدى مبارك وقت عيد) ديدهٔ
بددن اوله نوماه رخسارك بعيد) بونده داللر روى يالر ردف عينلرك
كسرلرى حدود واكر رويدن اول نون ساكن اولورسه اكا
قافيهٔ مقيد ديرلر (مثلا بيت لمترجمه العاجز (زلفنك هر برنلى
اولمش كمند (ايلر افتاده لرى انكله بند) بونده داللر روى نونلر
قيد ميمك وبانك فتحه لرى حدود واكر رويك ما قبلنك ما قبلنده
الف بولنورسه والتزام اولنورسه اكا الف تأسيس ديرلر مابعدنده كى
حرفكه رويدك ماقبلى در دخيل ديرلر والف تأسيسك ماقبلنك
حركه‌سى رس وما بعدى كه دخيلدر انك حركه سى اشباع مثلا (بيت
لمترجمه الاثيم) شها لطف ايله كل قلمه تجاهل (عجب وارمى قولكده
بر تكاسل) بونده لاملر روى هاوسين دخيل حركه‌سى اشباع الف
تأسيس ماقبلنك حركه‌سى رس لكن بوقافيهٔ مؤسسى عرب التزام
ايدر عرب وترك التزام ايتمسه معايبدن دكلدر بوندنصكره رويك
مابعدينه متصل اولان حرفه وصل ديرلر واول وقت روى متحرك
اولور واول حركه يه مجرى ديرلر (مثلا قافيهٔ مجرد با وصل (بيت
لمترجمه) اى حبيب كبريا وعالمينك رحمتى (شبهه سز ذاتنكله بولدى
كون وامكان رفعتى) بونده تالر روى يالر وصل ميم وعينك حركه لرى
توجيه رويلك حركه‌سى مجرى وينه قافيهٔ مردف بالف باوصل مثلا
(بيت لمترجمه) سنبل مى ندر بلسم اوكيسوى سياهى) برشمه دعا كدردى

دل زهده کلاهی) بونده هالر روی الف ردف یالر وصل یانك
ولامك حرکه لری حدود هالرك که رویدر حرکه لری مجری مردف
بواو ومردف بیایی ده وصل ایله بوکا قیاس ایله ومثلا قافیه مقید
باوصل (بیت لمترجمه) برمهوشی کورد مکه ایدر نازایله خنده) لعل
شکرآمیز بنه جان اولدی فکنده) بونده داللر روی نونلر قید هالر
وصل خانك وکافك حرکه لری حدود رویك حرکه سی مجری واکر
وصلدن صکره برحرف دخی کلورسه اکا خروج دیرلر برحرف دخی
کلورسه مزید دیرلر برحرف دخی کلورسه نائره دیرلر لکن بونلرك
مجموعنده روی متحرك اولور واکر رویدن صکره یاخود رویه
لاحق اولان حرفلردن صکره بر یا ایکی یا اوچ یادخی زیاده کلمه تکرر
ایدرسه اکا ردیف دیرلر (مثلا بیت) حال دلی فتادهٔ چاه ذقن بیلور)
(نوك مژه یله سینهٔ دردی دلن بیلور) بونده قافیهٔ مجرددن صکره
بیلور لفظلری تکرار اولمش که ردیفدر امدی برطالبك بوقدر معلومی
اولسه کفایت ایدر کرچه بوندن ماعدا قافیه نك انواعی واردر (دریك
مصراع برمصراعده دیمکدر (مهمله نقطه سز دیمکدر (راء مهمله
مضموم موصوفك صفتلرینه در (آورده ماضیدن قیمدر کتورمش
دیمکدر (بود ادات ماضی (ودر دیکری برغیر یسنده دیمکدر (زاء معجمه
(مکسور سابق کبی معجمه نقطه لی دیمکدر (راست صحیح معناسنه در
(زیرا که ادات تعلیل (یکجا برمحلده دیمکدر (حرف را بیانیه (سین وتا
ادات خبر (زاست راست کبی (با نقطه باحرف مصاحبت (این را
را ادات صله بوکا دیمکدر (مزن نهی حاضر مفرد اورمه دیمکدر
(بنکرید باء تأکید ایله فعل امر جمع مخاطب بقیکز دیمکدر (نادان
جاهل معناسنه در (میکویم فعل حال متکلم وحده سویلرم دیمکدر
(میکند فعل حال مفرد غائب ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) برشخص
برشاعره بربیت اوقودی که برمصراعده قافیه ده زاء مهملهٔ مضموم
کتورمش ایدی وبرغیریسنده یعنی مصراع آخرده زاء معجمهٔ مکسور
شاعر دیدی بو قافیه صحیح دکلدر زیرا که بریرده نقطه سز حرفدر
وبریرده نقطه لی زادر اول شخص دیدی بوکا یعنی زا اولان حرفه
نقطه اورمه یعنی نقطه سنی قالدر اوقومه شاعر دیدی بریرده قافیه

مضمومه و بر بوده مکسوره در دیدی باقیکز بونه جاهلدر بن دیرم
نقطه اورمه اول اعراب ایدر بونده ذوقیات اشکلکی کند ویه و یرمبوب
جاهلیتنی تقویت و یرمکدر (رباعی) آن سفله که مدح راز ذم نشناسد*
فتح از کسر وکسر زضم نشناسد که حرف رابط صفت (مدح را
را ادات مفعول (نشناسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اکلمز دیمکدر
(محصول بیت) اول سفله که مدحی ذمدن فرق ایلمز فتحی کسردن
کسری ضمدن فرق ایلمز حاصلی مدحی ذمدن فتحی کسردن کسری
ضمدن فرق وتمییز ایلمین جاهل ونادان * زود رعجبم که چون دم
ازشعر زند * کوشعر وشعیر رازهم نشناسد * زو ازاودن مخفف
اوسفله یه راجعدر (درعجبم عجبده یم دیمکدر (که حرف بیان (چون
ادات استفهام نیجه دیمکدر (دم بو یله یرلرده دعواده مستعملدر (زند
فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر (کوکه اودن مخففدر (شعر
معلوم (شعیر ارپه دیمکدر (ازهم بری برندن دیمکدر (محصول بیت)
دخی مدحدن ذمی فتحدن کسری وکسردن ضمی فرق ایلمین
جاهلدن عجبده یم که نیجه شعردن دم اورر که اول سفله شعری
شعیردن فرق ایلمز (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر
وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتردر که
مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) دوشاعر بریك مائده
جمع آمدند پالودهٔ برآوردند که بغایت کرم یکی ازایشان مردیکر برا
کفت این پالوده کرم ترست ازجحیم وغساق که فردا درجهنم خواهی
آشامید دیکری کفت درجواب یکی بیت ازاشعار خود بخوان و برانجا
دم ناهم تو بیاسای وهم دیکران* برحرف ظرف (مائده سفره دیمکدر
(جمع آمدند جمع اولدیلر (پالودهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توصل
(برآوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (که حرف رابط
صفت (بغایت باحرف مصاحبت یاخود ظرف (کرم کاف عجمك
فتحیله صیجاق دیمکدر (یکی بری دیمکدر (مرادات صله رایی تأکیددر
(جحیم قیزار صو معناسنه در (غساق اریك معناسنه در (فردا یارین
دیمکدر (درحرف ظرف (خواهی آشامید ایچسکز کرکدر (اشعار خود
لامیه (بخوان باء تأکیدایله فعل امر حاضر مفرد اوقو دیمکدر (بر

حرف صله (آنجا اول یرده دیمکدر (دم دالك فتحیله فعل امر حاضر
مفرد اوفور دیمکدر (تا حرف تعلیـل (هم تو هم سن دیمکدر (بیاسایی
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخـاطب راحت ایده سین دیمکدر
(وهم دیکران وهم غیریلر دیمکـدر (محصول ترکیب) ایکی شاعر
بر سفرده جمع اولدیلر بر پالوده کتوردیلرکه غایت ایله یا غیشـده
صیجاق ایدی انلردن بری اول برینه دیدی بو پالوده صیجاقر کدر جحیم
وغساقدنکه یار بن جهنمده ایچسکز کرکدر اول بری جوابنده دیدی
بر بیت کنـندی شعرلرکدن اوقو واکا یعنی جهنمه اوفور تاکیم هم سن
راحت بوله سین وهم غیریلر مستریح اوله ر (قطعه) ازخنك شعر خویش
بك مصراع * کرکنی نقش بردر دوزخ * خنك ثقیل معنـاسنه در
ثقیل شعر یکز دیمکدر استهزاء (خویشه اضافت لامیه (کر حرف
شرط (کنی فعل مضارع مفرد مخـاطب ایلرسین دیمکدر (بر حرف
استعلا (در دوزخ لامیه جهنمك قپوسی اوزره دیمکدر (محصول بیت)
کندی ثقیل شعرکدن بر مصراع اکر جهنمك قپوسی اوزره نقش ایلرسن
* ازجهنم برد حرارت نار * در جحیم آورد برودت یخ * (محصول بیت)
جهنمدن آتشك حرارتنی کتورر یعنی دفع ایدر جهنمك قینار صو ینه
بوز صوقلغی کتورر (عروض) بو قطـعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن
مفـاعلن فعلن اولور (مطایبه) شاعری پیش صاحب عباد قصیـده
آورد هر بیت از دیوانی وهر معنی زادهٔ طبع یك سخندانی صاحب عباد
کفت از برای ما عجب قطار شتر آوردهٔ که اکر کسی مهارشان بکشاید
هریك بکلهٔ دیکر کراید * شاعری یا حرف وحدت (پیش صاحب عباد
لامیه صاحب عباد عبادك قتنه دیمکدر صاحب استعمالرنده وزیر دیمکدر
صاحب عباد قدردان بروز برك اسمیدر که (قصیدهٔ یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (آورد فعـل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر
(دیوانی یا حرف وحدت (زادهٔ طبع یك سخندانی بیـانیه ولامیه زاده
ماضیدن قسمدر طوغمش معنـاسنه اولاد دیمکدر (زادهٔ طبع حسب
اللغه طبیعت اولادی دیمکدر اما استعمالده شعرده مستعملدر (سخندان
وصف ترکیبیدر سوز بیلیجی معناسنه بوده شاعرده مستعملدر (یا حرف
وحدت (از برای ما بزم ایچون دیمکدر (قطار شتر بیـانیه دوه قطاری

دیمکدر (آورده ماضیدن قسمدر یا حرف خطاب همزه حرف توسل کتورمش سین دیمکدر (که حرف رابط صفت (کسی یا حرف وحدت (مهار یولار دیمکدر (شان ضمیر جمع انلرك یولارینی دیمکدر (بکشاید باء تأکیداپله فعل مضارع مفرد غائب آچه دیمکدر (بکله باحرف صله کله کافك فتحی ولامك تخفیفیله سوری دیمکدر (دیکره اضافت لامیه (کراید فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمکدر (محصول ترکیب) برشاعر صاحب عبادك قتنه برقصیده کتوردی هر بیت بر دیواندن وهرمعنی برشاعرك شعری حاصلی اطرافدن جمع ایلمش صاحب عباد دیدی بزم ایچون عجب دوه قطاری کتورمش سین که اکر برکیمسه انلرك یولارینی اچرایسه هر بری برغیرك سور یسنه میل ایدر کیدر حاصلی هرسوریدن بردوه کتورمش کیمسین (قطعـه) همی کفتی بد عوی دی که باشد * به پیش شعر عذبم انکبین هیچ * همی ادات حکایه (کفتی فعـل ماضی مفرد مخاطب دیر ایدك دیمکدر (بدعوی باحرف مصاحبت (دی دون دیمکدر (که حرف بیان (باشد فعـل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (هیچ لفظنه مقیدر (به پیش شعر باحرف ظرف اضافت لامیـه (شعرعذب موصوفك صفته اضافتیدر طتلی دیمکدر طتلی اولان شعریمك قتنده دیمك اولور (انکبین بال معناسنه در (محصول بیت) دون دعوا ایله دیر ایدك که بنم طتلی اولان شعریمك قتنده بال هیچ اولور یعنی لذتسزدر * زهرجا جمع کردی چنـدبیتی * بد یوانت نه بینم غیراز ین هیچ * (زهرجا هرمحلدن دیمکدر (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (چندبیتی برقچ بیت دیمکدر (بد یوانت باحرف ظرف سنك دیوانکده دیمکدر (نه بینم فعل نفی مستقبل متکلم وحده کورهمم دیمکدر (محصول بیت) هرمحلدن برقچ بیت جمع ایلدك سنك دیوانکده بوندن غـیری هیچ کورهمم یعنی شعرانك دیواندن سرقه ایتدیکك بیتـلردن غـیری دیوانکده برشی یوقدر * اکرهربك بجای خود رود باز * بجز کاغد نماند برزمین هیچ * بجای خود کندی یرینه دیمکدر (رود فعـل مضارع مفرد غائب کیدرسه دیمکدر (بازکیرو دیمکدر (بجز باحرف زائد (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمز دیمکدر (محصول بیت)

اکرهر بری کندی برینه کیرو کیدرسه کاغددن غیری زمین اوزره برشی قالمز (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندر که یالکز عروض وضربی مقصور که بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور (مطابیه) فرزدق ملك بصره را که خالدنام داشت مدح کرد وصلهٔ مدح خود چنانکه میخواست نیافت باین دو بیتش هجو کرد * ملك بصره لامیه ملك پادشاه دیمکدر (را ادات مفعول (که حرف بیان (داشت فعل ماضی مفرد غائب اثباتدن عبارتدر ومعنیٔ حکایه‌یی متضمن (صلهٔ مدح خود لامیه لردر صله بونده احسان معناسنه (چنانکه انجلین که دیمکدر (می ادات حکایه (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب استرایدی دیمکدر (نیافت فعل ماضی مفرد غائب بولمدی دیمکدر (باین با حرف مصاحبت شین ضمیر خالده راجعدر (هجو ذم معناسنه‌در (محصول ترکیب) فرزدق بصره ملکنی که نامی خالد ایدی مدح ایلدی وکندینك مدحینك احسانی استدیکی کبی بولمدی بو ایکی بیت ایله هجو ایلدی یعنی دلخواهی قدر احسان کورمیجه هجو ایلدی (شعر) لقد غرنی من خالد باب داره * ولم ان اللؤم حشو اهابه * لقد لام حرف ابتدا (قد حرف تحقیق (غرّ فعل ماضی مفرد غائب نصر بابنك مضاعفندن (نون حرف وقایه یا حرف متکلم مفعول به صریحی (من خالد غیر صریحی (باب بدل (دار بابك مضاف الیهی (ضمیر خالده راجعدر ودارك مضاف الیهی (واو حالیه (لم ادر جحد مطلق نفس متکلم وحده فاعلی تحتنده جمله‌سی حالیه ناقص یائیدن بن بیلدم دیمکدر (ان حرف مشبهه بالفعل (ال حرف تعریف (لؤم لامك ضمیله شغل وزننده مصدردر الحق دیمکدر لفظا منصوب اننك اسمیدر (حشو ایچ دیمکدر ظرفیت اوزره منصوب ظرف مستقر جمله سی محلی مرفوع اننك خبری اسم وخبر جمله‌سی تأویل مصدرده محلا منصوب لم ادرنك مفعول صریحی (اهاب دری دیمکدر پوست معناسنه حشوك مضاف الیهی (ضمیرده اهابك مضاف الیهی وخالده راجعدر (محصول بیت) تحقیق بنی خالدك اوی قپوسی خالددن مغرور قیلدی یعنی قپوسنك غلبه‌سی واحتشام خانه‌سی بی مغرور قیلدی حال بو که بن بیلدم تحقیق الحقلق خالدك دریسی ایچنده

اولیجیدر حاصلی احتشامندن مغرور اولدم دنائت پوست ایچنده
اولدیغنی بیلمدم * ولست وان اخطأت فی مدح خالد * باول انسان
خرا فی ثیابه * (لست فعلدر افعال ناقصه دن تا ضمیر متکلم اسمی بن
اولمدم دیمکدر (واو اعتراضیه (ان حرف وصل (اخطأت فعل ماضی
متکلم وحده افعال بابندن هرنه قدر خطا ایلدم ایسه دیمکدر (فی
اخطأت یه متعلق مدح مفعول فیهی خالده مضاف (باول ظرف مستقر
لستک خبری بازائد دکل (اول انسانه مضاف (خرا فعل ماضی مفرد
غائب فتح بابندن مهموز اللامندن فاعلی تحتنده انسانه راجع جمله سی
انسانک صفتی یسته لدی دیمکدر (فی با معناسنه خرایه متعلق (ثیاب
ثوبک جمعیدر ضمیر انسانه راجع مضاف الیه (محصول بیت) خالدک
مدحنده هر نقدر خطا ایتدم ایسه ده ثیابنه یسته لین انسانک اولده
واقع اولیجیسی اولمدم یعنی بوفعل شنیعی ابتدا بن ایتمدم بندن
اول بونک وصف مزخرفیله چوق کیمسه اثوابنی تلویث ایلمشدر
(عروض) بوقطعه بحر طویلدندر که فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن در
صدر و ابتدا حشولر سالم عروض وضرب مقبوضدر که فعولن مفاعیلن
فعولن مفاعلن اولمشدر (رباعی) اراسته بیرون سرایی دیدم *
در مدح خداوند سرا پیچیدم * (اراسته بیرون ترکیب مزجی انواعندندر
طشره سی مزین دیمکدر (سرایی یا حرف وحدت (دیدم فعل ماضی
متکلم وحده کوردم دیمکدر (در حرف ظرف (مدح خداوند سرا
لامیه و بیانیه اوصاحبنک مدحنده دیمکدر (پیچیدم فعل ماضی متکلم
وحده طولاشدم دیمکدر (محصول بیت) طشره سی مزین برسرای
کوردم سرای صاحبنک مدحنده طولاشدم یعنی مدح ایتمک مراد
ایتدم ومدح ایتدم * آلوده شعار شعر پاکیزه من * از لوث حدث چو
مدحش اندیشیدم * (آلود فعل ماضی مفرد غائب بولاشدی دیمکدر
(شعار شعر پاکیزه من لامیه لر وموصوفک صفته در بنم پاکیزه اولان
شعریمک شعاری دیمکدر شعار ثوب معناسنه علامت معناسنه شهرت
معناسنه کلور (پاکیزه پاک دیمکدر (لوث حدث لامیه لوث مرداراق
حدث نجس معناسنه (چو ادات تعلیل (مدحش شین ضمیر خداوند
سرایه راجعدر (اندیشیدم فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر

(محصول بيت) صاحب خانه مدحنه مباشرت ايتـدم اما بنم پاك اولان شعريمك جامهٔ معانيسى پاشهرت وشانى حدث مردارلغندن يعنى انك مرداراوصافنك مردارلغندن بولاشدى چونكه مدحنه دوشو ندم حاصلى مدحنى تفكرسببيله شعرم ملوث اولدى (عروض) بورباعى شجرهٔ اخرب ندر صدر وابتـدا اخرب حشو اوللر مكفوف ثانيلر سـالم عروض وضرب ابتر كه مفعول مفاعيل مفاعيلن فع اولور * چون اين دو بيت بخالد رسيد هزار درم بوى فرستادو پيغام داد كه باين درمهامعنى راكه از باطن خود نمودهٔ وظاهر خودرا باآن آلودهٔ بشوى * جون ادات تعليل (بخالد باحرف صله (رسيدفعل ماضى مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (بوى با حرف صله وى فرزدقه راجعدر فرسـتاد) فعل ماضى مفرد غائب ارسال ايلدى ديمكدر (پيغام خبر معناسنه در (دادفعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (كه حرف بيان باين درمها) باحرف مصاحبت ها ادات جمع بودرملر ايله ديمكـدر معنى) يا حرف تنكير (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت شول معنى يى ديمكدر كه مرادخلدر (باطن خود لاميه (نمودهٔ ماضيدن قسمدر باحرف خطاب همزه حرف توسـل كورمش سين ديمكدر ظاهرخود) باطن خود كبى (آلوده نموده كبى بولاشدرمش سين ديمكدر بشوى) باء تأكيدايله امرحاضرمفرد يـقه ديمكـد ر (محصول بيت) چونكه بوايكى بيت خالده ايرشدى بيك درهم فرزدقه ارسال ايلدى وخبرويرديكه بودرهملرايله شول معنى يى كه باطنكدن كورمش سـين وظاهريكى انكله بولاشـدرمش سين يقه يعنى باطنكدن مشاهده ايتـديكك حدث كه انكله ظاهرك ملوث اولمش بواقچه لر ايله يقه (قطعه) عجب مدارزممدوح اكركنداحسان * بجاى مادح خود كرچه نيك وبدكويد * (عجب مدارتعجب ايلمه ديمكدر (بجاى مادح خود لاميه لردر (باحرف صله (جاى مقحم (كرچه اكـرچه ديمكدر (محصول بيت) ممـدوحدن تعجب ايلمه اكركندى مدح ايديجيسنه احسان ايدرسه اكرچه نيـك وبده سو يلرسه يعنى كرك اعلا كرك بد سو يلسون ممدوحك مادحه احسانى محل تعجب دكلـدر * زبحرجود كند رشحهٔ روان كه بدان * زلوح خاطرا وحرف ذم خودشويد *

بحر جود بيانيه رشحه صبرتنى معناسنه (يا حرف وحدت همزه حرف
توسل (روان آقيجى معناسنه در (بدان يان ديمكدر با حرف مصاحبت
(لوح خاطر مجازا بيانيه (اويه اضافت لاميه اوضمير مادحه راجعدر
حرف نم خود بيانيه ولاميه (شويد فعل مضارع مفرد غائب شو يدزدن
يا شستن دن مقدما بيان اولندى يقر ديمكدر (محصول بيت) جود وسخا
بحرندن برصبرتنى روان اولور كه انك ايله مادحك خاطرى اوحندن
كندى ذمنى يقر يعنى مادحه احساندن تعجب ايله زيرا احسان
صو يى ايله قلبنده مضمر اولان ذمى تطهير ايلر (عرض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور (مطايبه)
شاعرى برفاضلى شعرى خواند چون باتمام رسانيد كفت اين رادر
خلاجاى كفته ام فرمود كه والله راست مى كوى ازين بوى آن مى آيد*
شاعرى فاضلى شعرى يازى وحدت برحرف صله (خواند واور سميله
فعل ماضى مفرد غائب اوقودى ديمكدر چون ادات تعليل (باتمام با حرف
صله اتمامه ديمكدر (رسانيد فعل ماضى متعدى مفرد غائب ايرشدردى
ديمكدر (اين رارا ادات مفعول اين شعره اشارتدر (در حرف ظرف
(خلاجاى كنيف ديمكدر (كفتهٔ ماضيدن قسمدر همزه حرف توسل ميم
ضمير متكلم (فرمود فعل ماضى مفرد غائب بيوردى ديمكدر (كه حرف
بيان راست صحيح ديمكدر (مى كويى سو يلرسين ديمكدر (بوى آن لاميه
انك قوقوسى ديمكدر (مى آيد كلور (محصول تركيب) برشاعر برفاضله
برشعر اوقودى چونكه اتمامه ايرشدردى يعنى تمام ايلدى ديدى بونى
كنيفده سو يلشم فاضل بيور ديكه والله صحيح سو يلرسن بو شعردن
اول كنيف قوقوسى كلور (قطعه) سخنور مكوكوكه اشعار او*
ز بحر كدر يا صفا آمدست* سخنور وصف تركيبى در شاعر معناسنه
مكو نهى حاضر مفرد ديمه ديمكدر (كوكه اودن مخفف (كه حرف بيان
اوما بعدنده كى كه يه راجعدر (كه كيم معناسنه اسمدر (اشعار اودن
مقدم بركويد مقدر در اشعار اولاميه اوضميرى شاعر آخره راجعدر
(بحر كدر مجازا بيانيه استفهامى متضمن يا حرف ترديد (صفا كدره
معطوف آمدست كلمشدر ديمكدر (محصول بيت) شاعر ديمه اول
كيمسه يه كه ديمه انك شعرى بحر كدر دنميدر ياخود بحر صفادنميدر

حاصلی فلانك شعری عجبا صفا آورمی یوخسه کدر آمزمی دیو سؤال ایدن شاعره شاعر دیمه بونده بحر لفظنده توریه وار بحر دریا معناسنه اولدیغی صورتده کثرتده مستعمل اولورکدری چوق صفاسی چوق دیمکدر ویریلان معنا کبی یاخود بحر دیو اوزانه دیرلر بویله اولنجه بحر صفا سلیس معنی سنه بحر کدر ناموزون معناسنه کلورکه شعری موزونی یوخسه ناموزونی دیمك اولور * زند صاحب دوق را برمشام * نسیمی که آن ازکجا آمد ست * زند فعل مضارع مفرد غائب اوره دیمکدر (صاحب ذوق بیانیه (را ادات تخصیص (بر حرف صله (مشام ککز دیمکدر (نسیمی یا حرف وحدت بریل دیمکدر (که حرف رابط صفت (آن نسیم اشارتدر ازکجاقندن دیمکدر (محصول بیت) صاحب ذوقك مشامنه بر روزکار اورر که اول قنـدن کلمشدر یعنی نه محلـدن یعنی بحر صفا دنمی بحر کدر دنمی کلمشدر بیلور (عروض) بوقطعـه بحر متقارب بدندرکه یالکز عروض وضربی مقصوردرکه فعولن فعولن فعولن فعول اولور (مطایبه) شاعری پیش طبیب رفت وکفت چیزی در دل من کره شـده است ووقت مرا ناخوش میداردوازانجا فسردکی بهمه اعضای من میرسد وموی براندام برمیخیزد طبیب مردی ظریف بود کفت بتازکی هیچ شعری کفته که هنوز برکسی نخوانده باشی کفت آری کفت بخوان بخـواند بازکفت بخوان بخواند کفت برخیز که نجات یافتی این شعر بود که دردل توکره شده بود وخشکی آن بیرون سرایت میکرد چون زدل خود بیرون دادی خلاص یافتی *شاعری یا حرف وحدت (پیش طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتندی دیمکدر (چیزی یا حرف وحدت برنسنـه دیمکدر (در حرف ظرف (دل من لامیه (کره دوکم دیمکدر (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (وقت مرا لامیه را ادات مفعول (ناخوش غنا معناسـنه در (میدارد فعل حال مفرد غائب طوتر دیمکدر (ازانجا اول محلدن دیمکدر که مراد قلبدر (فسردکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیـدن مبدل فسرده طوکمش دیمکدر برودت معنـاسنه (یا حرف صله (اعضای من لامیه مجموع اعضامه دیمکدر (بر حرف استعلا (اندام وجود دیمکدر (میخیزد فعـل حال مفرد غائب قالقار

دیمکدر (مردی یا حرف وحدت (ظریف صفتی (بود ادات ماضی
ایدی دیمکدر (بتازکی با حرف صله یا حرف مصدر کاف هادن مبدل
یکیجه دیمکدر (شعری یا حرف وحدت (کفتهٔ یا حرف خطاب همزه
حرف توسل کفته ماضیدن قسمدر سویلدکی دیمکدر (که حرف رابط
صفت (هنوز الآن دیمکدر (بر حرف صله (کسی یا حرف وحدت
(بخوانده باشی اوقومش اوله سین دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت
دیمکدر (بخوان باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اوقو دیمکدر
(بخواند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوقودی دیمکدر (برخیز
فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (که حرف تعلیل (نجات خلاص
دیمکدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بولدك دیمکدر (که حرف بیان
(در حرف ظرف (دل تولامیه (شده بود اولمش ایدی دیمکدر
(خشکی آن لامیه خشکی یاء مصدریه ایله قورولق یبوست معناسنه
(آن شعره اشارتدر (بیرون طشره دیمکدر (سرایت کچمك معناسنه
مصدردر (میکرد می ادات حکایه ایلرایدی دیمکدر (دل خود لامیه
بیرون دادی چیقردك دیمکدر (یافتی سابق کبیدر (محصول ترکیب)
برشاعر طبیب قتنه کتدی ودیدی برنسنه بنم کوکلمده عقده اولمشدر
یعنی قلبمده برشی دورر و بنم وقتیمی ناخوش طوتار یعنی راحتسزایدر
واول محلدن یعنی قلبمدن برودت یعنی صوقلق بنم مجموع اعضامه
ایریشور وقیلم وجودم اوزره قالقار یعنی تویلرم اوایرر دیمجه طبیب
برظریف آدم ایدی دیدی یکیجه هیچ برشعر سویلدکی که آنی هنوز
اوقومش اوله سین یعنی برشعر سویلدکده کیمسه یه اوقودمکی شاعر
دیدی اوت یعنی سویلدم واوقومدم طبیب دیدی اوقو اوقودی ینه
دیدی اوقو اوقودی ینه دیدی اوقو اوقودی دیدی قالق زیرا نجات
بولدك بوشعر ایدی که سنك کوکلکده عقده اولمش ایدی وانك یبوستی
طشره سرایت ایلردی چونکه کوکلکدن چیقردك خلاص بولدك
(قطعه) چه شعرست این که چون نامش زدانا * بپرسی برزبانش
هرزه آید * که حرف رابط صفت (چون ادات تعلیل (نامش شین
ضمیری شعره راجعدر شعرك اسمی دیمکدر (دانا صفت مشبهه علیم
معناسنه (پرسی نك مقدم مفعول به غیرصریحی (پرسی فعل مضارع

مفرد مخاطب سؤال ايلسن ديمكدر (بر حرف استعلا (ز بانش شين ضمير دنايه راجعدر (هرزه خلط ومزخرف ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد غائب كلر ديمكدر (محصول بيت) شعر دكلدر بوكه چونكه انك اسمي عالمدن سؤال ايده سين عالمك زباني اوزره هرزه كلر يعني مزخرف در ديه حاصلي ارباني كلام مزخرف ديديكي شعر شعر دكلدر
* وكر بر شربت بيمار خواني * تب محرق رود تب لرزه آيد *
(كر حرف شرط (بر حرف صله (شربت بيمار لاميه شربت بونده علاج معناسنه در ياخود مطلقا صو ديمكدر كه طبيب روحايلر صويه اوفوررلر (خواني فعل مضارع مفرد مخاطب واو رسميله اوقويه سين ديمكدر (تب محرق طبيبلر قتنده حماي محرقه ديدكاري خسته لكدر (رود فعل مضارع مفرد غائب كيدر ديمكدر يعني زائل اولور (تب لرزه سثمه ديدكاري خسته لكدر (آيد فعل مضارع مفرد غائب كلور ديمكدر (محصول بيت) اكر خسته نك علاجنه ياخود صويته اول شعري اوقويه سين حماي محرقه كيدر دفع اولور سثمه كلور (شارح سثمه كورمش (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر كه مسدس الاجزاء بالكلية عروض وضربي محذوف مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور (مطايبه) واعظي بر بالاي منبر شعري ازهر چه كوبي بي مزه تر مي خواند و بترويج آنرا كفت والله اين را در اثناي نماز كفته ام شنيدم كه يكي از مجلسيان مي كفت شعري كه در نماز كفته شده است چنين بي مزه است نمازي را كه در وي اين شعر كفته شده باشد چه مزه بوده باشد * واعظي يا حرف وحدت (بر حرف استعلا (بالالفظني تأكيدايدر بالاي بوي معناسنه در اما بويله يرلرده استعلا معناسنه در (منبر معروف بونده كرسي ديمكدر (شعري يا حرف تنكير (كوبي يا حرف حكايه سو يلرايدي ديمكدر (بي مزه طاتسز ديمكدر (تر ادات تفضيل (مي ادات حكايه (خواند فعل ماضي مفرد غائب اوقوردي ديمكدر (بترويج با حرف ظرف ترويج تفعيل بابندن مصدردر رواج و يرمك معناسنه (آنرا را ادات مفعول آن شعره اشارتدر (اين را را ادات مفعول (دراثناي نماز نماز اراسنده ديمكدر (كفته ام سويلشم ديمكدر (شنيدم فعل ماضي متكلم وحده ايشتدم ديمكدر (كه حرف بيان

(یکی بری دیمکدر (ازمجلسیان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت مجلسلیلردن دیمکدر (شعری یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (گفته شده اسم مفعول سو یلنمشدر دیمکدر (چنین بونجلین دیمکدر (نمازی یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (در حرف ظرف (وی نمازه راجعدر (گفته شده باشد سو یلنمش اوله دیمکدر (چه مزه نه لذت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول ترکیب) بر واعظ منبر اوزره هرنسنه دنکه شعر سو یلرایدی طاتسز اوقوردی یعنی هرقنغی کونه اوقورسه لذتسز اوقوردی وانی ترویجده دیدی والله بونی نماز اثناسنده سو یلمشمدر ایشتدم که مجلسلیلردن بری دیدی بو شعر که نمازده سو یلنمشدر و بونجلین طاتسز در برنماز که انده بو شعر سو یلنمش اوله نه لذتی ونه حلاوتی اولور (قطعه)

گفتی که دوش گفته ام اندر نماز شب * شعری که قدر جملهٔ اشعار ازو شکست * گفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیدك دیمکدر (که حرف بیان (دوش دون کیجه دیمکدر (گفته ام سو یلشم دیمکدر (اندر ادات ظرف (نماز شب اخشام نمازی دیمکدر یاتهجد دیمکدر زیرا اخشام نمازینه نماز شام یتسو نمازینه نماز خفتن صباح نمازینه نماز بامداد اویله نمازینه نماز پیشین ایکندو نمازینه نماز دیگر دیرلر (شعری یا حرف وحدت نوعیه (که حرف رابط صفت (قدر جملهٔ اشعار لامیه لردر قدر مقدار ومرتبه معناسنه در (ازو ازاودن مخففدر (او ضمیری سو یلدیکی شعره راجعدر (شکست قریق دیمکدر (محصول ترکیب) دیدك که دون کیجه اخشام نمازی ایچنده برشعر سو یلمشمکه جمله شعرلرك قدری اندن شکست اولدی یعنی جمله شاعرلرك شعری انکله نقصان بولدی * آب شعر اگر زمنفذ سفل آمدی فرود * زان یافتی نماز تو همچون وضو شکست * منفذ اسم مکاندر چیقه جق یر دیمکدر دلکده مستعملدر (سفله اضافت یانیه ایلحق دلکدن دیمکدر که دبردن کنایه در (آمدی یا حرف حکایه (آمدی فرود چیقه ایدی دیمکدر (یافتی یا حرف حکایه بولور ایدی دیمکدر (نماز تو لامیه (همچون ادات تشبیه (وضو واوك ضمیله ابدست دیمکدر فتحیله ابدست صویی معناسنه در بونده اولکی

مراددر (محصول بيت) اول شعر يعنى جمله اشعاره تقدم ايتدرديكك
شعر اكر دبردن چيقه ايدى نمازك كبى اول شعردن ايدسنك دخى
بو زوالوردى حاصلى اغزكدن چيقديغى ايچون نمازك بوزلدى
اشاغيدن چيقه ايدى ايدستك دخى بوزولوردى (عروض) بوقطعه
بحر مضارع اخرب مكفوفدر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات
اولور (منظومه) شاعرى خواند پرخلل غزلى * كين بحذف الف
بود موصوف * شاعرى ياحرف وحدت (خواند واو رسميله فعل ماضى
مفرد غائب اوقودى ديمكدر (پر كترتدن عبارتدر (خلل نقصان
معناسنه (غزلى ياحرف وحدت (كه حرف بيان (اين غزله شارتدر
(بحذف الف بائيه باحرف مصاحبت (بود فعل مضارع مفرد
غائب اولور ديمكدر بونده مجرد خبر معناسنه در (موصوف وصف
اولنمش ديمكدر (محصول بيت) برشاعر پرخلل برغزل اوقردى كه
بوحذف الف ايله موصوفدر ديو يعنى بو غزلده اصلا الف يوقدر
ديه برغزل پرخلل و پرنقصان اوقودى * كفتمش نيست صنعتى به
ازآن * كه بكى حذف ازآن تمام حروف * كفتم فعل ماضى متكلم وحده
(شين ضمير شاعره راجعدر اكا ديدم ديمكدر (نيست يوقدر ديمكدر
(صنعتى ياحرف وحدت (آن مصراع ثانى مفهومنه اشارتدر (كه
حرف رابط (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر
(حذف مفعولى (آن غزله اشارتدر (محصول بيت) اول شاعره ديدم
اندن اعلا صنعت اولماز كه اول غزلدن تمام حروفى حذف ايليه سين
يعنى بالكليه غزلى حذف ايلكلك اولى در (عروض) بوقطعه بحر
رمل مخبوندر كه فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (منظومه) دى همى
خواندى بدعوى مطلعى * كين نه مطلع بلكه بحر كوهرست * دى
دون ديمكدر (همى ادات حكايه (خواندى ياحرف خطاب اوقور
ايدك ديمكدر (بدعوى باحرف مصاحبت (مطلعى ياحرف وحدت
مطلع اصطلاحات شعردندر كه ابتدا كلن ايكى مصراعه ديرلر
(كه حرف بيان (اين مطلعه اشارتدر (نه حرف نفى (بلكه ادات
اضراب (بحر كوهر بيانيه (محصول بيت) دون دعوى ايله برمطلع
اوقور ايدك كه بو مطلع مطلع دكل بلكه كوهر بحريدر يعنى جوهر

کی برمطلعدر دیو برمطلع اوقودك ایدی * کی سزدیك بحر تنهـا خواندش * زانکه هر مصراع بحری دیکرست * کی چون دیمکدر ادات استفهام (سزد فعل مضارع مفرد غائب لایق اولور دیمکدر (تنها یالکز دیمکدر (خواند بونده مصدر معناسـنه در زیرا سزد که مضارعدر اکامقارندر دیمك معنـاسنه (شین ضمیر مطلعه راجعدر (زانکه اول سببدنکه دیمکدر (بحری یا حرف وحدت (محصول بیت) چون لایق اولور اکا یالکز بر بحر دیمك یعنی لایق دکلدر زیرا اول سببدنکه هرمصراعی بر غـیری بحردندر حاصـلی بر بحردن دنیلمز بلکه هر مصراعی بر بحردن دنیلور مراد ناموز ونلغنی بیاندر (عروض) بو قطعـه بحر رمل مسدس مقصوردر که فاعلا تن فاعلا تن فاعلات اولور (منظومه) کرنیاری خواند ونتوانی نوشتن یاز وزن * زادهٔ طبعت برون افتد که نظمش آوری * کرحرف شرط (نیاری فعل نفی مستقبل مفرد مخـاطب قادر اوله مزسین (خواند بونده مصـدر معنـاسنه در اوقومغه دیمکدر زیرا مضارعه مقارندر (نتوانی ده نیاری کبیدر لفظا ومعنی (نوشتن مصدردر یازمق معناسنه (یا حرف تردید (وزن بونده وزن شعر که افاعیل تفاعیل مراددر (زادهٔ طبع لامیه طبعك اولادی دیمکدر شعر معناسنه (تا ضمیرخطاب (برون طشره دیمکدر (افتد فعل مضارع دوشر دیمکدر (که حرف بیان (نظمش شین ضمیر زادهٔ طبعه راجعدر (آوری فعل مضارع مفرد مخاطب کتورهسین دیمکدر (محصول بیت) اکراوقومغه قادر اولهمز ایسـك ویازمغه قادر اوله مز ایسك یاخود زادهٔ طبعك خارج دوشرسـه که انی نظمه کتوره سین حاصلی اوقومغـه یازمغه زادهٔ طبعك موزون کلامه قادر دکل ایسـه شعرسو یلمکه قدرتك یوغیسه * زین سه خصلت کی توان درشاعری عیب توکرد * چون نیامد زان خلل در منصب پیغمبری * زین سـه خصلت بو اوچ خصلتدن دیمکدر (کی چون توان ممکندر دیمکدر (در حرف ظرف (شـاعری یا حرف مصدر (عیب تو سنی تعییب دیمکدر (کرد بونده مصدر معناسنه در ایلمك دیمکدر (چون ادات تعلیل (نیامد فعـل نفی ماضی مفرد غائب کلمدی دیمکدر (آن خصلته اشارتدر (خلل نقصان معناسنه (درحرف

صله (منصب پیغمبری بیانیه یا حرف مصدر (محصول بیت) بواوج
خصلتدن یعنی اوقومه‌دن و یازمه‌دن وشعر بیلمه‌دن نتیجه ممکندر سنی
شاعر ایکده تعییب ایلمك چونکه بو اوج خصلتدن پیغمبرلك منصبنه خلل
کلمزی زیرا پیغمبر بمزی حق سبحانه قرآن عظیم الشانده النبی الامی دیو
توصیف محل آخرده وما علمناه الشعر دیو شاعرلکی ذاتندن نفی ایلمشدر
جامی بو کلامده استهزا مراد ایدر زیرا امیلك خصایص نبیدندر
والا حقنده مدحدر سائره ذمدر شعرده عینیله بویله در (عروض)
بو قطعه‌ده بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اولور * روضهٔ هفتم در دستان مرغان قافیه سنج سرابستان
سخنوری وطوطیان غزل سرای شکرستان نظم کستری * هفتم یدنجی
دیمکدر (در حرف ظرف (دستان حکایه دیمکدر (مرغانه اضافت
لامیه مرغان الف نون ادات جمع مرغ میمك ضمیله قوش دیمکدر
ما بعدینه اضافت موصوفك صفته در (قافیه سنج وصف ترکیبیدر
حسب اللغه قافیه طارتیجی دیمکدر استعمالده قافیه‌لی کلام سویلیجی
دیمکدر مسجع معناسنه (سرابستانه اضافت لامیه سرابستان ترکیب
مزجیدر بستان سراده دیرلر بستان اوی دیمکدر ما بعدینه اضافت
لامیه (سخنوری وصف ترکیبیدر شاعر معناسنه (یا حرف مصدر
(واو عاطفه (طوطیان الف نون ادات جمع طوطی معروف غزل سرایه
اضافت صفته در غزل سرا وصف ترکیبیدر غزل ایرلیجی معناسنه
ما بعدینه اضافت لامیه (شکرستان ستان ادات کثرتدر شکرلك دیمکدر
ما بعدینه اضافت بیانیه (نظم کسترده وصف ترکیبیدر نظم دوشیجی
یا حرف مصدر ترتیب نظم ایلیجیلك دیمکدر خلاصه شاعرده
مستعملدر (محصول ترکیب) یدنجی روضه شاعرلك سرابستاننك
مسجع قوشلرینك حکایه سی وترتیب نظم ایلیجیلك شکرلکینك
غزل ایرلیجی طوطیلرینك حکایه‌سی بیاننده‌در * شعر درعرف قدمای
حکما کلامیست مؤلف از مقدمات مخیله یعنی ازشان آن باشد که در
خیال سامع اندازد معانی را که موجب اقبال باشد برچیزی یا اعراض
از چیزی خواه فی نفسه صادق باشد وخواه نی و خواه سامع اعتقاد
صدق داشته باشد یا نی چنانکه کویند خمر لعلیست مذاب یا یاقوتیست

سـبال یاعسل چیزی یست تلخ باشورقی کردهٔ زنبور * عرف بونده
اصطلاح معناسـنه‌در (قدمایه اضافت لامیه قدما قدیمك جمعیدر
اسکی دیمکدر (حکمایه اضافتده لامیه (کـلامی یاحرف وحدت
(مؤلف اسم مفعولدر مرکب معناسنه (مقدمات مقدمه‌نك جمعیدر
مقدمه برمقدم ایله تالی یه دیرلر (مخیـله اسم مفعولدر تخیل اولنمش
معناسنه (شان آن لامیه آن شعره اشارتدر (باشد فعل مضارع مفرد
غائب اولور دیمکدر (که حرف بیان (خیال حواس خمسهٔ باطنه‌دندر که
مقـدم دماغك بطن مؤخرنده در حس مشترکك خزینه داریدر
(سامعه اضافت لامیه (اندازد فعـل مضارع مفرد غائب آته دیمکدر
(معانی معنانك جمعیدر (را ادات مفعول (موجب اقبال مفعولنه‌در
اقباله سبب دیمکدر (برحرف صله (چـیزی یاحرف وحـدت
(یااعراض یا ادات تردید اعراض اقبالك ضدیکه نفرت معناسنه
(خواه استرسه دیمکدر (فی نفسه ضمیری کلامه راجعدر اوکلام نفسنده
دیمکدر (نی ادات سلب (داشـته باشد طوتمش اولسون دیمکدر
(یاحرف تردید (چنانکه انجلین که دیمکدر (کویند فعـل مضارع
جمع غائب دیرلر دیمکدر (خمر مبتدا شراب دیمکدر (لعلیست خبری
لعل برقرمزی طاشدر جواهر انواعندن (یا حرف وحـدت (مذاب
اسم مفعولدر افعـال بابندن اریمش دیمکدر لعلك صفتی (یاحرف
تردید (یاقوتی لعلی اوزره معطوف یاقوت دخی جواهر نوعنـدندر
برقرمزی طاشدر اربابی غرق ایدر بری صافی بری طونقـدر یاحرف
وحدت (سیال مبالغه وزنی اوزره اقیجی دیمکدر بوایکی مثال موجب
اقبال سـامعدر بری نوع ماصادق بری کاذب (یاحرف تردید (عسل
بال دیمکدر (چـیزی یاحرف وحدت (تلخ اجی دیمکدر (شور
بولانق (فی کردهٔ زنبور لامیه فی کرده قوصمق دیمکدر (زنبور آری
دیمکدر بوایکی مثال دخی موجب نفرت سامعدر بری کاذب بری صدقه
قریب تدبر المفصـلات فی المنطق (محصول ترکیب) شعر عرف
قدمای حکمـاده مقدمات مخیله‌دن مرکب برکلامدر یعنی برشـیئه
موجب اقبال یاخود برشـیدن موجب نفرت اولان معانی بی سامعك
خیالنه القا انك شانندن اوله استرسه اوکلام نفسنده صادق اولسون

استرسه اولسون واسترسه سامع دوغری اعتقاد طوتمش اولسون یعنی اینانسون استرسه اینانمسون انجلین که دیرلر خمر اریمش لعلدر یاخود خمر آقیجی یاقوتدر بو صورتده طبیعت شرابه میل ایدر اقبال ایدر نفسنده صادق اولمق لازم دکل وبال آجی برنسنه در یاخود بولانق آری قوصمغیدر بو صورتلرده نفس بالدن نفرت ایدر اشته حکمای متقدمینه کوره شعر بودر * ومتأخرین حکما بآن وزن وقافیه را اعتبار کرده اند فامادر عرف جمهور جز وزن وقافیه در آن معتبر نیست پس شعر کلامی باشد موزون ومقفی وتخیل وعدم تخیل وصدق وعدم صدق را در آن اعتباری ولله در الشعر ما اعظم شانه وما ارفع مکانه ولیت شعری ایة فضیلة اجل من الشعر وای سحر اجزل من هذا السحر * متأخرین حکما لامیه حکمانك متأخرلری دیمکدر (بآن با حرف مصاحبت آن مقدمات مخیله یه اشارتدر (وزن معروف افاعیل تفاعیل دیمکدر (قافیه یی اجمالا سابقده بیان ایلدك (را ادات مفعول (کرده اند ایلشلردر (فاما ادات استدراك (عرف جمهور لامیه (آن کلامه اشارتدر (معتبر افتعال بابندن اسم مفعولدر اعتبار اولنمش دیمکدر (نیست دکلدر معناسنه (پس ادات تفریع (کلامی یا حرف وحدت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (را ادات تخصیص (در حرف ظرف (آن کلامه اشارتدر (نی یوق دیمکدر (لله جار مع المجرور ظرف مستقر مقدم خبر (در دالك فتحی وراء مشدده ایله جزا معناسنه در (شعره اضافت لامیه یعنی شعرك جزاسی وهو ضی اللهه مخصوصدر مقام مدحده مستعملدر (ما اعظم فعل تعجب نه عجبه عظیم اولدی دیمکدر (شان لفظا مرفوع فاعلی (ضمیر شعره راجعدر (ما ارفع ما اعظم کبی نه عجب رفیع اولدی دیمکدر (مکان فاعلی (ضمیر بنه شعره راجعدر (لیت حرف تمنی مأمول اولمیان شیء طلبده مستعملدر (شعری یاء متکلم ایله تقدیرا مرفوع اسمی شعر بونده علم معناسنه در خبری محذوف حاصلا در یعنی نه اولیدی بنم علمم حاصل اولیدی یعنی کاشکی شعری بیلیدم (ایة ای تك مؤنثی ادات استفهام ومبتدا (فضیلت مضاف الیهی (اجل اعظم معناسنه خبری (من اجله متعلق

(الشعر مفعول غير صريحی (ای سابق ایة کبی (سحر مضاف البهی (اجزل خبری بوده اعظم معناسنه در (من هذا مفعول غیر صریحی (السحر هذا نك مضاف البهی (محصول ترکیب) حکمانك متأخری مقدمات مخیله ایله وزن وقافیه یی اعتبار ایمشلردر فاما عرف جهورده وزن وقافیه نك غیری اول کلامده معتبر دکلدر بویله اولنجه شعر بر کلام اولور که موزون ومقفی اوله تخییل عدم تخییل وصدق عدم صدق انده معتبر دکلدر بوندن صکره درجه سی عالی اولدیغین بیان ایدوب بیورر که شعرك جزا وعوضی اللهه مخصوصدر نه عجب شعرك شانی عظیم اولدی ونه عجب مکان ومرتبه سی رفیع اولدی نه اولیدی بنم شعرم اولیدی قنغی فضیلت شعردن اعظم در یعنی یوکدر وقنغی سحر بو سحردن اجزلدر زیرا شعره سحر حلال اطلاق اولنور حاصلی نه بر فضیلت شعردن افضلدر ونه بر سحر شعردن اجزلدر (مثنوی) هیچ شاهد چو سخن موزون نیست * سرخو بی زخطش بیرون نیست * شاهد محبوب دیمکدر (چو ادات تشبیه (سرخو بی لامیه یا حرف مصدر (سر رانك تشدیدیله در علامت معناسنه کوزللك علامتی دیمکدر (شین ضمیری سخنه راجعدر (محصول بیت) هیچ سخن کبی موزون محبوب یوقدر کوزللك سری خطندن طشره دکلدر * صبر ازو صعب وتسلی مشکل * خاصه وقتی که پی بردن دل * ازو اراودن مخففدر او ضمیر سخنه راجعدر (صعب کوج دیمکدر (تسلی اکلنمك معناسنه در (مشکل معروف (خاصه علی الخصوص دیمکدر (وقتی یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (پی ادات تعلیل (بردن مصدر دل الق معناسنه (محصول بیت) سخن بر محبوبدر که اندن صبر کوج وتسلی مشکل علی الخصوص بر وقت که کوکل الق ایچون یعنی عاشقانه کوکل الق ایچون اوقنه هیچ تحمل اولنمز * کسند ازوزن بیرخلعت ناز * کند از قافیه دامانش طراز * کند فعل مضارع مفرد غائب ایلر دیمکدر (بیر لفظنه مر بوطدر بیر کند کیر دیمکدر لبس معناسنه (بیر یا حرف صله (خلعت ناز بیانیه (دامانش شین ضمیر سخنه راجعدر (طراز علم معناسنه که بعض دیبا واطلسدن اوموزلرینه وسائر لرینه زینت یا علامت

ایچون دعکدکلری شبدر بونده دامان مناسبتیله شاطرانکی دیدکلری شبدر (محصول بیت) ورزن دن نازخلعتی کیر یعنی سخن بر محبوب بی بدلدرکه ورتی نازمشابه سنده قافیه دن سخنک انکنی طراز ایلر یعنی انکی مزین اولور * باخلخال ردیف آراید * * برجبین خال خیال افزاید * پاپاق دیمکدر ابخلخال ردیف بیانیه باحرف مصاحبت (خلخال عرب وعجم خاتونلری ایاقلرینه طاقدقلری حلیدر ردیف مقدما بیان اولندی ردیف خلخالی ایله دیمکدر (آراید فعل مضارع مفرد غائب بزه یه دیمکدر (برحرف استعلا (جبین آلین دیمکدر ناصیه معناسنه (خال خیال مجازا بیانیه خال بك دیمکدر خیال بونده معانی دقیقدن عبارتدر (افزاید فعل مضارع مفرد غائب آرتیره دیمکدر بوفعللرك فاعللری سخنه راجعدر (محصول بیت) ایاغنی ردیف خلخالی ایله بزه یه ناصیه سی اوزره خیال کبی اولان خالی آرتیره یعنی سخن محبوبی ردیف خلخالی ایله قدمن مزین ایلیه وخیال خالی زیاده ایلیه بویله رعنا اوله * رخ زتشبیه دهد جلوه چوماه * ببرد عقل صد افتاده راه * رخ مبتدا یکاق دیمکدر (تشبیه بکزتمك دیمکدر اصطلاحاتی مخصوصا برفندر (دهد فعل مضارع ویره دیمکدر (چو ادات تشبیه (ماه آی دیمکدر قمر معناسنه اشته تشبیه چوماه کبیدر درون عاشقه ضیا وفرح ویرمده محبوبی ماهه تشبیه ایلمش (ببرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب آلور دیمکدر (عقل صد افتاده لامیه افتاده دوشمش دیمکدر (زراه مفعول به غیر صریحی (محصول بیت) یکاق تشبیه جلوه ویرر ماه کبی یعنی سخنك روبی تشبیهات واستعاراتدن ناشی آی کبی جلوه ایلیه یوز قدر یولدن دوشمشك عقلنی آلور حاصلی عشاقك عقلنی پراکنده وپریشان وبی شعور ایلر * مو بتجنیس زهم بشکافد * خالی از فرق دوکیسو بافد * مو قیل دیمکدر (بتجنیس با حرف مصاحبت تجنیس تفعیل بابندن مصدردر اصطلاح شعرده جمیع حروفی یا اکثر حروفی مطابق اولان کلمه دیرلر بوده برقاچ نوعدر تام وناقص وزائد ومرکب ومکرر ومطرف وخط مثلا اخشام معناسنه اولان شام ایله ولایت علمی اولان شام ودال مضمومه ایله درد ایله دال مفتوحه ایله درد وخامه ایله خام

وغمخوار

وغمخوار ایله غم خوار وآزار ایله زار وخاری ایله داری وبشر ایله پسر کبی (زهم بری برندن دیمکدر (بشکافد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب یارار یعنی آیبرر دیمکدر (خالی بوش معناسنه (فرق معلوم (کبسو صاج بولکی دیمکدر (بافد فعل مضارع مفرد غائب اوررد یمکدر (محصول بیت) تجنیس ایله فیلی بری برندن آیبرر فرقدن خالی ایکی بولك صاج اورر حاصلی قیلی فرق دکل بیك یرار فرق وتمییز اولماز ایکی بولك صاج اورر که خیال کبی * لب زتر صیع کهر ریز کند * * زلف مشکین کهر آویز کند * ترصیع اصطلاح شعراده مصرعینك کلمه‌لری بربرینه وزن ومقداردہ معادل اولقدر (کهر ریز وصف ترکیبیدر کهر دوکیجی دیمکدر (کند اولور دیمکدر (زلف مشکین موصوفك صفتنه‌در (بعض نسخه‌ده جعد مشکین واقعدر معنی بردر مشکین یا حرف نسبت نون حرف تأکید مشکلی دیمکدر (کهر آویز وصف ترکیبیدر کهر آصیجی دیمکدر (محصول بیت) لب ترصیعدن جوهر دوکیجی یعنی صاچیجی اولور زلف مشکین ده کوهر آصیجی اولور حاصلی لبندن کوهرلر دوکر زلفنه جواهر تعلیق ایلر * چشم از ایهام کند چشمك زن * فتنه در انجمن وهم فکن * ایهام ایکی معنایه محتمل اولان لفظه یاکلامه دیرلر (چشمك کوزلك معناسنه در (چشمك زن وصف ترکیبیدر کوزلك اوریجی دیمکدر (فتنه فکنك مفعول صریحی (انجمن جمعیت معناسنه در (وهم مؤخر دماغك بطن اولنده در مقدمات باطله ترکیب ایلر (وهم فکن وصف ترکیبیدر فتنه براقیجی دیمکدر (محصول بیت) صنعت ایهامدن وهم جمعیتنه فتنه برقیجی اولان چشم سخنه کوزلك ایلر یعنی بیار * پرسر چهره نهد زلف مجز * شود از پرده حقیقت پرداز * بر حرف استعلا (سر بونده تأکیددر (نهد فعل مضارع مفرد غائب قور دیمکدر (زلف مجاز بیانیه مجاز حقیقتدن عدوله دیرلر که رسالات استعاراتده مصرحدر (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (پرده معروف (حقیقت ده معروف (حقیقت پرداز وصف ترکیبی در حقیقته صورت وزینت ویریجی دیمکدر (محصول بیت) چهرهٔ سخن اوزره مجاز زلفنی قویه یعنی مجازات ایله حقیقت وجهنی ستر ایلیه

و پرده دن حقیقته صورت ویریجی اوله یعنی پردهٔ مجاز دن ینه حقیقت
نمایان اوله بومثنوی مؤلف مرحومك سبحة الابرار نام کتاب
منظومنده درکه هر بر بیت دلفریبنده صنایعات غریب و بدیع مالا
مالدر اولا شعری استعارهٔ مصرحه طریقیله بر محبوب بی همتایه تشبیه
ایدوب ینه مشبه اولان شعری مراد ایلمش ومشبه بهه ملایم اولان
حالاتی مشبهده اولان احواله تشبیه ایلمش اولا محبوبلرده اولان
نازی خلعته تشبیه ایلمش دائما معنی ناز وادادن منفك اولمدقلریچون
شعرك وزننی دخی اول خلعت تازه مانند قیلمش محبوبلر دامان ثوبی
مزین ایتمکیله طراوت بخش اولدقلری کبی شعرك قافیه سنی اکابکزتمش
کذلك خلخال ایله مزین اولدقلری حالی شعرك ردیفلری اولانه مشابه
قیلمش وینه جبینده نقطهٔ موهومه کبی اولان خالی شعرك خیالات
دقیقه سنه بکزتمش صنایع بدیعیهٔ شعریه اولان تشبیهی محبوبك
رخنه تشبیه ایلمش آی کبی اولمده کلام مجنسی قبلی پاره پاره جزء لایتجزی
مرتبه سنه کتوروب انی خیال کبی ایکی صباح اورمکه تشبیه ایلمش
ترصیع حقیقته ملایم اولان دوکلمك وآصلمغی ذکر ایلمه سیله مکنیه
اجرا یلمش ایهام طرفینه شامل اولدیغندن کوزلکه مماثل قیلمش
زلف محبوبلرك اکثر وجهنی اورتمه ده چهره یی حقیقته زلفی مجازه
مشابه ایتمش وینه حقیقت مراد اولمق ایله کنایه یی مراد ایلمش
تدبر ان کنت من اولی الابصار والا تکون من اهل الادبار * وآنکه
حضرت حق سبحانه وتعالی کلام معجز طراز قرآنرا بماء نفی وماهو بقول
شاعر از آلایش تهمت شعر مطهر ساخته وعلم بلاغت موردش را
از حضیض تدنس بل هو شاعر باوج تقدس وما علمناه الشعر وماینبغی له
افراخته نه اثبات این معنی راست که شعر فی حدذاته امری مذموم
است وشاعر بسبب ایراد کلام منظوم معاتب وملوم بلکه بنابرانست
که قاصران نظم قرآنرا مستند بسلیقهٔ شعر ندارند ومعاندان متصدی
تحدی بازاصلی الله علیه وسلم اززمرهٔ شعرا نشمارند واین واضح ترین
دلیلست بررفعت مقام شعر شعرا وعلو منزلت سحر آفرینان شعرارا *
(وانکه اندن صکره دیمکدر (کلام معجز طراز قرآنرا) رااداة مفعول
اضافت موصوفك صفته ولامیه معجز طراز وصف ترکیبی در قرآنك

معجزه ایله معنون اولان کلامی دیمکدر (بمانفی باحرف مصاحبت اضافت بیانیه نفیك مابعدنده کی آیته اضافتی لامیه (وماهو بقول شاعر) آیتنك نفی ایچون اولان ماسیله دیمکدرما حرف نفی هو مبتدا قرآنه راجع بقول شاعر خبری قرآن شاعر قولیدر اولمدی دیمکدر (الایش بولاشق معناسنه اسم مصدر در (تهمته اضافت فاعلنه در تهمتك شعره مفعولنه در (مطهر اسم مفعولدر پاك معناسنه (ساخته ماضیدن قسمدر دوزمش معناسنه بونده ایلمش دیمکدر (علم بلاغت بیانیه علم عینك ولامك فتحه لریله صنجاق معناسنه وعلامت معناسنه در (بلاغت تبلیغ معناسنه در (فصاحت کلامده تفنن معناسنه در (بلاغت مورد ترکیب مزجیدر مورد اسم مکان ورود محلی دیمکدر (شین ضمیر قرآنه راجعدر راادات مفعول قرآنك مورد بلاغت اولان صنجاغی یاعلامتی یعنی فصاحت و بلاغت محلی اولان علمی یاتبلیغ احکامك محل ورودی اولان علمی که مراد حضرت رسولدر زیرا علم الهدی وعلم الایمان وعلم الیقین دیو حضرت رسول الله‌ه اطلاق ایدرلرکه علمدن مراد افندیمز اولمش اولور (حضیض الحق دیمکدر (اصل حضیض دیو شمسك فلکی که سماء رابعده اولان کندی فلکینك فلك شمسك سطحنه مماس اولمیان جزئه دیرلر مثلا دائرهٔ اول فلك رابعدر ایچنده اولان دائره که منطقه‌سی منطقه‌سنه مطابق د کل شمسك انده اولوب دوران ایتدیکی فلکدرکه برطرفی مماس برطرفی غیر مماس مماسنه اوج غیر مماسنه حضیض دیرلرکه شمس آلتی آی مماس طرفنده بولنمغله حرارت غالب اولور وعلی العکس برودت بونده حضیض اسفلدن عبارت اولور (تدنسه اضافت لامیه تدنس تفعل بابندن مصدردر کیرلنمك معناسنه (بل هو شاعر قولنه اضافتی لامیه (بل ادات اضراب هو مبتدا نبی یه راجعدر شاعر خبری کفارك نبی د کل بلکه او محمد شاعردر دیو افترالری دنسی الحاقندن دیمکدر (باوج تقدس باحرف صله اضافت بیانیه اوج بالاده تفصیل اولندیغی اوزره حضیضك مقابلی محل اعلا دیمکدر تقدس پاکلك (وماعلمناه الشعر وماینبغی له) قولنه اضافتی لامیه (ما حرف نفی (علمنا تفعیل بابندن فعل ماضی متکلم مع الغیر بونده نون جمع تعظیم ایچوندر بزعظیم الشان

تعلیم ایلمك دیمكدر ضمیر مفعول صریحی حضرت محمده راجعدر الشعر مفعول ثانیسی (ماینه حرف نفی (ینبغی فعل مضارع مفرد مذکر غائب فاعلی تحتنده شعره راجعدر (له ینبغی یه متعلق ضمیر حضرت محمده راجعدر و محمد ایچون شعر لایق اولمز دیمكدر حاصلی بن عظیم الشان اکا شعر تعلیم ایلمدم وشعر اکا لایق دکلدر بیور مسیله پاکلك اوجنه دیمكدر (افراخته ماضیدن قسمدر ولازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده متعدی در بوجلمش دیمكدر (نه حرف نفی (اثبات این معنی) مصدرك مفعولنه اضافتی در (را ادات تعلیل (سین وتا ادات خبر بومعنی یی اثبات ایچون تدکلدر معنی دن مراد کلام آتیدر (که حرف رابط (فی حد ذاته کندی حد ذاتنده دیمكدر حد ماهیتدن عبارتدر (امری یا حرف وحدت (مذموم صفتی (بسبب ایراد کلام منظوم) لامیه وبیانیه وموصوفك صفته اضافتلریدر باحرف صاحبت منظوم اولان کلامی ایراد ایدوب کتورمك سببیله معاتب) مفاعله بابندن اسم مفعولدر عتاب اولنمغه مستحق دیمكدر ملوم ده) اسم مفعولدر لوم اولنمغه مستحق دیمكدر (بلکه ادات اضراب بنابرانست) اکا مبنی درکه دیمكدر (نظم قرآن لامیه (را ادات مفعول مستند) افتعال بابندن اسم فاعلدر اصل لغتده طیانیجی دیمكدر اما اصطلاحده برشئ شئ آخره اثبات ایتمکه دیرلر (بسلیقهٔ شعر باحرف صله اضافت بیانیه (سلیقه طبیعت دیمكدر طبیعت شعر یه یه استناد ایدیجی دیمكدر (ندارند فعل نفی مستقبل جمع غائب طوتمیه‌لر دیمكدر (معاندان الف نون ادات جمع عناد ایدیجیلر دیمكدر مابعدینه اضافت صفتنه‌در (متصدی ایلرو کلیجی یعنی اقدام ایدیجی دیمكدر تحدی) تفعل بابندن مصدر در خصمه حد یی بیلدرمك ایچون دعوته دیرلر (باء ادات فاعلدر یجی معناسنه تحدی ایدیجی دیمكدر که مراد جناب اشرف موجودات وسید مخلوقاتدر (را ادات مفعول زمرهٔ شعرا) بیانیه زمره بلوك وطائفه معناسنه‌در (نشمارند فعل نفی مستقبل جمع غائب صایمیه‌لر دیمكدر (این بومذکور کلامه اشارتدر واضح) آشکاره معناسنه مصدر در (تر ادات تفضیل یا ادات نسبت نون حرف تأکید (دلیلی یاحرف تنکیر سین وتا ادات خبر (برحرف صله

رفعت) بوجهلك معناسنه مصدردر (مقامه اضافت فاعلنه در
مقاملك (شعره لاميه (شعرا شاعرك جمعيدر (علو مصدردر عاليلك
معناسنه (منزلته اضافت فاعلنه در منزلتك (سحر آفرينانه لاميه
سحر آفرينسان الف نون ادات جمع سحر آفرين وصف تركيبيدر
وشاعر ممتاز اولدن عبارتدر (شعر آرايه اضافت صفتنه در شعر آراده
وصف تركيبى در شعره زينت ويريجى ديمكدر (محصول تركيب)
اندن صكره حق سبحانه وتعالى قرآنك معجزه ايله معنون اولان كلامنى
وماهو بقول شاعر كلام معجز اثرينك نفى ماسيله يعنى قرآن شاعر سوزى
دكلدر ديمكله شعر تهمتى بولاشغندن پاك ايلمشدر وقرآنك تبليغى محلى
اولان يافصاحت وبلاغتك مورد وكانى اولان صنجاغى يا اعلامتى كه
حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلم كفارك بل هو شاعر ديدكلرى
مفهومك تدنسى حضيضندن يعنى بلكه شاعردر ديو افك وافترالرندن
حاشا ثم حاشا نوع غبار تدنس مشاهده اولمقلق اپچقلغندن (وما علمناه
الشعر وماينبغى له) نظم دلاراسى پاكلكى مرتبهٔ عاليسنه يوجلتمشدر
يعنى بن عظيم الشان حبيبمه شعر تعليم ايتمدم وشعر اكا لايق دكلدر ديو
بيورمسيله اوج تدسه يوجلتمشدر حاصلى افك كفارى تزييف وابطال
ايلمشدر معنى آيتى يى اثبات ايچون دكلدر يعنى حق جل وعلانك
وماهو بقول شاعر (وما علمناه الشعر وماينبغى له) قول شريفلرى بونى
اثبات ايچون دكلدر كه شعر احد ذاتنده مذموم وشاعر كلام منظوم
ايرادى سببيله معاتب وملوم اوله بويله دكلدر بلكه بو كلام شريفلر
اكا مبنيدر كه عقلى قاصر اولنلر نظم قرآنى طبيعت شعره مستند طرتميه لر
يعنى شعر ظن ايتميه لر ومقدم اولان عناد جيلر خصمى الزامه دعوت
ايديجى فصحر عالمى شعرا زمره سندن تعداد ايتميه لر وبو كلام زياده
آشكاره دليلدر شعرانك شعرينك مقامى عاليلكنه وشعر تزيين ايديجى
سحر آفرينلرك منزلت وقدرينك رفعتنه وبو جهلكنه (قطعه)
* پايهٔ شعر بين كه چون زنبى * نفى نعت پيمبرى كردند * (پايهٔ شعر لاميه
شعرك پايه سى ديمكدر پايه مرتبه معناسنه (بين امر حاضر مفرد كور
ديمكدر (كه حرف بيان (چون ادات تعليل (نفى نعت مصدرك
مفعولنه (نعت پيمبرى لاميه ياحرف نسبت پيمبرده وجوه اربعه جائزدر

پیغامبر پیغمبر پیامبر پیمبر رسول معناسنه در (کردند) فعل ماضی جمع غائب
ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) شعرك مرتبه سنی کور که چونکه نبی
صلی الله علیه وسلم دن پیغمبرلك نعتنی کافرلر نفی ایلدیلر حاصلی پیغمبر
دکلسین دیدیلر * بهر تصحیح نسبت قرآن * تهمت او بشاعری کردند *
بهر) ادات تعلیل (تصحیح نسبت قرآن مصدرك مفعولنه ولامیه تصحیح
تفعیل بابندن مصدردر صحیح قیلمق معناسنه قرآنك نسبتنی تصحیح ایچون
دیمکدر (تهمت او مصدرك مفعولیدر او ضمیری نبی صلی الله علیه
وسلمه راجعدر (بشاعری با حرف مصاحبت یا حرف مصدر
(محصول بیت) قرآن نسبتنی تصحیح ایچون انی شاعرلك ایله تهمت
ایلدیلر قرآنی تشبیهه اندن اقرب شی بولمدقلرندن ناشی (عروض)
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلاتدر (شعر بر چند
قسمست چون قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی وشعرا در ممارست
اینها متفاوت بعضی متفننین اند که بر جمیع این اقسام شعر کفته اند
وبعضی ازان قبیل اند که میل ایشان ببعضی ازین اقسام بیشتر بوده
است چون متقدمان که اهتمام ایشان بقصاید بوده است در مدایح
ومواعظ وغیران واهتمام بعضی بمثنوی * بر حرف استعلا (چند قسمست
برقاچ قسمدر دیمکدر (چون ادات تشبیه (قصیده اون ایکی بیتی
تجاوز ایلیوب مناجات باری یی مشتمل یا نعت رسولی مشعر یا بر کبارك
وصفنی حاوی اولان ابیاته دیرلر (غزل بش و بشدن زیاده اولوب
می ومحبوبه متعلق کلامی جامع اولان سخنه دیرلر (مثنوی بیتده
عدد واوصاف شرط اولمیه رق هر نه کونه اولورسه اولسون اما هر
ایکی مصراعی مقفی اولوب هر بیتك قافیه سی آخر اولان اسلوبه دیرلر
(قطعه) بشدن ناقص اولانه دیرلر (رباعی بالاده تفصیل اولنان
وزن مخصوص اوزره اولان ایکی بیته دیرلر (ممارست مفاعله بابندن
مصدر درمهارت معناسنه (متفاوت تفاعل بابندن اسم فاعلدر بری
برندن فرقلی معناسنه (متفنن تفعل بابندن اسم فاعلدر هر نوعی
وهر فنی بیلیجی دیمکدر (اند ادات جمع خبر (که حرف بیان بر حرف
ظرف (جمیع این اقسام) لامیه بو قسملرك جمیعسنده دیمکدر
کفته اند) سویلمشلردر (قبیل نوع معناسنه (میل ایشان لامیه

بعضی

بعضی ازین اقسام) بو قسملردن بعضیسنه (بیشتر زیاده رك (بوده است اولمشدر (چون ادات تشبیه (متقدمان سلف دیمکدر (که حرف تعلیل (اهتمام ایشان لامیه (اهتمام افتعال بابندن مصدر در صرف همت معناسنه انلرك صرف همتلری (بقصاید با حرف صله قصاید قصیده نك جمعیدر (بوده است اولمشدر دیمکدر (در حرف ظرف (مدایح مدیحه نك جمعیدر (مواعظ موعظه نك جمعی بمثنوی با حرف صله (محصول ترکیب) شعر برقاچ قسمدر قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی کبی وشاعرلر بونلرك یعنی بو قسملرك مهارتنده بری بریندن فرقلری واردر بعضی متفنن لردر که بو قسملرك جمیعسنده شعر سویلمشلردر و بعضیسی اول قبیلدندر که انلرك میلی بو قسملرك بعضیسنه زیاده واقع اولمشدر متقدمان کبی که انلرك اهتمامی قصیده لره اولمشدر مدایح ومواعظ وانك غیری مناجات کبی شیلر سویلمشلر در و بعضی سنك اهتمامی مثنوی یه اولمشدر * بخلاف متأخران که ایشان اکثر بر طریق غزل واقع شده است وعدد این طائفه از حد وحصر بیرونست وذکر تفاصیل شان از قاعدهٔ احاطه متجاوز لاجرم بر ذکر چندی از مشاهیر ایشان اقتصار کرده می شود * بخلاف متأخران لامیه با حرف صله متأخرلرك خلافنه دیمکدر (که حرف تعلیل (ایشان ضمیر جمع غائب انلر دیمکدر (بر حرف استعلا (طریق غزل بیانیه (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (عدد این طائفه لامیه بو طائفه نك عددی دیمکدر (حد نهایت (حصر فلان قدر دیمکدر (ذکر تفاصیل شان مصدرك مفعولنه ولامیه تفاصیل تفصیلك جمعیدر شان ضمیر جمع شعرایه راجعدر شعرانك تفصیللرینی ذکر دیمکدر (قاعدهٔ احاطه بیانیه احاطه قاپلامق معناسنه (متجاوز تفاعل بابندن اسم فاعلدر کچیجی معناسنه (لاجرم بالضروری دیمکدر (بر ذکر چندی برقاچنی ذکر اوزره دیمکدر (مشاهیر ایشان لامیه مشاهیر مشهورك جمعیدر انلرك مشهورلرندن دیمکدر (اقتصار افتعال بابندن مصدر در قصالتمق معناسنه (کرده می شود ایلمش اولور دیمکدر (محصول ترکیب) شعرانك بعضیسی متفنن ومتقدمین اکثری قصایدده ماهر و بعضیسی مثنویده ممتازاما متأخرین بوکا

مخـالفدرکه انلرك اکثری غزل طریق اوزره واقع اولمشدر و بوشعرا طائفه سـنك عددی حد وحصردن بیروندر وانلرك تفصیـلاری ذکر قاعده احاطه دن متجـاوزدر لاجرم انلرك مشهورلرندن برقاچنی ذکراوزره اقتصاراولمش اولور * رودکی رحمه الله ازماوراءالنهرست وازمادر نابینـا زاده است اما چنـان ذکی وتیز فهم بوده است که درهشت سالکی قرآنرا بتمـام حفظ کرد وقرائت بیـاموخت وشعر کفتن کرفت و بواسطهٔ حسن صوت درمطربی افتادوعود بیاموخت ودرآن ماهر شد ونصرابن احمـد سامانی اورا تربیت کرد کویند اوراد ویست غلام بود وچهارصد شتر درزیررخت وبارمی رفت وبعد ازوی هیچ شـاعررا این مکنت نبوده واشعـاروی العهدة علی الراوی صـدد فتر برآمده است ودرشرح یمینی مذکورست که اشعار وی هزارهزار وسه صد بیت بوده است وازسخنـان ویست درصفت شراب * رودکی یاحرف نسبت کاف هاء رسمیدن مبـدل روده بغرصقـدن مصنوع اولان سازکر یشنه دیرلر شـاعرعود دیدکلری سـازی چالدیغندن رودکی تلقیب اولنمشدر بومعنی جمیـع لغتلرك رود لفظنه ویردکلری معنـایه کوره در اما لغت غریبه دندرکه رود اوغل معنـاسنه در کاف حرف تصغیر یاحرف نسبت اوغلجق دیمکدر صغرسنده شعرسویلدیکندن رودکی دینلمشدر (ماوراءالنهر بخارا وخراسان جیحون سیحونی محیط براقلیمك آدیدر (مادر انا دیمکدر والده معناسنه (نابینـا کور دیمکدر اعمی معناسنه (زاده ماضیـدن قسمدر طوغمش معناسنه (چنان نجلین دیمکدر (ذکی عاقل معناسندر (تیز فهم عطف تفسـیری شکلیدر ووصف ترکیبیدر کسکین یاخود چابك اکلیجی معناسنه (بوده ماضیدن قسمدر اولمش دیمکـدر (که حرف تعلیـل (هشت سالکی یاحرف مصـدر کاف هاء رسمیـدن مبدل وهاء رسمی ادات مقـدار (هشت سکز دیمکـدر سکزیاشنده دیمك اولور (قرآنرا ادات مفعول (بتمام باحرف مصاحبت تمامیله (کرد فعـل ماضی مفرد ایلدی دیمکدر (قرائت اصطلاحات قراده عشره وسبعه تعریفیله اوقومغه دیرلر (بیاموخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوکرندی دیمکدر (کفتن کرفت ماضی مرکبدر

سمو يلمكه باشلدی دیمكدر (بواسطهٔ حسن صوت لامیه ومصدرك
فاعلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (در حرف صله
(مطربی یا حرف مصدر مطرب چالغی چالانه دیرلر مطر بلغه دیمكدر
(افتاده فعل ماضی مفرد غائب دوشدی یعنی میل ایلدی دیمكدر
(عود عجمانی برسازدر كه طنبوره مشابه لكن تكنه سی كبیراولور
بودیارلرده متروكدر (بیاموخت سابق كبی (در حرف ظرف (آن عوده
اشارتدر (ماهر استاد دیمكدر (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی
دیمكدر (نصر بن احمد بر پادشاهك اسمیدر (سامانی یا حرف نسبت
سامان بردولتك اسمیدر كه طقوز نفردر یوز ییلدن متجاوز سلطنتلری
واردر محمود سبكتكین بونلره غالب اولمشدر اولری عادللر بونصر
آنك اوغلیدر ماوراء النهرده ایدیلر (او ضمیر رودكی یه راجعدر (را
ادات مفعول (تربیت بسلمك معناسنه در (تربیت كرد بسلدی دیمكدر
(گویند فعل مضارع جمع غائب نقل ایدرلر دیمكدر (او رودكی یه
راجعدر (را ادات تخصیص انك دیمكدر (دو یست ایكیوز دیمكدر
(غلام كوله معناسنه (بود ادات ماضی وارایدی دیمكدر (چهارصد
دریوز دیمكدر (شتر دوه دیمكدر (در حرف ظرف (زیر رخت بیانیه
رخت التنده دیمكدر (رخت متاع دیمكدر (باررخته معطوف یوك
التنده دیمكدر (اویه اضافت لامیه (می ادات حكایه (رفت فعل ماضی
مفرد غائب كیدر ایدی دیمكدر (بعد ازوی رودكیدن صكره
دیمكدر (شاعر یرا را ادات تخصیص یاخود حرف صله برشاعرك
یا برشاعره دیمكدر (مكنت قدرت معناسنه در (نبود نبی ادات ماضی
یوق ایدی دیمكدر (اشعار وی لامیه رودكینك شعرلری دیمكدر
(العهدة اعتماد دیمكدر مبتدا (علی الراوی ظرف مستقر خبر اما العهدة
علی الراوی قولنی مابعدنده اولان كلامك صدقی ملتزم اولمدیغی
حینده استعمال ایدرلر (صد یوز دیمكدر (دفتر كتاب معناسنه در
(برآمده است بونده قریب اولمشدر دیمكدر (در شرح یمینی لامیه یمینینك
شرحنده دیمكدر یمینی فن تاریخده بركتابك اسمیدر كه ابی النصر محمد
بن عبدالجبار شاعرك عین الدولة المحمود السبكتكینده تألیف ایلمشدر
اولی الحمد لله الظاهر بآیاته در (سلطان محمود سبكتكینك سیرتنده

ووقايعات خوارزمی ده تصنیف ایلمشدر وحرق لطایف وغرایب درج ایلمشدر وبرقاج کمسه انی شرح ایلمشدر از جمله شیخ مجد الدین کرمانی وصدر الافاضل قاسم بن الحسین الخوارزمی وتاج الدین عیسی بن محفوظ وحمید الدین ابو عبدالله شرح ایلمشدر شرح یمنی دیدیکی بو نلرك بریدر لکن بو شرح حلره ظفر بولوب واقف اوله مدق (مذکورست ذکر اولنمشدر دیمکدر (که حرف بیان (اشعار وی لامیه یه رودکی به راجعدر (هزار هزار وسیصد بیت) بیك کره بیك اوچیوز دیمکدر (بوده است اولمشدر (این بیت آتی به اشارتدر (سخنان وی لامیه انك سوزلرندر دیمکدر (صفت وصف معناسنه‌در (شرابه اضافت مفعولنه‌در (گفته ماضیدن قسمدر سویلمش معناسنه (محصول ترکیب) رودکی رحمه الله ماوراءالنهردندر واناسندن اعمی طوغمشدر اما نجلین عاقل وتیز فهم ایدیکه سکز یاشنده قرآنی تماما حفظ ایلدی وقرائت اوکرندی وشعر سویلمکه باشلدی وکوزل صوت واسطه سی سبیله مطربلغه هوس ایلدی وعود چالمغی اوکرندی وعود چالمده ماهر واستاد اولدی وآل سامان ملوکندن نصر بن احمد سامانی آنی بسلدی نقل ایدرلرکه رودکی نك ایکیوز کوله سی وارایدی دزتیوز دوه انك رختنی و یوکی التنده کیدر ایدی اندنصکره هیچ بر شاعرك یار شاعره بو قدر قدرت اولمدی العهدة علی الراوی انك شعرلری یوز کتابه چقمشدر یعنی بالغ اولمشدر شرح یمینیده مذکوردرکه انك شعرلری بیك کره بیك اوچیوز بیت اولمشدر بوده یوز کتابه قریبدر دیدیکنی تأیید ایدر و بو بیتلر انك سوزلرندرکه شراب وصفنده سویلمشدر قطعه) آن عقیق میی که هر که بدید * از عقیق گداخته نشناخت * عقیقی یا حرف نسبت عقیق برقرمزی طاشدر یعنی دیرلریك معتبر دکلدر (میی یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (هر که هر کس که تقدیرنده‌در (بدید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (عقیق گداخته موصوفك صفته اضافتیدر (گداخته اسم مفعولدر اریمش دیمکدر (نشناخت فعل نفی ماضی مفرد غائب اکلمدی دیمکدر یعنی فرق ایتمدی (محصول بیت) اول عقیقی کبی اولان شرابی که هر کیم که کوردی اریمش عقیقدن فرق وتمییز ایده مدی * هردو یك

جوهرند لیك بطبع * این بیفسردو آن دکر بکداخت * هردو هرایکیسی دیمکدر (یك برمعنـاسنه‌در (جوهر اصل دیمکدر (نون دال ادات جمع خبربراصل دیرلر (لیك ادات استدراك (بطبع با حرف ظرف (این عقیقه اشـارتدر (بیفسرد با حرف تأکید یا همزه دن منقلب (افسرد فعل ماضی مفرد غائب طوکدی دیمکدر (آن شرابه اشارتدر (بکداخت باء تأکید ایله فعـل ماضی مفرد غائب اریدی دیمکدر (محصول بیت) هر ایکیسی یعنی شراب وعقیق بر اصلدندر یعنی بردر لکن طبیعتده عقیق طوکدی منجمد اولدی وشراب اریدی صافی اولدی * نابسوده دو دست رنکین کرد * ناچشـیده بتارك اندر تاخت * نابسوده نا حرف نفی هـا حرف ترتب سورنمدن یعنی یاپشمقسزن دیمکدر (دو ایکی دیمکـدر (رنکین یا حرف نسبت نون حرف تأکید رنکلی دیمکدر (ناچشـیده نابسوده کبیدر طاتمقسزین دیمکدر (بتـارك با حرف صله تارك دپه دیمکدر (اندر باپی تأکیـددر (تاخت فعـل ماضی مفرد غائب چاپدی دیمکدر (محصول بیت) یاپشمدن ایکی الی رنکلی ایلدی یعنی عکسی بو بادی طـاتمقسزن دپه یه چاپدی یعنی قوقوسی باشه او روب مست ایلدی (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعـلات اولمشـدر * ودر نصیحت کوید * دخی نصیحتده سویلر (قطعه) زمانه پندی ازاده دار داد مرا * زمانه را چونکو بنکری همه پندست * زمانه عالم دیمکدر پندی یا حرف وحـدت (آزاده دار وصف ترکیبیـدر ازاده طوتیجی یعنی حزندن خلاص ایدیجی دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (زمانه را را ادات صله چو ادات تعلیل (نکو ایو دیمکدر (بنکری باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب بقه‌سین دیمکدر (همه جمله دیمکدر آزاده دار برینه آزاده وار واو ایله ویردیکی معنـادن وارلغی معلوم اولور (محصول بیت) زمانه بکا حزندن خلاص ایدیجی بر نصیحت ویردی زمانه یه چونکیم ایو بقه‌سین جـمله نصیحتدر یعنی اطوار وادوار عالم عاقله سراپا نصیحت و پندر * بروزنیك کسان آرزو مبر زنهـار * بسا کسا که بروز تو آرزومندست * بروزنیك کسان با حرف صله

اضافت بیانیه ولامیه (روز کون دیمکدر (نیك ابو معناسنه کسان الف نون ادات جمع کس خلق معناسنه صاحب ثروت دیمکده اولور اما روز نیکدن او معنی منفهم اولدیغندن حاجت یوقدر خلقك ایو کوننه یعنی غنا وجاه وصفاسنه دیمکدر (آرزو استك معناسنه در (مبر فعل نهی حاضر مفرد ایلتمه یعنی ایله دیمکدر (زنهار ادات تنبیه صقین دیمکدر (بساچوق معناسنه (کسا الف حرف مبالغه بسایی تأکیدایدر (که حرف بیان (بروز تو لامیه باحرف صله سنك کونکه دیمکدر (آرزومند منداد ات نسبت استکلی دیمکدر بونده ده شارح کسا الفی ندا معناسی و یرمش محلی دکل (محصول بیت) خلقك ایو کوننه یعنی منصب ورزقنه صقین ارزو ایله یعنی محزون اولمه نیجه چوق کیسه لر سنك حالکه استکلیدر (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * ودر بعضی تواریخ چنان مذکورست که نصر بن احمد از بخارا بمروشاه جهان نزول فرموده بود ومدت مکث وی انجا متمادی شده ارکان دولت را خاطر بخارا وقصور و بساتین آن میکشید از رودکی چیزی بسیار تقبل کردند تابیتی چند مشوق ومرغب وی بخارا بکوید ودر محلی مناسب برآهنك عود بر آن ترنم کند درسحری که پادشاه صبوحی کرده بود این ابیات را برآهنك عود ساز کرد وبخواند * در حرف ظرف (بعضی یاحرف تنکیر (تواریخ تاریخك جمعیدر (چنان انجلین دیمکدر (که حرف بیان (بمروشاه جهان باحرف صله مروشاه جهان برشهرك اسمیدر (نزول مصدردر اینمك معناسنه (فرموده ماضیدن قسمدر بیورمش دیمکدر ابود ادات ماضی ایدی دیمکدر (مدت مکث وی مدت زمان معناسنه در وی ضمیر نصر ابن احمده راجعدر مکث اکلنمك معناسنه امك اکلنمك زمانی دیمکدر (انجا اول محلده (متمادی اوزون دیمکدر (ارکان دولت لامیه (را ادات تخصیص (خاطر بونده میل معناسنه در (بخارا با حرف صله (قصور قصرك جمعیدر کوشکلر دیمکدر (بساتین بستانك جمعیدر (آنه اضافت لامیه آن بخارایه اشارتدر (می ادات حکایه (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکرایدی دیمکدر (چیزی یاحرف تنکیر (بسیار چوق دیمکدر (تقبل تفعل

پابندن مصدردر قبول ایتمدرمك معناسنه (كردند فعل ماضی جمع
غائب ایلدیلر دیمكدر (تا حرف تعلیل (بیتی چند برقاج بیت دیمكدر
(مشوق تفعیل بابندن اسم فاعلدر شوق ویریجی دیمكدر وتشویق
ایدیجی دیمكدر (مرغبده بویله ترغیب ایدیجی معناسنه (ویه اضافت
مفعولنه‌در (نصربن احمده راجعدر (بیخارا باحرف صله (بكوید
باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد غائب سویلیه دیمكدر (در
حرف ظرف (محلی یاحرف وحدت (آهنك عود یانیه آهنك اویغون
معناسنه در (آن نصره اشارتدر (ترنم معروف (در حرف ظرف
(سحری یاحرف وحدت برصباح دیمكدر (كه حرف رابط صفت
(صبوحی یاحرف نسبت صبوح صباح وقتی ایچیلن شرابه دیرلر
(كرده بود ایلمش ایدی دیمكدر (این ابیاترا را ادات مفعول (ساز كرد
اویدردی دیمكدر (بخواند اوقودی (محصول تركیب) وبعضی
تواریخده مذكوردركه نصربن احمد بخارادن مروشاه جهانه نزول
بیورمش ایدی وانك مدت مكثی متمادی اولمش ایدی اركان دولتك
میلی بخارایه وانك قصور وبساتینه چكردی رودكی‌دن چوق نسنه
تقبل ایلدیلر یعنی چوق شی قبول ایتدردیلر تاكیم بخارایه تشویق
وترغیب ایدیجی برقاج بیت سویلیه وبرمناسب محلده عود آهنكی اوزره
نصره ترنم ایلیه برسحرده كه پادشاه صبوح ایلمش ایدی بو بیتلری
عود آهنكی اوزره اویدردی واوقودی (غزل) باد جوی مولیان
آیدهمی * بوی یار مهربان آیدهمی * باد جوی مولیان لامیه‌لردر
باد روزكار معناسنه جوی ایرمق دیمكدر مولیان برمملكتك اسمیدر
مولیان ایرماغنك روزكاری دیمكدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
كلور دیمكدر (همی لر مجموعی ادات تأكید (بوی یار مهربان لامیه
وموصوفك صفتنه در (بوی قوقو دیمكدر مهر (بان مشفق معناسنه
مشفق اولان یارك قوقوسی دیمكدر (محصول بیت) مولیان ارماغنك
روزكاری كلیور مشفق اولان یارك قوقوسی كلیور * ریك آمو
ودرشتیهای او * زیر پاچون پرنیان آیدهمی * آمو الف ممدوده ایله
جیحون كنارنده برشهرك اسمیدر (ریك قوم دیمكدر ریك آمو لامیه
درشتیها ها ادات جمع درشتی یاحرف مصدر درشت قتی دیمكدر (اویه

اضافت لامیه ریکه راجعدر آمونك قوملرینك غلطنی دیمکدر (زیرپا ابق التنده دیمکدر (چون ادات تشبیه (پرنیان باء عجمك فتحیله منقش قالیجه در (محصول بیت) آموشهرینك قومی وانك غلطنی اپاق التنده قالیجه کبی کلیور یعنی بخارایه کمال اشتیاقدن بوللرده اولان شدايد آسان كليور *آب جیحون وشکرفیهای او * خنك ماراتامیان آیدهمی *آب جیحون لامیه (شکرفیها ها ادات جمع یا حرف مصدر شکرف درین دیمکدر (اویه اضافت لامیه آب جیحونه راجعدر انك درینلکی دیمکدر (خنك خاء معجمه نك کسریله بوز آته دیرلر (مایه اضافت لامیه (را ادات تخصیص (تا حرف انتها (میان بل دیمکدر (محصول بیت) جیحونك صویی وانك درینلکی بزم آتیزك بلینه کلیور بنه سابق کبی کمال اشتیاقدن مشقاتك سهولتنی بیان ایتمك اولور *ای بخارا شاد باش ودیرزی * شاه زدت میهمان آیدهمی * شاد مسرور دیمکدر (باش امرحاضر مفرد اول دیمکدر (دیرکج معناسنه (زی زانك کسریله امرحاضر مفرد در دیرزی چوق یشا دیمکدن عبارتدر (نزدت سنك قتکه دیمکدر (میهمان مسافر معناسنه در (محصول بیت) ای بخارا مسرور اول وچوق یشا شاه جهان سنك قتکه مسافر کلیور * شاه ماهست وبخارا آسمان * ماه سوی آسمان آیدهمی (محصول بیت) شاه ماهدر و بخارا آسماندر ماه آسمان جانبنه کلیور * شاه سروست وبخارا بوستان * سروسوی بوستان آیدهمی (محصول بیت) شاه سرودر و بخارا بوستاندر سرو بوستان جانبنه کلیور (عروض) بوغزل بحر رمل مسدس محذوفدر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلن در *چنسان درنفس وی تأثیر کرد که باشقهٔ خاص وکفش سوار شد ویك منزل برفت ودر بعضی تواریخ این حکایت را سلطان سنجر وامیر معزی نسبت کرده اند والله اعلم *چنسان انجلین دیمکدر (نفس وی بیانیه کندی نفسنده دیمکدر (که حرف رابط صفت (باشقه باحرف مصاحبت شقه کیجه لك اثوابده مصطلحدر (کفش پابوج دیمکدر (سوار شد بیندی دیمکدر (برفت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (حکایت را را ادات مفعول (سنجر برپادشاهك اسمیدر (امیرمعزی برشاعرك لقبیدر

(محصول ترکیب) بو بیتلر انجلین انك نفسنده تأثیر ایلدیکه کیجه لك
اثوابنی و پابوج ایله یندی و برمنزل کتدی و بعضی تواریخده
بو حکایه یی سلطان سنجر وامیر معزی یه نسبت ایلمشلر والله اعلم
* دقیقی رحمه الله از جملهٔ شعرای ما تقدمست وابتدای شاهنامه
وی کرده است وبیست هزار بیت کما بیش کفته وفردوسی آنرا باتمام
رسانیده وازجملهٔ سخنان ویست این دو بیت * شعرا شاعرك جمعیدر
(ما تقدمه اضافت بیانیه ماتقدم (ما اسم موصول تقدم فعل ماضی
شول شی که کجدی یعنی اسکی دیمکدر قدیم معناسنه (ابتدای شاهنامه
لامیه (وی دقیقی یه راجعدر (کرده است ایلمشدر دیمکدر (وبیست هزار
یکرمی بیك دیمکدر (کما بیش کم ایله بیشدن مرکبدر کم کاف عربك
فتحیله اکسك دیمکدر (بیش باء عربك کسریله زیاده دیمکدر الف
حرف توسل ترکیبیدر ارتق اکسك دیمك اولور (کفته سویلمش معناسنه
(فردوسی ناظم شاهنامه اولان فردوسی طوسی در بقینده ذکری
کلور (آنرا را ادات مفعول آن شاهنامه یه اشارتدر (باتمام باحرف
صله اتمامه دیمکدر (رسانیده ماضیدن قسمدر ایرشدرمش معناسنه
(جملهٔ سخنان وی لامیه انك سوزلرینك جمله سندندر (این دو بیت
بو ایکی بیت (محصول ترکیب) دقیقی رحمه الله شعرای ماتقدمدندر
وشاهنامه نك ابتداسنی اول نظم ایلمشدر ویکرمی بیك بیتدن ارتق
اکسك سویلمشدر وفردوسی انی اتمامه ایرشدرمشدر ودقیقی نك
سوزلرینك جمله سندندر بو ایکی بیت (قطعه) یاری کزیدم ازهمه
مردم پری نژاد * زان شد زپیش چشم من امروز چون پری * یاری
یا حرف وحدت بر دوست دیمکدر (کزیدم کاف عجمك ضمیله فعل
ماضی متکلم وحده بکندم اختیار ایلدم دیمکدر (ازمن تبعیضیه
معناسنه (همه مردم جمله خلق دیمکدر (پری نژاد وصف ترکیبیدر
پری اصللی دیمکدر (پری دیو جنك مطیعلرینه دیرلر (نژاد نونك
کسری وزاء عجمله اصل دیمکدر (زان اول سببدن دیمکدر (شد
فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (پیش چشم من لامیه‌لردر
بنم کوزیمك اوکندن دیمکدر (چون ادات تشبیه (محصول بیت)
مجموعی خلقك ایچندن بر یار اختیار ایلدم پری اصللی اول سببدن

بنم كوز بمك اوكندن يرى كبى بوكون كتندى * لشكر برفت وآن بت لشكرشكن برفت * هركز مبادكس كه دهد دل بلشكرى * اشكر عسكر ديمكدر (برفت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب كتندى ديمكدر (بت صنم معناسنه‌در محبوبه اطلاق اولنور (لشكرشكن وصف تركيبيدر عسكر قريجى ديمكدر بهادر معناسنه (هركز اصلا ديمكدر (مباد نهى حاضر مفرد اولمسون ديمكدر (كه حرف بيان (دهد فعل مضارع مفرد غائب ويره ديمكدر (دل مفعولى (بلشكرى باحرف صله يا نسبت عسكرى به ديمكدر (محصول بيت) عسكر كتندى واول عسكرشكن اولان محبوب دخى كتندى اصلا كيمسه عسكرى يه كوكل ويرر اولمسون (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * واين قطعه هم * بوقطعه دخى دقيقينك اشعارى جمله سندندر * من اينجا دير ماندم خواركشتم * عزيز از ماندن دائم شود خوار * اينجا بو محلده ديمكدر (دير كچ معناسنه‌در (ماندم فعل ماضى متكلم وحده قالدم ديمكدر (خوار واو رسميله ذليل معناسنه (كشتم فعل ماضى متكلم وحده اولدم ديمكدر (عزيز ذليل مقابلى (ماندن مصدردر قالمق معناسنه (دائمه اضافتى صفتنه‌در (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (محصول بيت) بن بو محلده كچ قالدم خوار اولدم عزيز دائم قالمقدن خوار وذليل اولور يعنى بو مملكتده چوق اكلندم خوار وذليل اولدم * چوآب اندر شمر بسيار ماند * عفونت كيرد از آرام بسيار * چوادات تعليل اند رادات ظرف (شمر شينك وميمك فتحه لريله حوض معناسنه صو بريكن يره ديرلر (ماند فعل مضارع مفرد غائب قاله ديمكدر (عفونت مصدردر رائحهٔ كريهه يه ديرلر (كرد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر (آرام اكلنمك توقف معناسنه‌در (بسياره اضافت بيانيه (محصول بيت) چونكه صو حوضده چوق قاله چوق اكلنمه سندن ناشى عفونت حاصل ايدر حاصل كلام شاعر وقت وحالندن شكايت ايدر (عروض) بوقطعه بحر هزج محذوفدر كه مفاعيلن مفاعيلن فعول اولور * عمار رحمه الله وى نيز از متقدما نست ودر زمان دولت سامانيان بوده است وطبعى خوش وشعرى دلكش داشته است

وازجملهٔ سخنان ویست این دو بیت * وی ضمیر عماره راجعدر (نیز دخی دیمکدر (متقدمان الف نون ادات جمع متقدم تفعل بابندن اسم فاعلدر تقدم ایدیجی دیمکدر (ایام یومك جمعیدر زمان معناسنه (دولته اضافت بیانیه دولتك مابعد ینه لامیه (بوده است اولمشدر دیمکدر (طبعی یاحرف تنکیر (شعری ده بویله (دلکش وصف ترکیبیدر کوکل چکیجی معناسنه (داشته ماضیدن قسمدر اثباتدن عبارتدر (جملهٔ سخنان وی لامیه لردر انك سوزلری جمله سندن دیمکدر (محصول ترکیب) عمار رحمه الله اول دخی متقدمیندندر وسامانیانك ایام دولتنده اولمشدر وخوش طبیعتلی ودلکش شعری واردر وانك سوزلری جمله سندندر بو ایکی بیت (قطعه) جهان زبرف اکر چند کاه سیمین بود * زمرد آمد و بکرفت جای تودهٔ سیم * برف قار دیمکدر (اکر ادات شرط (چند کاه قاچ وقت دیمکدر (سیمین یاادات نسبت نون حرف تأکید کومشلی دیمکدر (زمرد معروف (آمد کلدی دیمکدر (بکرفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (جای تودهٔ سیم لامیه و بیانیه توده یغین دیمکدر سیم کومش معناسنه در (محصول بیت) جهان قاردن اکرچه قاچ وقتدر کومشلی ایدی یعنی ایام شتاده روی ارض کومشلنمش کبی ایدی زمرد کلدی وکومش یغننك یرینی طوتدی حاصلی بهارك حلولی سبیله زمرده مشابه اولان نباتات سبزانی مضمحل و برباد وخراب ایلدی * نکار خانهٔ کشمیریان بوقت بهار * بباغ کرد همه نقش خویشتن تسلیم * (نکار خانهٔ کشمیریان لامیه نکار خانه شول نقش اوینه دیرلر که انده تصاویر کوناکون مندرجدر (کشمیر بر مملکتك اسمیدر یا حرف نسبت الف نون ادات جمع کشمیرلیلرك نکارخانه سی دیمکدر (بوقت بهار بیانیه باحرف ظرف (بباغ باحرف صله (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (نقش خویشتن بیانیه کندی نقشنی دیمکدر (محصول بیت) کشمیرلیلرك نکارخانه سی وقت بهارده مجموعی کندی نقشنی باغه تسلیم ایلدی یعنی کندنده نقدر نقوش وتصاویر وارایسه باغه ویردی حاصلی انواع شکوفه و ریاحین ایله باغ نکارخانه یه دوندی (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * واین قطعه هم

و قطعه دخی عمارکدر * غره مشو بانکه جهانت عزیز کرد * ای بس عزیزرا که جهان کرد زود خوار * غره مغرور معناسنه (مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بانکه با حرف صله (که حرف رابط صفت(جهانت تا حرف خطاب(ای حرف ندا تنبیه معناسنه (بس چوق دیمکدر (عزیزرا را ادات مفعول (که حرف بیان (زود تیز دیمکدر (محصول بیت) مغروراولمه کاکه جهان سنی عزیز ایلدی یعنی جهانك اقبال ایله سنی عزیز ایلمه سنه مغروراولمه آگاه اول که چوق عزیزی جهان تیز خوار وذلیل ایلر * مارست این جهان وجهان جوی مارگیر * وزمارگیر مار برارد کهی دمار * مار ییلان دیمکدر حبه معناسنه در (جهان جوی وصف ترکیبی در جهان استیجی یعنی طالب دنیا دیمکدر (مارگیرده وصف ترکیبی در ییلان طوتیجی دیمکدر (برآرد فعل مضارع مفرد غائب چیقرر دیمکدر (کهی بعض کره دیمکدر (دمار دالك کسری ایله انتقام معناسنه در (محصول بیت) بوجهان ییلاندر وطالب دنیا ییلان طوتیجی در ییلان طوتیجی دن بعضی کره ییلان انتقامن چیقرر یعنی جهان دائما خلقی زهر غم ایله دلخسته ایتمده ییلان کبیدر وانك طالبی مارگیردر هزار واقع اولور که مارگیردن مارانتقامن الدیغی کبی عالم دخی طالبنی غم واندوه ایله هلاك ایدر (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر مقامات سلطان الطریقه شیخ مذکورست که روزی سلطان الطریقه ابوسعید قدس سره قوالی در پیش ایشان این بیت بخواند * قوالی یا حرف وحدت قوال مبالغه اوزاننده در سویلیجی خواننده معناسنه (محصول ترکیب) سلطان الطریقه شیخك مقاماتنده مذکوردرکه برکون سلطان الطریقه ابوسعید که روضهٔ اولده تفصیلی اولنـدی قدس سره نك برقوال حضورلرنده بو بیتی اوقودی (بیت) اندر غزل خویش نهان خواهم گشت * تابرلب تو بوسه زنم چون تو بخوانی * اندر حرف ظرف (غزل خویش لامیه کندی غزلمده دیمکدر (نهان گیزلی دیمکدر (خواهم گشت اولمق استرم دیمکدر (تا ادات تعلیل (بر حرف صله (لب تو لامیه سنك طوداغکه دیمکدر (بوسه زنم اوپه یم دیمکدر (چون ادات تعلیل (چون تو برینه

(بعض نسخه ده چونش واقعدر اول وقت شین غزله راجع اولور (بخوانی اوقویه سین دیمکدر (محصول بیت) کندی غزلمده کیزلی اولمق استرم یعنی کیزلنمك استرم تا کیم سنك طوداغکی اویه یم چونکه انی اوقویه سین حاصلی سن اوقودیغك وقت طوداغکی اویمك ایچون کندی غزلمده مستور اولمق مراد ایده رم * شیخ را وقت خوش شد پرسید که این شعر کیست کفتند ازان عماره فرمود برخیزید تا بزیارت وی رویم با جمع مریدان بزیارت رفتند * شیخ را ادات تخصیص شیخك (وقت خوش شد صفایاب اولدی دیمکدن کنایتدر (پرسید فعل مضارع مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این بیته اشارتدر (شعر کیست لامیه کیمك شعریدر دیمکدر (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (ازان عماره عماره دن منقولدر دیمکدر (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (برخیزید فعل امر جمع مخاطب قالقك دیمکدر (تا حرف تعلیل (بزیارت وی لامیه با حرف مصاحبت (جمع مریدان مریدلر جمعی ایله دیمکدر (بزیارت با حرف صله (رفتند فعل ماضی جمع غائب کتدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) شیخك خوشنه کلدی یعنی صفایاب اولدی سؤال ایلدیکه بو کیمك شعریدر دیدیلر عماره دن منقولدر بیوردیکه قالقك تا کیم انك زیارتنه کیده لم ومریدلر جمعیله زیارتنه کتدیلر * عنصری رحمه الله مقدم شعراء عصر خود بوده است ووی را یمین الدوله محمود سبکتکین نظر قبول ملاحظات فرمود واز سخنان و بست این دو بیت درمدح او * مقدم شعراء عصر خود لامیه لر در کندی عصرینك شاعرلرینك مقدمی دیمکدر یعنی وقتنده جمله یه تقدیم اولنوردی (وی عنصری یه راجعدر (را ادات مفعول (یمین الدوله یمین یمندن فعیل بمعنی فاعل مفعولنه مضاف دولته میمنت ویریجی یا فعیل بمعنی مفعول فاعلنه مضاف دولت کندیله میمنت لنمش یاخود یمین یسار مقابلی صاغ دیمکدر دولتك صاغ جانبی که صاغ هر خصوصده اشرف اولدیغندن یاخود یمین آند معناسنه دولت کندویه یمین ایدر یعنی پادشاه باشی ایچون دیرلر خلاصه سلطان محمودك لقبیدر (بنظر با حرف مصاحبت (قبوله اضافت بیانیه قبول رد مقابلیدر

ملاحظات ملاحظه نك جمعيدر ملاحظه بونده التفات معناسنه (فرموده ماضيـدن فعدر يور مشدر ديمكدر (سخنان وى لاميـه (مدح اوده لاميـه اوسلطان محموده راجعـدر (محصول تركيب) عنصرى رحمه الله كنـدى زمانك شاعرلرينك متقـدم واعلاسى اولمشـدر وانى يمين الدوله محمود سبكتكين قبول نظريله التفـاتلر بيورمشـلردر وانك سوزلرندندر بوايكى بيت سلطان محمودى مدحنده * توآن شاهى كه اندرشرق ودرغرب * جهود وكبر وترسا ومسلمان * آن اسم اشارتدر (شاهى ياحرف وحـدت نوعيه (كه حرف رابطه صفت (اندر حرف ظرف (محصول بيت) سن اول برشاهسين كه شرق وغربده خلاصه جميع عالمده يهودى ونصرانى و بت پرست ومسلمـان * همى كويند درتسبيح وتهليـل * كه يارب عاقبت محمود كردان * همى ادات تأكيد (كويند فعـل مضارع جمع غائب ديرلر ديمكدر (درحرف ظرف (تسبيح سبحان الله ديمكدر (تهليل لااله الا الله ديمكدر مراد عبادات ودعاتدر (كه حرف بيان (كردان فعـل امر مفرد مخـاطب ايله ديمكدر (محصول بيت) بيت اوله مرهوندر شرق وغربده يهود وكـبر وترسا ومسلمان دعالرنده ديرلر كه يارب عاقبتنى محمود ايله بونده توريه واردر تدبر (عروض) بوقطعه بحر هزجدندر كه مفـاعيلن مفاعيلن مفاعيـلن در (واين رباعى هم) بورباعى دخى انك آثار سخنيـندندر (رباعى) بكرفت سر زلف تورنك ازدل تو * نزدود وفا ومهر زنك ازدل تو * بكرفت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر (سرزلف فاعلى (رنك مفعول صريحى (سر بونده اوچ معناسـنده در زلفه اضافت لاميه (تويه ده بويله رنك اون معناسنده در (دل توده لاميـه (نزدود فعل نفى مستقبـل مفرد غائب پاسدن اچـدى ديمكدر (وفا فاعلى (مهر وفايه معطوفدر (زنك مفعولى (محصول بيت) زلفك اوجى سـنك كوكلكدن رنك طوتدى يعنى قلبنك قاره لغندن زلفك سيـاهده بياندى وفا ومحبت سـنك كوكلكدن پاس اچمدى حاصلى بى رحملكى بياندر * تا كم نشود كبر دلنك ازدل تو * موم ازدل من برند وسنك ازدل تو * تا حرف توقيت (كم كافك ضميله ضايع معناسنده در (نشود فعل نفى مستقبـل

مفرد غائب اولمیه دیمکدر (کبر یلنك قپلان کبری دیمکدر (برند فعل
مضارع جمع غائب ایلتورلر دیمکدر (محصول بیت) مادامکه سنك
کوکلکدن قپلان کبری ضایع وغائب اولمیه بنم کوکلمدن موم اورلر
یعنی نرمیت ورفق وحزنی بنم کوکلمدن الورلر که آتش غمدن مومه
دونمشدر وطاشی سنك کوکلکدن الورلر یعنی بی شفقت و بی انصافلغی
سکا اسناد ایدرلر حاصلی بو کبر ونخوتی ترك ایتمیجه سکا بی رحم
بکا محزون دیرلر (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندندر که
مفعول مفاعیلن مفاعیل فعل در * وکوینه ویرا مثنویات بسیار
بوده است متوشح بمدح سلطان مذکور ویکی ازان جمله موسومست
بوامق وعذرا اما ازانها عین واثر پیدانیست * ویراوی عنصری یه
راجعدر (را ادات تخصیص انك دیمکدر (متوشح تفعل بابندن اسم
مفعولدر مزین معناسنه (بمدح سلطان لامیه با حرف مصاحبت
(مذکوره اضافت صفتیه در (موسوم اسم مفعول اسملنمش معناسنه
(وامق برعاشقك اسمیدر (عذرا بر محبوبه نك اسمیدر بربرینه عاشق
ومعشوقلردر (آن مثنویاته اشارتدر (ها ادات جمع (عین بونده
نسخه سندن عبارتدر (اثر عطف تفسیریدر (پیدا ظاهر دیمکدر
(محصول ترکیب) ودیرلر که انك چوق مثنویلری واردر سلطان
مذکورك مدحی ایله مزین یعنی انك حقنده چوق مثنوی سویلمشدر
واول جمله دن بری وامق وعذرا ایله موسومدر امّا انلردن عین واثر
ظاهر دکلدر حاصلی وامق وعذرا قصه سنی نظم ایلمشدر لکن
نسخه سی یوقدر * عسجدی رحمه الله وی ازمروست واز جملهٔ
مادحان یمین الدوله بوده ودر تهنیت فتح وی مرهند وستارا قصیدهٔ دارد که
مطلعش اینست * وی عسجدی یه راجعدر (مرو برشهرك آدیدر
(جملهٔ مادحان یمین الدوله لامیه لردر یمین الدوله نك مادحلرینك
جمله سندن دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (تهنیت تبرك
معناسنه در فتحه اضافت مفعولنه (ووی یه لامیه وی یمین الدوله یه راجعدر
(مرادات تأکید (را ادات مفعول (قصیدهٔ یا حرف وحدت (همزه
حرف توسل (دارد فعل مضارع مفرد غائب اثبات معناسنه واردر
دیمکدر (که حرف بیان (مطلعش شین ضمیر قصیده یه راجعدر

(اینست بودر دیمکدر (محصول ترکیب) عسجدی رحمه الله اول مرودندر و یمین الدوله که سلطان محمود دراتك مادحلری جمله سندندر حاصلی الك شعراسندن ایدی هند وستانی سلطان محمودك فتحی تهنیه سنده برقصیده سی واردرکه مطلعی بودر (بیت) ناشاه خرده بین سفرسومنات کرد * کردارخویش را علم معجزات کرد * تاحرف توقیت (شاه خرده بین موصوفك صفته اضافتیدر خرده بین وصف ترکیبی درمدقق معناسنه (سفرسومنات بیانیه سومنات هندده برشهردرکه آتش پرستلرك موبد موبدانلری آنده در بوت پرستلرك ریم پپاسی کبی (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (کردار کافك فتحیله وصف ترکیبی در عمل معناسنه (خویشه اضافت لامیه (را ادات صله (علم معجزات مجازا بیانیه علم سنجاق دیمکدر کردك مفعولی محذوف نصب کرد دیمکدر (محصول بیت) مدقق اولان پادشاه سومنات سفرینی ایلدیکی وقت کندی عملنه معجزات سنجاغنی نصب ایلدی یعنی معجزات محمدیه دن استمداد ایلدی (عروض) بو بیت بحر مضارعدندرکه مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر وصف خربزه کوید * وقاون وصفنده سویلر (قطعه) آن زبرجد رنك ومشکین بوی وطعمش طعم شهد * رنك دیبا دارد اوکوبی وبوبی عود خام * زبرجد رنك وصف ترکیبی در زبرجد رنکلی دیمکدر زبرجد بربشل زمرده مشابه طاشدر (مشکین بوی ده وصف ترکیبی در مسك قوقولی دیمکدر (طعم لذت معناسنه (شین ضمیری زبرجد رنکه راجعدر (طعم شهد بیانیه بال لذتلی دیمکدر (رنك دیبا بیانیه دیبا رنکی دیمکدر (دارد واردر دیمکدر (او ضمیر بنه زبرجد رنکه راجعدر (کوبی ادات تشبیه (وبوی عود خام بیانیه خام عوداغاجی قوقوسی دیمکدر (محصول بیت) اول زبرجد رنکلی ومسك قوقولی لذتی بال لذتی کبی اولان شیدهکو با دیبا رنکی وخام عوداغاجی قوقوسی واردر * چون ببریدی شود هریك ازان ده ماه نو * ورنبری باشد اندر ذات خود ماه تمام * چون ادات تعلیل (ببریدی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب کسمه سین دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد مخاطب اولور دیمکدر (هریك هر بری دیمکدر (آن خربزه یه اشارتدر (ده

اون دیمکدر دالك فتحی وهاء اصلیه ایله (ماه نو یکی آی دیمکدر (ور وا کردن مخفف (نبری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کسمیه سك دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (اندر ادات ظرف (ذات خود بیانیه (ماه تمام بتون آی دیمکدر (محصول بیت) چونکه بو اوصف ایله موصوف اولان قاو ونی کسه سین آندن هر بری اون ایکی آی اولور واکر کسمز ایسك کندی ذاتنده بتون آیدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور* فرخی رحمه الله وی نیز در ایام یمین الدوله بودواز فواضل انعامات وی مال خطیر بدست آورد عزیمت تماشای سمرقند کرد چون نزدیك آن خط رسید قطاع طریق هرچه داشت ببردند بسمرقند درآمد و خودرا ظاهر نکرد روزی چند انجا بود این قطعه را بکفت وبازکشت* وی نیز اول دخی دیمکدر (در حرف ظرف (ایام یمین الدوله لامیه یمین الدولهنك زماننده (بود ایدی دیمکدر (فواضل فاضلك جمعید ر آرتق معناسنه (انعاماته اضافت لامیه انعاملرینك ارتغیندن یعنی کفاف نفس وعیالدن ماعدا ارتقدن دیمکدر (ویه اضافت لامیه وی یمین الدوله یه راجعدر (مال خطیر بیانیه خطیر حاء مهمله ایله وافر معناسنه (بدست با حرف صله اله دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (عزیمت تماشا مصدرك مفعولنه در عزیمت قصد معناسنه تماشا سیر دیمکدر (سمرقنده اضافت بیانیه سمرقند برشهرك اسمیدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (نزدیك یقین دیمکدر (قطاع طریق یول کسیجی (هرچه هرنه دیمکدر (داشت فعل ماضی مفرد غائب حکایه بی متضمن طوتاردی دیمکدر (ببردند فعل ماضی جمع غائب الدیلر دیمکدر (بسمرقند با حرف صله (درآمد کیردی (خود را را ادات مفعول (ظاهر نکرد ظاهر ایلمدی (روزی چند برقاچ کون دیمکدر (انجا اول محلده (بود ایدی دیمکدر (این قطعه را را ادات مفعول (بکفت سویلدی (بازکشت رجوع ایلدی (محصول ترکیب) فرخی رحمه الله اول دخی یمین الدوله سلطان محمودك زماننده ایدی وانك انعاملری ارتقلرندن وافر مال الله

كنورمش ايدى سمرقند سيرينه قصد ايلدى چونكه اول صنوره
يقين ايرشدى قطاع طريق هرنه سى وارايسه الديلر سمرقنده كيردى
وكندينى آشكار ايلمدى برقاج كون اول محلده اولدى بو قطعه يى
سويلدى ورجوع ايلدى دوندى (قطعه) همه نعيم سمرقند سربسر
ديدم* نظاره كردم ودر باغ وراغ ووادى ودشت* همه مجموعى ديمكدر
(نعيم سمرقند لاميه مجموعى سمرقندك نعمتنى ديمكدر (سر بسر باشدن
باشه ديمكدر (ديدم فعل ماضى متكلم وحده كوردم ديمكدر (نظاره كردم
سير ايلدم ديمكدر (در حرف صله (باغ معروف (راغ طاغ تكنده اولان
چمنزاره ديرلر اتباع ومزاوجه دن دخى اولور (وادى دره ديمكدر (دشت
اووه بعض نسخه ده مصراع ثانى (نظاره چو بكردم بباغ ووادى
ودشت واقعدر بنه معنى بردر (محصول بيت) مجموع نعم سمرقندى
باشدن باشه كوردم باغ وراغ و وادى ودشته نظر ايلدم حاصلى
جمله سنه باقدم ونعمتلرينى كوردم * چو بود كيسه وجيب من از
درم خالى* دلم زصحن امل فرش حرمى بنوشت* چو ادات تعليل (بود
ادات ماضى ايدى ديمكدر (كيسه معروف (جيب كذلك (منه اضافت
لاميه (درم پاره ديمكدر (خالى بوش معناسنه در (صحن امل مجازا بيانيه
صحن اورته معناسنه در (امل مأمول معناسنه در (فرش حرمى ده مجازا
بيانيه يا حرف مصدر فرش دوشك ديمكدر (حرم مسرور معناسنه در
(بنوشت با حرف تأكيد (نوشت نونك ضمى وواوك فتحيله فعل ماضى مفرد
غائب دوردى ديمكدر يعنى طى ايلدى بوكدى (محصول بيت)
چونكه بنم كيسه وجيبم درمدن خالى ايدى يعنى پارم يوق ايدى
كوكلم امل صحنندن مسرورلق فرشنى دوردى بوكدى حاصل كلام
كام آور اوله مدى تهى دستلكى حسبيله * بسى زاهل هنر بارها
بهر شهرى * شنيده بودم كوثر يكبنست جنت هشت* بسى چوق
ديمكدر (اهل هنز بيانيه (بارها نيجه كره ديمكدر (بهر شهرى با
حرف ظرف (يا حرف وحدت هر برشهرده ديمكدر (شنيده بودم
اشتمش ايدم ديمكدر (كوثر جنتده حضرت رسول صلى الله تعالى
عليه وسلمك حوض شريفنك اسميدر ياخود مطلقا آقرصو معناسنه
(يكبنست بردر ديمكدر (جنت جناب حقك مؤمنلره وعد كريم

بوردیغی مقام عالیه‌نك اسمیدر یاخود مطلقا باغچه دیمکدر (هشت سکز معناسنه‌در (محصول بیت) هر برشهرده اولان اهل هنردن یعنی علمادن ایشتدم که کوثر بر جنت سکز بوصورتده بهرشهری اهل هنرك صفتی اولور یاخود اهل هنردن نیجه کره اشتدم که هر برشهرده برکوثر کبی صو وسکز جنت کبی باغچه واردر بوصورتده کوثرك صفتی اولمش اولور تفطن تنل * هزار جنت دیدم هزار کوثر بیش *ولی چه سود که لب تشنه باز خواهم کشت * چه سود نه فائده دیمکدر (که حرف تعلیل (لب تشنه وصف ترکیبیدر غایت حرارتدن کنایه‌در (باز خواهم کشت کیرو دونسم کرك دیمکدر (محصول بیت) بوشهرده بیك جنت و بیك کوثردن زیاده کوردم لکن نه فائده که حرارتلی دونسم کرك یعنی دفع عطش مقدر اولمدی * چو دیده نعمت بیند بکف درم نبود * سری بریده بود در میان زرین طشت * (چو ادات تعلیل دیده کوز دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نعمت مفعولی (بکف باحرف ظرف کف الدن عبارتدر (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (سری یاحرف تنکیر بریده کسلك دیمکدر بود (فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (درحرف ظرف (میان زرین طشت لامیه زرین التون لکن (محصول بیت) چونکه کوز نعمتی کوره الده درم اولمیه شول کسلك باش کبی اولور که التون لکن اورتاسنده اوله یعنی باش کسلدکدنصکره التون لکن ایچنده اولمسیله ملتذ اولمدیغی کبی بی درمه نعمتك دخی فائده‌سی اولماز (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * فردوسی رحمه الله وی ازطوسست وفضل وکمال اوظاهر کسی را که چون شاهنامه نظمی بود چه حاجت بمدح وتعریف دیکران می کویند که وی بدهقنت مشغول بود بروی تعدی رفت بقصد تظلم روی بغزنین نهاد که تختکاه سلطان محمود بود چون بانجا رسید وبرباغستان آن می کذشت دید که کسی نشسته اند وبمعاشرت اشتغال تمام دارند دانست که ملازمان سلطانند باخود کفت پیش ایشان روم واز ایشان کیفیت حال معلوم کنم * طوس برشهرك اسمیدر (کمال اولامیه انك کمالی دیمکدر (کسی را رااادات تخصیص یاحرف وحدت برکیسه‌نك

دیمکدر (که حرف رابط (چون ادات تشبیه (نظمی با حرف وحدت (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (چه حاجت نه لازم دیمکدر (بمدح باحرف صله تعریف دیکران لامیه غیریلرك تعریفنه دیمکدر (می کویند که نقل ایدرلر که (وی ضمیر فردوسی یه راجعدر (بدهقنت باحرف مصاحبت (دهقنت اکنجیلك دیمکدر (مشغول بود مشغول ایدی دیمکدر (برحرف صله (وی فردوسی یه راجعدر (تعدی ظلم معناسنه در (رفت واقع اولدی دیمکدر (بقصد تظلم بیانیه باحرف مصاحبت (تظلم شکایت معناسنه در (بغزنین با حرف صله غزنین بر شهرك اسمیدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (روی نهاد توجه ایلدی دیمك اولور (که حرف رابط (تختگاه سلطان محمود لامیه تخت معروف کاه ادات مکان تخت مکانی دیمکدر که پادشاهك توطن ایتدیکی شهره دیرلر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (بانجا باحرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (برباغستان آن لامیه بر ادات صله آن سلطان محموده اشارتدر (می ادات تأکید (کذشت فعل ماضی مفرد بکچدی دیمکدر (دیده بویله کوردی دیمکدر (که حرف بیان (هه کس اوچ کیسه دیمکدر(نشسته انداوتورمشلر دیمکدر (بمعاشرت باحرف صله معاشرت مفاعله بابندن مصدردر بونده ذوق معناسنه در (اشتغال افتعال بابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در(دارند اثباتدن عبارتدر(دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (ملازمان سلطان لامیه (ملازم منسوب وخدمه معناسنه در (باخود با حرف صله (پیش ایشان لامیه انلرك قتنده دیمکدر (روم فعل مضارع متکلم وحده کیدم دیمکدر (محصول ترکیب) فردوسی رحمه الله اول طوسدندر وانك فضل وکمالی ظاهردر بر کیمسه نك که شاهنامه کبی بر نظمی اوله غیریلرك مدح وتعریفنه نه حاجت نقل ایدرلرکه اکنجیلکه مشغول ایدی اکا ظلم واقع اولدی یعنی بریندن ظلم کوردی شکایت حال قصدیله غزنینه توجه ایلدی که سلطان محمودك تختگاهیدر چونکه اول محله ایرشدی وانك باغستانی اوزره کچدی کوردیکه اوچ کیسه اوتورمشلر وتمام عیش وعشرته اشتغاللری وار بیلدیکه سلطانك خدمه لرندندر

کندوکند ویه دیدی انلرك قتنه کیده‌یم وانلردن کیفیت حالی معلوم ایده‌یم یعنی پادشاهه عرضحالك طریقی ندر و پادشاهك بزم نادیمی آلمغه‌اعاتی اولورمی تفتیش ایده‌یم * چون نزدیك ایشان رسید ازوی متوحش شدند وکفتند مجلس مارا منغص خواهد ساخت هیچ به‌ازان نیست که چون بیاید بکوییم ماشاعران پادشاهیم وباغیر شاعران صحبت نمی داریم وسه مصراع بکوییم رابع نداشته باشد پس کوییم هرکس که مصراع رابع بکوید با وی صحبت میداریم وکرنه مارا معذوردار *چون ادات تعلیل(نزدیك یقین‌ دیمکدر (نزدیك ایشان انلرك یقیننه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وی ضمیرفردوسی یه راجعدر (متوحش تفعل بابندن اسم فاعلدر توحش ایدیجی دیمکدر توحشك معنای لازمیسی قلبك اورکه سی (شدند فعل ماضی جمع غائب اوادیلر دیمکدر (کفتند ده بویله دیدیلر دیمکدر (مجلس مارا را ادات مفعول اضافت لامیه بزم مجلسمزی دیمکدر (منغص مکدر دیمکدر (خواهد ساخت ایلیه‌جکدر (به ازان اندن اعلادیمکدر (نیست یوقدر دیمکدر (که حرف بیان(چون ادات تعلیل (بیاید باء تأکید و یاء منقلبه ایله فعل مضارع مفرد غائب کلسه دیمکدر (بکوییم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم مع الغیر دیه‌لم دیمکدر (مابیز دیمکدر (شاعران پادشاهیم لامیه الف نون ادات جمع یا وییم ادات متکلم مع الغیر پادشاهك شاعرلری بیز دیمکدر (باغیر شاعران لامیه (با حرف مصاحبت شاعرلرك غیری ایله دیمکدر (مصاحبت صحبت ایلمك معناسنه (نمی داریم فعل نفی مستقبل متکلم مع الغیر طوتمیوز یعنی ایلمیز دیمکدر (سه مصراع اوچ مصراع دیمکدر (بکوییم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم مع الغیر سویلیه‌لم دیمکدر (نداشته ماضی منفیدن قسمدر ونفیدن عبارتدر (نداشته باشد اولمامش اوله دیمکدر پس صکره دیمکدر (هرکس که هرکیمسه که دیمکدر (بکوید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب سویلیه دیمکدر (باوی باحرف مصاحبت وی کسه راجعدر (وکرنه یوخسه دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه فردوسی انلرك یاننه ایرشدی یعنی یقین کلدی اندن اورکدیلر ودیدیلر بزم مجلسمزی مکدر

ایلیسهردر هیچ اندن اعلا یوقدر که چونکه کلمه دیه لم که بز پادشاهك شاعرلریوز وشاعرك غیری ایله مصاحبت ایلمیوز واوچ مصراع سویلیه لم که دردنجیسی اولمش اوله اندن صکره دیه لم هرکس دردنجی مصراعی سویلیه انکله صحبت ایلرز یوخسه بزی معذور طوت دیو بو اسلوب اوزره دفعنه رأی ایلدیلر * چون بایشان رسید آنچه باخود مخمر ساخته بودند باوی بکفتند کفت آن مصراعها که کفته اید بخوانید عنصری کفت * چون ادات تعلیل بایشان با حرف صله انلره دیمکدر (آنچه) اول نسنه یی که دیمکدر (باخود باحرف مصاحبت کندی ایله دیمکدر (مخمر تفعیل بابندن اسم مفعولدر حسب اللغه یوغرلمش دیمکدر ترتیب رأیدن عبارتدر (مخمر ساخته بودند ترتیب رأی ایلمش ایدیلر دیمکدر (باوی باحرف صله فردوسی یه راجعدر (ها ادات جمع (که حرف رابط (کفته اید فعل ماضی جمع مخاطب سویلمش ایدیکز دیمکدر (بخوانید باء تأکید ایله فعل امر جمع مخاطب اوقویڭ دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه فردوسی انلره ایرشدی اول نسنه یی که کندی بیلرنده رابطه ویرمشلر ایدی سویلدیلر فردوسی دیدی اول مصراعلر که سویلمش سکز اوقویڭ اول شاعرلردن بری عنصری ایدی دیدی (مصراع) چون عارض تو ماه نباشد روشن * چون ادات تشبیه (عارض یکاق عجم فتح را ایله اوقورلر (تو یه اضافت لامیه (ماه نباشدك فاعلی روشن مفعول به صریحی نباشد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع) سنك یکاغك کبی ای روشن اولمز یعنی قمرك ضیاسی سنك یکاغك نورندن دوندر (فرخی کفت) ول شاعرلرك بری دخی فرخی ایدی دیدی (مصراع) همرنك رخت کل نبود در کلشن * همرنك رخت لامیه همرنك رنکدش دیمکدر (تا ضمیر خطاب سنك رخکك رنکدشی یعنی رخکه بکزر دیمکدر (کل نبودك فاعلی (در کلشن مفعول فیهی (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع) سنك رخکه بکزر کلشنده کل اولمز یعنی سنك یکاغك رنکنده هیچ برکل یوقدر (عسجدی کفت) بری دخی عسجدی ایدی دیدی (مصراع) مژکانت همی کذر کند از جوشن * مژکانت تا ضمیر خطاب

بژکان کرپك دیمکدر (همی ادات تأکید (کذر کنند کچر تأثیر ایلر دیمکدر (جوشن زره معنا سنه که چوقال دخی دیرلر (محصول مصراع) سنك کرپکك جوشندن کچر یعنی اویله سر تیزدر که زره جوشن حائل اولمز* چون فردوسی این سه مصراع بشنید بر بدیهه گفت* چون ادات تعلیل (محصول ترکیب) چونکه فردوسی بو اوچ مصراعی اشتدی بداهة یعنی علی الفور سویلدی (مصراع) مانند سنان گیو درجنك پشن* مانند سنان گیو یانه ولامیه (مانند ادات تشبیه سنان مزراق دیمکدر (گیو کاف عربك کسریله بر بها در پهلوانك اسمیدر (در حرف ظرف: جنك پشن لامیه پشن ده بر پهلوانك اسمیدر بونلرك محاربه سی مشهور در ذکری تفصیله محتاج مراد ایدینن شاهنامه یه مراجعت ایلسون (محصول مصراع) مصراع اوله مربوط سنك کرپکك زرهدن کذر ایلر پشنك جنکنده گیوك سنکوسی کبی* ایشان از آن متعجب شدند واز قصهٔ گیو و پشن استفسار نمودند آنرا مشروح باز گفت بعد ازان بمجلس سلطان افتاد ومقبول نظر وی شد و وی را گفت مجلس ما فردوسی ساختی وبدان سبب فردوسی تخلص کرد* ایشان ضمیر جمع شعرایه راجعدر (آن بو مصراعه اشارتدر (قصهٔ گیو لامیه (استفسار استفعال بابندن مصدر در سؤال معناسنه (نمودند فعل ماضی جمع غائب بونده ایلدیلر دیمکدر (آنرا آن قصه یه اشارتدر را ادات مفعول (مشروح اسم مفعول بونده مفصل معناسنه در (باز ادات تأکید (بمجلس سلطان لامیه با حرف صله (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (مقبول نظر وی لامیه لردر وی فردوسی یه راجعدر (را ادات صله (مجلس ما لامیه بزم مجلسمزی دیمکدر (فردوسی یا حرف نسبت فردوس جنت دیمکدر (ساختی فعل ماضی مفرد مخاطب بونده ایلدك دیمکدر (بدان با حرف مصاحبت دال همزدن منقلب (محصول ترکیب) فردوسی بو مصراع رابعی سویلنجه شاعرلر متعجب اولدیلر وگیو و پشن قصه سندن سؤال ایلدیلر اول قصه یی مفصلا سویلدی اندن صکره مجلس سلطانه دوشدی یعنی داخل مجلس خاص اولدی وسلطانك نظرینك مقبولی اولدی حاصلی نظر کرده پادشاه اولدی وفردوسی یه

سلطان محمود دیدی بزم مجلسمزی جنته منسوب ایلدك اول سبب ایله
فردوسی تخلص ایلدی یعنی فردوسی تخلص ایتمسنه سلطان محمودك
بو کلامی سبب اولدی * وچون چند گاه برآمد بنظم شاهنامه مأمور
شد وهزار بیت بگفت وپیش سلطان آورد وتحسینهای فراوان
یافت وهزار دینار زرسرخش انعام فرمود پس در مدت سی سال
شاهنامه را تمام ساخت وپیش سلطان آور وبدستور آنچه پیشتر واقع
شده بود در مقابلهٔ هر بیتی یکدینار زرسرخش توقع میداشت * چون
ادات تعلیل (چندگاه برقاج زمان دیمکدر گاه ادات زمان (برآمد بونده
کچدی دیمکدر (بنظم شاهنامه لامیه باحرف صله (پیش سلطان
لامیه سلطانك حضورینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب
کتوردی دیمکدر (تحسینهای فراون موصوفلك صفته (ها ادات جمع
بالاضافه توسل فراوان بول دیمکدر کثرتدن عبارتدر چوق چوق
تحسینلر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (زرسرخش
بیانیه شین ضمیر فردوسی یه راجعدر آکا خالص آلتون دیمکدر (پس
صکره دیمکدر (سی اوتوز معناسنه در (را ادات مفعول (ساخت فعل
ماضی ایلدی دیمکدر (بدستور آنچه بیانیه باحرف مصاحبت (دستور
دالك ضمیله قاعده دیمکدر اول قاعده یه بناء که دیمکدر (پیشتر
مقدم دیمکدر (واقع شده بود واقع اولمش ایدی (در حرف ظرف
(مقابلهٔ هر بیتی لامیه یاحرف وحدت هر بیتك مقابلهسنده دیمکدر
(توقع امید معناسنه در (می ادات حکایه (داشت فعل ماضی مفرد
غائب طوتاردی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه برقاچ زمان کچدی
شهنامه نظمی ایله مأمور اولدی وبیك بیت سویلدی وحضور
سلطانه کتوردی چوق چوق تحسین وافر بولدی وخالص آلتون
اولهرق بیك آلتون انعام بیوردی صکره اوتوز ییل مدتده شاهنامهیی
تمام ایلدی وحضور سلطانه کتوردی واول قاعدهاوزره که مقدم
واقع اولمش ایدی هر بیتك مقابلهسنده خالص آلتون اوله رق بر
آلتون امید ایدر ایدی * حاسدان خوض کردند وگفتند شاعر براچه
قدر آنکه وبرابدین قدر عطا سرافراز کردانند وصلهٔ ویرا بر شصت
هزار درم قرارداد ند فردوسی ازان برنجید میگویند دران وقت که آن

درمهارا آوردند وی در حمام بود چون از حمام بیرون آمد بیست هزار درم بحمامی داد و بیست هزار درم بفقاعی که فقاعی چند آورده بودند و بیست هزار با آن کسان که آنرا آورده بودند وسلطانرا بچهل بیت کما پیش مذمت کرد که ازان جمله است این چند بیت * حاسدان الف نون ادات جمع حسداید بجی دیمکدر (خوض مصدردر الغا معناسنه بونده غرضنه مبنی اولان کلامه دیرلر (شاعری یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (قدر دالك سکونیله بونده مرتبه وحیثیت معناسنه در (که حرف بیان بر باشد مقدردر (بدین باحرف مصاحبت دال همزه دن منقلب (قدر دالك فتحیله مقدار معناسنه در (سرافراز عالی دیمکدر (کردانند فعل ماضی جمع غائب ایلیه لر دیمکدر (صله جائزه معناسنه در (ویه اضافت لامیه (را ادات مفعول (بر حرف صله (شصت هزار التمش بیك دیمکدر (درم آق اقچه معناسنه در (دادند فعل ماضی جمع غائب ویردیلر دیمکدر (بر بخشید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب ایحندی دیمکدر (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (دران وقت اول وقتده (درمهارا را ادات مفعول ها ادات جمع (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (وی فردوسی یه راجعدر (در حرف ظرف (حمام معروف (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (بیست هزار یکرمی بیك دیمکدر (بحمامی با حرف صله یا حرف نسبت حامجی یه دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (بفقاعی با حرف صله یا حرف نسبت فقاع فانك فتحی وقافك تشدیدیله کنندنده نسنه ایچیلن قابه دیرلر مشربه کبی بعضیلر بوغازی طار اولمق لازم دیمشلر صراحی کبی یا حرف نسبت بونده شربتجی دیمك اولور (که حرف تعلیل (فقاعی یا حرف وحدت (فقاعی چند برقاچ سراحی دیمکدر (آورده بودند کتورمش ایدیلر (با آن کسان باحرف صله اول کیمسه لره دیمکدر (آن درمه اشارتدر (را ادات مفعول (سلطانرا را ادات مفعول (بچهل بیت باحرف مصاحبت چهل قرق دیمکدر قرق بیت دیمك اولور (مذمت هجو معناسنه (که حرف بیان (محصول ترکیب) حاسدلر غرضه مبنی بو کلامی القا ایلدیلر ودیدیلر برشاعرك نه حیثیتی

اواور که بوقدر عطا ایله ممتاز وعالی ایلیه‌لر وانك جائزه‌سنی التمش بیك
اقچه یه قرار ویردیلر فردوسی بوندن اینجندی دیرلر که اول وقتده که
اول درملری کتوردیلر فردوسی حامده ایدی چونکه حامدن چیقدی
بیکرمی بیك درهم حماجی یه ویردی و یکرمی بیك شربتجی یه زیرا
برقاج سراحی کتورمش ایدیلر ویکرمی بیك اول کیسه‌لره ویردیکه
درملری کتورمش ایدیلر یعنی کتورنلره ویردی حاصلی حامدن چقمدن
اول التمش بیکی تکمیل صرف ایلدی وسلطانی قرق بیت ارتق
اکسك هجو ایلدی اول هجو جمله سندندر بو برقاج بیت (مثنوی)
اکر شاهرا شاه بودی پدر *(بسر برنهادی مرا تاج زر * اکر
ادات شرط (شاهرا را حرف تخصیص شاهك دیمکدر (شاه ثانی
بودی‌نك مفعولی (پدر فاعلی بود ادات ماضی (یا حرف حکایه اوله
ایدی دیمکدر (بسر با حرف صله بسرم تقدیرنده (بر حرف تأکید
(نهادی یا حرف حکایه قورایدی دیمکدر (تاج زر بیانیه (محصول بیت)
اکر شاهك پدری شاه اولیدی بنم باشمه التون تاج قور ایدی یعنی
اکرامده مبالغه ایدردی فهم اولندی که ولد زنا ایمش دیمك استر زیرا
صاحب نسب وحسب اهل هنر قدرین بیلور پست ایلمز دیمك استر
* چو اندر تبارش بزرکی نبود * نیارست که نام بزرکان شنود * چو
ادات تعلیل (اندر ادات ظرف (تبار قوم وقبیله ونسل معناسنه
(شین ضمیر شاهه راجعدر (بزرکی یا حرف مصدر اولواق دیمکدر
(نبود ادات نفی ماضی یوق ایدی دیمکدر (نیارست قادر اولمدی
دیمکدر (که حرف بیان (نام شان وشهرت معناسنه‌در (بزرکانه اضافت
لامیه اولولرك نام وشانی (شنود فعل ماضی مفرد بونده مصدر
معناسنه‌در اشتمکه دیمکدر (محصول بیت) چونکه انك نسلنده اولواق
یوق ایدی اولولر نام وشانی اشتمکه قادر اولمدی یعنی نسلنده اولواق
اولمغله اولولق رسم وقانونی دکلیوب عمل ایتمدی * درختی که تلخست
اوراسرشت * کرش در نشانی بباغ بهشت * درختی که یا حرف
وحدت (که حرف رابط صفت تلخ آجی دیمکدر (اودرخته راجعدر
(را ادات تخصیص (سرشت طبیعت دیمکدر (کر ادات شرط (شین
ضمیر درخته راجعدر (در حرف تأکید (نشانی فعل مضارع مفرد

مخاطب

مخاطب دیکر ایسك دیمکدر (بباغ بهشت بیانیه (با حرف صله بهشت جنت دیمکدر (محصول بیت) بر اغاج که انك طبیعی آجیدر یعنی حاصلاتی تلخدر اکرانی جنت باغنه دیکر ایسك * ور از جوی خلدش بهنکام آب * بیخ انکبین ریزی وشیر ناب * ور وا کردن مخففدر (جوی خلد لامیه جوی ایرمق دیمکدر خلد جنت معناسنه (شین ضمیر درخته راجعدر (بهنکام آب بیانیه با حرف ظرف هنکام وقت معناسنه صو وقتنده یعنی صولایجق وقتده دیمکدر (ببیخ با حرف صله (بیخ کوك دیمکدر (انکبین بال دیمکدر (ریزی فعل مضارع مفرد مخاطب دوکه سین دیمکدر (شیر ناب بیانیه شیر سود دیمکدر ناب خالص معناسنه (محصول بیت) واکر اول اغاجه جنت ایرماغندن صولایق وقتنده کوکنه بال وخالص سوت دوکه سین یعنی صویرینه جنت بالندن وجنت سودندن صولایه سین * سرانجام کوهر بکار آورد * همان میوه تلخ بار آورد * سرانجام عاقبت دیمکدر (کوهر اصل وجبلت معناسنه در آوردك مفعول صریحی بکار غیر صریحی (با حرف صله کارایش دیمکدر (آورد فعل مضارع مفرد غائب کتورر دیمکدر (همان انجق دیمکدر (میوه تلخ موصوفك صفته اضافتیدر (بار یمش دیمکدر (محصول بیت) بیت اوله مر بوطدر اول اغاجی جنت ایرمغلریله تربیه ایلسك عاقبت اصلنی فعله چقارر انجق آجی یمش کتورر یعنی ویرر حاصلی جبلی اولان طبیعت مرکوزه تأدیب وتربیه ایله چقمز * پس ازان مختفی شد هر چند ویرا طلب کردند نیافتند بعد از چند کاه خواجه حسن میمندی که مرتبهٔ وزارت داشت در شکار کاهی بیتی چند از شاهنامه بتقریبی که واقع شده بود بخواند سلطانرا بسیار خوش آمد پرسید که این شعر کیست کفت شعر فردوسی سلطان از کردهٔ خود پشیمان شد وفرمان داد تا شصت هزار دینار زر سرخ با خلعتهای خاص نامزد فردوسی کنند و بطوس برند * پس ازان ابدنصکره دیمکدر (مختفی افتعال بابندن اسم فاعلدر (مختفی شد کیزلندی دیمکدر (هر چند هر نقدر دیمکدر (نیافتند فعل نفی ماضی جمع غائب بوله مدیلر دیمکدر (بعد از چند کاهی یا حرف وحدت کاه ادات زمان برقاج زماندنصکره دیمکدر (خواجه حسن میمندی سلطان محمودك وزراسندندر (که حرف رابط

صفت (مرتبهٔ وزارت بسانید (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (درحرف ظرف (شکارگاه شکار محلی دیمکـدر (بیتی یاحرف وحدت (بیتی چنـد برقاج بیت دیمکدر (بتقریبی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت (تقریب بونده مناسبت دیمکدر (واقع شده بود واقع اولمش ایدی دیمکدر (بخواند باء تاکیـد ایله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی دیمکدر (سلطانرا را ادات صله (بسیار چوق دیمکـدر (پرسید که سؤال ایلدیکه دیمکدر (شعرکیست لامیـه کیمك شعریدر دیمکدر (شعر فردوسی لامیـه (کرده خود ده لاسیه کندینـك ایلدیکندن دیمکدر (پشیمان شد نادم اولدی دیمکدر (شصت هزار التمش بیـك دیمکدر (باخلعتهـای خاص با حرف مصـاحبت اضـافت موصوفك صفتنه (هاادات جمع یااضافتـه توسل (نامزد برکیمسه یه بیخبر ایکن تصمیم اولنـان شیئه دیرلر (محصول ترکیب) اندنصکره یعنی بوهجوی انشاد ایلدکدنصکره کیرالندی هرنقـدر انی ارادیلر بوله مدیلر برقاج زماندن صکره خواجه حسن میمندی که وزارت رتبـه سی طوتدی برشکارگاهده شاهنامه دن برقاج بیت برمنـاسبت ایله که واقع اولمش ایدی اوقودی سلطانه چوق خوش کلدی سؤال ایلدیکه بو کیمـك شعریدر خواجـه حسن دیدی فردوسی نك شعریدر سلطان ایتـدیکندن پشیمان اولدی وفرمان ایلدی تاالتمش بیـك خالص التون خاص خلعتـلر ایله فردوسی یه نامزد ایلیـه‌لر وطوسه کوندوره‌لر * اما طالع مساعدت نکرد چون آن عطیه رابیك در وازهٔ طوس درآوردند تابوت فردوسی را دیکر دروازه بیرون بردند وازوی وارث یك دختر مانده بود آنرا بوی عرض کردند همت ورزید وقبول نکرد وکفت مراچنـدان مال ونعمت که کفاف معیشت باشد موجودست احتیـاج بآن ندارم کماشتکان آنرا بعمارت رباطی درآن نواحی صرف کردند * طـالع بویله بیلوده بخت معناسنه‌در (مساعدت نااسلوب انجام اوزره طویل یازلمشـدر (نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلمدی دیمکدر (چون اداد تعلیـل (عطیهٔ را را ادات مفعول اول عطیه‌یی دیمکدر (بیك دروازهٔ طوس لامیه یاحرف صله دروازه قلعه قپوسی دیمکدر طوسك قلعه قپوسنك

برینه دیمکدر (در آوردند فعـل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (تابوت فردوسی لامیـه (را ادات مفعول (دیکر دروازه غیری قپودن دیمکدر (بیرون بردند چیقردیلر (وی فردوسی یه راجعدر (وارث معروف (دختر قیز دیمکدر (مانده ماضیدن قسمدر قالمش معناسنه (بو ادات ماضی (آنرا را ادات مفعول آن عطیه یه راجعـدر (بوی باحرف صله وی دختره راجعـدر (همت ورزیدك مفعول صریحی (ورزید فعـل ماضی مفرد غائب اوزندی دیمکدر (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (چندان مال بوقدر مال دیمکدر (که حرف رابط صفت (کفاف معیشت مصدرك مفعولنه کفاف منع ایتمك معناسنه در (ارزوی نفسی منع دیمکده مستعملدر که یته جك دیمکدر (معیشت کچمك معناسنه کچمکه یتشجك دیمکدر (باشد فعـل مضارع (با آن باحرف صـله (آن عطیه یه اشارتدر (ندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحـده نفیدن عبارتدر یوقدر دیمکدر (کماشتکان الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیه بن مبدل کماشته ضم کاف عجمیله پادشاه طرفندن کیدن کیمسـه یه دیرلر بو دیارلرده مباشر دید کلری (سلطانه اضافت لامیـه (آنرا را ادات مفعول (آن عطیه یه اشارتدر (بعمارت رباطی لامیـه (با حرف صله عمارت تعمیر معناسنه در (رباط کسر را ایله بولجی قونه جق محله دیرلر یا حرف وحدت (نواحی اطراف معناسنه در (محصول ترکیب) بوقدر مبلغی سلطان محمود ارسال ایلدی اما طالع مسـاعده ایلمدی چونکه اول عطیه یی طوسك برقلعه قپوسـنه کتوردیلر فردوسینك تابوتنی آخر قپودن چیقاردیلر فردوسیدن وارث برقز قالمش ایدی اول عطیه یی اکا عرض ایلدیلر همتـه اوزندی یعنی عالی همتلی لك حاصلی کوزی طوقلق ایلدی وقبول ایلمـدی ودیدی بنم اول قدر مال ونعمت که کفاف معیشت اولور مرتبه موجود در اول عطیه یه احتیاجم یوقدر سلطانك مبـاشرلری اول مبلغی اول نواحیده بر رباطی تعمیره صرف ایلدیلر (قطعه) خوشست قدرشناسی که چون خمیده سپهر * سهام حادثه را کرد عاقبت قوسی * خوشست مقدم خبر (قدر شناسی مؤخر مبتدا قدرشناس وصف ترکیبیدر یا حرف مصدر قدر بلجیلك دیمکدر بو مبتدا خبر مابعـدی جمله بونك تعلیلیدر (که ادات تعلیل (خمیده

اكری دیمکدر (سپهر فلك معناسنه در (سهام سهمك جمعیدر حادثه یه اضافت بیانیه (رات صله حادثه اوقلرینه دیمکدر (قوسی یا حرف مصدر قوس یای دیمکدر (محصول بیت) قدر بیلمیه‌لك خوشده رزیرا چونکه اکری فلك حادثه اوقلرینه یایلق ایلمیه یعنی حادثه اوقلرینی آته * برفت شوکت محمود در زمانه نماند* جز این فسانه که نشناخت قدرفردوسی * برفت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (شوکت فاعلی (محموده اضافت لامیه (در حرف ظرف (نماند فعل نفی ماضی مفرد غائب قالمدی دیمکدر (فسانه مثل وقصه معناسنه (که حرف رابط (نشناخت فعل نفی ماضی مفرد غائب اکلمدی بیلمدی دیمکدر فاعلی تحتنده سلطان محموده راجعدر (قدرفردوسی لامیه (محصول بیت) فلك قوسلك ایدوب سهام حادثه بی آتدیغی کبی شوکت محمود کتدی وزمانه ده بومثلدن غیری قالمدی که سلطان محمود فردوسی‌نك قدرینی بیلمدی یعنی فردوسینك قدرینی بیلمدی دیو عالمده ضرب مثل اولدی حاصلی اکرقدرشناس اولیدی بوکونه یاد اولمزدی بلکه ایلك ایله یاد اولوردی (عروض) بوقطعه بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر* ناصرخسرو انصاری درصناعت شعرماهر بود ودرفنون حکمت کامل اما بسوء اعتقاد ومیل بزندقه والحاد متهم شده بود واورا سفرنامه ایست دراکثرمعموره سفرکرده ومحاوراتی که بافاضل کرده بنظم آورده واین ابیات که‌عین‌القضاة درکتاب زبدة‌الحقایق ایرادکرده ازجملهٔ منظومات اوست * ناصرخسرو انصاری‌علمین یننده ابن حذف اولنمشدر صناعت شعر بیانیه (ماهر بود استادایدی دیمکدر (فنون حکمت بیانیه فنون فنك جمعیدر حکمت فنلرنده دیمکدر (کامل دن صکره بربود مقدردر (اما دات استدراك (بسوء اعتقاد بیانیه با حرف مصاحبت سوء کوتو دیمکدر (بزندقه با حرف صله (زندقه (والحاد برمذهب باطلدرکه بری فروعاتی انکار ایدر بری حشر ونشری انکار وقدم عالمه زاهبدر تفصیلی کتب کلامیه ده مصرحدر (متهم افتعال بابندن اسم فاعلدر تهمتلی (شده بود اولمش ایدی (اورا را حرف تخصیص (سفرنامه مؤلفاتندن برینك اسمیدر همزه حرف توسل یا حرف وحدت

سبن

(سين وتا ادات خبر برسفرنامه سی واردر دیمکدر (در حرف ظرف (اکثر معموره لامیه معموره وجه ارضده آدم ساکن اولان یرلره دیرلر (محاوراتی یا حرف تنکیر محاورات محاوره نك جمعیدر که کلامده مجادله ومخاصمه معناسنه در (با افاضل با حرف مصاحبت افاضل افضلك جمعیدر علمالر ایله دیمکدر (کرده لر ماضیدن قسملردر (بنظم (با حرف صله (آورده ماضیدن قسمدر کتورمش دیمکدر (ابیات بیتك جمعیدر (که حرف بیان (عین القضاة بر ذاتك لقبیدر کبار اهل اللهدن همدانی دیمکله شهرت شعاردر عین کوز بکی دیمکدر قضاة قاضینك جمعیدر قاضیلرك کوزینك بکی دیمك اولور (در کتاب زبدة الحقایق زبدة الحقایق نامنده اولان کتابنده دیمکدر (ایراد کتورمك معناسنه (محصول ترکیب) ناصر بن خسرو انصاری صناعت شعرده ماهر وحکمت فنلرنده کامل ایدی اما سوء اعتقاد ایله وزندقه والحاده میل ایله متهم اولمش ایدی وانك بر سفرنامه سی واردر که اکثر معموره ده سفر ایلمشدر وشول محاوره لر که علما ایله ایلمشدر اول کتابده نظم ایله کتورمشدر وبو بیتلر که عین القضاة همدانی زبدة الحقایق نام کتابنده ایراد ایلمشدر انك منظوماتی جمله سندندر (قطعه) همه جور من از بلغار یانست * که مادام همی باید کشیدن * همه جمله دیمکدر (جور من مصدرك مفعولنه در بکا اولان جور دیمکدر (بلغاریان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت بلغار بر طائفه نك اسمیدر (که حرف رابط (ما مصدریه (دام فعل ماضی (میم قاعدهٔ اعجام اوزره ضمیر متکلم بن اولدیغم مدتده یعنی حیاتده اولدیغجه دیمکدر (همی ادات تأکیدر باید کشیدن چکمك کرك دیمکدر (محصول بیت) جمله بکا اولان جور بلغاریلردندر که حیاتده اولدقجه چکمك کرك * کنه بلغار یانرا نیز هم یدست * بکویم کر تو بتوانی شنیدن * بلغاریانرا را ادات تخصیص (نیز دخی دیمکدر (هم تأکیددر (بکویم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده سویلیم دیمکدر (کر حرف شرط (بتوانی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قادر ایسك دیمکدر (شنیدن مصدر ایشتمك معناسنه (محصول بیت) کنه بلغاریلرك دخی ذکار سویلیم اکر سن ایشتمکه قادر ایسك یعنی قابل خطاب اولوب اکلیه

بیلورسن نگاه کیم کدر سویلیم * خدا یا این بلا وفتنه ازتست * ولکن
کس نمی یارد چخیدن * خدا یا الف حرف ندا یاالله دیمکدر (ازتست
سندندر دیمکدر (نمی یارد فعل نفی حال مفرد غائب قادر اولماز دیمکدر
چخیدن جیم عجمینك فتحی وخاء معجمه ایله مصدردر دورشمك معناسنه در
(محصول بیت) یارب بو بلا وفتنه سندندر لکن کیمسه دورشمکه قادر
اولمز یعنی کیمسه سنکله مجادله ومحاوره ایده مز * همی آرند ترکان را
زبلغار * زبهر پردهٔ مردم دریدن * همی ادات تأکید (آرند فعل
مضارع جمع غائب کتوررلر دیمکدر (ترکان الف نون ادات جمع
(ترك محبوب دیمکدر (را ادات مفعول (زبهر ادات تعلیل (پردهٔ مردم
لامیه پرده بونده عرض ووقار معناسنه در (دریدن مصدردر ییرتمق
معناسنه (محصول بیت) محبوبلری بلغاردن کتوررلر یعنی اسیرلك
طریقیله بلغاردن کتوررلر خلقك عرض ووقارینی ییرتمق ایچون یعنی
خلقی عشق وسودایه کرفتار ایتمك ایچون * لب ودندان آن خوبان
چون ماه * بدین خوبی نبایست آفریدن * لب دوداق (دندان دیش
(آن خوبانه اضافت لامیه (چون ادات تشبیه بدین بایندن منقلب
باحرف مصاحبت (خوبی یا حرف مصدر (نبایست فعل نفی ماضی
مفرد غائب حکایه یی متضمن کرکمز ایدی دیمکدر (آفریدن مصدر
یراتمق معناسنه (محصول بیت) وآی کبی اولان محبوبلرك دوداغنی
ودیشنی بو کوزللك ایله یراتمق کرکمز ایدی بو کلاملرده بوی زندقه
استشمام اولنور که خطابی حق جل وعلا حضرتنه در * که ازعشق
لب ودندان ایشان * بدندان لب همی باید کزیدن * (که حرف
تعلیل (عشق لب لامیه (ایشان بلغاریانه راجعدر (بدندان باحرف
مصاحبت (لب کزیدنك مفعول صریحی (باید فعل مضارع مفرد
غائب کرکدر دیمکدر (کزیدن کافك فتحیله مصدردر اصرمق معناسنه
(محصول بیت) بویله کوزل یراتمق لایق دکل ایدی زیرا انلرك لب
ودندانك عشقندن دیش ایله دوداغی اصرمق کرك بونده توریه وار
بری بو که تعجبدن عبارتدر که بویله حسن وجمال اولور می دیو
دوداغنی اصرمق بری محبوبك دوداغنی اصرمق (عروض)
بو قطعه بحر هزجدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور وبو که

قطعه

قطـعه ديديكمز بر اوزون سخندن پارچه اولديغيچوندر * ازرقى
هروى رحمه الله در قواعد شعر وفضل ماهر بود ودر قوانين علـم
حكمت كامل ممدوح اورا عارضهٔ حادث شـد كه قوت مبـاشرت
ساقط كشت اطبـا ازمعالجت آن عاجز آمدند ازرقى كتاب الفيـه
وشلفيه را بنظم آورد وتصوير كرد وغلامى را ازخواص پادشـاه
با كنيزك عقد بست ايشانرا در حرم پادشاه كه ميان ايشان وپادشاه
شبكهٔ پيش حائل نبود منزل داد وآن كتابرا پيش ايشان نهاد وفرمود كه
با آن صورتهاى مختلف كه درآن كتاب تصوير كرده بودند بمعـاشرت
ومباشرت مشغول شوند * ازرق كوك رنكه ديرلر (يا حرف نسبت
غالبا كوك رنكه مائل اولديغنـدن ازرقى ديندى (هروى يا حرف
نسبت هرا وهراة بر شهرك اسميـدر (در قواعد شعر بيانيه يالاميـه
(درحرف ظرف قواعد قاعدهنك جمعيـدر شعر قاعدهلرنده (فضل
قواعد اوزره معطوف (قوانين علم لاميه يا بيا نيـه قوانين قانونك
جمعيـدر (حكمت معروف (ممدوح اولاميه او ازرقى يه راجعـدر
ممدوحدن مرادى سلاطين هراتدن بريدر (را ادات صله (عارضـهٔ
ياحرف وحدت همزه حرف توسل عارضه بونده علت معنـاسنهدر
(حادث شد ظهورايلدى ديمكـدر (كه حرف رابط صفت (قوت
مباشرت مصدرك مفعولنه مباشرت مجامعت معنـاسنه در (كشت
فعل ماضى مفرد غائب اولدى ديمكدر (اطبا طبيبك جمعيدر (معالجت آن
مصدرك مفعولنه در (آمدند بونده اولديلر ديمكدر (را ادات مفعول
(بنظم باحرف صله (آورد فعـل ماضى مفرد غائب كتوردى ديمكدر
(غلامى ياحرف وحـدت (را ادات مفعول (خواص پادشاه لاميـه
(باكنيزك با حرف مصـاحبت (عقد بست نكاح ايلدى زايشـان
غلام وكنيز كه راجعـدر (را ادات مفعول (در حرم پادشاه لاميـه
درحرف ظرف پادشاهك حرمنـده ديمكدر (كه حرف رابط صفت
(ميان ايشان لاميه انلرك بينى ديمكدر (وپادشاه واومع معنـاسنه در
پادشاه ايله انلرك بينـده ديمكدر (شبكه بانك فتحيـله اورولى اولان
شيئه ديرلر واوريلى ديمكدر وعربيدر حتى شبكهٔ رسول ديرلر قفص ده
اولسه اولور (ياحرف وحدت همزه حرف توسل (پيش باء عربيـله

زياده ديمكــدر (حائل اسم فاعلدر معروف (نبود ادات ماضى منفى (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (كابرا را ادات مفعول (پيش ايشان انلرك اوكنه ديمكدر (نهاد فعل ماضى (كه حرف بيـان (با آن صورتهاى مختلف موصوفك صفتـه اضافتيدر (ها ادات جمع مختلف بونده كونا كون ديمكدر (باحرف مصـاحبت دورلو دورلو اولان صورتلر ايله ديمكــدر (كه حرف رابط صفت (كرده بودند يلمش ايديلر ديمكدر (بمعاشرت باحرف صله (شوند فعـل مضارع جمع غائب اوله‌لر ديمكدر (محصول تركيب) ازرقى هروى رحمـه الله شعر قاعده‌لرنده وفضـلمده ماهر ايدى وعلم حكمت قانونلرنده كامل ايدى انك ممدوحنه برعلت ظاهر اولدى مجامعتـه قوتى ساقط اولدى طبيبـلر اكا معالجه دن عاجز اولديلر ازرقى كتاب الفيه وشلفيـه يى نظمه دكتوردى وتصوير ايلدى يعنى باهه دائر اولان صورتلرى تصوير ايلدى وبرغلامى خواص پادشـاهدن بركنيزك ايله نكاح ايلدى وانلرى حرم پادشاهده كه انلر ايله پادشاه بينـده برشبكه‌دن زياده حائل يوق ايدى منزل ويردى واول كتابى انلرك اوكنه قودى و بيوردى كه اول مختلف صورتلر كه بو كتابده تصوير ايلمـلر در يعنى بو كتابده تصوير اولنـان كونا كون صورتلر ايله معاشرت ومبـاشرته مشغول اوله‌لر * و پادشاهرا فرمود كه ازقفاى شبكه بى وقوف ايشان احوال ايشانرا مشاهده كنند چون اين مشـاهده مكرر شد حرارت غريزى قوت كرفت وآن ماده را كه مانع قيام آلت بود منقطع كردانيد و برمثال پيز منجمد از منفذ احليل بيرون آمد ومقصود حاصـل شد وازمحنـان و يست در وصف شراب * پادشاهرا را ادات صـله (كه حرف بيان (قفاى شبكه لاميه قفا اكسه ديمكدر (بى وقوف ايشان انلردن خبرسز ديمكدر (احوال ايشان لاميه (را ادات مفعول (حرارت غريزى موصوف صفته ياحرف نسبت جبلى وطبعى معنـاسنه در علم طبده تفصيلى واردر (كرفت فعل ماضى مفرد غائب طوتدى ديمكدر (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت (مانع قيام فاعلك مفعولنه قيام آلت) مصـدرك فاعلنه‌در آلت ذكردن كنايه‌در (كردانيـد فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (منقطع انفعال بابنـدن اسم

انفعال

فاعلدر منقطع ایلدی یعنی قوپاردی دیمکدر (مثال پنیر بپانیه
پنیر کبی دیمکدر پینز معروف (مایهٔ منجمد موصوفك صفتهدر (منجمد
طوکق دیمکدر (منفذ احلیل لامیه منفذ دلك احلیل ذات ذکردن
عبارتدر (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (محصول ترکیب) غلام ایله
کنیزك بو صورتله امر بیوردقده پادشاه بیوردیکه انلردن خبرسز
شبکهنك اکسه سندن انلرك حاللرینی مشاهده ایلیه چونکه مشاهده
مکرر اولدی یعنی برایکی کره صور مختلفه ایله مجامعتلرینی کوریجك
طبیعی اولان حرارت قوت طوتدی واول ماده یی که التك قیامنه
مانع ایدی منقطع ایلدی قوپاردی و پنیر کبی طوکق مایه ذکرك
دلکندن چقدی ومقصود حاصل اولدی واول از رقینك سوزلرندندر
شراب وصفنده (قطعه) * ساقی بیار لعل می کز فروغ آن *
اندیشه لاله زار شود دیده کلستان * ساقی منادی حرف ندا محذوف
ای ساقی دیمکدر (بیار باء تأکید ایله امر حاضر مفرد کتور دیمکدر
لعل می) صفتك موصوفه اضافتیدر یا حرف تنکیر (کز که ازدن
مخففدر (که حرف رابط صفت (فروغ شعله دیمکدر (آن میه اشارتدر
اضافت لامیه (اندیشه فکر معناسنهدر (لاله زار لالهلك دیمکدر
شود) فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (دیده کوز دیمکدر
کلستان) کوللك معناسنهدر (محصول بیت) ای ساقی شول بر لعل می
کتور که انك شعله سندن فکر لاله زار اولور یعنی فکری پر صفا ورونق
قلار و کوزی کلستان ایلر حاصلی ظاهرا و باطنا شوق ویرن لعل کبی
می صون * کر بکذرد پری بشب اندر شعاع او * از چشم آدمی نتواند
شدن نهان * (کر ادات شرط (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع
مفرد غائب کچر ایسه دیمکدر پری فاعلی (بشب با حرف ظرف (اندری
تأکیددر (شعاع او لامیه شعاع ایدنلق دیمکدر (او ضمیر میه راجعدر
چشم آدمی) لامیه (نتواند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قادر اوله مز
دیمکدر (شدن مصدر در اولمق معناسنه (نهان کیزلی دیمکدر
(محصول بیت) اکر پری اول میك ایدیلغنده کیجه کچرسه آدمینك
کوزندن کیزلی اولمغه قادر اوله مز یعنی میك شعاعی اول قدر
روشنادر که پری دخی کیزلنمکه قادر اوله مز (شدن رفتن معناسنه

دخی اولور یری کچه که قادر اوله مز دیمك اولور * خوش بوی تراز عنبر
ورنکین تراز عقیق * روشن تراز ستاره وصافی تراز روان * (خوش بوی
وصف ترکیبی در کوزل قوقولی دیمکدر (ترادات تفضیل (عنبر معروف
رنکین) یا حرف نسبت نون حرف تأکیدر نکلی دیمکدر (عقیق
مقدمایسان اولندی (روشن پارلاق دیمکدر (ستاره یلدز دیمکدر
صافی) بونده لطیف معناسنه در (روان روح دیمکدر (محصول بیت)
عنبردن زیاده کوزل قوقولی وعقیقدن رنکلی ویلدزدن زیاده پارلاق
وروحدن الطف حاصلی شراب بو اوصاف ایله موصوفدر (عروض)
بو قطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصور درکه مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات اولور * امیر معزی رحمه الله وی درزمان دولت
معز الدنیا والدین سنجر بن ملك شاه بود واز مداحان اوست ومعزی
نسبت باوست وانچه اورا درزمان وی علوشان ورفعت درجه میسر
شدکم شاعر برا میسر نشد * وی معزی یه راجعدر (در حرف ظرف
زمان دولت معز الدنیا یائیه ولامیه (معز الدنیا والدین سنجرك لقبی در
مداحان او) لامیه انك مداحلرندندر دیمکدر (باوی با حرف صله
وی معز الدنیا والدینه راجعدر (انچه اول نسنه که دیمکدر (اورا
را ادات صله او معزی یه راجعدر (در حرف ظرف (زمان وی لامیه
معز الدنیایه راجعدر (علوشان مصدرك فاعلنه (رفعت درجه ده
بو یله شانك عالی لکی ودرجه نك رفعتی دیمکدر (کم اکسك دیمکدر
اما بو یله یرلرده عدمدن عبارتدر (شاعری یا حرف وحدت
(را ادات صله (نشد فعل نفی ماضی مفرد غائب اولمدی دیمکدر
(محصول ترکیب) امیر معزی رحمه الله اول معز الدنیا والدین سنجر
ابن ملك شاه زمان دولتنده ایدی وانك مداحلرندندر ومعزی ده
اولان یاء نسبی اکا نسبتدر واول نسنه که اکا سلطان سنجرك زماننده
شانك عالی لکی ورفعت درجه میسر اولدی برشاعره میسر اولمشدر
* وکویند سه کس از شعرا درسه دولت اقبالها دیدند وقبولها
یافتند که کس نیافت رودکی درعهد سامانیان وعنصری درعهد
محمودیان ومعزی دردولت سنجریان وسبب وفات وی ان بود روزی
سلطان ازدرون خرکاه تیری انداخت واو بیرون خرکاه ایستاده بود

ناكاه تير خطا شد و بروى آمد بيفتاد ودر حال جان بداد واز جملهٔ سخنان ويست اين چند بيت * كويند نقل ايدرلر ديمكدر (سه كس اوج كيمسه ديمكدر (در حرف ظرف (سه دولت اوج دولت ديمكدر (اقبالها ها ادات جمع اقبالر يعنى اعتبارلر ديمكدر (ديدند فعل ماضى جمع غائب كورديلر ديمكدر (قبولها ها ادات جمع قبوللر ديمكدر يعنى رغبتلر (يافتند فعل ماضى جمع غائب بولديلر ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كس كيمسه ديمكدر (نيافت فعل نفى ماضى مفرد غائب بولمدى ديمكدر (در حرف ظرف (عهد سامانيان يسانيه عهد زمان ديمكدر الف نون ادات جمع سامانيلر زماننده ديمكدر (درعهد (محموديان ده بويله (دولت سنجريان كذلك (سبب وفات وى لاميه لردر (وى معزى يه راجعدر (معزينك وفاتنك سببى ديمكدر (آن بود اول ايدى ديمكدر (كه حرف بيان (روزى يا حرف وحدت بركون ديمكدر (درون خركاه لاميه درون ايچ ديمكدر (خركاه اوبه ديمكدر چادر نوعندن (مى ادات حكايه (انداخت فعل ماضى مفرد غائب آتار ايدى ديمكدر (اومعزى يه راجعدر (بيرون خركاه لاميه بيرون طشره ديمكدر خركاهك طشره سنده ديمك اولور (ايستاده ماضيدن قسمدر دورمش ديمكدر (بود ادات ماضى (خطا يكلش ديمكدر (شد فعل ماضى مفرد غائب كتدى ديمكدر (بر حرف صله (وى معزى يه راجعدر (آمد فعل ماضى مفرد غائب كلدى ديمكدر (محصول تركيب) ونقل ايدرلر كه اوج كيمسه اوج دولتده اعتبار كورديلر ورغبتلر بولديلر حاصلى معزز ومكرم اولديلر كه كيمسه بولمدى رودكى ساما يلر عهدنده عنصرى محموديلر زماننده معزى سنجريلر دولتنده ومعزينك وفاتنه سبب اول ايديكه بركون سلطان خركاه ايچندن اوق آتاردى ومعزى خركاهك طشره سنده طورمش ايدى ناكاه اوق ياكلش كتدى ومعزى يه كلدى ودوشدى ودرحال جان ويردى وانك سوزلرندندر بو برقاچ بيت (قطعه) تانكار من زسنبل برسمن پرچين نهاد * داغ حسرت بردل صورتكران چين نهاد * تا حرف انتها (نكارمن لاميه نكار محبوب معناسنه (سنبل معروف بونده تشبيه طريقيله زلف ديمكدر بر حرف استعلا (سمن برياض چيچكدر ياسمن دخى ديرلر كذلك طريق

سابق اوزره یکانی دیمکدر (پر بونده جمیع معنا سنی مقیـد در (چین
بوکلم وقیورم معناسنه در (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر
(داغ حسرت مجازا بیانیه داغ وجودی آتشله یاقغه دیرلر عربیده کی
زکـیده نال و باقی دیرلر داغ آتش حسرت تقدیرنده (برادات صله
(دل صورتگران چین لامیه لردر صورتگری کاف عربك فتحیله ادات
فاعلدر صورتجی یعنی مصور معناسنه (چین برشهرك اسمیدر
(محصول بیت) بنم محبوبم سنبل کبی اولان زلفندن سمن آسا اولان
یکانی بوزره بوکلم قیوریملر قویه لیدن برو چین تصویرجیلرینك کوکلنه
داغ حسرت قودی یعنی بویله رعنا صورتی تصویردن عاجز
اولدقلرندن کندولره داغ درون اولدی بو بیتـده تجنیس تام واردر
چین ایله چین * هردلی کز سرکشی ننهاد سر برهیچ خط * زیر زلف
اوکنون سر برخط مشکین نهاد * دلی یا حرف وحدت (کز که ازدن
مخفف (که حرف رابط (سرکشی یا حرف مصدر سرکش وصف
ترکیبیدر معاند ومتکبر معناسنه در (ننهاد فعل نفی ماضی مفرد غائب قومدی
دیمکدر (خط بونده فرمان معناسنه باش قومق اطاعتسزلکدن کنایتدر
(زیر زلف او بیانیه ولامیه (خط مشکین موصوفك صفته اضافتیدر
خطدن مراد رخسارده ظاهر اولان مولردر (نهاد فعل ماضی مفرد
غائب قودی دیمکدر (محصول بیت) هر برداکه سرکشلکندن ناشی
هر برفرمانه اطاعت ایلمدی یعنی مطیع اولمـین کوکلر انك زلفی التنده
الآن خط مشکینه باش قودی یعنی اکا مطیع اولدی حاصلی فلکه
کلك سیرغه سـنك دیمیلو سکا بیك جان ایله بنـدهٔ فرمان اولدی
* من غلام آن خط مشکین که کویی مورچه * پای مشك آلوده بر برك
کل نسرین نهـاد * من بن دیمکدر ومبتدا (غلام آن خط مشکین
لامیه وخبر اول خط مشکینك غـلامیم دیمکدر (که حرف رابط
صفت (کویی ادات تشبیه کویا دیمکدر (مورچه چه ادات تصغیـر
قرنجه جق دیمکدر (پای مشك آلود موصوفك صفته اضافتیـدر
مشك الود وصف ترکیبیدر مشك بولاشقلی دیمکدر (بر حرف استعلا
(برك کل نسرین بیانیه لردر کل نسرین بر بیاض کلدر (محصول بیت)
بن اول مشکین خطك غلامیم که کویا قرنجه جق مشـك بولاشمش

ایاغنی

اياغنى نسرين كلى اوزره قودى بونده تشبيه بليغ واردركه روى محبوبده اولان خط نوى قرنجه اياغيله مشك بولشمش كل نسرينه تشبيه ايلدى نسريندن وجه محبوبى مراد ايلدى (عروض) بوقطعه بحر رمل مقصوردر كه فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور *واين چند بيت ديكرازقصيدهٔ كه براسلوب شعراى تازى زبان كفته است * ديكر دخى ديمكدر (قصيدهٔ ياحرف وحدت (همزه حرف توسل (كه حرف رابط صفت (برحرف استعلا (اسلوب شعراى تازى زبان لاميه وبيانيه اسلوب قاعده معناسنه در (تازى زبان تركيب مزجيدر تازى عرب ديمكدر زبان لغت معناسنه در لغت عرب شعراسنك قاعده سى اوزره ديمكدر (محصول تركيب) وبو برقاچ بيت دخى شول برقصيده دندر كه لغت عرب شعراسى قاعده واسلوبى اوزره نظم ايدوب سويلمشدر (غزل) اى ساربان منزل مكن جزدر ديار يارمن * تايك زمان زارى كنم بر ربع واطلال ودمن * ساربان دوه جى (مكن نهى حاضر مفرد ايله ديمكدر (در حرف ظرف (يارمن لاميه تا حرف تعليل (زارى فرياد معناسنه در (كنم فعل مضارع متكلم وحده ايليم ديمكدر (بر حرف استعلا (ربع رانك فتحى وبانك سكونيله دار معناسنه خانه ديمكدر (اطلال فتح همزه ايله طللك جمعيدر اثر بنا اولان محله ديرلر ويران معناسنه در (دمن دالك كسريله وميمك فتحيله مزبله معناسنه در (محصول بيت) اميرمعزى معشوق سفر كرده سى فراقنه عدم تحملندن ناشى ديراى دوه جى بنم ياريمك ديارندن غيريده منزل ايله تاكيم برزمان ربع واطلال ودمن اوزره فرياد وفغان ايدم يعنى جانانك قالديغى منزلده وويرانه لرده ومزبله ده آه وافغان وفريادايدم * ربع ازدلم پرخون كنم اطلال را جيحون كنم * خاك دمن كلكون كنم از آب چشم خويشتن * ازدلم كوكلمدن ديمكدر (پرخون طلوقان ديمكدر (اطلال را ادات مفعول (خاك دمن لاميه (كلكون كل رنكلى ديمكدر (آب چشم بيانيه كوز ياشى ديمكدر (خويشتن اضافت لاميه (محصول بيت) منزل جانانى كوكلمدن پرخون ايليم يعنى درد درونم ايله متألم ايليم وويرانه يى جيحون كبى نهر ايليم مزبله طپراغنى كلكون ايليم كندى كوزم ياشندن حاصلى اول محللرى آه وفرياد وكريه وافغان

وخون دل ایله طولدیروب مالامال ایلیم * از روی یارخرکهی ایوان همی بینم تهی * وزقدآن سرو سهی خالی همی بینم چمن * روی یارخرکهی لامیه وصفتك موصوفه در (خرکه خرکاهدن مخفف او به دیمکدر یاحرف نسبت خرکهی کوچر اولی دیمکدر (ایوان فتح همزه ایله فارسیدر کوشك معناسنه (بینم فعل مضارع متکلم وحده کور ورم دیمکدر (تهی بوش معناسنه در (قدآن سرو سهی لامیه لردر (سهی موزون دیمکدر (خالی بوش دیمکدر (همی ادات تأکید (محصول بیت) اول خرکهه منسوب اولان بادیه نشین یارك یوزندن ایوانی بوش کور ورم واول سرو سهینك قددندن چمنی خالی کورورم حاصلی محبوبدن بوش کورورم * جایی که بود آن داستان بادوستان دربوستان * شد کرك وروبه را مکان شد کوف وکرکس را وطن * جایی یاحرف وحدت بریره دیمکدر (که حرف رابط (بود ادات ماضی (داستان وصف ترکیبیدر کوکل الیجی دیمکدر محبوب معناسنه (بادوستان با حرف مصاحبت (در حرف ظرف (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (کرك قورد دیمکدر (روبه هاء اصلیه ایله دلکو دیمکدر (را ادات صله (کوف اوکی قوشی که کیجه لرده اوتر تحریف ایدوب پوهو دیرلر (کرکس اق بابایه مشابه بربیوك قوشدر (محصول بیت) بریره که اول محبوب دوستلر ایله بوستانده ایدی قورد ودلکویه مکان اولدی وپوهو واق بابایه وطن اولدی حاصلی اول دلستان شنلك اولان محل جانانك کیتمه سی سببیله اسمز اولوب قوردلر وقوشلر توطن ایلدی (بوقطعه ده مسمط صنعتی واردر که هر بیتی درت بخشدر اوچ بخشی برقافیه ده بربخشی قافیۀ اصلی اوزره (عروض) بوقطعه بحر رجز سالمدر که مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن در * عبدالواسع جبلی رحمه الله وی فاضل وکامل وشاعر ماهر بود بهردوزبان تازی وفارسی سخن کفته واتفاقست که هیچ کس ازعهدۀ جواب قصیدۀ مشهور که مطلعش اینست * بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمکدر (بهر وزبان باحرف ظرف هر ایکی دلده دیمکدر (تازی عربی دیمکدر (عهدۀ جواب قصیدۀ مشهور بیانیه ولامیه وموصوفك صفتد (که حرف رابط صفت (مطلعش شین قصیده یه

راجعدر (محصول ترکیب) عبد الواسع جبلی رحمه الله اول
فاضل وکامل وشاعر ماهر ایدی عربی وفارسی هر ایکی دلده شعر
سویلمش ایدی واتفاق وردرکه مشهور اولان قصیده سنك جوابی
عهده سندن که مطلعی بودر هیچ کیمسه چیقه مشدر یعنی نظیر
اولنمه مشدر (بیت) که دارد چون تو معشوق نکار چابك ودلبر *
بنفشه زلف ونرکس چشم ولاله روی ونسرین بر * که کیم دیمکدر
(دارد فعل اثبات واردر دیمکدر (چون ادات تشبیه (معشوقی یا
حرف وحدت (نکار محبوب دیمکدر (چابك تیز معناسنه یعنی کوکل
المده تیز (دلبر وصف ترکیبیدر کوکل الیجی دیمکدر (بنفشه زلف
ترکیب مزجیدر بنفشه زلفلی دیمکدر یعنی رنکنده بنفشه یه مشابه
اولان زلف دیمکدر (نرکس چشم ده بویله (لاله روی کذلك (نسرین بر
مثله نرکس کوزلی لاله یوزلی نسرین کوکسلی دیمکدر (محصول بیت)
کیمك واردر سنك کبی بنفشه زلفلی نرکس کوزلی لاله یوزلی نسرین
کوکسلی بر نکار وچابك ودلبر معشوقی حاصلی کیمسه نك بو قدر
انجق بو اوصاف ایله موصوف سنسین (عروض) بو بیت هزج
سالمدر که درت کره مفاعیلن در * چنانکه میباید بیرون نیامده است
ودر مفتتح بعض قصاید کفته * محصول ترکیب) بیتك ماقبلنده اولان
ازعهده جواب قصیده مشهوره مر بوطدر مطلعی که دارد چون تو
معشوقی اولان قصیده مشهوره سنك جوابینك عهده سندن لایق
اولدیغی مرتبه کیمسه چیقه مشدر وبعضی قصیده لرینك ابتداسنده
دیمشدر (قطعه) در دهر نیست ازتو دلفروز تر نکار * در شهر نیست
ازتو جکرسوز تر پسر * در حرف ظرف (دهر عالم دیمکدر (دلفروز
وصف ترکیبیدر قلبه شوق وشعله ویریجی دیمکدر (تر ادات تفضیل
(جکرسوزده وصف ترکیبیدر جکر یاقیجی دیمکدر (محصول بیت)
عالمده سندن دلفروزتر محبوب یوقدر شهرده سندن جکر سوزرك
پسر یوقدر بو بیتده صنعت ترشیح وار در دهر ایله شهر دلفروز
جکرسوز مقابل واقع اولمشلردر * تا کرده ام بلالهٔ سیراب تو نکاه *
تا کرده ام بنرکس پرخواب تو نظر * تا حرف انتها (کرده ام ایلمشمدر
دیمکدر (تا کرده ام ایلدیکمدن برو دیمکدر (بلالهٔ سیراب تو

موصوفك صفته ولاميه (يا حرف صله (سيراب قانمش ديمكدر لالهٔ
سیر بدن مراد رخ جاناندرنكاه نظر معناسنه در (بنرکس پرخواب تو
لالهٔ سیراب تو لبی نرکسدن مراد چشم دلارا در (محصول بیت)
سنك لالهٔ سیراب کبی اولان رخکه نظر ایلدیکم کوندن برو سنك
پرخواب ومخمور اولان نرکس کبی چشمکه دقت ایده لیدن بری
* کاهی چولاله ام زوصالت شکفته روی * کاهی چونرکسم زفراقت
فکنده سر * کاهی یا حرف تنکیر کاهیجه دیمکدر (چو ادات تشبیه میم
ضمیر متکلم همزه حرف توسل وصالت تا حرف خطاب (شکفته روی
ترکیب اضافیدر یوزی اچق دیمکدر خندان معناسنه شکفته شینك
ضمیله در آچلمش معناسنه در (چو بنه ادات تشبیه (نرکسم میم
ضمیر متکلم (فراقت تا ضمیر خطاب (فکنده سر ترکیب اضافی باشنی
براقش یعنی اکمش معناسنه کال حیرتدن کلن اضطرابده مستعملدر
(محصول بیت) کاهیجه لاله کبی سنك وصالکدن خندانم کاهیجه
نرکس کبی فراقکدن مضطرب وحیرانم یعنی سکا مفتون اولوب لالهٔ
رویکه نظردن ناشی فکر وصلله خندان ونرکس چشمکه دقت حسیله
نرکس کبی بو بنم بو کوب حیرانم (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب
مکفوف محذوفدر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور * ادیب صابر
رحمه الله وی شاعر فصیح وفاضل لبیب بودواشعار وی رالطافتی کامل
وملاحتی تمام حاصلست وافاضل بتقدم وی معترفند چنانکه انوری
ویرا برخود ترجیح کرده انجا که در قطعهٔ تعداد کمالات خود میکند
ودر آخران میکوید * فصیح معروف (لبیب فعیل بمعنی فاعلدر
عاقل معناسنه (اشعار وی لامیه وی ضمیری صابره راجعدر (را ادات
تخصیص (لطافتی ملاحتی یالری حرف تنکیر (بتقدم وی مصدرك
فاعلنه در با حرف صله انك تقدمنه دیمکدر (معترفند نون دال ادات جمع
معترفلردر یعنی مقرلردر دیمکدر (چنانکه انجلین که دیمکدر (وی را
وی ضمیر صابره راجعدر را ادات مفعول (بر حرف استعلا (ترجیح
تقدیم دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش دیمکدر (انجا که اول
محلده که دیمکدر (قطعهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل برقطعهده
دیمکدر (تعداد کمالات مصدرك مفعولیدر (خوده لامیه کندینك

کمالاتی

كمالاتي صايمقده ديمكدر (مى ادات تأكيد (كنند فعل مضارع مفرد غائب ايلردېمكدر (آخر آن لاميه (مى ادات تأكيد (كويد فعل مضارع مفرد غائب سويلرديمكدر (محصول تركيب) اديب صابر رحمه الله اول شاعر فصيح وفاضل وعاقل ايدى وانك شعرلرينك لطافتى كامل وملاحتى تمام حاصلدر وافاضل انك تقدمنه معترف ومقرلردر يعنى جملەسى سرفرو ايدرلر انجلين كه انورى انى كندى اوزرينه ترجيح ايلمشدر اول محلده كه كندى كمالاتنى تعداد ايدر يعنى كمالاتنى صايديغى برلك آخرنده دير * بيت اين همه بگذار باشعر مجرد آمدم * چون سنايى هستم آخر كرنه همچون صابرم * (اين همه بومجموعنى ديمكدر (بگذار باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد كچ ديمكدر باشعر مجرد) بيانيه باحرف مصاحبت مجرد شعر ايله ديمكدر (آمدم كلدم معناسنه فعل ماضى متكلم وحده (چون ادات تشبيه (سنايى برشاعرك اسميدر (هستم ادات اثباتدر سنايى كبى يم ديمكدر (آخر براداتدركه اولسەمده دكل ايسەمده لفظلرنده اولان ده لفظنى افاده ايدر (كه حرف شرط (نه حرف نفى ميم متكلمه مقيددر (تقديرى همچون صابرنيستم در (هم ادات تأكيد (چون ادات تشبيه (محصول بيت) بومجموعنى كچ يعنى علم وفضل وفضائلم شويله دورسون مجرد شعر ايله كلدم يعنى يالكز شاعر فرض ايله سنايى كبى يم صابر كبى دكل ايسەمده حاصلى سائر فضائلم شويله دورسون شعرده دخى صابر قدر دكل ايسەمده سنايى قدر قدرتم واردر بوكلام ايله صابرى انورى كندى اوزرينه ترجيح ايلمشدر * واز جمله سخنان ويست اين چند بيت * بوبرقاچ بيت انك سوزلرى جملەسندندر (غزل) اى عارض توخلد ولب توچو سلسبيل * برخلد وسلسبيل توجان ودلم سبيل * اى حرف ندا منادى محذوف اى جانان ديمكدر (عارض يكاق معناسنه (تويه اضافت لاميه خلد) بونده جنت ديمكدر ادات تشبيه محذوف چوخلد ديمكدر لب تو) ده لاميه (چو ادات تشبيه (سلسبيل جنتده برارماغك اسميدر مصراع ثانيده اولان خلد وسلسبيلدن مراد اول قرينه سيله يكاق ودودا قدر (تويه اضافت لاميه (سبيل بونده فدا معناسنه در (محصول بيت) اى جانان سنك يكاغك جنت كبى ودوداغك سلسبيل كبى

سنك خلد وسلسبيلك كه يكاغك ولبكدر اكاجان ودلم فدادر بعض نسخه‌ده بو بيت دخى واردر لكن قافيه سنده تكرار اولديغندن مى يوخسه عدم وقوفندنمى شارح يازممش واكثر متنلرده‌ده يوقدر لكن بز شرح ايلدك * درطاعت هواى تو آمد دلم ازانك * ازطاعتست يافتن خلد وسلسبيل (محصول بيت) كوكلم سنك محبتك طاعتنده دراول سببدن كه خلد وسلسبيلى بولمق يعنى انلرى بولمقلغك اسبابنه سعى عبادتدر * ناهيد پيش طلعت توكى دهد فروغ * خورشيدنزد خدمت توكى بود جميل * (ناهيد زهره يلدزينه ديرلر (پيش طلعت تولاميه‌لردر طلعت يوز معناسنه وجه ديمكدر سنك طلعتك قتنده ديمك اولور كى) ادات استفهام نجون ديمكدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ويرر ديمكدر (فروغ شعله ديمكدر (خورشيد كونش معناسنه‌در نزدخدمت تو) لاميه‌لردر سنك خدمتك قتنده ديمكدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (جميل كوزل معناسنه‌در (محصول بيت) زهره سنك طلعتك قتنده نجون شعله ويرر يعنى زهره‌نك شعله‌سى وجهك نورندندر خورشيد سنك خدمتك يانده نجون كوزل اولور حاصلى اوله‌مز * بغداد حسن ومصر جمالى وچشم من * بغدادرا چو دجله بود مصررا چونيل * بغداد حسن بيانيه حسن بغدادى سين (ومصر جمالى ياحرف خطاب اضافت بيانيه (چشم من لاميه (بغداد رارا ادات صله (چوادات تشبيه (دجله بغداد اوكندن اقان نهره ديرلر (مصررا را ادات صله (نيل مصردن اقان نهره ديرلر (محصول بيت) حسن بغدادى وكوزللك مصرى سين يعنى بلاد حسنك اعظم واشرفى سين حاصلى مجموعى كوزللك سنده‌در وبنم كوزم بغداده دجله كبى ومصره نيل كبى اولور حاصلى سن بغداد حسن ايسك بنم سيل اشكم دجله درسن مصر ملاحت ايسك چشمم آب نيلدر * ز بار رنج هجر تو قدم شده چو نال * وز زخم عشق تو خدم شده چو نيل * (بار رنج هجر تو لاميه‌لردر سنك هجر يكك مشقى يوكندن ديمكدر (قد بوى معناسنه‌در (ميم ضمير متكلم بنم بويم يعنى وجودم ديمكدر (شده ماضيدن قسمدر اولمش معناسنه (چو ادات تشبيه نال) قلم وقلمك ايچنده اولان اينجه تل لره ديرلر كان ضعفدن كنايه‌در

زخم عشق تو) لامیه‌لردر سنك عشقك یاره سندن دیمکدر (خدخاء معجمه ایله یکاق دیمکدر (میم ضمیر متکلم بنم یکاغم دیمکدر (نیل‌چو ید دیدکاری کوك رنکدر (محصول بیت) سنك هجرك مشقتی یوکندن قدم نال کبی اولمش یعنی بار هجری چکمکدن کمال مرتبه ضعیف اولدم وسنك عشقك زخمندن یکاغم چوید کبی اولمش یعنی کمال اضطرابدن کوم کوك اولدم بونده تور یه طریقیله نیله ارماق معناسی و یرمکده قابلدر معنی سنك عشقك زخمندن اغلمقدن رخسارم نیل ار ماغنه دونمشدر (عروض) بوغزل بحر مضارع اخرب مکفوف ومقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * وازجملهٔ اشعار و یست این قطعه * و بوقطعه انك جملهٔ اشعار ندندر (قطعه) دوات ای پسر آلت دولت است * بدو دوات تندرا رام کن * (دوات ترکیده تحریف ایدوب دویت دیرلر (ای حرف نداز پسر منادی (آلت دولت مجارا بیانیه دولت آلتی در (بدو باحرف مصاحبت دال همزه دن منقلب او دوانه‌راجعدر انك ایله دیمکدر (دولت تند بیانیه (تند سرکش معناسنه در را) ادات مفعول (رام مطیع معناسنه در (کن امر حاضر ایله دیمکدر (محصول بیت) شاعر فن خطه تحریص وتشویق ضمننده خطاب عام طریقیله در دوات ای اوغل دولت آلتی در یعنی دولتی جلبه آلتدر اول دوات ایله سرکش دولتی مطیع ایله * چو خواهی که دولت کنی ازدوات * الف را ز پیوند تالام کن * چوادات تعلیل (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استر ایسك دیمکدر (که حرف بیان (دولت کنی نك مفعول صریحی کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایایه سین دیمکدر (الف را ادات مفعول (پیوند اسم مصدردر اولشدرمق معناسنه ایصال دیمکدر (تایه اضافت مفعولنه‌در تالفظ دواتده اولان تادر (محصول بیت) چونکه استرسن که دواتدن دولت ایده سین یعنی دواتی دولت یاپمق مراد ایدرسن الفی تایه اتصالدن لام ایله یعنی الف تایه متصل اولدیغی کبی اولور حاصلی دواتدن دولته وصلت ادنی اتصال ایله در (عروض) بوقطعه بحر متقارب محذوفدر که فعولن فعولن فعولن فعل در (انوری رحمه الله حکیمی وکامل وفصیح و فاضل بود حسن شعر ولطف نظم شمه ایست

از علو حال او وخانیست ازجمال وکمال او سخنان او مشهورست
ودیوان او مسطور از لطایف اشعار وی یك قطعه كه مشعراست
بنصیحت شعرا نوشته می شود* حکیمی یا حرف وحدت (بوادات
ماضی (حسن شعر مصدرك فاعلنه (لطف نظم ده بویله شعر ینك
کوزلکی ونظمنك لطافتی دیمکدر (شمهٔ بحسب اللغه قوقو دیمکدر
اما استعمالده جزؤ معناسنه در (یا حرف وحدت همزه حرف توسل
(سین وتا ادات خبر (علو حال مصدرك فاعلنه اویه لامیه حال ایله
علم وفضلی مراددر (او انوری یه راجعدر (خالی یا حرف وحدت
(خال بك دیمکدر (جمال کمال او لامیه لردر انك کمالینك کوزللکندن
دیمکدر (سخنان او لامیه (دیوان اوده بویله (لطایف اشعار اوده بویله
انك شعرلرینك لطیفلرندن دیمکدر (مشعر اسم فاعلدر اشعار
ایدیجی معناسنه یعنی بیلدیریجی بنصیحت شعرا با حرف تأکید اضافت
لامیه (نوشته می شود مبنی للمفعولدر یاز یلور دیمکدر (محصول ترکیب)
انوری رحمه الله برحکیم کامل وفصیح فاضل ایدی شعرینك کوزللکی
ونظمنك لطافتی انك علو حالندن یعنی علم وفضلندن برجزؤ در
وانك کمالی جمالندن بر بکدر یعنی علمی یاننده شعری لاشی در انك
سوزلری مشهوردر ودیوانی مسطور در انك شعرلرینك لطیفلرندن
برقطعه نصیحت شعرایی مشعردر یاز یلور (قطعه) دی مراشاعرکی
کفت غزل میکویی* کفتم از مدح وهجا دست بیفشاندم هم* دی
دالك کسریله دون دیمکدر (مرا را حرف صله بکا دیمکدر (شاعرکی
یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر برشاعرجك دیمکدر (می ادات
حال (کویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرمیسین دیمکدر
استفهامی متضمن (هجا هجو دیمکدر (بیفشاندم با حرف تأکید
یا همزه دن منقلب افشاندم فعل ماضی متکلم وحده سلکدم دیمکدر
(دست بیفشاندم اعراض ایلدم دیمکده مستعملدر (هم دخی دیمکدر
(محصول بیت) دون بکا برشاعرجك دیدی غزل سویلرمیسین
دیدم مدح وهجودن دخی اعراض ایلدم یعنی ترك ایلدم* کفت چون
کفتمش از حات کراهی بود* حالت رفته دکر باز نیاید زعدم*
چون روم ضمیله نیچون دیمکدر (کفتم فعل ماضی متکلم وحده دیدم

دیمکدر (شین ضمیر شاعره راجعدر (آن غزل ومدح وهجایه اشارتدر
علی الانفراد یاخود سخن اعتباریله (حالت کراهی یا حرف مصدر
کراه کاف عجمك ضمیله ازغون دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت
تالری اسلوب عجم اوزره طویل یازیلور (رفته یه اضافت بیانیه کتمش
حالت دیمکدر (دکر غیری دیمکدر (باز کیرو دیمکدر (نیاید فعل نفی
مستقبل کلمز دیمکدر (عدم یوقلق دیمکدر (محصول بیت) اول
شاعرجك دیدی نیچون اعراض ایدرسین اکا دیدم شعر سویلمك
ازغونلق حالتی ایدی کتمش حالت غیری عدمدن کلمز حاصلی شعر
سویلمك کراهلق حالیدر انی بن ترك ایلدم عودت ایتدرمك لایق
دکلدر انکیچون فراغت کلدم * غزل ومدح وهجا هرسه ازآن
میکفتم * که مرا حرص وغضب بود با آن شهوت ضم (محصول بیت)
غزل ومدح وهجو هر اوچندن سویلدم زیرا بنم حرص وغضبم
وار ایدی واکا شهوت ضم ایدی یعنی بنده حرص مال اولمق حسبیله
مدح سویلر ایدم بلکه ممدوحدن برشی جر ایدرم دیو وغضب اولمق
حسبیله هجو سویلر ایدم که انفعالی تسکین ایچون وشهوت نفسانیهم
اولمقلغله محابیی وصف ایدوب غزل سویلر ایدم لف ونشر مشوش
مرعیدر * آن یکی شب همه شب در غم اندیشهٔ آن * که کند
وصف لب چون شکر وزلف بخم * آن یکی اول بری دیمکدر که مراد
غزل کودر (شب کیجه (همه شب مجموعی کیجه (اندیشهٔ آن لامیه
(که حرف بیان (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر
(وصف لب مصدرك مفعولنه در (چون شکر صفت لب چون
ادات تشبیه (بخم با حرف مصاحبت خم بوکلم دیمکدر (محصول بیت)
غزل سویلین کیجه بتون کیجه اول فکرك غمنده درکه شکر کبی دوداغی
وبوکلملی اولان زلفی وصف ایلیه یعنی لب وزلف جانانی وصف
اندیشه سیله تا بسحر خواب وراحتی ترك ایلر که شهوتدن ناشی در
* وآن دکر روز همه روز دران محنت ورنج * که کجا وز که وچون
کسب کند پنج درم * وآن دکر اول بریسی که مراد مدح کودر (روز
کون دیمکدر (همه روز بتون کون (در حرف ظرف (که حرف
بیان (کجا قندن دیمکدر (وز وازدن مخففدر (که کیم دیمکدر (چون

نیچه دیمکدر کسب کند قزانه دیمکدر (پنج بش دیمکدر (محصول بیت) مدح اکا برسو یلدین کوندز بتون کون اول محنت ومشقتده درکه قندن وکیـدن ونیچه بش درم قزانورم یعنی بش پاره نره‌دن قزانورم دیو بتون کون اخشامه‌دک مشقت چکر * وان سه دیگر جوسك خسـته تسلیش بدان * که ز بونی بکف آید که از و باشدکم * وآن سه دیکر اول اوچنجینك دیمکدر مراد هجو کودر (چوادات تشبیه (سك خسته بیانیه، خسته کوپك دیمکدر (تسلی معروف (شین ضمیری سکه راجعدر (بدان باحرف مصاحبت (که حرف بیان (زبونی یاحرف وحـدت (بکف باحرف صله الته دیمکدر (آید فعـل مضارع مفرد غائب کاه دیمکدر که حرف رابط صفت (کم بونده‌ادنی دیمکدر (محصول بیت) واول هجوکو اولان خسته کلب کبی تسلیسی انك ایله که بر زبون الینه کیره که اندن دون اوله یعنی دائما فکری کندندن ضعیفی بولوب روز ایله جر ایدن کلبه بکزر که زیرا طـالهٔ لساننددن خوف ایدوب بر مقدار شی و یرر بوایسه اثار غضبدر * چون خـدا این سه سك کرسنه راحاشا کم * بازکرد ازسرمن بندهٔ عاجز بکرم * چون ادات تعلیل (سك کرسنه بیانیه آج کلب دیمکدر (را ادات مفعول (حاشـا کلمهٔ تنزیه در (کم استفهـامی متضمن بویله یرلرده نفیـدن عبارتدر (بازکرده مقید بازکرد رجوع معنـاسنه (ازسرمن لامیه بنم باشمدن دیمکدر (بندهٔ عاجز بیانیه (بکرم باحرف مصاحبت (محصول بیت) چونکه خدا کرمیله حاشا بواوچ آج کلبی بن عاجز بنده نك باشندن رجوع ایتدرمیـه یعنی دوندرمیه حاصلی الله رجوعنی کوسترمیه *غزل ومدح وهجا کفتم و یارب زینهار * بس که باعقل جفا کردم و بانفس ستم *زینهار حیف معناسنه‌در (بس چوق دیمکدر باء عربیله باعقل باحرف صله (بانفس ده بویله (محصول بیت) غزل ومدح وهجو سویلدم یارب حیف ایواه عقله چوق جفا واذیت ونفسمه ظلم ایلدم حاصلی تضییع اوقات سـببیله ظالمیندن اولدم * انوری لاف زدن شیوهٔ مردان نبود * چون زدی باری بمردانه نکهدارقدم * انوری منادی حرف ندا محـذوف ای انوری دیمکدر (لاف زدنك مفعولی (زدن مصدردر اورمق معناسنه (شیوهٔ مردان لامیـه شیوه خوش

طور معناسنه در الف نون ادات جمع مردلك خوش طوری دیمكدر
(نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمكدر (چون ادات تعليل
(زدی فعل مضارع مفرد مخاطب اوررسين ديمكدر (بمردانه باحرف
صله ها ادات لياقت تشبيه (نكهدار حفظ ايله ديمكدر (محصول بيت)
ای انوری لاف اورمق يعنی دعوا ايلمسك شيوهٔ مردان اولمز چونكه
اوردك يعنی دعوا ايلدك باری مردانه لكله قدمكی حفظ ايله يعنی
سوزكده ثابت قدم اول * كوشهٔ كيروسرراه نجاتی بطلب * كه نه
بس ديرسرآيد بتوان يك دوسه دم * كوشهٔ ياحرف وحدت همزه
حرف توسل (كير امر حاضر مفرد طوت ديمكدر (سر بونده اوج
معناسنه (راهه اضافت لاميه (راهك نجاتده بيانيه ياحرف نسبت
نجاته منسوب اولان يولك اوجنی (بطلب باء تأكيد ايله فعل امر
مفرد مخاطب استه ديمكدر (كه حرف تعليل (نه حرف نفی (سرآيده
مصروف (بس باء عربيله جوق ديمكدر (دير كج معناسنه در
(سرآيد نهايت بولور ديمكدر (بتو باحرف ظرف (دم نفس ديمكدر
(محصول بيت) بركوشه طوت يعنی عزلت ايله ونجات يولينك اوجنی
استه يعنی خلاص اوله جق برطريق آره زيرا جوق كج نهايت بولور
دكلدر يعنی تيز دوكنورسنده بو برايكی اوچ نفس حاصلی حياتك
سريع الزوالدر حقده يارار برطريق آره * كوينـد بسمع ملك غور
رسانيدند كه انوری ترا هجا كفته است بملك هرات نوشت وانوری را
طلب كرد ونسبت بوی اظهار نودد وتلطف نمود مقصودش
انتقام بود ملك هرات انرا بفراست دريافت اما انرا بصريح نمی
توانست نوشت درمكتوبی كه از برای مطالبهٔ انوری می نوشت اين
بيتهارا درج كرد * بسمع ملك غور لاميه وبيانيه يا حرف صله
ملك لامك كسر يله پادشاه ديمكدر (غور برقومك اسميدر
تاتارستانده اولور كه محللرينه غورستان ديرلر (رسانيدند فعل ماضی
متعدی جمع غائب ايرشدرديلر ديمكدر (كه حرف بيان تراادات صله
سكا ديمكدر (بملك هرات بيانيه باحرف صله هرات هانك كسر يله
برشهرك اسميدر وخراسانك تختكاهيدر هری دخی ديرلر (نوشت
فعل ماضی مفرد غائب يازدی ديمكدر (انوری را ادات مفعول (بوی

باحرف صله (وی انوری یه راجعدر (اظهار تودد مصدرك مفعولنه
مضافیدر (تودد تفعل بابندن مصدردر محبت معناسنه (تلطف ده
بویله (نمود لازمله متعدی بیننده مشترکدر کوستردی دیمکدر
(مقصودش شین ضمیر ملك غوره راجعدر (بفراست باحرف مصاحبت
(دریافت فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (آنرا را ادات مفعول
بصریح باحرف مصاحبت (صریح آشکاره معناسنه‌در (نمی توانست
نوشت یازمغه قادر اولمدی (مکتوبی یا حرف وحدت (که حرف رابط
(برای ادات تعلیل (مطالبهٔ انوری مصدرك مفعولنه‌در (می ادات تأکید
(نوشت یازدی دیمکدر (محصول ترکیب) دیرلر ملك غورك قولاغنه
ایرشدردیلرکه انوری سکا هجو سویلمشدر ملك هراته یازدی
وانوری یی طلب ایلدی وانوری یه نسبت محبت ولطف اظهاری
کوستردی ملك غورك مقصودی انتقام ایدی ملك هرات انی فراست
ایله بیلدی اکلدی اما انی آشکاره یازمغه قادر اولمدی شول برمکتوبده کی
انوری یی مطالبه ایچون یازدی یعنی ملك هراتك انوری یی دعوت
ایچون یازدیغی مکتوبده بو بیتلری درج ایلدی (شعر) هی الدنیا
تقول بملأ فیها * حذار حذار من بطشی وفتکی * هی ضمیر بارز مفرد
مؤنث وضمیر قصه‌در اضمار قبل الذکر طریقیله دنیایه راجعدر (الدنیا
مبتدا (تقول تحتنده دنیایه راجع فاعلیله خبری (بملأ با تقول یه متعلق
ملأ میمك کسریله طلو دیمکدر (پر معناسنه (فی یه مضاف فی اسماء
ستهٔ معتله مضافه‌دن در جری یا ایله اغز معناسنه‌در (ها ضمیر مؤنث
مضاف الیهی دنیایه راجعدر مقول قول مصراع ثانی وثالث ورابعدر
(حذار اسماء افعالدندر احذر معناسنه سن قورق دیمکدر ثانی تأکید
وتنبیه‌در (من بطشی حذاره متعلق بطش مصدردر شدت
معناسنه یا ضمیر متکلم (فتك علی الغفله باصمغه دیرلر (یاء متکلم بنه
مضاف الیهی (محصول بیت) بو دنیا اغزی طلوسی ایله در قورق
قورق بنم شدتمدن وغفلته باصمه‌دن حاصلی شدت وفتکمدن قورق
دیو تنبیه ایدر * ولا یغررکم طول ابتسامی * فقولی مضحك والفعل
مبکی * فا فذلکه (لا حرف نهی (یغرر فعل مضارع نهی غائب لا ونهی
ایله مجزوم (کم ضمیر جمع مخاطب مفعول میم اشباع ایله اوقنور سزی

مغرور قلمسون دیمکدر (طول لفظا مرفوع فاعلی (ابتسام مضاف الیهی وافتعال بابندن مصدردر کولدرملك معناسنه (یاء متکلم مضاف (فا حرف تعقیب (قول مصدردر سوز معناسنه و مبتدا (یا ضمیر متکلم (مضحك افعال بابندن اسم فاعلدر کولدریجی دیمکدر لفظا مرفوع خبر مبتدا (فعل ایش دیمکدر و مبتدا (مبکی مضحك کبی اغلدیجی دیمکدر خبری (محصول بیت) امدی سزی مغرور قلمسون بنم اوزون کولدرمکلکم یعنی سرزه میدان و یروب براز مدت صفایاب اولدیغکز سزی مغرور قلمسون بنم قولم کولدریجی وفعلم اغلدیجی در یعنی دنیا اغزی طاوسی دیرکه سزی بنم بویله جاه و مال و حیات و عیش ایله کولدردیکم یاخود ابتسام لازم معناسنه سرزه بویله فریب کونا کون ایله یوز یکرزه کولدیکم مغرور قلمسون زیرا بنم سوزم که مراد ظاهرمدر آرایش وشعده ایله کولدریجیدرهرکس بکامیل ایدر وفعلم که باطنمدر بکا مبتلا اولنلری الام ومحن کونا کون ایله آغلدرعروض بوقطعه بحر وافردندر که اصلی مفاعلتن در التی کره بیت اولك صدری معصوب عصب بشنجی متحرکی ساکن قلمغه دیرلر که لامدر ساکن اولنجه مفاعلتن اولوب مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور حشوی سالم عروض وضربلر جمله مقطوف قطف فاصلهٔ صغرادن بر متحرکله برساکن حذف و برمتحرکی اسکانه دیرلرتن دوشر ولام ساکن اولوب مفاعل قالور فعولن لفظنه تبدیل اولنور بیت اولك ابتداسی سالم حشوی معصوب بیت ثانینك صدر وابتداسی وحشولری ده معصوب (تقطیعی) هی الدنیا مفاعیلن تقول بمل مفاعلتن ءفیهافعولن حذارحذ امفاعلتن رمن بطشی مفاعیلن وفتکی فعولن فلایغرر مفاعیلن کمو طولب مفاعیلن تسامی فعولن فقولی مض مفاعیلن حك والفع مفاعیلن ل مبکی فعولن اولور که وافر معصوب ومقطوفدر* انوری انرا بحسن فراست دریافت و وسیلها انکیخت وملك هرا ترا ازان مطالبه درکذرانید دیکر بار ملك غور ویرا طلب کرد وملك هرا ترا درمقابلهٔ اوهزار کوسفند وعده کرد ملك هرات کسی موکل انوری کرد که ناچار باید شد بغور که مرادر مقابلهٔ نوهزار کوسفند میدهند انوری کفت ای پادشاه مرذی راکه اورا بهزار کوسفند می ارزد ترا رایکان نمی ارزد مرا بکذار تاباقی عمر در سلك

ملازمان تو باشم وجواهر مدایح در پای تو پاشم ملك هراترا این سخن خوش آمد اورا نكاه داشت * ازرا را ادات مفعول (بحسن فراست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت (دریافت فعل ماضی مفرد غائب اكلادی دیمكدر (وسیله سبب وواسطه دیمكدر (ها ادات جمع زانكیخت حسب اللغه قوپاردی دیمكدر بونده پیدا معناسنه در ملك هرات را) را ادات مفعول در حرف تأكید (كذرانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب كچردی دیمكدر (دیكر بار بركره دخی دیمكدر ویرا) را ادات مفعول وی انوری یه راجعدر (ملك هراترا را ادات صله (در حرف ظرف (مقابلهٔ وی لامیه وی انوری یه راجعدر (مقابله قارشیلق دیمكدر (هزار بنك (كوسفند قیون معناسنه در (كمی را را ادات مفعول (موكل تفعیل بابندن اسم فاعلدر بونده مباشر معناسنه مستعملدر (انوری یه اضافت مفعولنه در (ناچار چاره سز دیمكدر یعنی استراسته مز (باید شد كتمك كركدر دیمكدر (بغور با حرف صله (كه حرف تعلیل (مرا ازا ادات صله (در حرف ظرف (مقابلهٔ تو لامیه میدهند) می ادات حال دهند فعل مضارع جمع غائب ویررلر دیمكدر مردی) یا حرف وحدت (كه حرف رابط صفت (اورا را ادات صله اوملك غوزه راجعدر (ارزد فعل مضارع مفرد غائب دكر دیمكدر ترا) را ادات صله (رایكان مفت دیمكدر (نمی ارزد فعل نفی حال مفرد غائب استفهامی متضمن دكزمی دیمكدر (مرا را ادات مفعول بكذار) با تأكید ایله فعل امر حاضر مفرد تركك ایله صالیویر دیمكدر (تا حرف تعلیل (سلك ملازمان تو لامیه لردر سلك دیزی دیمكدر ملازم خدمه معناسنه الف نون ادات جمع سنك خدالمریكك دیزی سنده باشم) فعل مضارع متكلم وحده باء عربیله اولم دیمكدر (جواهر مدایح بیانیه جواهر جوهرك جمعیدر مدایح مدحك جمعی (در حرف ظرف پای تو) لامیه (پاشم فعل مضارع متكلم وحده پاء عجمله صاچم دیمكدر ملك هراترا) را ادات صله (اورا را ادات مفعول او انوری یه راجعدر نكاه داشت) رعایت وحفظ ایلدی دیمكدر (محصول تركیب) انوری انی یعنی ملك غورك كندویه سوء قصدی اولدیغنی ملك هراتك مكتوبی مفهومندن فراست كوزلكیله بیلدی سبب وواسطه لر پیدا

ایلدی

ايلدى وملك هراتى اول مطالبه دن كچردى بركره دخى ملك غور انورى يى طلب ايلدى وملك هراته انورى مقابله سنده بيك قويون وعدايلدى ملك هرات برآدمى انورى يه موكل ايلدى كه ناچار غوره كتمك كرك زيرا بكاسنك مقابلكده بيك قيون ويررلر انورى ديدى اى پادشاه برآدم كه ملك غوره بيك قويونه دكه يعنى لازم اوله سكامفت ومجانا دكز محبنى صاليوير تاكيم باقى عمرم سنلك خدمه لرك سلكنده اولام ومدايح جوهرلرينى سنلك اياغكه صاچم ملك هراته بوسوزخوش كلدى واني حفظ ورعايت ايلدى * رشيدالدين وطواط وى ازشعراى ماوراءالنهرست در وقت خود استاد شعراو پيشواى آن طبقه بودوكتاب حدايق السحر درصنايع شعر تصنيف اوست ودرمخاطبهٔ بعضى از وزراء مى كويد * وطواط براسه ديمكدر وضعيف آدمه ديرلر غالبا شاعرمز بورغايت ضعيف وجوداولديغندن وطواط تلقيب اولنمشدر (شعراء ماوراءالنهر لاميه (وقت خودده بويله (استاد (شعرا كذلك (پيشواى آن وقس (پيشوامقتدا معناسنه در (كتاب حدايق السحر بيانيه (صنايع شعرده بويله (تصنيف اولاميه (محصول تركيب) رشيدالدين وطواط اول شعراى ماوراءالنهرندر كه كندى وقتنده شعرانك استادى واول طبقه نك مقتداسى ايدى وحدايق السحر كتابى شعر صنعتلرينى بيانده انك تصنيفيدر وبعض وزرايى مخاطبه ده دير (قطعه) تو وزيرى ومدح كوى تومن * دست من بى عطار وابينى * وزيرى ياحرف خطاب (مدح كوى تو لاميه مدح كوى وصف تركيبيدر مادح معناسنه (دست من لاميه روا جائز ديمكدر (بينى فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامى متضمن كوررمبسين ديمكدر (محصول بيت) سن وزيرسين وسنلك مداحك بنم بنم اليمى عطاسز جائز كوررمبسين * تو وزارت بمن كذار ومرا * مدحتى كوى تاعطابينى * بمن باحرف صله (كذار ترك ايله ديمكدر (مرا را ادات صله (مدحتى ياحرف وحدت (كوى امرحاضر مفرد سويله ديمكدر (تا حرف تعليل (بينى فعل مضارع مفرد مخاطب كوره سين ديمكدر (محصول بيت) سن وزارتى بكا وير وبكا برمدحت سويله تاكيم عطايى كوره سين (عروض) بو قطعه بحر خفيفدندر كه فاعلاتن

مفاعلن فعلن اولور * واين دو رباعى اززادهٔ طبع اوست * و بو ايكى
رباعى انك ولد طبع اطيفيدركه ذكر اولنور * بريادرخ تواين جهان
كذران * بكذاشتم اى ماه وتواز بيخبران * برحرف مصاحبت
(يادرخ تو لاميه‌لردر سنك يكاغك ذكرى ايله ديمكدر (جهان كذران
موصوفك صفتداضافتيدر كذران صفت مشبهه كچيجى ديمكدر بونده
فانى معناسنه در (بكذاشتم باء تأكيد ايله فعل ماضى متكلم وحده ترك
ايلدم ديمكدر (ماه بونده جاناندن عبارتدر (بيخبران الف نون ادات جمع
(محصول بيت) سنك رخك ذكرى ايله بو فانى جهانى ترك ايلدم
اى جانان وسن بى خبرلردنسين يعنى بوحالمدن خبير وآكاه دكلسين
*دست از همه شستم ونشستم بكران * چون باتو كذشت بكذرد
بادكران * شستم شينك ضميله فعل ماضى متكلم وحده يقه دم ديمكدر
(نشستم ده بويله اوتوردم ديمكدر (بكران باحرف ظرف كران كاف
عربك فتحيله كنار ديمكدر (چون ادات استفهام شرطى متضمن نيجه
ديمكدر (باتو باحرف مصاحبت (كذشت فعل ماضى مفرد غائب كچدى
ديمه ديمكدر (بكذرد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب كچر
ديمكدر (بادكران باحرف مصاحبت الف نون ادات جمع غيريلرايله
ديمكدر (محصول بيت) جمله دن اليمى يقه دم وبركنارده اوتوردم
حاصلى جهانى ترك ايلدم بو عالم سنك ايله كچدبسه غيريلرايله ده كچر
يعنى سكا اولان غيريلره دخى اولور (عروض) بو رباعى شجرهٔ اخربدندر
كرات ايله على التفصيل والاجمال بيان اولندى مفعول مفاعلن
مفاعيلن فعول اولور (رباعى ديكر) چشمى دارم همه پر از صورت
دوست * باديده مراخوش است چون دوست دروست * چشمى
با حرف وحدت بركوز ديمكدر (دارم فعل مضارع متكلم وحده اثباتدن
عبارتدر بنم واردر ديمك اولور (پر طلو ديمكدر (صورت دوست لاميه
(باديده باحرف مصاحبت كوزايله ديمكدر (مرا را ادات تخصيص بنم
ديمكدر (خوشى ياحرف مصدر (است وتا ادات خبر خوشلق واردر
يعنى راضيم ديمكدر (چو ادات تعليل (درحرف ظرف (او ضمير چشمه
راجعدر (محصول بيت) بركوزم واردركه مجموعى يارك صورتيله طلو
كوزم ايله بنم دوستنغم وخوشلغم واردر چونكه دوست انده در يعنى

دوست اندە اولدیغی کوزمدن راضی وخوشنودم * از دیده ودوست فرق کردن نه نکوست * یااوست بجای دیده یادیده هم اوست * (محصول بیت) کوزدن دوستی فرق ایلمك ایو دکلدر یا کوزیمك یرنده اودر یاخود کوز اودر یعنی کوزم دوستدر یاخود دوست کوزمدر حاصلی هیچ فرقی یوقدر (عروض) بورباعی ده سابق کبیدر لکن بیت اولك مصراع اولی اخرمدر تدبر * عمیق رحمه الله وی ازشعرای ماوراء النهرست واستاد شعرای وقت خود بود واین چند بیت که در مفتتح یکی از قصاید کفته بغایت بدیع ولطیف واقع شده است * (محصول ترکیب) عمیق رحمه الله اول دخی ماوراء النهر شاعرلرندندر وکندو وقتنك شاعرلرینك استادی ایدی و بو برقاچ بیت که قصیده لرندن بریسنك اوائلنده سویلمشدر غایت ایله غریب ولطیف واقع اولمشدر (قطعه) اکرموری سخن کوید وکرمویی روان دارد * من آن مورسخن کویم من آن مویم که جان دارد * موری یاحرف وحدت برقرنجه دیمکدر (کوید فعل مضارع مفرد غائب سویلرسه دیمکدر (مویی یاحرف وحدت برقیل دیمکدر (روان جان معناسنه در (دارد فعل مضارع بونده وار ایسه دیمکدر (مورسخن کوی موصوفك صفتنه درسخن کوی وصف ترکیبیدر سوزسویلیجی دیمکدر (میم ضمیر متکلم وحده که حرف رابط صفت (محصول بیت) اکر برقرنجه سوزسویلرسه واکر برقیلك جانی وارسه بن اول سوز سویلیجی قرنجه یم بن اول قیلم که جانی واردر یعنی متکلم وناطق قرنجه اولورسه بن اول قرنجه یم جانلی قیل اولورسه بن اول قیلم حاصلی کمال ضعف وهزالنی بیاندر * تنم چون سایهٔ مویست ودل چون دیدهٔ سوزن زهجر غالیه مویی که چون موران میان دارد * تنم میم ضمیر متکلم تن وجود معناسنه در (چون ادات تشبیه (سایهٔ مویی لامیه یاحرف نسبت (چون ینه ادات تشبیه (دیدهٔ موران لامیه (هجر غالیه مویی لامیه هجر فراق معناسنه در (غالیه مو وصف ترکیبیدر مشك صاچلی دیمکدر (یا حرف وحدت (که حرف بیان (چون ادات تشبیه (محصول بیت) تنم یعنی وجودم قیلك کولکه سی کبیدر وکوکل قرنجه کوزی کبی برمشك صاچلینك فراقندن که قرنجه لرکبی بلی واردر

یعنی قرنجه کبی میان نازکی اولان برغالیه مویك هجرندن وجودم قیل
کولکه سی کبی وکوکلم کانی ایله تنك لکدن قرنجه کوزی کبیدر * اگر
باموز و یاموبی شبانر وزی شوم همره * نه مور ازمن خبر یابد نه موی
ازمن نشان دارد * باموز یا حرف مصاحبت (یا حرف تردید (موبی
یا حرف وحدت (شبانر وزی یا حرف تنکیر کیجه کوندز دیمکدر (شوم
فعل مضارع متکلم وحده اولسم دیمکدر (همره یولداش معناسنه در
(نه حرف نفی (یابد فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (محصول بیت)
اکر برقرنجه یاخود برقیل ایله کیجه کوندز یولداش اولسم نه قرنجه نك
بندن خبری اولورنه قیل بندن اثر وآثار طوتار * بچشم موردر کنجم بس
اززاری وبس سستی * اکر خواهد مرا موری بچشم اندر نهان دارد *
بچشم مور لامیه با حرف صله (در حرف تأکید (کنجم فعل مضارع
متکلم وحده صیغارم دیمکدر (بس چوق وزیاده معناسنه (زاری
یا حرف مصدر ضعیفلك دیمکدر (سستی یا حرف مصدر کوشکلك
دیمکدر (اکر ادات شرط (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استرسه
دیمکدر (مرا ادات مفعول (موری یا حرف وحدت (بچشم با حرف
ظرف (اندر یابی تأکید ایدر (نهان کیزلی دیمکدر (دارد فعل مضارع
مفرد غائب (نهان دارد کیزلر دیمکدر (محصول بیت) قرنجه نك کوزینه
صیغارم غایت ضعیفلکمدن وغایت کوشکلکمدن یعنی زیاده ضعف
وفتورمدن ناشی قرنجه کوزینه صیغارم اکر بنی برقرنجه مراد ایدرسه
کوزنده صقلر یعنی ستر واخفا ایلر * من آن مورم که اززاری مرا موبی
بپوشاند * من آن مویم که ازسستی کم از موبی توان دارد * مورم میم ضمیر
متکلم (که حرف رابط صفت (زاری یا حرف مصدر (مرا ادات
مفعول (موبی یا حرف وحدت (بپوشاند باء تأکید ایله فعل مضارع
مفرد غائب اورتر دیمکدر (مویم میم ضمیر متکلم (که حرف رابط
صفت (سستی یا حرف مصدر کوشکلکدن دیمکدر (کم از دیمکدر
یوقدن کنایه در (موبی یا حرف وحدت توان قوت دیمکدر (محصول بیت)
بن اول قرنجه یم که ضعفدن بنی برقیل اورتر ایلر بن اول قیلم که
کوشکلکدن برقیلدن ازقوتم واردر یعنی قیل قدر قوتم یوقدر (عروض)
بو قطعه بحر هزج مثمن سالمدر * سوزنی رحمه الله وی ازنسف بوده است

بتحصيل بخارا آمد و بر شاكرد سوزنكرى عاشق شد وبشاكردى استاد
وى رفت ودران مهارتى تمام حاصل كرد وهزل برطبيعت وى غالب بود
و بنا بران هذيانات بسيار كفته است واين دوبيت از قصيده است
كه در اعتذار انهامى كويد * نسف نونك و سينك فتحه لريله
بر شهرك اسميدر (بتحصيل با حرف آداء تحصيل بونده كسب علم
معناسنه در (بخارا با حرف صله (آمد فعل ماضى مفرد غائب
كلدى ديمكدر (بر حرف صله (شاكرد سوزنكرى لاميه يا حرف وحدت
سوزنكر پراصنافدر كه قصنقده بز اوستنه نقش اشلرلر نقشنه سوزنى
نقاشنه سوزنكر ديرلر (بشاكردى باحرف صله (يا حرف مصدر
(استاده اضافت مفعولنه در (استاد وى لاميه (وى شاكرد سوزنكره
راجعدر (رفت فعل ماضى مفرد غائب كتدى ديمكدر (دران
در حرف ظرف آن صنعته اشارتدر (مهارتى ياحرف مصدر كمال
ديمكدر (هزل استهزا معناسنه در (بر حرف استعلا (طبيعت وى
لاميه (بنابران اكا بناء ديمكدر (هذيان مهمل يعنى عبث ديمكدر
(الف وتا علامت جمعدر (بسيار چوق (اعتذار آنها مصدرك
مفعولنه در (اعتذار عذر ديلمك (آن هذيانه اشارتدر (ها ادات جمع
(محصول تركيب) سوزنى رحمه الله اول نسفدن اولمشدر يعنى
مبدئى نسفدر تحصيل علم وكمال ايچون بخارايه كلدى و بر سوزنكرك
شاكردينه عاشق اولدى واول شاكردك استادينك شاكردلكنه
كتدى واول سوزنكرلكده تمام مهارت حاصل ايلدى وهزل واستهزا
طبيعتنه غالب ايدى اكا بناء چوق هذيانات سويلمشدر و بو ايكى
بيت شول برقصيده دندر كه اول هذياناتى اعتذارده سويلر (قطعه)
تاكى ز كردش فلك ابكينه رنك * برابكينه خانۀ طاعت زنيم سنك *
تا حرف انتها (كى قچن ديمكدر (كردش كافك فتحيله ماقبلى
مكسور شين ايله دونش ودور معناسنه اسم مصدر در (فلكه اضافت
فاعلنه در فلكك مابعدينه موصوفك صفتنه در (ابكينه رنك تركيب
توصيفيدر سرچه رنكلى ديمكدر (ابكينه خانه ده بويله شيشه او
ديمكدر قلب مراددر (طاعته اضافت لاميه (زنيم فعل مضارع
متكلم مع الغير اوره لم ديمكدر (محصول بيت) قچنه دك ابكينه رنك

اولان فلكك دورندن عبادت وطاعت شيشه خانه سنه يعنى قلبنه
طاش اوره لم حاصلى دور فلكدن نيجه برشكايت ايله مجروح قلب
ومحزون اوله لم * بر ابكينه سنك زدن كار ماوما * تهمت نهيم بر فلك
ابكينه رنك * زدن مصدر در اورمق معناسنه (كارما لاميه (تهمت
مصدر در اسناد قباحت ايتمكه ديرلر (نهيم فعل مضارع متكلم مع الغير
قورز ديمكدر (محصول بيت) صرچه يه طاش اورمق بزم كار بزدر
و بز ابكينه رنك اولان فلكه اسناد قباحت ايدرز يعنى صرچه يه
مشابه اولان قلوب عبادى هزار سنكله شكست ايدوب بنه
فلكه اسناد قباحت ايلرز (عروضى) بوقطعه بحر مضارعدندر كه
مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * واين چند بيت ازقصيدهٔ
ديكرست هم درآن معنى * وبو برقاج بيت برغيرى قصيده سندندر
بنه اول معنى واسلوبده (قطعه) زهر بدى كه تودانى هزار چندانم *
مرا نداند از بن كونه كس من دانم * بدى ياحرف مصدر (كه حرف رابط
صفت (دانى فعل مضارع مفرد مخاطب بيلورسين ديمكدر (چندانم
اولقدرم ديمكدر (مرا را ادات مفعول بنى ديمكدر (نداند فعل نفى
مستقبل بيلمز ديمكدر (ازين كونه بونك كبى ديمكدر (كه حرف
رابط صفت (دانم فعل مضارع متكلم وحده بيلورم ديمكدر
(محصول بيت) هر يرامزلقدن كه سن بيلورسين بيك اولقدر يعنى
بنده اولان يرامزلق سنك بيلديككدن بيك اولقدر زياده در بنى
بونك كبى كيمسه بيلمز كه بن بيلورم يعنى بن بنى بيلديكم قدر كيمسه بيلمز
* باشكار بدم درنهان زبد بدتر * خداى داند ومن اشكار پنهانم *
باشكار باحرف ظرف ظاهرده ديمكدر (بدم ميم ضمير متكلم يرامزم
ديمكدر (درنهان كيزلوده ديمكدر (بدتر تر ادات تفضيل بدرك ديمكدر
(داند فعل مضارع مفرد غائب بيلور ديمكدر فاعلى خدادر (من خدا
اوزره معطوف (محصول بيت) ظاهرده يرامزم وباطنده يرامزدن يرامز
زيرا كيم الله بيلور و بن بيلور آشكار و پنهانى يعنى كيزلومى وآشكارهمى
بربن و بر الله بيلور كه يرامزلردن يرامز و بدلردن بد وعاصى بنم * بيك
صغيره مرا رهنماى شيطان بود * بصد كبيره كنون رهنماى شيطانم *
بيك صغيره باحرف صله صغيره كوچك كناه ديمكدر (مرا را ادات صله

(رهنمای وصف ترکیبی در دلیل معناسنه (بو دادات ماضی (بصد کبیره یاحرف صله کبیره بیوك كاه معناسنه در کنون کافك ضمیله الان دیمکدر (رهنمای شیطان لامیه (محصول بیت) برکوچك كاهه شیطان بکا دلیل اولدی یعنی اشلدیکه سبب اولدی یوز بیك كاهه شمدی شیطانك دلیلی یم یعنی شمدی شیطانی اضلاله قدرتم واردر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور* ودر قصیدهٔ دیکرنه از ین اسلوب میکوید* و برغیری قصیده دخی بو اسلوب اوزره اولمیه رق یعنی اعتذار طریقی اولمیه رق دیر (قطعه) چو تیر غمزه بناز وکرشمه اندازی * نشانه از دل مسکین من کن ای غازی* چو ادات تشبیه (تیر غمزه بیانیـه (بناز باحرف مصاحبت (ناز معروف (کرشمه شیوه دیمکدر (نازه عطف تفسیریدر (اندازی فعل مضارع مفرد مخاطب آته سین دیمکدر (دل مسکین من موصوفك صفته ولامیـه (کن امر حاضر مفرد ایله دیمکدر (محصول بیت) چونکه غمزه اوقنی ناز وشیوه ایله آتارسین یعنی آتمق مراد ایدرسین نشـانه یی یعنی هدفی بنم کوکلمـدن ایله ای غازی * نخست باتو بدل بازی اندر آمده ام * * چو دل نماند تن در دهم بجانبازی * نخست اول دیمکدر (باتو باحرف مصاحبت (بدل بازی باحرف صله یاحرف مصدر (دل باز وصف ترکیبی در کوکل اوینـادیجی دیمکدر (اندر تأکید در (آمده ماضیدن قسمـدر (همزه حرف توسل (میم ضمیر متکلم کلشم دیمکدر (چو ادات تعلیل (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمیـه دیمکدر (تن در دهم راضی اولورم دیمکدر (بجانبازی باحرف صله (جان باز وصف ترکیبی در جان اوینادیجی دیمکدر یاحرف مصدر (محصول بیت) اول سـنك ایله کوکل اوینادیجیلغه کلش ایدم یعنی کوکل و یرمکه کلدم چونکه کوکل قالمیـه جان اوینادیجیلغه راضی اولورم یعنی کوکلی فدا ایتـدیکم کبی جانی دخی فدایه راضیم * چو هیچ زخم توای دوست بی نوازش نیست * مرا بغمزه بزن تا ببوسه بنوازی* چو ادات تعلیل (زخم تو لامیه سنك زخمك دیمکدر (نوازش اسم مصدردر او خشایش معنـاسنه (مرا را ادات مفعول (بغمزه باحرف مصـاحبت (بزن باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اور دیمکدر (تا حرف تعلیـل (ببوسه

باحرف مصاحبت (بنوازی باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوخشایه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه ای دوست سنك زخمك نوازش سزدکلدر یعنی دل عاشقه یاره آچدقده نوازش ایلرسین بنی غمزه ایله اورتاکیم بوسدایله اوخشایه سین ونوازش ایده سین

* هزار عاشق داری ومن هزاریکم * بمن نیسایی که تازان همه نپردازی *

هزار عاشق داری نك مفعول صریحی (داری فعل مضارع مفرد مخاطب ثباتدن عبارتدر واردر دیمکدر (هزار یك بیکده بر دیمکدر واو عطف سز میم ضمیر متکلم یاخود واو عطف ایله هزار و بیکه کافك ضمیله میم اعداد آخرنده اولان ادات فاعل اولوب بیك برنجی دیمك اولور (بمن باحرف صله (نیسایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمزسین دیمکدر (که حرف بیان (تاحرف انتها (زان همه انلرك مجموعندن دیمکدر (نپردازی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایشه صورت ویرمدکجه دیمکدر (محصول بیت) بیك عاشقك واردر وبن بیکده برم یاخود بیك برنجی یم بکا کلمزسین تا که انلرك مجموعندن ایشه صورت ویرمدکجه یعنی انلرك ایشنی تکمیل ایلمدکجه بکا کلمزسین (عروض) بوقطعه دخی سابق کبیدر * ودر مدح حمیدالدین مستوفی جوهری که از فضلاء ماوراء النهر بوده است قصیده‌ٔ کفته است موقوف میکویند که آن مخترع طبع ویست ومطلعش اینست * مدح حمیدالدین لامیه حمیدالدین اسمی (مستوفی لقبی (که حرف بیان (قصیده‌ٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (موقوف بونده برصنعتك اسمیدر که آخر مصراعده برلفظك نصفنی وقف ایدرلر نصف آخرینی مصراع آخره ابتدا قیلرلر هر بری معنی دار اوله رق صنایعدن اولور معنی دار اولمیه رق اشعار عربیه لایعد در (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (مخترع اسم مفعولدر افتعال بابندن اختراع اولنمش معناسنه‌در (طبع مضاف فاعلنه در طبعك ویه لامیه وی سوزنی یه راجعدر (مطلعش شین ضمیر قصیده یه راجعدر (محصول ترکیب) وحمید الدین مستوفی جوهرینك مدحنده که ماوراء النهر فضلاسندن اولمشدر برقصیده سویلمشدر که موقوف دیرلر که اول سوزنینك طبعنك ایجادیدر ومطلعی

بودر (بيت) زندكانى مجلس مستو * فى دولت حميد دين الجو * زندكانى مجلس مستوفى) لاسيه‌لر در زندكانى ياحرف مصدر ديرلك ديمكدر ذوق وعيش معناسنه در مستوى دولت مصدرك مفعولنه در مستوفى قبض ايديجى ديمكدر (الجو مابعدنده كى بيتك اولى هرى اولملى الفاظ براسه معنايه اولمق مراد اولنسه (مستوى افتعال بابندن اسم مفعولدر قرارلشمش ديمكدر (فى فائده معناسنه در دولتك فائده سى ديمك اولور (الجو دولت جنكيز باندن برشاهك اسميدر (محصول بيت) دولتى قبض ايديجى حميد الدين الجو هرينك مجلسنك عيشى وذوقى موقوفه كوره معنى دولتك فائده سى حميد الدينك مستقر وثابت اولان عيشى ديمك اولور عروض بحر خفيفدر * وپوشيده نماند كه اكروربن الفاظ كه ازان در هرمصرع جزوى مى افتد چنين رعايت كنند كه بعضى آن اجزارا فى نفسه معنى مستعمل باشد مناسب مقصود ازلطافتى خالى نيست چنانكه درين قطعه * پوشيده اورتولى ديمكدر (نماند فعل نفى مستقبل مفرد غائب قالميه ديمكدر (كه حرف بيان (اكر ادات شرط (درين الفاظ بولفظلرده (كه حرف بيان (آن الفاظه راجعدر (جزوى ياحرف وحدت (مى ادات تأكيد (افتد فعل مضارع مفرد غائب دوشر ديمكدر (چنين بوبجلين ديمكدر (كه حرف رابط صفت (اجزا جزؤلك جمعيدر (را ادات تخصيص (فى نفسه نفسنده (محصول تركيب) وخفى اولميه كه اكر بولفظلرده كه اندن هرمصرعده برجزؤ دوشه بونجلين رعايت ايدرلركه اول جزؤلرك بعضى سنك نفسنده مقصوده مناسب معناى مستعملى اوله لطافتدن خالى دكلدر انجلين كه بوقطعه ده (قطعه) دى فرستاد قطعهٔ سوى من * نكته دانى ززمرهٔ فضلا * (دى دالك كسريله دون ديمكدر (فرستاد فعل ماضى مفرد غائب ارسال ايلدى ديمكدر (قطعهٔ ياحرف وحدت همزه حرف توسل برقطعه ديمكدر (سوى من لاميه بنم جانبه ديمكدر نكته دانى) ياحرف وحدت نكته دان وصف تركيبيدر نكته بلميجى يعنى دقايق شناس (زمرهٔ فضلا بيانيه فاضللر زمره سندن ديمكدر (محصول بيت) دون بنم جانبه فضلا زمره سندن برنكته دان برقطعه ارسال ايلدى * كرده لفظى سه چار ازان بدو نيم * تاكنند عاجز

از جواب مرا * (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش معناسنه (لفظی باحرف تنکیر (سه اوج دیمکدر (چار درت اوج درت لفظی دیمکدر آن) قطعه یه راجعدر (بدونیم با حرف صله ایکی پارچه دیمکدر (تا حرف تعلیل (کنند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (مرا را ادات مفعول (محصول بیت) اوج درت لفظی اول قطعه دن ایکی پارچه ایلمش تاکیم بنی جوابدن عاجز ایلیه یعنی بنی تعجیز ایلمك ایچون موقوف صنعتی اجرا ایلمش * گفتم اندر جواب آن کای مف * خرخاق خدا وقاضی حا * (جواب آ لامیه (که حرف بیان (مفخر وصلی صورتنده افتخار ایدیجی دیمکدر خلقه اضافی فاعلندر وقفی صورتنده خرخاق لامیه خراشك (مف ینه مفخر دیمکدر ترخیم طریقیله خلقك خدایه لامیه (قاضی حاجت بیت ثانیه وصل صورتنده فاعلك مفعولندر وقفی صورتنده بوله (حا بجرمعناسنه در (محصول بیت) انك جوابنده دیدمکه مخلوق خدانك مفخری وحاجت اصحابنی قضا ایدیجی بو صورتده مدح اولور یاخود جوابنده دیدمکه ای مخلوق خدانك اشکی وزجر قاضی سی بو صورتده ذم اولور * جت اصحاب متصف بفضی * لت بسیار خواهت بدعا * (جت ینه حاجت دیمکدر متصف) اسم فاعلدر وصف اتمش دیمکدر (بفضیلت بسیار وصل صورتنده با حرف مصاحبت فضیلت ازمقلق معناسنه اضافت بیانیه چوق فضیلت ایله دیمکدر وقف صورتنده (فضی کشف سر دیمکدر لت) سله معناسنه در (خواهت تا حرف خطاب خواهم فعل مضارع متکلم وحده سکا استرم دیمکدر یاخود سکا ایلرم دیمکدر با تأکید یاخود ظرف (محصول بیت) ای مفخر خلق خدا چوق فضیلتله متصف اولان اصحابك حاجتنی قضا ایدیجی یعنی فضلالك مرادن حاصل ایدیجی سکا دعا ایلرم مدحی مشعردر یاخود کشف راز ایله متصف اولان اصحابك زجر قاضی سی دعامده سکا چوق سله استرم هجوی مشعردر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (ودربن رباعی دیکر * بو برغیری رباعی ده ده بو صنعتی مشتملدر * رباعی) * ای شادی عیدبکام دل اع * دائم شده محبوس در بن غمکده مع * (ای حرف ندامنادی محذوف ای کس که دیمکدر (شادی عید بیانیه

شادی یاحرف مصدر سرور معناسنه (بکام دل اعدایم بیانیه ولامیه
باحرف مصاحبت کام مراد دیمکدر بنم اعدامك کوکلی مرادنجه
دیمکدر وصلی صورتنده وقفنده (اغ یه اعدادن مرخم در نصف آخر
مساعده خطا ایله (دائم اوقنور (شده ماضیدن قسمدر (محبوس
مفعولی (درین مفعول فیه ی (غمکده کده اذات مکاندر غم مکانی
دیمکدر (معذور معلوم وصلی صورتی وقفنده (مع یله دیمکدر
(محصول بیت) ای ممدوح ومحبوب بیرام سروری بنم اعدامك کوکلی
مرادنجه بو غمکده ده محبوس اولمشدر یعنی ذوق وصفای عید دشمانمك
استدیکی وجداوز ره غمخانهٔ عالمده اسیر قید وبندر معذورم اخ
یاخودای محبوب بیرام سروری دشمن مرادنجه دائم بو عالمده کوکل ایله
بیله محبوس واسیر بند اولمشدر * ذورم براهل دل که آزای مخ *
بوسبست برسم عید ازتو طمع * (ذورم صورتنده بیله بیت اولده
وقف اولنان مع ایله یله درکه معذورم دیمکدر (براهل دل رانك کسریله
لامیه اهل دل قتنده دیمکدر (که حرف تعلیل (آزادی محبوسی مصدرك
فاعلنه در آزادی یاسی مصدریه محبوسی یاسی وحدت وصلی صورتنده
وقفی صورتنده (مخ دیرینه معناسنه در (بوسی یا حرف مصدر
وتاادات خبر رسم عید بیانیه یاحرف صله (بیرام عادتنجه (میم متکلم
(طمع لفظنه مقیددر (محصول بیت) اهل دل قتنده معذورم زیرا
بیرام عادتنجه برمحبوسك آزادلغیدر سندن طمع یعنی بوامیدمده اهل
دل بنی تعییب ایلمز (یاخود اهل دل قتنده معذورم که اسکی آزادك
بیرام عادتنجه امیدا ویمکدر (عروض) رباعی اوزانی معلوم
* افضل الدین خاقانی شروانی ویرا بسبب کالی که در صناعت
شعر داشته حسان العجم لقب کرده اند از همه شعرا در اسلوب سخن
ممتازست ودران شیوهٔ غریب بی انباز درمواعظ وحکم طریقهٔ حکیم
سنائی سپرده است ودران معنی که وی سبقت ازاقران خود برده
ودر قطعهٔ که بروجه مفاخرت میکوید * خاقانی مخلصی (شروان
بر شهرك اسمیدر یاحرف نسبت (ویرا حرف صله اکا دیمکدر (بسبب
یاحرف مصاحبت (کاله اضافت لامیه (یاحرف تنکیر (که حرف رابط
صفت (در حرف ظرف (صناعت شعر بیانیه صناعت صادك کسریله

فن دیمکدر (داشته ماضیدن قسمدر وارایدی دیمکدر (حسان العجم یعنی مداح رسول اولان حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینه تمثیل ایدوب (لقب کرده اند تلقیب ایلمشلردر (اسلوب سخن لامیه سوز قاعده سنه دیمکدر (ممتاز اسم مفعولدر افتعال بابندن اعلا معناسنه (آن شعره اشارتدر (شیوهٔ غریب بیانیه (بی انبازه اضافت صفتنه در انبازاورتق دیمکدر (شریك معناسنه (مواعظ موعظه نك جمعیدر (حکم حکمتك جمعیدر (طریقهٔ حکیم سنایی لامیه طریقه اسلوب معناسنه در (سپرده است سالك اولمشدر دیمکدر سینك کسریله (آن معنی طریقهٔ حکیم سنایدن عبارتدر (کوی سبقت بیانیه سبقت تقدم معناسنه در (اقران خود بیانیه (برده بونده قاپمش معناسنه در (قطعهٔ) یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بروجه مفاخرت افتخار طریقیله دیمکدر (میکوید دیر (محصول ترکیب) افضل الدین خاقانی شروانی رحمه الله اکا شول برکمال سببیله که صنایع شعرده وارایدی یعنی شعر فننده اولان کمالی سببیله اکا حسان العجم لقب ایلمشلردر جمیع شعرادن سوز قاعده سنده ممتازدر واول شعرطریقنده شریك سز شیوهٔ غریبی واردر حاصلی نظیری یوقدر موعظه لر سویلمکده وحکمتلر سویلمده حکیم سنایی بولنه سالك اولمشدر واول معنی ده سبقت وتقدم طوپنی کندی اقراننك قاپمشدر وبرقطعه ده افتخار طریقیله دیر (قطعه) شاعر مبدع منم خوان معانی مراست * ریزه خور خوان من عنصری و رودکی * مبدع افعال بابندن اسم فاعلدر ایجاد ایدیجی دیمکدر (منم بنم دیمکدر (خوان معانی بیانیه خوان سفره معناسنه در معانی معنانك جمعیدر امابونده معانی فن مخصوصك اسمیدر استعارات ومزایای الفاظ وصنایع قاعده سی انده مبیندر (مرا ادات تخصیص بنمدر دیمکدر (ریزه خور وصف ترکیبی در ریزه اووق دیمکدر (اوزق بیجی یعنی قرتیلرینی دیوشریجی دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه (خوان من ده بویله بنم سفره مك اووقلرینی بیجی دیمکدر (عنصری ورودکی سابقده ذکرلری مرور ایلدی (محصول بیت) ایجاد واختراع ایدیجی یعنی نوزمین ونومضمون انشاد ایدیجی شاعر بنم معانی سفره سی بنمدر عنصری ورودکی بنم

سفره مك اوقلر يني ييجي در يعني انلر بنم آرتيغمدن بكيني بجي ديرلر
شارحك هاني سيرايله كه ريزه خود ديمش دال ايله وآني اثبات ايچون
براز مالا يعني ژارژا ياقل سويلمش * زنده چو نفس حكيم نام من از
تازكي * كشته چو مال كريم حرص من ازاندكي * زنده زانك كسريله
ديري ديمكدر (چو ادات تعليل (نفس حكيم لاميه نفسدن مراد نفس
ناطقهٔ مجرده در (نام من ده لاميه (تازكي يا حرف مصدر كاف هادن
مبدل تازه لكدن ديمكدر (كشته ماضيدن قسمدر اولمش معناسنه
(چو مال كريم (چو نفس حكيم كبي (حرص اخلاق باطنيه دن
برذميمه نك اسميدر (منه اضافتي لاميه اندكي يا حرف مصدر كاف هادن
مبدل (اندك آز ديمكدر آزلقدن ديمك اولور (محصول بيت) بنم
نامم نفس حكيم كبي زنده در تازه واطرفتدن ناشي يعني علمانك نفس
ناطقه سي كمالاتي تكميلدن ناشي سلك مجرداتده اعلاي عليين ده
صفاياب اولديغي كبي بنم نام وشانم دخي الى يوم القيمه لطافت شعرمدن
ناشي مذكور وزنده در بنم حرصم مال كريم كبي اولمش در آزلقدن ناشي
يعني اهل كرم ماله حرص ورغبتي اولمديغي اجلدن بخشش وانعام ايله
كيسه سي تهي اولديغي كبي بنده حرص دن اثر وعلامت يوقدر
(عروض) بوقطعه بحر منسرحدندر كه اصلي مستفعلن مفعولات
مستفعلن مفعولات در جميع اجزاسنه طي كلمشدر كه دردنجي ساكنلر
حذف اولنوب ومفعولات جزؤلرينه كشف دخي كلوب مستفعلنلر
فالري حذف ايله مستعلن اولوب مفتعلن لفظنه تبديل اولنور مفعولاتلردن
كشف ايله تاوطي ايله واو ساقط اولوب مفعلا اولوب فاعلن لفظنه
تبديل اولنور (بو بحري رجزدن دخي فرض جائزدركه صدر وابتدا
بوحشو ثانيلري سابق كبي مطوي وحشو اوللر وعروض وضرب مرفوع
اولور رفع سبب اولي حذفدر ديرلر تفعلن اولوب فاعلن لفظنه تبديل
اولنور حاصل كلام هرصورتده مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور
* ورشيد وطواط درمدح وي كفته است * رشيد وطواط كه سابقا
بيان اولندي خاقاني يي مدح ده ديمشدر (قطعه) اي سپهر قدررا
خورشيد وماه * وي سپهر فضل را دستور وشاه * اي حرف ندا
منادي محذوف اي كس كه ديمكدر (سپهر قدر بيانيه سپهر فلك ديمكدر

قدر فرتبه معناسنه (را ادات تخصيص (وى واى دن مخفف سابق كبى
(سرير فضل يانيه سرير اخشابدن مصنوع بر شيئك اسميدر عربده
تخت لفظنى دخى اكا علم ايتمشلردر تركيده كرويت ديرلر صدردن و پادشاه
مسندندن عبارتدر (فضل فضيلت معناسنه در (را حرف تخصيص
(دستور دالك ضميله بونده وزير ديمكدر (شاه معروف (محصول بيت)
اى قدر ومنزلەنك خورشيد وماهى اولان كيمسه واى فضيلت مسندينك
وزير وشاهى اولان كيمسه * افضل الدين بوالفضائل بحر فضل *
* فيلسوف دين فزاى كفركاه * افضل الدين دينك افضلى ديمكدر
(بو ابو دن مخففدر بويله يرلرده اصل ومنبع ديمكدر (فضائل
فضلك جمعيدر (بحر بويله يرلرده كثرتدن عبارتدر (فيلسوف
بالاده مفصلا ذكر اولندى (محب حكمت وعالم معناسنه در مابعدينه
اضافتى صفتنه در (دين فزا وصف تركيبيدر دينى ارتيريجى يعنى
دينه رونق وفر ويريجى ديمكدر (كفركاهده بويله كفرى اكسلديجى
يعنى كفرى نقصان ايديجى ديمكدر (محصول بيت) دينك افضلى
فضيلتلر باباسى يعنى منبع ومورد وفضل درياسى دينه رونق ويروب
ارتيريجى وكفرى اكسلديجى عالم ديو رشيد وطواط خاقانى يى
مدح ايلمشدر * واز مقطعات ويست اين دو بيت * وخاقانينك
قطعه لرندندر بو ايكى بيت (قطعه) بس كن ازسوداى خوبان
داشتن خاقانيا * كزسر سودا خردرا در سر آيد خيركى * بس يتر
ديمكدر (كن امر حاضر مفرد ايله ديمكدر بس كن يتر ايله يعنى فراغت ايله
ديمكدر (سوداى خوبان لاميه (داشتن لفظنك مفعوليدر (خاقانيا
الف حرف ندا اى خاقانى ديمكدر (كز كه ازدن مخففدر (كه حرف
تعليل (سرسودا سودا هوسى ديمكدر (خرد را را ادات مفعول
عقلك ديمكدر (در حرف صله (سر باش ديمكدر (آيد فعل مضارع
مفرد غائب كله ديمكدر (خيركى يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن
مبدل خيره بوش ديمكدر سرسيم معناسنه (محصول بيت) اى خاقانى
محبوبلرك سوداسنى طوتمقدن فراغت ايله يعنى انلره ميلدن وازكل
زيرا سودا هوسندن يعنى سودا سببيله عقلك باشنه سرسيملك كلور
وحيران ومست اولور * صورت خوبان يعنى چون بينى آينه است *

کز برون سو روشنی دارد درون سو تیرکی * صورت خوبان لامیه
(یعنی باحرف ظرف (چون ادات تعلیل (ببینی باء تأکید ایله فعل
مضارع مفرد مخاطب کوره سین دیمکدر (که حرف تعلیل (برون
طشره دیمکدر (سو جانب معناسنه در طشره جانبندن دیمکدر
(روشنی یاحرف مصدر آیدنلق دیمکدر (درون سو ایچ جانبی دیمکدر
(تیرکی یا حرف مصدر کاف هادن مبدل تیره بولانق دیمکدر کدرت
معناسنه (محصول بیت) محبوبلرك صورتی چونکه کوررسین آینه‌در
زیرا طشره جانبی ظاهری مجلا وروشن وایچ جانبی مغبر ومکدردر
* وویرا مثنویست تحفة العراقین نام واین چند بیت ازمفتتح آنست *
ویرا را ادات تخصیص وی خاقانی‌یه راجعدر (مثنوی بیانا اولنبدی
باء ثانی حرف وحدت (تحفه هدیه معناسنه (عراقین عراقك تثنیه سی
بری عراق عرب که بغداددر وبری عراق عجم که اصفهاندر اول ممالك
وصفنده وحال وشانی حقنده نظم ایلمشدر بو دیارده نابی مرحومك
تحفة الحرمینی کبی (محصول ترکیب) وخاقانینك بر مثنویسی واردر
تحفة العراقین نامنده وبو بر قاج بیت انك اوائلندندر (مثنوی)
ماییم نظارکان غمناك * زین حقهٔ سبز ومهرهٔ خاك * ما ضمیر متکلم
مع الغیر (یم ادات خبر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (نظارکان غمناك
موصوفك صفته اضافتیدر نظاره سیر وتماشا معناسنه در کاف
هاء رسمیدن منقلب الف نون ادات جمع سیرجیلر دیمکدر (غم معروف
(ناك ادات نسبتدر غملی دیمکدر (زین ازین دن مخففدر (حقهٔ سبز
موصوفك صفته (حقه دیو حقه بازك شکل مخروطی آلت مخصوصه سنه
دیرلر مراد خمیت مناسبتیله فلکدر (سبز یشل دیمکدر (مهرهٔ خاك
حقهٔ سبز کبی (مهره میك ضمیله کاغدی شفاف وقلم کیر ایتمك ایچون
بللوردن وسائردن مصنوع آلتدر والا زنه دخی دیرلر اما بونده حقه باز
بوارلغی معناسنه‌در که زمیندر (محصول بیت) بو یشل حقه کبی اولان
سموات وطباق مهره کبی اولان ارضدن غملی سیرجیلرز یعنی افلاك
وزمینك حالات عجیبه سندن مغموم اولان سیرجی بز حاصلی حقه بازك
حقه ومهره سنی سیردن هرکس صفایاب اولور بز دهرك لعب
وشعبده سین تماشا ایله مغموم ومهموم وپرغم وغصه ومکدررز * کین

حقه ومهره تابجابند * سر كبسهٔ عمرميكشايند * كين كه اين دن مخففدر
(كه حرف تعليل (تا حرف توقيت (بجاى با حرف ظرف (نون دال ادات
جمع خبر پرنده درلر ديمكدر (سر كبسهٔ عمر بيانيه عمر سر كبسه سنى يعنى
اغزينى ديمكدر (كشايند فعـل مضارع جمع غائب آچارلر ديمكدر
(محصول بيت) بيت اولك تعليليدر بو حقه باز دهره نظـاره دن
غمناك زيرا بو حقه ومهره پرنده اولديغى مدتده يعنى ثابت اولدقجه
عمر سر كبسه سنى آچارلر افناى عمر ايدرلر * وين طرفه كه در بساط
فرمان * مهره زمنست وحقه كردان * طرفه طانك ضمـيله عجيب
ديمكدر (كه حرف بيان (بساط فرمان بيانيه بساط دوشمه ديمكدر
فرماندن مراد فرمان الهيدر فرمان الهى دوشمه سنده يعنى حق جل
وعلانك امريله دوشمش وجه ارضده ديمكدر (مهره يوارلق ديمكدر
(زمن زانك فتحى وميمك كسريله كنوزم ديمكدر معقد معناسنه
(كردان صفت مشبهه دونه كن ديمكدر (محصول بيت) وبو عجبدر كه
فرمان الهى بساطنده مهره كه مراد وجه ارضدر مقعد در يعنى
حركتى يوقدر وحقه يعنى آسمان دونه كن يعنى متحركدر مع هـذا كه
امر بالعكس اولملى ايديكه حقه بازلرك اكثرى يوارلغى متحركدر
* خود بو العجبان سحر كارند * كه قاقم وكاه قندز آرند * خود ادات
تأكيد (بوالعجبان سحر كار موصوفك صفته اضافتيدر الف نون
ادات جمع بوالعجب مقدما بيان اولنندى سحر كار تركيب توصيفيدر
سحر ايـلى يعنى ساحر ديمكدر (نون دال ادات جمع خبر (كه فتح كاف
وهاء اصليه ايله كاهدن مخفف (قاقم معروف بر بياض حيواندر دريسى
مقبول كوركدر (قندز قافك ودالك ضمه لريله برسياه حيواندر كه اكثر
صوده كزر صوسمورى ديرلر (آرند فعل مضارع جمع غائب كتوررلر
ديمكدر (محصول بيت) خود بوالعجب ساحرلردر كه كاهى قاقم وكاهى
سمور كتوررلر يعنى حقه باز طغارجقندن دراو دراو عجايبـات سير
ايتدرديكى كبى حقه باز عالم كاه قاقم وكاه قندز چيقاررلر مراد اجتماع
ضدين ايدر كه كاه كيجه كاه كوندز كاه صفا وكاه كدر وكاه سرور وكاه غم
وكاه ذوق وكاه ماتم وكاه وصل وكاه هجر وكاه نوش وكاه نيش وكاه
يسر وكاه عسر * وقتست وقت درسر آيد سيلاب عدم بسر درايد *

وقتست

وقنست وقند ر دیمکدر (که حرف بیان (در سر اید تمام اولمقدن کنایتدر (سیلاب سیل صویی دیمکدر (عدمه اضافت بیانیه (بسر با حرف صله (درآید کله دیمکدر (محصول بیت) وقتیدر که وقت تمام اوله عدم سیلابی باشه کله حاصلی وقت عمرك تکمیلی زمانیدر عدمك ظهوریدر * وقنست این چهار جمال * بنهند محفهٔ مه وسال * چهار جمال عناصردن کنایتدر (بنهند باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب قویه لر دیمکدر (محفه معلوم (مه وساله اضافت بیانیه (محصول بیت) وقتیدر بو عناصر اربعه جمالی مه وسال محفه سنی قویه لر یعنی براغه لر یعنی وجود انسان که عناصر اربعه دن مرکبدر وقتیدر که حامل اولدیغی روحی براغوب آیلری وکونلری ترك ایتدیره دار آخرته کتمك وترك حمل ثقیل دنیا ایتمك وقت وزمانیدر * وقنست که مرکبان انجم * هم نعل بیفکنند وهم سم * مرکبان انجم بیانیه یلدزمرکبلری دیمکدر زیرا نجومك هر بری بر شکلده اولدیغندن مرکبه تشبیه ایلدی یاخود اضافت لامیه یلدزك مرکبلری دیمکدر زیرا بر صورتده وافر یلدز مرکوزدر اول یلدزلرك ترتیبنی تصور ایله صورت حاصل اولور مرکب اول صورتلر اولمش اولور یاخود مرکبدن مراد بروج اثنی عشردر که نجوم سبعه اول بروجه بنزلر (هم ادات تأکید (نعل معروف (بیفکنند باء تأکید ایله ویاء منقلبه ایله فعل مضارع جمع غائب براغورلر دیمکدر (هم ادات عطف (سم طرناق دیمکدر (محصول بیت) وقتیدر که انجم مرکبلری هم نعلنی هم طرناغنی براغه لر یعنی دوکه لر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدسدندر که صدر وابتدا اخرب حشولر مقبوض عروض وضرب محذوف مفعول مفاعلن فعولن اولور * فخر جرجانی رحمه الله از اماثل وافاضل روزکارست میزان کمال وفضل ودقت شعر وی کتاب ویس ورامین است وآن در ین روزکار مهجور ونایاب واین چند بیت از مواضع متعدد ازان کتابست * اماثل امثلك جمعی خیرلولر دیمکدر (افاضل افضلك جمعی (روزکاره اضافت لامیه (میزان تراز و دیمکدر کماله اضافت لامیه (فضل کماله معطوف (دقت شعر مصدرك مفعولنه در (شعرك ویه لامیه میزان مبتدا (کتاب ویس

(ورامین خبری ویس بر عاشقك اسمیدر رامین محبوبه نك علمی (آن کتابه شارتدر (مهجور ونایاب عطف تفسیریدر (محصول ترکیب) فخر جرجانی رحمه الله زمانه نك خبرلولرندندر واقفلرندندر کمال فضلنك وشعره دقتنك میزانی یعنی دلیل ونمونه سی کتاب ویس ورامین در واول کتاب بوزمانه ده مهجور ونایابدر وبو برقاچ بیت اول کتابك مواضع متعدده سندندر (مثنوی) خوشست این نکته از کیتی شناسان * که باشد جنك برنظاره آسان * خوشست خوشدر دیمکدر (کیتی شناس وصف ترکیبیدر عالمی بیلیجی یعنی احوال عالمه واقف دیمکدر (الف نون ادات جمع (که حرف بیان (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (جنك فاعلی (بر حرف صله (نظاره سیرجی دیمکدر (محصول بیت) احوال عالمه واقف اولنلردن بونکته خوشدر که جنك سیرجی یه قولای اولور یعنی جنك سیرجی یه آسان کلور دیدکاری نکته غایت ایله خوشدر * مرا آن طشت زرین نیست درخور * که دشمن خون من بینند بدو در * مرا را ادات صله بکا دیمکدر (طشت زرین لامیسه طشت لکن دیمکدر (زرین یا حرف نسبت نون حرف تأکید آلتون لکن دیمکدر (درخور لایق معناسنه در (که حرف رابط صفت (خون من لامیسه بنم قانیمی دیمکدر (بینند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (بدو یا حرف ظرف مابعدنده اولان در بونی تأکیددر دال همزه دن منقلب اولمشدر راجعدر (محصول بیت) بکا اول آلتون لکن لایق ولازم دکل که دشمن بنم قانیمی انده کوره درخور فتح خا ایله اولدیغی بواین مصراع ثانیده در وپردیمش عجب لایقسز خور آدم ایمش * نباشد مار را بچه بجز مار * نیارد شاخ بد جز تخم بد بار * نباشد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (مار را ادات تخصیص (بچه یاوری (بجز با حرف تأکید جز غیری دیمکدر (نیارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قادر اولهمز دیمکدر (شاخ بد بیانیه یرامز شاخ دیمکدر (تخم بدده بویله یرامز تخم دیمکدر (بار حاصل ومیوه معناسنه در (محصول بیت) مارك ماردن غیری یاوریسی اولمز یرامز شاخ یرامز تخمدن غیری میوه ومحصوله قادر دکلدر * نباشد خوش سفر در تندرستی * نکرتا چون بود در رنج

وسستی * تن درست صحیح دیمکدر (یا حرف مصدر (نکر فعل امر مفرد
مخاطب باق دیمکدر (تا ادات تعلیل (چون نیجه دیمکدر (بود فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر (سستی یا حرف مصدر (محصول بیت)
تندرستلکده سیرایله باق نیجه مشقت و رنجده اولور یاخود کنشکلکده
نیجه اولور یعنی صحت وجودده سفر شاق ایکن حالت ضعفده اشق
اولدیغنی ادراك ایله * کل نرکس نکو باشد بدیدن * ولیکن تلخ باشد
در چشیدن * کل نرکس بیانیه نرکس چیچکی دیمکدر (نکو ایو دیمکدر
(باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بدیدن با حرف ظرف
دیدن مصدردر کورمك معناسنه کورمکلکده دیمك اولور (لکن
ادات استدراك (تلخ آجی دیمکدر (در حرف ظرف (چشیدن مصدردر
طاتمق معناسنه (محصول بیت) نرکس چیچکی باقمقلقده کوزل اولور
یعنی کورونشده کوزلدر ولیکن طاتمقلقده آجی اولور یعنی طعمی
ناخوشدر حاصلی هر ظاهری کوزل اولان باطنی دخی خوش دکلدر
* کاه بوده بر مردم نهفتن * بسی نیکوتر از نابوده کفتن * کاه بوده
بیانیه اولمش کناهی دیمکدر (بر حرف صله (مردم خلق دیمکدر
(نهفتن مصدردر کیزلمك معناسنه (در بسی چوق دیمکدر (نیکوتر
اعلارك دیمکدر (نابوده اولمامش دیمکدر معدوم معناسنه (کفتن مصدر
سویلمك معناسنه (محصول بیت) اولمش کناهی یعنی اشلیوب فعله
کتوردیکك کناهی خلقدن کیزلمك معدوم اولان شیئی سویلمکدن چوق
اعلادر حاصلی خلقه بهتان ایلمکدن کندو کناهنی ستر و اخفا ایتمك اولیدر
مثال پادشه چون آتش آمد * بطبع آتش همیشه سرکش آمد *
مثال پادشه لامیه (چون ادات تشبیه (آمد ادات خبر معناسنه درلر
(بطبع با حرف ظرف (همیشه دائما دیمکدر (سرکش علوی دیمکدر
(محصول بیت) پادشاهك مثالی آتش کبیدر آتش طبیعتده علویدر
پادشاهلرك علوی و غضوب اولمقلقلری لازم کلور * اکر بازو ر پیل
وطبع شیری * مکن با آتش سوزان دلیری * اکر ادات شرط (با حرف
ظرف (زور قوت دیمکدر (پیل یاء خطاب مقدردر (شیری یا حرف
خطاب (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (با آتش با حرف صله سوزان
صفت مشبهه یاقیجی دیمکدر (دلیری یا حرف مصدر دلیر بهادر

دیمکدر (محصول بیت) اکر زورده قبل ایسك وطبیعتده ارسلان ایسك ده باقیجی آتشه بهادرلق ایله حاصلی پادشاهلره بیکنلك اولمز (عروض) بوقطعه بحرهزج مسدس محذوفدرکه مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * ظهیرالدین فاریابی وی ازمشاهیر جهانست وافاضل دوران تمام دیوان اومطبوع ومقبولست بلطافت وسلاست سخن اوهیچ کس نیست دیوان وی مشهورست واشعار وی برزبانها مذکوردردولت اتابك ابو بکرتربیتها یافت شبی درمجلس وی این رباعی بکفت * مشاهیر مشهورك جمعیدر (جهانه اضافت لامیه (افاضل دوراندن بوبله دیوان اوده بوبله (مطبوع طبیعتده موافق دیمکدر (بلطافت باحرف ظرف (سلاست سخن اولامیه لردر (دیوان وی ده بوبله اشعار وی کذلك ضمیرلر مجموعی ظهیره راجعدر (برحرف ظرف (زبانها ها ادات جمع دللرده دیمکدر (دولت اتابك لامیه ابو بکر سعدینك ممدوحی اولان سعدك باباسی ابو بکر ابن سعد بن زنکیدر اتابك بوصنفك اسمیدرکه جمله سنه اتابکان دیرلر آل عثمان دیدکاری کبی (تربیتها ها ادات جمع تربیه لر دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (شبی یا حرف وحدت مجلس وی لامیه (محصول ترکیب) ظهیرالدین فاریابی رحمه الله اول جهانك مشهورلرندندر ودورانك فاضللرندندر انك دیوانی تمام طبیعتده موافق ومقبولدر انك سوزینك لطافت وسلاستنده هیچ کمسه یوقدر انك دیوانی مشهور وشعرلری دللرده مذکوردر اتابك ابو بکرك دولتنده تربیه لر بولدی برکیجه انك مجلسنده بورباعی یی سویلدی (رباعی) ای ورد ملائکه دعای سرتو * سرنیست زمانه را بجای سرتو * ای حرف ندا منادی محذوف ای شاه دیمکدر (ورد ملائکه لامیه ورد واوك کسریله دوام ذکر دیمکدر (دعای سرتو لامیه لردر سر بونده وجود وذات معناسنه در باش اشرف اعضا اولدیغندن جمله وجود کبیدر (سر بونده سودا دیمکدر (زمانه را را ادات تخصیص زمانه نك دیمکدر (بجای سرتو بجای بونده مصاحبت معناسین افاده ایدر سنك باشك ایله دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاه سنك وجودك ملائکه نك وردیدر یعنی سنك وجودیکه ملائکه دعا ایدرلر زمانه نك

سنك باشك ايله سوداسى يوقدر يعنى ضرر و زيانه وسوء قصده حد
وزهره سى يوقدر * با دشمن تونيام شمشير توكفت * سردل من باد
قضاى سرتو * با حرف صله (دشمن تو لاميه (نيام شمشير توده بويله
نيام نونك كسريله قين ديمكدر غلاف معناسنه (سردل من ده لاميه لردر
بنم كوكلمك سرى ديمكدر كه مراد شمشيردر درونده اولان سراودر
سر بونده سينك كسرى وراء مشدده ايله در (باد امر غائب اولسون
ديمكدر (قضاى سرتوده لاميه لردر سنك باشكك قضاسى ديمكدر
(محصول بيت) سنك دشمنكه قليجيكك قينى دير بنم كوكلمك سرى يعنى
درونمده پنهان اولان شمشير سنك باشكك قضاسى اولسون (عروض)
بور باعينك صدر وابتدالرى اخرب حشوا ولرمقبوض ثانيلر مكفوف
عروض وضرب مجبوب مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور * بفرمود
تا هزار دينار زر سرخ هم در مجلس نثار اوكردند بر اثر اين رباعى
ديكر كفت * اثر كسر همزه ايله عقب معناسنه در (محصول تركيب)
اتابك ابو بكر بيوردى تا كيم بيك قزل التون ينه اول مجلسده
اكا صاچو ايلديلر انك عقبنده بر رباعى دخى سويلدى (رباعى)
شاها زتو كار ملك ودين بانسقست * وزعدل توجان ظلم وفتنه
زمقست * شاها الف حرف ندا (كار ملك لاميه (بانسق باحرف
مصاحبت نسق نونك وسينك فتحه لريله مساوى ديمكدر (عدل تو
لاميه (جان ظلم ده بويله در (زمق فتحتينله بقيهٔ روحه ديرلر بونده
تمام اولمه دن كنايتدر (محصول بيت) اى پادشاه سندن ملك ودينك
ايشى مساوى وموزوندر يعنى امور دين وامور مملكت سنك عدلكدن
انتظام بولمشدر دخى سنك عدلكدن ظلم وفتنه نك جانى زمقلدر
يعنى جان چكشور حاصلى ظلم وفتنه ديار عدمه كتمشدر * درعهد تو
رافضى وسنى باهم * كردند موافقت بو بكر حقست * عهد تو لاميه
(رافضى اعاذنا الله حاشاثم حاشا شيخين افنديلريمزه سب ايدنلردر
خذلهم الله (سنى رسول الله واصحاب كزين اثرينه اقتفا ايدنلره
ديرلر (باهم بيله ديمكدر (كردند فعل ماضى جمع غائب ايلديلر
ديمكدر (موافقت مصدر در اويغونلق معناسنه (كه حرف رابط
صفت (بو بكر توريه طريقيله يا حضرت ابو بكر رضى الله عنه اوله

یا پادشاه ابوبکر بن سعدی اوله (محصول بیت) سنك زمانکده رافضی وسنی بیله موافقت ایلدیلر که ابو بکر حقدردیو یعنی روافضك حالی مذکور کبی ایکن سنك بیم تیغکدن سنی یه موافقت ایلدیلر وحقیتکی اقرار ایلدیلر یاخود ایکیسی دخی سنی پادشاهلغه قبول ایلدیلر (عروض) بو رباعی دخی عینیله سابق کبیدر * واز لطایف ویست این چند بیت بر اسلوب مثنوی * وظهیرك لطایفات ومطایباتندندر بو برقاچ بیت اسلوب مثنوی اوزره (مثنوی) عالمی برفراز منبر کفت * که چو پیدا شود سرای نهفت * عالمی یا حرف وحدت (بر حرف استعلا (فراز بالا دیمکدر (منبره اضافت لامیه (که حرف بیان (چو ادات تعلیل (پیدا ظاهر دیمکدر (سرای نهفت بیانیه کیزلو سرای دیمك که مراد آخرتدر یاخود مکانی کور دیکی وقت که حالت نزعدر(بومعنی دردوکبی معناسنه ملایمدر (محصول بیت) بر عالم منبر بالاسی اوزره دیدی که چونکه آخرت ظاهر اوله یعنی حشر ونشر اوله یاخود حال غرغره واقع اولوب محلی کندویه ظاهر اوله یعنی شقاوت وسعادت بیلنه * ریشهای سفید را ز کناه * بخشد ایزد بریشهای سیاه * ریشهای سفید موصوفك صفته اضافتیدر ها ادات جمع ریش صقال دیمکدر سفید اق معناسنه در (را ادات مفعول (بخشد فعل مضارع مفرد غائب بغشلر دیمکدر (ایزد اسماء الله دندر (بریشهای سیاه سابق کبی باحرف صله (محصول بیت) کناهدن اق صقاللیلری یعنی کناه ایچنده صقال اغارد نلری حق سبحانه وتعالی قره صقاللیلره بغشلر یعنی کنج اولان صلحایه بغشلر یاخود حالت نزعده اطرافی واکنافنده اولان اولاد واقرباسنك آه وفریاد ودعاری سببیله عفو ومغفرت ایدر * باز ریش سیاه روز امید * باشد اندر پناه ریش سفید * باز ینه دیمکدر (روز امید بیانیه قیامتده دیوان الهیدن عبارتدر (محصول بیت) ینه سیاه صقال قیامتده اق صقالك حمایه سنده اولور حاصلی حق جل وعلا قیامتده بعض اق صقالی قره صقاله وبعض قره صقالی اق صقاله کمال رأفت ورحمتندن بغشلسه کرکدر دیو برواعظ منبرده سویلردی * مردکی سرخ ریش حاضر بود * دست در ریش

زد چو این بشنود * مردکی یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر برآدم جکز دیمکدر (سرخ ریش صفتی قومرال صقاللی دیمکدر (بشنود فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله ایشتدی دیمکدر (محصول بیت) برقومرال صقاللی آدم جك حاضر ایدی الینی صقالینه اوردی چونکه بوکلامی ایشتدی یعنی بوکلامی ایشتدیکی کبی الینی صقالینه تأسفانه اوردی * کفت ماخود در ین شمار نیم * دردو کیتی بهیچ کار نیم * ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (خود ادات تأکید (در حرف ظرف (شمار صایی دیمکدر (نیم دکلز دیمکدر (کیتی عالم معناسنه بهیچ کار با حرف ظرف (محصول بیت) سرخ ریش دیدی بز بو صاییده دکلز ایکی عالمده هیچ برایشده دکلز یعنی سفید ریش دکلز که دعای ریش سیاه ایله دنیادن آخرته مغفورا رحلت ایده لم سیاه ریش دکلز که آخرتده جناب خدای متعال بزی آق صقاللیلره بغشلیوب انلرك حمایه سنده خلاص اوله لم خلاصه ایکی عالمده ده برایشه یرامزز (عروض) بو مثنوی بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * و کمال وی درشعر بمثابه ایست که شعرای متقدم بمیان وی وانوری وترجیح یکی بردیکری اختلاف داشته اند چنان که بعضی برسبیل استفسار از بعضی کفته اند * کمال وی لامیه (بمثابهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل با حرف ظرف (مثابه بونده مرتبه دیمکدر (که حرف بیان (شعرای متقدم بیانده اسکی شاعرلر دیمکدر (بمیان وی با حرف ظرف اضافت لامیه وی ظهیره راجعدر ظهیرك بینی ایله (وانوری انورینك بینی دیمکدر (ترجیح یکی مصدرك مفعولنه اضافتیدر برینی ترجیح وتقدیمده دیمکدر (بردیکری یا حرف تنکیر آخرك اوزرینه دیمکدر (داشته اند ایتمشلردر دیمکدر (بعضی یا حرف تنکیر (برسبیل استفسار بیانیه سؤال طریقی اوزره دیمکدر (محصول ترکیب) وظهیرك شعرده کمالی برمرتبه در که اسکی شاعرلر ظهیر ایله انورینك بیننده وبرینی آخره ترجیحده اختلاف ایتمشلردر انجلین که بعضیسی بعضیسندن استفسار طریقی اوزره دیمشلردر (قطعه) * ای آن زمین وقار که برآسمان فضل * ماه خجسته پیکر وخورشید منظری * ای حرف ندا (آن مرسل الیه اولان کسه اشارتدر (زمین وقار

بیانیه نمکین یری دیمکدر (که حرف رابط (آسمان فضل بیانیه فضل کوکی دیمکدر (ماه خجسته پیکر بیانیه خجسته پیکر مبارك صورتلی دیمکدر (خورشید منظرده بویله کنش منظرلی دیمکدر منظر بوننده چهره دن عبارتدر (یا حرف خطاب (محصول بیت) ای اول زمین وقاراولان کیمسه که فضیلت کوکی اوزره مبارك صورتلی ماه وکونش یوزلی سین بو صفت ایله متصف اولان * قومی ز ناقدان سخن کفتهٔ ظهیر * ترجیح میکنند براشعار انوری * قومی یا حرف وحدت (ناقدان سخن بیانیه (ناقد صراف دیمکدر سوز صرافلرندن دیمك اولور یعنی سوزك اعلا ودونی فرق وتمییزه قدرتی اولنلر (کفتهٔ ظهیر لامیه (محصول بیت) سوز صرافلرندن برقوم ظهیرك کفته سنی انورینك اشعاری اوزره ترجیح وتقدیم ایلدیلر * قومی دکر برین سخن انکارمیکنند * فی الجمله درمحل نزاعند داوری * فی الجمله حاصل کلام دیمکدر (محل نزاع بیانیه (نون دال ادات جمع خبر (داوری (یا حرف نسبت یاخود مصدریه اول وقت برکن مقدراولور داوره منسوب یعنی دعوی دیمکدر (یاخود حاکملك ایله دیمکدر (محصول بیت) قوم آخر بوسوزه یعنی ظهیری ترجیحه انکارایلدیلر حاصل کلام دعوی محل نزاعده در یا خود محل نزاعده درلر سن حکم ایله حاکم اول * ترجیح یك طرف تو بدیشان نما که هست * زیرنکین حکم تو ملك سخنوری * ترجیح یك طرف مصدرك مفعولنه در برطرفی ترجیح دیمکدر (بدیشان باحرف صله (دال همزه دن منقلب ایشان ضمیری ظهیر وانوری یه راجعدر (نما امر حاضر مفرد کوستر دیمکدر (که حرف تعلیل (هست ادات خبر حکم تویه مقید (ز یرنکین حکم تو لامیه لردر سنك حکمك نکیننك التنده دیمکدر (نکین یوزك قاشی کال حکمده مستعملدر (ملك سخنوری بیانیه سخنور ورادات نسبت یاحرف مصدر شاعرلك دیمکدر (محصول بیت) سن انلره یعنی انلر حقنده برطرفی ترجیح کوستر زیرا شاعرلك ملکی یعنی اقلیم سخنوران سنك حکمك نکینی التندهدر * وامام هروی درجواب وی کفته است * وامام هروی انك جوابنده دیمشدر (قطعه) ای سالك مسالك فکرت درین سؤال * معذورنیستی بحقیقت چو بنکری * مسالك مسلکك جمعیدر

(سالك مسالك فاعلك مفعولنه اضافتيدر (مسالك فكرت بيانيه اى فكرت مسلكلرينك سالكى (بحقيقت باحرف مصاحبت جوادات تعليل بنكرى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب نظر ايليه سين ديمكدر (محصول بيت) اى فكرت مسلكلرينه سلوك ايديجى بو سؤالده معذور دكلسين چونكه حقيقت ايله نظر ايليه سين يعنى حقيقت حاله نظر اولنديغى كبى عذرك مقبول دكلدر * تميز راز بعد تناسب در ين دوطور * هيچ احتياج نيست در ين شرح كسترى * (تميز تفعيل بابندن مصدردر ايرمق وفرق ايتمك معناسنه (بعد تناسب مصدرك فاعلنه در بعد باك ضميله اوزاقلق معناسنه در تناسب مناسبت معناسنه در شرح كستر) وصف تركيبيدر شرح بسط ايديجى ديمكدر (يا حرف مصدر (محصول بيت) بو ايكى طورده اولان بعد مناسبتدن ناشى فرق ايتمكه شرح كسترلكه حاجت يوقدر حاصلى فرقى بياندن مستغنيدر زيرا بينلرنده اصلا وقطعا مناسبت يوقدر * كين معجز است وآن سحر اين نور وآن چراغ * اين ماه وآن ستاره واين حور وآن پرى * اينلر) انورى يه (آنلر ظهيره اشارتدر (محصول بيت) شرحه حاجت دكل كه بو انورينك شعرى معجزه در وظهيرك سخنى سحردر و بو نور اول چراغدر بو ماه اول يلدزدر و بو حورى اول بريدر حاصلى تفاوت كلى ظاهر در * وديكرى كفته است در جواب همان * (قطعه) برغيريسى دخى بنه اوسؤال ضمننده اولان قطعه نك جوابنده ديمشدر (قطعه) * هر مبتديكه بيهده ترجيح مى نهد * شعر ظهير بر سخن پاك انورى * (مبتدى برفنه يكى باشلين كيمسه يه ديرلر (كه حرف بيان بيهده) عبث ديمكدر (مى نهد فعل حال مفرد غائب قور يعنى ايلر ديمكدر شعر ظهير) لاميه (سخن پاك انورى موصوفك صفته ولاميدر انورينك پاك اولان سوزى اوزره ديمكدر (محصول بيت) هر مبتدى كه عبث ترجيح ايلر ظهيرك شعرينى انورينك پاك شعرى اوزره * ماند بدان كروه كه نشناختند باز * اعجاز موسوى را از سحر سامرى * (ماند فعل مضارع مفرد غائب بكزر ديمكدر (بدان باحرف صله دال همزه دن منقلب (كروه طائفه معناسنه در (كه حرف رابط صفت نشناختند) فعل نفى ماضى مفرد غائب اكلمديلر ديمكدر (باز ادات تأكيد

اعجاز موسوی) لامیه یا حرف نسبت را ادات مفعول حضرت موسی یه
منسوب اولان معجزه لری دیمکدر (سحر سامری لامیه سامرینك
سحرندن دیمکدر قصه سی معلوم (محصول بیت) ظهیری انوری اوزره
ترجیح ایلینلر شول کروهه بکزر که موسی یه منسوب اولان اعجازی
سامرینك سحرندن فرق ایده مدیلر یعنی سحر سامری ایله معجزهٔ موسی
علیه السلامی فرق وتمیز ایده میلره بکزر ظهیری انوری یه ترجیح
ایدنلر (عروض) بو قطعات سؤال وجواب بحر مضارع اخربدندر که
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور * نظامی رحمه الله وی از کنجه است
وفضائل وکمالات وی روشن احتیاج بشرح ندارد آن قدر لطایف
ودقایق که در کتاب پنج کنج درج کرده است کس را میسر نیست بلکه
مقدور نوع بشر نیست وبیرون ازان کتاب ازوی شعر کم روایت کرده اند
واین غزل از سخنان ویست * کنجه کاف عجمك فتحیله برشهرك
اسمیدر که جد حضرت عالم پناه ظل اله سلطان سلیم عالی جاه جنت
مکان سلطان احمد خان حضرتلری ایادی سرخ سراندن استخلاص
ایلشدر (کمالات وی لامیه (روشن ظاهر معناسنه در (بشرح باحرف
صله (ندارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بونده مجرد نفیدن عبارت
بوقدر دیمکدر (قدر قافك ودالك فتحه لریله مقدار معناسنه در
(که حرف رابط صفت (پنج کنج دیدوکی بو حوالی ده خمسهٔ نظامی
دیو شهرتیابدر (کسی را را حرف صله (مقدور قدرت معناسنه در
بیرون) خارج دیمکدر (محصول ترکیب) نظامی رحمه الله اول کنجه دندر
وانك فضیلتلری وکمالاری ظاهردر شرحه احتیاجی یوقدر اول قدر
لطایف ودقایق که پنج کنجنده درج ایلمشدر کیمسه یه میسر دکلدر بلکه
مقدور نوع بشر دکلدر واول کتابدن خارج اندن شعر از روایت
ایلمشلردر وبو غزل انك سوزلرندندر (غزل) جو بجو محنت من زان
رخ کندم کونست * که همه شب رخ جون کاهم زان پرخونست *
جو) اربه دیمکدر فتح جیم ایله جو بجو بونده دانه دیمکدر که
تاکیدن کنایه در (محنت من لامیه (رخ کندم کون موصوف صفته
اضافتیدر (کندم کون ترکیب توصیفی در بغدای رنکلی اسمر
دیمکدر (که ادات تعلیل (رخ جون کاهم) موصوفك صفته در

چون

(چون ادات تشبیه (كاه كاف عربیله صمان دیمكدر (میم ضمیر متكلم
(خون قان دیمكدر (محصول بیت) دانه دانه آیرو ایرو بنم محتشم اول
بغدای رنكلی یعنی اسمر یوزندر زیرا بتون كیجه صمان كبی صاری
اولان یكاغم اول سیدن پرخوندر (جو كندم كاه مراعات نظیردر
*دانهٔ كندم او وسنبل تر دارد بار * كمترین خوشهٔ او سنبلهٔ كردونست*
دانهٔ كندم او بیانیه ولامیه انك بغدای دانه‌سی مراد خالدر (سنبل تر
بیانیه تر تازه دیمكدر تازه سنبل دیمك اولور مراد زلف دلاویزدر یاخود
صقال (دارد آثباتدن عبارتدر واردر دیمكدر (بار میوه وحاصل
معناسنه‌در (كمترین كم ناقص ودون معناسنه‌در تر ادات تفضیل یا
حرف نسبت نون ادات تأكید (خوشه بشق دیمكدر (او یه اضافت
لامیه او ضمیر باره یادانه یه راجعدر (سنبلهٔ كردون لامیه سنبله بروج
اثنی عشردن بر برجك اسمیدر اهل رصد شكلنی استخراجده بشق
شكلنه تشبیه ایتدكلرندن سنبله دیو تسمیه ایتمشلردر (كردون فلك
معناسنه‌در (محصول بیت) انك بغدای دانه‌سی یعنی وجهنده اولان دانهٔ
خالی تازه سنبل حاصل ایلرك ادنی بشقی سنبلهٔ كردوندر بو بیتده دخی
سنبل وسنبله صنعت اشتقاق ینه خوشه سنبله ترادفدر تشبیهات كندمی
خاله وسنبل تری زلفه تشبیهی تشبیه بلیغ طریقی ایله‌در * من نخوردم
برازو صبرم از و كندم خورد * كز بهشت در او چشم رهی بیرونست*
نخوردم فعل نفی ماضی متكلم وحده یمدم دیمكدر (بر میوه دیمكدر
(خورد فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمكدر (كز كه ازدن مخفف كه
حرف بیان (بهشت در او بیانیه ولامیه (چشم رهی لامیه چشم امید
معناسنه (رهی یاء اصلیه ایله قول دیمكدر (بیرون خارج معناسنه
(محصول بیت) بن اول جاناندن میوه یمدم صبرم اندن بغدای یدی
زیرا انك قپوسی جنتندن بنده‌نك امیدی خارجدر یعنی بنم نه حدم
وار ایدیكه باغ جاناندن میوه ییم صبرم تحمل ایده‌مدی بغدای یدی
قباحت صبركدر زیرا قوللك امیدی انك قپوسی جنتندن خارجدر
حاصلی قول خارجدن تمنی ایلر كذلك بونده‌ده بغدای وبهشت ذكری
مراعاتدر * از ترازوی دو زلفش چو جوی شك خرم * كندمی خواهم
افزون كه سخن موزونست * ترازوی دو زلف بیانیه ترازو معروف

(شین ضمیر محبوبه راجعدر (چو ادات تعلیل (جوی یاحرف وحدت
(خرم فعل مضارع متکلم وحده (کندمی یاحرف وحدت (کندم
بوینده نول درهمدن عبارتدر که ترکیده دخی بغدای دیرلر (خواهم
واو رسمیله فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (افزون زیاده
دیمکدر (محصول بیت) طرفین مساوانده اولمده ترازویه مماثل اولان
ایکی زانی ترازوسندن چونکه برازیه مقداری مشك الام یعنی المق مراد
ایلسم بر بغدای زیاده المق استرم که سوز موزوندر یعنی کلام موزون
اولمق حسبیله بر بغدای زیاده آلیرم بونده ده جو کندم لطافت
شعریه دن خالی دکل * من چو کندم شده ام از غم او دل بدونیم * وین
غم او را بیکی جو که نظامی چونست * چو ادات تشبیه غم او لامیه
بدونیم ایکی پارچه دیمکدر (او را ادات صله (که حرف بیان
(چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (محصول بیت) بن بغدای کبی
غمدن کوکلم ایکی پارچه اولمشم بو غم اکا برآریه قدردر که نظامی
نیجه‌در یعنی بنم بغدای کبی کوکلم یارالدیغی اکا شئ قلیل کورینور سیر
ایله اکله که نظامینك حالی نیجه‌در (بوغزلی تصوف واصطلاح اهل
حاله واقف اولانلرك معلومیدر که مناجات یاریدر (عروض) بوغزل
رمل مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولور * کمال اسمعیل
رحمه الله ویرا لقب خلاق المعانی کرده انداز بس معانی دقیق که در
اشعار خود درج کرداست وهیچ کس را از شعرای متقدم ومتأخران
دست نداده که ویراداده اما مبالغهٔ وی درتدقیق معانی عبارات و یرا
از حد سلاست وروانی بیرون برده است واشعار وی بسیارست
ودیوان وی مشهور * کمال اسمعیل اسفهانی الاصلدر (ویرا را ادات
صله (خلاق المعانی فاعلك مفعولنه اضافتیدر خلاق مبالغه ایله
اسم فاعلدر معانی معنانك جمعیدر (کرده اند ایلمشلردر (از بس معانی
دقیق بیانیه معنالرك چوقلغندن دیمکدر (که حرف رابط صفت
(اشعار خود لامیه (کس را ادات صله (شعرای متقدم بیانیه متقدم
اسکی دیمکدر (متأخر یکی دیمکدر (دست نداده میسر اولمشدر
دیمکده ضرب ایدرلر نته کیم ترکیده ال ویرمدی دیرلر شارحه بومعنی
ال ویرمش (که حرف رابط صفت (او را ادات صله (داده بنه

دست داده دیمکدر میسر اولان دیمك اولور (مبالغـهٔ وی لامیـه
(تدقیق معانی مصدرلڭ مفعولنه‌در (عبارات و یرا لامیه‌را ادات مفعول
(حد سلاست بیانیه (روانی یاحرف مصدر اتق معناسـنه سلاسته
عطف تفسیریدر (بیرون برده است چقارمشدر دیمکدر (اشعاروی لامیه
(دیوان وی ده بویله‌وی لر کال اسمعیله راجعدر (محصول ترکیب) کمال
اسمعیل رحمه الله کندی اشعارنده درج ایلدیکی دقیق معنالرڭ چوقلغندن
ایچون اکا خلاق المعـانی لقب ایلمشلردر واسکی و یکی شاعرلردن
اکا میسر اولان هیچ کیمسه‌یه میسر اولمامشدر اما تدقیق معانیده انڭ
مبالغه‌سی عباراتی سلاست حدندن چیقارمشدر وانڭ اشعاری چوقدر
ودیوانی مشهوردر * سلمان ساوجی رحمه الله وی شاعری فصیح وسخن
کزاری بلیغست در سلاست عبـارات ودقت اشارات بی نظیر افتاده
است در جواب استادان قصاید دارد و بعضی ازاصل خوبتر و بعضی
فروتر و بعضی برابر و ویرا معانی خاصه بسـیارست و بسیار از معانی
استاد ازا بتخصیص کمال اسمعیل در اشعار خود ایراد کرده و چون آن
درصورت خوبتر واسلوب مرغوبتر واقع شده محل طعن و ملامت
نیست * ساوجی غالبا خراجچی دیمکدر (شاعری یاحرف وحـدت
سخن کزاری یاحرف وحدت ایله وصف ترکیبیدر سوز ادا ایدیجی شاعر
دیمکدر (سلاست عبارات مصدرلڭ فاعلنه (دقت اشارات مفعولنه‌در
اشارات رموزات وکنایاتدن عبارتدر (افتاده است واقع اولمشدر دیمکدر
(جواب استادان لامیه الف نون ادات جمـع (دارد اثباتدن عبارتدر
واردر دیمکدر (خوبتر کوزلرك (فروتر ادنی‌رك (بعضیـلرده اولان
یالر تنکیر (ویرا را ادات تخصیص (معـانی خاصه موصوفڭ صفته
اضافتیدر خاصه مخصوص معناسنه‌در (بسیارست چوقدر دیمکدر
(معانی استادازا لامیـه را ادات مفعول (بتخصیص خصوصا وعلی
الخصوص دیمکدر (اشعارخود لامیه (ایراد کرده کتورمشدر دیمکدر
(چون ادات تعلیـل (مرغوب مقبول معناسـنه (تر ادات تفضیل
(محصول ترکیب) سلمان ساوجی رحمه الله اول برشاعر فصیح و برسخن
کزار بلیغدر عباره‌لرینڭ سلیسلکنده واشارتلره دقتنده بی نظیر واقع
اولمشدر استادلرڭ جوابنده یعنی انلره نظیره قصیده‌لری واردر بعضیسی

اصلندن یعنی تنظیر ایتدیکی شعردن کوزلجه و بعضیسی ادنی و بعضیسی
برابر واقع اولمشدر وسلمانك کندو یه مخصوص معانیسی چوقدر وچوق
استادلرك معنالرینی خصوصا کمال اسمعیلك معانیسنی کندو شعرلرنده
ایراد ایلمشـدر یعنی برازمضمون کندی اختراعی و برازی شعرانك علی
الخصوص کمالك مضامینی سرقه ایلمشدر چونکه اول سرقهٔ مضمون
صورتده کوزلجه وطرز وطورده مقبولجه واقع اوله طعن وملامت محلی
دکلدر (قطعه) معنی نیك بود شاهد پاکیزه بدن* که بهر چنددروجامه
دکرکون پوشند* معنی نیك بیانیه ایومعنی دیمکدر (بود فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر (شاهد پاکیزه بدن بیانیه شاهد محبوب پاکیزه
بدن ترکیب اضافیدر پاك بدنلی دیمکدر (که حرف رابط صفت
(بهرچند هرنقدر دیمکدر (در ودر حرف صله (اوشاهده راجعدر
(جامه معروف (دکرکون غیری درلو دیمکدر (پوشند فعل مضارع
جمع غائب کیدرلر دیمکدر (محصول بیت) حضرت مولانا جامی سرقهٔ
مضمونی قالب احسنده ادا ایتمکده ضرر اولمیوب طعن وتشنیعه محل
اولمدیغنی اثبات ایدوب تمثیل ایدر ایو معنی پاك و پاکیزه بدنلی
برمحبوب اولور یعنی مضمون تازه اندام و وجودی زیبا برمحبوب
کیدرکه هرنقدر اکا غیری درلو جامه کیدررلر یعنی اکا هرکس
بردرلو جامهٔ رنکین کیدرمکه سعی ایدرلر و الباس ایدرلر
* کسوت عار بود باز پسین خلعت او* کرنه در خوبیش از پیشتر
افزون پوشند* (کسوت تا اسلوب انجام اوزره طویل کابت اولنور
جامه معناسنهدر (عاره اضافت بیانیه کسوت عار خلق یانده کیلمین
اثوابه دیرلر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بازتأکید
پسین) ویاء نسبی ونون تأکید ایله صکره کی دیمکدر (خلعت ده جامه
معناسنهدر (اویه اضافت لامیه (کرادات سرط (نه حرف نفی (پوشنده
مصروف (در حرف صله (خوبی یاحرف مصدر (شـین ضمیری
محبوبه راجعدر (پیشـتر اولکی دیمکدر (افزون بونده اعلا دیمکدر
(محصول بیت) کسـوءعار اولور انك صکره کی ثوبی یعنی کوزللکده
اونکیدن اعلا کیدرمزلر ایسه یعنی محبوب مستثنایه هرکس بردورلو
جامه کیدررلر صکره کیدرن اکر اولکیدن اعلاسنی کیدرمزلر ایسه

اوجانهٔ عیب اولور کذلك مضامینی قالب الفاظ ایله تزیین ایلین
اولکیدن اعلا بر لفظ ایله ادا ایده مز ایسه اول وقت عیب در والا فلا اوده
بر صنعت دیکردر * هنرست آنکه کهن خرقهٔ پشمین زبرش *
بدرارند ودر واطلس واکسون پوشند * (آنکه اولکه دیمکدر (کهن
اسکی دیمکدر (خرقهٔ پشمین بیانیه پشم یوك دیمکدر یاء عجمله یا حرف
نسبت نون حرف تأکید اضافت بیانیه یوك خرقه درکه عبا معناسنه
زبرش) شین ضمیر محبوبه راجعدر انك صرتندن دیمکدر (بدر آرند
باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب چقاره لر دیمکدر (دراودر حرف
صله اوضمیر محبوبه راجعدر (اطلس معروف (اکسون فتح همزه ایله
وسکون کاف ایله بر عجمانی قماشدر که غایت مقبولدر اطلس انواعندن
(محصول بیت) هنردر اولکه اول محبوبك صرتندن عبایی چقاره لر
واطلس واکسون کیدیره لر حاصلی عبارات آخرایله مضمونی تزیین ایلمك
هنردر (عروض) بوقطعه رمل مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلات اولور * و ویرادو کتاب مثنویست یکی جمشید وخورشید ودران
چندان تکلف کرده است که انرا از چاشنی بیرون برده است ودیکر
فراق نامه وآن کتابی بدیع ونظمی لطیفست وغزلیات وی نیز بسیار
مطبوع ومصنوع است اما چون ازچاشنی عشق ومحبت که مقصود
ازغزل آنست خالیست طبع ارباب ذوق بران اقبال نمی نماید واز جملهٔ
مقطعات ویست این چند بیت * (ویرا را ادات تخصیص وی سلمانه
راجعدر (جمشید وخورشید عاشق ومعشوق علملریدر (چندان اولقدر
دیمکدر (تکلف مصدر در تفعل بابندن مشقت مالایعنی ده مستعملدر
آن) کتابه راجعدر (را ادات مفعول (چاشنی لذت معناسنه در بیرون
برده است) طشره چقارمشدر دیمکدر (دیکر غیری دیمکدر (کتابی
یا حرف وحدت (بدیع عجیب معناسنه (نظمی یا حرف وحدت غزلیات
وی) لامیه وی سلمانه راجعدر (نیز دخی دیمکدر (مطبوع طبیعته
موافق یعنی مقبول دیمکدر (مصنوع صنعتلی دیمکدر (چون ادات
تعلیل (چاشنی عشق بیانیه عشق لذتندن دیمکدر (که حرف رابط
صفت (آن چاشنی یه اشارتدر (خالیست بوشدر دیمکدر (طبع ارباب
ذوق) لامیه وبیانیه ذوق اربابنك طبعی دیمکدر (بران بر ادات صله آن

غزله اشارتدر (نمی نماید فعل نفی حال مفرد غائب کوسترمز دیمکدر (محصول ترکیب) وسلمانك ایکی کتاب مثنویسی واردر بری جمشید وخورشید وانده اولقدر تکلف ایلمشدر که اول کتابی لذتندن چقارمشدر و بردخی فراق نامه سی واردر واول بر کتاب عجیب و برنظم لطیفدر وانك غزلیاتی دخی چوق مقبول ومصنعدر اماچونکه عشق ومحبت لذتی که غزلدن مقصوداولدر خالی و بوشدر ارباب ذوقك طبعی اکا اقبال ومیل کوسترمز ومقطعاتی جمله سنندر بو برقاچ بیت (قطعه) * کار حرص دلا پرکجا توانی کرد * توازطمع که سه حرف میان تهی افتاد * (کار قوجاق دیمکدر (حرصه اضافت بیانیه دلا) الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (پر طلو معناسنه در (کجا قنده دلك دیمکدر (توانی کرد ایلیه‌سرسین دیمکدر (ازطمع توانی کردك مفعول غیرصریحی (که حرف رابط صفت (میان تهی ترکیب اضافیدر اورته سی بوش دیمکدر (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی معناسنه (محصول بیت) حرص قوجاغنی ای کوکل نیجه‌یه دلك ایچی بوش اوج حرف واقع اولان سن طمعدن طلوایلرسین اول اوج حرف که بری طادر میان تهی وبری میم که تعلیقك ماعدا خطلرده میان تهیدر کذلك عین میان تهیدر ط م ع * عزیزمن دردرویشی وقناعت زن * که خواری ازطمع وعزت ازقناعت زاد * (عزیزمن لامیه ومنادی حرف ندا محذوف (دردرویشی بیانیه درقپو دیمکدر (درویشی یاحرف مصدرفقر دیمکدر (زن بونده قاق معناسنه (که ادات تعلیل (خواری یاحرف مصدر خورلق دیمکدر (زادفعل ماضی مفرد غائب طوغدی دیمکدر (محصول بیت) ای بنم عزیزم فقر وقناعت قپوسنی قاق یعنی فقر وقناعتی کندیکه پیشه ایله زیرا خورلق طمعدن عزت قناعتدن طوغدی یعنی عزتك مبدئی قناعت وذلتك منشائی طمعدر (عز من قنع ذل من طمع * اکر بلغزد پای توانکری سهلست * سعادت سردرویشی وقناعت باد * اکر ادات شرط (بلغزد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قایارسه دیمکدر (پای توانکری بیانیه وفاعلی توانکرغنی دیمکدر یاحرف مصدر (سهل آسان معناسنه در (سعادت سردرویشی بیانیه سرسودا ومحبت

معناسنه

معناسنه در یاحرف مصدر (باد امر غائب اولسون دیمکدر قناعت
باد قناعت صاغ اولسون دیمکدر نته کیم بویله ادایی ترکیده ایدر
باشم صاغ اولسون عالم صاغ اولسون دیرلر (محصول بیت) اکر غنی للك
ایاغی سورچرسه یعنی دور ناهموار فلك ایله غنا کندیدن زائل اولور
ایسه فقر وقناعت سوداسی وقناعت صاغ اولسون (عروض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر * محمد عصار تبریزی رحمه الله وی صاحب کتاب
مهر ومشتریست ودر انجا لطایف وبدایع بسیار کرده است واین چند
بیت ازان کتابست در صفت بینی معشوق * محصول ترکیب) محمد
عصار تبریزی رحمه الله اول مهر ومشتری کتابی صاحبیدر واول کتابده
لطایف چوقدر وبدایع بسیار اجرا ایلمشدر وبو برقاچ بیت اول
کتابدندر معشوقك بورنی وصفنده (مثنوی) کشیده برکل نسرین
ز بینی * خطی در عین لطف ونازنینی * کشیده اسم مفعولدر چکلمش
معناسنه کل نسرین آق کل دیمکدر (بینی یاء اصلیه ایله بورون انف
معناسنه (خطی یاحرف وحدت (عین کندی دیمکدر که کمال تشبیهدن
عبارتدر (لطف لطافت معناسنه (نازنینی یاحرف مصدر (محصول
بیت) کل نسرین اوزره بوروندن عین لطافت ونازنینلکده برخط
چکلمش یعنی مصور ازل کمال قدرتن اظهار ایدوب کویا کل نسرین
اوزره بورون نامنه موزون برخط چکمش کل نسریندن مراد چهرهٔ
دلبردر * ید قدرت ستونی بسته سیمین * بزیر آن دوطاق عنبرآکین *
ید قدرت بیانیه ید ال دیمکدر (ستونی یا حرف وحدت ستون دیرك
دیمکدر (بسته ماضیدن قسمدر بغلمش دیمکدر اما بونده دیکمش
ونصب ایلمش معناسنه در (سیمین یا حرف نسبت نون ادات تأکید
کومشلی دیمکدر (بزیر با حرف صله (طاق بونده کمر معناسنه درکه
مراد قاشدر مابعدینه اضافتی موصوفك صفته در (آکین همزهٔ
ممدوده ایله طلو معناسنه در (محصول بیت) بورون دکل بلکه
قدرت الی اول عنبر ایله مملو اولان ایکی کمرك التنه برکومش دیرك
نصب ایلمش عنبر ایله مملو اولمسی سیاه وخوشبوی اولمدن کنایتدر
* میان جزع ولعل آن کل اندام * مثبت شوشهٔ از نقرهٔ خام *
(میان جزع لامیه (جزع جیم عربك فتحیله یمنی برطاشدرکه سیاهلی

و بیاضلی اولور بعضا اندن تسبیح دوزرلر کوزه تشبیه ایلمش یاخود
مطلقا یعنی دیدکلری قرمزی یه مائل طاشکه کارومده مهرقازدیررلر که
مراد بریکا نی اولور (لعل معروف جزعك اولکی معناسنه کوره
دوداق مراددر معنای ثانیه کوره یکاغك طرف آخری مراددر (اندام
وجود معناسنه در (منبت تفعیل بابندن اسم مفعولدر بتورلمش دیمکدر
(شوشهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل شوشه عوام تحریف ایدوب
شیشه دیرلر طوانه میخلرلر (نقرهٔ خام خام کومش دیمکدر (محصول بیت)
اول کل اندامك کوزیله دوداغی میانده یاخود ایکی رخسارهٔ رنکینی
میانده خام کومشدن بر شیشه بتمش یعنی میخلنمش مرکوز اولمش
* کل زنبق ولیکن ناشکفته * فراز یاسمین ولاله خفته * کل زنبق
زنبق چچکی دیمکدر (ناشکفته اچلمش دیمکدر (فراز استعلا
معناسنه در (یاسمین معروف (لاله کذلك (خفته ماضیدن قسمدر
یاتمش معناسنه (محصول بیت) بورون دکل زنبق چچکی ولیکن اچلمش
یاسمین ولاله اوزره یاتمش یعنی یاسمین ولاله اوزره یاتمش کویا اچلمامش
زنبقدر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن
مفاعیلن فعولن اولور * واین قطعه نیز درسلك آن مثنوی انتظام
یافته * و بو قطعه دخی اول مثنوینك سلکنده انتظام بولمشدر
(قطعه) مجو عصار مهر از طبع مردم * که کل هرکز زشورستان
نخیزد * مجو نهی حاضر مفرد استمه دیمکدر طلب ایلمه معناسنه
(عصار منادی حرف ندا محذوف (مهر میمك کسریله محبت معناسنه در
(طبع مردم لامیه مردم خلق دیمکدر (که ادات تعلیل (هرکز
اصلا دیمکدر (شورستان چورقلق دیمکدر (نخیزد فعل نفی مستقبل
مفرد غائب قالقمز دیمکدر (محصول بیت) خلقك طبیعتندن ای
عصار محبت طلب ایلمه زیرا چورقلقدن اصلا کل ظاهر اولمز
* وفا از صورت بی معنی خلق * چو از صورت ملائك میکریزد *
وفا مبتدا (میکریزد خبری (صورت بی معنی خلق بیانیه ولامیه
خلقك معناسز صورتی دیمکدر (چو ادات تشبیه (ازصورت مقدر
کریزندك غیرصریحی (ملائك فاعلی (می ادات تأکید (کریزد فعل
مضارع مفرد غائب قچار دیمکدر (محصول بیت) وفا خلقك معناسز

صورتنـدن نچار ملائکه صورتدن قاچدیغی کبی* بغربال فلك
پرفرق اینها* قضاجز کرد غداری نبیزد* بغربال با حرفی مصاحبت
غربال قلبور دیمکدر (فلکه اضافت بیانیه نجوم کثیره ایله قلبور
شکلنده اولدیغندن تشبیه ایلمشدر (پر ادات صله (فرق دپه دیمکدر
(اینها خلقه اشارتدر (قضا قضای الهی دیمکدر (کرد کاف عجمك
فتحیـله توز دیمکدر غبار معناسنه (غداری یا حرف مصدر (نبیزد
فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیختن دن یا بیزیدندن مصـدر تائی خائی
اولدیغنـدن خا داله قلب اولنمشدر اله مز دیمکدر (محصول بیت)
فلك قلبوریله قضای الهی خلقك دپه سندن غدارلق توزندن غیری
اله مز *بمهر آنرا که نیکی بیش خواهی* بکینت هرزمان بد تر ستیزد*
بمهر با حرف مصاحبت سببیت متضمن محبت معناسنه (آنرا آن کس را
تقدیرنده در (را ادات صله (که حرف بیـان (نیکی یا حرف مصدر
ایلك دیمکدر (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (خواهی فعل مضـارع
مفرد مخاطب استرسین دیمکدر (ستیزد لج ایدر معناسنه فعل مضارع
مفرد غائب (محصول بیت) محبتك سببیله اول کیمسه یه ایلك زیاده
استه یه سین یعنی ایو اولدیغین استه یه سین یاخود ایلك ایده سین
سکا کین و بغض ایله هرزمان یرامزلك لج وعنـاد ایدر یعنی سنکله
جدال ومحـاوره ایلر حاصلی سکا کملك ایلیـه سن جان وکوکلدن
ایلك ایلیـه سین *چو اشك آنرا که سازی جای درچشم * اکر
دستش دهد خونت بریزد* چو ادات تشبیه (اشك کوز یاشی دیمکدر
(آنرا را ادات صله اول کیمسه یه که دیمکدر (سـازی بونده ایلیه سین
دیمکدر (جای یر دیمکدر (دستش دهد فرصت بولورسه دیمکـدر
(خونت سنك قانکی (بریزد باء تأکید ایله فعل مضـارع مفرد غائب
دوکر دیمکدر (محصول بیت) کوز یاشی کبی اول کیمسه یه که کوز کده
یر ایلیه سین یعنی مبـالغه اعزاز واکرام ایده سین اکرفرصت بولورسه
سنك قانکی دوکر حاصلی اعزازك فائده ویرمز سنك هلاککه قصد
ایلر (عروض) بو قطعـه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفـاعیلن
مفـاعیلن فعولن اولور* شیخ سعدی رحمه الله نام وی مصلح الدین
است وهمانا که سعدی نسبت بنام ممدوحست وی قدوهٔ متغزلانست

هیچ کس پیش از وی طریق غزل نورزیده است وسخنان وی
همه طوایف را مقبول افتاده که یکی از شعرا کفته والحق کوهر
انصاف سفته * نام وی لامیه انك اسمی دیمكدر (مصلح الدین
مصطفی دیمكدر نیو شارح وکلستان شرحلرنده سروری وامثالی
یازمشلر حقیر بو اطلاقه واقف اولمهدم برکزیده دیرلر اما مصلح الدین
بیلم جائز که اولهدینی اصلاح ایدیجی معناسنه خیرالدین سیف الدین
حسام الدین کبی علم اولمقده جائزدر (همانا بکرز دیمكدر (که حرف
بیان (سعدی یا حرف نسبت (بنام ممدوح با حرف مصاحبت اضافت
لامیه ممدوحدن مراد سعد ابن ابو بکر بن زنکیدر (وی ضمیر سعدی یه
راجعدر (قدوهٔ متغزلان لامیه قدوه قافك ضمی وکسری جائزدر
مقتدابه معناسنه اولو دیمكدر (متغزل تفعل بابندن اسم فاعلدر الف
نون ادات جمع غزل سویلیجیلرك اولوسی دیمكدر (پیش باء عربیله
زیاده معناسنهدر (وی ضمیرینه سعدی یه راجعدر (طریق غزل بیانیه
غزل طریقنی دیمكدر (نورزیده ماضی منفیدن فعمدر اوزنممشدر
دیمكدر (سخنان وی لامیه (طوایف طائفهنك جمعیدر (را ادات
صله (افتاده ماضیدن فعمدر واقع اولمش معناسنه (که حرف بیان
(یکی بری دیمكدر (کفته ماضیدن فعمدر سویلمش دیمكدر (الحق
حقا دیمكدر (کوهر انصاف بیانیه (سفته ماضیدن فعمدر دلمش
معناسنه (محصول ترکیب) شیخ سعدی شیرازی رحمه الله انك اسمی
مصلح الدیندر بکرز که سعدی ممدوحی اولان سعدك اسمنه نسبتدر
اول غزل سویلیلرك اولوسی ومقتدابهیدر هیچ کیمسه اندن زیاده
غزل طریقنی اوزنممشدر یعنی بوندن اعلا غزل کیمسه سویلممشدر
وانك سخنلری مجموعی طائفهیه مقبول واقع اولمشدر که شعرادن بری
دیمش وحقیقتده انصاف کوهری دلمش یعنی حقه راضی اولوب
انصافانه سویلمش (قطعه) در شعر سه کس پیمبرانند * هر چند که
که لا نبی بعدی (محصول بیت) شعرده اوچ کیمسه سرحد اعجازدهدرلر
هر نقدر لا نبی بعدی کلام شریفی وار ایسهده یعنی حضرت رسول اکرم
بندنصکره نبی یوقدر دیدیسهده ینه بو اوچ کیمسه پیغمبرلردر پیغمبر
اطلاقی جائزدکل ولکن رندان عجم کوزتمز آداب ترنهسی معلوم * اوصاف

وقصیده وغزل را * فردوسی وانوری وسعدی (محصول بیت) لف ونشر مرتب طریقیله اوصافه فردوسی مالك قصیده‌یه انوری غزله سعدی (عروض) بوقطعه بحر هزج اخرب مقبوض ومحذوفدرکه مفعول مفاعلن فعولن اولور * قدوة الشعرا خواجه حافظ شیرازی اکثر اشعار وی لطیف ومطبوعست و بعضی قریب بسرحد اعجاز غزلیات وی نسبت بغزلیات دیگر در سلاست وروانی حکم قصاید ظهیر دارد نسبت بقصاید دیگران و سلیقهٔ شعر وی نزد یکست بسلیقهٔ نزاری قهستانی اما در شعر نزاری غث وسمین بسیارست بخلاف شعر وی وچون در اشعار وی اثر تکلف ظاهر نیست ویرا لسان الغیب لقب کرده اند * اکثر اشعار وی لامیه‌لردر انك شعرلرینك چوغی دیمکدر (بسرحد اعجاز باحرف صله اضافت بیانیه (سرحد نهایت معناسنه اعجاز کمال فصاحت وبلاغت ومعانی لطیف وخیالات وصنایع وسلاستده اربابنه عجز ویرن سخنه دیرلر (غزلیات وی لامیه (بغزلیات دیگر لامیه یا حرف صله غیرك غزلیاتنه دیمکدر (روانی یا حرف مصدر سلاستده عطف تفسیریدر (حکم قصاید ظهیر لامیه‌لردر (دارد خبر معناسنی مفیددر (بقصاید دیگران لامیه باحرف صله سلیقهٔ شعر وی یائیه ولامیه سلیقه طبیعت معناسنه‌در (نزدیك یقین دیمکدر (بسلیقهٔ نزاری لامیه باحرف صله (نزاری برشاعرك مخلصیدر (قهستان برمملکتنك اسمیدر (یاحرف نسبت (شعر نزاری لامیه (غث لاغر معناسنه ضعیف دیمکدر (سمین فربه وتاولی معناسنه اما غث وسمین شول کلامه دیرلرکه تحت رابطه ده اولمیه گاه اعلا گاه ادنی گاه اطناب گاه ایجاز خلاصه رطب ویابس کلام مزخرف دیمکدر (بخلاف شعر وی لامیه‌لردر یاحرف صله (چون ادات تعلیل (اشعار وی لامیه (اثر تکلف بیانیه (ویرا را ادات صله (محصول ترکیب) شاعرلرك مقتداسی خواجه حافظ شیرازی رحمه الله انك اکثر اشعاری لطیف ومطبوعدر وبعضیسی سرحد اعجازه قریبدر انك غزللری غیرك غزلیاتنه نسبت سلاستده ظهیرك قصیده‌لری حکمنده در غیریلرك قصیده‌لرینه نسبت یعنی ظهیرك قصایدیله غیرك قصایدی بیننده نه‌قدر فرق وار ایسه حافظك غزلیاتیله غیریلرك غزلیاتی بیننده اولقدر فرق

وار در وانك طبيعت شعرى نزارى قهستانينك طبيعتنه قريبدر
اما نزارينك شعرنده غث وسمين چوقدر حافظك شعرينك خلافنه
وچونكه انك اشعارنده تكلف يعنى طبعه اضطراب يوقدر اكا لسان
الغيب لقب ايلمشلردر * شيخ كمال جندى وى در لطافت سخن ودقت
معانى بمرتبه ايست كه بيش ازان متصور نيست اما مبالغه در ان
شعر ويرا از همه سلاست بيرون برده واز چاشنى عشق ومحبت خالى
مانده در ايراد امثال واختيار بحرهاى سبك باقافيها ورديف غريب
سهل ممتنع نماست تتبع حسن دهلوى ميكند اما آن قدر معانى لطيف كه
در اشعار وى است در اشعار حسن نيست وآنكه ويرا دزد حسن
ميكويند بنا برهمان تتبع تواند بود واز بعضى ديوانهاى وى اين
فرد ديده شده است * جند حانك ضميله برشهرك اسميدر باحرف
نسبت (لطافت سخن مصدرك فاعلنه (دقت معانى مفعولنه (بمرتبهٔ
باحرف ظرف باحرف وحدت همزه حرف توسل برمرتبه ديمكدر
(كه حرف رابط صفت (بيش باء عربيله زياده وارتق ديمكدر
(متصور تفعل بابندن اسم مفعولدر (آن لطافت ودقته اشارتدر
(شعر وى لاميه (را ادات مفعول (بيرون برده طشره چقارمش ديمكدر
(چاشنى عشق بيانيه (مانده ماضيدن قسمدر قالمش ديمكدر قومش
معناسنى ويرمنه قودرمزديملى فاعلى شعره راجعدر (ايراد امثال
مصدرك مفعولنه درمثللر كتورمه ده يعنى ارسال مثل صنعتن اجراده
ياخود ضروب امثال كتورمكده ياخود قصه وحكايات نظم
ايتمكده ديمكدر (اختيار بحرده مصدرك مفعولنه در (ها ادات جمع
(بحرهاى سبك بيانيه خفيف بحرلر ديمكدر (باقافيها باحرف
مصاحبت ها ينه ادات جمع (رديف بالاده ذكر اولندى (غريبه
اضافت موصوفنه در (سهل ممتنع اصطلاح دندر صورتده اسان
اتيانده مشكل اولان شيئه ديرلر (سهل ممتنع نما وصف تركيبيدر سهل
ممتنع كوستريجى ديمكدر (تتبع حسن دهلوى مصدرك مفعولنه در
ومجازا لاميه تقديرى تتبع اشعار حسن دهلوى در (تتبع بونده مطالعه
با اثرينه ذاهب اولمق معناسنه در (مى كند ايلر ديمكدر (معانى لطيفه
موصوفك صفته (كه حرف رابط صفت (اشعار وى لاميه (اشعار

حسن ده بوله (آنکه اولکه دیمکلردر (ویرا) ادات صله اوی کجه
راجعدر (دزد حسن) مجازا لابد دزد اشعار حسن دیمکدر (برده
دمک ضمیره خرسز دیمکدر (می) ادات تأکید (گوینه) فعل مضارع
جمع غائب دیرلر دیمکدر (این همان شعر همان اول شعر بنه دیمکدر
(تونه بوده اولمق گرک دیمکدر (دیوانهای وی لابد (این فرد بنه
دیمکدر (دیده شده است گورلشدر دیمکدر (محصول ترکیب)
شیخ کمال خجندی رحمه الله اول لطافت سخن ووقت معانی ده
بو مرتبه ده درکه اندن زیاده متصور دکلدر اما اندن اولان دیمعه
الک شعرینی مجموعی سلامتدن جیقارمشدر وعشق ومحبت لذتندن
شعری خالی قالمشدر مثال ازتدن وحقیقت بحرلر وغرب قافیه
ورد بفرد گتورمه ده سهل ممتنع شعردر حسن دهلوی یی شعر ایلریجی
اکی چوق مطالعه ایدر وباخود الک طریقنه سالک ولوب اما اوقتلر
معانی لطیفه که کمالک شعرلرنده واردر حسنک شعرنده یوقدر ولوبکه
اکا دزد حسن دیرلر همان اول شعره بنه اولنق گرکدر ومتك بعضی
دیوانلرندن بوفرد گورلشدر (فرد) کس ومس رخته نگرفت مرا
معلوم همی شود که دزد حسنم * سر بوینده اوج مصراعمدر (رخنه
کمالک دیمکدر سر رخنه عیب وقباحت معناسنه در (نگرفت) فعل نفی
ماضی مفرد غائب طوتمدی دیمکدر (مرا) ادات تخصیص بنم
دیمکدر (همی شود) فعل مضارع مثبت مفرد غائب استقبالی متضمن
اولوری دیمکدر (که) حرف بیان (محصول بیت) هیچ کیمسه بنم
قباحت وعیبی طوتمدی معلوم اولوری که بن دزد حسنم یعنی بنم
دزد حسن اولمیغم ندن معلوم اولدی * وبعضی از عارفان که صحبت
شیخ کمال وحافظ هر دو رسیده که وچنین فرموده که صحبت شیخ به
از شعروی بود وشعر حافظ به از صحبت او * محصول ترکیب)
وعارفلردن بعضیسی که شیخ کمال وحافظک هر ایکیسنک صحبتنه
یتشمشلردر وبو تجلین بیورمشلردر که شیخک صحبتی شعرندن
اعلا ایدی وحافظک شعری صحبتندن اعلا * امیر خسرو دهلوی
در شعر متفنن است وقصیده وغزل ومثنوی بروزیده وهمه را بکمال
رسانیده شیوع غزلی بیکنه هرچند بقصیده وی ترجیح اما غزل را

ازوی کذرانیده غزلهای وی بواسطهٔ معانی آشنا که از باب عشق ومحبت بحسب ذوق ووجدان خود آنرا درمی یابند مقبول هرکس افتاده است خمسهٔ نظامی راکس به از وی جواب نکرده ورای آن مثنویهای دیکر دارد همه مصنوع ومطبوع * منفنن تفعل بابندن اسم فاعلدر فنلوی بلیجی دیمکدر فندن مراد بونده قصیده وغزل ومثنو یدر (را ادات صله (ورزیده ماضیدن قسمدر اورنمش معناسنه (همه را را ادات مفعول (بکمال باحرف صله (رسانیده ماضیدن قسمدر ایرشدرمش دیمکدر (تتبع خاقانی مصدرك مفعولنده در سابق کبی (هرچند هرنقدر دیمکدر (بقصیدهٔ باحرف ظرف (بوی باحرف صله (وی خاقانیه راجعدر (نرسیده ماضی منفیدن قسمدر ایرشممش دیمکدر (غزل را را ادات مفعول (ازوی خاقانیه راجعدر (کذرانیده ماضیدن قسمدر کچرمش یعنی تفوق ایلمش دیمکدر (غزلهای وی لامیه (بواسطهٔ معانی آشنا لامیه وموصوفك صفتهدر باحرف مصاحبت آشنا اسم مصدر بلش معناسنه معانی آشنا هرکسك عقلی احاطه ایلدیکی وبیلدیکی معنادر (که ادات تعلیل (ارباب عشق بیانیه (بحسب ذوق لامیه (باحرف مصاحبت (وجدان کمال شوقدن حاصل اولان حالتهدیرلر (آن را را ادات مفعول (درمی یابند اکلرلر دیمکدر (افتاده است واقع اولمشدر (خمسهٔ نظامی را را ادات صله (ازوی خسرودن (ورا ماعدا دیمکدر (محصول ترکیب) امیرخسرو دهلوی شعرده متفنن در قصیده وغزل ومثنوی یه اوزه نوب سعی ایلمشدر ومجموعنی کماله ایرشدرمشدر وخاقانی یی تتبع ایدر هرنقدر قصیده ده خاقانی یه ایرشممش ایسه ده غزلی اندن تفوق ایلمشدر حاصلی اندن اعلادر انك غزللری هرکسك بیلدیکی معانی اولمق واسطه سیله که ارباب عشق ومحبت کنده ولرنك ذوق ووجدانی حسبیله نی اکلرلر جمله یه مقبول واقع اولمشدر خمسهٔ نظامی یه اندن اعلا کیمسه جواب ویرمشدر وانك وراسنده یعنی اندن ماعدا غیری مثنویلری واردر جمله مقبول ومطبوعدر * حسن دهلوی وی را در غزل طریق خاص است اکثرقافیههای تنك وردیفهای غریب وبحرهای خوش

آینده که اصل شعر خاصه درغزل ملاحظه اینها ست اختیار کرده
است لاجرم ازاجتماع اینها شعر ویرا حالتی حاصل آمده است که
اکرچه بحسب بادی نظر اسان می نماید امادرکفتن دشوارست ولهذا
اشعار ویراسهل ممتنع کفته اند معاصر خسرو بوده است و بایکدیکر
صحبت می داشته اند ومباسطات میکرده چنانکه حسن میکوید*
ویرا را ادات تخصیص (خاص مخصوص معناسنه (بادی نظر اول
نظرده یعنی وهلهٔ اولاده دیمکدر (محصول ترکیب) حسن دهلوی
انك غزلنده طریق خاصی واردر یعنی کندویه مخصوص طریقی
واردر اکثرتنك قافیه‌لر وغریب ردیفلر وخوش آینده بحرلر که شعرك
اصلی علی الخصوص غزلده ملاحظه بونلردر اختیار ایلمشدر یعنی
شعردیمك بو یله رنکین ادادرانی اختیار ایلمشدر شبهه سز بونلرك
اجتماعندن انك شعرینه برحالت حاصل اولمشدر که اکرچه وهلهٔ
اولاده آسان کورینور اما سویلمکده مشکلدر بونك ایچون انك
اشعارینه سهل ممتنع دیمشلردر خسرولك معاصری یعنی ایکیسی
بروقت ایدیلر وبر بریله صحبت ایلمشلردر واطیفه‌لر ایلمشلردر
انجلاین که حسن دیر (قطعه) خسرو ازراه کرم بپذیرد* آنچه
من بنده حسن می کویم* راه کرم بیانیه کرم یولندن یعنی کرمندن
ناشی دیمکدر (بپذیرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قبول
ایلر دیمکدر انجه اول نسنه‌یی که دیمکدر (می ادات تأکید (کویم فعل
مضارع متکلم وحده سویلرم دیمکدر (محصول بیت) خسرو کمال
کرمندن ناشی قبول ایدر بکنور اول نسنه‌یی که بن بنده حسن سویلرم
یعنی بنم سویلدیکم شعردن دکلدر لکن خسرو کمال کرمندن بکنور یاخود
بنم شعریمی خسرو کرم یولنده یعنی کمال لطافتدن استراستمز بکنور
سخن ذوالوجهین در تأمل* سخنم چون سخن خسرو نیست* سخن
اینست که من میکویم* چون ادات تشبیه (سخن خسرو لامیه (که
حرف بیان (محصول بیت) بنم سوزم خسرولك سوزی کبی دکلدر سخن
اولدر که بن سویلرم یعنی بنم شعرم لطافت وسلاست وفصاحتده خسرو
کبی اعلا دکلدر اشته طوغری سوز بودر که بن سویلرم اعتراف ایدرم
یاخود بنم شعرم خسرولك شعری کبی دکلدر شعر دیدکاری بنم شعرمدر

کذلك مدح وذمی مشعردر (عروض) بو قطعه رمل مسدس مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * ودیگر از شعرای متغزل خواجه عماد فقیهست از کرمان وی شیخ خانقاه دار بوده است شعر خود را برهمه واردان خانقاه خوانده است واستدعای اصلاح میکرده وازین جامیگویند که شعر وی شعر همه اهالی کرمانست * کرمان بر بلده نك اسمیدر (شیخ خانقاه دار بیانیه خانقاه دار وصف ترکیبیدر تکیه نشین دیمکدر (واردان کلیجیلر دیمکدر (محصول ترکیب) وشعرای متغزلدن بری دخی خواجه عماد فقیهدر کرماندندر اول شیخ خانقاه دار اولمشدر کندی شعرینی خانقاهه گلوب کیدیجیلرك جمله سنه اوقومشدر واصلاحلرینی رجا ایلمشدر واول سببدن دیرلر که انك شعری جمیع کرمان اهالیسنك شعریدر * ودیگری خواجوست ووی از کرمان است ودرتزیین الفاظ وتحسین عبارات جهدی بلیغ دارد ولهذا ویرا نخل بند شعرامی خوانند * نخل بند وصف ترکیبیدر نخل باغلیجی دیمکدر نخل معروف ترکیده تحریف ایدوب ناقیل دیرلر (محصول ترکیب) بری دخی خواجودر واول دخی کرماندندر والفاظه زینت ویرمده وعباره‌لری کوزل ادا ایتمده مبالغه سعیی واردر انك ایچون اکا نخل بند شعرا دیرلر * وازشعرای ماوراء النهر ناصر بخاریست ودراشعار وی چاشنی هست از تصوف (محصول ترکیب) وماوراء النهر شعراسندندر ناصر بخاری وانك اشعارنده تصوفدن لذت واردر یعنی اشعاری تصوفانه در * ودیگر خواجه عصمة الله بخاریست ووی درغزل تتبع خسرو میکند (محصول ترکیب) بری دخی خواجه عصمة الله بخاریدر واول غزلده خسروه تتبع ایلر * ودیگری بساطی سمرقندی است وشعر وی خالی از لطافتی نیست امااز فضائل مکتسبه بسیار عاری بوده است چنانچه از اشعار وی ظاهرست * مکتسبه افتعالدن اسم مفعولدر قزانلمش کسب اولنمش حاصلی کسبی اولان فضائل که علوم ظاهره در (محصول ترکیب) بری دخی بساطی سمرقندیدر وانك شعری لطافتدن خالی دکلدر اما علوم ظاهره دن چوق عاریدر انجلیین که شعرلرندن ظاهردر * ودیگر خیالیست وشعر وی خالی از خیالی نیست واز اشعار اوست این دو بیت * (محصول ترکیب) و بری دخی خیالیدر وانك شعری خیالدن خالی دکلدر

(بعض نسخه‌ده خالی ازحالی واقعدر شعر حالی دیمکدرکه حسب حال معناسنه قلم ناسخ اولمق احتمالیده وار لکن معنی حسب اولمقـدن خالی دکلدر و بو ایکی بیت انك شعرلرندندر (قطعـه) ای تیرغمت رادل عشاق نشانه * خلقی بتو مشغول وتوغائب زمیانه * ای حرف ندا منادی محذوف محبوب (تیرغمت لامیه‌لردر سنك غمك اوقی (را ادات صـله دل عشاق‌ده لامیه (نشانه معلوم (خلقی یا حرف تنکیر (بتو با حرف صله (محصول بیت) ای محبوب سنك غمك اوقنه عاشـقلرك کوکلی نشـانه خلق سکا مشغول وسن اورته دن غائب یعنی خلق سنك انتظارکله مشغول سن ایسه میدانده یوقسك * که معتکف دیرم وکه ساکن مسجد * یعنی که ترا میطلبم خانه بخـانه * که لرکاه دن مخففـدر (دیر بتخـانه دیمکدر (محصول بیت) کاهی بتخـانه‌ده معتکفم وکاهی مسجدده ساکنم یعنی که سنی طلب ایلرم خانه بخانه حاصلی حال صحوده وحال سکرده سنی آرارم شارح بو ایکی بیتك تکمیلنی یازمش وشرح ایتمش لکن متنـدن اولمدیغی جهتدن بز شرح ایتمدك وهم شرحه محتـاج دکل ادنی ادراکی اولان فهم ایدر حاجی بره کعبه وما طالب دیدار او خانه همی جوید وما صاحب خانه مقصود من ازکعبه و بتخانه تویی تو باقی بحمالت که فسونست وفسانه تقصیر خیـالی بامید کرم تست یعنی که کنه رابه ازین نیست بهانه * واز شعرای خراسان آذری اسفراینیست ودر اشعار وی طامات بسـیارست واز مطلعهای پسندیدهٔ ویست * اسفرایین خراسان قریه‌لرندن برقریه‌نك اسمیدر همزه‌نك کسریله (اشعار وی لامیـه (طامات بسیار بیانیه طامات قواعد ورسوم شاعرانه وصوفیه دیمکدر (مطلعهای پسندیده وی بیانیه ولامیه (محصول ترکیب) وخراسان شعرالرندندر آذری اسفراینی وانك اشعـارنده چوق قواعد شعریه واردر وانك مقبول مطلعلرندندر * بازشب شد چشم من میدان کریه آب زد * سیل اشك آمد شبیخون برسپاه خواب زد * بازینه دیمکدر (شب کیجه معناسندر (شد اولدی دیمکدر فعل ماضی مفرد (چشم من لامیه (میدان کریه بیـانیه آب زد صولادی دیمکدر (سیـل اشك ده بیانیه (شبیخون کیجه اورغونه دیرلر (سـپاه خواب ده بیانیه (زد

فعل ماضی اوردی دیمکدر (محصول بیت) بنم کیجه اولدی بنم کوزم کریه
میدانی صولادی یعنی جزئی حسرت دلدار ایله (اغلمق مراد ایلدی
کوز یاشی سیلی کلدی اویخو عسکرینه شبخون اوردی حاصلی سودای
عشقله کثرت کریه یی ضبط ایده مدیکمدن بالکلیه خابی طاغتدی
پریشان ایلدی (عروض) بحر رمل مثمن محذوفدر فاعلاتن فاعلاتن
فاعلن اولور * ودیکر کاتبی نیشابوریست وی پرمعانی خاص بسیارست
ودر ادای آن معانی نیز اسلوب خاص دارد اما شعر وی یکدست
وهموار نیست شترکربه افتاده است * نیشابور بر مملکت اسمیدر
(یکدست وهموار بر برینه عطف تفسیریدر رابطه لی ودوز
واویغون ومناسبتلی دیمکدر (شترکربه اصطلاحاتندندر وسبب
اصطلاحیتی مطایباتده اعرابی شترکم کرد مطایبه سنده بجدی برایی
یاننده کوتی بولمسنه دیرلر (محصول ترکیب) وبری داخی کاتبی نیشابوریدر
وانک کندویه مخصوص معانیسی چوقدر واول معانیٔ مخصوصه یی
ادا ده دخی کندویه مخصوص اسلوب وطوری واردر اما شعری
بر طریق اوزره رابطه لی دکلدر شترکربه واقع اولمشدر یعنی بر غزلی
اعلا ایسه بری غایت مزخرف بلکه غزلک نصفی مطبوع ونصفه
آخری نامقبول واقع اولمشدر * ودیکر شاهی سبزه واریست اشعاروی
لطیف یکدست وهموارست با عبارات پاکیزه ومعانی برچاشنی *
سبزه وار برقریه در خراسان نواحیسنده (محصول ترکیب) وبری دخی
شاهی سبزه واریدر وانک اشعاری لطیف ورابطه لی وطریق واحد
اوزره در پاک وپاکیزه عبارهٔ رایله ولذتلی معنالر ایله * ودیکری عارفی
هرویست صاحب مقاولهٔ کوی وچوکان وآن از نظمهای سرآمد
ویست واین چند بیت ازین کتابست درصفت اسب چوکانی *
هروی هراته منسوب دیمکدر هرات بر شهرک اسمیدر (مقاوله محاوره
معناسنه در (کوی طوب دیمکدر (چوکان معروف کوی وچوکان لعبی
معروفدر که عجمده روزنک جریدی کبیدر (سرآمد ممتاز دیمکدر
(محصول ترکیب) وبری دخی مقاولهٔ کوی وچوکان صاحبی اولان عارفی
هرویدر واونک ممتاز ومقبول نظملرندندر وبو برقاچ بیت اول کتابندندر
چوکانه منسوب اولان آت وصفنده یعنی اوزرنده چوکان اوینانه جق آت

وصفنده بو برقاچ بيت (مثنوى) چون كوى سپهر كرد بستى * ميدان ميدان چوكوى جستى * چون ادات تعليل (كوى سپهر لاميه يابيانيه فلكك طوپى يافلك طوپى ديمكدر (كرد كاف عجميله توز ديمكدر (بستى ياحرف حكايه باغليه ديمكدر (ميدان معروف (چو ادات تشبيه (جستى جيم عربك فتحيله فعل ماضى ياحرف حكايه صچرارايدى ديمكدر (محصول بيت) چون فلك طوبى يعنى كرۀ عالم كه افلاكدرتوز باغليه ايدى يعنى زير نعل اسباندن قالقان غبار فلك اثيره پيوسته اوليدى حاصلى وقت جنك اوليدى ميدان ميدان طوب كبى صچرالدى كنديى اناردى * هر بار كه در عرق شدى غرق * باران بودى درميان برق * هر بار كه)نه وقتكه ديمكدر (عرق عين مهمله نك وراك فتحه لريله در ديمكدر خوى معناسنه (شدى ياحرف حكايه اولور ايدى ديمكدر غرق) غين معجمه نك فتحى وراء مهمله نك سكونيله تركيده باتمق ايله تعبير اولنور كثرتدن عبارتدر (باران يغمور ديمكدر (بودى ياحرف حكايه اولور ايدى ديمكدر (برق شمشك ديمكدر (محصول بيت) هر باركه دره غرق اولور ايدى يعنى درلسه ايدى مصراع ثانى تمثيلدر باران ايچنده شمشك كبى اولور ايدى تيزلكده * بكر يخته آذرازسم او * آويخته صرصراز دم او * (بكر يخته باء تأكيدايله ماضيدن قسمدر قاچش ايدى ديمكدر (آذر آتش معناسنه (سم طرنق معناسنه در اويه) اضافت لاميه (آويخته ماضيدن قسمدر اصلمش ديمكدر (صرصر ريح شديد معناسنه در (دم اولاغى، دم قويرق معناسنه در اولراسبه راجعدر (محصول بيت) آتش طرناغندن قاچش ايدى يعنى اياغندن آتشلر چقاردى كمال سرعتدن كايتدر صرصر قويروغنه اصلمش ايدى يعنى روز كار كندوبى سبقت ايده مزدى * هر پى كه دويده در بركوى * كرديده زسرعنش سركوى * (پى بوتده حمله معناسنه در (كه حرف رابط (دويده ماضيدن قسمدر سكرتمش ديمكدر (در حرف صله (بربونده قيت معناسنه در (كرديده كاف عجميله ماضيدن قسمدر دونمش معناسنه در (شين ضمير اسبه راجعدر (سر باش ديمكدر كوىلر) طوب معناسنه در (محصول بيت) هرحمله كه طوب قتنه سكرتمش ايدى اسبك سرعتندن طوپك باشى دونمش ايدى يعنى

ضرب اولانك حركتنى تمام ايغدين بردخى يتشور ايدى و برضرب دخى ايدرايدى * آن لحظه كه درنبرد رفته * صد باد صبا بكرد رفته * نبرد نونك فتحيله جنك ديمكدر (رفته ماضيدن قسمدر (باد صبا معروف بكرد) با حرف صله كرد كاف عجمك فتحيله توزديمكدر (محصول بيت) اول لحظه كه جنكه كتمش ايدى يوز باد صبا توزه كتمش ايدى يعنى نيجه باد صبا توزه طپراغه قارشمش ايدى * از كوه چو سيل در كذشته * وز بحر چو باد بر كذشته * (محصول بيت) طاغدن سيل كبى كچمش ايدى در يادن روزكار كبى عبور ايلمش ايدى حاصلى بو اوصاف ايله موصوف براندر (عروض) بو مثنوى بحر هزج اخرب مقبوض محذوفدر كه مفعول مفاعلن فعولن اولور * وصاحب دولتى كه زمان ما بوجود اومشرف است هرچند پايهٔ قدر وى نظر بمراتب جاه وحشمت وقرب پادشاه صاحب شوكت وقياس بمناقب معنوى از فضل وادب وفضائل موهوب ومكتسب ازان بلندترست كه ويرا بحسن شعر تعريف كند وبجودت نظم توصيف * صاحب دولتى يا حرف وحدت صاحب دولت وزير ديمكدر (كه حرف رابط صفت (زمان ما لاميه بزم زمانمز ديمكدر (بوجود او لاميه با حرف مصاحبت (مشرف تفعيل بابندن اسم مفعولدر شرافتلنمش ديمكدر (هرچند هرنقدر ديمكدر (قدر وى لاميه درانك قدرى ومنزله سى ديمكدر (بمراتب (با حرف صله مراتب مرتبه نك جمعيدر (جاهه اضافت بيانيه جا منصب ديمكدر (حشمت شوكت وخدام معناسنه در (قرب پادشا مصدرك مفعولنه در (صاحب شوكته صفته در شوكت صاحبى اولان پادشاهه يقينلغى ديمكدر (بمناقب معنوى موصوفك صفته با حرف صله (از من بيانيه معناسنه در (موهوب ويرلمش يعنى بلاسعى وجد اعطا اولنمش ديمكدر (مكتسب قزانلمش يعنى سعى وجد ايله تحصيل اولنمش ديمكدر (بلندتر ترادات تفضيل يالى رك ديمكدر (كه من تفضيليه معناسنه در (وى صاحب دولته راجعدر را ادات مفعول (بحسن شعر فاعلنه در با حرف مصاحبت (بجودت نظم ده بويله جودت ابولك ديمكدر (محصول تركيب) وبر صاحب دولت كه بزم زمانمزانك وجوديله مشرفدر هرنقدر انك قدر ومنزله سى پايه سى جاه وحشمتى

مرتبه‌لرینه وصاحب شوکت اولان پادشاهه که مراد حسین بیقرادر قرینه نظرا وفضل وادب ووهبی وکسبی فضیلتلردن اولان مناقب معنو یسنه قیاسا اندن عالی رکدرکه حسن شعرایله تعریف ایلیه‌لر وجودت نظم ایله توصیف ایلیه‌لر یعنی وزارت و مقبول پادشاهیت وبوقدر انواع فضائل وار ایکن شاعرلر زمره سنده انی توصیف ایلمکدن ذاتی عالیدر* اما چون خاطر شریفش بواسطهٔ کسب فضیلت تواضع وکسر نفس بان فرود آمده است که خودرا در سلك این طائفه منخرط کردانیده دیکرانرا حجاب تحاشی ازان معنی که ویرا ازطبقهٔ ایشان دارند واز زمرهٔ ایشان شمارند مرتفع کشته امّا انصاف آنست که هرجا که این طائفه باشند وی سر باشد وهرجا که این طبقه نو یسند وی سر دفتر چنانکه این معما باسم شریفش مبنی ازین معنیست* خاطر شریفش موصوفك صفته ولامیه شین ضمیر صاحب دولته راجعدر (بواسطهٔ کسب فضیلت تواضع بیانیه ومصدرك مفعولنه وبیانیه تواضع فضیلتنی کسب واسطه سیله دیمکدر (کسر نفس ده) مصدرك مفعولنه در نفسی قیرمق دیمکدر (بان باحرف صله آن شعره اشارتدر (فرود آمده است تنزل ایلمشدر دیمکدر (که حرف بیان (خود را را ادات مفعول (سلك این طائفه لامیه بو طائفه نك دیز یسنده دیمکدر (منخرط انفعال بابندن اسم فاعلدر قاریشیجی دیمکدر (منخرط کردانیده قارشدر مشدر دیمکدر (دیکرانرا را ادات تخصیص الف نون ادات جمع غیر بلرك دیمکدر (حجاب تحاشی مصدرك فاعلنه‌در حجاب مانع و پرده معناسنه‌در (تحاشی قورقمق معناسنه‌در (ازان معنی که اول معنادن ناشی که دیمکدر (وی صاحب دولته راجعدر (را ادات مفعول (طبقهٔ ایشان لامیه ایشان شعرایه راجعدر (دارند فعل مضارع جمع غائب طوته لر دیمکدر (زمرهٔ ایشانده لامیه (شمارند فعل مضارع جمع غائب صایه لر دیمکدر (مرتفع افتعال بابندن اسم مفعولدر (مرتفع کشته حجاب تحاشی یه مربوطدر قورقی مانعی قالقمش اوله دیمکدر (باشند فعل مضارع جمع غائب اوله‌لر دیمکدر (وی صاحب دولته راجعدر (نو یسند فعل مضارع جمع غائب یازه لر دیمکدر (نام وی لامیه وی سابق کبی (سر دفتر معلوم

بونده سجع قاعد منی اوزره بر باشده مقدردر (منبی انبادن اسم مفعولدر مخبر معناسنه یاخود میم مفتوحه دن صکره باایله در اول وقت ازادات صله اولور (محصول ترکیب) اول صاحب دولتی شعرا زمره سنده تعداد ایلمك اکدن ذاتی عاایدر اماچونکه خاطرشریفی تواضع وکسر نفس فضیلتنی کسب واسطه سیله یعنی اول فضیلتی کسب ایچون شعره میل وتنزل ایلمشدرکه کندوبی بوطائفه نك دیزیسنده قارشدیره یعنی کمال تواضعندن کندوبی بوطائفه نك سلکنده قیلمشدر غیریلرك قورقی حجابنی اول معناد نکه انی اول طبقه دن طوتهلر واول زمره دن تعداد ایده لرقالدرمشدر یعنی عجبا بوطائفه دن عدایده لم می ایتمیه لم می دیو خوف وتحاشی حجابنی تنزلی سببیله قالدرمشدر اما انصاف اولدرکه هر یرده که بوطائفه اوله لر اول باش اولور وهر یرده که بو طبقه یازیله انك اسمی سردفتر اولور انجلیبن که انك اسمنه اولان بومعما اول معنادن مخبردر یاخود اول معنایه مبنیدر * معمابنام علی شیر * علی سیر الافاضل سرت دهرا * واحرزت الفضائل بالفواضل * (علی حرف جر مؤخر سرت یه متعلق (سیر مصدر در اطوار واخلاق وسلوك معناسنه (الافاضل مضاف الیهی وافضلك جمعیدر علماء دیمکدر (سرت سار یسیردن فعل ماضی متکلم وحده بن سلوك ایلدم دهرا) مفعول فیهی زمان دیمکدر (احرزت افعال بابندن فعل ماضی متکلم وحده بن کسب ایلدم دیمکدر (الفضائل مفعول صریحی فضیلتك جمعیدر علم معناسنه (با حرف جر (الفواضل فاضلك جمعیدر جار مع المجرور ظرف مستقر فضائلك صفتی (محصول بیت) علمانك اطواری اوزره سلوك ایلدم وفاضلر ایله اولان فضائلی کسب وحفظ ایلدم یعنی جمیع علما وحکما ایله کورشدم وانلردن چوق شی کسب ایلدم وانلرك اطواری اوزره حرکت ایلدم * وباسمك فقت اهل الفضل طرا * لذا صورته فوق الافاضل * با حرف جر سببیت معناسنه (فقت به متعلق فقت فاق یفوق دن فعل ماضی متکلم وحده بن تفوق ایلدم (اهل مفعول به صریحی (الفضل مضاف الیهی (طرا تأکید معنویدر اهلدن جمیعا دیمکدر (لام حرف جر صورت یه متعلق (ذا اسمدر اسماء اشارتدن مفعول لهی درصورت نك (صورت تفعیل بابندن فعل ماضی

متكلم وحده (ضمير اسمه راجعدر (مفعول صريحي (فرق مفعول فيهي (الافاضل مضاف اليهي (محصول بيت) بوقدر فضائل كسب ايلدم واسمك سببيله اهل فضله جميعا تفوق ايلدم يعني وزير خواجه سي ديو جمله يه تفوق ايلدم انك ايچون اسمي افاضلك فوقنده تصوير ايلدم بوتا خطاب دخي اولمق جائز لكن چندان خلادن خالي دكلدر امري برعكس فهم ايدوب محله تمام ملايم دكلدر زيرا باسمك بانوعا منعدن خالي دكلدر ديديكي بلكه كندي ويرديكي معنايه كليا مانعدر تدبر تنل (مخفي اولميه كه بوقطعه دن علي شير استخراجنك طريقي اولدركه مصراع اولده اولان علي سير لفظي ماده اسمدر صورته فوق الافاضل قرينه سيله يعني اسمنك صورتي افاضل لفظي اوزره تصوير ايلدم افاضل لفظي اوزره اولان (علي سيردر فتح لام ايله اولان علي كسر لام ايله اولان علي يه تبديل اولنور سير تصحيف ايله شير اولور بو تصحيف وتبديله قرينه صورته لفظي در (بو معما برأسه برفن لطيفدر شعره هوس ايدن كيمسه يه لازمدر اما بو محلده اصطلاحيله شرح واستخراج اولنمدي هر كسك معلومي اولمديغندن اصطلاحي شرح وبيان لازم اوده تطويله مؤدي مراد ايدينن ميرحسين مطالعه ايلسون (عروض) (بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور * وچون كوهرنامش بزركتر ازانست كه هر محل از نظم صدف آن تواند بود وهر مقام از شعر شرف آن تواند يافت تخلص اشعارش بانچه از ين معماي ديكر مفهوم مي كردد * چون ادات تعليل (كوهر نامش بيانيه شين ضمير صاحب دولته راجعدر (بزركتر اولورك ديمكدر (تواند بود اولمغه لايق اولور (تواند يافت بولمغه لايق اولور ديمكدر (محصول تركيب) وچونكه نامي كوهري اندن اولودركه نظمدن هر محل انك صدفي اولمغه لايق اوله وشعردن هر مقام انك شرفني بولمغه قادر اوله انك اشعارينك تخلصي اول نسنه يعني بو كلام مذكور سببيله بو آخر معمادن مفهوم اولور يعني در كرانمايه اولان نامند هر كيمسه نك نظم وشعري صدف اولمغه لايق اولمديغي اجلدن اشعارنده اولان تخلصي بو معمادن مستورا افهام قابلدر (معما بنام نوايي) كنه نامش در تخلصها نيابد هيچ كس * براب يابندكان از وي

نوایی دان و بس * کنه نامش لامیه‌لردرکنه حقیقت معناسنه در (تخلصها اها ادات جمع تخلصلر دیمکدر (نیابد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بوله‌مز دیمکدر (لب یابندکان لامیه (برادات ظرف لب بونده اغز دیمکدر یابنده اسم فاعلدر بولیجی معناسنه کاف ‌ها دن مبدل الف نون ادات جمع (نوایی یا حرف وحدت نوا بونده مثل معناسنه‌در (دان فعل امر حاضر مفرد بیل دیمکدر (بس انجق دیمکدر (محصول بیت) اسمنك حقیقتی مخلصلر ایچنده هیچ کیمسه بوله‌مز بولانلرك اغزنده اندن برمثل بیل انجق یعنی کنهنه ایردم دینلر شمائلندن انجق برقصه بیلورلر بوندن نوایی استخراجی ظاهر اغز طریقیله نوایی لفظنی بیل دیمك اولور * واکرچه ویرا بحسب طبیعت وسعت قابلیت هردو نوع شعر ترکی وفارسی میسر است اما میل طبع وی بترکی از فارسی بیشترست وغزلیات وی بان زبان از پانزده هزار زیادت خواهد بود مثنویاتی که در مقابلهٔ خمسهٔ نظامی وقوف یافته بسی هزار نزدیك وهمانا که بان زبان پیش از وی و بیش کس شعر نگفته است وکوهر نظم نسفته وازجمله اشعار فارسی ویست قصیدهٔ که درجواب قصیدهٔ خسرو دهلوی که مسماست بدریای ابرار واقع ومشتملست بر بسیاری از معانی دقیقه وخیالات لطیفه ومطلعش اینست * اکرچه ادات شرط (ویرا را ادات تخصیص وی صاحب دولته راجعدر (بحسب طبیعت بیانیه با حرف مصاحبت (سعت مثال واویدن مصدردر تا اسلوب اعجام اوزره طویل یازیلور (میل طبع وی لامیه‌لردر (بترکی با حرف صله (بیشتر باء عربیله زیاده‌رك دیمکدر (غزلیات وی لامیه یا آن زبان با حرف مصاحبت (پانزده هزار اون بش بیك دیمکدر (خواهد بود اولیسردر دیمکدر (مثنویاتی یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (مقابلهٔ خمسهٔ نظامی لامیه (یافته اسم مفعولدر بولنمش معناسنه (بسی هزار با حرف صله وتوزیه که دیمکدر (همانا که بکرزکه دیمکدر (بان یا حرف صله (پیش ازوی پاء عجمیله اندن مقدم دیمکدر (بیش ازوی باء عربیله اندن زیاده دیمکدر (کوهر نظم بیانیه (نسفته ماضی منفیدن قسمدر دلمشدر دیمکدر (محصول ترکیب) واکرچه اول صاحب دولتك طبیعت حسبیله وقابلیتك وسعتیله هر ایکی درلو

شعر ترکی وفارسی میسردر اما انك طبعنك ترکی یه میلی فارسیدن
زیاده‌رکدر وانك غزلیاتی ترکی زبانده اون بش بیکدن زیاده اولمسردر
وشول مثنویاتی که خمسهٔ نظامی مقابله‌سنده واقف اولمشدر اوتوز
بیکه قریبدر وبکرز که ترکی زبان ایله اندن مقدم واندن زیاده کیمسه
شعر سویلمشدر ونظم کوهرینی دلمشدر وفارسی اشعاری جمله‌سندندر
شول قصیده که خسرو دهلوینك قصیده‌سی که دریای ابرار نامیله
مسمادر جوابنده واقع اولمشدر ومعانی دقیقه‌دن وخیالات لطیفه‌دن
چوق شیئه اوزره مشتملدر ومطلعی بودر (بیت) آتشین لعلی که تاج
خسروانرا زیوراست * اخکری بهر خیال خام پختن درسراست *
آتشین یا حرف نسبت نون حرف تأکید آتشلی یعنی آتش کبی دیمکدر
(آتشین لعل ترکیب توصیفیدر آتش کبی اولان لعل دیمکدر (لعل
معروف یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (تاج خسروانرا
لامیه را ادات صله خسرو پادشاه دیمکدر الف نون ادات جمع (زیور
زینت دیمکدر (اخکری یا حرف وحدت (اخکر کوز دیمکدر قور
معناسنه (بهر ادات تعلیل (خیال خام موصوفك صفته اضافتیدر
(پختن مصدردر قینامق معناسنه (محصول بیت) شول بر آتش کبی
لعلی که پادشاهلرك تاجنه زینتدر سرده اولان خیال خامی قینامق
ایچون بر قوردر یعنی باشلرنده اولان فکر فاسده صورت ویرمك
ایچون باشلرنده در برقاج وجهله دخی معنی قابل لکن غیری ذهنه
کلال وناظرینه فتور وملال کلدی * واین رباعی رادر تهنیت قدوم
بعضی آینده کان از سفر حجاز در رقعهٔ نوشته بود (محصول ترکیب)
وبو رباعی یی بعضی حجاز سفرندن کلنلرك قدومی تهنیه‌سنه بر رقعه یه
یازمش ایدیکه مراد مولانا جامی علیه رحمة السامی کندیدر حجدن
کلدیکی زمان میر علی شیر نوایی استقبال قدوم استادیه ارسال ایلمشدر
رحمهما الله تعالی (رباعی) انصاف بده ای فلك مینافام * تازین دو کدام
خوبتر کرد خرام * انصاف بده انصاف ایله دیمکدر (فلك مینافام
موصوفك صفته اضافتیدر مینا فام ترکیب مزجیدر مینا صرچه دیمکدر
فام رنك معناسنه مینافام کوك رنکلی دیمکدر (تا حرف تعلیل (زاین دو
دیمکدر که مراد بیت آتی مضمونیدر (کدام قنقیسی دیمکدر (خوبتر

نرادات تفضيل (كرد فعل ماضى (خرام فاعلى خرام ايلدى ديمكدر
(محصول بيت) انصاف ايله اى كوك رنكلى فلك تاكيم بو ايكدن قنغيسى
خوبرك خرام ايلدى يعنى رفتارى قنقيسنك اعلادر * خرشيد
جهانتاب تو ازجانب صبح * ياماه جهان كرد من ازجانب شام *
خرشيد جهانتاب تو موصوفك صفته ولاميه (جانب صبح مجازا بيانيه
(خرشيد كونش ديمكدر (جهانتاب وصف تركيبيدر جهانى
شعله لندريجى ديمكدر (ماه جهان كرد من موصوفك صفته ولاميه
جهان كرد وصف تركيبيدر جهانى دور ايدوب دولانيجى ديمكدر
سياح معناسنه (جانب شام بيانيه شام بونده توريه طريقيله ايكى
دورلو معنايه دخى اخذ اولنور لكن مراد شاعر شام مملكتى در
ماه جهاندن مراد مولاناجامى اولور (محصول بيت) بيت اوله تعليل
و بيانـدر اى فلك انصافانه سويله بو ايكيسندن قنغيسى اعلادر
صبح افقى جانبندن جهانى تاب آورايدن كونشكمى اعلادر ياخود
شام جانبندن جهانى دور ايدوب دولانيجى اولان ماهمى اعلادر يعنى
سياح عالم اولان ماهمى كوزلدر انصاف ايله كه بنم ماهم كوزلدر
ديمك استر بو بيت واقف اولديغمز بهارستان نسخه لرنده بويله در
اما مصنف مرحومك بعضى ثنا كويانيـنك آثارينى يازنلر مصراع
اولده كى جانبك يرينه مطلع وثانينك يرينه مغرب يازمشلر دخى
الطف اولور اربابنك معلومى (عروض) معلوم * واين رباعى ديكر
دررقعـهٔ ديكر نبشته * وبو برغيرى رباعى بى دخى غيرى كاغدده
يازمش ايدى (رباعى) اين نامه نه نامه دافع درد منست * آرام درون
رنج پرورد منست * نامه رقعه دن عبارت (دافع درد من فاعلك
مفعولنـه ولاميه بنم دردمى دفع ايديجى ديمكـدر (آرام درون رنج
پرورد من لاميه وموصوفك صفته ولاميه (رنج پرورد وصف تركيبيدر
رنج ايله بسلنمش ديمكدر (محصول بيت) بونامه نامه دكل بنم دردمى
دفع ايديجيدر بنم مشقتـله آلوده اولمش درونمك راحتى وتسكينيدر
حاصلى بونامه ايله تسكين حرارت فراق ايلرم * تسكين دل كرم
ودم سرد منست * يعنى خبرازماه جهـان كرد منست * تسكين دل كرم
لاميه وموصوفك صفته كرم صيجـاق وحرارتلى ديمكدر (دم سرد من

موصوفك

موصوفك صفته ولاميه سر دصووق ديمكدر (محصول بيت) بنم حرارتلى كوكلى وصووق نفسمى ساكن قلبجيدر يعنى بنم سياح اولان ماهمدن خبردر مراد استادى مولانا جاميدر (عروض) معلوم * واين رباعى ديكر در رقعهٔ ديكر * وبو آخر رباعى آخر كاغدده يازمش (رباعى) كرد ديرم بكفت وكو يت باشم * ور در حرمم بجست وجو يت باشم * (محصول بيت) اكر ديرده اولورسم سنك كفت وكو يكده اولورم يعنى دير صحوده انجق سنك سوزلك ايله اولورم واكر حرمده ايسم سنك طلبكده اولورم حاصلى صحو وجذبه ده سنى لسانمدن ودهانمدن اصلا وقطعا منفك ايلمم * در وقت حضور روبرو يت باشم * در غيبت نيز دل بسو يت باشم * (محصول بيت) حضور وقتنده يوز يوزه اولورم يعنى حضور شريفكده يوزكدن غيره ناظر دكلم غيبت دخى كوكلم سنك جانبكه اولور يعنى توجهم سكادر حاصلى قلبا وقالبا سكام بوطمنته كيم حال مريد بو يله در (عروض) معلوم *روضهٔ هشتم در حكايتى چند از زبان احوال بى زبانان كه خرد مندان ونكته دانان امثال آن وضع كرده اند تا بجهت غرابت وندرت طبيعت بر آن اقبال نمايد وبروى ابواب فهم حكم ومصالح بكشايد* هشتم سكزنجى ديمكدر (حكايتى ياحرف وحدت (زبان احوال بى زبانان بيانيه ولاميه الف نون ادات جمع دلسزلرك يعنى حيوان غير ناطقلرك احوال دللرندن ديمكدر (كه حرف بيان (خرد مندان عقللى لر ديمكدر (نكته دانان وصف تركيبدر نكته بيلجيلر ديمكدر (امثال قصه معناسنه اولان مثلك جمعيدر (تاحرف تعليل (بجهت غرابت بيانيه باحرف مصاحبت (جهت سبب معناسنه در (ندرت نادرلك (بر آن اكا ديمكدر (نمايد فعل مضارع مفرد غائب كوستره ديمكدر (برحرف صله (وى ضمير طبيعته راجعدر (ابواب فهم حكم بيانيه ومصدرك مفعولنه (فهم اكلمق حكم حانك كسريله حكمتك جمعيدر (مصالح مصلحتك جمعيدر (بكشايد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب اچيله ديمكدر (محصول تركيب) سكزنجى روضه حيوانانك حال دللرندن برقاج حكايه بياننده در كه عقللى لر ونكته دانلر اكا قصه لر وضع ايلمشلردر تا كيم غرابت وندرت سببيله طبيعت اكا اقبال كوستره

وطبیعتنه حکمتلری اکلق قبولری اچیله حاصلی اطایفدن اولمق سببیله
ذهنا کا میـل ایدوب قبول ایده (قطعه) آن ندیدی که خرده دان
بشکر * داروی تلخ راکند شیرین * ندیدی فعل ماضی مفرد مخاطب
استفهـامی متضمن کورمدکمی دیمکدر (که حرف بیـان (خرده دان
حکیم دیمکدر (بشکر با حرف مصاحبت (شکرشبنك فتحیله در (داروی
تلخ موصوفك صفتـه دار وعلاج دیمکدر تلخ آجی (راادات مفعول
(شیرین طتلی دیمکـدر (محصول بیت) انی کور مدکمی که اینجه بیلیجی
حکیم شکر ایله اجی علاجی طتلی ایلر * تا با آن حیـله ازتن رنجور *
ببرد رنج ومحنت دیرین * تا ادات تعلیل (با آن با حرف مصـاحبت
(تن رنجور لامیه رنجور خسته دیمکدر (ببرد باء تأکیدایله فعل مضارع
مفرد غائب قطع ایدر دیمکـدر (محنت دیرین بیانیه (دیرین اسکی
دیمکدر عتیق معنـاسنه (محصول بیت) بیت اوله تعلیلدر علاجه
طبیب شکرقاتمغله شیرین ایدر تاکیم اول حیله ایله خستهنك وجودندن
اسکی رنج ومحنتی یعنی خستهلغی قطع ایلیـه حاصلی علاج نافع مری
طبیعت قبول ایتسون دیو طتلی صورتنده ییدیرر (حکایت) روباهی
باکرکی دم مصادقت می زد وقدم موافقت می نهاد با یکدیکر باغی
کذ شتند در استوار بود ودیوارها پرخار کردان کردیدند تا بسوراخی
رسیدند برروباه فراخ وبرکرك تنـك بود روباه آسان در آمد وکرك
بزحمت فراوان انکورهای کوناکون دیدند ومیوهای رنکا رنك یافتند
روباه زیرك بود وحالت بیرون آمدن راملاحظـه کرد وکرك غافل
چندآنکه توانست بخورد * روباه دلکو دیمکدر (یا حرف وحدت
(با حرف مصاحبت (کرکی یاحرف وحدت کرك قورد دیمکدر کاف
عجمك ضمیـله (دم بونده زد لفظنه مصروف اولدیغنـدن دعوی
معنـاسنه در (مصادقت مصدردر صداقتلشمك یعنی دوستلشمق
معنـاسنه (می ادات حکایه (زد فعـل ماضی مفرد غائب اوردی
دیمکدر یعنی دعوی ایدردی (قدم بونده ثباتدن عبارتدر (موافقت
مصدردر اویغونلق معناسنه (می ادات حکایه (نهاد فعـل ماضی
مفرد غائب قودی دیمکدر (قدم می نهاد ثبات ایدردی دیمکـدر (با
حرف مصاحبت (یکدیکر بری بریله دیمکدر (بـاغی با حرف صله

یاحرف

یاحرف وحدت بر باغه دیمکدر (کذشتند فعل ماضی جمع غائب اوغرادیلر دیمکدر (در قپو معناسنه در (استوار محکم دیمکدر (بود ادات ماضی (دیوارها ها ادات جمع دیوارلر دیمکدر (خار دیکن دیمکدر (گرد آن لامیه گرد کافك کسریله اطراف معناسنه در (آن باغه اشارتدر (گردند کاف عجمك فتحیله فعل ماضی جمع غائب دولاندیلر دیمکدر (تا حرف انتها (بسوراخی با حرف صله (سوراخ دلك دیمکدر (یا حرف وحدت (رسیدند فعل ماضی جمع غائب ایرشدیلر دیمکدر (برو باه بر حرف صله (فراخ کلك دیمکدر (بر بینه حرف صله (تنك طار دیمکدر (بود ادات ماضی (آسان قولای دیمکدر (آمد کیردی دیمکدر (بزحمت با حرف مصاحبت (فراوانه اضافت بیانیه (فراوان بونده چوق دیمکدر (نکورهای گونا گون بیانیه (انکور اوزم دیمکدر (ها ادات جمع یا توسل اضافت (گوناگون دورلو دورلو دیمکدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (میوهای رنکارنك سابق کبی لفظا ومعنا (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (زیرك عاقل دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت بیرون آمدن بیانیه (بیرون آمدن چقمق معناسنه در (را ادات مفعول (چند آنکه اولقدر که دیمکدر (توانست قادر ایدی دیمکدر (بخورد باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب ییدی دیمکدر (محصول ترکیب) بر دلکو برقورد ایله صادقانه دوستلقدن دم اورورلردی واو یغونلق واجبایتده ثبات کوستررلر ایدی حاصلی کوریشوب قونوشورلر ایدی بر بریله بر باغه اوغرادیلر قپو محکم ایدی دیوارلر دیکن طلو ایدی نته کیم رسم باغدر باغك اطرافنی دولاندیلر تا کیم بر دلیکه ایرشدیلر دلکویه کلك قورده طار ایدی دلکو قولای کیردی وقورد چوق زحمت ایله کیردی کونا کون اوزملر کوردیلر ودورلو دورلو میوه لر بولدیلر دلکو عاقل ایدی و چقمق حالتنی ملاحظه ایلدی وقورد غافل اول قدر یدی که قادر اولیجه * ناکاه باغبان آکاه شد و چوب دستی برداشت وروی بایشان نهاد روباه باریك میان زود ازسوراخ بجست وگرگ بزرك شکم درانجا محکم شد باغبان بوی رسید و چوب دستی کشید چندانش بزد که نه مرده ونه زنده پوست دریده وپشم

کنده ازان تنکنایی بیرون رفت * ناکاه انسزین دیمکدر (باغبان
بان ادات فاعل باغجی دیمکدر (آکاه شد دویدی دیمکدر (چوب
دستی یا حرف وحدت چوب دست صوپا دیمکدر (برداشت فعل ماضی
مفرد غائب قالدردی دیمکدر (بایشان با حرف صله ایشان رو باه ایله کرکه
راجعدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (روی بایشان نهاد
انلره توجه ایلدی دیمکدن عبارتدر (رو باه باریك میان ترکیب توصیفیدر
اینجه بللی دیمکدر (زود تیز دیمکدر (بجست باء تأکید ایله وفتح جیم ایله
فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (بزرك شکم ترکیب توصیفیدر
بیوك قرنلی دیمکدر (محکم شد صقشدی دیمکدر (بوی با حرف صله
وی کرکه راجعدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر
(کشیده بویله چکلدی دیمکدر (چندانش شین ضمیر کرکه راجعدر
اکا اولقدر دیمکدر (بزد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوردی
دیمکدر (که حرف بیان (نه حرف نفی (مرده اولو دیمکدر (زنده
دیری دیمکدر (پوست دری دیمکدر (دریده ها حرف ترتبییرتوب
دیمکدر (بشم یوك دیمکدر (کنده بویله قوپوق دیمکدر (تنکنایی
یا حرف مصدر طارلقدن دیمکدر (بیرون رفت چیقدی دیمکدر
(محصول ترکیب) انسزین باغجی دویدی و برصوپا قابدی وانلره
توجه ایلدی اینجه بللی دلکو تیز دلکدن صچرادی و بیوك قرنلی قورد
اول ییرده صقشدی باغجی اکا ایرشدی وصوپایی چکدی اکا اولقدر
اوردی که نه اولو ونه دیری پوستی ییرتق ویوکی قوپوق اول طارلقدن
چیقدی (قطعه) زور مندی مکن ای خواجه بزر * کاخر کار زبون
خواهی رفت * زور مندی یا حرف مصدر مند ادات نسبت زورلولق
دیمکدر (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (بزر با حرف مصاحبت
التون ایله دیمکدر (که ادات تعلیل (آخر کار عاقبت دیمکدر (زبون
ضعیف دیمکدر (خواهی رفت کیدیسرسین دیمکدر (محصول بیت)
ای خواجه التون ایله یعنی مالدار اولدیغك حسبیله زورلولق ایلمه
زیرا عاقبت زبون کیدیسرسین * فربهت کرده بسی نعمت وناز *
زان بیندیش که چون خواهی رفت * فربهت سنی سمز (کرده ماضیدن
مصدر ایلمش دیمکدر (بسی چوق دیمکدر (بیندیش باء تأکید ایله

فعل

فعل امر حاضر مفرد دوشون دیمکدر (که حرف بیان (چون نیچه دیمکدر کیف معناسنه (محصول بیت) سنی چوق نعمت ونازسمز ایلمشدر اندن اندیشه وفکر ایله که نیچه کیدیسرسین * باچنین جثه ندانم که چه سان * بدر مرك برون خواهی رفت * با حرف مصاحبت (چنین بونجلین دیمکدر (جثه وجود دیمکدر (ندانم فعل نفی مضارع متکلم وحده بلمم دیمکدر (که حرف بیان (چه سان ننك کبی نه صل دیمکدر (بدرمرك با حرف صله اضافت بیانیه (بیرون طشره دیمکدر (محصول بیت) بونجلین جثه ایله بلمم که ناصل اولوم قپوسنه اجره کیدیسرسین (عروض) بو قطعه بحر رمل مخبوندر که فاعلاتن فاعلاتن فعلات اولور (حکایت) کژدمی زهر مضرت در نیش وتیرخبائث در کبش عزیمت سفر کرد بلب آب پهناور رسید خشك فرو ماند نه پای کذشتن ونه یارای باز کشتن سنك پشتی آن معنی را ازوی مشاهده کرد بروی ترحم نمود بر پشت خودش سوار ساخت خود را درآب انداخت وآشنا کنان رو بجانب دیکر نهاد * کژدم عقرب دیمکدر (با حرف وحدت (زهر مضرت در نیش ومابعدی کژدمك صفتی (زهر مضرت بیانیه نیش بونده عقربك صوقدیغی شیدن عبارتدر (تیرخبائث بیانیه (کبش اوق قوبه جق شیدر (عزیمت سفر مصدرك مفعولنه در (بلب آبی لامیه لب بونده کنار معناسنه در (با حرف صله یا حرف وحدت (پهنا اینلی دیمکدر (خشك ماند قوری قالدی دیمکدر کمال اضطرابدن کنایه در نته کیم ترکیده قوریدی قالدی دیرلر (نه حرف نفی (پای بونده قوت معناسنه در (کذشتن کچمك (یارا ده قوت معناسنه در (بازکشتن رجوع ایلمك (سنك پشت قابلومبغه دیدکاری حیواندر (یا حرف وحدت (معنی را را ادات مفعول (وی کژدمه راجعدر (برحرف صله (وی ینه کژدمه (نمود فعل ماضی مفرد کوستردی دیمکدر (برحرف صله (پشت خود بیانیه پشت ارقه دیمکدر (شین ضمیر کژدمه راجعدر (سوار ساخت بندردی دیمکدر (خود را را ادات مفعول انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (آشنا کنان آشنالق ایده رك یعنی یوزه رك دیمکدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب (محصول ترکیب) نیشنده مضرت زهری واو قلغنده

خباثت نیری اولان برعقرب سغره عزیمت ایلدی بر بسیط صوکارینه ایرشدی قوری قالدی نه کچمکه قوتی وار ونه دونمکه قدرتی وار برقابلو مبغه اول معنی یی اندن مشاهده ایلدی اکا ترحم ایلدی وآنی کندی ارقه سنه یندردی وکندینی صویه آتدی ویوزه رك او بر جانبه توجه ایلدی * دران اثنا آوازی بکوشش رسید که گژدم چیزی بر پشت وی می زند سؤال کرد که این چه آوازست جواب داد که این آواز نیشست که بر پشت تومی زنم هرچند میدانم که برانجا کار کرنمی آید اما خاصیت خود رانمی توانم کذاشت سنك پشت باخود کفت که هیچ به ازان نیست که این بد سرشت را ازین خوی زشت برهانم ونیکو سرشتان را از آسیب وی ایمن کردانم باب فرورفت ویرا موج در ربود بجایی برد که کویا هرکز نبود * آوازی یا حرف وحدت (بکوشش با حرف صله (مؤین ضمیر سنك پشته راجعدر (کوش قولاق دیمکدر (که حرف بیان (چیزی یا حرف وحدت (برحرف صله (پشت وی لامیه می ادات تأکید (زند فعل مضارع مفرد اورر دیمکدر (آواز نیش بیانیه (پشت تو لامیه می ادات تأکید (زنم فعل مضارع متکلم وحده اورورم دیمکدر (می دانم ده بویله بیلورم دیمکدر (که حرف رابط صفت (برحرف صله (انجا پشت سنك پشتدن عبارتدر (کار کرتأثیر معناسنه در (نمی آید بونده حاصل اولمز دیمکدر (خاصیت (خود را لامیه را ادات مفعول (نمی توانم کذاشت ترك ایده میبسرم دیمکدر (باخود کند وکند ویه (بد سرشت یرامز طبیعتلی دیمکدر (را ادات مفعول (خوی زشت بیانیه (برهانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده قورتارم دیمکدر (نیکوسرشت ایو طبیعتلی دیمکدر (الف نون ادات جمع (را ادات مفعول (آسیب فتنه دیمکدر (وبه اضافت لامیه (کردنم ایلیم دیمکدر (باب با حرف صله (فرورفت طالدی دیمکدر (وی رارا ادات مفعول (در حرف تأکید (ربود فعل ماضی مفرد غائب قاپدی دیمکدر (بجایی با حرف صله یا حرف وحدت (برد فعل ماضی مفردما غائب کتوردی دیمکدر (هرکز اصلا دیمکدر (نبود یوق ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول اثناده قولاغنه برآواز ایرشدی که عقرب برنسنه انك ارقه سنه اورر سؤال ایلدیکنه

بونه آوازدر جواب ویردیکه بونیش آوازیدرکه سنك ارقه‌کده اورورم
هرنقدر بیلورایسم‌ده که تأثیر اول محله حاصل اولمز اما کندیمك
خاصیت وجبلیتمی ترك ایده میسرم سنك پشت کند و کند ویه
دیدی که هیچ اندن اعلا اولمزکه بو یرامز طبیعتلی بی بوچرکین خویدن
قورتارم وایوطبیعتلی لری انك فتنه سندن امین ایده یم صویه طالدی
عقربی موج قاپدی بر یره کتوردیکه کویا اصلا یوغیدی (قطعه)
* هرعوانی که درین بزمکه شر وفساد * تارصدحیله بهرلحظه از و
سازدهند * عوانی بونده بدخوی معناسنه در (که حرف رابط
صفت (بزم مجلس دیمکدر (که کاهدن مخفف ادات مکان (شره
اضافتی بیانیه (تار ترکیده تحریف ایدوب تل دیرلر (صد حیله یه
اضافت بیانیه (بهرلحظه (با حرف ظرف (ساز موافقت معناسنه در
(دهند فعل مضارع جمع غائب ویره‌لر دیمکدر (محصول بیت)
هر بدخوی که بو شر وفساد بزمکاهنده یوز حیله تلنی اکا اویدررلر
ایسه یعنی اکا دائما نوازشله تطییب خاطر ایدرلرسه * به ازان
نیست که در موج فنا غوطه خورد * تا وی از خلق خود وخلق
زوی بازرهند * به ازان نیست اندن اعلا کادر دیمکدر (که
حرف بیان (موج فنا بیانیه غوطه صویه طالمق غینڭ ضمیله در
(غوطه خورد باته دیمکدر (وی بد خویه راجعدر (خلق خود
بیانیه (خلق خانك ضمیله خوی دیمکدر (خلق فتح خا ایله مخلوق
معناسنه در (باز ادات تأکید (رهند فعل مضارع جمع غائب قورتوله‌لر
دیمکدر (محصول بیت) اندن اعلا کادرکه فنا موجنه باته یعنی دیار
عدمه کیده تاکیم اول بدخو کندی خو بندن وخلق اندن قورتوله لر
(عروض) بو قطعه بحر رمل مثمن ومخبوندرکه فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلات اولور (حکایت) موشی چندسال در دکان خواجه بقالی
از نقلهای خشك ومیوه‌های تر مالامال بسر می برد وازان نعمتهای
خشك وتر می خورد خواجه بقال آنرا میدید واغماض میکرد واز
مکافات اعراض مینمود تا روزی بحکم انکه کفته‌اند * موشی یا حرف
وحدت موش فاره دیمکدر (چندسال نیجه سنه دیمکدر (دکان خواجه
بقالی) لامیه خواجه تجارده استعمال اولنور بقال معروف یا حرف

وحدت (نقلها اادات جمع نقل نونك وقافك ضمه لريله مزه معناسنه دركه فندق و بادام وجوز كبی (خشکه اضافت موصوفه در خشـلك خانك ضمیله قورو دیمكدر (میوهای تزده بویله تریاش دیمكدر (مالامال طلو دیمكدر (بسرمی برد باشه چقار ایدی تعیش وتمكن ایدر ایدی دیمكدر نعمتهای خشك) بیانیه (میخوردیرایدی دیمكدر (آن راراادات مفعول میدید) كورر ایدی دیمكدر (اغماض كورمزلكدن كلمك (می كرد ایلر ایدی دیمكدر (مكافات معروف (اعراض یوز چویرمكده مستعملدر مینمود) كوسترردی دیمكدر (تاحرف انتهـا (روزی یاحرف وحدت (محصول تركیب) برفاره نتیجه سـنه قوری نقللردن ویاش میوه لردن طلو برخواجه بقالك دكاننده تعیش وتمكن ایدر ایدی وقوری ویاش نعمتلردن ییر ایدی تا بر كون اول حكم سببیله كه دیمشـلر (بیت)

*سفلهٔ دون راچو كرددمعده سیر * برهزاران شور و شر كردد دلیر *

سفلهٔ دون) بیانیه (را ادات تخصیص (چوادات تعلیـل (كردد اوله دیمكدر (سیر طوق معناسنه در (دلیر بهـادر دیمكدر (محصول بیت) الحق سـفله نك چونكه معده سی طوق اوله بیك شور وشره دلیر اولوب خسارت ایلر (عروض) بو بیت بحر رمل مسدس مقصوردركه فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * حرصش برآن داشت كه همیان خواجه را ببر بدوسرخ وسفید هرچه بود بخانه خود كشید چون خواجه بوقت حاجت دست بهمیان بردچون كیسه مفلسانش تهی یافت وچون معدهٔ كرسـنكان خالی دانست كه آن كار موشست كربه وا ركمین كردو برا بكرفت ورشتهٔ دراز برپای او بست و بكذاشت تابسوراخ خود درون رفت و باندازهٔ رشته غور انرا بدانست * حرصش شین ضمیر موشه راجعدر (بران انك اوزرینه دیمكدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمكدر (كه حرف بیان (همیان خواجه لامیه همیان كیسـه دیمكدر (را ادات مفعول (ببرید كسدی دیمكـدر (بخانهٔ خودلامیه باحرف صله (كشـید فعل ماضی مفرد غائب چكدی دیمكدر (چون ادات تعلیل (بوقت حاجت بیانیه باحرف ظرف (بهمیان باحرف صله برد) فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمكدر (چون ادات تشـبیه كیسهٔ مفلسانش) لامیه شین ضمیر كیسهٔ خواجه یه راجعدر (مفلس

معلوم (تهی بوش دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر
(چون ادات تشبیه (معدهٔ کرسنکان لامیه معده معروف کرسنه آج
دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل در الف نون ادات جمع اجلرك معده‌سی
کبی دیمکدر (خالی بوش دیمکـدر (دانست فعل ماضی مفرد غائب
بلدی دیمکدر (که حرف بیان (کارموشست لامیه فاره‌نك اشیدر
دیمکدر (کربه کافك ضمیله کدی دیمکدر (وار ادات تشـبیه کدی کبی
دیمکدر (کمین کرد پوصوایلدی دیمکدر (ویرارا ادات مفعول (بکرفت
باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (رشـته دراز
یانیه اوزون ایپلك دیمکدر (بر حرف صـله (پای او لامیه (بست
فعل ماضی مفرد غائب باغلدی دیمکـدر (بکذاشت باء تأکید ایله
ترك ایلدی دیمکدر یعنی صالیویردی (بسوراخ خود بیائیه با حرف صله
سوراخ دلك دیمکدر (درون رفت ایچرو کیردی دیمکدر (و باندازهٔ
رشته لامیـه (اندازه بونده ایپلکك بوینه‌دن عبارتدر (غور نهایت
معناسنه دیب دیمکدر (را ادات مفعول (بدانست باء تأکید ایله فعل
ماضی مفرد غائب بلدی دیمکـدر (محصول ترکیب) بوشك حرصی
انك اوزرینه قالقدی یعنی جبلی اولان قوت طـامعه‌سی اویله حرکت
ایلدیکه خواجه بقالك کیسه‌سنی کسدی وقزل وآق هرنه وار ایسـه
کندی خانه‌سنه چکدی خواجه حاجت وقتنده الینی کیسه‌یه ایلتدی
مفلسلر کیسه‌سی کبی بوش واجلر معـده‌سی کبی خالی بولدی بلدیکه
اول ایش موشك فعلیـدر کدی کبی پوصوایلدی فاره‌یی طوتدی و بر
اوزون ایپلك ایاغنه بغلـدی وصالیویردی تا دلیکنه ایچرو کیردی
وایپلکك بویله اول دلیکك غورینی بلدی * دنبال آن کرفت وآن
سوراخ را بکند تا بخانهٔ وی رسید خانهٔ دید چون دکانچهٔ صرافان سرخ
وسفید برهم ریخته ودینار ودرم باهم آمیخته حق خود را تصرف نمود
وموش را بیرون آورد بچنکال کربه سپرد تا جزای خود دید انچه دید
ومکافات حق ناشناسی خود کشید آنچه کشید * دنبال آن لامیه دنبال
بونده اوج دیمکدر (آن رشـته‌یه اشارتدر (سوراخ را ادات مفعول
(بکند باء تأکید ایله وکاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب
قازدی دیمکدر تا حرف انتها (بخانهٔ وی لامیه با حرف صله (وی موشه

راجعدر (خانهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل خانه‌لری یوادن عبارتدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (چون ادات تشبیه (دکانچه چه ادات تصغیر صراقانه اضافت بیانیه (برهم قریشق دیمکدر (ریخته ماضیدن قسمدر دوکلش دیمکدر (باهم بربریله دیمکدر (آمیخته ماضیدن قسمدر قرشمش دیمکدر (حق خود بیانیه (را ادات مفعول (نمود فعل ماضی مفرد غائب کوستردی دیمکدر (موش را را ادات مفعول (بیرون آورد چقاردی دیمکدر (بچنکال کربه لامیه (با حرف صله چنکال پنجه دیمکدر (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی دیمکدر یعنی ویردی (تا ادات تعلیل (جزای خود لامیه (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (آنچه اول نسنه‌یی که دیمکدر (مکافات حق ناشناسی لامیه (مکافات معروف (حق ناشناس وصف ترکیبیدر یا حرف مصدر حق بیلمیجیلك مکافاتی دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول ایلکك اوجنی طوتدی واول دلیکی قازدی تاکیم موشك خانه‌سنه ایرشدی بر خانه کوردیکه صراف دکانچه‌سی کبی قزل وآق یعنی آلتون وکومش قریشق دوکلش وآلتون واقچه بربریله قرشمش کندی حقنی تصرف کوستردی یعنی آلدی وموشی طشره چقاردی وکدینك پنجه‌سنه اصمرلدی تاکیم جزاسنی کوردی اول نسنه که کوردی یعنی کوردیکی کندینك مستحق اولدیغی ایدی کوردی وحق بیلوب اکمك مکافاتی چکدی اول نسنه که چکدی یعنی جزای مایلیقنی بولدی (قطعه) کرشور وشری هست حریصان جهانراست * خرم دل قانع که زهرشور وشری رست * کر حرف شرط (شور وشر فتنه و بلا دیمکدر یا حرف وحدت (هست وار ایسه دیمکدر (حریصان جهانراست صفتك مفعولنه‌در (را ادات تخصیص (خرم مسرور دیمکدر ومبتدا (دل قانع لامیه (که ادات تعلیل (رست رانك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب قورتولدی دیمکدر (محصول بیت) اکر بر شور وشر وار ایسه یعنی هر نقدر مصائب واقع اولورسه جهانه حریص اولانلر ایچوندر مسرور قانعك کوکلیدر که هر فتنه ومصائبدن قورتولدی * در عز قناعت همه روح اند وراحت * در حرص فزونیست اگر درد وسری هست * عز قناعت لامیه (روح رانك

فتحیله نعمت وراحت معناسنه‌در (آمد بونده ادات خبر (فزونیست یاحرف مصدر آرتقلقدر دیمکدر (درد سر باش اغریسی دیمکدر اما بونده محنت ومشقت وار ایسه دیمکدر (محصول بیت) قناعت عرتنده مجموعی نعمت وراحت واردر حرصده اکرچه محنتی وار ایسه زیاده لك واردر یعنی هوسی آرتیرر حاصلی قناعتده راحت حرصده محنت واردر (عروض) بو قطعه بحر هزج اخرب مکفوف ومحذوفدر که مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن‌در (حکایت) روباهی بر سر راهی ایستاده بود وچشم مراقبت بر چپ وراست نهاده ناکاه از دور سپاهی پیدا شد نزدیك آمد دید که یکی درنده کرکی باسك بزرك بر صورت یاران صادق ودوستان موافق همراه می آیند نه آنرا ازین توهم فریبی ونه این را ازان دغدغه آسیبی روباه پیش دوید وسلام کرد ووظیفهٔ احترام بجای آورد کفت الحمد لله که کین دیرین بمهر تازه مبدل شده است ودشمنی قدیم بدوستی جدید معوض کشته امامیخواهم که بدانم سبب این جمعیت چیست وباعث این امنیت کیست * روباهی یاحرف وحدت (سر راهی یائیه یاحرف وحدت (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (چشم مراقبت بیانیه مراقبت مصدر در انتظار معناسنه (چپ جیم عجمك فتحیله صول دیمکدر (راست صاغ دیمکدر (نهاده ماضیدن قسمدر قومش دیمکدر (سپاهی یاحرف وحدت سپاه بونده قرالتی دیمکدر (نزدیك آمد یقین کلدی دیمکدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (یکی بر دیمکدر (درنده اسم فاعلدر ییرتیجی معناسنه‌در (کرکی یاحرف وحدت (با حرف صله (سك بزرك بیانیه (صورت یاران صادق بیانیه وموصوفك صفتنه صادق دوستلر صورتنده دیمکدر (دوستان موافق یاران صادق کبی او یغون دوستلر دیمکدر (همراه یولداش دیمکدر (می ادات تأکید (آیند فعل مضارع جمع غائب کلورلر دیمکدر (نه حرف نفی (آنرا را ادات تخصیص (آن کرکه اشارتدر (ازین سکه اشارتدر (توهم بونده قورقو دیمکدر مابعدینه اضافت مفعولنه‌در (فریبی یاحرف مصدر الدانمق دیمکدر (دغدغه آن لامیه دغدغه بونده

تشویش معناسنه (آسیب ضرر معناسنه‌در (یا حرف تنکیر (پیش ایلرو دیمکدر (دوید فعل ماضی مفرد غائب سکرتدی دیمکدر (وظیفهٔ احترام بیانیه احترام اعزاز معناسنه در (بجای با حرف صله برینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (که حرف بیان (کین معروف (دیرینه اضافت بیانیه دیرین اسکی دیمکدر (بمهرتازه ده بیانیه با حرف صله مهر محبت دیمکدر (مبدل شده است تبدیل اولمشدر دیمکدر (دشمنی یا حرف مصدر (قدیم ده دیرینه کبی (بدوستی با حرف صله یا حرف مصدر (جدید یکی دیمکدر (کشته اولمش (می ادات تأکید (خواهم فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (که حرف بیان (بدانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده بیلهیم دیمکدر (سبب این جمعیت لامیه بو جمعیتك سببی دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (باعث این امنیت نه بویله بوامنیته بادی دیمکدر (کیست کیمدر دیمکدر (محصول ترکیب) بزدلکو بر یول باشنده دورمش ایدی ومراقبت کوزینی صوله وصاغه قومش ایدی یعنی لطرافه دقت ایله نظر ایدر ایدی انسزین اوزاقدن برقرالتی پیدا اولدی یقین کلدی کوردی که بربیرینجی قورد بربیوك کوپك ایله صادق یارلر ومواقق دوستلر صورتنده یولداش اولوب بیله کلورلر نه قوردك کلبدن الداغق قورقوسی وار ونه کلبك قوردن ضرر تشویشی وار دلکو ایلرو سکرتدی وسلام ایلدی یعنی و یردی واعزاز واحترام وظیفه سنی برینه کتوردی ودیدی الحمد لله که اسکی کین وعداوت تازه محبته مبدل اولمشدر واسکی دشمنلك دوستلغه عوض اولمش اما استرم که بیلهیم بو جمعیته سبب ندر و بو امنیته باعث کیمدر * سك کفت سبب جمعیت ما دشمنی شبانست اما دشمنی کرك وشبان مستغنی از بیان است وسبب دشمنی من باوی آنکه دی روز این کرك که امروز مرا دولت رفاقت وی دست داده است بر رمه ما حمله کرد و یك بره بر بود من چنانچه عادت من بود درقفای وی بدویدم تا آن بره از وی بستانم اما بوی نرسیدم چون باز آمدم شبان چوب برمن کشید و بی موجب مرا رنجانید من نیز رابطهٔ دوستی از وی بکسستم و با دشمن قدیم وی پیوستم * سبب جمعیت ما لامیه‌لردر بزم جمعیتمزك

سببی دیمکدر (دشمنی شبان مصدرك مفعولنه در (دشمنی یا حرف مصدر
(شبان چوپان دیمکدر چوبانه دشمنلکدر دیمکدر (دشمنی کرك لامیه
قوردك دشمنلکی دیمکدر (سبب دشمنی من لامیه ز یا حرف مصاحبت
(وی شبانه راجعدر (دی روز دونکی کون دیمکدر (که حرف رابط
صفت (امروز بو کون دیمکدر (مرا را ادات صله (دولت رفاقت
وی بیانیه ومصدرك مفعولنه رفاقت مصدردر ایاقداشلق معناسنه
وی کرکه راجعدر (دست داده است میسر اولمشدر (رمه سوری
دیمکدر (مایه اضافت لامیه (بره قوزی دیمکدر (بر بود باء تأکیدایله
فعل ماضی مفرد غائب قاپدی دیمکدر (عادت من لامیه (بود ادات
ماضی (قفای وی لامیه (بدویدم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده
سکرتدم دیمکدر (تا ادات تعلیل (بره را راادات مفعول (بستانم باء
تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده آلم یعنی قورتارم دیمکدر (بوی
یا حرف صله (نرسیدم فعل نفی ماضی متکلم وحده ایرشمدم دیمکدر
(چون ادات تعلیل (باز آمدم رجوع ایلدم دیمکدر (چوب دکنك
معناسنه در (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (بی موجب
سبب سز دیمکدر (مرا را ادات مفعول (رنجانید فعل ماضی متعدی مفرد
غائب اینجتدی دیمکدر (من نیز بن دخی دیمکدر (رابطه دوستی بیانیه
یا حرف مصدر (بکسستم باء تأکیدایله فعل ماضی متکلم وحده اوزدم
دیمکدر (بادشمن قدیم وی بیانیه ولامیه وی شبانه راجعدر (با حرف
مصاحبت انك اسکی دشمنی ایله دیمکدر (پیوستم فعل ماضی متکلم
وحده اولشدم دیمکدر (محصول ترکیب) دالکو دوستلغك سببین سؤال
اید نجه کلب دیدی برم جمعیتمزك سببی چوبانه دشمنلکدر اما
قورد ایله چوبانك دشمنلکی بیاندن مستغنی در و بنم دشمنلکمه سبب
چوبان ایله اولدر که دونکی برقورت که بو کون بکا انك یولداشلغی
دولتی میسر اولمشدر بزم سوروموزه حمله ایلدی و بر قوزو قاپدی
بن اینجاین که بنم عادتمدر انك قفاسندن سکرتدم تاکه اول قوزوی
اندن آلام اما قورده یتشمدم چونکه رجوع ایلدم چوبان بکا دکنك
چکدی وسبب سز بنی اینجتدی بن دخی دوستلق رابطه سنی اندن
اوزدم وانك اسکی دشمنه متصل اولدم (قطعه) بدشمن دوست

شوزان سان که هرگز * بتیغ دشمنی نخراشدت پوست * بدشمن با حرف مصاحبت (شو امر حاضر مفرد اول دیمکدر (زان سان انك کبی انجلین دیمکدر (که حرف رابط (هرگز اصلا دیمکدر (بتیغ دشمنی با حرف مصاحبت اضافت بیانیه یا حرف مصدر دشمنلك قلیجی ایله دیمکدر (نخراشدت فعل نفی مستقبل مفرد غائب طرمله مه دیمکدر یعنی یاره لمه دیمکدر (تا ضمیر خطاب مفعول (پوست دری دیمکدر (محصول بیت) دشمن ایله دوست اول انجلین که اصلا دشمنلك قلیجی ایله سنك دریکی یعنی وجودیکی یاره لمیه حاصلی برکونا مدارا ایله که اصلا سکا دشمنلك اتمکه قدرتی اولمیه * مکن بادوست چندان دشمنی ساز * که بر رغم تو بادشمن شود دوست * مکن نهی حاضر مفرد غائب ایله دیمکدر (با دوست با حرف مصاحبت (دشمنی ساز یاء مصدری ایله دشمنلك دوز یجی دیمکدر یعنی دشمنلك ایلیجی (که حرف تعلیل (بررغم تو سکا رغم اوزره یعنی سکا عنادا دیمکدر (بادشمن با حرف مصاحبت دشمن ایله دیمکدر (محصول بیت) دوست ایله اولقدر دشمنلك ایلمه که سکا رغما دشمنك ایله دوست اولور (حکایت) روباه را گفتند هیچ توانی که صد دینار بستانی و پیغامی بسگان ده رسانی گفت والله مزدی فراوانست اما درین معامله خطر جانست * روباه را را ادات صله (گفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (توانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن قادر میسین دیمکدر (که حرف بیان (بستانی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر (پیغامی یا حرف وحدت برخبر دیمکدر (بسگان ده لامیه با حرف صله (سك معلوم الف نون ادات جمع (ده کوی دیمکدر (رسانی فعل مضارع متعدی مفرد مخاطب ایرشدیره سین دیمکدر (مزدی یاء مصدریه ایله اجرت معناسنه (فراوان بول وچوق معناسنه در (معامله آلش ویرش دیمکدر (خطر جان بیانیه جان قورقوسی دیمکدر (محصول ترکیب) دلکویه دیدیلر هیچ قادرمیسین یعنی ایده بیلورمیسین که یوز التونی اله سین وکویك کلبلرینه برخبر ایرشدیره سین یعنی سکا یوز التون اجرت ویرملم وارسکان دهه برخبر کتور دینجه دیدی والله چوق اجرتدر لکن بو آلش ویرشده جان

قورقوسی واردر (قطعه) ازسفله بل مکرمت امید داشتن * کشتی بموج لجهٔ حرمان فکند نست * سفله دنی دیمکدر (نیل نونك فتحیله نائل اولمق معناسـنه در (مکرمته اضافت مفعولنه در (امید داشتن امید ایلمك دیمکدر (کشتی کمی دیمکـدر (فکندنك مفعولی (بموج لجهٔ حرمان لامیه وبیانیه (با حرف صله موج طالغه دیمکدر (لجه دریك صودیمکدر (حرمان مصدردر محروملق معناسنه (فکندن مصدر آتمق ویراقمق معنالرینه (محصول بیت) الحق دونیدن مکرمته نائل اولمق امیـدن ایلمك محروملق دریاسی موجنه کمی صالمقدر حاصلی خسیس ودنیدن مأمول انعام محرو لمقدن غیری نتیجه دکلدر * پیش عدو زبون شدن ازمیـل مال وجاه * خود را بورطهٔ خطر جان فکند نست * پیش عدو بیانیه دشمن قتنـده دیمکدر (خود را را ادات مفعول (بورطهٔ با حرف صله (ورطه محل هلاك دیمکدر (ورطهٔ خطر جان بیانیه لر خطر خوف معناسـنه (محصول بیت) دشمن قتنده مال منصبه میلدن ناشی زبون اولمق کندینی جان قورقوسی محلنه آتمقدر یعنی حرص مال سـببیله دشمنه زبون اولمق مهلکهٔ عظیمه در (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصوردرکه مفعول فاعلات مفاعیـل فاعلات اولور (حکایت) شتری در صحرا چرامیکرد وازخار وخاشاك آن صحرا غدامی خورد بخار بنی می رسـید چون زلف خوبان درهم وچون روی محبوبان تازه وحرم کـردن را دراز کرد تاآنرا بهره کیرد دید که درمیان آن افعیی حلقه کرده وسر را بادم فراهم آورد باز پس کشت وازآرزوی وی بکذشت خار بن پنداشت احتراز وی از زخم سـنان اوست واجتناب وی ازتیزی دندان وشترانرا دریافت کفت که بیم من از ین مهمان پوشیده است نه ازمیزبان اشکار وترس اززهر دندان مارست نه ازرخم پیکان خارا کرنه هول مهمـان خوردمی میز بازایك لقمه کردمی * شتری یا حرف وحدت (چرا اسم مصدر اوتلمه معناسنه (می ادات حکایه (چرامیکرد اوتلرایدی دیمکدر (خار دیکن (خاشاك ان لامیه خاشاك خاره عطف تفسیریدر (غدا غین معجمه نك کسریله معروف (می ادات حکایه (خورد فعـل ماضی مفرد غائب یرایدی دیمکدر (بخار بنی با حرف صله خار بن دیکن اوجاغی

دیمکدر یا حرف وحدت (می ادات تأکید (رسید ایرشدی دیمکدن
(چون ادات تشبیه (زلف خوبان لامیه (درهم صیق دیمکدر (چون
بنه ادات تشبیه (روی محبوبان لامیه (تازه معروف (خرم بونده
عطف تفسیریدر (کردن کاف عجمك فتحیله بویون دیمکدر (را ادات
مفعول (درازکرد اوزاتدی دیمکدر (تا ادات تعلیل (آنرا را ادات مفعول
آن خاربنه اشارتدر (بهرهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بهرهٔ کیرد
منفعتلنه دیمکدر (که حرف بیان (میان آن لامیه آن خاربنه اشارتدر
(افعی یاء ثانی وحدت افعی ییلان دیمکدر (حلقه کرده چوره کلمش
دیمکدر (وسر را را ادات مفعول (بادم یا حرف مصاحبت دم دالك
ضمیله قویرق دیمکدر (فراهم آورده بریره کتورمش (بازپس کشت
اردینه دوندی دیمکدر (ارزوی وی لامیه (بکذشت باء تأکید ایله فعل
ماضی مفرد غائب ترك ایلدی دیمکدر (پنداشت فعل ماضی مفرد غائب
ظن ایلدی دیمکدر (احتراز وی لامیه وی شتره راجعدر انك قاچمسی
دیمکدر (زخم سنان او بیانیه ولامیه سنان مزراق دیمکدر بونده دیکندن
عبارتدر (او خاربنه راجعدر (اجتناب وی لفظا ومعنا احتراز وی
کبیدر (تیزی یا حرف مصدر کسکینلك دیمکدر (تیزی دندان او
لامیه‌لردر انك دیشنك کسکینلکندن دیمکدر اونه خاربنه راجعدر
آنرا) را ادات مفعول آن بو کلامه اشارتدر (دریافت اکلدی دیمکدر
(که حرف بیان (بیم من لامیه بنم خوفم دیمکدر (مهمان پوشیده
موصوفك صفتده پوشیده اسم مفعولدر مستور معناسنه (میزبان آشکارنه
بویله (میزبان قونق صاحبی دیمکدر (ترس من لامیه بنم قورقم دیمکدر
زهردندان مار) لامیه‌لردر (زخم پیکان خارده بویله (پیکان دمرن
دیمکدر (اکر ادات شرط (نه حرف نفی (خوردمی یه مصروف (هول
مهمان) لامیه مسافرك قورقوسی دیمکدر (خوردم فعل ماضی متکلم
وحده یا حرف حکایه یعنی ایدم دیمکدر (میزبانرا را ادات مفعول میزبانی
دیمکدر که مراد خاربندر (کردمی خوردمی کبیدر ایلر ایدم دیمك اولور
(بعض نسخه‌ده خوردمی یرینه بودمی واقعدر (محصول ترکیب)
بردوه صحراده اوتلر ایدی واول صحرانك خار وخاشاکندن غدا ایدر ایدی
برخاربنه ایرشدی زلف جانان کبی صیق ومحبوبلر یوزی کبی تازه وخرم

بونی

بو يني اويانديتا كه اني فائده لنه يعني يه كورديكه انك اراسنده بر يلان
چور كلمش و باشني قويروغيله بربره كتورمش آردينه دوندي وخار نك
آرز و سندن فراغت كلدي خار بن ظن ايلديكه انك احترازي يعني
حذر ايتمه سي انك يعني خاربنك مزراغي يعني ديكني زخمندندر وانك
اجتنابي انك ديشينك كسكينلكندندر دوه بو فكري اكلدي ديديكه بنم
خوفم بو مستور اولان مسافردندر آشكار اولان اوصاحبندن دكل
و بنم قورقم يلانك ديشنك زهرندندر ديكنك دمرني زخمندن دكل
اكر مسافرك قورقوسني بيله ايدم يعني چكميه ايدم مسافر صاحبني
بر لقمه ايلر ايدم (قطعه) * كر از لئيم بترسد كريم نيست عجب *
زخبث نفس نه از پشم واستخوان ترسد * (كر ادات شرط (لئيم الحق
كيمسه يه ديرلر (بترسد باء تأكيدايله فعل مضارع مفرد غائب قورقر
ايسه ديمكدر (كريم لئيمك ضدي (خبث نفس مصدرك فاعلنه در
نفسك خباثتدن ديمكدر (پشم واستخوان وجوددن عبارتدر
(محصول بيت) كريم اولان كيمسه لئيمدن قورقر ايسه عجب دكلدر
نفسنك خباثتدن قورقر وجوددن قورقمز يعني كندندن قورقمز
طبيعتندن خوف وخشيت ايدر قورقر * كسي كه پا ننهد در ميان
خاكستر * مقرراست كه از آتش نهان ترسد * (كسي ياحرف وحدت
(كه حرف رابط صفت (پا اياق ديمكدر (ننهد فعل نفي مستقبل
قومز ديمكدر (در حرف صله (ميان خاكستر يا نيه ميان بونده ايچ
معناسنه در خاكستر كول ديمكدر (مقرر تفعيل بابندن اسم مفعولدر
بونده معلومدر ديمكدر (كه حرف بيان (آتش نهان يا نيه
(محصول بيت) بر كيمسه كه كول ايچنه اياق قومية يعني باصمية
معلومدر كه كيزلي آتشدن قورقر يعني كوله باصديغي درونده مستور
اولان آتشدن خوف ايدر حاصلي كولدن خوف ايتميوب بلكه انده
اولان آتشدن خوف ايتديكي كبي لئيمك ذاتندن خوف اولنمز جبلتنده
مركوز اولان خباثتدن خوف اولنور (عروض) بو قطعه بحر مجتث
مخبوندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكايت) سكي از هر
طعمه بي بهره بردر ودر وازه شهر ايستاده بود ديد كه قرصي نان كردان
كردان از شهر بيرون آمد و روي بصحرا نهاد سك در دنبال وي

روان شد وآواز داد که ای قوت تن وقوت روان وآرزوی دل وآرام
جان عزیمت کجا کردهٔ وروی بکجا آوردهٔ گفت درین بیابان باجمعی از
سرهنکان از کرکان وپلنکان آشنایی دارم احرام زیارت ایشان بستهام
سك گفت مرا مترسان که اکر بکام نهنك ودهن شیر روی من در قفای توام *
(سگی یا حرف وحدت (طعمه یهجك معناسنه در (بی بهره نصیبسز
دیمکدر (بر ادات ظرف (در قپو دیمکدر (دروازهٔ شهر قپوسی دیمکدر
(ایستاده) ماضیدن قسمدر طورمش معناسنه (بود ادات ماضی (دید
فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (قرصی
یا حرف وحدت (قرص چورك دیمکدر (کردان کردان
دونه دونه دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (بصحرا باحرف
صله (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (در حرف
ظرف (دنبال وی لامیه دنبال یونده آرد معناسنه در (وی قرصه
راجعدر (دوان صفت مشبهه یله کن دیمکدر (دوان شد سکرتدی
دیمك اولور (آواز داد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تن
لامیه (قوت روان ده بویله اولکی واوك تشدیدیله ثانی تخفیفیله ازق
دیمکدر (روان جان معناسنه (ارزوی دل لامیه (آرام جان کذلك
(کجا کردهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل (ایلمش سین دیمکدر
(بکجا باحرف صله (آوردهٔ یا حرف خطاب کتورمش سین دیمکدر
(بیابان معروف (با جمعی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت
(سرهنکان الف نون ادات جمع (سرهنك چری باشی دیمکدر
(از کرکان انی بیاندر که ازمن بیانیه معناسنه (آشنایی یا حرف مصدر
آشنالق دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده اثباتدن عبارتدر
بنم واردر دیمکدر (احرام بونده (سنتهٔ یه مقارنتله نیت قطعیدن
عبارتدر (مرا را ادات مفعول (مترسان فعل نهی متعدی مفرد
قورقتمه دیمکدر (که ادات تعلیل (بکام نهنك باحرف صله کام دماغ
معناسنه (نهنك تمساح دیمکدر کام نهنك لامیه (دهن شیر ده بویله (روی
فعل مضارع مفرد مخاطب کیدرسین دیمکدر (قفای تو لامیه
(محصول ترکیب) بر کلب هر نسنه چکدن نصیبسز یعنی آج شهرك
درو دروازه سنده طورمش ایدی کوردیکه بر چورك اتمك دونه دونه

يعنى يوارلنه يوارلنه شهردن چيقدى وصحرايه يوز قودى يعنى توجه ايلدى سك انك اردى صيره سكرتدى وچاغرديكه اى تنك قوتى وجانك آزيغى وكوكلك ارزوسى وروحك آرام وراحتى نره يه عزيمت ايلمش سين ونه سمته توجه ايلمش سين ديدى بو بيابانده كركان وپلنكلردن اولان سرهنكلردن بر جمع ايله آشنالغم واردر انلرى زيارته نيت ايلمشم سك ديدى بى قور قمه زيرا اكر تمساحك دماغنه وارسلانك اغزنه كيدر ايسك بن سنك قفاكده يم يعنى آردكدن ايرلمم (مصراع) براقم قيد زلفك لايق زنجير اولورسمده (قطعه) كر كرد جهان همه بكردى * ساكن نشوم زجست وجويت * كر ادات شرط (كرد جهان لاميه جهانك اطرافى همه دوكلى ديمكدر (بكردى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب دولانه سين ديمكدر (ساكن نشوم دوره مم ديمكدر (جست وجو ارامق معناسنه مركبدر (محصول بيت) اكر جهانك چوره سنى مجموعى دولانر ايسك سنى ارامه دن دوره مم حاصلى مدت عمرمده بن سنك آرزوكدن خالى اولمدم هرنه يره كيدرسن بنده كيدرم (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس اخرب مقبوض ومحذوفدر كه مفعول مفاعلن فعولن اولور (قطعه) آنانكه جز بنان نبود زنده جانشان * دارند رو بخدمت دونان براى نان * آنانكه انلركه ديمكدر (بنان باحرف مصاحبت (نبود فعل نفى مستقبل اولميه ديمكدر (زنده زانك كسريله ديرى ديمكدر رحى معناسنه (جانشان انلرك جانى ديمكدر (دارند فعل مضارع جمع غائب (رو يوز ديمكدر (بخدمت دونان لاميه باحرف صله الف نون ادات جمع دنيلرك خدمتنه ديمكدر (براى ادات تعليل (محصول بيت) انلركه اكمكك غيرى ايله انلرك جانى ديرى اولمز يعنى حياتى اكل وشربده بيلنلر دنيلرك خدمتنه يوز طوترلر اتمك ايچون * كر فى المثل زدست كسان صد قفا خورند * همچون سك كرسنه دوند از قفاى نان * كر ادات شرط (فى المثل مثلا ديمكدر (دست كسان لاميه خلقك الندن ديمكدر (قفا بوندن سله معناسنه در (خورند فعل مضارع جمع غائب يرلرسه ديمكدر (هم ادات تأكيد (چون ادات تنبيه (سك كرسنه بيانيه آج كلب كبى ديمكدر (دوند

فعل مضارع جمع غائب سکردرلر دیمکدر (قفای نان بیانیه اتمک آردی صره دیمکدر (محصول بیت) اکر مثلا خلقك اندن یوز سله ده بیرلرایسه اج کلاب کبی اتمك اردی صره سکردرلر (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * پنج پاك را کفتند چرا بشکل کج پیکران افتادی وپای درمیان کج روی بنهادی کفت ازمار تجربه داشتم که با آن راستی وراست روی همیشه ازسنك جفا سر کوفته است یا ازرخم ستم دم بریده * پنج پاك ینکج دیمکدر (را ادات صله (چرا نیچون دیمکدر (بشکل کج پیکران بیانیه با حرف ظرف شکل هیأت معناسنه در کج پیکر ترکیب توصیفدر پیکر صورت معناسنه اکری صورتلی دیمکدر الف نون ادات جمع اکری صورتلیلر شکلنده دیمکدر (افتادی فعل ماضی مفرد مخاطب واقع اولدك دیمکدر (پای مبتدا (بنهادی خبری (در حرف صله (میان کج روی بیانیه میان اورته معناسنه بعض نسخه ده میدان واقع اولمشدر (کجرو وصف ترکیبدر اکری کیدیجی دیمکدر نامعقول حرکتده مصطلحدر یا حرف مصدر (بنهادی باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مخاطب (مار یلان دیمکدر (تجربه داشتم صنادم دیمکدر (که حرف بیان (با آن با حرف الصاق سببیتی متضمن (راستی یاء مصدریه ایله طوغرواق دیمکدر (راست رو وصف ترکیبدر طوغری کیدیجی دیمکدر یاخود حرکت مقبولده مصطلحدر یا حرف مصدر (همیشه دائما دیمکدر (سنك جفا بیانیه (سر کوفته باشی قاقلمش یعنی ازیلمش (زخم ستم بیانیه ظلم زخمندن دیمکدر (دم بریده قویرغی کسلمش دیمکدر (محصول ترکیب) ینکجه دیدیلر نیچون اکری صورتلیلر شکلنده واقع اولدك وکجرولك اورته سنه یامیداننه ایاق قودك یعنی عدم استقامته میل ایلدك دیدی یلاندن تجربه ایلدم که اول طوغریلق وراسترولك یعنی استقامتی سببیله دائما جفا طاشندن باشی ازیلمشدر یاستم یاره سندن قویروغی کسلمش وقوعبولمشدر (قطعه) هر چاری بصورت خود کردد آشکار * اوراچوجان کشند در اغوش خوش تنك * بصورت خود بیانیه باحرف ظرف کندی صورتنده دیمکدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (آشکار فاعلی (اورا را ادات

مفعول اوپری یه راجعدر (چو ادات تشبیه (کشند فتح کاف ایله فعل مضارع جمع غائب چکرلر دیمکدر (دراغوش خویش لامیه کندی قوجاغنه دیمکدر (تنك بوندہ محصق دیمکدر (محصول بیت) هرنه بیرده که پری کندی صورتنده آشکار وظاهراوله انی جان کبی محصق کندی قوجاغنه چکرلر حاصلی صورت زیبادہ کوروندوکی ایچون هرکس میل واستك ایلر*هرجا بشکل راست براید بسان مار* سنکین دلان زدورزدندش بچوب وسنك * بشکل راست بیانیه با حرف مصاحبت طوغری شکل ایله دیمکدر (آید ظاهراوله (بسان مار یلان کبی دیمکدر (سنکین دل وصف ترکیبیدر طاش کوکللی دیمکدر مر جنسر معناسنه الف نون ادات جمع (زند فعل ماضی جمع غائب شین ماره راجعدر (محصول بیت) هرنه یرده پری شکل مستقیمده یلان کبی ظاهر اوله طاش کوکللیلر انی اوزاقدن دکنك وطاش ایله اوررلر (عروض) بحر مضارع معلوم (حکایت) غوکی ازجفت خویش جدا مانده ومحنت بی جفتیش بر کنار دریا نشانده هرسو نظری می انداخت وخاطر غمدیدهٔ خود را ازغم بی جفتی می پرداخت ناکهان* غوکی یا حرف وحدت غوك قوربغه دیمکدر (محصول ترکیب) برقوربغه کندی جفتندن جدا دوشمش ایدی وجفت سزلك محنتی دریا کنارینه اوتورتمش ایدی هرطرفه نظر ایلر ایدی وکندونك غم کورمش خاطرینی جفت سزلك غمندن اکاردی آنسزین (مثنوی) ماهی دید درمیانهٔ آب *همچون آب زوان روان بشتاب* ماهی یاء ثانی حرف وحدت ماهی یاء اصلیه ایله بالق دیمکدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (میان ومیانه اورته دیمکدر (آبه اضافت لامیه (هم ادات تأکید (چو ادات تشبیه (آب روان اقار صو دیمکدر (روان صفت مشبهه کیدیجی دیمکدر (بشتاب با حرف مصاحبت شتاب عجله دیمکدر (محصول بیت) ترکیبه مربوطدر قوربغه انسزین صویك اورته سنده بر بالق کوردی اقار صوکبی عجله ایله کیدیجی * همچو مقراض از سبیکهٔ سیم *اطلس سطح آب از و بدونیم* همچو ادات تشبیه (مقراض تحریف ایدوب مقص دیرلر (سبیکهٔ سیم لامیه کومش سبیکه سی یعنی دوکمه کومشدن

دیمکدر (اطلس سطح آب بیانیه ولامیــه (اطلس معروف سطح بونده تاوان دیمکدر اوست معنــاسنه در صویك اطلس کبی اولان سطحی دیمکدر (از من معنــاسنه (اوماهی یه را جعدر (بد ونیم ایکی پارچه دیمکــدر (محصول بیت) اول ماهی دوکه کومشدن مقراض کبی ایدی اطلسه ممــاثل اولان سطح آب ازدن ایکی پارچه اولوردی یعنی صوبی پاره پاره کزرــدی * یاچو ابن هلالی از کم وکاست* متمایل بجنبش ازچپ وراست * یا حرف تردید (چو ادات تشبیه (ابن امین دیمکدر (هلالی یا حرف تنکیر هلال آیك ایکی سی او جی زمانی کبی اولان زمانه دیرلر (کم وکاست عطف تفسیر ید ر اکسلمك معناســنه (متمایل ناز ایله صالنمغــه دیرلر (بجنبش با حرف مصاحبت (از ادات صله (محصول بیت) اول ماهی اطلس سطح آبی ایکی پاره ایدن کومش مقراص ایدی یاخود اکسلمکدن ونقصاندن امین اولان هلال کبی صوله صاغه جنبش ایله متمــایل ایدی * چون غوك ویرا بدید خاطرش بصحبت وی کشید قصهٔ بی چفتی خود را درمیان آورد وازوی طلب مصاحبت کرد ماهی کفت مصاحبت را منــاسبت در بایست است ومصاحبت نامناسب صحبت را ناشایست مرا باتوچه منــاسبت مرا جادر قعر دریا وترا منزل بکنار ساحل مرا دهان خاموش وترا زبان پرازخروش ترا قبح لقاسپر بلاهرکه شکل ترا بینــد نخواهد که باتو نشیند ومرا حسن منظر سرمایهٔ خوف وخطر هرجاکه بجمــال من دیده پرافروز دو چشم طمع در وصال من دوزد مرغان آسمان درهوای منند و وحوش صحرا سودای من صیادان کاه چون دام درجست وجوی من باهزار دیده وکاه چون شست ازبار آرزوی من پشت خمیــده این بکفت وراه قعر دریا برداشت وغوك را برساحل تنها بکذاشت * چون ادات تعلیــل (وی ماهی یه راجعــدر (را ادات مفعول (بدید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (خاطرش شین ضمیر غوکه راجعدر (بصحبت وی لامیــه باحرف صله (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکندی دیمکدر (قصهٔ بی چفتی خود بیانیه ولامیــه یاحرف مصدر (را ادات مفعول کندونك جفت سزلك حکایتنی (درمیــان آورد اورته یه کتوردی

یعنی

يعنى حكايه ايلدى ديمكدر (ازوى وى ضمير ماهى يه راجعدر (طلب مصاحبت مصدرك مفعولنه در (مصاحبت را رااادات صله (در حرف تأكيد (بايست كرك معناسنه (سين وتا ادات خبر (نا حرف توصيف نفى (صحبت را رااادات صله (نا حرف نفى (شايست لايق معناسنه (سين وتا مقدر لايق دكلدر ديمكدر (مر راادات تخصيص بنم ديمكدر (باتو با حرف مصاحبت (چه ادات استفهام انكارى (مر رااادات صله جائز ديمكدر (قعر دريا لاميه دكزك ديبى ديمكدر (ترارااادات صله (كنار (ساحل لاميه ساحل دكز كنارى ديمكدر صيغ معناسنه (مرا را ادات تخصيص (خاموش ساكت معناسنه (ترارا ادات تخصيص (پرخروش بوينده فرياد وفغاندن عبارتدر (ترا را ادات صله (قبيح لقا چركين چهره معناسنه (سربلا بيانيه بلاقلقانى ديمكدر (شكل ترا لاميه را ادات مفعول (بيند فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر (نخواهد فعل مضارع منفى مفرد غائب استمز ديمكدر (كه حرف بيان (باتو باحرف مصاحبت (نشيند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره ديمكدر (مر رااادات صله (حسن منظر مصدرك مفعولنه منظر چهره معناسنه (سرمايهٔ خوف وخطر عطف تفسيرى ومعلوم (هركه هركس كه تقد يرنده (بجمال من لاميه (با حرف مصاحبت (ديده كوز ديمكدر (برادات تأكيد (افروزد فعل مضارع مفرد غائب شعله انديره ديمكدر (چشم طمع بيانيه (وصال من لاميه (دوزد فعل مضارع مفرد غائب ديكر ديمكدر (دوزيدندن يادوختن دن خازايه قلب اولنمشدر افروزد ده بويله در (مرغان اسمان لاميه (هواى من ده بويله هوا محبت معناسنه در (نون ودال ادات جمع خبر (وحوش صحرا لاميه صحرانك وحشى لرى ديمكدر (سوداى من لاميه بنم عشقمده ديمكدر (نون ودال رعايت سجع ايله حذف اولنمشدر (كاه بعضى وقت ديمكدر (چون ادات تشبيه (دام توزاق (جست وجوى من لاميه بنى طلبده ديمكدر باحرف مصاحبت (هزار بيك ديمكدر (چون بنه ادات تشبيه (شست شينك فتحيله بالق آغى ديمكدر (بارا ارزوى من لاميه لردر بنم آرزومك يوكندن (پشت ارقه ديمكدر (خميده ماضيدن قسمدر بوكلمش معناسنه (اين بوكلامه اشارتدر (راه قعر دريا لاميه لردر

(برداشت فعل ماضی مفرد غائب بونده طوتدی دیمکدر (غوك را را ادات مفعول (بکذاشت ترك ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه قور به باغی کوردی خاطری انك صحبتنه چکندی یعنی میل ایلدی وکندینك اش سزالکی حکایه سنی اورته یه کتوردی و بالقدن مصاحبت طلب ایلدی بالق دیدی مصاحبته مناسبت کرکدر ومناسب اولمیان صحبته لایق دکلدر بنم سنك ایله نه مناسبتم واردر یعنی بوقدر بکا مکان قعر دریادروسکا منزل صیغ کناردر بنم اغزم خاموش وسنك دلك پرخروش سکاچرکین چهره بلاقلقانیدرهر کیمسه که سنك شکلکی کوره سنکله اسمز کداوتوره یعنی اتوره جق اسمز وبکا کوزل چهره خوف وخطر سرمایه سیدر یعنی کوزللکله بلایه اغرامشمدرهر کیمسه که بنم جمالمه کوزی شعله لنه یعنی یوزیمه بقه طمع کوزینی بنم وصالمه دیکرحاصلی وصالم طمع ایلر آسمانك قوشلری بنم آرزومده دیرلر وصحرانك وحشیلری بنم عشقمده دیرلر صیادلر بعضی کره بنی طلبده آغ کبی بیك کوز ایله اولور یعنی کمال دقت ایلرلر وکاه اولته کبی بنم آرزوم یوکندن ارقه لری بوکیلور اضطراب چکرلر دامه هزار دیده اولته به پشت خمیده مراعاتلری غایت لطیفدرتدبر بونی دیدی ودر بانك دیی بولاینی طوتدی وغوکی کارده یالکز براقدی (قطعه) باکسی منشین که نبود باتودرکوهر یکی * رشته پیوند صحبت اتحاد کوهرست * با حرف مصاحبت (کسی یاحرف وحدت (منشین نهی حاضر مفرد اوتورمه دیمکدر (که حرف رابط (نبود فعل نفی مضارع دمفرد غائب اولمیه دیمکدر (باتو باحرف مصاحبت (کوهر اصل دیمکدر (یکی بر دیمکدر (رشته پیوند صحبت لامیه وبیانیه (رشته ایلك پیوند مطلقا ایاق باغنه دیرلر (اتحاد کوهر مصدرك فاعلنه در تحاد براولمق (محصول بیت) بر کیمسه ایله اوتورمه که سنك ایله اصلده براولمیه یعنی هم جنس اولمیه صحبت باغنك ایپلکی اصلك براولمسیدر یعنی هم جنس اولمقدر * جنس را با جنس و باناجنس اکرکیری قیاس * این بسان آب وروغن وان چوشیر وشکراست * جنس را را ادات مفعول (باجنس باحرف مصاحبت (باناجنس باحرف صله ناحرف توصیف نفی (کیری فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسین دیمکدر این ناجنسه اشارتدر (بسان ادات تشبیه (آب صو (روغن

یاغ دیمکدر (آن جنسه اشارتدر (شیر سوت دیمکدر (محصول بیت) جنس جنس ایله اولمقلغی ناجنس ایله اولمقلغه اکر قیاس وتمثیل طوترسین بو یعنی جنسك ناجنس ایله اولمسی صو ایله یاغ کبیدر یعنی اصلا امتزاج ایلمز واول یعنی جنسك جنس ایله اولمسی سوت ایله شکر کبیدر یعنی کمالیله ممتزجدر (عروض) معلوم (حکایت) کبوترا کفتند چونست که تو دو بچه بیش نیاوری چو مرغ خانکی بر بیشتر زان قدرت نداری کفت بچهٔ کبوتر غـدا از حوصلهٔ پدر ومادر بخورد وچوزه مرغ خانکی از هر مزبله بر راه کذردیك حوصله غدای دو بچه بیش نتوان داد وازنیم مزبله در روزی بر هزار چوزه توان کشاد * کبوتر کوکرجین دیمکدر را ادات صله (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (چون روم ضمیله نیچون دیمکدر (که حرف بیان (بچه باوچیم عجمیله یلوری دیمکدر (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (نیاوری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کتورمزسین دیمکدر (چو ادات تشبیه (مرغ خانکی طاوق دیمکدر (بر ادات صله (بیشتر باء عربیله زیاده رك دیمکدر (ان ایکی به اشارتدر (نداری نفی خطابدن عبارتدر واستفهامی متضمن (قدرت نداری قدرتك یوقیدر دیمك اولور (بچهٔ کبوتر لامیـه (حوصلهٔ پدرده لامیـه (حوصله قورسق دیمکدر (بخورد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب ییر دیمکدر (چوزه پلیج دیمکدر مابعدینه اضافتی لامیه (مزبله معروف (بر حرف ظرف (کذرد اوغرایه دیمکدر (غدای دو بچه لامیـه (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (نتوان داد ویرهمیه سردر دیمکدر (نیم یارم دیمکدر روزی یا حرف وحدت (توان کشاد آچلبیلیر در یعنی اشنیرلر دیمکدر (محصول ترکیب) کوکرجینه دیدیلر که نیچوندر که سن ایکی یاوریدن زیاده کتورمزسین طاوق کبی اندن زیاده قدرتك یوقیدر دیدی کوکرجین یاوریسی غدابی اناسـنك وباباسنك قورصغندن ییر وطاوغك پلیجی هر مزبله دن ییر که یولده اوغریه یعنی راست کلدیکی مزبله دن یِر وبر قورصق ایکی یاوریه ویرر زیاده یه ویرهمز یارم مزبله دن بر کونده بیك پلیجه اشمك ممکندر (قطعه) خواهی که شوی حلال روزی * همخانه مکن عیال بسـیار * محصول بیت) استرایسك که حلال رزقلی اولهسین عیال بسیاری اودش ایلمه عیال دیو

شرنا نفقه سی اوزرینه که لازم اولار اشخاص دیرلر * دانی که درین سرا چه تنگ * حاصل نشود حلال بسیار * (محصول بیت) بیلورسین که بو طار سراچه ده یعنی عالم دنیاده حلال چوق حاصل اولمز حلال صرف نادر بولنور (عروض) معلوم مفعول مفاعلن فعولن (حکایت) کنجشکی خانهٔ موروثی خودرا بار پرداخت ودرفرجهٔ آشیان لك لك خانهٔ ساخت باوی کفتند تراچه مناسبت که باجثهٔ بدین حقیری باجانوری بدان بزرکی همسایه باشی وخودرا باوی درمحل اقامت ومنزل استقامت هم پایه داری کفت من نیز این قدر دانم اما بدانستهٔ خود عمل نتوانم درهمسایکی من ماریست که چون هرسال بچکان آوردم وبخون جکر بپرورم ناکاه درخانهٔ من تازد وبچکان من قوت خود سازد امثال ازوی کریخته ام ودر دامن دولت این بزرك او بخته ام امید میدارم که داد مرا ازوی بستاند وچنان که هرسال بچکان مرا قوت خود کردانیده است امسال ویرا قوت بچکان خود کرداند * کنجشك کاف عربك ضمیله ونونك سکونی وجیمك ضمیله سرچه دیدکاری قوشدر (باز پرداخت براقدی محصول ترکیب) بر سرچه شکندی ارث ایله نائل اولدیغی خانه سنی براقدی ولیلك یوه سنك دلکنده خانه یاپدی سرچه یه دیدیلر سکا نه مناسبت بو حقیرلکده جثه ایله بو اولولقده جانور ایله بله قوکشو اوله سین وکندیکی انك اکلنه جك محلنده وطوره جق منزلنده مرتبه دش طوته سین دیدی بن دخی بو قدر بیلورم اما کندی بیلدیکم ایله عمله قادر اولهمم بنم قوکشولغمده بر یلان واردر که چونکه هر سنه یاوریلر کتوردرم وخون جکرله بسلرم انسزین بنم خانه مه سکردر و بنم یاوریلریمی کندویه آزیق ایدر بو ییل اندن قاچشم وبو اولونك دولتی اتکینه یاپشمشم امید ایدرمکه بنم حقمی اندن آله وانجلاین که هر ییل بنم یاوریلریمی کندویه آزیق ایلمشدر یعنی بنم یاوریلریمی ییدیکی کبی بو ییل انی یعنی یلانی یاوریلرینه ازق ایلیه (قطعه) چوروباه در بیشهٔ شیر باشد * زید ایمن اززخم چنکال کرکان * چو ادات تعلیل (بیشه باء عربیله مبشه دیمکدر (شیره اضافت لامیه ((زید زاء معجمه نك کسری ویانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب دیر یلور یعنی یچنور

دیمکدر ایمن امین دیمکدر (محصول بیت) چونکه داکوار سلانك بیشه سنده
اوله قوردلرك جنکال پاره سندن امین چنور یعنی انك سایه سنده مستریح
اولور * ز بیداد خردان امان یابد انکس * که کیرد وطن در جوار بزرکان *
بیداد خردان لامیه بیداد ظلم معناسنه در (خرد خاء معجمه نك ضمیله اوفق
دیمکدر الف نون ادات جمع (یابد فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمکدر
(که حرف رابط (کیرد فعل مضارع مفرد غائب (وطن مکان معناسنه در
(جوار بزرکان لامیه اولولرك یاننده دیمکدر (محصول بیت) اوفقلرك
ظلمندن اول کیمسه امان بولور که اولولر قتنده مکان طوته (عروض)
بو قطعه بحر تقارب مثمن سالمدر که درت کره فعولن اولور (حکایت)
سك را کفتند سبب چیست که در خانهٔ که تو باشی کدا کرد آن نتواند کشت
و بهر آستانهٔ خسپی ازانجا نتواند کذشت کفت من از حرص وطمع دورم
وبه بی طمعی وقناعت مشهور از خوانی بلب نانی قانعم واز بریانی از خشك
استخوانی خرسند اما کدا مسخرهٔ حرص وطمع است ومدعی جوع ومنکر
شبع نان یك هفته اش در انبان وزبانش در طلب نان یکشبه جنبان
غدای ده روزه اش در پشت وعصای دریوزه اش در مشت قناعت
از حرص وطمع دورست وقانع از حریص طامع نفور * سك را را
ادات صله (که حرف بیان (خانهٔ یا حرف وحدت نوعیه همزه
حرف توسل (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (کدا
دیلنجی دیمکدر (کرد آن لامیه آن خانه یه اشارتدر اول خانه نك
اطرافنی دیمکدر (نتواند کذشت دولنمه قادر اولمز دیمکدر (آستانهٔ
یا حرف وحدت نوعیه (همزه حرف توسل آستانه اشك دیمکدر (بنه
سرایدن عبارتدر (خسپی فعل مضارع مفرد مخاطب یاته سین
دیمکدر (نتواند کذشت کچمه که قادر اوله مز دیمکدر (خوانی یا حرف
وحدت خوان سفره دیمکدر (بلب نانی یا بنه حرف وحدت لب نان
اتمك دیلی دیمکدر (بریانی یا حرف وحدت (خشك قورو دیمکدر
(استخوانی کك یا حرف وحدت (خرسند قانع دیمکدر (مسخرهٔ باد هوا
خند متکاره ومسخره یه دیرلر (حرصه اضافت لامیه (مدعی جوع
فاعلك مفعولنه در (منکر شبع ده بویله اچلق دعوی ایدیجی وطوقلغی
منکر دیمکدر (نان یك هفته یه اش بیانیه ولامیه شین ضمیر کدایه

راجعدر الك برهفته لك اتمك ديمكدر (انبان طغرجق معناسنه در (طلب نان بكشبه مصدرك مفعوله و بيانيه بركيجه لك اتمك طلبي ديمكدر ويكشبه وهفته ده اولان هاء رسميلر حصر وتخصيص ايچوندر يدى كونه حصر اولنديغندن هفته ديرلر پنجه ده بويله در (جنبان صفت مشبهه در اوينادبجي ديمكدر (غذاى ده روزه بيانيه اون كونلك غدايي ديمكدر روزه هاسى ده سابق كبيدر (پشت ارقه ديمكدر (عصاى در يوزه بيانيه در يوزه ديلنمه معناسنه در (مشت ميك ضميله اوچ ديمكدر (نفور جهول وزني اوزره مبالغه فاعلدر زياده نفرت ايدبجي معناسنه (محصول تركيب) كلبه ديديلر سبب ندر شول برخانه ده كه سن اوله سين ديلنجي الك اطرافني دولانمغه قادر اوله مزوهرشول برآستانه اوزره كه يانه سين اول محلدن كچمكه قادر اوله مزكلب ديدى بن حرص وطمعدن اوزاغم وطمع سزلق ايله وقناعت ايله مشهورم برسفره دن برديلم اتمكه وبرپاندن برقورو كمكه قانعم اما ديلنجى خرص وطمعك باد هوا خدمتكاريدر يا خود مسخره سيدر واچلق دعوا ايدبجيدر وطوقلغى انكار ايدبجيدر الك برهفته لك اتمك طغرجغنده وديلى بركيجه لك اتمك طلبنده اوينديجيدر يعنى برهفته لك اتمكى وارايكن ينه بركيجه لك اتمك طلب ايلر اون كونلك غدا ارقه سنده وديلنجيلك عصاسى آوجنده قناعت حرص وطمعدن بعيددر وقناعت ايدبجي طمع ايدبجي حريصدن نفرت ايدبجيدر (قطعه) درهردلى كه عزقناعت نهاد پاى * ازهرچه بود حرص وطمع رابدست دست * دلى ياحرف وحدت (كه حرف رابط صفت (عزقناعت بيانيه (نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (بود ادات ماضى (را ادات تخصيص (بدست باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد باغلدى ديمكدر (دست مفعولى (محصول بيت) هر بردلده كه قناعت عزتى پاى قودى يعنى مستقر اولدى هرنسنه دنكه وار ايدى حرص وطمعك اليني باغلدى كوكلده اولان شيلردن طمعى كسدى * هرجا كه عرضه كرد قناعت متاع خويش * بازارحرص ومعركهٔ آزراشكست * عرضه هاء رسمى علامت نقلدر لفظ عربى يى عجم استعمال ايلدكده بعضا بويله هاء رسمى ايله استعمال ايدرلر (متاع خويش بيانيه

بازار

(بازازحرص بيانيه (معركهٔ آزده بويله معركه جنك يرى ديمكدر اما جنكده استعمال ايدرلر (آزحرص معناسنه در (را ادات مفعول (شكست فعل ماضى مفرد قرلدى ديمكدر (محصول بيت) هرپرده كه قناعت كندى متاعنى عرض ايليه حرص بازارى وآز معركه سى قرلدى (حكايت) روباه بچهٔ بامادر خود كفت مراحيله بياموز كه چون بكشاكش سك درمانم خود را ازو برهانم كفت انراحيله فراوانست امابهترين همه آنست كه درخانهٔ خود بنشينى نه اوترابيند ونه تواورا بينى * بچهٔ حيلهٔ) يالرى حرف وحدت همزه لر توسلى (بياموز باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب اوكرت ديمكدر (كه حرف رابط (چون ادات تعليل (بكشاكش باحرف ظرف چكش ودوكش معناسنه در (سكه اضافت لاميه (در مانم عاجز قالم ديمكدر (خودرا را ادات مفعول رهانم) باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده قورتارم ديمكدر انرا) را ادات صله (محصول تركيب) بردلكو باوريسى كندو انه سنه ديدى بكا برحيله اوكرت تعليم ايله كه چونكه كلبك چكشنده عاجز قالم كنديمى اندن قورتارم ديدى اكا حيله بولدر و چوقدر اما اعلاركى اولدر كه كندى اوكده اوتوره سين نه اوسنى كوره ونه سن آنى كوره سين (قطعه) * چو باتوخصم شود سفلهٔ نه ازخردست * كه درخصومت اومكر وحيله سازكنى * (جو ادات تعليل (با حرف مصاحبت (سفلهٔ ياسى حرف وحدت همزه توسل (محصول بيت) جونكه سنك ايله برسفله خصم اوله عقلدن دكلدر انك خصومتنده مكر و حيله دوزه سين * هزارحيله توان ساخت وزهمه آنبه * كه هم زصلح وهم جنكش احتراز كنى * (محصول بيت) بيك حيله دوزمك ممكندر وجمله سندن اوليكدركه انك هم صلحندن هم جنكندن يعنى بارشمقدنده دوكشمكنده احتراز واجتناب ايده سين (حكايت) سرخ زنبورى برمنج عسل زورآوردتاء براطعمهٔ خود سازد بزارى درآمد كه باوجود اين همه شهد وعسل مراچه قدر ومحل كه آنرا بكذارى وبمن آرى زنبور كفت اكرآن شهدست توشهد را كانى واكر آن عسل است توسرچشمهٔ آنى * سرخ زنبورى ياحرف وحدت (سرخ زنبور قزل آريدر كه اشك آريسى ديمكله معروفدر (منج بال آروسى ديمكدر

تا) ادات تعلیل (ویرا رااادات مفعول (وی منجه راجعدر (طعمهٔ خود بیابد (سازد بو یله یرلرده ایلیه دیمکدر (بزاری با حرف صله یا حرف مصدر فریاده دیمکدر (باوجود این همه شهد بوقدر بالك وجودیله بیله دیمکدر (مرارا ادات تخصیص (که حرف بیان (انرا رااادات مفعول آن عسله راجعدر (بگذاری ترك ایده سین (بمن با حرف صله (آری فعل مضارع مفرد مخاطب کتوره سین دیمکدر (شهد را را ادات تخصیص (کانی یا حرف خطاب معدنی سین دیمکدر (سرچشمه منبع دیمکدر (آنی یا حرف خطاب (محصول ترکیب) باشك آروسی بال آروسنه زورکتوردی یعنی غلبه وهجوم ایلدی تا کیم انی کندویه طعمه ایلیه فریاده کلدیکده بوقدر شهد وعسلك وجودیله بیله بنم نه قدر ومرتبم واردر که بالی ترك ایده سین و بکا زور کتوره سین آری دیدی اکر اول بال ایسه سن بالك معدنی سین واکر اول عسل ایسه سن انك منبعی سین (قطعه) ای خوش آن مرد حقیقت که ز پیغام وسلام* روتیابد بسوی مائده وصل رود* (محصول بیت) ای خوش اول حقیقت مردی که یعنی اهل حقیقت اولان کیمسه خبر و سلامدن یوز چویرر وصل سفره سی جانبنه کیدر یعنی سلام وخبرایله متلذذ اولمز بلکه وصال معشوقه میل ایدر* اصل چون روی نمایدز پس پردهٔ فرع* فرع را باز کذارد بسر اصل رود* (محصول بیت) اصل چون فرعك پس پرده سندن یعنی ماوراسندن یوز کوستره فرعی ترك ایدر اصل سوداسنه کیدر یعنی اصل اولدیغی تجلی مشاهده ایتدیکی کبی فرعی ترك ایلر (حکایت) (موررا دیدند که بزورمندی کمر بسته وملخی راده برابر خود برداشته بتعجب کفتند این مور راببینید باین ناتوانی باری را باین کرانی چون میکشد مور چون این بشنید بخندید وکفت مردان بار را بنیروی همت وبازوی حمیت کشند نه بقوت تن وضخامت بدن* موری) یا حرف وحدت (را ادات مفعول (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (بزورمندی با حرف صله یا حرف مصدر (مند ادات نسبت زورلولغه (کمر بسته بل بغلمش دیمکدر (ملخ چکرکه دیمکدر جراد معناسنه یا حرف وحدت (ده اون دیمکدر عشر معناسنه برداشته) قالدرمش دیمکدر (بتعجب با حرف مصاحبت (مور را ادات

مفعول

مفعول (ببینند باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب کورك دیمکدر
معلوم اوله که بو تأکید دیدیکمز بالر مجموعی استقبالیه در مضارع ده
اولان معنای استقبالی تأکید ایتدیکی ایچون تأکید اطلاق اولنمشدی
نته کیم روضهٔ اولده بیان اولندی (بااین با حرف مصاحبت (نتوان
ضعیف یا حرف مصدر (بار حمل معناسنه (یا حرف وحدت (را ادات
مفعول (بااین با حرف مصاحبت (کران آغر دیمکدر ثقیل معناسنه
یا حرف مصدر (چون نیجه دیمکدر (می ادات حال (کشد فعل مضارع
مفرد غائب چکر دیمکدر (چون ادات تعلیل (بشنید باء تأکید ایله
فعل ماضی مفرد غائب ایشتدی دیمکدر (بخندید دبو یله کولدی دیمکدر
مردان) مبتدا مردلر دیمکدر (بار را ادات مفعول یوکی دیمکدر
نیروی همت) بیانیه با حرف مصاحبت (نیرو قوت دیمکدر (بازوی
حمیت ده) بیانیه حمیت غیرت دیمکدر (کشند فعل مضارع جمع غائب
چکرلر دیمکدر (بقوت تن با حرف مصاحبت اضافت لامیه (ضخامت
بیوکلك دیمکدر (محصول ترکیب) بر قرنجه یی کوردیلر که زور لوقه
یل باغلمش وکندینك اون برابری بر چکرکه یی قالدرمش تعجب ایله دیدیلر
بو قرنجه یی سیرایله یك بو ضعیفلك ایله بو رتبه اغر بر یوکی نیجه چکه بور
قرنجه جونکه بونی اشتدی کولدی ودیدی مردلر یوکی همت قوتیله
وغیرت بازوسیله چکرلر وجود قوتیله وبدن بیوکلکیله دکل (قطعه)
* باری که آسمان وزمین سر کشید ازو * مشکل توان بیاوری جسم
وجان کشید * (باری یا حرف وحدت بار یوك دیمکدر (که حرف
رابط صفت (سر کشید باش چکدی دیمکدر که اجتنابدن کنایتدر
تو) سن دیمکدر (آن باره اشارتدر (بیاوری جسم وجان لامیه با حرف
مصاحبت یاور یاردیجی دیمکدر (یا حرف مصدر جسمك یاردیجیلغیله
دیمکدر (کشید بونده مصدر معناسنه در (محصول بیت) بر یوك که
آسمان وزمین اندن اجتناب واعراض ایلدی سن انی جسم وجانك
یاردیجیلغیله چکمك مشکل یعنی بو قدر عظمت جسم ایله سموات
وارضین اجتناب ایلدیکی شیدن سن بو جسم صغیر ایله تحمل سوداسنده
اولمق مشکلدر بو بیت ده (انا عرضنا الامانة علی السموات وارض والجبال
فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان) نص شریفنه تلمیح

واردر * همت قوی کن از مدد رهروان عشق * کان بار را بقوت
همت توان کشید * (رهروان الف نون ادات جمع رهرو سالك
معناسنه در (عشقه اضافتی بیانیه (که حرف تعلیل (بار را را ادات
مفعول (بقوت همت بیانیه باحرف مصاحبت (توان کشید چکمك
ممکندر دیمکدر (محصول بیت) عشق سالکلری یعنی اهل اللهك مدد
ویاردمندن همتی قوی ایله حاصلی استمداد واعانت طلب ایله زیرا
اول یوکی همت قوتیله چکمك ممکندر (حکایت) (اشتری در پای
مهار کشان در صحرا می چرید موشی بوی رسید وویرا بی خداوند
دید حرصش بران داشت که مهارش کرفت وبخانهٔ خود روان شد
شتر نیز ازانجا که فطرت او مفطور بر انقیادست وجبلت او مجبول بر عدم
مخالفت وعناد بااو موافقت کرد چون بخانهٔ خود رسید سوراخی
دید تنك کفت ای محال اندیش این چه بود که کردی خانهٔ تو چنین خرد
وجثهٔ من چنین بزرك نه خانهٔ تو ازین بزرکتر تواند شد ونه جثه من
ازین خردتر میان من وتو صحبت چون درکیرد ومجالست چون صورت
پذیرد * اشتری یا حرف وحدت (در پای پرده دیمکدر (مهار کشان
دیزکین چکرك دیمکدر (موشی یا حرف وحدت برفاره دیمکدر (بوی
باحرف صله وی اشتره راجعدر (بی خداوند صاحب سز (حرصش
شین ضمیر موشه راجعدر (داشت بونده قالقدی دیمکدر (که حرف
بیان (مهارش شین اشتره راجعدر (کرفت فعل ماضی مفرد غائب
طوتدی دیمکدر (بخانهٔ خود باحرف صله اضافت لامیه (روان شد
کتدی دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (ازانجا که اول یردن یعنی
اول حالتدن که دیمکدر (فطرت خلقت معناسنه در (اویه اضافت
لامیه (مفطور اسم مفعول مخلوق معناسنه (انقیاد انفعال بابندن
مصدر در اطاعت معناسنه (جبلت طبیعت معناسنه در (اویه لامیه
(مجبول طبیعتلنمش دیمکدر (بااو باحرف مصاحبت او موشه راجعدر
(چون ادات تعلیل (بخانهٔ خود لامیه باحرف صله (رسید فعل ماضی
مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سوراخی یا حرف وحدت (تنك دار
دیمکدر (محال اندیش وصف ترکیبیدر محال فکر ایدیجی معناسنه
(این چه بود که بونه اوله که دیمکدر (کردی یاء خطاب ایله ایلدك

دیمکدر

دیمکدر (خانهٔ تو لامیه سنك خانه‌ك دیمکدر (چنین بونجلین دیمکدر (خرد خاء معجمه‌نك ضمیله اوفق دیمکدر (جثهٔ من لامیه بنم وجودم دیمکدر (بزرك اولو بیوك دیمکدر (نه حرف نفی (تواند مصروف (تواند شد اولیسردر دیمکدر (میان من لامید (میان من وتو سنك ایله بنم بینمده دیمکدر (چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (کیرد بونده قابل اولور معناسنه در (مجالست اوتورمق معناسنه در (چون سابق کبی (پذیرد فعل مضارع مفرد غائب قبول ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) بردوه یره دیزکینن سوروپه رك اوتلر ایدی برذره اکا ایرشدی وانی صاحب سز کوردی حرصی اکا قالقدی که دیزکینن یعنی یولارین طوتدی وکندی خانه سنه کتدی دوه دخی اول حالتدن ناشی که انك خلقتی اطاعت اوزره خلق اولنمشدر وانك طبیعتی عدم مخالفت وعدم عناد اوزره طبیعتلنمشدر انك ایله موافقت ایلدی چونکه کندی خانه سنه ایرشدی بردلك کوردی طار دیدی ای محال فکرلی بونه اوله که ایلدك سنك خانه‌ك بونجلین اوفق و بنم جثم بونجلین بیوك نه سنك خانه‌ك بوندن بیوکرك اولیسردر ونه بنم جثم بوندن اوفقرك اولیسردر یعنی بو ایکی سی دخی اولمز بنم ایله سنك بینکده صحبت نیجه قابل اولور واوتورمق یعنی انسبت والفت ایتمك نیجه صورت پذیر اولور (حاصلی بو مجموعی اولورشی دکلدر (قطعه) چون روی راه اجل زیندسان که می بینم ترا* درقفا از بار حرص وآز اشتر وارها* چون نیجه دیمکدر (روی فعل مضارع مفرد مخاطب کیدرسین دیمکدر (راه اجل بیانیه (زیندسان بونجلین دیمکدر (که حرف بیان (می ادات تأکید (بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (ترا را ادات مفعول (قفا اکسه دیمکدر (بار حرص بیانیه بار یوك دیمکدر (آز حرص معناسنه (اشتر وار دوه یوکی دیمکدر وار باردن منقلب یا واوه قلب اولنمشدر (ها ادات جمع (محصول بیت) اجل یولنه یعنی آخرته نیجه کیدرسین بونجلین که سنی کورورم اکسکده حرص وآزدن دوه یوکلری وار یعنی بورتبه حرص وآز ایله دنیادن نیجه کیتسن کرك * بارهای خویش را چیزی سبك کردان که نیست * تنکنای مرك را کنجایی این بارها * بارهای خویش

بیانه کندی یوکار یکی دیمکدر (چیزی برنسنه یعنی برمقدار دیمکدر (سبك یینی دیمکدر خفیف معناسنه (کردان فعل امردر ایله دیمکدر (که حرف تعلیل (تنکنای مرك لامیه تنکنای طارلق دیمکدر تنکنای مرك مزاردیمك اولور (را ادات صله (کنجایی یا حرف مصدر صغشمق دیمکدر (محصول بیت) کندی یوکلر یکی برمقدار تخفیف ایله زیرابو یوکلر مزاره صغشمق یوقدر یعنی صغشمز (حکایت) مبشی از جویی بجست دنبهٔ وی بالا افتاد بزبخندید که عورت ترا برهنه دیدم مبش روی باز پس کرد که ای بی انصاف من سالها عورت ترا برهنه دیدم وهرکز نخندیدم وطعن تونپسندیدم تو بس عمری که یکبار مرا چنین دیده چه درسرزنش پیچیدهٔ * مبشی یا حرف وحدت (جویی ده بویله در برقویون و برایرمق دیمکدر (بجست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (دنبهٔ وی لامیه دنبه قویرق دیمکدر و وی مبشه راجعدر (بالا یوقری دیمکدر (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (بالا افتاد یوقاری قالقدی دیمکدن عبارتدر (بزبانك ضمی وزاء معجمه نك سكونی ایله کچی دیمکدر (بخندید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (که حرف بیان (عورت ترا لامیه را ادات مفعول (برهنه چپلاق دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر (که حرف بیان (سالها نیجه یللر دیمکدر (هرکز اصلا دیمکدر (نخندیدم فعل نفی ماضی متکلم وحده کولمدم دیمکدر (نپسندیدم ده بویله بکنمدم دیمکدر (پس صکره دیمکدر (عمری یا حرف وحدت وعمردن مراد مدتدر (که حرف بیان یکبار برکره دیمکدر (مرا را ادات مفعول (چنین بونجلین دیمکدر (دیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل دیدهٔ ماضیدن قسمدر کورمش سین دیمکدر (سرزنش اسم مصدردر توبیخ معناسنه (پیچیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل پیچیده پاو چیم عجمیلر ایله طولاشمش سین دیمکدر (محصول ترکیب) برقیون برایرمقدن صچرادی انك قویروغی یوقاری قالقدی کچی کولدی که سنك عورت یریکی چپلاق کوردم قویون یوزینی اردنه دوندی ای انصافسز بن نیجه یللر سنك عورتك چپلاق کورورم واصلا کولمدم وسكا طعنی

يكمزدم يعنى طعن ايلمدم برمدتدن صكره بركره بنى بومجلسده كورمش سين نه توبيخ ولومه طوتلمش سين (مثنوى) چون لئيمى باهزاران عيب وعار* * روز شب برخلق عالم آشكار* چون ادات تعليل (لئيمى يا حرف وحدت بردنى ديمكدر (با حرف مصاحبت (هزاران الف نون كثرت افاده ايدر (محصول بيت) چونكه برلئيم بوقدر بيك كيجه كوندز خلق عالمه آشكارا وظاهر اولان عيب ايله* بپندد اندك عيبى از صاحب كرم* برنيارد جز بطعن ولعن دم* بپسند فعل مضارع مفرد غائب كورر ديمكدر (اندك از ديمكدر (عيبى يا حرف وحدت (برنيارد قادر اولمز ديمكدر (بطعن با حرف مصاحبت (محصول بيت) بيت اوله مر بوطدر بوقدر بيك اشكار عيبى ايله بيله صاحب كرمدن ازاجق برعيبى كورر طعن ولعن ايله سوزدن غيره قادر اوله مز يعنى طعن ولعن ايدر* آن بعيب اين شود يكسر زبان* وين بذكراو نيالايد دهان* (يكسر براوغوردن يعنى باشدن باشه ديمكدر (نيالايد فعل نفى مستقبل مفرد غائب بولاشدرمز ديمكدر (محصول بيت) اول لئيم بو صاحب كرمك برعيبنه باشدن باشه دل اولور يعنى دائما اعضا وجوارحيله بيله انى سويلر بو صاحب كرم لئيمك ذكريله اغزينى بولاشدرمز (عروض) رمل مسدس معلوم (حكايت) كاوى بركلهٔ خود سالار بود ودرميان كاوان بقوت سرونامدار چون كرك برايشان زورآوردى آفت ايشان بزخم سروازايشان دوركردى ناكاه دست حادثه بروى شكست آورد وبرسر وى را آفتى رسيد بعدازان چون كرك را بديدى در پناه كاوان ديكرخزيدى سبب ازاوزوى سؤال كردند درجواب كفت* كاوى (يا حرف وحدت براوكوز ديمكدر (كله سورى معناسنه در (سالار عسكر باشى ديمكدر (سرو سينك ضميله بوينوز ديمكدر (نامدار وصف تركيبيدر نامل يعنى مشهور ديمكدر (چون ادات تعليل (آوردى يا حرف حكايه كتوره ايدى (زوركردى ده بويله (شكست قرقاق ديمكدر (خزيدى خاء معجمه نك فتحى وزاء معجمه ايله وياء حكايه ايله فعل ماضى مفرد غائب كيزلنور ايدى ديمكدر (محصول تركيب) براوكوز كندى سوريسنده رئيس ايدى واوكوزلر اراسنده بوينوز قوتيله مشهور ونامدار ايدى چون قورت انلره زور كتوره ايدى يعنى حمله

ایده‌ایدی انلرك ضررینی بو بنوز زخمیله انلردن بعید ایلردی حاصلی
مجموعی اوکوزلر انك سایهٔ حمایه سنده اولورلردی ناکاه حادثه‌لی یعنی
زمانه اکا قرقاق کتوردی یعنی سست وضعیف اولدی وانك
بو بنوزینه آفت ایرشدی بوندن صکره چونکه قوردی کوره ایدی
سائر اوکوزلرك حمایه سنه کیرلنورایدی انك سببنی اندن سؤال ایلدیلر
جوابنده دیدی (رباعی) زانروز که از سروی خود ماندم فرد *
* شد معرکهٔ دلاوری برمن سرد (محصول بیت) اول کوندن بروکه
بو بنوزه‌دن فرد وتنها قالدم دلاورلك جنکی بکا سرد ومشکل اولدی
* در این مثلی هست که در روز نبرد * منبر بت بود ارحربه ودعوی از مرد *
(محصول بیت) بونده برمثل واردر که جنك کوننده حرب وضرب
حربه دندر دعوی مردن ترکیده آلات ایشلرال اوکنوردیلر (حکایت)
شتری ودراز کوشی همراه می رفتند بکنار جوی بزرك رسیده اول اشتر
درآمد چون بمیان جوی رسید آب تاشکم وی برآمد دراز کوش را
آواز داد درای که آب تاشکم بیش نیست دراز کوش کفت راست می
کویی اما ازشکم تاشکم تفاوتست آبی که بشکم تونزدیك کشت ازپشت
من بخواهد کذشت * درازکوش اشك دیمکدر (محصول ترکیب) بردوه
بر اشك بیله کیدرلرایدی بر بیوك ارماق کنارینه ایرشدیلر اول دوه کیردی
چونکه ایرماغك اورته‌سنه ایرشدی صوقارننه دك کلدی چاغردی کل که
صوقارننه دکدر زیاده دکل اندر اشك دیدی طوغری سویلرسین اما قرندن
قرنه تفاوت واردر برصو که سنك قرنکه یقین اوله بنم آرقه‌دن کچه‌سردر
(قطعه) ای برادر ازتو بهتر هیچ کس نشناسدت * زانچه هستی یك
سرمو خویش را افزون منه * سر بونده اوج معناسنه در (محصول بیت)
ای قرنداش سندن اعلالرك کیمسه سنی اکلیه مز یعنی بیلمزاول مرتبه‌دن که
وارسین یعنی بولندیغك مرتبه‌دن کندوکی برقیل اوجی قدر زیاده
قومه یعنی مرتبه ومقدار کدن خارج حرکت ایلمه * کر فزون ازقدر
تو بستایدت نابخردی * قدر خود بشناس و پای ازحد خود بیرون منه *
بستاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوکرسه یعنی مدح
ایدرسه دیمکدر (بشناس ده باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اکله
دیمکدر (محصول بیت) اکر سنی مقدار مرتبه کدن زیاده بر عقلسز اوکرسه

كندى مقدار يكى اكله وحدكدنز ياده اياق قومه (عروض) معلوم
(حكايت) طاوسى بازاغى درصحن باغى فراهم رسيدند وعيب وهنر
يكديكر را ديدند طاوس بازاغ كفت اين موزهٔ سرخ كه در پاى تست
لايق اطلس زركش وديباى منقش من است همانا كه آن وقت كه ازشب
تاريك عدم بر روز روشن وجود مى آمده ايم در پوشيدن موزه غلط
كرده ايم من موزهٔ كيمخت سياه ترا پوشيدم وتو موزهٔ اديم من زاغ كفت
حال برخلاف اينست اكرخطايى رفته است در پوششهاء ديكر رفته
است باقى خلعتهاى تومناسب موزهٔ منست غالبا دران خواب آلودكى
توسراز كريبان من برزدهٔ ومن سراز كريبان تو * طاوسى (زاغى باغى
يالرى وحدت ايچوندر باحرف مصاحبت (موزه چزمه ديمكدر (سرخه
اضافت بيانيه (كه حرف رابط صفت (اطلس زركش بيانيه زركش
وصف تركيبيدر برنوع مطلى اطلسدر ديباى منقش ده بيانيه منه لاميه
(همانا كه بكزر كه ديمكدر (موزهٔ كيمخت سياه بيانيه لردر (كيمخت
صغرى ديمكدر سياه درى ديمك اولور (ترايه لاميه يا ادات مفعول
(پوشيدم فعل ماضى متكلم وحده كيدم ديمكدر (موزهٔ اديم سرخ من
بيانيه لردر ولاميه در (اديم سختيان ديمكدر (خطايى يا حرف تنكير
(رفته است واقع اولمش ايسه ديمكدر (پوشش اسم مصدردر اثواب
معناسنه (خواب آلوده اويخو سرسمى ديمكدر كاف هاء رسميدن مبدل
ياحرف مصدر (كريبان يقه ديمكدر (برزدهٔ ياحرف خطاب همزه
حرف توسل برزنه كيمكدن كنايه در (محصول تركيب) بر طاوس برقرغه
ايله بر باغ اورتاسنده بربرينه ايرشديلر و بر برينك عيبنى كورديلر طاوس
قرغه يه ديدى بو قرمزى چزمه كه سنك اياغكده در بنم تللى اطلسمه
و منقش ديبامه لايقدر و بكزر كه اول وقت كه عدمك قره كو
كيجه سندن وجودك ايدنلق كوندزينه كلشز يعنى وقت خلقتمزده
چزمه كيمكده غلط ايلمشزدر يعنى يكلش كيمشز بن سنك سياه صغرى
چزمه كى كيمشم وسن بنم قرمزى سختيان چزمه مى كيمش سين قرغه ديدى
حال بونك خلافنه در اكرخطا واقع اولدى ايسه سائر اثوابلرده ده واقع
اولمشدر سنك باقى اثوابلرك بنم چزمه مناسبدر غالبا اول اويخو
سرسمكنده سن بنم يقامدن باش چقارمش سين و بن سنك يقاكدن

یعنی سن بنم تو بنی و بن سنك تو بنكی کیمشم * دران نزدیکی کسی سر بجیب مراقبه فرو برده بود وان مجادله ومقاوله رامی شنود سر برآورد که ای یاران عزیز ودوستان صاحب تمیز این مجادلهٔ بی حاصل را بکذارید وازین مقاولهٔ بلاطائل دست بدارید خدای تعالی همه چیز را بیك کس نداده است وزمام همه مرادات درکف یك کس ننهاده هیچ کس نیست که و یرا خاصهٔ نداده دیکرانرا نداده است ودروی خاصیتی ننهاده که دردیکران ننهاده هرکس را بدادهٔ خود خرسند باید بود و بیافته خود خوشنود * دران نزدیکی اول یقینده دیمکدر (کسی یا حرف وحدت (کسف کافك وشینك فتحه لریله قیلو مبغه دیمکدر (بجیب مراقبه باحرف صله (مراقبه یقه سنه دیمکدر (فرو برده بود اکمش ایدی دیمکدر (می ادات حکایه (شنود فعل ماضی مفرد دکلرایدی دیمکدر (تمیز بونده عقل معناسنه در (بکذارید یاء تأکیدایله فعل امر جمع مخاطب ترك ایدك دیمکدر (طائل فائده معناسنه در (دست دارید ال چکك دیمکدر (محصول ترکیب) او یقینده برقیلو مبغه باشنی مراقبه یقه سنه اکمش ایدی واول مجادله ومقاوله یی دکلرایدی باش قالدردیکه ای عزیز یارلر وای عقل صاحبی دوستلر بوحاصل سز مجادله یی ترك ایدین و بوفائده سز مقاوله دن ال چکك خدای تعالی جمیع نسنه یی برکیمسه یه و یرمشدر و مجموعی مرادلرك دیزکنینی برکیمسه نك الینه قومه مشدر هیچ کیمسه یوقدر که کابرخاصه و یرلمشدر وغیریلره دخی و یرلمش اوله یعنی اندهاولان آخرده ده واردر وانده برخاصیت قومیه یعنی و یردیکی خاصیتی غیریلره دخی و یرمشدر هرکس کندویه و یریلان ایله قانع اولمق کرك وکندینك بوادیغی ایله خوشنود اولمق کرك (قطعه) بردن حسد ازحال کسان طورخرد نیست * زینهار که ازطورخرد دور نباشی * (محصول بیت) خلقك حالنه حسدایلمك عقل طوری دکلدر صقین که عقل طورندن اوزاق اولمیه سین * ازخلق طمع همچوحسدمایهٔ رنجست * بکسل طمع ازخلق که رنجور نباشی * (محصول بیت) مخلوقدن طمع حسدکبی رنج ومشقت مایه سیدر خلقدن طمعی اوز وکس که خسته اولمیه سین (حکایت) روباهی بچنك کفتاری کرفتارشد دندان

طمع

طمع دروی محکم کرد روباه فریاد برآورد که ای شیر پیشهٔ زورمندی
وای پلنك قلهٔ سر بلندی بر عجز شکستکی من ببخشای وشکال این
اشکال را از پای جهان پیمای من بکشای من مشتی پشم واستخوان
ازخوردن من چه خیزد ودر آزردن من که آویزد * روباهی یا حرف
وحدت (بچنك کفتاری لامیه باحرف صله چنك پنجه دیمکدر کفتار
کاف عربك فتحیله صرتلان دیدکاری حیوندر (یا حرف وحدت
شیر پیشهٔ زورمندی لامیه لردر شیر ارسلان (پیشه یاء عربیله میشه
دیمکدر مند ادات نسبت یاحرف مصدر زورلی اق میشه سنك ارسلانی
دیمکدر (پلنك قپلان دیمکدر (قله معروف (سر بلند مرکبدر علو
وامتیاز معناسنه (یاحرف مصدر عالی لك قله سنك قپلانی دیمکدر
(شکستکی یاحرف مصدر کاف هادن مبدل قرقلق دیمکدر (منه
اضافی لامیه (ببخشای یاء تأکیدایله فعل امر مخاطب بغشله دیمکدر
(شکال شیئك کسریله کوستك دیمکدر (اشکال بوقاغو دیمکدر (را
ادات تخصیص (پای جهان پیمای من بیانیه ولامیه (جهان پیما
وصف ترکیبیدر جهانی اولجیجی دیمکدر مساحتدن عبارتدر (بکشای
یاء تأکیدایله فعل امر حاضر مفرد آج دیمکدر (مشتی یا حرف وحدت
برآوج دیمکدر (پشم یوك دیمکدر (استخوان کمك (خوردن مصدردر
منه اضافت مفعولنه در (خیزد فعل مضارع مفرد بونده حاصل
اولور معناسنه در (در حرف صله (آزردن مصدر در اینجتمك
معناسنه در (آویزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ایدر معناسنه
(محصول ترکیب) بر دلکو بر صرتلانك پنجه سنه کرفتار اولدی
طمع دیشنی دلکوده محکم ایلدی حاصلی ایصردی دلکو فریاد ایلدیکه
ای زورلولق میشه سنك ارسلانی وای سر بلندلك قله سنك
قپلانی بنم عجزیمه وقرقلغمه باغشله یعنی مرحمت ایله و بو بوقاغینك
کوستکنی بنم جهان پیما ولان ایاغمدن اچ بن برآوج یوك وکمکم بنی
یمکدن نه حاصل اولور و بنی اینجتمکه کیم تعلق ایدر * هرچند ازین
مقوله سخن راند دروی نکرفت کفت یاد آرحقی که مرا برتست ازین
ارزوی مباشرت کردی آرزوی ترا برآوردم چند بار متعاقب بانو
مباشرت کردم کفتار چون این کفتار شنع بشنید آتش غیرت بروی

جوشيد دهان بكشاد كه اين چه سخن بيهوده است واين واقعه كى
وكى بوده است ازوى دهان كشادن همان بود وازروباه رود دركريز
نهادن همان * راند فعل ماضى مفرد غائب سوردى ديمكدر (در وى
نكرفت در حرف صله وى كفتاره راجعدر (نكرفت تأثير ايلمدى
ديمكدر (يادآر خاطر يكه كتور ديمكدر (حقى يا حرف تنكير (كه حرف
رابط صفت (مرا ادات تخصيص (برتست سنك اوزريكه دردېمكدر
(آرزوى مباشرت بيانيه (كردى يا حرف خطاب ايلدك ديمكدر
مباشرت بونده فعل معهوددن كنايتدر چفتلشمك معناسنه در
(آرزوى ترا لاميه را ادات مفعول (برآوردم حاصل ايلدم ديمكدر
(چند بارنجه كره ديمكدر (متعاقب بربرى اردنجه ديمكدر (باتو
با حرف صله (شنيع صفت مشبهه در شنعت وبريجى يعنى كند ويه
عيب ويريجى ديمكدر (جوشيد فعل ماضى مفرد غائب قاينادى
(همان اول آن ديمكدر (بود ادات ماضى (كريز اسم مصدردر قاچمق
معناسنه (محصول تركيب) هرنقدركه بومقوله سخن سوردى يعنى
يلواردى ويقاردى صرتلانه تأثير ايلمدى ديدى خاطر يكه كتور شول
حقى كه بنم سنك اوزركده واردر بندن مباشرت آرزوسى ايلدك يعنى
بنى بفعله ديدك سنك آرزوكى حاصل ايلدم نيجه كره برى برى اردنجه
سكا مباشرت ايلدم كفتار چون بو شنيع سوزى ايشتدى آتش غيرت
انك اوزرينه قينادى اغزاجدى كه بونه بيهوده سوزدر وبو واقعه
نه وقت ونه يرده اولمشدر صرتلان اغزينى اچديغى آن ايدى كه
دلكودن قاچمقلغه توجه اول آن ايدى يعنى بوكلمه يه اغز آچرآچمز
دلكو قاچدى (قطعه) بقول خوش كه نيابى زچنك خصم رهايى *
* به آن بود كه زبانرا بناخوشى بكشايى * رهايى ياء مصدريه ايله
خلاص معناسنه در (محصول بيت) سكوزل قول ايله كه خصمك
جنكندن خلاص اولميه سين يعنى يالوارمق ايله قورتوليه سين اعلا
اول اولوركه دلكى ناخوشلغه اچه سين * چوقفل خانه براهستكى
كشاده نكردد * پس شكستنش آن به كه سوى سنك كرايى * چو ادات
تعليل (قفل كليد ديمكدر (كرايى كاف عجمك كسريله فعل مضارع
مفرد مخاطب ميل ايده سين ديمكدر (محصول بيت) جونكه خانه نك

كابدى

كلدیكى آغستنه ایكن قولاییلقله آچلمادی انی قیرمق ایچون اول اعلادر كه
طاش جانبنه میل ایده سین یعنی طاش ایله قیره سین (عروض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر معلوم (حكایت) شغالی خروسی را درخواب سحر
كرفت فریاد برداشت كه من مونس بیدارانم ومؤذن شب زنده داران
از كشتن من بپرهیز وخون مرا بتیغ تعدی مریز * شغالی خروسی
یاری وحدت (شغال چقال دیمكدر (را ادات مفعول (خواب سحر
بونده طاتلی اویقودن كنایتدر (كرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمكدر (كه حرف بیان (بیدار اویانق وآكاه معناسنه‌در (الف نون
ادات جمع (میم ضمیر متكلم (مونس بیدارانم ومؤذن شب زنده داران
لامیه‌لردر شب زنده دار وصف تركیبیدر كیجه‌یی احیا ایدیجی معناسنه
(كشتن مصدردر قتل معناسنه اضافتی مفعولنه‌در (بپرهیز باء تأكید ایله
فعل امر مفرد مخاطب اجتناب ایله صقین دیمكدر (خون مرا لامیه را ادات
مفعول بنم قانیمی دیمكدر (بتیغ تعدی بیانیه (با حرف مصاحبت تعدی ظلم
دیمكدر (مریز فعل نهی مفرد دوكمه دیمكدر (محصول تركیب) برچقال
برخروسی طاتلی اویقوده طوتدی خروس فریاد ایلدیكه بن اویانقلرك
مونسی وغمكساریيم واحیای لیل ایدنلرك مؤذنی یم بنی اولدرمكدن
اجتناب ایله و بنم قانیمی ظلم قلیجی ایله دوكمه (بیت) چرا بی موجبی بامن
ستیزی * كه خواهی بی كنه خونم بریزی (محصول بیت) سبب‌سز
بنم ایله جنك ایدرسین كه استرسین كناهسز بنم قانیمی دوكه‌سین * شغال
كفت من در كشتن تو چنان بیك جهت نیستم كه بهیچ وجه ازان باز ایستم
خاطر خود از اختیار بپرداختم وترا درین صورت مخیر ساختم كه اكر
خواهی كه بیك ضربت پنجه جان ترا بستانم واكر خواهی لقمه لقمه
ترا طعمهٔ خود كردانم * بازایستم توقف ایده‌یم دیمكدر (محصول تركیب)
چقال دیدی بن سنی اولدرمكده انجق برجهت دكلم كه هیچ بروجه ایله
اندن توقف ایدم كندی خاطریمی اختیاردن تمام قیلدم یعنی اختیارم
قالمدی وسنی بو صورتده مخیر قیلدم كه اكر دیلرسك برضربه‌ده سنك
جانكی الایم واكر دیلر ایسك لقمه لقمه ایلیم (قطعه) جز بتدبیر خرد
از سر خود دفع مكن * با تو شریری اكر شور وشری كیرد پیش *
(محصول بیت) تدبیر عقلدن ماعدا ایله كندی باشكدن دفع ایلمه سكا

اكر برشر برفتنه شور وشر طورسه يعنى براهل شر سكا شر قصدين
ايدرسه تدبير عقلدن ماعدا ايله كه مضردر * بتضرع
مسپر راه خلاصى كه با آن * از بدش كر كذرانى بترى كيرد پيش *
مسپر فعل نهى حاضر مفرد بونده مأمول ايتمه ديمكدر (راه خلاصى
بيانيه يا حرف تنكير (كه حرف رابط (با آن با حرف صله (كذرانى
فعل مضارع متعدى مفرد مخاطب كچوررسين ديمكدر يعنى ترك
ايتديررسين ديمكدر (محصول بيت) تضرع ونيازايله خلاص يولينى
مأمول ايتمه كه انى كوتولكدن اكر ترك ايتديررسنى بترينى اوكنه طوتر
يعنى بربنى ترك ايدرسه بردخى بترينى قصد ايدر نته كيم بو قصه ده مخبر
قيلديغى كبى عروض معلوم (خاتمه) دردل چنان مى كشت ودرخاطر
چنان مى كذشت كه اين نامه بزودى باخر نينجامد وخامه در طى
مقاصد آن حالا از جنبش نيارآمد اما چون آينهٔ طبع كوينده زنك
ملالت كرفت وبصيقل صدق رغبت شنونده صقالت نپذيرفت
برين قدر اقتصار افتاد * مى ادات حكايه (كشت فعل ماضى مفرد غائب
اولورايدى ديمكدر (مى كذشت ده بويله كچرايدى ديمكدر (بزودى
با حرف مصاحبت (يا حرف مصدر تيزلك ايله ديمكدر (باخر
با حرف صله (نينجامد فعل نفى مستقبل مفرد غائب نتيجه ويرميه
يعنى تمام اولميه ديمكدر (طى دوشرمك معناسنه در (مقاصده اضافت
مفعولنه در مقاصد مقصدك جمعيدر (آن نامه يه اشارتدر (حالا الآن
ديمكدر (جنبش حركت معناسنه در (نيارآمد فعل نفى مستقبل مفرد
غائب اكلنمز بونده قالمز ديمكدر (چون ادات تعليل (آينه طبع كوينده
بيانيه ولاميه كوينده اسم فاعلدر سويليجينك طبعى آينه سى ديمكدر
(زنك ملالت بيانيه زنك پاس ديمكدر (ملالت تا اسلوب انجام اوزره
طويل يازلمشدر (كرفت طوتدى ديمكدر (بصيقل صدق رغبت
(شنونده بيانيه ولاميه شنونده اسم فاعلدر دكليجى ديمكدر سامع
ومخاطب معناسنه (نپذيرفت فعل نفى ماضى مفرد غائب قبول ايلمدى
ديمكدر (برين قدر بوقدر ايله ديمكدر (اقتصار قصالتمق ديمكدر
(محصول تركيب) كوكلده شويله واقع اولوردى وخاطرمده انجلين
كچرايدى كه بونامه تيزجك آخره ايرشميه وقلم اول نامه مقاصدينى

دوشيروب يازمه ده حالا حركتدن قالمدى اماچونكه سويليجينك
طبعى آيينه سى ملالت يعنى اوصانمق پاسى طوتدى وسامعك صدق
رغبتى صيقلى ايله صقالت قبول ايلدى يعنى دكلمدى بوقدر ايله
اقتصار واقع اولدى (قطعه) بسط كن جاميا بساط سخن *
* كه ازان خوبتر بساطى نيست * بسط كن دوشه يمكدر (جاميا
الف حرف ندا اى جامى ديمكدر (بساط سخن پيانيه سوز دوشمه سنى
ديمكدر (كه ادات تعليل (آن بساط سخنه راجعدر (بساطى
يا حرف تنكير (محصول بيت) اى جامى سوز دوشمه سنى دوشه زيرا
اول دوشمه دن اعلا دوشه مه يوقدر يعنى وعظ ونصايح وپندى
مشتمل اولان كلامى ترتيب ايله سويله كه بوندن اعلا ولذيذ سوز اولمز
* ليك خامش نشين ودم دركش * طبع را كردران نشاطى نيست *
ليك ادات استدراك (محصول بيت) ليكن خاموش اوتور ونفسكى
چك سكوت ايله طبعك اكر انده نشاط واستكى يوق ايسه زيرا نشاطسز
بويله كلام مقبول سويلمز * نيست كافى نشاط طبع تونيز * اكرازسامع
انبساطى نيست * (محصول بيت) سنك طبيعتك نشاطى دخى كافى
دكلدر اكر سامعدن انبساط ورغبت اولمزسه * وهرچه از مقولهٔ
نظم كذشت وبناظمى منسوب نكشته زادهٔ طبع محرر اين رساله
ونتيجهٔ فكر مقرر اين مقاله است * مقولهٔ نظم پيانيه مقوله بونده
نوع وصنف معناسنه در (بناظمى با حرف صله يا حرف وحدت
(محصول تركيب) وهرنسنه كه نظم نوعندن كچمشدر وبر ناظمه
منسوب اولمشدر يعنى ابتداء كتابدن بو آنه كلنجه نقدر كلام منظوم
وار ايسه فلانكدر ديو اشارت اولنميلر بو رساله يى تحرير ايده نك
زادهٔ طبعيدر وبو مقاله يى تقرير ايديجينك فكرينك نتيجه سيدر
حاصلى مستثنا اولنلردن ماعدا مؤلفكدر (رباعى) جامى هر جا كه
نامهٔ انشا آراست * از كفتهٔ كس بعاريت هيچ نخواست * آراست
فعل ماضى مفرد غائب بزه دى تزيين ايلدى ديمكدر (كفتهٔ كس
لاميه (بعاريت با حرف مصاحبت (نخواست فعل نفى ماضى مفرد
غائب استمدى والمدى ديمكدر (محصول بيت) جامى هر يرده كه
انشا نامه تزيين وترتيب ايلدى عاريت ايله هيچ كيمسه نك سوزنى

المدی یعنی هیچ بر تألیف و تصنیفنده آخرك شعرینی کندی کلامی سلکنده المدی * آنرا که زصنع خود دکان پر کالاست * دلالی کالای کسانش نه سزاست * آنرا که انکس را که تقدیرنده در (را ادات تخصیص (صنع خود کندی یاپیسی دیمکدر (کالا متاع معناسنه در (دلالی یاحرف مصدر در دلال معروف (کالایه اضافت مفعولنه در کالانك (کسانه لامیه (شین ضمیر کسه راجعدر (نه حرف نفی (سزا لایق معناسنه در (محصول بیت) اول کیمسه نك که کندی یاپیسی یعنی کندی عملی اوله رق دکانی پر کالادر اول کیمسه یه خلقك متاعنه دلاللق لایق دکلدر (عروض) رباعی معلوم * امید واری بمکارم اخلاق مطالعه کنند کان آنکه چون بر خللی مطلع شوند بذیل عفو واغماض بپوشند ودرافشای آن بزبان عیب واعتراض نکوشند * وار ادات نسبت یاحرف مصدر (بمکارم اخلاق مطالعه کنندکان لامیه‌لردر باحرف صله مطالعه ایدیجیلرك اخلاقنك ایولکارینه امیدوارلك دیمکدر (آنکه اولدر که دیمکدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صله (خللی یاحرف وحدت برنقصان دیمکدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله‌لر دیمکدر (بذیل عفو مجازا بیانیه باحرف مصاحبت (اغماض برشیدن کوز یومغه دیرلر (بپوشند باء تأکیدایله فعل مضارع جمع غائب اورته‌لر دیمکدر (افشا اظهار معناسنه (بزبان عیب مجازا بیانیه باحرف مصاحبت (اعتراض معروف (نکوشند فعل نفی مستقبل جمع غائب سعی ایتمیه‌لر دیمکدر (محصول ترکیب) مطالعه ایدیجیلرك اخلاق مکارمنه امیدلیلك اولدر که برنقصان وخلله مطلع اوله‌لر عفو واغماض اتکی ایله ستر ایده‌لر وعیب واعتراض لسانی ایله افشایه سعی ایتمیه‌لر (قطعه) چون ببینی زآشنا عیبی * که بیکانکان نکوبی به * بیکانکان باحرف صله بیکانه یبانجی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (نکوبی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب سویلمیه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه آشنادن یعنی دوستدن برعیب کوره سین اکر بیکانه‌لره یعنی دشمنلره سویلمیه سین اعلادر یعنی انی غیره افشا ایلمك احسندر * زانکه درکیش آخراندیشان * عیب پوشی زعیب جوبی به *

زانکه

زانكه اول اجلدن كه ديمكدر (كيش مذهب معناسنه درمابعدينه
اضافت لاميه (آخر انديشان وصف تركيبيدر عاقبتى فكرايديجيلر
ديمكدر (عيب پوشيده وصف تركيبيدر عيب اورتيجى ديمكدر
(عيب جوى ده بويله عيب اراييجى ديمكدر يا ر مصدريه (محصول بيت)
بيت اوله تعليلدر كتم راز دوستان ايلمكه چانش زيرا عاقبت انديشلرك
مذهبنده ستر عيب ايدوب كيزليجى لك عيب ارايجيلقدن اعلادر
حاصلى عاقبت انديشه لك مذهبنه ذاهب اولوب نقصان نامه يى
دامن لطف ايله ستر ايلمك اولى در كذلك مترجم فقيرك دخى قصورندن
حرف كيرلك واديسنه كتميوب اصلاح ايتملرى مأمولدر * در تاريخ
قطع اطناب اطناب وطى اسباب اسهاب * تاريخ قطع اطناب اطناب
بيانيه ولاميه وبيانيه قطع كسمك معناسنه در (اطناب فتح همزه ايله
چادر ايپى ديمكدر (اطناب كسر همزه ايله سوزى اوزاتمق معناسنه
مصدر در (طى اسباب اسهام مصدرك مفعولنه ولاميه طى دورمك
دوشرمك معناسنه در (اسباب سببك جمعيدر (اسهاب كسر همزه ايله
كثرت كلام معناسنه در (محصول تركيب) سوز اوزاتمق چادرينك
ايپنى قطع ايلمك وكثرت كلام سببلرينى دوروب دوشرمك يعنى ختم
بهارستانك تاريخى بياننده در (قطعه) تك پوى خامه در ين طرفه نامه *
كه جامى بدو كرد طبع ازمايى * تك پوى خامه لاميه تك جمله معناسنه
پوى يلمك معناسنه تك پوى تعجيل ايله برشى ارامقده استعمال اولنور
(طرفه طانك ضميله عجيب ديمكدر (نامه كتابدن عبارتدر (بدو دال
همزه دن منقلب باحرف مصاحبت اونامه يه اشارتدر (طبع ازماى
وصف تركيبيدر طبيعت صنايجى ديمكدر (يا حرف مصدر
(محصول بيت) قلمك تك پوسى بو عجيب نامه ده كه جامى انك ايله
طبيعت صنايجيلق ايلدى يعنى جامينك تجربهٔ طبيعت ايلديكى
نامه ده قلمك تك پوسى * بوقتى شد اخر كه تاريخ هجرت * شود نهصد
ازهشت بروى فزايى * بوقتى باحرف ظرف ياحرف وحدت (هجرت
حضرت فخر عالم ونبى محترم مكهٔ مكرمه دن مدينهٔ منوره يه نقلى
ايلدكلريدر (نهصد طقوز يوز ديمكدر (ار اكردن مخفف ادات شرط
(هشت سكز ديمكدر (وى نهصده راجعدر (فزايى فعل مضارع

مفر دنخـاطب ارتيرايسك ديمكدر (محصول بيت) قلمك بونامه دن
نك يوبى بروقتـده آخر اولدى كه هجرت تاريخى طقوز يوز اولور
اكر سكز زياده ايدرسن سكز جيقديغى صورتده تاريخ اتمام بهارستان
سكز يوز طقسان ايكى اولور ومترجم حقيرك اتمامى ايله بيكى اوج يوز
اون يدى اولمش اولور * والمسئول من الله ذى الجلال والاكرام
الظفر بنيل المرام والفوز بحسن الاختتام والصلاة والسلام على محمد
وآله بررة الكرام * مسئول اسم مفعول فتح بابنك مهموز العيننـدن
مطلوب معناسنه در (من الله مفعول غير صريح (ذى الجلال اللهك
صفتى جلال عظمت وكبريا معنـاسنه (اكرام جلال اوزره معطوف
ايلك ديمكدر (مسئول مبتـدا الظفر خبرى (بنيل المرام ظفره متعلق
(الفوز ظفر اوزره معطوفدر (بحسن فوزه متعـلق (الاختتام حسنك
مضاف اليهى (بررة بارك جمعيـدر ايولر ديمكدر (محصول تركيب)
دخى اجلال واكرام صاحبى اولان اللهدن مطلوب ورجا مرام ومراده
نائل اولمقلغه ظفر وحسن خاتمه يه فوزدر دخى صلاة وسلام حضرت
محمدك اوزرينـه اولسون وبررة الكرام اولان آلى اوزره اولسون
* تذيـيل * چونكه بونامۀ عالى حشو ونقصاندن خالى ايكن مؤلف
مولانا جامى قدس سره السامى حضرتلرى هضما لنفسـه قصوره
اعتراف وتذلل ايتـدى بوكمينه بى مايه بو قدر بضـاعه نك قلتى
واستطاعتنك عدم قدرتى وكثرت اشتغال تعـلم وتدريس وخدمت
ركاب شهرياريده تك بوده ايكن بويله برامر عظيمه اقدام كرچه حديمز
دكل ايدى لكن اخوان صفانك ابرامنه عدم طاقتدن ناشى شروع
اولنوب شكسته بسته عون خداى بيچون ايله رسيدۀ اختتام قلندى
هرنقدر سر بسر خلل ونقصان ايسه دخى مطلب اثرالمرء عمره الثانى
منهو منجمه الى يوم الاخرة نامنز صحيفۀ عالمده ثابت اولوب بر رفاتحۀ
شريفه ايله بونا چارى شاد ايتمه لرى اولديغين فهم ايدوب انكشت زن
عيوب غزا اولميوب بلكه قلم كرم ايله تصحيح ايلمك ناظريندن مرجو ومتمادر

* مثنوى *

ای خامۀ خوش خرام سويله ... سويله دل شاد كام سويله
راز دلى كل عيان ايله ... اسرار دلك بيان ايله

کنج غمی سن فراغت ایله ‏ ‏ برقاچ کیجه استراحت ایله
بزم طربك ربابی سنسین ‏ ‏ خوان کرمك کبابی سنسین
فیض حق ایلمه فراموش ‏ ‏ پیغولهٔ همده اولمه خاموش
سن سویله که دکلینده واردر ‏ ‏ هم فیض سخنده سنده واردر
اور مضرب شوقی ایله آهنك ‏ ‏ بو دائرهٔ سخن دکل تنك
دشت سخنده نهایت اولمز ‏ ‏ اول عرصه یه هیچ غایت اولمز
اما بولنورسه خار انکار ‏ ‏ اور آتش دلله ایله پرنار
کرسنك طعن کلورسه پایه ‏ ‏ ایلر سبر سخن وقایه
ایلرسه بو طعنی دوست مشکل ‏ ‏ پای دل اولور اوده مده درکل
اما که امید (شاکر) زار ‏ ‏ ایتمز بونی اهلی رد وانکار

مناجات

ای خالق جمله کون وامکان ‏ ‏ ای عالم آشکار وپنهان
بن مجرمی قیل قرین رحمت ‏ ‏ پهنای حشرده ویرمه دهشت
محض کرمکله ایله مستور ‏ ‏ بی غایه اولان ذنوبی مغفور
شاه رسل عشقنه کرم قیل ‏ ‏ دیدار ایله سبز ومغتنم قیل
اول شاه رسل که جمله افلاك ‏ ‏ خدمتنده دوز چو عقل دراك
قیل حرمتنه اوذات پاکك ‏ ‏ اول متصف صفات پاکك
بن بنده کی سر لطفه مظهر ‏ ‏ خضر ایلمك بو جانه رهبر
خاصه پدر بزرکوارم ‏ ‏ بادی وجود زار زارم
محمود خصال سید احمد ‏ ‏ یارب اوله عالمینده سرمد
ایله بو کتابی نشر وشایع ‏ ‏ تا اولمیه سعی وجدی ضایع
هم اولمیه شرمناك ومحجوب ‏ ‏ ایله عنقا که آنی محسوب
اربابی قتنده ایله مقبول ‏ ‏ هم حسن ختامه نیل مسؤل

* تاریخ قطع اوتاد اسباب سخن واتمام کار نقوش معانی قصور محن *

بهارستان عشق اولدیسه ظاهر ‏ ‏ هزاراندن بو نغمه اولدی صادر
ریاض لطفی غایت دلربادر ‏ ‏ حکایاتی کبی امثالی نادر
بنم بو ترجمه مده اولسه لایق ‏ ‏ صفا بخش قلوب جمله زائر
اوله تاریخی وش هرد مده تازه
بو بستان نهال طبع (شاکر)

* ترجمهٔ احوال نورالحق والدين حضرت عبدالرحمن جامی قدس سره السامی بر وتیرهٔ اجمال *

اول نشئه بخش بزم عرفانك پدرلری نسبی حضرت فاروقه منتهی قاضی
اسحاق دامادی قوام الدين حسن اصفهانینك صلبندن خراسانه تابع
خرجرد قصبه سنده قدنهادهٔ عالم شهود اولمش * وسنی حد تمییزه بالغ
اولدقده بلدهٔ مذكوره نك امر فتواسی عهده سنه تفویض اولنمش *
و برمدت نصكره سمت هراته عزیمت بعده بلدهٔ مرقومه یه عودتلری
اثناسنده اول یكانهٔ عصر حوالیٔ جامده سكز یوز اون یدی سالنده
زینت آرای كهوارهٔ وجود اولوب بش یاشنه واردقده نورالدين مخلصيله
شهرتیاب اوله رق پدرلریله شهر هراته عزیمت واول بلده ده اقامتله
تحصیل علوم شتایه همت ایلمشدر * بش یاشندن التی یاشنه قدر
كرانمایهٔ عمر عزیزینی انجق كسب كماله صرف ایدوب مولانا جنیددن
اصول صرف ونحو ومعانی و بیانی اخذ * بعده شریف جرجانی نك
تلمیذ اعلمی مولانا علی سمرقندینك مجلس درسنه حاضر * واكثر علوم
عقلیه ده ماهر اولوب (بعدذا سیر سمرقند ارزوسیله فتح الله تبریزینك
برتقریبله مجلس درسنه واصل * وخواجهٔ مشارالیهله بعد المصاحبه
بينلرنده زياده محبت حاصل اولمشدر * وسمرقندده غلغله انداز افاق
اولان شهرتلرینه بناء اكثر علما مشاهده ایتمكه ارزوكش اولوب صحبت
وملاقاتنی یمن و بركت عد ایدرلرایدی * سیما قاضی زادهٔ روم تكوب بعد
الملاقاة بعض مشكلاتنی عرض وایراد ایلدكده جواب باصوابیله دفع
اشكال ایلدی * ذات عالیلری اندك زمانده سرآمد فضلای زمان
اولدقلرندنصكره همت بلند مرتبتلری بومعنایه قناعت ایتمیوب كبار
خواجكاندن شیخ سعدالدين كاشغریدن اخذ دست ارادت و بوجهتله
دخی مراتب عالیه ومقامات متعالیه یه ارتقا ایلدیلر آخر الامر صیت كمالاتی
رسیدهٔ مسامع علما وزهاد اولوب شوق ادراك وصحبتلریله ترك دیار ایدوب
فیض خدمتیله مستفیض اولورلرایدی مراتب نظم كالده مهارتله هر بر
فنون سخنوریده استاد عصر اولدقلرینه ذكری آتی بعض آثارزی
نتو برمدعادر * دیوان غزلیات ورباعیات وسبعهٔ حق اسمیله مشهور
هفت مثنوی نظم ایلمشلردر كه خمسهٔ نظامیدنصكره بو امتیازده بركتاب

ملاحظه

ملاحظه اولنمامش * وا كثر علومده منظوم ومنثور عربى وفارسى رساله لرى يادكار روزكاردر * اشبو بهارستاندن ماعدا تدوين بيوردقلرى شواهد النبوه * نقش الفصوص * نفحات الانس * اشعة لمعات * لوايح * شرح قصيدۀ ابن الفارض * شرح بيت امير خسرو سخنان خواجه پارسا * شرح حديث اربعين * مناقب مولوى وشيخ الاسلام الانصارى * شرح مناسك الحج * رسالۀ عروض وقافيه * رسالۀ موسيقى * فوائد الضيائيه على الكافيه * مثنويات ومكاتبات * تحفة الاحرار سبحة الابرار * يوسف زليخا * ليلى ومجنون * خرد نامۀ اسكندر وسائر تأليفاتى (چون سن شريفلرى يتمش درده وارد قده زيارت بيت الله ه احرام بند نيت وكعبۀ مقصوده وصول ايله نائل سعادت اولدقدنصكره شام ومصر يولندن سمت عراقه عازم اولدقلرى اثناده كزيدۀ سلاطين آل عثمان جنتمكان سلطان بايزيد ولى حضرتلرى طرفلرندن اعزاز وتوقير وهمت ود عازى اغتنام اولنمشدر وسلسلة الذهب نام تأليفلرينك ديباجه سنى نام پادشاه مشار اليهله تزيين ايلمشدر وعراقينه رسيده اولدقلرنده پادشاه عراقين وآذربايجان اولان امير حسن بك وبسائر سلاطين دخى حقلرنده لازمۀ رعايتى يرينه كتورمشلر * بعد از سياحت بوكره دخى هراتى تشريفلرنده سلطان حسين ووزيرى ميرعلى شير مسرور ومبتهج اولمشلر * اول يكانۀ دهرك سنى سكسان يه رسيده اولدقده هجرتك سكز يوز طقسان سكزنده بلدۀ مذكوره ده وديعۀ حياتلرين سپردۀ موكلان قضاوقدر * وبو عالم فانيدن عالم جاودانى يه كوچ قيلديلر * مدفنلرى شهر هراتده زيارتكاه انامدر * اكرمه الله تعالى فى اعلى العليين برؤية الجمال * ونفعنا الله بفيوضاته وشفاعته يوم المآل * آمين

الحمد لميسر اتمام طبع هذا الشرح المسمى بهدية العرفان * على الكتاب المشهور به بهارستان * للعلامة الجامى قدس سره السامى * بدار الطباعة العامره * بهمة سلطان الزمان محمود خان * بمعرفة ناظرها العبد الفقير الى الطاف ربه الاحد * شيخزاده السيد محمد اسعد * اوائل رجب الفرد * سنة اثنتين وخمسين ومأتين والف

